

گُور واڻي

راڳ تُکاري چنت، کيدارا ۽ ڀيرءُ

سال ١٩٣٠ع

Printed by Tahilram Lokumal Punwani
at the National Electric Printing Works, Hyderabad Sind.
and published by Fatehchand Menghraj Advani, for
"Gur-Sangat" Hirabad, Hyderabad Sind.

سری گورو نانک دیو

ਤੁਖਾਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧

ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਤੂ ਸੁਣਿ ਕਿਰਤ ਕਰੰਮਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸੁਖ ਸਹੰਮਾ ਦੇਹਿ ਸੁ ਤੂ ਭਲਾ ॥ ਹਰਿ ਰਚਨਾ ਤੇਰੀ ਕਿਆ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਾ ॥ ਪ੍ਰਿਅ ਬਾਝੁ ਦੁਹੇਲੀ ਕੋਇ ਨ ਬੇਲੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾਂ ॥ ਰਚਨਾ ਰਾਚਿ ਰਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਮਨਿ ਕਰਮ ਸੁਕਰਮਾ ॥ ਨਾਨਕ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾ ਧਨ ਤੂ ਸੁਣਿ ਆਤਮ ਰਾਮਾ ॥੧॥ ਬਾਬੀਹਾ ਪ੍ਰਿਉ ਬੋਲੇ ਕੋਕਿਲ ਬਾਣੀਆ ॥ ਸਾ ਧਨ ਸਭਿ ਰਸ ਚੋਲੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀਆ ॥ ਹਰਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਰੇ ॥ ਨਵ ਘਰ ਥਾਪਿ ਮਹਲ ਘਰੁ ਊਚਉ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਰੰਗਿ ਰਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵੈ ਬਬੀਹਾ ਕੋਕਿਲ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ਤੂ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ ॥ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਤ ਰਵੰਨੇ ਘੜੀ ਨ ਬੀਸਰੈ ॥ ਕਿਉ ਘੜੀ ਬਿਸਾਰੀ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਹਉ ਜੀਵਾ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥ ਨਾ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਹਉ ਕਿਸੁ ਕੇਰਾ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਏ ॥ ਓਟ ਗਹੀ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੇ ਭਏ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰੀਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੀਰਘ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥ ੩ ॥ ਬਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ॥ ਸਾਜਨ ਮਿਲੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਣੀ ॥ ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਆਵੈ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਧਨ ਊਭੀ ਗੁਣ ਸਾਰੀ ॥ ਘਰਿ ਘਰਿ ਕੰਤੁ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣਿ ਹਉ ਕਿਉ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ ॥ ਉਨਵਿ ਘਨ ਛਾਏ ਬਰਸੁ ਸੁਭਾਏ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਖਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ

ਚਲਉ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਜਹ ਪ੍ਰਭੁ ਤਹ ਹੀ ਜਾਈਐ ॥੧੦॥ ਅਸੁਨਿ ਆਉ ਪਿਰਾ ਸਾ ਧਨ ਝੂਰਿ ਮੁਈ ॥ ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਈ ॥ ਝੂਠਿ ਵਿਗੁਤੀ ਤਾ ਪਿਰ ਮੁਤੀ ਕੁਕਹ ਕਾਹ ਸਿ ਫੁਲੇ ॥ ਆਗੈ ਘਾਮ ਪਿਛੈ ਰੁਤਿ ਜਾਡਾ ਦੇਖਿ ਚਲਤ ਮਨੁ ਡੋਲੇ ॥ ਦਹ ਦਿਸਿ ਸਾਖ ਹਰੀ ਹਰੀਆਵਲ ਸਹਜਿ ਪਕੈ ਸੋ ਮੀਠਾ ॥ ਨਾਨਕ ਅਸੁਨਿ ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਬਸੀਠਾ ॥੧੧॥ ਕਤਕਿ ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ॥ ਦੀਪਕੁ ਸਹਜਿ ਬਲੈ ਤਤਿ ਜਲਾਇਆ ॥ ਦੀਪਕ ਰਸ ਤੇਲੋ ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲੋ ਧਨ ਓਮਾਹੈ ਸਰਸੀ ॥ ਅਵਗਣ ਮਾਰੀ ਮਰੈ ਨ ਸੀਝੈ ਗੁਣਿ ਮਾਰੀ ਤਾ ਮਰਸੀ ॥ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਦੇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬੈਠੇ ਅਜਹੁ ਤਿਨਾੜੀ ਆਸਾ ॥ ਨਾਨਕ ਮਿਲਹੁ ਕਪਟ ਦਰ ਖੋਲਹੁ ਏਕ ਘੜੀ ਖਟੁ ਮਾਸਾ ॥੧੨॥ ਮੰਘਰ ਮਾਹੁ ਭਲਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵਏ ॥ ਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਣ ਰਵੈ ਮੈ ਪਿਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਭਾਵਏ ॥ ਨਿਹਚਲੁ ਚਤੁਰੁ ਸੁਜਾਣੁ ਬਿਧਾਤਾ ਚੰਚਲੁ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਣ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੇ ਤਾ ਭਾਇਆ ॥ ਗੀਤ ਨਾਦ ਕਵਿਤ ਕਵੇ ਸੁਣਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਦੁਖੁ ਭਾਗੈ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ਅਭ ਭਗਤੀ ਪਿਰ ਆਗੈ ॥੧੩॥

ਪੋਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਪੜੈ ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਰਸੁ ਸੋਖੈ ॥ ਆਵਤ ਕੀ ਨਾਹੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸਹਿ ਮੁਖੇ ॥ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ॥ ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਦਇਆ ਪਤਿ ਦਾਤੇ ਗਤਿ ਪਾਵਉ ਮਤਿ ਦੇਹੋ ॥ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਵੈ ਰਸਿ ਰਸੀਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਨੇਹੋ ॥੧੪॥ ਮਾਘਿ ਪੁਨੀਤ ਭਈ ਤੀਰਥੁ ਅੰਤਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥ ਸਾਜਨ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ਗੁਣ ਗਹਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਨਿਆ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਣ ਅੰਕੇ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰਭ ਬੰਕੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾ ਸਰਿ ਨਾਵਾ ॥ ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਤਹ ਬੇਣੀ ਸੰਗਮ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ ਸਮਾਵਾ ॥ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਪੂਜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥ ਨਾਨਕ ਮਾਘਿ ਮਹਾ ਰਸੁ ਹਰਿ ਜਪਿ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਤਾ ॥੧੫॥ ਫਲਗੁਨਿ ਮਨਿ ਰਹਸੀ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਭਾਇਆ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹਸੁ ਭਇਆ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥ ਮਨ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਓ ॥ ਬਹੁਤੇ ਵੇਸ ਕਰੀ ਪਿਰ ਬਾਝਹੁ ਮਹਲੀ ਲਹਾ ਨ ਥਾਓ ॥ ਹਾਰ ਡੋਰ ਰਸ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਪਿਰਿ ਲੋੜੀ ਸੀਗਾਰੀ ॥ ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ

ਲਈ ਗੁਰਿ ਅਪਣੈ ਘਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਨਾਰੀ ॥ ੧੬ ॥ ਬੇ ਦਸ ਮਾਹ ਰੁਤੀ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਭਲੇ ॥ ਘੜੀ ਮੂਰਤ ਪਲ ਸਾਚੇ ਆਏ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ॥ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ਕਰਤਾ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥ ਜਿਨ ਸੀਗਾਰੀ ਤਿਸਹਿ ਪਿਆਰੀ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਰੰਗੁ ਮਾਣੈ ॥ ਘਰਿ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਜਾ ਪਿਰਿ ਰਾਵੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੋ ॥ ਨਾਨਕ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਾਵੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਰਿ ਵਰੁ ਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗੋ ॥ ੧੭ ॥ ੧ ॥

تُکاري ڇنت محلا پهلا

ٻارهن ماها

ايڪو اونڪار ست گرو پرساد

نوٽ: پهريان ۴ پد منگلاچرڻ جا آهن. ۱۲ پدن ۾ ٻارهن مهينن جو اُپديش ڪيل آهي؛ ۱۷ پد ۾ ٻارهن ئي تاريخون ۽ ٿتيون ڏنل آهن. چوٿون پد ٽهرو آهي ۽ سري گورو نانڪ ديو جن جي پڇاڙيءَ جي واڻي آهي. جن ڪالپوءِ صاحبن کابه واڻي نه اُچاري آهي:-

منگلاچرڻ

(۱) تو سُڻ ڪِرت ڪَرَنما، پُرب ڪمائيا

سِرِ سِرِ سُکھ سَهنما، ديهه سُ تو ڀلا

اوٽ: هي پرڀو! هي ونتي ٻڌ ته اسان جيون، جيڪي پورب جنم ۾ ڪرم ڪمايا آهن تن جي ڪيتي انوسار، هڪڙي هڪڙي سر تي جيڪي سُکھ دک ڏنا آهن سي ڀلا آهن يعني اُنهن ۾ ڀلائي آهي (پاڻ اوڻ دوش آهين). [ڪرت = ڪيتي موجب، ڪرم انوسار. سهنما = سي سنا وڃن يعني دک.]

پرماڻ:- "آپي دوشُ نہ ديئي ڪرتا."

جنهنجو ارٿ آهي تہ ڪرتار پاڻکي ڪوبہ دوش نٿو ڏئي.

[آسا محلا پهلا شبد (٣٩)]

"هر رچنا تيري، ڪِئا ڪَتِ ميري، ٻرِبن گهڙي نہ جيوا

پرئہ پاڇهہ ڏهيلي، ڪوءِ نہ ٻيلي، گورمکِہ انمرت پيو

ارٿ:- هي هري! تنهنجي رچنا ۾ منهنجو من لڳي ويـو

آهي؛ پرءُ منهنجي گهڙي گت ٿيندي؟ تو هريءَ کان سواءِ مان

هڪ گهڙي بہ جيئي نٿو سگهان. هي ٻرين! توکان سواءِ مان ڏکي

آهيان، منهنجو ڪو ٻيلي (همراه) ڪونهي. (تون مون تي اِها

ڪرپا ڪر تہ) گورو دُوارا مان تنهنجو امرت نام پيئان.

[پاڇهہ = کانسواءِ. ڏهيلي = ڏکي. ٻيلي = مددگار.]

رچنا راچِ رهي نِرنڪاري، پرڀ مَنِ ڪرم سُڪرما

نانڪ پنٿ نِهالي سا ڌن، تُو سٽِ آتم راما.

ارٿ:- هي نرنڪار! اسين تنهنجي رچنا ۾ رچي رهيا

...، پر تو پرڀوءَ کي مڃڻ يا تو ۾ من لڳائڻ، سيني ڪرمن

...شٽ ڪرم آهي. گورو صاحب وينتي ڪري چون ٿا تہ

...ام! مان جگياسو روپي استري، تنهنجو رستو پيئي نهاريان.

...جي وينتي ٻڌ. [من ڪرم سُڪرما = تنهنجو مڃڻ سيني

...سريشٽ ڪرم آهي يا تو ۾ من لڳائڻ سيني ڪرمن ۾

...ڪرم آهي. پنٿ = رستو. نهالي = نهاري ٿي. ڌن =

...ي استري.]

...پنٿ نِهاريءِ ڪامني، لوچن ڀري ليئہ ساسا

...نہ ڀيجئي، پکہ نہ کسيئي، هر درسن کي آسا."

[ڳوڙي سري ڪبير جي شبد (٦٥)]

جنهنجو ارٿ آهي ته جڳياسُوروپي استري، اڪيون جل سان ڀري ۽ اُيا ساھ ڪڍي، (ٻَتيءَ جي) واٽ ٻيٺي اهاربندي آهي. هنجي دل کي آرام نه ايندو آهي ۽ هنجو ٻيو وستي ۾ نه ڪسڪندو آهي، جو جو هنکي هريءَ جي درشن جي اِڇا هوندي آهي.

(٢) ٻاپيها پِرِنُ ٻولي، ڪوڪِلَ ٻاڻيئا
ساڌَن سَڀِ رَسَ چولي، اَنْڪِ سَماڻيئا

ارٿ:- ها جيوروپي استري، ٻپيهي وانگر، "پرين پرين" ڪري ٻولي ٿي ۽ ڪوڪل پکيءَ وانگي مٺي ٻاڻي چوي ٿي، سا سڀ رس ڇڏي يعني جوسي وني ٿي ۽ پرين جي جائيءَ يعني سروپ ۾ سمائجي وڃي ٿي. [ٻابيها = چاترڪ، ٻپيهو، سارنگ. پرنُ = پرين پرين. ڪوڪل = پکي جو نالو. چوليءِ = ڇڏي ٿي وني، گرهڻ ڪري ٿي، جوسي ٿي وني. انڪ = جائي، سروپ. سماڻيئا = سمائجي وڃي ٿي.]

هرِ اَنْڪِ سَماڻي، جا پِرْڀِ ڀاڻي، سا سوهاڳڻِ ناري
نَوُ گهرِ ٿاپِ مَحَلَ گهرُ اوُچَو، نِج گهرِ واسُ مُراري

ارٿ:- هي هري! جا تو پريءَ کي وڻي ٿي، سا سروپ ۾ سمائجي وڃي ٿي ۽ اهائي استري سهاڳڻ آهي. هي مراري! تو [illegible] ۾ [illegible]، پنهنجو گهر دسوين دئار ۾ اوچو رکيو آهي [illegible] وسين ٿو. [ڀاڻي = وڻي ٿي. ناري = استري. [illegible]]

[illegible] نِي ڀاڻي، آءُ سُهاڳڻِ سا چوان
[illegible]، تِرکي نماڻي
[illegible]، سنجي سيباڻي
[illegible]، سي ماڻي سهجِ سُکر."
[سامي صاحب.]

سڀ تيري، تون ميرا پريتمُ، نس ٻاسر رنگ راوي
نانڪ پرئُ پرئُ چوي ٻٻيها، ڪوڪل شبد سهاوي.

ارٿ:- هي پرڀوءَ! ساري سرشٽي تنهنجي آهي ۽ تون منهنجو پريتم آهين. رات ڏينهن آءٌ توکي پرير سان ماڻيان ٿي. گورو صاحب وينتي ڪري چون ٿا تہ ”هي پرڀو! منهنجو چت روپي پپيهو ”پرين پرين“ پڪاري ٿو ۽ زبان روپي ڪوڪل شبد چئي سونهين ٿي.“ [نس باسر = رات ڏينهن. رنگ راوي = پرير ماڻي ٿي. سهاويءَ = سوڀيا پائي ٿي، سونهين ٿي.]

(٣) تون سڻ هر رس ڀني، پريتم آپڻي
من تن رَوَت رَوَني، گهڙي نہ بيسري

ارٿ:- هي منهنجا پريتم! تون منهنجي وينتي ٻڌ. منهنجو من تن تنهنجي هري رس ۾ ڀڄي ويو آهي. هي سروويا پڪ هري! مان من تن سان توکي جپيان ٿي. تون مون کان گهڙي بہ نہ وسرين. [ڀني = ڀڄي ويو آهي. روت روني = جپيان ٿي.]

ڪِئُ گهڙي بساري، هئُ ٻلهاري، هئُ جيوا گڻ گائي
نا ڪوئي ميرا، هئُ ڪس ڪيرا، هر بن رهڻ نہ جائي

ارٿ:- مان توکي هڪ گهڙي بہ ڪيئن وساريان، توتان ٻلهار وڃان ٿي. مان تنهنجا گڻ ڳائي جيئان ٿي. (سنسار ۾) ڪو ڪو منهنجو آهي ۽ نہ مان ڪنهنجي آهيان. هي هري! توکان سواءِ مان رهي نٿي سگهان. [ڪس ڪيرا = ڪنهنجو.]

اوٽ گهي هر چرڻ نواسي، ڀئي پوتر سريرا
نانڪ درشٽ ديرگهہ سکہ پاوي، گور شبدي من ڌيرا.

ارٿ:- هي هري! مون تنهنجي اوٽ ورتي آهي ۽ تنهنجي چرنن ۾ نواس ڪيو اٿم، جنهن ڪري منهنجو سرير پوتر ٿي پيو

آهي. گوروءَ صاحب فرمائين ٿا ته ڏکهي (گيان واري) نظر سان ڏسڻ ڪري سک پائجي ٿو؛ گوروءَ جي شبد ڪري جگياسوءَ جي من ۾ شانتي اچي ٿي. [ڏکهي = ورلي آهي. درشٽ = نظر. ديرگهه = وڏي، ڏکهي (گيان واري). ڏبرا = ڏيرج اچي ٿو.]

(٤) برسي امرت ڌار، بوند سهاوڻي
ساجن ملي سهج سڀاءِ، هرِ سئن پريت بڻي

ارٿ:- گوروءَ روپي ڪکر مان، اپديش روپي امرت ڌارا وسي ٿي. جنهن جگياسو روپي چاترڪ کي، نام روپي سوانتي بوند پراپت ٿئي ٿي، تنهن جي ڏيه يا هڏي، سهڻي يا سڦل ٿئي ٿي. اُن بوند جي ملڻ ڪري، سهج سڀاءِ سجڻ ملي ٿو؛ هريءَ سان پريم لڳي پوي ٿي.

هرِ مندر آوئي، جا پريِ ڀاوئي، ڌن اوڀي گڻ ساري
گهرِ گهرِ ڪنت روئي سوهاگڻ، ٿئه ڪئه ڪنت وساري

ارٿ:- جهڙي روپي استري جڏهن پريوءَ کي وڻي ٿي تڏهن ڪڙي ٿي هريءَ جا گڻ ڳائي ٿي، ۽ هريءَ جي محلات ۾ گهڙي ٿي. سڀڪا سهاڳڻ پنهنجي پتي ۾ رل رهي، هريءَ جا گڻ ڳائي ٿي. مون الائي ڪهڙن پتي پرماتما کي وساريو آهي؟ [ڌن = استري. اوڀي = ڪڙي ٿي، ساوڌان ٿي. ساري = ياد ڪري ٿي، ڳائي ٿي. روئي = اچاري ٿي.]

اُنوِ گهن ڇائي، برس سڀائي، من تن پريم سکاوئي
نانڪ ورسي اَمرت باڻي، ڪرِ ڪرپا گهر آوئي.

ارٿ:- نمل يعني ڪنول گوروءَ روپي ڪکر چانو ڪري رهيا آهن، اهي جڏهن سياوڪ ٿي، نام روپي ورکا ڪن ٿا، تڏهن من تن ۾ پريم ڪري سک ٿئي ٿو. گوروءَ صاحب جن فرمائن ٿا ته جڏهن امرت روپي باڻي وسي ٿي، تڏهن پرماتما ڪرپا ڪري، هردي

روهي گهر اچي تو. [آنو= نميل . گهن = ڪڪر. سياڻي = سياويڪ ني. سهجيئي = سولائيءَ سان .]

نوٽ :- هنن ڇهن پدن ۾ منگلا چرن ڪري، سري گورو نانڪ صاحب جن، هرهڪ مهني لاءِ سندر اُپديش ڏين ٿا.

چيٽ

نوٽ :- چيٽ پرير جو مهنو سمجهيو وڃي ٿو ۽ بسنت جي رت جي پيٽ، مانکا ديهه سان ڪئي وڃي ٿي. جنهن ۾ پوُنر (جگياسوُ) آنندت ٿي، گيان روهي سگنڌ وٺي ٿو.

(٥) چيٽ بسنت ڀلا، ڀؤر سهاوڙي
بن ڦوُلي منجهه بارِ، مئي پرُ گهر ٻاهڙي

ارٿ :- چيٽ جي مهني ۾ بسنت ڀلو ٿئي ٿو ۽ ڀؤنر خوش ٿي خوشبوءِ وٺن ٿا (ياو جگياسؤ روپي ڀؤنر يعني سنت جن ڀؤنرن وانگي، واڻيءَ دنارن ٻاڻ کي سُکيو ڪن ٿا). سنسار روپي باغ ۾ سنتن روپي وڻ آهن، جي نام روپي ڦُلن سان ڀرقلت آهن. اهڙي وقت منهنجو پرين، منهنجي هردي روپي گهر ۾ شل اچي پراپت ٿئي! [سهاوڙي = سونهن ٿا يا خوشبوءِ وٺڻ ٿا. بار = باغ. باهڙيءَ = پراپت ٿئي .]

پرُ گهرِ نهي آويءَ، ڌَن ڪِتهِ سُکهِ پاويءَ،

برهِ بروڌ تنُ ڇيجيءَ
ڪوڪلَ آنبِ سُهاوي ٻوليءَ، ڪِتهِ دُکهِ آنڪِ سهيجيءَ

ارٿ :- ۾ جيڪڏهن پرين گهر ۾ نه ايندو ته استري سُکهه ڪيئن پائيندي؟ ٻوءِ انهيءَ استريءَ جو سرير، وڇوڙي جي دکهه ڪري پيو ڇجندو يعني نـاس ٿيندو. جگياسوُ روپي ڪوڪل، ساڌ سنگت روپي انب جي وڻ تـي مٺو راڳ ڳائي ٿي ۽ سهڻي لڳي ٿي ۽ ٻوءِ اها استري ڪيئن هردي ۾ دکهه سهندي؟ [برهه = وڇوڙو. بروڌ = دکهه. انڪ = ڇاتي. سهيجيءَ = سهندي .]

پِرُ پِرِئِين جِي ڏِٺي، سِکُ جيئرا مَر مائي
نانڪ چيت سَهَج سُکُ پاوي، جي هَرِ وَرُ گهرِ ڏِن پائي.

ارٿ:- گيان روپي شاخون، جي نام روپي ڦلن سان ڦلدار آهن، سي جگياسو روپي ٻوٽي ڦٽي آهي. (اهو جگياسو روپي ٻوٽو ڦٽي ٿو) مان جيسيتائين ساڌ سنگت ۾ نه ڦلان نه منهنجو جيئڻ ڪيئن ٿيندو؟ اهوءَ ڪالسواءِ هي منهنجي ماءُ! منهنجو جيئڻ نه ٿيندو يعني مري ويندس. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته جيسيتائين چيت مهني ۾ جگياسو روپي استري، هري روپي ور، گهر ۾ پائيندي ته سهج جي سُکي ٿيندي. [پِرِئا = ڦٽي ٿو. ڦولي = ڦلن سان. ڏالي = شاخون.]

ويساک

(٦) ويساکُ ڀلا، ساکا ويس ڪري
ڌَن ديکي دَرِ دُئار، آوهُ دَئِيا ڪري

ارٿ:- ويساک جي مهني لاءِ گورو صاحب اپديش ڪن ٿا ته ويساک ڀلو اهو آهي جنهن ۾ جگياسو روپي شاخون ويس ڪن ٿيون يعني سروپ جو گيان حاصل ڪن ٿيون. هي هري! هيءَ داسي تنهنجو ستسنگ روپي در ويٺي ڏسي يعني تنهنجي لاءِ مشتاق ٿي بيٺي آهي ۽ پيئي چوي ته دَيا ڪري اندر اچ يعني مون سان اچي مل. [ساکا = شاخون (جگياسو روپي.) دُئار = در.]

• گهرِ آوُ پِيارِي، دُتَر تارِي، تُڌُ بِنُ آڍُ نَ مولو
قيمت ڪؤڻ ڪري، تُڌُ پاوان، ديکِ دِکاوِي ڍولو

ارٿ:- هي پيارا! منهنجي گهر ۾ آءُ. سنسار جو ترڻ مشڪل آهي، تنهن مان موکلي اچي تار. لوڪان سواءِ منهنجو ذرڙيءَ جيترو به ملهه نه ٿيندو. هي پرماتما! جيسيتائين تنهنجي پاونا يا

مهر ٿئي تہ منهنجو ملهہ ڪير ڪري سگهندو؟ هي پريتم! شل تنهنجي پاوَنا سان تنهنجو درشن ڪريان ۽ بين ڪي بہ تو پولڻ جي ڏرشن جي نينڊ ڏيان. [د تر = نہ ترڻ جهڙو، ڏکيو. اَي = دمڙي، ڪوڏي. مولو = ملهہ. پولو = پريتم.]

دُورِ نہ جانا اَنترِ مانا، ہرِ ڪا مَحَلُ پَچهانا
نانڪ وَئِسا کي پرِبُ پاوئِ، سُرتِ شَبدِ مَنُ مانا.

ارٿ:- هي پريو! مون تي اها ڪرپا ڪر تہ توکي دور نہ سمجهان ۽ پنهنجي تي اندر ۾ توکي سمجهان ۽ هي هري! تڏهين تنهنجو سروپ شل مان ڄاڻان. گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ ويساک مهني ۾ اهوئي پريوء کي پائي تو جنهنجو من شبد جي معنيٰ ۾ سُرتي لڳائڻ سان، لڳي وڃي ٿو. [دور = پري. مانا = مڃان، سمجهان. محل = سروپ. مانا = لڳي وڃي ٿو.]

چيٽ

(٧) ماهُ جيٺُ ڀلا، پريتمُ ڪئُ بِسريئِ
ٿَلَ تاپهِ سَر پار، سا ڌَن بِنئُ ڪريئِ

ارٿ:- جيٺ مهني لاء صاحب فرمائين ٿا تہ اُهو سهڻو (سيتلتا بخشيندڙ) پريتم ڪيئن وسرندو جڏهين سڄي زمين بٺيءَ وانگر ٻيٺي تپي ۽ جنهن جي ملڻ بنا، دل تمام سوڪ کائي ٿي. انهيءَ ڪري سا=اُها جيو روپي استري، وينتي ڪري ٿي تہ هي سيتلتا بخشيندڙ پريتم! تون اچي مونسان مل. [ڀلا = چڱو. ٿل = ڌرتي. تاپهہ = تپي ٿي. سر = وانگي، برابر. پار = بٺي. بنئُ = وينتي.]

ڌَن بِنئُ ڪَريدي، گُڻ ساريدي، گُڻ ساري پرِبُ پاوا
ساچيِ مَحَلِ رَهئِ بَئِراگي، آوڻ ديهہ تہ آوا

ارٿ:- استري وينتي ڪري ٿي ۽ تنهنجا گڻ ياد ڪري ٿي. اُنهن گڻن کي ياد ڪرڻ سان هي پريو! تنهنجي مهر گهري ٿي.

هي وبراڳي يعني سروپ ترليپ پرماتما! اون پنهنجي سچي سروپ ۾ استتم آهين. جيڪڏهن اون موکي اچي ڏين ته مان تنهنجي محل ۾ اچان. [سارينديي = ياد ڪري ٿي. ساري = ياد ڪري ٿي.]

لماڻي نتاڻي، هر بن، ڪئہ پاوي سکر محلي
نانڪ جيت جاڻي تس جنسي، ڪرم ملي گُڻ گهلي.

ارٿ:- لماڻي ۽ بي طاقت استري، هري ۽ بنا ڪيئن محل يعني سروپ جو سک پائيندي؟ گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته جا استري، جنهن معني ۾ پنهنجي پرماتما کي جاڻي ٿي ۽ شُب گڻ کي ملي ڪيرن ڇهٽي پوي ٿي، سا پرماتما جي ڪرپا سان، هن جوڙي يعني سندس سروپ جوڙي ٿي پوي ٿي. [نتاڻي = بي طاقت. محلي = محل يعني سروپ. گهلي = ڇهٽي پوي ٿي.]

آکاڙ

(۸) آساڙ پلا، سورج گگن تپي
ڌرتي دُکه سهي، سوکي آگن پکي

ارٿ:- آکاڙ جي معني ۾ سورج آڪاس ۾ بلڪل تپي ٿو يعني آسا روپي آکاڙ ۾ اگيان روپي سورج منهنجي هردي روپي آڪاس ۾ تپي ٿو. (ڀاو- آڪاس روپي آکاڙ جي معني ۾، اگيان روپي سورج راڳ ۽ دويش روپي ڪرڻاں ڪري، منهنجي هردي روپي آڪاس ۾ پيو چڱي طرح تپي). بُڌي روپي ڌرتي ڏُک پيئي سهي جو ته اگيان روپي سورج، ديوي گڻ روپي پاڻي ۽ کي پيو سڪائي ۽ هو ۽ باه وانگي پيئي پري. [آساڙ = آکاڙ. گگن = آڪاس. پکي = پري.]

آگن رس سوکي، مريئي ڌوکي، ڀي سو ڪرت نه هاري
رٿ ڦري، ڇائتا ڌن تاڪي، تيڏُ لوي منجهہ پاري

ارٿ:- آکاڙ ۾ گرمي آلاڻ کي سڪائي ٿي ۽ جيو دکن ۾ مرن ٿا پر سج پنهنجي ڪم ۾ نٿو هاراڻي يعني پنهنجو ڪم نٿو ڇڏي (ڀاو-

اگيان روپي سورج ديوي گٺن روپي جل کي سڪائي ٿو ۽ اگيان
وڙي پنهنجي ڪم ۾ گهٽ نٿو ٿئي يعني اگيان پنهنجي ڪرت
گمراهہ ڪرڻ جي نٿو ڇڏي). سورج روپي رت پيو ٽري، ويچاري
استري وڻن جي ڇايا يعني ڇانو ويني تڪي. (ڀاو- اندر ۾
اگيان روپي رت پيو ٽري، ۽ جگياسو روپي استريءَ جي من ۾
پرميشور ڏانهن پريت اُتپن ٿي آهي، تنهن ڪري سندس ٻڌي
ايڪاگرتا روپي ڇايا پيئي تڪي). جهنگ ۾ ڏِڏ چُون چُون ڪن
ٿا، ۽ اندرين روپي يا ڪام آدڪ روپي ڏِڏ، ٻاهران ڏڪا کائي،
هردي ۾ چُوُن چُوُن لڳائي ڏين ٿا ۽ من کي ايڪاگرتا نٿا ڏين.
[اگن = گرمي. رس= پاڻي يا آلاڻ. سوکيءَ= سڪائي ٿو. ڏوکيءَ=
دک. ڪرت = ڪم. هاري = هارائي. تاڪيءَ = تڪي پيئي. تيڏ =
ڏِڏ. لويءَ = چُوُن چُوُن لڳائين ٿا. ٻاري = جهنگ.]

آوَگڻ ٻاڌِ چليِ دُکہ آگيءَ، سکہ تِس ساچُ سمالي

نانڪ جِسنو اهُ مَنُ ديِنا، مرڻ جيوڻ پربَ نالي.

ارٿ:- جيڪا استري اوگڻن جي گنڍ ٻڌي هلي ٿي، سا
اگيان يعني پرلوڪ ۾ دکہ سهندي، پر جا استري سچي پرماتما
کي ياد ڪري ٿي، سا سُکي آهي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا
تہ جنهن پرماتما کي اسان هي من ڏنو آهي، تنهن پڀوءَ سان ئي
اسان جو مرڻ جيئڻ آهي (ڀاو- اُن صاحب کي وسارڻ گويا مرڻ
آهي ۽ ياد ڪرڻ گويا جيئڻ آهي). [ٻاڌ = ٻڌي. آگي = اَگيان
يعني پرلوڪ ۾. سمالي = سنڀالي، ياد ڪري ٿي. نالي = سان، گڏ.]

پرماڻ (۱) :- ”مرڻن بسرڻن گوبندہ - جيوڻن هرِ نام ڌياوڻہ.“

[محلا پنجوان گاٿا سلوڪ (۱۵)]

سري گورو ارجن ديو جن فرمائين ٿا تہ گوبند کي وسارڻ
گويا مرڻ آهي ۽ هري نام ڌيائڻ گويا جيئڻ آهي.

پرماڻ (۲) :- ”آکا جيوا، وسرئي مرِ جاءِ.“

[آسا محلا پهلا- رهراس صاحب]

سري گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته جيڪڏهن نام جپيان ٿو ته جيئان پيو. جيڪڏهن نام وسري وڃي ٿو ته مري ٿو وڃان.

ساوڻ

(۹) ساوڻ سرس منا، گهڻ وَرسهِ، رُت آئي

ميٓ من تن شهه ڀاوئي، پر پرديس سڌائي

ارٿ:- (ساوڻ کي مانڪا جنم سان ڀيٽين ٿا). هي من! ساوڻ آيو آهي. تون خوش ٿيءُ جو ته گورو روپي ڪڪر وسن ٿا. اِها نيڪ رُت آهي. (اهڙي عمدي سمي ۾) مونکي من ۽ تن ۾ پرين وڻي ٿو، پر منهنجو پرين پرديس سڌاريو آهي يعني مونکي پرايت نه ٿيو آهي (مطلب ته مونکان ڇڄيو آهي). [سرس = خوش. گهڻ = ڪڪر. ڀاوئي = وڻي ٿو. سڌائي = هليو ويو آهي، سڌاريو آهي.]

پر گهر نهي آوئي، مريئي هاوئي، دامن چمڪ ڏرائي

سيجه اِڪيلي کري ڏهيلي، مرڻ ڀئيا ڏک مائي.

ارٿ:- پرين منهنجي گهر نٿو اچي. آن جي قوڙاني جي ڏک ۾ مان مران ٿي. مايا (اوديا) روپي نڪليءَ جو چمڪاٽ مونکي ڏڪائي ٿو. منهنجي انتهڪرڻ روپي سيج اڪيلي آهي، تنهنڪري مان تمام ڏکي آهيان. هي سکي! منهنجي واسطي اِهو ڏک مرڻ سمان آهي. [هاويءَ = قوڙاني جو ڏک. دامن = بجلي. وِج. چمڪ = چمڪاٽ. ڏرائي = ڏڪائي ٿو. کري = ڏاڍي، تمام. ڏهيلي = ڏکي. مائي = سکي.]

در بن نيد ڀُکه کهه ڪئيسي، ڪاپڙ تن نه سکاوئي

نانڪ سا سوهاگڻ ڪئيي، پرڪي انڪ سماوئي.

ارت:- چؤ نہ هري ۽ ڪانسواءِ مونکي ننڊ ڪيئن ايندي ۽ بکہ ڪيئن لڳندي؟ ڪپڙو منهنجي بت کي سکہ نہ ڏيندو. گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ اُهائي استري سهاڳڻ آهي، جا پرڀوءَ جي سروپ ۾ سمائجي وڃي ٿي. [ڪاپڙ = ڪپڙو. نہ سُکاوئي = سکہ نہ ڏيندو. ڪنتي = استري. انڪ = سروپ.]

(۱۰) پادُنُر پرم پلي، پر جوبن پڇتاڻي
بدو
جل ٿل نير پري، برس رتي رنگُ ماڻي

ارت:- بدي ڏاڏان صاحب اُپديش ڪن ٿا تہ ڏنيت پاو گري، جگياسُو روپي استري، پرم ۾ لڳي گري پرماتما پلجي وڃي ٿي ۽ اوديا روپي جواني ۾ مست ٿي، آخر پڇتائي ٿي. (پاو- جوين ۾ ڪامادڪ ڪرّا ٿين ٿا، جن ۾ جيو مست ٿي، آخر پڇتائي ٿو). انهي مهني ۾ جل ۽ ٿل پاڻيءَ سان پريا پيا هوندا آهن، ورڪا پيئي وسندي آهي. موجون ماڻيون آهن (پاو- شبد، سپرش، روپ رس، گنڌ آدڪن سان، اندريون پريون پيئون هونديون آهن). انهيءَ رت ۾ موهہ روپي گگر، پدارٿن روپي ورڪا ڪن ٿا؛ انهڪرڻ جيو رنگ ماڻي ٿو ۽ اُپرام (ويراڳي) نٿو رهي. [پاد ئُر = بدو. نير = پاڻي.]

برسيَ نس ڪالي، ڪتُر سُکُر پالي، دادر مور لونتي
پرئُر پرئُر چوي ٻٻيها بولي، ڀُتشنکر ٿرم ڏسنتي

ارت:- هڪڙو تہ پدارٿن جي برڪا وسي ٿي، ٻيو اسانجي آيُو روپي رات، پاپن گري ڪاري آهي، پوءِ ويچاري جگياسو روپي استري ڪيئن سکہ پائيندي؟ راڳہ ڏويش روپي ڏيڏر ۽ سنڪلپ وڪلپ روپي مور آواز ڪن ٿا. چت روپي چاترڪ، پرين پرين چوي ٿو ۽ ڏنيت روپي بدي ۾ ڪام آدڪ روپي نانگ ڏنگيندا وتن ٿا. [نس = رات. ڪالي = ڪاري. دادر = ڏيڏر. لونتي = آواز

ڪن ٿا: ٻرنہ ٻرنہ = ٻرين ٻرين. پنٿنگم = نانگ. ڦوهہ = ڦوندا
ولن ٿا. ڏسنتي = ڏنگيندا.]

مهيرو ڏنگہ سائر پر سهير، ٻن ڏر ڪٿہ سکہ پائيئي
ٿاڪ ڀرُو چلتہ ڪور آپني، جهہ پرڀ تهہ هي جائيئي.

ارٿ:- اهو سنسار روپي ساگر، اوکا روپي مهيرن سان ڀريل
آهي. اهي ڏنگ هڻن ٿا. اهڙي ڏکہ روپي سنسار ۾ هوريءَ ڪالسواءِ
ڪيئن سکہ پائجو؟ گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ (جيئن ساگر ۾
ملاح کان سواءِ ڪو سکہ ڪو نهي، تيئن هوي ٻانڻ جو ساڌن) جو
گورو آهي تنهن کان اچي، حتي ٻريو وسي تو آئي وڃ. [سائر =
سنسار.]

پرماڻ:- "جي ٿون تارو ٻاڻ، تا ڏو پڇہ ترين ڪل
تا ڏو ڪري سجاڻ، وڃان اينهي ڪپري."

[سلوڪ واران تي وڌيڪ محلا پهلا نمبر (٣)]
جنهنجو مطلب آهي تہ جي تون هتن سان تري جاڻين،
تڏهين بہ جن کي لوڻ جي ڪل = خبر يا اٽڪل آهي تن کان پڇ،
جو جو اهي ڪرا سياڻا (سنت) آهن. اهي لوکي ڪپڙ (ڪن)
کان بچائيندا. [ٻاڻ = همت. تڙن ڪل = لوڻ جي خبر يا اٽڪل.
ڪري سجاڻ = ڪرا سياڻا.]

آسو

(١١) آسُن آءِ پرا، سا ڏن جهوُرِ متي
تا مليئي پرڀ ميلي، ڏوجيئي ڀاهہ کُٽي

ارٿ:- اسوءَ مهني دتاري اپديش ڪن ٿا تہ هي ٻرين!
اچي مون سان مل. مان استري جهوري مران ٿي، تنهنڪري سکهو
اچي مون سان مل. جڏهن تون ملائين تو تڏهين تو سان ملجي
تو، مگر دنيا پاو جي ڪري کُهجي خراب ٿي وڃان ٿي.
[آسن = اسوُ. پرا = ٻرين. جهوُر = جهوري. متي = مران ٿي. کٽي =
کُهجي، خراب ٿي.]

جهُوڻ وِڳتي تا پرَمتي، ڪُکهَ ڪاهر سِر ڦُلي
آگيءَ گهام پِڇيءَ رُتِ جاڏا، ديکهِ چلت مَنُ ڈولي

ارٿ:- ڪوڙ ڳالهائڻ جي ڪري ناس ٿي آهيان تڏهين ٻرپڻ مونکي ڇڏي ڏنو آهي. جهڙيءَ طرح هن مهني ۾ ڪُکهَ ۽ ڪاهه (گاهه جا قسم) اُپرن ٿا ۽ اُنهن ۾ اُچا ڦل ٿين ٿا، تيئن انسان جا ڪارا وار ڦري اڇا ٿين ٿا. اَڳي هئي گرمي ۽ ٻوءِ ٿي آهي سردي. اِهو چلتر ڏسي، منهنجو من ڏانئان ڏول ٿئي ٿو. (ڀاو- اڳي هئي تيج واري جواني هاڻي ٿي آهي ٻڍاپڻ. انهيءَ اوستا ۾ مونکي ڪو ساٿ ن ٿو سجهي، تنهنڪري منهنجي دل هارجي ويئي آهي).
[ٻرپ = ٻرپڻ. مُتي = ڇڏي ڏنو آهي. گهام = گرمي. جاڏا = سردي.]

دهدس ساک هري هريئاولَ، سهج پڪيءَ سو مينا
نانڪ آسَ مِلهُ پتاري، ستگور پتي بسينا.

ارٿ:- اُسوءِ ۾ ڏهن ئي طرفن ۾ چوڌاري شاخون يعني وڻ هريا ڀريا ڏسڻ ۾ اچن ٿا ۽ ٻر جيڪي سهجيئي گيان سان پچن ٿا سي مٺا آهن يعني سنت ٻڌ حاصل ڪري سيني کي وڻن ٿا. صاحب فرمائين ٿا ستگورو اسانجو وچولو وڪيل آهي انهيءَ ڪري هي پيارا! تون اچي اُسوءِ مهني ۾ مونسان مل.
[دهدس = ڏهئي ڏسائون، طرف. ساک = شاخ. سهج = گيان. بسينا = وڪيل. اُسِن = اُسوءِ مهني ۾.]

پرمان:- "جِتسا ستگور سُطيدا، تسو هي مئي ڈيڻُ
وِچڙئا ميلي پريوُ، هر درگهه ڪا بسيٺُ."

[رامڪلي ڪي وار محلا پنجوان پوڙي (١) سلوڪ (١)]

يعني ته ستگورو جهڙو ٻڌم تهڙو ئي ڏٺم. ستگورو، وڇڙيلن کي پريءَ سان ملائي ٿو ۽ هريءَ جي دربار جو وڪيل آهي (يعني اسان لاءِ اُني وڪالت ڪري ٿو).

کتي

(۱۲) ڪتڪ ڪرت پتنا، جو پرب پائنا
ديپڪ سهج پلي، تت جلائنا

ارٿ:- ڪتيءَ مهني ۾ ڳاران صاحب فرمائين ٿا ته جيڪي پرڀوءَ کي وڻي ٿو سو همت جيو جي للاٽ ۾ وجهي ٿو. جو ڏيئو لت يعني برهم گيان سان ٻري ٿو، سو سهجئي ٻري ٿو. [ڪتڪ = ڪتي. ڪرت = للاٽ. پائنا = وڻي ٿو. ديپڪ = ڏيئو. سهج = سهجئي، لت = برهم گيان.]

ديپڪ رس تيلو، ڌن پر ميلو، ڌن اوماهيءِ سرسي
اوگڻ ماري، مري نه سيجهي، ڪرڻ ماري تا مرسي

ارٿ:- انهيءَ ڏيئي ۾ پريم روپي تيل آهي. اهڙي گيان روپي ڏيئي جي وسيلي، جگياسو روپي استريءَ جو پرين پرماتما سان ميلاپ ٿئي ٿو. پوءِ اها جگياسو روپي استري آنند ۾ اچي خوش ٿئي ٿي. اوگڻن واري استري مارجي وڃي ٿي. اها سڪيارٿي ٿي ڪڏهن نه مرندي (پاو يعني ڦلدائڪ ڪانه ٿيندي يعني مُڪت نه ٿيندي). جڏهين گڻن جي ڪري مرندي تڏهين هنجو سچو پچو مرڻ ٿيندو (پاو- وري آوا گون ۾ نه ايندي). [رس = پريم. تيلو = تيل. اوماهيءَ = آنند ۾ اچي. سرسي = خوش ٿئي ٿي. سيجهيءَ = سڪيارٿي.]

نام پڪت دي نج گهر ٻيٺي، آجهُ تماري آسا
نانڪ ملهُ ڪپٽ در کولهُ، ايڪ گهڙي کٽ ماسا.

ارٿ:- پرماتما، جن شخص کي نام جي ڀڳتي ڏني ٿو يا نام دان جي ڀڳتي ڏني ٿو، سي نج گهر يعني پنهنجي سچي سروپ ۾ براجمان ٿي وڃن ٿا، تڏهن به اُهن کي سنتن جي سنگ جي پياس آهي. صاحب فرمائين ٿا ته هي پرماتما! هڪ گهڙي

وڇوڙي جي، گويا ڇهہ مهنا تي لڳي ٿي تنهنڪري پرم روپي دروازو کولي اچي مون سان مل. [نج گهر = نج گهر يعني پنهنجو سچو روپ يعني آتما. اڇهہ = تڏهين بہ. تناڙي = انهن کي. کپٽ در = پرم روپي دروازو. کٽ ماسا = ڇهہ مهنا.]

ناهري

(١٣) منگهر ماهہ ڀلا، هر گڻ انڪ سماوئي

گڻونتي گڻ رويئي، مئي پر نهچل ڀاوئي

ارٿ:- ناهريءَ جو مهنو ڀلو آهي، انهي ۾ هريءَ جا گڻ ڳائي سندس سروپ ۾ سمائجي وڃجي. گڻونت استريون گڻ ڳائي، پرماتما کي ماڻين ٿيون يعني پرماتما کين ملي ٿو. انهيءَ ڪري پرين، جو هميشهہ قائم آهي، سو مونکي پيو وڻي يعني خواهش پيئي ٿئيم تہ مان بہ پرماتما کي ماڻيان. (پيو ارٿ) گيان وان استريون پرماتما جي گڻن کي اچارين ٿيون. انهن جا گڻ ٻڌي، مونکي بہ اٽل پريتم پيو وڻي. [منگهر = ناهري. انڪ = ڇاتي، سروپ.]

نهچل چتر سجاڻ بڌاتا، چنچل جگت سبائيا

گيان ڌيان گڻ انڪ سماڻي، پرڀ ڀاڻي تا ڀائيا

ارٿ:- اهو قل ڏيندڙ پرماتما، قائم، چتر ۽ سجاڻ آهي. باقي پيو سارو جڳ ڀٽڪندڙ آهي. گيان، ڌيان ۽ ٻين شڀ گڻن ڌارڻ، گورمکہ پريوءَ جي سروپ ۾ سمائجي وڃن ٿا. جيڪي پريوءَ کي وڻن ٿا، تن کي پريو بہ وڻي ٿو.

گيت ناد ڪوت ڪوي سڻ، رام نام دکہ ڀاگئي

نانڪ سا دن ناهہ پياري، آپ ڀڳتي پر آگئي.

ارٿ:- گيت = راڳ جا ڪتاب ڳائيندڙ جهڙوڪ ڀڳت جئديو ”گوبند گيت“ رچيندڙ. ناد = ويدن جي ڳائيندڙن ۽ ڪوي =

ارٿ:- هي ديا جا پتي! هي داتار! مونکي پنهنجو درشن ڏي. مونکي اها مت ڏي جو مان گت يعني مُڪتي حاصل ڪريان. سري گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته پرماتما خوشيءَ سان اُهائي جڳياسو روپي استري ماڻي ٿو، جا ڪيس پريت ۽ پيار ڪري ٿي. [سنيهو = پيار.]

مانگهه

(١٥) ماگهه پُنيت ڀئي، تيرٿُ آنترِ جانئا
ساجن سهجِ مِلي، گُڻ گهه آنڪِ سمانئا

ارٿ:- مانگهه مهني داتار صاحب فرمائين ٿا ته اها استري پوتر ٿئي ٿي، جا اندر واري تيرٿ يعني پرماتما کي ڄاڻي ٿي. (آنتر گت تيرٿ مَلِ ناءِ - سري جپ صاحب پؤڙي ٢١). مان سهجئي پنهنجي سنت ساجن سان مليو آهيان ۽ هنجا گڻ هٿ ڪري، هن جي هردي ۾ سمائجي ويو آهيان. [پنيت = پوتر. انڪ = هردو.]

پريتم گُڻ آنڪي، سُڻِ پرب بنڪي، تُڌُ ڀاوا سرِ ناوا
گنگ جمن تهه بيڻي سنگم، سات سمند سماوا

ارٿ:- هي منهنجا سندر پريتم پريو! مونکي ٻڌ. مون تنهنجا گڻ هردي ۾ ڌاريا آهن، تنهنڪري هيءَ ڪرپا ڪر ته سات سنگت روپي تلاءُ ۾ مان اشنان ڪريان، جنهنڪري تو کي وڻان. پڱتيءَ روپي گنگا، شُڀ ڪرمن روپي جمنا ۽ برهم ويچار روپي تربيڻي (گنگا، جمنا سرسوتي جو ميلاپ پرياڳ) ۽ ست ئي سمنڊ پڻ ستسنگ ۾ سمايل آهن.

پُنِ دان پوُجا پرميسرِ، جُگِ جُگِ ايڪو جاتا
نانڪ ماگهه مها رس هرجپ، آٺ سٺ تيرٿ ناتا.

ارٿ:- پنُ، دان ۽ پوجا، پرميشور جي نام ۾ آهن. مان ته اُن هڪ کي جُگ جُگ ۾ ڄاڻان ٿو. سري گورو صاحب جن فرمائين

تا ڌ مالڪھ جي مھني ۾، هريءَ جي جاپ جي نام جو مھا رس لون پيش ڌ اُهنت ني تيرٿن جي اشنان جو ڦل ملبئي. (ڀاو- هن مسع سنگر روپي تيرٿ ۾، اُهنت تيرٿن جي اشنان جو ڦل ملي ٿو).

ڦگڻ

(١٦) ڦالگڻ مَن رَسي، پريم سُيائيا
آندِن رَس پِئا، آپ ڪَوائِيا

ارٿ:- ڦگڻ مھني ۾ ڌ تاران صاحب فرمائن تا ڌ جن جگياسو روپي استرين کي، پرماتما جو پريم چگيءَ طرح وڌيو آهي، سي آنند ۾ آهن. رات ڏينهن اُنهن کي آنند ئي آنند آهي، ڇو جو هنن آپاپاءَ متائي ڇڏيو آهي يعني اگي جو سرير کي، پاڻ سمجهو وينبون هيون، تي حڏهن ڌ ٻيو يا سرير کي، پاڻ ڌ سمجھو تڏهن جيڪي سچ يعني آتما هيون، سي آتما ئي پيئون. [ڦلگن = ڦگڻ. رهسي = آنند. سُياتا = وڌيو آهي.]

مَن موھ چُڪائِيا، جا تِس ڀائِيا، ڪَرِ ڪِرپا گهرِ آئو
نِتي ويس ڪَري پر پاجهي، محلي لَها نہ تاو

ارٿ:- جڏهين پرماتما کي وڻيو، تڏهن مھنجي من جو موھ مٽجي ويو. هاڻي هي پرماتما! تون ڪرپا ڪري منهنجي هيرو ۾ اچ. اڳي مون ڪيئين ساڌن روپي سينگار ڪيا، پر پرينءَ [illegible] محل يعني سروپ ۾ مان ڪا بہ جاءِ نٿي لھان.

ڌَرِ تِي ورِ رس پائي پٽنبر، پر لوڙي سيڪاري
[illegible] مين تي گورِ آيٽيءِ، گهرِ ورُ پائيا ناري.

[illegible] جڏهين پرماتما جي مرضي ٿي، تڏهن مون [illegible] مورتيءَ جي ماليائن، سُگنڌين، پٽ جي ڪپڙن [illegible] سڳري گورو صاحب جن فرمائن تا ڌ گورو [illegible] طرح، مون جگياسو روپي استريءَ، هردي [illegible]

پرماتما گهوٽ پاتو. [پاٽ پٽنبر = پٽ جا ڪپڙا. لوڙي = مرضي.
ناري = استري.]

(١٧) بي دس ماهہ، رُتي ٿتي وار ڀلي
گهڙي مُورت پل، ساچي آئي سهج ملي

ارٿ:- ٻارهہ مهنا، ڇار رُتيون پندرهن ٿتيون، ست ڏينهن، گهڙيون، مهورت ۽ پل اهي سڀ ڀلا آهن، جڏهين سهجئي سچو پرماتما اسان سان مليو. [بي = ٻہ. دس = ڏهہ. بي دس = ٻارهان. ماهہ = مهنا. رُتي = چار موسمون، سيارو، بهار، اونهارو ۽ سرو. وار = ڏينهن. گهڙي = ٦٠ پل. مُورت = ٻہ گهڙيون. چار مُورت = ا پهر. ٨ پهر = ڏينهن رات.]

پرڀ مِلي پِئاري، ڪارج ساري، ڪرتا سڀ بِڌِ جاڻيَ
جن سيگاري تِسهِ پِئاري، ميلُ ڀئِتا رنگُ ماڻيَ

ارٿ:- جنهن مهل پريو پيارو مليو، تنهن مهل سڀ ڪارج سِڌ ٿيا. انهيءَ ڪرتار کي سڀڪا جُڳتي معلوم آهي. جنهن پريوءَ مونکي سينگاريو، تنهنجي مان پياري آهيان. منهنجو هاڻي هن سان ميلاپ ٿيو، تنهن ڪري مان رنگ ماڻيان ٿي. [بِڌ = جُڳتي.]

گهرِ سيجہ سُهاوي، جا پِرِ راوي، گورمکہ مستڪ ڀاڳو
نانڪ اهنِس راوي پريتم، هر ور ٿِر سوهاڳو.

ارٿ:- منهنجي انتهہ ڪرڻ روپي سيجہ، تڏهين سونهين ٿي جڏهين پريو مونکي ماڻي ٿو. گورمکن جي مستڪ تي ڀاڳ لکيل آهي. سري گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ رات ڏينهن پريتم مونکي ماڻي ٿو ۽ هري گهوٽ کي پراپت ڪري، منهنجو سُهاڳ قائم ٿئي ٿو.

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਨੈਣ ਸਲੋਨੜੀਏ ਰੈਣਿ ਅੰਧਿਆਰੀ ਰਾਮ॥ ਵਖਰੁ ਰਾਖੁ ਮੁਈਏ ਆਵੈ ਵਾਰੀ ਰਾਮ॥ ਵਾਰੀ ਆਵੈ ਕਵਣੁ ਜਗਾਵੈ ਸੂਤੀ ਜਮ ਰਸੁ ਚੂਸਏ॥ ਰੈਣਿ ਅੰਧੇਰੀ ਕਿਆ ਪਤਿ ਤੇਰੀ ਚੋਰੁ ਪੜੈ ਘਰੁ ਮੂਸਏ॥ ਰਾਖਣਹਾਰਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ਸੁਣਿ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀਆ॥ ਨਾਨਕ ਮੂਰਖੁ ਕਬਹਿ ਨ ਚੇਤੈ ਕਿਆ ਸੂਝੈ ਰੈਣਿ ਅੰਧੇਰੀਆ॥੧॥ ਦੂਜਾ ਪਹਰੁ ਭਇਆ ਜਾਗੁ ਅਚੇਤੀ ਰਾਮ॥ ਵਖਰੁ ਰਾਖੁ ਮੁਈਏ ਖਾਜੈ ਖੇਤੀ ਰਾਮ॥ ਰਾਖਹੁ ਖੇਤੀ ਹਰਿ ਗੁਰ ਹੇਤੀ ਜਾਗਤ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗੈ॥ ਜਮ ਮਗਿ ਨ ਜਾਵਹੁ ਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਜਮ ਕਾ ਡਰੁ ਭਉ ਭਾਗੈ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੀਪਕ ਗੁਰ ਮਤਿ ਦੁਆਰੈ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਮੁਖਿ ਧਿਆਵਏ॥ ਨਾਨਕ ਮੂਰਖੁ ਅਜਹੁ ਨ ਚੇਤੈ ਕਿਵ ਦੂਜੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਏ॥੨॥ ਤੀਜਾ ਪਹਰੁ ਭਇਆ ਨੀਦ ਵਿਆਪੀ ਰਾਮ॥ ਮਾਇਆ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਦੂਖਿ ਸੰਤਾਪੀ ਰਾਮ॥ ਮਾਇਆ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਜਗਤ ਪਿਆਰਾ ਚੋਗ ਚੁਗੈ ਨਿਤ ਫਾਸੈ॥ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਲੁ ਨ ਗ੍ਰਾਸੈ॥ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਕਾਲੁ ਨਹੀ ਛੋਡੈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸੰਤਾਪੀ॥ ਨਾਨਕ ਤੀਜੈ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਲੋਕਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੀ॥੩॥ ਚਉਥਾ ਪਹਰੁ ਭਇਆ ਦਉਤੁ ਬਿਹਾਗੈ ਰਾਮ॥ ਤਿਨ ਘਰੁ ਰਾਖਿਅੜਾ ਜੁੋ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਰਾਮ॥ ਗੁਰ ਪੂਛਿ ਜਾਗੇ ਨਾਮਿ ਲਾਗੇ ਤਿਨਾ ਰੈਣਿ ਸੁਹੇਲੀਆ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਹਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵਹਿ ਤਿਨਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬੇਲੀਆ॥ ਕਰ ਕੰਪਿ ਚਰਣ ਸਰੀਰੁ ਕੰਪੈ ਨੈਣ ਅੰਧੁਲੇ ਤਨੁ ਭਸਮ ਸੇ॥ ਨਾਨਕ ਦੁਖੀਆ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨਿ ਵਸੇ॥੪॥ ਖੂਲੀ ਗੰਠਿ ਉਠੋ ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ਰਾਮ॥ ਰਸਕਸ ਸੁਖ ਠਾਕੇ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ਰਾਮ॥ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ਨਾ ਦੀਸੈ ਨਾ ਸੁਣੀਐ॥ ਆਪਣ ਵਾਰੀ ਸਭਸੈ ਆਵੈ ਪਕੀ ਖੇਤੀ ਲੁਣੀਐ॥ ਘੜੀ ਚਸੇ ਕਾ ਲੇਖਾ ਲੀਜੈ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸਹੁ ਜੀਆ॥ ਨਾਨਕ ਸੁਰਿ ਨਰ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ॥੫॥੨॥

ٹُکاري محلا پهلا ڇنت (٢)

اُٿانڪا:- هڪ دفعي پاڪ پٽڻ ۾ شيخ برهم سان سري گورو نانڪ ديو جن جي گفتگو ٿي. اُتي گفتگو ڪندي رات جا ١٠، ١١ لڳي ويا. ڪي شخص ٿيو ڪير جو ڪٺي آيا. گورو صاحب سمهي پيا ۽ شيخ برهم ڪجهه ڪير پيتو ۽ هيءُ سلوڪ خوشيءَ سان اُچاريائون:-

”پهلي پهرئي ڦُلڙا، ڦَلُ ڀِي پِڇا راتِ
جو جاڳَنِ لَهَنِ سي، سائِين ڪنو داتِ.“

[فريد صاحب جو سلوڪ (١١٢)]

ارٿ:- پهرئين پهر ۾ وٽن ۾ گل ٿين ٿا ۽ پوئين رات، اُن ۾ ڦل لڳي ٿو. جي جاڳندا، سيئي صاحب جي دات حاصل ڪندا.

سري گورو نانڪ صاحب ته سدا سُجاڳ هئا، سو شيخ برهم صاحب جو سلوڪ ٻڌي اُٿيا. ڪير جيڪو رکيو هو سو پيئائون ۽ ڏٺائون ته منجهس ڪي اشرفيون پيون آهن. پوءِ شيخ برهم صاحب کي هي اُتر ڏنائون:-

(١١٣) ”داتي صاحِب سنديئان، ڪِيا چلئي تِسُ نالِ
اِڪ جاڳَندي نا لَهَنِ، اِڪنا سُتِئا ديئِ اُٺالِ.“

ارٿ:- صاحب جي دات لاءِ ڪهڙو جوڳ (وس) هلي سگهندو. هڪڙن کي اِها دات جاڳندي به نٿي ملي ته هڪڙن کي اُٿاري به پيو ڏئي.

سري گورو نانڪ ديو جن پوءِ هيءُ سندر ڇنت اُچاريو، جنهن ۾ رات جي چئن پهرن ڏارا، حياتيءَ جي چئن حصن جو ورنن ڪن ٿا (ننڍپڻ اوستا، جواني، پيري ۽ آت پيري).

(۱) پهلي پهرئي لنڙ سلوڙيئي، رنڙ انڌناري رام
وکر واکر مٺيئي، آوئي واري رام

ارٿ:- هي جبو روپ، سندر اکين واري استري! تنهنجو بالڪ اوستا روپي رات جو پهريون حصو (ڀاو- عمر جو پهريون حصو)، سو ويائڪ پرمانما جي چرڻن بنا اونداهو آهي (ڀاو- جڙ اوستا آهي). هي مٺي (پياري!) ڀلو تنهنجي وکر جي سنڀال ڪر، جو نه ڪنهن ڏينهن تنهنجو به مرڻ جو وارو ايندو. ڀاو ارٿ- هي سندر اکين وارا سنت جنوا اوستا روپي رات جي پهرئين پهر يعني بال اوستا ۾ جڏهين اندناري رات نئي ٿي، يعني اگيان ۾ وقت گذري ٿو، تڏهين هي پيارا! تنهنجي وکر جي سنڀال ڪر. [نڻڻ = اکيون. سلوڙيئي = سندر. رنڙ = رات. انڌناري = اونداهي. وکر = مال، گڻ. مٺيئي = مٺي، پياري. واري = وارو.]

پرمان:- "نه پارڪ نه جوبني، نه برڌي ڪڇه ٻنڌ
اوه پيرا نه بوجهيئي، جڻ آء پري جم ڦنڌ."

[گوڙي باون اکري محلا پنجوان پوڙي (۱۹)]

جنهنجو ارٿ آهي ته لکي بالڪ اوستا، لکي حوالي ۽ لکي برڌاپڻ (موت) ڪو منتظر آهي. انهيءَ وقت جي اوهانکي ڪر نٿي ڪاٿوي، جڏهين جم جي ڦاسي (اوهانجي ڳچيءَ ۾) اچي پوندي.

واري آوئي، ڪوڙ جڳاوئي، سوتي جم رس چوسئي
رنڙ انڌيري، ڪتا پت تيري، چور پڙئي گهر موسئي

ارٿ:- هي پاني! جڏهن تنهنجو وارو ايندو، تڏهن لوکي کير جاڳائيندو؟ هن موهه روپي ننڊ ۾ سمهندي ٿي، جم تنهنجي پراڻ رس کي چوسي وٺندو- ڀاو- تنهنجا پراڻ ڇڪي وٺندو.

تنهنجي ڪهڙي عزت رهندي؟ ياو- تنهنجو ملهه ڪجھ به نه ٿيندو. ڪال روپي چور، تنهنجي مٿان اچي پوندو ۽ تنهنجو گهر لٽي ويندو - ياو- تنهنجا سُپ گڻ کٽي ويندو، (تنهنڪري هاڻي هيءَ وينتي ڪر.) [سوُنِي = سمهنئين ٿي. پت = عزت. پڙيءِ = پوندو. مُوسئي = لٽي ويندو.]

راڪڦارا آڳم آپارا، سُڻ بيننتي ميريئا
ناڪ موُرکُ ڪبهُ نه چيتئي، ڪِتا سوُجهيءِ رئڻ آنڌيريئا.

ارٿ:- هي اڳم اپار ۽ ڪام آدڪن وڪارن کان رکيا ڪرڻ وارا! تون منهنجي وينتي ٻڌ. گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ جيو روپي مورکہ استري، واهگوروءَ کي ڪڏهين بہ ياد نٿي ڪري. ٻالڪ روپي جڙ اوستا ۾ موهہ ڪري ڇا ڏسي سگهندين؟ (ياو هن ٻالڪ اوستا ۾ ڪجھ بہ نٿي سمجهي). [چيتئيءِ = ياد ڪري. سوُجهيءِ = سمجهي.]

(٢) دوُجا پهرُ ڀئِتا، جاڳُ آچيتي رام
وِکُرُ راکُ مُئيتي، کاجيءِ کيتي رام

ارٿ:- هي جيو روپي اڳيان روپي ننڊ ۾ سُتل استري! اوستا روپي رات جو ٻيو پهر اچي ويو آهي - ياو- (٢٥) ورهيہ پورا ٿيا. هاڻي تہ پرماتما جي ڀڄن ۾ جاڳ. هي پياري! ڪام آدڪ روپي چورن کان، سُڀ گڻن روپي مال بچاءِ. رام کان بيمکہ ٿيڻ ڪري، تنهنجي سواسن روپي کيتي، ڪال کائي رهيو آهي. [آچيتي = اڳيان روپي ننڊ ۾ سُتل. وکر = سوُدو، مال. مُئيتي = مُٺي، پياري.]

راکهُ کيتي، هرِ گورُ هيتي، جاڳت چورُ نہ لاڳيءِ
جم مِگہ نہ جاوَهُ، نا دکُ پاوَهُ، جم ڪا ڏَرُ ڀئُ ڀاڳيءِ

اوٿ:- هي پيارا! پرماتما گورو ۾ ٻوڙ رکي، انهيءَ سواس روپي ڪبتيءَ جو بچاءُ ڪر. پرماتما جي پڇن روپي جاڳنا ۾، سڀيئي شخص ڪي چور نٿا لڳن - ڀاو - انهيءَ ٻوش کي، جو پڇن ڪري سُچيت رهي ٿو، لڌهتکي چور نٿا لُٽن. جيڪڏهن سُچيت ٻوش ٿيندين ته جم جي رستي ۾ نه ٻوندين ۽ ڪوٽي دک پائيندين. ٻاٽ، جم جو پڌ ۽ سنساري ماڻهن جو ڊپ دور ٿي ويندءِ. [هيتي= ٻوڙ. مگ = رستو. ڏر = ڊپ.]

دِنِ ٻسي ديپک، گورمت دناري، من ساچا مکر ڏناوئي
ناڻک موڙکر آجھ نه چيتي، ڪيو دوجي سکر پاوئي،

اوٿ:- جيڪڏهن مکه سان سچي پرماتما کي جپيندين ۽ من سان ڪيس ڏيانيندين ته وڏيڪ ۽ وڏاڳو روپي سج ۽ چند، گوروءَ جي وسبلي ٻوگهت ٿيندا. گورو صاحب جن فرمائن ٿا ته موڙکه اجا به پرماتما کي ياد نٿا ڪن - ڀاو - بالڪن مان ڦري سياڻا ٿيا آهن تڏهن به پرماتما کي ڀُلائي ويٺا آهن. انهيءَ ڪري ٻئي ٻيت ڀاو ۾ لڳا پيا آهن، لنهنڪري اوستا جي ٻئي حصي ۾، هو ڪيئن سُکر پائيندا؟ - ڀاو - هو دٻيت ڀاو جي ڪري، ڪڏهن نه سُکر نه پائيندا.

(۳) تيجا پهر پتنا، نيد وڻاپي رام
مائتا سُت دارا، دوکر سنتاپي رام

اوٿ:- جڏهين اوستا جو ٽيون پهر اچي ويو يعني سٺ يا سترو وڌيڪ عمر ٿي ته اگيان روپي ننڊ گهڻو دک ڏني ٿي. مايا، پٽ ۽ استريءَ جي ممتا جي دک ڪري، ٻڌي گهڻو دک پائي ٿي.

مائتا سُت دارا، جگت پيارا، چوگر چُگيءِ نِت ڦاسيءِ
نام ڌِناوئي تا سُکر پاوئي، گورمت ڪالُ نه گراسيءِ

اوٿ:- مايا، پٽ ۽ استريءَ جو موھ جگت ۾ بلڪل پيارو يعني مٺو لڳي ٿو. جو وشين روپي چوڳو چگن ٿا ۽ واشنا روپي

ڄاڻ ۾ روز بروز قاسندا وڃن ٿا. نام جو جڏهين جيو سمرڻ ڪندو تڏهين سُک پائيندو، ڇوته گوروءَ جي سکيا گرهڻ ڪرڻ ڪري، ڪال نٿو کائي. [نت = روز بروز. گراسيءَ = کائي، گرفتار ڪري.]

جنمڻ مرڻ ڪالُ نهي ڇوڏيءِ، وِڻُ ناويءِ سنتاپي
نانڪ تيجي ترِپتِ لوڪا، مائتا موهہِ وِئاپي.

ارٿ:- جنمڻ ۽ مرڻ جو وقت انهيءَ کي نٿو ڇڏي. نام کانسواءِ، ٻُڌي سدائين دک پوڳي ٿي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته ٽئين پهر ۾ ماڻهن جي ٻُڌي، ترڪڻي مايا جي موهہ ۾ لڳي رهي ٿي ۽ اهي اُنهيءَ مايا جي موهہ ۾ ڦاٿا پيا آهن.

(٤) چوٿا پهر پيئنا، دؤت ٻهاڳيءِ رام
تن گهر راکيٽرا، جو اندرُ ڄاڳيءِ رام

ارٿ:- هي رام جا پيارا! هي منهنجا پيارا پائي! هاڻي ته راتِ روپي اوستا جو چوٿون پهر اچي ويو آهي يعني ته نوي يا سؤ ورهين جو ٻڍو اچي تيو آهين. مؤت روپي ڏينهن، چڙهڻ لاءِ تيار تيو آهي. اهي برش، جي رام جي پيجن ۾ رات ڏينهن جاڳيا آهن، اُنهن پنهنجو گهر چورن کان بچايو آهي. [دؤت = سورج جو چڙهڻ. ٻهاڳيءَ = دن، ڏينهن. راکيٽرا = رکيا ڪئي آهي، بچايو آهي.]

گور پوڇ ڄاڳي، نام لاڳي، تنا رَئڻ سُهيليتا
گور سبدُ ڪماوهہِ، جنم نه آوهہِ، تنا هرِ پربُ پيليتا

ارٿ:- جي گورن کان پڇي - پاو- گورن کان سکيا وٺي، نام جي پڄن ۾ لڳا آهن، تن جي اوستا روپي رات بلڪل سُک سان گذري آهي. جن گورن جو شبد ڪمايو آهي، اهي موٽي جنم نٿا وٺن ڇوته پرماتما پريو، اُنهن جو سهائڪ بڻجي ويو آهي. [سُهيليتا = بيلي يا مددگار، سهائڪ.]

ڪر ڪنبي ڌرڻ سرير ڪنبي، نيڻ انڌلي تن پسمسي
ڏانڪ ڏکيا جگ ڇاري، بن نام هرڪي من وسي۔

ارٿ:- چوٿين اوستا ۾ يعني ٻڍيپ ۾ هٿ ڪنبن ٿا، پير ۽ سرير ۾ ڏڏي ٿئي. اکيون ٻه ڏنڌ ۾ ٻرجهي وڃن ٿيون ۽ سرير ۾ وڪ والگو ٿي ٿو وڃي - ياڻ- سرير ۾ خشڪي ٿي وڃي ٿي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته من ۾ هريءَ جي نام وسڻ بنا، هي جيو چئني اوستائن ۾ دکي رهي ٿو. [ڪر = هٿ. ڪنبڻ = ڏڪڻ. پسمسي = وڪ والگو.]

پرماڻ:- "تنهه ليرُ ٻهيُ تن ڪينا، پڇي ڪيس ڏڏوالي
روڙا ڪنٺ، شبد ٻي اُچري، آپ ڪيتا ڪرم پرالي
رامراه، هوم بند بنواري
آپني سنتهه ليهه اُباري (اڪ رهاءُ)
ماٿي پير، سرير جلن هي، ڪرڪ ڪريجي مانهي
آئيسي بيدن، اُپجه ڪري پڇي، واڪا اوکد ناهي."

[واڳ سورٺ ٻاڻي ڀڳت بيکن جي شبد (١)]

ارٿ:- ڀڳت ڀکن فرمائين ٿا ته (ٻڍي اوستا ۾) منهنجي ليٽن مان سڦيد ٿيو وڃي، منهنجو ڪن ڪنڌ ٿي ويو آهي ۽ منهنجا وار ڪپه جي رنگ جهڙا اچا ٿي ويا آهن. منهنجو گلو خشڪ ٿي ويو آهي ۽ واڪ مان ڪو لفظ نٿو نڪري. لڏهين اهڙي اوستا ۾ اون ڇا ڪنديون؟ (مطلب ته ڪجهه ڪين ڪري سگهنديون، تنهنڪري واجب آهي ته هينئر ئي رام جو سمرن ڪر). هي رام راجا! سنسار روپي ٻن جا مالڪ! تون اسانجو طبيب ٿيءُ ۽ پنهنجن سنتن کي بچائي وٺ. مٿي ۾ پيڙا آهي ۽ سرير (اندر) پيو جلي ۽ منهنجي هردي ۾ مها دک آهي. اهڙي ويدن اچي ڪڙي ٿي آهي، جنهنجي دوا سُتي ڪانهي.

(٥) ڪولي گنت اُٺو لِکِتا آئِتا رامَ
دَس ڪَس سُکَ ٺاڪي، بِنڌ چلائِتا رامَ

ارٿ:- جڏهين سرير مان پراڻ روپي ڳنڍ کُلي ويئي -ياو- پراڻ نڪري ويا، تڏهين جم چوڻ لڳو ته هي ڀائي! اُت تنهنجي واسطي رام جو حڪم لکجي آيو آهي. هي ڀائي! هن وقت دس، خوشيون ۽ سواد اوهان جا پورا ٿيا. هاڻي ته اوهانکي ٻڌي وني هلندس. [گنت = ڳنڍ سواسن روپي. ٺاڪي = روڪجي ويا. بند = ٻڌي.]

بِنڌ چلائِتا، جا پرپ پائِتا، نا ڏيسئي، نا سُطِيتئي
آپڻ واري سيسئي آوئي، پڪي ڪيتي لُطِيتئي

ارٿ:- جڏهين پريو ڪي وٺي ٿو، تڏهين جيو کي ٻڌي ٿو. پنهنجو پنهنجو وارو سيني مٿان اچڻو آهي جو ته ٻڪي ڪيتي ضرور لٽجي ٿي -ياو- ٻداپي ۽ موت ته ضرور ئي ضرور انسان مٿان ايندو.

گهڙي چسي ڪا ليکا ليجئي، بُرا ڀلا سَهُ جيئا
نانڪ سُرنر سبد ملائي، ٿِن پرپ ڪارڻ ڪيتا.

ارٿ:- اُتي پرميشور وٽ ته گهڙيءَ گهڙي ۽ پل پل جو ليکو ورتو وڃي ٿو ۽ پلن ۽ بُرن ڪمن جو ڦل، جيون کي ضرور سهڻو پوي ٿو. سري گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته ديوتائن ۽ انسانن جو ميلاپ، شبد ذ ئاران ئي ٿيندو. اهو ڪارڻ پريوءَ پاڻ ڪيو آهي.

٦٠ وسا = ١ چسو (١ وسو = ١٥ دفعا اکين جو ڦڙڪڻ)
٦٠ چسا = ١ پل
٦٠ پل = ١ گهڙي
٢ گهڙيون = ١ مهورت
٤ مهورت = ١ پهر
٨ پهر = ١ ڏينهن رات

ڪَرَ ڪَنبِ چرڻ سريرُ ڪنبي، نيڻ انڌلي تنُ پسمسي
نانڪ دُکيا جگ چاري، بنُ نام هرِ ڪي منِ وسي۔

ارٿ:- چرٿين اوستا ۾ يعني ٻڍپڻ ۾ هٿ ڪنبن ٿا، پير ۽ سرير به ڏڏي ٿو. اکيون به ڌنڌ ۾ پوڄي وڃن ٿيون ۽ سرير به وڪ وانگر ٿي او وڃي - ياني سرير به خشڪ ٿي وڃي ٿو. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته من ۾ هريءَ جي نام وسڻ بنا، هي جيو چئني اوستائن ۾ دکي رهي ٿو. [ڪر = هٿ. ڪنبڻ = ڏڪڻ. پسمسي = وڪ وانگر.]

پرماڻ:- ”نتنهُ نير بهي تنُ کينا، ڇتي ڪيس دُڌ واني
روڌا ڪنٺ، شبدُ بهي اڀري، اب ڪتا ڪرهِ پراڻي
رامراءِ، هوهِ بيد بنواري
آپني سنتهُ ليهُ اُباري (اڪ رهاءُ)
ماٿي پير، سرير جلن هيُ، ڪرڪ ڪريجي ماهي
اَنسي بيدن، آپجه کري پني، واڪا اوکد ناهي۔“
[راڳ سورٺ باڻي ڀڳت ڀيکن جي شبد (١)]

ارٿ:- ڀڳت ڀيکن فرمائين ٿا ته (ٻڍ اوستا ۾) منهنجي نيڻن مان سُڪُ پيو وهي، منهنجو تن ڪبڻ ٿي ويو آهي ۽ منهنجا وار کير جي رنگ جهڙا اڇا ٿي ويا آهن. منهنجو گلو خشڪ ٿي ويو آهي ۽ واڪ مان ڪو لفظ نٿو نڪري. ته هيءَ ايڙي اوستا ۾ اوهان جا ڪندا؟ (مطلب ته ڪي به ڪين ڪري سگهندس، تنهنڪري واجب آهي ته هينئر به رام جو سمرن ڪر). هي رام راجا! سنسار روپي بن جا مالڪ! اوهان اساڻو طمع ٿيءُ ۽ پنهنجن سنتن کي بچائي وٺ. متي ۾ پيڙا آهي ۽ سرير (اندر) پيو جلي ۽ منهنجي هردي ۾ مها دک آهي. ايڙي ويدن اچي ڪڙي ٿي آهي، جنهن جي دوا ڪٿي ڪانهي.

(٥) ڪُولي گُنتِ اُتو، لِکِتا آئِتا رام
رَس ڪَس سُکہ ٿاڪي، پَنڌِ چلائِتا رام

ارٿ:- جڏهين سرير مان پراڻن روپي گُنبذ کُلي ويٺي -ياو- پراڻ نڪري ويا، تڏهين جم چوٽ لڳو ته هي پائي! اُٺ تنهنجي واسطي رام جو حڪم لکجي آيو آهي. هي پائي! هن وقت رس، خوشيون ۽ سواد اوهان جا پورا ٿيا. هاڻي تہ اوهانکي پندي وٺي هلندس. [گنت = گُنبذ سواسن روپي. ٿاڪي = روڪجي ويا. پنڌ = پنڌي.]

پَنڌِ چلائِتا، جا پِرِيَ پائِتا، نا ديسيِ، نا سُڻيِتيِ
آپڻِ واري سيسيِ آوِيِ، پَڪِي کيتي لُڻيِتيِ

ارٿ:- جڏهين پريو کي وٺي ٿو، تڏهين جيو کي پڌي ٿو. پنهنجو پنهنجو وارو سيني مٿان اچڻو آهي جو تہ پڪي کيتي ضرور لڻجي ٿي -ياو- پيدايش ۾ موت تہ ضرور بہ ضرور انسان مٿان ايندو.

گهڙِي چسي ڪا ليکا ليجيِ، پُرا پَلا سَهُم جيِٺا
نانڪ سُرتِ سبدِ مِلائي، تِن پِرِيَ ڪارڻِ ڪيِتا.

ارٿ:- اُني پرميشور وٽ تہ گهڙيءَ گهڙي ۽ پل پل جو ليکو ورتو وڃي ٿو ۽ پلن ۽ پرن ڪمن جو ٿل، جيون کي ضرور سهڻو پوي ٿو. سري گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ ديوتائن ۽ انسان جو ميلاپ، شبد دئاران ٿي ٿيندو. اِهو ڪارڻ پريوءَ پاڻ ڪيو آهي.
(ٽڪڙا کي اکين جو قڙڪڻ)

٦٠ وسا = ١ چسو (١ وسو = ١٥ دفعا اکين جو قڙڪڻ)
٦٠ چسا = ١ پل
٦٠ پل = ١ گهڙي
٢ گهڙيون = ١ مهورت
٤ مهورت = ١ پهر
٨ پهر = ١ ڏينهن رات

پرماڻ:- "سڀُ وي جيئا آپڻا ڪيتا."
[سري آسا دي وار پوڙي (٩) سلوڪ (٢)]
يعني هي جيوَ! پنهنجو ڪيتو لوڙ.

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧

ਤਾਰਾ ਚੜਿਆ ਲੰਮਾ ਕਿਉ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ਰਾਮ ॥ ਸੇਵਕ ਪੂਰ ਕਰੰਮਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਰਾਮ ॥ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਸਚੁ ਸਮਾਲਿਆ ਅਹਿਨਿਸਿ ਦੇਖਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥ ਧਾਵਤ ਪੰਚ ਰਹੇ ਘਰੁ ਜਾਣਿਆ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਖੁ ਮਾਰਿਆ ॥ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਭਈ ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਚੀਨੇ ਰਾਮ ਕਰੰਮਾ ॥ ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਪਤੀਣੇ ਤਾਰਾ ਚੜਿਆ ਲੰਮਾ ॥ ੧ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗਿ ਰਹੇ ਚੂਕੀ ਅਭਿਮਾਨੀ ਰਾਮ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਭੋਰੁ ਭਇਆ ਸਾਚਿ ਸਮਾਨੀ ਰਾਮ ॥ ਸਾਚਿ ਸਮਾਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਭਾਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਬਤੁ ਜਾਗੇ ॥ ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥ ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜਾਤਾ ਮਨਮੁਖਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥ ਨਾਨਕ ਭੋਰੁ ਭਇਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥ ੨ ॥ ਅਉਗੁਣ ਵੀਸਰਿਆ ਗੁਣੀ ਘਰੁ ਕੀਆ ਰਾਮ ॥ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਬੀਆ ਰਾਮ ॥ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਮਨਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥ ਜਿਨਿ ਜਲ ਥਲ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਘਟੁ ਘਟੁ ਥਾਪਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨਿਆ ॥ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਅਪਾਰਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮੇਟਿ ਸਮਾਈ ॥ ਨਾਨਕ ਅਵਗਣ ਗੁਣਹ ਸਮਾਣੇ ਐਸੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ॥ ੩ ॥ ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਚੂਕਾ ਭੋਲਾ ਰਾਮ ॥ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲੇ ਸਾਚਾ ਚੋਲਾ ਰਾਮ ॥ ਹਉਮੈ ਗੁਰਿ ਖੋਈ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ਚੂਕੇ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੈ ॥ ਜੋਤੀ ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਆਪੁ ਪਛਾਤਾ ਆਪੈ ॥ ਪੇਈਅੜੈ ਘਰਿ ਸਬਦਿ ਪਤੀਣੀ ਸਾਹੁਰੜੈ ਪਿਰ ਭਾਣੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ਲੋਕਾਣੀ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥

ٹُکاري محلا پهلا چِنٽ (٣)

گورمکن بابت

(١) تارا چڙِئا لَنما، ڪِئُ نَدر نِهالِئا رام
سيوڪ پُور ڪَرنما، ستِگور سبَدِ دکالِئا رام

ارٿ:- پرماتما روپي تارا، وڏا اوچا چڙهيا آهن، اهي نظر سان ڪهڙيءَ طرح ڏٺا وڃن؟ هي ڀائي! جيڪو پورن ڀاڳن وارو شيوڪ آهي، اُنهيءَ کي گوروءَ اُپديش ڏيئي، اهي تارا ڏيکاريا آهن. [لنما = ڊگها، اوچا. ندر = نظر. نهالئا = ڏٺا وڃن. پورڪرنما = پورن ڀاڳن وارو. دکالئا = ڏيکاريا آهن.]

گور سبَدِ دکالِئا، سچُ سمالِئا، اهنِس ديکِ بيچارِئا
ڌاوت پنچ رهي، گهرُ جاڻِئا، ڪامُ ڪروڌ بِکُ مارِئا

ارٿ:- جنهنکي گورن اُپديش ڏيئي ڏيکاريو آهي، انهيءَ سچ کي ياد ڪيو آهي ۽ اُنهيءَ رات ڏينهن ويچار ڪري، اهي تارا ڏٺا آهن. جڏهين انهيءَ پنهنجو نج سروپ ڄاتو، تڏهين پنج اندريون (شبد، سپرش، روپ، رس ۽ گنڌ)، جي پنهنجن وشين ڏانهن ڊوڙيون پئي، سي پنهنجي پنهنجي وشين تان هٽجي ويئون ۽ ڪام ڪروڌ آدڪ وکه روپ وڪارن کسي به ماري ڇڏيائون. [اهنس = رات ڏينهن. ڌاوت = ڊوڪندڙ. رهي = هٽجي ويئون. گهر = نج سروپ. بکه = وکه.]

آنتر جوت ڀئي گور ساکي، چينني رام ڪَرنما
نانڪ هئومي مارِ پتيڄي، تارا چڙِئا لَنما.

ارٿ:- گورن جي سکيا د تاران، هردي جي اندر، جوت جو پرڪاش ٿيو آهي، پوءِ گورمکن وڏن ڀاڳن ڪري پرماتما کي پڇاڻيو آهي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته اُهنتا ممتا کي ماري، جيڪي تارا اوچا چڙهيا آهن - ڀاو - ساري دنيا ۾، پرماتما وياپڪ

آهي، اُنهيءَ ۾ گورمکن جو نشچو ليو آهي (يعني اُنهيءَ کي ساري دنيا ۾ وياپڪ سمجهيو اٿن). [ساکي = سکيا. ڄمني = ڄاڻيو آهي. پتيڻي = نشچو.]

(۲) گورمکه جاڳه رهي، چوڪي آيمائي رام
آدن پورَ پُنيتا، ساچ سمائي رام

ارٿ:- هي ٻيارا! اُهي گورمکه پرماتما جي پريم ۾ جاڳن ٿا، تنهنڪري اُنهيءَ دل ۾، مان ايمان ناس ٿي ويو آهي. واسنا ڏيئهن گيان روپي سوجهري وارا، لڳاتار ڏينهن پيدا ٿئي ٿو؛ سچ روپ پرماتما ۾ اُهي هي ٻُڏي سمائجي ٿي. [چوڪي = ناس ٿي ويو آهي. آدن = واسنا ڏينهن. پور = ڏينهن.]

ساچ سمائي گورمکه من پائي، گورمکه ثابت جاڳي
ساچ نام آمرت گور ديتا، هر چرني لو لاڳي

ارٿ:- جن گورمکن جي من ۾، سچ روپ پرماتما ۾ سمايل ٻُڏي چڱي لڳي ٿي، اُهي پريم ۾ ثابت جاڳن ٿا. جن کي گورن سچو نام روپي امرت ڏنو آهي، اُنهن جي ورلي پرماتما جي چرڻن ۾ لڳي آهي. [ثابت = پورا. لو = ورلي.]

پرگٽي جوت جوت مهه جاتا، منمکه ڀرم ڀلاڻي
نانڪ پور پُنيتا من مانيا، جاڳت رئڻ وهاڻي.

ارٿ:- گورمکن جي هردي ۾، گيان روپي جوت پرگهٽ ٿي آهي. اُنهيءَ ڪري اُنهن جوتي پرماتما کي ڄاتو آهي، پر منمکه ڀرم ۾ سدائين ڀليل آهن. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته گيان روپي ڏينهن پرگهٽ ٿئي ٿو؛ اُنهن جو من پريم ۾ لڳي ويو آهي؛ اُنهن جي آيو روپي رات پريم ۾ جاڳندي گذري ٿي. [پور = ڏينهن (گيان روپي). من مانيا = اُنهن جو من پريم ۾ لڳي ويو آهي. رئڻ = رات (آيو روپي). وهاڻي = گذري ٿي.]

(۳) اؤگڻ وِسارِئا، گُڻي گھرُ ڪيئا رامَ
ايڪو روِ رهِئا، آوَرُ نه بِيئا رامَ

ارٿ:- اُنهن گورمکن جي مَن مان، اوگڻ وسري ويا آهن ۽ گڻن اچي اُنهنجي گھر ۾ واسو ڪيو آهي. اُنهنجي نظر ۾، ساري دنيا ۾ هڪ پرماتمائي رمي رهيو آهي ۽ ٻيو ڪوبه ڪونهي.

پرماڻ:- ”ايڪو برهمُ، دُتِئو ناستي.“

جنهنجو اَرٿ آهي ته هڪڙوئي برهم قائم آهي، ٻيو سڀڪجهه ناسونت آهي.

روِ رهِئا سوئي، آوَرُ نه ڪوئي، مَنِ هي تي مَنُ مانِئا
جِنِ جلَ ٿلَ ترِڀوڻ گھٽ گھٽ ٿاپِئا، سو پرڀُ گورمکِ جاڻِئا

ارٿ:- اُهو پرماتما سڀني ۾ ملي رهيو آهي؛ اُن کانسواءِ ٻيو ڪوبه ڪونهي. شُد مَن ڪري مَن آنند ۾ اچي ويو آهي. جنهن پرماتما جل، ٿل ۽ ٽن لوڪن ۾ سڀني جيون کي ٿاپيو آهي، اُنهيءَ کي گورمکن ئي ڄاتو آهي.

ڪرڻ ڪارڻ سمرٿ آپارا، ترِبِڌِ ميٽ سمائي
نانڪ اوَگڻ گُڻهِ سماڻي، آئسي گورمتِ پائي.

ارٿ:- اُهي جڳياسو ٽن يعني رجو، تمو ۽ ستو گڻن واري مايا ميٽي، اُنهيءَ ڪرڻ ۽ ڪرائڻ واري سمرٿ ۽ اپار واهگورو ۾ سمائجن ٿا. سري گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته اهڙن گورن جي سکيا اسانکي ملي آهي، جنهنڪري اوگڻ، گڻن ۾ سمائجي ويا آهن (ڀاو- اوگڻ ناس ٿي ويا آهن ۽ گڻ ورگھٽ ٿيا آهن).

[ترِبِڌ = ٽن گڻن واري، ٽن پرڪارن واري مايا يعني رجو، تمو ۽ ستو. مت = سکيا.]

(۴) آوڻ جاڻ رهي، چوڪا ڀولا رامَ
هؤمي مارِ ملي، ساچا چولا رام

ارٿ:- هي پائي! اهن ستتن جو جنم مرڻ بند ٿيو ۽ اگيان جو پردو ب بند ٿي ويو. هي پائي! اهنتا ۽ ممتا کي مارڻ ڪري، اهن کي هري مليو آهي ۽ سندن سرپ روپي چولو يعني سرپ ڦلداڪ ٿيو آهي. [رام = هي پائي. پڙلا = اگيان جو پردو.]

ڏومي گور ڪوئي، پرکٽ هوئي، چوکي سوگر سنتاپي

جوتي آندر جوت سماڻي، آپ پڇاتا آپي

ارٿ:- اهنتا ۽ ممتا گورن ناس ڪري ڇڏي ۽ گيان واري آتما پرگهٽ ٿي، جنهنڪري شوڪ ۽ سنتاپ سڀ دور ٿي ويا. جوتي سروپ پرماتما ۾ سندن جوت سمائجي وئي، جنهنڪري آهي پنهنجو پاڻ کي سمجهن لڳا يعني اهن کي پنهنجي سروپ جي خبر پوي ٿي.

پيئڙوئي گهر سبد پتيڻي، ساهرڙي پر پاڻي

نانڪ سٽگور ميل ملائي، چوکي ڪاڻ لوڪاڻي.

ارٿ:- جيڪا استري هن لوڪ روپي پيڪي گهر ۾ گورن جي شبدا پاڻ ڪري پسه واري ٿي آهي، سا ساهوري يعني پرلوڪ ۾ ب پرينء کي وڻي ٿي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته سٽگورو ستسنگ روپي ميل ۾ ملائي پرماتما سان ملائي ٿو ۽ پوء هنکي لوڪن جي ڪاڻ لٿي رهي.

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧

ਭੋਲਾਵੜੈ ਭੁਲੀ ਭੁਲਿ ਭੁਲਿ ਪਛੋਤਾਣੀ ॥ ਪਿਰਿ ਛੋਡਿਅੜੀ ਸੁਤੀ ਪਿਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥ ਪਿਰਿ ਛੋਡੀ ਸੁਤੀ ਅਵਗਣਿ ਮੁਤੀ ਤਿਸੁ ਧਨ ਵਿਧਣ ਰਾਤੇ ॥ ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਗੁਤੀ ਹਉਮੈ ਲਗੀ ਤਾਤੇ ॥ ਉਡਰਿ ਹੰਸੁ ਚਲਿਆ ਫੁਰਮਾਇਆ ਭਸਮੈ ਭਸਮ ਸਮਾਣੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀ ਭੁਲਿ ਭੁਲਿ ਪਛੋਤਾਣੀ ॥ ੧ ॥ ਸੁਣਿ ਨਾਹ ਪਿਆਰੇ ਇਕ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀ ॥ ਤੂ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਅੜਾ ਹਉ ਰੁਲਿ ਭਸਮੈ ਢੇਰੀ ॥ ਬਿਨੁ ਅਪਨੇ ਨਾਹੈ ਕੋਇ ਨ ਚਾਹੈ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਿਆ

ਕੀਜੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਸਨ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਸੰਗਿ ਨ ਸਾਥੀ ਆਵੈ ਜਾਇ ਘਨੇਰੀ ॥ ਨਾਨਕ ਲਾਹਾ ਲੈ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ਸਾਚੀ ਸਚੁ ਮਤਿ ਤੇਰੀ ॥੨॥ ਸਾਜਨ ਦੇਸਿ ਵਿਦੇਸੀਅੜੇ ਸਾਨੇਹੜੇ ਦੇਦੀ ॥ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੇ ਤਿਨ ਸਜਣਾ ਮੁੰਧ ਨੈਣ ਭਰੇਦੀ ॥ ਮੁੰਧ ਨੈਣ ਭਰੇਦੀ ਗੁਣ ਸਾਰੇਦੀ ਕਿਉ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਾ ਪਿਆਰੇ ॥ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਨ ਜਾਣਉ ਵਿਖੜਾ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਪਿਰੁ ਪਾਰੇ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਿਲੈ ਵਿਛੁੰਨੀ ਤਨੁ ਮਨੁ ਆਗੈ ਰਾਖੈ ॥ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਮਹਾ ਰਸ ਫਲਿਆ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ॥ ੩ ॥ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਇੜੀਏ ਬਿਲਮੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਰਤੜੀਏ ਸਹਜਿ ਮਿਲੀਜੈ ॥ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਮਿਲੀਜੈ ਰੋਸੁ ਨ ਕੀਜੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਸਮਾਣੀ ॥ ਸਾਚੈ ਰਾਤੀ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਮਨਮੁਖਿ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥ ਜਬ ਨਾਚੀ ਤਬ ਘੂਘਟੁ ਕੈਸਾ ਮਟੁਕੀ ਫੋੜਿ ਨਿਰਾਰੀ ॥ ਨਾਨਕ ਆਪੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

تکاري محلا پهلا ڇنت (٤)

منمکن جي حالت

(١) ٻولاوڙيءَ ٻلي، ٻل ٻل ٻچو تاڻي

ٻر چوڏڙي سٽي، ٻرکي سار نہ جاڻي

ارٿ:- منمکن جي ٻڌي، اگيان روپ ٻولي ٻر ٻلجي ويٺي آهي ۽ ٻرماتما کان ٻلجي، بار بار ٻڇتائي ٿي. انهيءَ منمکہ روپ استريءَ ٻتيءَ جي سار نہ لڌي، جنهنڪري ٻتيءَ کيس اوديا روپي ننڊ ۾ سمهيل ٿي ڇڏي ڏنو آهي (ڀاو- ٻرماتما منمکہ سان بلڪل گهڻو رنج آهي).

ٻر چوڏي سٽي، اوگڻ مٺي، تِس ڏن وِڏڻ راتي

ڪام ڪروڌ اهنڪار وِگوتي، هؤمي لڳي تاتي

ارٿ:- منمکهه روپي استري، جنهن جا پتي پرماتما کي جڏي سمجهي آهي، تنهنکي پتي پرماتما ۽ سنڌس اوگڻ ڪري جڏي ڏٺو آهي. اهڙي استري جي عمر روپي وا دکن ۾ گذري ٿي. جنهن استري ڪام ڪروڌ ۽ اهنڪار ۾ خواب ٿي پيئي آهي، تنهنکي اهنتا ۽ ممتا جي باه ساڙي ٿي. [وڌڻ = ڏکه.]

آڏ ر هنس چلتا فرمائتا، پسمي پسر سماڻي
نانڪ سچي نام وڇڙي، پل پل پڇوتاڻي.

ارٿ:- جڏهن الهيءَ پرماتما جي حڪم موجب، جيو آتما روپي هنس، هن ديهه مان نڪري هلو ويو، تڏهن هيءَ ديهه رکه روپ ٿي، رکه ۾ سمائجي ويئي. سري گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته سچي نام کان سواءِ وڇڙيل روپي استري پلچي پلچي پڇتائي ٿي.

(۲) سڻ ناه پياري، اڪ بينتي ميري
تون نج گهر وسئڙا، هئو رل پسمي ڍيري

ارٿ:- هي منهنجا پيارا پتي! منهنجي هڪ وينتي ٻڌ. تون پنهنجي نج گهر (سروپ) ۾ وسندڙ آهين. مان توکانسواءِ رلي رلي، رکه جي ڍيري ٿي آهيان (ياو- چنن ستا جي وڇوڙي ڪري، ديهه ناس ٿي وڃي ٿي). [ناه = پتي.]

بن اپني ناهي، ڪوءِ نه چاهي، ڪيا ڪهيئي ڪيا ڪيجئي
انمرت نام رسن رس رسنا، گور سبدي رس پيجئي

ارٿ:- هي منهنجا پتي! توکانسواءِ ٻيو ڪير آهي جو مونکي نه چاهي ۽ تنهنکري مان ڇا چوان ۽ ٻيو ڪهڙو اپاءُ ڪريان؟ گورو جي شبد دئاران، دليا جي سيني رس کان سواس ٿي ڪري، زبان دئاران امرت نام ٻيڻ گهرجي.

وِڻُ ناوئي ڪو سنگهه نه ساٿي، آوئي جاءِ گهنيري
نانڪ لاها ليئي گهر جائيتئي، ساچي سچهه مت تيري.

ارٿ:- بنا نام جي، ٻيو ڪو به سنگي يا ساٿي ڪونهي ۽ اهڙيطرح ساري دنيا ڦيٿي اچي ۽ وڃي يعني ڄمي ۽ مري. سري گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته نشچي ڪري، تنهنجي مت سچي آهي، جنهنڪري هن جنم جو فائدو وٺي، پرلوڪ روپي گهر ۾ وڃجي.

(۳) ساجن ديس وديسيڙي، سانيهڙي ديدي
سار سمالي تن سجڻا، منڌ نئڻ ڀريدي

ارٿ:- پرماتما سڄڻ، هردي روپي ديس مان نڪري، پرديس ويو آهي - ياور- درشن نٿو ڏئي. مان ايندڙ ويندڙ (سنتن) کي گهڻا سنيهڙا ڏيان ٿي يعني انهن کان پڇان پيئي ته مونکي پتيءَ جو درشن ڪرايو. مان مورک استري اکيون ڀري ڀري رئان ٿي ۽ پتي پرماتما جا گڻ ياد ڪريان ٿي ۽ سنت سڄڻن کان پڇان ٿي ته ڪيئن مونکي پتي ملندو.

منڌ نئڻ ڀريدي، گڻ ساريدي، ڪيئن پرڀ ملا پئاري
مارگ پنٿ نه جاڻئه وڪڙا، ڪيئن پائيئي پر پاري

ارٿ:- مان مورکه استري، اکيون جل سان ڀريان ٿي ۽ پتيءَ جي گڻن کي ياد ڪريان ٿي. مان سنتن کان پڇان ٿي ته پنهنجي پياري پتي پريوءَ کي ڪيئن ملان؟ سيني رستن ۾ پتيءَ جو رستو بلڪل ڪٺن آهي ۽ انهيءَ مهاڏکئي رستي جي مونکي خبر ڪانهي. ڪهڙيءَ طرح مان پتي پرماتما جي انت جي خبر پايان؟

ستگور سبدي مليئي وڇنيي، تن من آگي راکيئي
نانڪ انمرت برکه مها رس ڦليئا، مل پريتم رس چاکيئي.

ارٿ:- هيڪڏهن پتيءَ جي اڳيان لڄ ۽ من رکي نه وڃڙيل استري، گورون جي شبد دئارا پتي سان ملي وڃي ٿي. سوجي گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته ستگورو، امرت جو وڻ آهي ۽ وڏي آنند روپي رس سان ڀريل آهي. جيڪو جيو گورو دوارا سان ملي ٿو، سو انهيءَ رس کي چوسي ٿو.

(۴) مَحَلِ بُلائڙيئي، ڍِلَ نہ ڪيجيئي
آنَدِنِ رَتڙيئي، سَهجِ مِليجيئي

ارٿ:- هي جگياسو روپي استري! تون پرماتما جي سروپ ۾ سدائي وڃي آهين، ڍلهڪري ڍر نه ڪر (ڀاو- جلدي سوُن وڃي پؤ). واسه ڏيڍهون وال ٿي، گيان سان پرماتما کي وڃي مل.

سُکہ سَهجِہ مِليجيئي، روسُ نہ ڪيجيئي، گَرَبُ نِوارِ سَماڻي
ساچِيَ راتي، مِلي مِلائي، مَنمُکہ آوَڻ جاڻي

ارٿ:- گيان ڪري تون سان ملُ نه توکي سک ملندو ۽ غصو نه ڪر. جنهن اهنڪار کي ناس ڪيو آهي، سو پرماتما ۾ سمايو آهي. سچ ۾ وال استري، گورون جي ملايل هوءَ سان ملي ٿي، پر منمکن جو اچڻ ۽ وڃڻ- ڀاو- جنم مرڻ، سدائين لڳندو رهي ٿو.

جَبِ ناچِي، تَبِ گهُوگهٽُ ڪَيسا، مَٽُڪِي ڦوڙِ نِراري
ناڪ آپِ پڇاڻي، گورمُکہ تَتُ بيچاري.

ارٿ:- (هاٽي پڌ نه) جڏهين تون ناچ ڪرين ٿي ته لوڪ لڄا جو پردو وري ڇا جو؟ ڀاو- اون هاٽي (شرم لاهي) چڱيءَ طرح جس ڳاءِ. جنهن مهل تو ڪوڙي لڄا روپي مٽڪي ڦوڙي، تنهن وقت تون نراري - ڀاو- نرليپ ٿيندين. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته جن گورون دئارا سچ ۽ ڪوڙ جو ويچار ڪيو آهي، اُهن پنهنجو پاڻ کي سڃاتو آهي.

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧

ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲੇ ਹਮ ਲਾਲਨ ਕੇ ਲਾਲੇ ॥ ਗੁਰ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਲੇ ॥ ਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਜਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤੂ ਤਾਰਹਿ ਤਰੀਐ ਸਚੁ ਦੇਵਹੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ੧ ॥ ਭਰਿਪੁਰਿ ਧਾਰਿ ਰਹੇ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸਬਦੇ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਰੂਪਿ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਾਰੇ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਰੰਗੀ ਜਿਨਸੀ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਨਿਤ ਦੇਵੈ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥ ਅਪਰੰਪਰੁ ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਹੀਰਾ ਹੀਰੈ ਬੇਧਿਆ ਗੁਣ ਕੈ ਹਾਰਿ ਪਰੋਵੈ ॥੨॥ ਗੁਣ ਗੁਣਹਿ ਸਮਾਣੇ ਮਸਤਕਿ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੋ ॥ ਸਚੁ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇਆ ਚੂਕਾ ਆਵਣ ਜਾਣੋ ॥ ਸਚੁ ਸਾਚਿ ਪਛਾਤਾ ਸਾਚੈ ਰਾਤਾ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥ ਸਾਚੇ ਊਪਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥ ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਬੰਧਨ ਖੋਲਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥ ਨਾਨਕ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥ ੩ ॥ ਸਚ ਘਰੁ ਖੋਜਿ ਲਹੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰ ਥਾਨੋ ॥ ਮਨਮੁਖਿ ਨਹ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੋ ॥ ਦੇਵੈ ਸਚੁ ਦਾਨੋ ਸੋ ਪਰਵਾਨੋ ਸਦ ਦਾਤਾ ਵਡ ਦਾਣਾ ॥ ਅਮਰੁ ਅਜੋਨੀ ਅਸਥਿਰੁ ਜਾਪੈ ਸਾਚਾ ਮਹਲੁ ਚਿਰਾਣਾ ॥ ਦੋਤਿ ਉਚਾਪਤਿ ਲੇਖੁ ਨ ਲਿਖੀਐ ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਸਾਚੈ ਰਾਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥

تکاري محلا پهلا ڇنت (٥)

(١) ميري لعل رنگيلي، هم لعلن کي لعلي

گور آلکم لکائيا، اور نہ دوجا ڀالي

ارٿ:- هي منهنجا پيارا! آنند ڏيڻ وارا! مان تنهنجي داسن جو به داس آهيان. گورُن آلکہ پرماتما جو روپ ڏيکاريو آهي، هاڻي مان پنهنجي کنهن کي به نه ٿو ڳوليان. [لعل = پيارا. رنگيلي = آنند ڏيڻ وارو. لعلن کي لعلي = داسن جو داس. ڀالي = ڳوليان ٿو.]

کوڙ آلکہ لکائتا، جا تس ڀائتا، جا پرڀ ڪرپا ڌاري
جَگہ جيوَن داتا، پرکہ بِڌاتا، سهجہ ملي بنواري

ارٿ:- هي مالڪ! جڏهين تو ڪرپا درشٽي ڪئي، تڏهين مونکي گورو مليو. جڏهين گورو کي منهنجو پريم وڻيو، تڏهين گورو مونکي تو الکہ روپ جو درشن ڪرايو. هي جڳ جي جيون جا داتا! سيني کي من ڀاوندا ڦل ڏيڻ وارا! جڳت روپي جهنگل جا مالهي اڪال پرکا! توکي گيان دُوارا ٿي ملين ٿو. [سهجہ = گيان. بنواري = سنسار روپي بن جو مالهي، اڪال پرک.]

ندرِ ڪرہِ تُو تارہِ ترِيٺي، سڀہ ديوہ دين دِئيالا
پرڻوتِ نانڪ داسن داسا، تُو سرب جيئا پرتپالا.

ارٿ:- هي غريب نواز! جڏهين تون ڪرپا درشٽي ڪري تارين ٿو، تڏهين ترجي ٿو. اهڙي ڪري مونکي سچو نام ڏي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته مان تنهنجي داسن جو به داس آهيان. تون ساري سرشٽيءَ جي سيني جيون جي پالنا ڪندڙ آهين. [ندر = نظر. تارهہ = تارين ٿو. پرتپالا = پالنا ڪندڙ آهين.]

(٢) پِرپُر ڌارِ رهي، آپ پساري
سبدي رو رتا، کوڙ روپ مراري

ارٿ:- هي منهنجا وڏا پيارا! تون وياپڪ ٿي، سڄي جڳت ۾ پاڻ کي ڌاريو آهي. شبد دُوارا اسين سمجهون ٿا ته تون رمي رهيو آهين. هي پرماتما! تون گورن جو روپ آهين.

گور رُوَپ مُراري، تِريڀَوڻ ڌاري، تاڪا اَنُت نَ پائنا
رَنگي جِنسي جَنُت اُپائي، نِت ديوئي چَڙئي سوائنا

ارٿ:- هي ٻُ جنيڪ مراري روپ! هي ٽيڻي لوڪ تنهنجا ئي ناهيل آهن، ۽ تنهنجو اَنت ڪنهن ۽ نه پاتو آهي. ڪيئين قسمن جا رنگ، ڪيئين جنسون ۽ ڪيئين جنت تو پيدا ڪيا آهن. اُنهن سڀني کي روز ٻروز رزق پيو ڏين، جو سوايو ٿيو پيو وڌي. [تريڀوڻ = ٽي لوڪ.]

آپرنپر آپي ٿاپِ اُٿاپي، تِسُ پاوئي سو هووئي
ناناڪ هيرا هيرئي بيڌنا، گُڻ ڪئي هارِ پرووئي.

ارٿ:- هي بي انت پرماتما! تون پاڻ ئي دنيا ٺاهين ٿو ۽ پاڻ ئي دنيا ناس ڪرين ٿو. جيڪي توکي وڻي ٿو سوئي ٿئي ٿو. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته جيڪي شخص گڻن جو هار پوئن ٿا - ياني جنهن هردي ۾ گڻ ڌارڻ ڪيا آهن، اُنهيءَ جي من روپي هيري، پرماتما روپي هيري کي وڌيو آهي (فقط هيرو هيري کي وڌي سگهندو آهي)، اهڙيءَ طرح ئي جيو اُنهيءَ جي پريم ڪري اُنهيءَ کي ملي ٿو. [اپرنپر = پري کان پري، بي انت ٿاپ اُٿاپي = ٺاهي وري ڊاهين ٿو. پرووئي = پوئن ٿا.]

(٣) گُڻ گُهِم سماڻي، مستڪ نامَ نيشاڻو
سچُ ساچِ سمائنا، چوُڪا آوڻ جاڻو

ارٿ:- جنهنجي مستڪ تي نام جپڻ جو نشان - ياني اَنم ليکه لکيل آهي اُنهيءَ جا خراب گڻ، چڱن گڻن ڪري ناس ٿي وڃن ٿا. جيڪي نيڪ سچيءَ طرح پرماتما ۾ مليا آهن، تن جو جنم مرڻ دور ٿي ويو آهي. [نيشاڻو = نشان، اَنم ليکه. چوُڪا = بند ٿي ويو، دور ٿي ويو.]

سَچُ ساچُ پڇاڻا، ساچي راتا، ساچُ ملي مَن ڀاوي
ساچي اُوپر آوُر نہ ديسي، ساچي ساچُ سماوي

ارٿ:- جي سچي پرماتما جي نام ۾ رنگجي ويا آهن، اُهي سچ کي پڇاڻيو آهي ۽ اُهي سچي پرماتما ۾ مليا آهن ۽ اُهي ٻيڪس هنجي من کي وڻيا آهن. سچي پرماتما جي مٿان، ڪو ٻيو نظر نہ آچي، جيڪو سچو اُپديش ڪري، سچ ۾ سمائجي وڃن ٿا.

موهن موهہ ليئا مَن ميرا، ٻندن کول نِواري
نانڪ جوتي جوت سماڻي، جا ملِيا آتِ پياري.

ارٿ:- موهن پرماتما، منهنجو من موهي ڇڏيو آهي ۽ جنم مرڻ آدڪ ٻندن کولي ـ ٻاڻ ـ ٽوڙي جدا ڪري ڇڏيا آهن (هاڻي اسان لاءِ جنم مرڻ ڪوبہ). گرو صاحب جن فرمائين ٿا تہ جڏهن اسين پنهنجي وڏي پياري کي ملياسين تہ واهگورو جي جوت ۾ اسانجي جوت ملي ويئي.

(٢) سَچُ گهرُ کوجِ لهي، ساچا گُر ٿانو
مَنمُکِ نہ پائيئي، گُرمُکِ گيانو

ارٿ:- سچو گرو جو آهي، تنهنجي استان جي ڳولا ڪري، اهي سچي سروپ کي ڳولي لهن ٿا. منمکتا ڪري، اهو نہ پائجي ۽ گورمکتا ڪري، گيان جي پراپتي ٿئي ٿي.

ديوي سَچُ دانو سو پروانو، سد داتا وڌ داڻا
اَمر اجُوني اَسٿرُ جاپي، ساچا مَحَلُ چِراڻا

ارٿ:- جنهنکي پرماتما سچي نام جو دان ڏئي ٿو، سو شخص قبول پيل آهي. اهو وڏو دانار ۽ وڏو سياڻو آهي. هو اَمر يعني ڪڏهن بہ نہ مرندو، اجوني يعني ڪڏهن نہ جڙندو ۽ نہ ايندو، استر يعني قائم جاتو وڃو آهي. هنجو سچو سروپ اَلامن ڪان آهي.

[داڻو = دان. پرَوانو = پروانو، قبول پيل. داڻا = سياڻو. چراڻا =
ايامن کان.]

دوتِ اڇاپتِ ليکو لِکيشيءِ ، پرگٽي جوتِ مُراري
نانڪَ ساچا ساچيءِ راچا ، گورمکھ تريئي تاري.

ارٿ:- جنهنجي اندر ۾ مراري پرماتما جي جوت پرگهٽ
ٿي آهي، انهن جي ڪرمن جي جيڪا آڳت ۽ بقايا آهي - ياو -
جيڪي ڏيڻ تا ۽ جيڪي کين ملي ٿو، سو حساب لکيو ٿيو وڃي.
گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته جيڪو سچي پرماتما ۾ رچي ويو
آهي، اهو سچو آهي ۽ اهو گورمکھ پاڻ تري ٿو ٻين کي ب
تاري ٿو. [دوت = ڏيڻ، بقايا. اڇاپت = جمع، آڳت.]

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਸਮਝੁ ਅਚੇਤ ਇਆਣਿਆ ਰਾਮ ॥ ਏ ਮ
ਛਡਿ ਅਵਗਣ ਗੁਣੀ ਸਮਾਣਿਆ ਰਾਮ ॥ ਬਹੁ ਸਾਦ ਲੁ
ਕਮਾਣੇ ਵਿਛੁੜਿਆ ਨਹੀ ਮੇਲਾ ॥ ਕਿਉ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ
ਡਰਿ ਮਰੀਐ ਜਮ ਕਾ ਪੰਥੁ ਦੁਹੇਲਾ ॥ ਮਨਿ ਰਾਮੁ ਨਹੀ ਜਾਤਾ
ਪ੍ਰਭਾਤਾ ਅਵਘਟਿ ਰੁਧਾ ਕਿਆ ਕਰੇ ॥ ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਆ ਇਨ
ਛੂਟੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵੈ ਨਰਹਰੇ ॥ ੧ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਛੋਡਿ
ਜੰਜਾਲਾ ਰਾਮ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਾਲਾ
ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਸਾਚਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਆ
ਪਾਣੀ ਅਗਨਿ ਬਾਧੇ ਗੁਰਿ ਖੇਲੁ ਜਗਤਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਅ
ਵੀਚਾਰਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੰਜਮ ਜਪ ਤਪੋ ॥ ਸਖਾ ਸੈ
ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕਾ ਜਪੁ ਜਪੋ ॥ ੨ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ
ਚੋਟ ਨ ਖਾਵਈ ਰਾਮ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਗੁਣ ਗਾ
ਸਮਾਵਹੀ ਰਾਮ ॥ ਗੁਣ ਗਾਇ ਰਾਮ ਰਸਾਇ ਰਸੀਅਹਿ
ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਹੇ ॥ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਦੀਪਕੁ ਸਬਦਿ ਚਾਨਣੁ ਪੰਚ ਦੂ

ਭੈ ਕਾਟਿ ਨਿਰਭਉ ਤਰਹਿ ਦੁਤਰੁ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਕਾਰਜ ਸਾਰਏ ॥ ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ਪਿਆਰੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਏ ॥ ੩ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਕਿਆ ਲੈ ਆਇਆ ਕਿਆ ਲੈ ਜਾਇਸੀ ਰਾਮ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤਾ ਛੁਟਸੀ ਜਾ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਸੀ ਰਾਮ ॥ ਧਨੁ ਸੰਚਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਖਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਭਾਉ ਪਛਾਣਹੇ ॥ ਮੈਲੁ ਪਰਹਰਿ ਸਬਦਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਸਚੁ ਜਾਣਹੇ ॥ ਪਤਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵਹਿ ਘਰਿ ਸਿਧਾਵਹਿ ਝੋਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀ ਰਸੋ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਬਦਿ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਜਸੋ ॥ ੪ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਬਿਨੁ ਪਉੜੀਆ ਮੰਦਰਿ ਕਿਉ ਚੜੈ ਰਾਮ ॥ ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਬਿਨੁ ਬੇੜੀ ਪਾਰਿ ਨ ਅੰਬੜੈ ਰਾਮ ॥ ਪਾਰਿ ਸਾਜਨੁ ਅਪਾਰੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲੰਘਾਵਏ ॥ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਕਰਹਿ ਰਲੀਆ ਫਿਰਿ ਨ ਪਛੋਤਾਵਏ ॥ ਕਰਿ ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲ ਸਾਚਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੰਗਤਿ ਪਾਵਓ ॥ ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੁਣਹੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਵਓ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

تکاري محلا پهلا ڇنت (٦)

(١) اي مَن ميرِئا، تُون سمجهه اچيت اِئاڻِئا رامَ

اي مَن ميرِئا، ڇڏِ اَوگڻ، گُڻي سمائِئا رامَ

ارٿ:- هي مونجا بي سمجهه من! تون پرماتما کي سمجهه، هي مونجا من! اوگڻن کي ڇڏي، گڻن ۾ پرويش ڪر ۽ گُڻي پرماتما سان ملي وڃ. [اِئاڻِئا = بي سمجهه. گُڻي = گڻن وارو پرماتما.]

بَهُ ساد لُباڻي، ڪِرت ڪماڻي، وِڇُڙِئا نهي ميلا

ڪِئُ دُتَرُ تَريئي، جَمِ ڏَرِ مريئي، جَمِ ڪا پنٿُ ڏهيلا

ارٿ:- جيڪي منمک، گهڻن وشين جي سوادن ۾ لڳا پيا آهن تنجا پوروب ڪرم ڪمايل ئي اهڙا آهن. انهن وڇڙلن جو

ڪڍهين به ميلاپ نٿو ٿئي. ڪهڙيءَ طرح هن ڪنن سنسار مان
توڻ ٿيندو؟ جم جي پؤ ڪري مرڻ ٿئي تو، تنهن ڪري جم جو
رستو بلڪل ڪنن ٿئي تو، جنهنڪري هي جيوا! تون بلڪل دکي
ٿيندين. [ليا ٽي = لوپجي ويا آهن، لڳا پيا آهن. دنر = توڻ ۽
ڪنن. دهيلا = اؤکو.]

مَنِ رامُ نهي جاتا، ساجهُ پريا تا، اَوگهٽ رُدَا ڪِتا ڪري
پنڌن پاڙ تا، ان پِڌ چوُ ٿيءَ، گورمکِ سيوءَ نرهري.

ارٿ:- هي من! تو سنڌ تا ۽ امرت ويلي ڪڍهين به پرميشور
[…]ي نه جاتو آهي - پاو- ياد نه ڪيو آهي. تنهنڪري جڏهين جم
[…]ي اؤکي رستي تان هلندين تڏهين روڪجي ويندين ڇو نه رام
[…] سمرڻ نه ڪرڻ ڪري، توکي جم اڳتي هلڻ نه ڏيندو. پوءِ اُتي
[…] ڪندين؟ يعني تنهنجو ڪو وس هلي نه سگهندو. پنڌن ۾
[…] تون هن طرح ڇٽندين ۽ جڏهين گورن جي سکيا د ٽاران،
[…]گهه پرماتما جي شيوا ڪندين. [ساجهه = سنڌ تا، سانجهي
[…]وُچا. پريا تا = پرڀات، امرت ويلو. اَوگهٽ = اؤکو رستو.
[…] روڪيل، پيل. نرهري = نرسنگهه پرماتما.]

اي مَن ميرِ تا، تُو چوڙ آلُ جنجالا رامَ
اي مَن ميرِ تا، هر سيوهُ پُرکُ نرالا رامَ

[…]:- هي منهنجا من! تون گهر جي سيني ڏندن کي ڇڏي،
[…] ياد ڪر. هي منهنجا من! تون سڀ کان نرليپ رهڻ
[…]ال پرکه هريءَ جي شيوا ڪر. [آل = گهر. جنجال =
[…] = نرالو، نرليپ.]

[…]سمر ايڪنڪارُ ساچا، سڀُ جگتُ جِن اُپائتا
[…] پاڻي آگن پاڙي، گورِ کيلُ جگتِ دِڪائتا

[…]هري ايڪنڪار سچي کي ياد ڪر، جنهن سارو جڳت
[…]ي. هوا، پاڻي ۽ باهه آدڪ تتن کي ڪنو ڪري،

الهيءَ هڪڙي پرمالما، جڳت جو وڏو وڪيل وچاڙو آهي. [ايڪنڪار= ايڪو الڪار. گور = وڏو.]

آچارِ توَ ويچارِ آپي، هرِ نامِ سنجمِ جپ تپو
سکا سئِن پتار پريتمِ، نامِ هرِ کا جپ جپو.

ارٿ:- تون پاڻ ئي اندرين کي وس ڪري ويچار روپي چڱا ڪم ڪر ۽ هريءَ جي نام روپي جپ تپ جي ڪرڻ ۾ لڳي وڃ. پرمالما جو نام ئي متر، مائٽ ۽ پيارو آهي ۽ الهيءَ ڪري الهيءَ پريتم جو جپ تپ ڪر. [آچار = ڪم. سنجم = اندرين کي روڪڻ. سکا = متر. سئن = مائٽ.]

(٣) اي مَن ميرِيا، تون ٿِر رهُ، چوٽ نه کاوئي رامُ
اي مَن ميرِيا گُڻ گاوِهِ، سهجِ سماوِئي رامُ

ارٿ:- هي منهنجا من! تون پرميشور جي پڪني جڳهءَ طرح وڃي ڪر ته جم جي چوٽ نه کائيندين. هي منهنجا من! تون پرميشور جا گڻ ڳائيندين ته آن جي سروپ ۾ سمائجي ويندين. [سهج = سروپ.]

گُڻ گاءِ رامِ رساءِ رسيئهِ، گورِ گيان انجنُ سارهي
ترِيَ لوڪ ديپڪُ سبدِ چانڻُ، پنچ دوت سنگهارهي

ارٿ:- گورون ڏنل گيان روپي سرمو پائي ـ پاو ـ نام ياد ڪري، پرميشور رسمتي ۾ پنهنجو من رسائو ڪر ۽ هريءَ جا گڻ ڳاءِ. گورون جو شبد ٽنهي لوڪن ۾ ڏيئي روپ آهي، جو ٽنهي لوڪن کي سوجهرو ڏئي ٿو، جنهن سان دنارن پنجن دولتن ڪام آدڪن کي ناس ڪري ڇڏيندين.

ڀي ڪاٽ نِرڀِئُ، ترهِ دُترُ، گورِ مِليئِي ڪارجَ سارئِي
روُپ رنگُ پيارُ هرِ سِئُ، هرِ آپِ ڪرپا ڌارئِي.

ارت:- ڀپ کي دور ڪري، نرڀؤ ٿي، هن اؤکي سنسار
سمنبد مان تري پار ويندين ۽ گورن جي ميلاپ ڪري، سڀ ڪم
راس ٿي ويندا. پرميشور جي روپ جو ڌيان ڌاري، من ۾ پريم
رکي ۽ ڀاڳيءَ سان پرميشور کي پيار ڪر ته ڀاڳ نئي پرميشور توتي
ڪرپا جي نظر ڪندو.

(٣) اي من ميرڻا، تون ڪتا ليءِ آئنا، ڪتا ليءِ جائسي رام

اي من ميرڻا، ڏا چتسي، جا پرم چڪائسي رام

ارت:- هي منهنجا من! هن سنسار ۾ تون ڇا کڻي آيو آهين
۽ هينئر هتان ڇا کڻي ويندين؟ (ياو- هن سنسار ۾ خالي آيو
آهين ۽ خالي هٿين ويندين). هي منهنجا من! جڏهين تون پرمن
کي ڇڏيندين، تڏهين تنهنجا بندن ڇٽندا.

ڏن سنجه هر هر نام وکر، گور شبد پاءِ پڇاڻهي

مٽل پرهر شبد نرمل، محل گهر سچه جاڻهي

ارت:- انهيءَ ڪري پرميشور جو جپ روپي ڌن ۽ مال
گڏ ڪر ته پوءِ گوروءَ جي اپديش ڏناوان پريم رکي، پنهنجي
سروپ کي سڃاڻندين. گوروءَ جو اپديش ٻڌي، راڳ دويش روپي
ميل کي دور ڪري، نرمل ٿيءُ ته تون گهر ۾ ئي سچي سروپ
کي سڃاڻندين.

پت نام پاوهر، گهر سڌاوهر، جهول انمرت پي رسو

هر نام ڌائيئي، شبد رس پائيئي، وڏڀاڳ جپيئي هر جسو.

ارت:- جڏهين گورن وٽان نام ملندو، تڏهين عزت سان
[illegible] لوڪ روپي گهر ڏانهن هلبو ۽ انهيءَ ڪري وشين کي چت تان
[illegible]ٽائي، نام روپي امبرت رس پيءُ - ياو- نام جپ. هي ڀائي!
[illegible] اپديش روپي رس کي هت ڪري هريءَ جو نام ڌياءِ. انهيءَ
[illegible]يءَ جو جس، وڏي ڀاڳن ڪري، جپڻ ۾ اچي ٿو. [پت =
[illegible]ت. جهول = هٽائي. رسو = رس.]

ਪੀਵੀਐ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਵੀਐ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਏ ॥ ਅਨਦਿਨੁ
ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਏ ॥ ਅਪਣੀ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਦ ਸਾਰਿਆ ॥ ਗੁਰ ਕੈ
ਸਬਦਿ ਮਿਲਿਆ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ॥ ੧ ॥
ਜਬ ਦੇਖਾਂ ਪਿਰੁ ਪਿਆਰਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਸਿ ਰਵਾ ਰਾਮ ॥ ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ
ਹੋਇ ਵਿਗਾਸੁ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਸਚੁ ਨਿਤ ਚਵਾ ਰਾਮ ॥ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵਾ ਪਿਆਰੇ
ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵਏ ॥ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੁ
ਹੋਵੈ ਨਿਤ ਕਾਮਣਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਏ ॥ ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਮੰਗਤ
ਜਨ ਦੀਜੈ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਏ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਰੁ ਗੋਪਾਲੁ ਧਿਆਈ
ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਘੁਮਾਏ ॥ ੨ ॥ ਹਮ ਪਾਥਰ ਗੁਰੁ ਨਾਵ ਬਿਖੁ
ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੀਐ ਰਾਮ ॥ ਗੁਰ ਦੇਵਹੁ ਸਬਦੁ ਸੁਭਾਇ ਮੈ ਮੂੜ
ਨਿਸਤਾਰੀਐ ਰਾਮ ॥ ਹਮ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਕਿਛੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ਤੂ
ਅਗੰਮੁ ਵਡ ਜਾਣਿਆ ॥ ਤੂ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲਹਿ
ਹਮ ਨਿਰਗੁਣੀ ਨਿਮਾਣਿਆ ॥ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਪਾਪ ਕਰਿ ਭਰਮੇ ਹੁਣਿ
ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ॥ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹ
ਲਾਗਹ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਏ ॥ ੩ ॥ ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਹ ਮਿਲਿ ਕੰਚ
ਹੋਇਆ ਰਾਮ ॥ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਕਾਇਆ ਗੜੁ ਸੋਹਿਆ ਰਾ
ਕਾਇਆ ਗੜੁ ਸੋਹਿਆ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਮੋਹਿਆ ਕਿਉ ਸਾਸਿ ਗਿ
ਵਿਸਾਰੀਐ ॥ ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਪਕੜਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਉ ਸ
ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀਐ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਸੀਸੁ ਭੇਟ ਦੇਉ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ
ਭਾਵੈ ॥ ਆਪੇ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ਨਾਨਕ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ।

تُکھاری محلا چوتھا چھنت (۱)

ایکو انکار ستگور پرساد

پرین پرماتما لاء سک

پری پیار، کٹھ پرین جیویٔے رام

لگڑ درس نہ ہوء، کٹھ آنمرت پیویٔے رام

[illegible] ها! [illegible] آهي؟ [illegible] سگهندس؟ هي وام! [illegible] [illegible] امرسه ڪيئن [illegible]؟ [illegible] درس ۽ درشن.]

جيڪي اُبرت پوريئي، فر ين هيويتي،
تس ين رهن نہ جائي
آدنَ ورلَ ورلَ ڪري ڏين راتي، ير ين پاس نہ جائي

[illegible] ها! [illegible] [illegible] [illegible] امرسه ڪيئن [illegible]. [illegible] "[illegible]" [illegible] لي. هي [illegible]! [illegible] لي [illegible].

آڳي ڪريا ڪڙهه ڀر پڪاري، فر فر لام سد سارتا
ڪور ڪي سوڌ ملڪا ميں [illegible]، هم ستڪور وتهہ وارتا.

[illegible] ها! [illegible] ڪريا ڪور [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ستڪور [illegible] [illegible] آهن، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

(٢) [illegible] [illegible] [illegible] واه
[illegible] [illegible] [illegible] واه

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

پرئہ چوا پکاري، شبد نستاري، بن ديکي ترپت نہ آوئي
شبد سيگار هووئي نت ڪامڻ، هر هر نام ڌياوئي

ارٿ:- هي پيارا! جڏهين مان توکي ”پرين پرين“ ڪري پڪاريندي آهيان، تڏهين گوروءَ جو شبد، مونکي ضرور ڀو سنسار کان تاريندو. توکي ڏسڻ کان سواءِ مونکي ڪا به تسلي نٿي ٿئي. جڏهين مان جگياسو روپي استري، نت شبد جو سينگار ڪريان ٿي (يعني گوروءَ جو شبد اُچاريان ٿي)، تڏهين هري نام ڌيايان ٿي.

دئيا دان منگت جن ديجئي، مئي پريتم ديهه ملائي
آندن گور گوپال ڌيائي، هم ستگور وٽهه گهمائي.

ارٿ:- هي ستگورو! مون ڀيڪ کي، پنهنجي ديا جو اهو دان ڏي، جو پرين مونکي ملائي ڏي. هي گوپال! جنهن گوروءَ دئاران، مان رات ڏينهن توکي ڌيايان ٿي، تنهن ستگوروءَ تان مان ٻلهار وڃان! [منگت جن = پينو.]

(٣) هم پاٿر گور ناوَ، بکهہ ڀوجل تاريئي رام
گور ديوهہ سبد سڀاءِ، مئي موڙ نستاريئي رام

ارٿ:- هي رام! مون پٿر جهڙي مورک کي، گوروءَ دئاران ٻيڙي روپي نام ٻيڙي ۾ چاڙهي، هن وکهہ روپي ڀوساگر سنسار مان تاري ڪڍ. هي رام! مون کي گوروءَ جي شبد سان پرام ڏيئي، مون مورک کي تاري وٺ. [سڀاءِ = چگو پريم. موڙ = مورک.]

هم موڙ مگڌ ڪڇهہ مت نهي پائي، تون آگم وڏ جاڻئا
تون آپ دئيال دئيا ڪر ميلهہ، هم نرگڻي نماڻئا

ارٿ:- هي پريو! مان بلڪل مورک آهيان، مون تنهنجي ڪجهه به مريادا نہ پاتي آهي. تون بي انت آهين، سڀني توکي وڏو ڪري ڄاتو آهي. تون پاڻ ديال آهين، ديا ڪري مونکي

ٻاڻ سان ملاء (جوڙ) مان اوڪلو، ۽ لماٽو آهيان. [موڙ مڪد = بلڪل موڪ، چمت موڪ. ممع = مرياڻ. اڳر = جنهنجي ڪم ۾ ڪو نہ پالي وڃي. لوڪي = لوڪلو، تڪي رهمت.]

آليڪ جنر ڀاپ ڪر ٻرمي، ٽُٽِ تنہ سر ٽاڪيت آئي

ڏيٺا ڪري رڪر ليوٺ ڏرجيٺ، هر اڳهہ ستڪور پائي؛

اوس:- هي ٻرٻوا اليڪ جنر ڀاپ ڪري، ڪري ٻنڪي رهبر هوس. هاڻي لنهنجي سون ۽ آٻو آهيان. هي ٻيارا هري! ڏيا ڪري موڪي وڪي وڃه. مان شل ستڪورن جي چرڻن ۾ لڳو رهان!

(۴) ڪور پارس ٿر لوه، مل ڪنچن دوئيا رام

جوتي جوت ملاء، ڪاڻيا ڪُو سوئيا رام

اوس:- هي رام! مان لوه، پارس روپي ڪورو ۽ سان ملي سون ليو آهيان يعني شُد روپ ٿيو آهيان. هي هولي سروپ! لنهنجي جوت ۾ منهنجي جوت ملي ويئي آهي، لمهنڪري منهنجو ڪايا روپي قلعو ٻيو سوٺهيو. [ڪاڻيا ڪُو = ڪايا روپي قلعو.]

ڪاڻيا ڪُو سوئيا، ميري ٻرپ موهيا،

ڪنہ ساس ڪراس وساريئي

اَدرشٽ اڳوچر ٻڪڙيا ڪور سبدي،

ڏنہ ستڪور ڪي ٻلهاريئي

اوس:- هي ٻرٻوا منهنجو ڪايا روپي قلعو سوڀيندڙ ٿيو آهي ۽ ٿو موڪي موهي ڇڏيو آهي. هاڻي مان اوڪي سواس ڪٽندي ۽ ڪراس ڪائيندي ڪيئن وساريان! هي ادرشٽ، اڳوچر ٻرماٽما! مون اوڪي ڪورو ۽ جي شبد سان ٻڪڙيو آهي يعني موں ٿو ۽ ٻڪو لنڇو ڪيو آهي، مان اُن ستڪورو ۽ لسان ٻلهاو وڃان. [ساس = سواس ڪٽندي. ڪراس = ڪرهہ ڪٽندي يعني ڪائيندي. ادرشٽ = ڏسڻ ۾ نہ اچي. اڳوچر = هر اندرين سان ڄاڻ نہ اچي.]

سَتِگُورَ آگيَ سيسُ ڀيٽَ ڏيڻُ، جي سَتِگُورَ ساچي ڀاوي
آپي ڏَئِيا ڪَرَڻُ پربَ داتي، نانَڪَ آنْڪِ سَماوِي.

ارٿ:- جي سچي ستگورو ءَ کي وڻان ته مان جيڪر ستگورو ءَ اڳيان پنهنجو سر ڀيٽا رکان. صاحب وينتي ڪري، چون ٿا ته "هي داتار پربو! مون تي ديا ڪري مونکي پنهنجي سروپ ۾ سمائي ڇڏ. [سيس = سِر. انڪ = سرُوپ.]

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਅਪਰੰਪਰ ਅਪਰਪਰਾ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਧਿਆਵਹਿ ਜਗਦੀਸ ਤੇ ਜਨ ਭਉ ਬਿਖਮੁ ਤਰਾ ॥ ਬਿਖਮ ਭਉ ਤਿਨ ਤਰਿਆ ਸੁਹੇਲਾ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥ ਗੁਰ ਵਾਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋ ਭਾਇ ਚਲੇ ਤਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਧਰਣੀਧਰਾ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਅਪਰੰਪਰ ਅਪਰਪਰਾ ॥ ੧ ॥ ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥ ਤੂ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ਅਗੰਮੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨਿ ਲਹਿਆ ॥ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤੇ ਜਨ ਪੁਰਖ ਪੂਰੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਸੰਤ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਗੁਣ ਰਵੇ ॥ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਬੀਚਾਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਨਿਤ ਚਵੇ ॥ ਜਾ ਬਹਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੋਲਹਿ ਜਾ ਖੜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਹਿਆ ॥ ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥੨॥ ਸੇਵਕ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨ ਸੇਵਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਕੋਟਿ ਸਭਿ ਪਾਪ ਖਿਨੁ ਪਰਹਰਿ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਕਰੇ ॥ ਤਿਨਕੇ ਪਾਪ ਦੋਖ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਜਿਨ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਿਆ ॥ ਤਿਨਕਾ ਜਨਮੁ ਸਫਲਿਓ ਸਭੁ ਕੀਆ ਕਰਤੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਚੁ ਭਾਖਿਆ ॥ ਤੇ ਧੰਨੁ ਜਨ ਵਡ ਪੁਰਖ ਪੂਰੇ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਉ ਬਿਖਮੁ ਤਰੇ ॥ ਸੇਵਕ ਜਨ

ਸੇਵਹਿ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨ ਸੇਵਿਆ ਗੁਰ ਮਤਿ ਹਰੇ ॥੩॥ ਤੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਜਿਉ ਤੂ ਚਲਾਵਹਿ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਤਿਵੈ ਚਲਾ ॥ ਹਮਰੈ ਹਾਥਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ਜਾ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਤਾ ਹਉ ਆਇ ਮਿਲਾ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਤੂ ਹਰਿ ਮੇਲਹਿ ਸੁਆਮੀ ਸਭੁ ਤਿਨਕਾ ਲੇਖਾ ਛੁਟਕਿ ਗਇਆ ॥ ਤਿਨਕੀ ਗਣਤ ਨ ਕਰਿਅਹੁ ਕੋ ਭਾਈ ਜੋ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਲਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਦਇਆਲੁ ਹੋਆ ਤਿਨ ਊਪਰਿ ਜਿਨ ਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਭਲਾ ॥ ਤੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਜਿਉ ਤੂ ਚਲਾਵਹਿ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਤਿਵੈ ਚਲਾ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

تُکاري محلا چوٿان ڇنت (٢)

(١) تون جڳ اگم اڳاڌ، اپرنپر اپرپرا
جو تون ڌياوهِ جڳديس، تي جن ڀؤ بکهم ترا

ارٿ:- هي اگم الاهه، بي انت ۽ پرين کان پري هري، هي جڳديس ايشور! جي لوڪ ڌيائين ٿا، سي جن اوکي ڀو ساگر سنسار کان ترن ٿا. [اگم = جنهن جي گم يا خبر نه پوي. اڳاڌ = جنهن جو ٿاهه نه لهي سگهجي يعني الاهه، بي انت. اپرنپر = پري کان پري. اپرپرا = نه ڀولائون، جي پري يا مٿي آهن تن کان مٿي. بکهم = ڏکيو، اوکو، ڪٺن.]

بکهم ڀؤ تن ترنا سهيلا، جن هر هر نام ڌيائيا
گور واڪ سڪور جو ڀاءِ چلي، تن هر هر آپ ملائيا

ارٿ:- هي ڏکيو ڀؤ ساگر، سولائيءَ سان اهي ترن ٿا، جن هري! تنهنجو نام ڌيايو آهي؛ جي سڪوڙ هي وچن موجب پريم سان هلن ٿا، تن کي هي هري! تو پاڻ سان ملايو آهي. [بکهم = ڏکيو، ڪٺن. ڀؤ = سنسار. سهيلا = سولائيءَ سان. گوروا ڪ = گورن جي وچنن موجب. ڀاءِ = پريم سان.]

جوتِي جوتِ مِل جوتِ سماڻِي، ھَرِ ڪرپا ڪرِ ڌرِ ڌا را
ھَرِ ھَرِ اَگم اَگاڌِ، اپرنپر اپرپرا .

ارٿ:- ھي ڌرتيءَ کي آڌار ڏيندڙ ھري! جڏھين تون ڪرپا ڪرين ٿو، تڏھين تو جوتي سروپ جي جوت ۾، ھن جيو جي جوت ملي سمائجي وڃي ٿي. ھي اگم، اٿاھ، بي انت ھري! تون پري کان پري آھين (پاو- ڪنھن تنھنجو انت نہ پاتو آھي).

(۲) تُم سُامي اَگَم اَٿاھ تُو، گھٽ گھٽ پُوُرِ رَھِيا
تُوُ اَلکہ اَبيئہ اَگمُ، گُور ستگور بچن لِھيا

ارٿ:- ھي سوامي! تون اگم ۽ اٿاھ آھين ۽ گھٽ گھٽ ۾ وياپڪ آھين. تون الکہ ۽ ابيئہ آھين يعني تنھنجو ڪو ڀِجھہ لھي نٿو سگھي، تون اگم آھين. پوڄيہ ستگورو ءَ جي وچن دوارا ني توکي لھجي ٿو. [پُور = وياپڪ. گُور = وڏو، پوڄيہ.]

ڌَنُ ڌَنُ تي جنُ پرکہ پُوُري،
جِن گُورُ سنت سنگت مِلِ گُڻ رَوِي
بِبيڪ بُڌِ بِيچارِ گُورمُکہ، گُورُ سبدِ کُن کُن ھَرِ نَت چوِي

ارٿ:- ھي ھري! اُھي پُورن پرکہ ڌنيواد جا لائق آھن، جن گوروءَ سنت جي سنگت سان ملي تنھنجا گڻ ڳايا آھن. اُھي گورمکہ، وويڪ واري بُڌي ۽ ويچار سان، شبد دوارا، نت کن کن ۾ ”ھري ھري“ چون ٿا. [پُوري = پُورن. روي = اُچاريا آھن، ڳايا آھن. بِبيڪ بُڌ = وويڪ واري بُڌي.]

جا بيِھہِ گُورمُکہ ھَرِ نامُ بولَيہِ، جا کَڙي گُورمکہ ھَرِ ھَرِ ڪَھِيا
تُم سُامي اَگَم اَٿاھ، تُوُ گھٽ گھٽ پُوُرِ رَھِيا .

ارٿ:- گورمک جنهن وقت ٿا، تنهن هري نام چون ٿا ۽ جنهن ويلي ٿا تنهن ئي هري هري نام اچارين ٿا. هي سوامي! تون اڳم، اٿاهه آهين. تون ڳهڻ ڳهيت ۽ وياپڪ ٿي رهيو آهين.

(٣) سيوڪ جن سيوهه ٿي پرواڻ، جن سيوِيا گورمت هري

تِنکي ڪوٽِ سڀِ پاپ کِن پرهرِ دُور ڪري

ارٿ:- هي هري! جي سيوڪ تنهنجي سيوا ڪن ٿا، سي قبول پون ٿا، پر قبول اهي پون ٿا جي گوروءَ جي سکيا وٺي تنهنجي سيوا ڪن ٿا. انهن جا ڪروڙين پاپ، هي هري! سڀ کن ۾ ناس ڪري، دور ڪرين ٿو. [پرواڻ = قبول. گورمت = گوروءَ جي سکيا وٺي.]

تنکي پاپ دوکهه سڀ بنسي، جن من چت اڪ آراڌيا

تنکا جنم سڦلئو سڀ ڪيتا ڪرتي،

جن گور ٻجهي سچ پاڪيا

ارٿ:- هي هري! جن من ۽ چت سان تو هڪ جو آراڌن ڪيو آهي، تن جا سڀ پاپ ۽ دک تو ناس ڪيا آهن. هي ڪرتار! جن گوروءَ جي وچن دوارا سچي نام جو اچارڻ ڪيو آهي، تن جو جنم تو سڀو سڦل ڪيو آهي. [سڦلئو = سڦل. ڪرتي = هي ڪرتار. سچ پاڪيا = سچي نام جو اچارڻ ڪيو آهي.]

تي ڌنُ جن وڏ پرکهه پُوري،

جو گورمت هر جپ ڀئه بکهر تري

سيوڪ جن سيوهه ٿي پرواڻ، جن سيوِيا گورمت هري.

ارٿ:- اهي پرش ڌن آهن ۽ وڏا پورن پرش آهن، جي گوروءَ جي سکيا وٺي، هري، تو کي جپي، هي ڀيانڪ ڀوساگر سنسار تري وڃن ٿا. اهي سيوڪ قبول پيا آهن، جن گوروءَ جي سکيا

ونئي، هي هري! تنهنجي شيوا ڪٽي آهي. [ڌ نن = ڌ ن، ڌ نيواڌ جا لائق. گورمت = گوروء جي مکيا وني. پٽ = سنسار. بکم = اؤکو، ڏکيو.]

(۴) تۇ انترجامي هر آپ، جِٿ تۇ چلاوهِ پيٺاري هم توئ چلا همريئ هاٿ ڪڇ ناهِ، تۇ ميليهِ تا هم آء ملا.

ارٿ:- هي هري! تون پاڻ انترجامي آهين. هي پيارا! جٺن تون اسانکي هلائين ٿو، تٺن اسين هلون ٿا. اسانجي هٿ ۾ ڪجھ بہ نہ آهي. جڏهين تون اسانکي ملائين ٿو، تڏهين اسين اچي توسان ملون ٿا.

جِن ڪٺ تۇ هر ميليهِ سٺامي، سڀ تنڪا ليکا چُٽڪ گئيا تنڪي ڪٺت نہ ڪرئه ڪو پائي،

جو گور بچني هر ميل لئيا

ارٿ:- هي هري سوامي! جن کي تون ملائين ٿو، تن جو سڀ ليکو چٽي وڃي ٿو. هي پائي! انهن جو حساب ڪونہ ٿو ڪري، جن کي گوروء جي وچنن د ئارا، هري پاڻ سان ملائي ٿو.

نانڪ دئيال هوئا تن اوپر، جِن گور ڪا پاڻا مڌنٺا پلا

تۇ انترجامي هر آپ، جِٿ تۇ چلاوهِ پيٺاري، هم توئ چلا.

ارٿ:- گورو صاحب فرمائين ٿا تہ هي پائي! جي گوروء جو پاڻو مٺو ڪري مڃين ٿا، تن تي واهگورو ديال ٿئي ٿو. هي هري! تون پاڻ انترپامي آهين. هي پيارا! جٺن تون اسانکي هلائين ٿو، تٺن اسين هلون ٿا.

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪

ਤੂ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਜਗਦੀਸੁ ਸਭ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਨਾਥੁ ॥ ਤਿਨ ਤੂ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰਾ ਰਾਮੁ ਜਿਨ ਕੈ ਧੁਰਿ ਲੇਖੁ ਮਾਥੁ ॥ ਜਿਨ ਕਉ

ਧੁਰਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ॥
ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਇਕ ਨਿਮਖ ਸਭਿ ਲਾਥੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ
ਜਾਪਿਆ ॥ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤੇ ਜਨ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਤਿਨ ਦੇਖੇ
ਹਉ ਭਇਆ ਸਨਾਥੁ ॥ ਤੂ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਜਗਦੀਸੁ ਸਭ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ
ਨਾਥੁ ॥ ੧ ॥ ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਪੂਰਿ ਸਭ ਊਪਰਿ ਸਾਚੁ
ਧਣੀ ॥ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਮੁਕਤੁ
ਘਣੀ ॥ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਤੇ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਨਕੇ ਊਜਲ ਮੁਖ
ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ ॥ ਓਇ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਜਨ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ਹਰਿ ਰਾਖਿ
ਲੀਏ ਰਖਨਹਾਰਿ ॥ ਹਰਿ ਸੰਤ ਸੰਗਤਿ ਜਨ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ
ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਬਣੀ ॥ ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਪੂਰਿ ਸਭ
ਊਪਰਿ ਸਾਚੁ ਧਣੀ ॥ ੨ ॥ ਤੂ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹਰਿ ਏਕੋ
ਏਕੁ ਰਵਿਆ ॥ ਵਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ
ਨਾਮੁ ਚਵਿਆ ॥ ਸਭਿ ਚਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤੇ ਅਸੰਖ ਅਗਣਤ
ਹਰਿ ਧਿਆਵਏ ॥ ਸੋ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਸੰਤੁ ਸਾਧੂ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ [illegible]
ਭਾਵਏ ॥ ਸੋ ਸਫਲੁ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਕਰਤੇ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ [illegible]
ਸਦ ਚਵਿਆ ॥ ਤੂ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹਰਿ ਏਕੋ ਏਕੁ [illegible]
॥ ੩ ॥ ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਅਸੰਖ ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਮੇਰੇ [illegible]
ਤਿਸੁ ਮਿਲਹਿ ॥ ਜਿਸਕੈ ਮਸਤਕਿ ਗੁਰ ਹਾਥੁ ਤਿਸੁ ਹਿਰਦੈ [illegible]
ਟਿਕਹਿ ॥ ਹਰਿ ਗੁਣ ਹਿਰਦੈ ਟਿਕਹਿ ਤਿਸਕੈ [illegible]
ਭਾਵਨੀ ਹੋਈ ॥ ਬਿਨੁ ਭੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪ੍ਰੇਮੁ [illegible]
ਉਤਰਿਆ ਕੋਈ ॥ ਭਉ ਭਾਉ ਪ੍ਰੀਤਿ [illegible]
ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹਿ ॥ ਤੇਰੀ [illegible]
ਦੇਵਹਿ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਮਿਲਹਿ : [illegible]

(۳) ... چھنت

[illegible]

[illegible]

ارٿ:- هي جڳديش! تون ساري جڳت کي جياپي ڏيڻ وارو، سڀني جو ناهيندڙ ۽ ساري سرشٽيءَ جو مالڪ آهين. هي منهنجا رام! توکي اُنهن ئي ڌياڻيو آهي، جنجي مٿي تي، ڌرَ کان اُتر ڪرمن جو ليکُ لکيل آهي. [ناٿ = مالڪ. ماٿ = مٿي تي.]

جِن ڪئُ ڌُرِ هرِ لِکِتا سُئامي، تِن هرِ هرِ نامُ آرادِئِيا

تِنکي پاپ اِڪ نِمکَ سَڀِ لاٿي، جِن گُور بچني هرِ جاپِئا

ارٿ:- هي هري سوامي! جنجي مستڪ تي اَو ڌرون ئي اُتم ليکُ (ڀاڳ) لکيو آهي، تن ئي تنهنجو هري نام آراڌيو آهي. جن گورن جا وچن مڃي، هريءَ کي جپيو آهي، اُنهنجا سمورا پاپ، هڪ پل ۾ تو لاهي ڇڏيا يعني ناس ڪيا. [نمک = پل. گور بچني = گورن جا وچن مڃي.]

ڌَن ڌنِن تي جن جِن هرِ نامُ جپِئا، تِن ديکي هَمُ ڀئا سناٿ

تُو جگ جيِوَن جگديس سَڀ ڪرتا سرِشٽِ ناٿ.

ارٿ:- اُهي ڀڳت ڌنيواد جا لائق آهن، جن هريءَ جو نام جپيو آهي. اُنهنجي درشن ڪري، اسين سهت ناٿ جي يعني ڌڻڪا ٿياسون يعني اساجي سڄي عمر سڦل ٿي. هي جڳديش! تون ساري جڳت کي جياپي ڏيڻ وارو آهين، سڀني جو ناهيندڙ ۽ ساري سرشٽيءَ جو مالڪ آهين. [سناٿ = سهت ناٿ يعني ڌڻڪا.]

(٢) تُو جلِ ٿلِ مهيئلِ ڀرپُورِ، سڀ اُوپرِ ساچ ڌڻي

جن جپِئا هرِ منِ چيتِ، هرِ جپِ جپِ مُڪتِ گهڻي

ارٿ:- تون جل، ٿل، ڌرتي ۽ آڪاس جي وچ، ڀرپور ٿي رهيو آهين ۽ سڀني مٿان تون سچو ڌڻي آهين. هي هري! گهڻي خلقت، نام جپڻ ڪري مڪت ٿي ويئي آهي، مگر (فقط اُنهن) جن من ۽ چت سان نام جپيو آهي. [مهيئل = مهي = ڌرتي ۽ اَل = آڪاس يعني ڌرتي ۽ آڪاس جي وچ. گهڻي = گهڻي خلقت.]

جن جپيا، ڌرتي مُکت ٻرالي، تنکي اُوجل مُکہ ڌر دُئار
اوء ڦات پلت جن پئي سُهيلي، ڌر راکہ ليئي رکنهار

ارٿ:- هي هري! جن تنهنجو نام جپيو آهي، سي ٻرالي مکت ٿيا آهن ۽ ان جا مُک، تنهنجي هري دئار تي پرڪاشوان آهن. اهي لوڪ پرلوڪ ۾ سُکي ٿيا آهن. اُهنکي رکڻ واري واهگورو، پاڻ رکي ورتو آهي. [اُوجل = پرڪاشوان. هلت = هي لوڪ. پلت = پرلوڪ. سهيلي = سکي.]

ڌر سنت سنگت جن سُطہ پائي،
کورمُکہ ڌرشيوا سٽل ٻڻي
ڌو جل ٿل مهيئل پرپورِ، سڀ اُوپر ساچُ ڏٺي.

ارٿ:- هي پائي جنو سٺو، تہ گورمکن دئاران هري شبوا، ساڌسنگت ۾ سٽل ٿئي ٿي. اون جل، ٿل، ڌرتي ۽ آڪاس جي وچ پرپور ٿي رهيو آهين ۽ سيني مٿان اون سچو ڏٺي آهين.

(٣) ڌو ٿان ٿنتر هر ايڪ، ڌر ايڪو ايڪ روِنا
وڻ ترڻ ترڀوڻ سڀ سرشٽ، مُکہ ڌر ڌر نام چوِنا

ارٿ:- هي هري! اون جاء بجاء هڪڙوني آهين. مان لوکي سيني جاين ۾ هڪ ني جاٿي جيبان ٿو. وڻ ٽڻ، ٽنهي لوڪ ۽ سڄي سرشٽي، مُک سان هري نام جپي ٿي يعني وڻ ٽڻ ۾ هري وسي ٿو، پکي نہ قسمن قسمين آواز ڪن ٿا، سي بہ گويا هري جا آواز آهن. [ٿان ٿنتر = جاء بجاء. رونا = جبان ٿو. ترڀوڻ = ٽي لوڪ.]

سڀ چوہ ڌر ڌر نام ڪرتي، آسنکہ آکٿت ڌر ڏٺوني
سو ڏن ڌن ڌر سنت ساڌو، جو ڌر پرب ڪرتي ڀاوني

ارٿ:- هي ڪرتار! سڀ تنهنجو هري نام اُچارين ٿا. اسنکہ ۽ اڳڻنت جيو، تنهنجو هري نام ڌيائين ٿا. هي هري! اُهو سنت ساڌُو ڌنيواد جو لائق آهي، جو، هي هري مالڪ ڪرتار! توکي چڱو لڳو آهي. [چوهہ = اُچارين ٿا.]

سو سڦل ڍرسن ڍيهہ ڪرتي، جس هرِ هرڍيؠ نامُ سد چوئا

ڌو ٿان تنتر هرِ ايڪ، هرِ ايڪو ايڪ روِئا.

ارٿ:- هي هري! جن سدا دل سان تنهنجو نام اُچاريو آهي، تنهنجو درشن هي ڪرتار! مونکي ڏيکار تہ مان سڦل ٿيان. هي هري! تون جاءِ بجاءِ هڪڙوئي آهين. مان توکي سڀني جاين ۾ هڪ ئي جاڻي، جپيان ٿو.

(۴) تيري ڀڳت پنڊار اَسنکہ،

جس ڌُو ڍيوہ ميري سُامي تُس ملہ

جسڪي مستڪ گور ڀاڳ، تس هرڍيؠ هرِ گُڻ ٽڪہ

ارٿ:- تنهنجي ڀڳتيءَ جا ڀنڊار اسنکہ (بي انت) آهن، (سنتن جا هردا، گويا ڀڳتيءَ جا ڀنڊارا آهن)، ۽ جنکي تون ڏين تنکي ملن ٿا. جنهنجي مستڪ تي گورن جو هٿ آهي، تنهنجي هردي ۾ هي هري! تنهنجا گڻ درڙ ٿين ٿا. [ٽڪہ = ٽڪن ٿا، استاپن يا درڙ ٿين ٿا.]

هرِ گُڻ هرڍيؠ ٽڪہ تسڪيؠ، جس اَنترِ ڀئہ ڀاوني هوئي

بِن ڀيؠ ڪنيؠ نہ پريمُ پائتا، بن ڀيؠ پارِ نہ اُترِئا ڪوئي

ارٿ:- هي هري! تنهنجا گڻ اُنهنجي دل ۾ درڙ ٿين ٿا، جنجي اَندر ۾ ڀؤ ۽ ڀاونا (شرڌا) آهي. تنهنجي ڀؤ بنا، ڪنهن بہ تنهنجو پريم نہ پاتو آهي. تنهنجي ڀؤ بنا، سنسار کان ڪو بہ پار نہ ٿيو آهي. [ڀئہ = ڀؤ، ڊپ. ڀاوني = ڀاونا، پيار، شرڌا.]

پرماڻ :- ”نانڪ جن من ڀئُ، تنا مَن ڀاءُ.“

[سري آسا دي وار پؤڙي (٥)]

ارٿ :- سري گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته جنهن جي من ۾ پرماتما جو ڀؤ آهي، تنهن جي من ۾ ان لاءِ پيار ٿئي ٿو.

ڀئہ ڀاءُ پريت نانڪ تسهر لاڳي، جسُ ٿوُ آپڻي ڪرپا ڪرہ

تيري ڀگت ڀنڊار آسنکہ،

جسُ ٿوُن ديوهہ ميري سُئامي، تسُ ملہہ.

اَرٿ :- سري گورو رامداس صاحب جن چون ٿا ته ڀؤ من ۾، پاءُ سو پريم ۽ پريت نانڪ ۾ انکي لڳي ٿي، جنهن تي پرماتما، پنهنجي ڪرپا ڪري ٿو. تنهنجي ڀڳتيءَ جا ڀنڊار اسنکہ آهن، پر جن کي اون ڏين ٿو تنکي ئي ملن ٿا.

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪

ਨਾਵਣੁ ਪੁਰਬੁ ਅਭੀਚੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸੁ ਭਇਆ ॥ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਹਰੀ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਗਇਆ ॥ ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਪਾਇਆ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਾਇਆ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਰਤੈ ਪੁਰਬੁ ਕੀਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੁਲਖੇਤਿ ਨਾਵਣਿ ਗਇਆ ॥ ਨਾਵਣੁ ਪੁਰਬੁ ਅਭੀਚੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸੁ ਭਇਆ ॥ ੧ ॥ ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਿ ਚਲੇ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਸਿਖਾ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਬਣੀ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਿਮਖ ਵਿਖਾ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਬਣੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਵੇਖਣਿ ਆਇਆ ॥ ਜਿਨ ਦਰਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰੂ ਕੀਆ ਤਿਨ ਆਪਿ ਹਰਿ ਮੇਲਾਇਆ ॥ ਤੀਰਥ ਉਦਮੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀਆ ਸਭ ਲੋਕ ਉਧਰਣ ਅਰਥਾ ॥ ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਿ ਚਲੇ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਸਿਖਾ ॥੨॥ ਪ੍ਰਥਮ

ਆਇ ਕੁਲਖੇਤਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਬੁ ਹੋਆ ॥ ਖਬਰਿ ਭਈ ਸੰਸਾਰਿ ਆਏ ਤ੍ਰੈ ਲੋਆ॥ ਦੇਖਣਿ ਆਏ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸਭਿ ਆਇਆ ॥ ਜਿਨ ਪਰਸਿਆ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਤਿਨਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸ ਗਵਾਇਆ ॥ ਜੋਗੀ ਦਿਗੰਬਰ ਸੰਨਿਆਸੀ ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਗਏ ਗੋਸਟਿ ਢੋਆ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਆਇ ਕੁਲਖੇਤਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਬੁ ਹੋਆ ॥ ੩ ॥ ਦੁਤੀਆ ਜਮੁਨ ਗਏ ਗੁਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਕੀਆ ॥ ਜਾਗਾਤੀ ਮਿਲੇ ਦੇ ਭੇਟ ਗੁਰ ਪਿਛੈ ਲੰਘਾਇ ਦੀਆ ॥ ਸਭ ਛੁਟੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਛੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਮਾਰਗਿ ਜੋ ਪੰਥਿ ਚਾਲੇ ਤਿਨ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਨੇੜਿ ਨ ਆਇਆ ॥ ਸਭ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਗਤੁ ਬੋਲੈ ਗੁਰ ਕੈ ਨਾਇ ਲਇਐ ਸਭਿ ਛੁਟਕਿ ਗਇਆ ॥ ਦੁਤੀਆ ਜਮੁਨ ਗਏ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਕੀਆ ॥ ੪ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਆਏ ਸੁਰਸਰੀ ਤਹ ਕਉਤਕੁ ਚਲਤੁ ਭਇਆ॥ ਸਭ ਮੋਹੀ ਦੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਗੁਰ ਸੰਤ ਕਿਨੈ ਆਢੁ ਨ ਦਾਮੁ ਲਇਆ ॥ ਆਢੁ ਦਾਮੁ ਕਿਛੁ ਪਇਆ ਨ ਬੋਲਕ ਜਾਗਾਤੀਆ ਮੋਹਣ ਮੁੰਦਣਿ ਪਈ ॥ ਭਾਈ ਹਮ ਕਰਹ ਕਿਆ ਕਿਸੁ ਪਾਸਿ ਮਾਂਗਹ ਸਭ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਛੈ ਪਈ ॥ ਜਾਗਾਤੀਆ ਉਪਾਵ ਸਿਆਣਪ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ਡਿਠਾ ਭੰਨਿ ਬੋਲਕਾ ਸਭਿ ਉਠਿ ਗਇਆ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਆਏ ਸੁਰਸਰੀ ਤਹ ਕਉਤਕੁ ਚਲਤੁ ਭਇਆ ॥੫॥ ਮਿਲਿ ਆਏ ਨਗਰ ਮਹਾ ਜਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਓਟ ਗਹੀ ॥ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿਦੁ ਪੁਛਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕੀਤਾ ਸਹੀ ॥ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਭਨੀ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਸੁਕਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਰਿ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਧਿਆਇਆ ॥ ਦੇਹੀ ਨਗਰਿ ਕੋਟਿ ਪੰਚ ਚੋਰ ਵਟਵਾਰੇ ਤਿਨਕਾ ਥਾਉ ਥੇਹੁ ਗਵਾਇਆ ॥ ਕੀਰਤਨ ਪੁਰਾਣ ਨਿਤ ਪੁੰਨ ਹੋਵਹਿ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਨਾਨਕਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਲਹੀ ॥ ਮਿਲਿ ਆਏ ਨਗਰ ਮਹਾ ਜਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਓਟ ਗਹੀ ॥ ੬ ॥ ੪ ॥ ੧੦ ॥

ٽڪاري محلا ڇوٿان ڇنڊ (۴)

اُٿانڪا:- سورج پرڪاش ۾ لکيل آهي تہ گووند ڪُنڊري، جنهن سري گورو انگد ديو جن کي وينتي ڪري، سري گورو امرديو جن جي سڀاڻنا سان ”گوئند وال“ شهر ٻڌو هو، سو پرلوڪ پڌاريو. هنجي شرڌا سري گورو امرديو جن ۾ جهجهي هئي ۽ هو ٿورو سوڍو، گوروءَ جي گهر جو شيوڪ ٿي رهيو، پر هنجي پٽيان هنجو اولاد جيڪو رهيو، سو ستگورن سان نہ ٺهيو. هنڪي ايمان هو تہ اسين هن ڪُنڊ جا چوڌري آهيون ۽ رهاڪن ۾ سڀني کان وڏا ماڻهو اسين آهيون. هي سڄو نگر اسانجو آهي ۽ جيڪي هتي رهن ٿا، تنکي واجب آهي تہ اسانکي پيتا ڏين. انهن سڀني ۾ وڏو گهر گوروءَ جو آهي ۽ اُهو اسانکي ڪجهہ بہ ڪونہ ڏئي. هن وقت ڏان بہ گهٽو اهي ٿو. سندن ديگہ هلي ٿي ۽ آيو ويو سندن ديگہ مان کائي وڃي ٿو. اول جڳائي گوروءَ کان ڏل ڇڪي وٺون. اسانکي پنهنجي چوڌري پڻي جو حق ڇمائڻ گهرجي. پهريائين گورن کي آمدني ٿوري هئي، تڏهين ڪنهن ڪين ڪي ٿي پڇيو، پر هاڻي جڏهين چئني طرفن کان آڪيچار ڏان وٺن پيو اهي، تنهنڪري ڪين ڇڏڻ واجب نہ آهي.

ڪوڙ ۽ ايمان، گووندي جي پٽن جي حلت ليڇہ ڪري ڇڏي هئي، جنهنڪري ستگوروءَ جي ويجهو هوندي بہ، هو سندن مهما جاڻي نہ سگهيا. هو ڪچال ۽ ڪوٽيءَ مت وارا گورو گهر سان ڏنگائي هلڻ ۽ اوکيا ڪرڻ لڳا. ستگورن وٽ اهي لوب رکي چوندا هئا تہ جڏهين اسانجي ڪُنڊ ۾

ويتا آهيو تہ ڪجهہ سرداري اسانکي بہ ملڻ گهرجي. پيا سڀ رهاڪو آسانجي آڻ مڃين ٿا ۽ پيتا يوگہ گهر ويني آڻي اسانکي ڏين ٿا. اوهين بہ لوڪن کان آنيڪ سوغاتون ۽ مال وٺو ٿا، سو اسانجو بہ حصو رکڻ گهرجيو.

ڪوتن جو اهو چوڻ ٻڌي، ستگورن سهجہ سڀاءُ فرمايو تہ لنگر ۾ هليا وڃو ۽ جيڪي کپيو سو اُتي وڃي کائو. پيا بہ ديس وديسن جا ماڻهو ۽ سڪہ سنگت آچي کايو تي وڃي ۽ ڪنهنکي بہ کائڻ جي اُتي منع ڪانهي. اسان غريبن جو گذارو ۽ ملڪيت بہ اهائي آهي. اوهانجي پيءُ گووندي تہ اسانکان ڪڏهين بہ ڏن نہ گهريو پوءِ اوهانکي ڇو اچي لوڀ کنيو آهي؟ ڪير تسو آسانوٽ ڏن ڪنو ڪري؟ ڪجهہ بہ وستو اسان وٽ ڪني ٿيل ڪانهي، جو ڪڍي اوهانکي ڪيري ڏيون.

اهو ٻڌي گووندي جي پٽن چيو تہ "اسانکي اوهان کان ڏن ئي وٺڻو آهي. پوءِ جيڪي ڏيندؤ سو نقد وٺبو ۽ بازار مان آن وغيره خريد ڪري وڃي پنهنجي گهر ۾ کائيندا سون. اوهان وٽ ڪنهن ڳالهہ جي ڪمي ڪانهي. هميشہ سنگتين جي پيڙ لڳي پيئي آهي ۽ بادڪ راجائون بہ اوهان وٽ اچن ٿا، جي آنيڪ پرڪارن جون پيتائون آڻي اوهانکي ڏين ٿا. اوهين اسانکي اسانجو حق ڪڍي ڏيو."

ستگورو آمرداس جن کين چيو تہ "اوهين ڏن جو وڏو لوڀ ٿا ڪريو. اوهانکي گوروءَ جي گهر مان فقط کاڌو ملندو، سو پيا خيال سڀ لاهي ڇڏيو. ڇو اوهين ترشنا وڌايو ٿا ۽ ڪوڙي ڏن جي لالچہ تي اسان سان ٿا آڙکو؟"

انهيءَ طرح ڳالهيون ڪندي تڪرار وڌي ويو ۽ ليڪ ڏسڻ
جيو تہ اسين دهليءَ وڃي فرياد ڪريون، اوهان ڪان ڏن
ولنداسون. ميراڻين فرمايو تہ اوهانجي مرضي. جئن وڻيو
تئن ڪريو.

ليڪ هرواهي گوندي جو پٽ، ڪن هندن کي
پاڻ سان وٺي دهليءَ ويو ۽ اڪبر بادشاهہ کي وڃي دانهن
ڏنائين. گوندي جو پٽ چوڻ لڳو تہ سري گورو امرديو
اسانکي ڏل ڏنا ڏين. اسانجي ملڪيت ڦٻائي وينا آهن.
هندو چوڻ لڳا تہ سري گورو امرديو صاحب جن، هڪ نئون
ڌرم ڪڍيو آهي ۽ ذات پات جو ليڪو لاهي ڇڏيو اٿن.
گائتريءَ جي بدران، واهگوروءَ جو منتر پنهنجن سکن کي
ڄڻائين ٿا. اڪبر بادشاهہ، جنهن کي پنهنجو آزمودو هو تہ
سکورن ڏاڍي گهڻي زور ڪالهوءَ سندس اڳيل گهوٽ مس
مس ورڻ قبول ڪيا هئا، تنهن سمجهيو تہ فريادي ڪوڙا
آهن، تنهنڪري هن انهنکي جوڳي سزا ڏياري، دربار مان
ڪالي ڪڍيو. هو گهڻو دکي ۽ شرمندا ٿي گهر موٽي آيا ۽
پوءِ رلي ڏاڍو خراب ٿيا ۽ پرلوڪ پڻ بگاڙيائون.

سري گورو امرداس صاحب جن جي ڇوڻ تي پائي
جيٺو، اڪبر بادشاهہ جي دربار ۾ ويو هو، جتي اڪبر بادشاهہ
کين باڪل گهڻي عزت ڏني ۽ چيو تہ اوهين سري گورو
امرديو سائين کي منهنجي پاران هٿ جوڙي چوندا تہ ڪجهہ
وقت هميشہ موجب تيرٿن جو رٿن ڪن ۽ لوڪن کي ڏانهن دان
ڏين. سائين جيڪي ويندا، تن تي جزيہ جي ڏل نہ پوندي.
جڏهين اها خبر لوڪن کي پيئي تہ پرميشور ڏسڻ

ڪي سزا ڏياري، تڏهين سري رامداس صاحب جي اُنوقت سري گورو امرداس صاحب جن جي خدمت ۾ هئا، تن اُنهن بنسبت هيٺيون سلوڪ اُچاريو:-

گوڙي ڪي وار محلا چوٿان پؤڙي (١٢) سلوڪ (١)

مَلُ جوئي پرِئا نيلا ڪالا کِدولڙا،
تِن ويمکہ ويمکيِ نو پائِئا
پاسِ نہ ديئي ڪوئي بهڻ جگت مهہ،
گوهہ پڙ سگوي مَلُ لاءِ منمکہ آئِئا

ارٿ:- ڪارو نيرو ڪُرتو جو گند ۾ جوئڻ سان ميرو ٿيل هو، سو بيمکہ مرواهيءَ پنهنجي بيمکہ نوکر کي پاتو. جگت ۾ ڪنهن بہ هنکي پاسي ۾ ويهڻ نہ ٿي ڏنو. بادشاهہ وٽ بہ وڃڻ تي ويئو يعني ڪوڙ ڳالهايائين. اُللندو منمکہ جي منهن ۾ وڏي ڪ ميل لڳي يعني اڪبر بادشاهہ جي دربار مان ڏڪا کائي گهر آيو. [مل = ميل، گند. جوئي = جوئڻ. کدولڙا = ڦاٽل ڪرتو. سگوي = اُللندو.]

نوٽ:- اڳين ڏينهن ۾ رسم هوندي هئي تہ عرض ڪندڙ، ڪنا ڪپڙا ڪري دربار ۾ عرض ڪرڻ ويندا هئا. شايد هو سمجهندا هئا تہ انهيءَ ڪري حاڪم، غريب ڏسي قياس ڪندو.

پرائي جو نندا چُغلي نو ويمکہ ڪرڪيِ پيچتا،
اوٿيِ پي منهن ڪالا، دان ويمکان دا ڪَرائِئا
تڙ سُٽِئا سيِت جگت وِچ پائي، ويمکہ سٽي نفريِ
پؤلي پوندي، ڦاوا هوئِڪيِ اُٿ گهرِ آئِئا

ارٿ:- بيمکہ (مرواهيءَ)، پنهنجي نوڪر کي نندا ۽ چغلي هڻڻ لاءِ (اڪبر بادشاهہ جي درباز ۾) موڪليو، پر نتيجو اُهو ٿيو

جو ٻهي ڀيمڪ يعني مرواهيءَ ۽ سندس لشڪر جا منهن ڪارا ڪرايا
ويا. ساري جڳتر ۾ هيءَ ڳالهه جلد پکڙجي ويئي ته ڀيمڪ مرواهيءَ
لشڪر سوڌو پاڻ ڪاڙا. هو ڦان لسي يعني ڏاڍو وياڪل لسي ڪري ۾
مونيا. [ترُ = ترس، جلدي. ڀڙلي پولدي = موچڙا کائي، پاڻ کائي.
ٿاوا = ڦان لي يعني وياڪل لي.]

آڳي سنڪٽي ڪرمي، ويمڪ رلٽا ڌر مليءَ،
تا ورتي پتيجي، ڦر آڻ ڳهر پاٿتا
ڄانت پانت دووي ڪتي، ليت ٻکا ڪڙڪي ٿياٿتا

ارٿ:- آئينده لاءِ ڀيمڪ مرواهيءَ کي، سنڪس اوڙي ڪرم
۾ ڪنهن ملڪ ڪوڙ ڏنو، لئينڪري هنجي استريءَ ۽ پاٽيءَ
کيس اچي گهر ۾ وهاريو. هن اوڪ ٻرلوڪ ٻئي وڃايا ۽ ڪتي
والکر ٻکو ۽ اجايل ئي پئي ڦريو. [آڳي = آئينده لاءِ. ڪرمي =
ڪرم وارا. رلٽا = ملڪ. ورتي = استري. پتيجي = پاٽي. هلس =
هيءَ لوڪ. پلس = پرلوڪ. ٻکا = بکايل. ڪوڪي = ڪتي والکر.
ٿياٿتا = اجايل.]

ڌن ڌن سوامي ڪرتا پرک هيءَ،
جن ليا سڀهه پهر آپ ڪراٿتا
جو نندا ڪري ستگر پورب ڪي، سو سانڍي مار پڇاٿتا

ارٿ:- اهو ڪرتاپرک سوامي ڌنيواد جو لائق آهي ۽ جنهن
پاڻ اڪبر بادشاه جي ڪچهريءَ ۾ [illegible] سچو ساءُ ڪرايو. جو پوري
ستگرون جي نندا ڪري ٿو، تنهنکي سچو پاتشاهه ماري، لوڪ
آڳيءَ ۾ ڇلائي ٿو. [[illegible] = [illegible] يعني اڪبر بادشاهه جي ڪچهري
۾ [illegible].]

ايهه آکر تن آکئا، جن جڳت سڀ اپاٿتا.

ارٿ:- هيءَ اکر يعني [illegible] آهي، جنهن سارو
جڳت پيدا ڪيو آهي (پاڻ- گورو صاحب جن فرمائن ٿا ته

ڪرتار اسانکان اهو بيان چوايو آهي، تنهنڪري اٿين ڄاڻو ته اهو بيان، ڪرتار پاڻ ورنن ڪيو آهي.)

آخر ۾ گوندي جي ونس مان، فقط ڏڪڙو ٻالڪ وڃي رهيو، جنهنکي گوندي کتريءَ جي ووا، صاحبن وٽ کڻي آئي ۽ گهڻو پڇتاءُ ڪري هٿ جوڙي چوڻ لڳي ته ”سچا پاتشاهه! هيءَ اسانجو حال اسانجي ٻيڙائيءَ ڪري ئي ٿيو آهي. اوهانجي پرتاپ ڪري، اسانکي ٿيو ٻه سيڪي هو، پر اوهانجي اوگيا ڪرڻ ڪري سڀ خاڪ ٿي ويو. باقي هيءَ ٻالڪ وڃي بچيو آهي، سو توهين ڪرپا جا خزانا آهيو ۽ ديا ڪري بخشش ڪريو. اسين هاڻي اوهانجي سرن آيا آهيون، اسانجو ٻيو ڪو چارو ڪونهي.“

سري گورو آمرداس سائينءَ کي، مائيءَ جي وينتي پڌي، ديا آئي ۽ فرمايائون ته ”هن ٻالڪ منجهان سيڪي ٿيندو.“ تنهن تي مائي پرسن ٿي پنهنجي گهر هلي ويئي ۽ پنهنجي اولاد جي اوگيا بخشائي، گهڻو خوش ٿي.

سري گورو امرديو جن، اڪبر بادشاهه جي چوڻ تي تيرٿن جي رٿن ڪرڻ جو خيال ڪيو. جڏهين گورو صاحب بياس ندي پار لنگهي ويا، تڏهين ڪئين ماڻهو ساڻن گڏ ويا ڇو ته ماڻهن کي خبر پيئي ته ستگورن سان گڏ وڃڻ ڪري، ڄڄيه ڍل نه پوندي. انهن سمجهيو ته ستگورن سان وڃڻ ڪري، هڪ ته سندن درشن جو لاڀ ٿيندو، (۲) رات ڏينهن گورن جا شبد ٻڌندا سين (۳) لنگر جو پرساد کائيندا سين ۽ (۴) چورن ۽ ڦورن جي آزار کان به ڇٽل رهنداسين. انهن سببن ڪري هزارين پرش، گوروءَ سان گڏ ويا. گورو صاحب ڪجهه وقت لٽ کڻي پنڌ ڪندا هئا، پر گهڻو وقت

پيريءَ جي ڪري، گهوڙيءَ تي سواري ڪندا هئا. ستلُج پار لنگهي صاحب ڳُرڪيتر ۾ ويا، جتي اڳين ڏينهن ۾ رشي ۽ مني، ڪٺن تپ ڪندا هئا. اتي جا پنڊت ۽ برهمڻ ستگورن کي ڏسي خوش ٿيا ۽ سندن ست سنگ جو لاڀ ورتائون. پنڊتن ستگورن کان پڇيو ته اوهان پنهنجيءَ واڻيءَ ۾ سنسڪرت بدران، ڀاشا ڇو ورتائي آهي. ستگورن جواب ڏنو ته سنسڪرت اوکي آهي ۽ سڀ انهيءَ جو لاڀ نه وٺي سگهندا. باقي ڀاشا (هندي) سولي آهي ۽ هرڪو سمجهي سگهندو. ستگورن فرمايو ته سنسڪرت، کوهه جي پاڻيءَ وانگر آهي ۽ هندي برسات جي پاڻيءَ وانگر، جنهنجو هرڪو لاڀ وٺي سگهي ٿو. تنهن کانپوءِ ستگورو جمنا تي ويا. جمنا کانپوءِ هردوار ويا. ستگورن هزارين ست سنگين کي چيو ته جيئن اسانجي سنگ ڪري، اوهين جڙيءَ ڏل کان ڇٽا آهيو تيئن اوهين ڪال جي ڦيڙ کان پڻ ڇٽندا، جيڪڏهن اوهين "ست نام واهگورو" اچاريندا. هردوار ۾ ڪيترن جوڳين، ٻيراڳين، سنياسين، برهمچارين ۽ پنڊتن، سندن درشن جو لاڀ پرايو. پوءِ ستگورو امرداس صاحب ۽ ست سنگي گوئندوال ۾ موٽيا. سري گورو رامداس صاحب گاديءَ تي ويهڻ کانپوءِ ڏاڍي پيڙي آدڪ سکن جي هوڻ تي، تيرٿن جي سير جو بلڪل عمدو احوال تُڪاري ڇنت (٣) ۾ هن طرح فرمايو آهي :-

(١) ناوڻ پُرب اڀيچ، گُرُ سَتِگُرُ دَرَسُ ڀَئِيا
دُرمَتِ مَيُلُ هَرِي، اَگيانُ اَنڌيرُ گَئِيا

ارٿ:- وڏي ستگوروءَ جي درشن ٿيڻ سان، گويا **اٺاهٺ گور پرب** جي اشنان جو ڦل ملي چڪو. (اٺاهٺ تيرٿن جو نالو آهي يا آڌڪ مهني کي چوندا آهن، جنهن ۾ ماڻهو دان پن ڪندا آهن). اهو ڦل، ستگوروءَ جي درشن سان حاصل ٿيو ۽ کوٽي مت جي ميل ناس ٿي ويئي ۽ اگيان جو انڌيرو ناس ٿي ويو. [گور = وڏو، پوڄيه. ناوڻ = اشنان ڪرڻ. هري = ناس ٿي ويئي.]

گور درس پائِتا اگيان گوائِتا، انترِ جوتِ پرگاسي
جنم مرڻ دُک کِن مهِ بنسي، هرِ پائِتا پربُ ابناسي

ارٿ:- جن (شرڌا سان) ستگورن جو درشن ڪيو، تن جو اگيان ستگورن دور ڪيو ۽ انهن جي اندر، پرماتما جي جوت جو پرڪاش ٿيو. انهن جي جنم مرڻ جو دک، هڪ کن ۾ ناس ٿي ويو ۽ انهن ابناسي پربهو پاتو. [پرڀ ابناسي = پربهو جو مرڻ کان رهت آهي.]

هرِ آپِ ڪرتي پربُ ڪيتا، ستگورو ڪُل کيت ناوڻِ گئِتا
ناوڻُ پربُ اٺاهٺ، گور ستگور درس پئِتا.

ارٿ:- ستگور امرداس صاحب، جو ڪُرکيتر نالي تيرٿ تي اشنان ڪرڻ ويا، اهو گويا هري ڪرتار پاڻ اچي، اهو پرب يعني وڏو ڏينهن يا پوتر ڏينهن ڪيو. وڏي ستگورو (سري گورو امرداس صاحب) جي درشن ٿيڻ سان، گويا **اٺاهٺ گور پرب** جي اشنان جو ڦل ملي چڪو.

(۲) مارگِ پنٿِ چلي، گور ستگور سنگِ سِکا
انُدِنُ ڀگتِ بڻي، کِنُ کِنُ نِمکه وِکا

ارٿ:- جڏهين سري گورو امرداس صاحب، ڪُرکيتر جي رستي تي هليا، تڏهين ستگورن سان گڏ ستگورن جا سِکه هلڻ لڳا. رات ڏينهن، کن کن ۾، ٿوري ٿوري وقت ۾ ۽ وکه وکه تي، ستگورن ڀگتي بڻائي ڇڏي يعني سدائين اني ڀگتي ۽ نام بڻي رهيو هو. [وکا = وکه وکه تي.]

ترتر پکتِ ٻٺي پرب ڪيري، سڀ لوڪ وِيکڻ آئِنا
جن درس ستگور گورو ڪينا، تن آپ هرِ ميلائِنا

ارٿ:- اهڙيطرح، هري پرٻوءَ جي ڀڳتي ٻٺي رهي، جا سڀ لوڪ ڏسڻ آيا. جن پوءِ جي ستگورو (سري گورو امرداس جن) جو درسن ڪيو، تنهنکي ستگورن پاڻ، هريءَ سان ملائي ڇڏيو. [پرب ڪيري = پرٻوءَ جي.]

تيرٿ اُدم ستگور ڪيئا، سڀ لوڪ اُڌارڻ آرٿا
مارگ پنٿ چلي، گور ستگور سنگ سکا.

ارٿ:- تيرٿ ياترا جو اُدم، جو پاڻ ستگورن ڪيو، سو ڪبول لوڪن جي اُڌارڻ جي مطلب لاءِ ڪيو. (پاڻ ستگورو، نام جي وکا ڪندا پئي ويا ۽ لوڪن کي ڀڳتيءَ ۾ لڳائيندا ويا). هلڻ ۾ سري گورو امرداس صاحب ڪُرکيتر جي رستي تي هليا، تنهن ستگورن سان گڏ، ستگورن جا سک هلڻ لڳا.

(٣) پُرٿ آئي ڪُل کيت، گور ستگور پرب هوئا
خبر ٿئي سنسار، آئي ترئي لوئا

ارٿ:- پوءِ جڏهن گورو صاحب ڪُرکيتر ۾ آيا. اتي ستگورن جي درسن ڪري، وڏو ڀاري گورپرب ٿيو. جڏهن سنسار ۾ ستگورن جي اچڻ جي خبر پئي، تڏهن ٽنهين لوڪن جا ماڻهو سندن درسن لاءِ آيا. [پرب = گورپرب. ترئي لوئا = ٽنهين لوڪن جا ماڻهو.]

ديکڻ آئي تين لوڪ، سُر نر مُن جن سڀ آئِنا
جن پرسيا گور ستگورو پورا، تن ڪي ڪلوِکلاس گوائِنا

ارٿ:- سڀ ديوتائون، منک، مُني جن، ٽنهين لوڪن جا ستگورن جي درسن ڪرڻ لاءِ آيا. جن پورن وڏي ستگوروءَ جا

چرن ڇهيا، تنهجا سمورا پاپ ناس ڪري ڇڏيائون. [پرسنا = (چرن) ڇهيا. ڪلوڪ = پاپ.]

جوڳي ڏگنبر سنياسي کٽ درسن، ڪر ڳشٽ پوئا

پرٿم آئي ڪُل ڪيٽ، گور سٽگور پرب دوئا.

ارٿ:- جوڳي، دگنبر (اگهاڙا فقير) سنياسي ۽ ڇهن شاسترن جا ڄاڻيندڙ، صاحبن سان هري نام چرچا ڪري، پيئا رکي ويا. پهرياڻين گورو صاحب ڪرکيتر ۾ آيا، جتي ستگورن جي درشن ڪري، وڏو ڀاري گور پرب ٿيو. [دگنبر = اهي فقير، جي سمورا نگن (اگهاڙا) رهندا آهن. کٽ درسن = ڇهه شاستر (١- پورب ميمانسا، جنهنجو رچيندڙ جيمني رشي. ٢- نياءِ، جنهنجو رچيندڙ گوتم رشي. ٣- ويشيشڪ، جنهنجو رچيندڙ ڪڻاد رشي. ۴- سانکيه، جنهنجو رچيندڙ ڪپل مُني. ۵- يوگ، جنهنجو رچيندڙ پاتنجلي رشي ۽ ٦- اُتر ميمانسا يا ويدانت، جنهنجو رچيندڙ وياس مهراج. ڳشٽ = هري نام چرچا. پوئا = پيئا رکي ويا.]

(۴) دٽيئا جمن گئي، گور هر هر جپن ڪيئا

جاڳاتي ملي دي پيٽ، گور پڇي لنگهاء ديئا

ارٿ:- پوءِ گورو صاحب جمنا (مترا، بندرابن) تيرٿ ڪرڻ ويا، جتي گورن، هريءَ جو جپ يا پڄن ڪيو، اُتي جيڪي محصول اُگاڙيندڙ هئا، سي محصول وٺڻ جي بدران، پاڻ صاحبن کي پيئا ڏيئي، اچي ساڻن مليا ۽ جيڪي گورن جا سنگي هئا تنکي سواءِ محصول وٺڻ جي، گورن جي پنيان لنگهڻ ڏنائون. [جاڳاتي = محصول وٺندڙ. ملي دي پيٽ = پيئا ڏيئي مليا.]

نوٽ:- اڪبر بادشاهه جو حڪم هو ته گورن کان ۽ گورن جي ست سنگين کان، تيرٿن تي ڪو به محصول نه ورتو وڃي، جڏهن ٻين کان اُنهن ڏينهن ۾ (جزيه محصول) وٺندا هئا.

سَبِ ڄِتي سِتگُرُوَ بچنِ، جن ڌر ڌر نامُ ڌيائيا
گُرُ بچن مارگ جو پنٿِ چالي، تن جمُ جاگاتي نيڙ نه آئيا

اوٿ:- جن هريءَ جو نام ڌيايو، سي سڀ محصول ڏيڻ کان سواءِ، ستگروءَ جي ٻولين جڏيا ويا. گورن جو جيڪو مارگ آهي، انهيءَ رستي تي، جيڪي گورن جي وچن موجب هلن ٿا، تن جي ويجهو، جم محصول وٺندڙ، نٿو اچي. (ڀاؤ- انهن کان ديوي سواءِ جم دولن جو محصول وٺڻ نٿو اچي). [جاگاتي = محصول وٺندڙ.]

سَبِ گُرُو گُرُو جگت ٻولي،
گُرِ ڪِي ناءِ لئني سَبِ ڇٽڪ گئيا
ڊيٺا جمن گئي گُور، ڌر ڌر جمن ڪيئا.

اوٿ:- سڀ ٻيک گوروءَ جو نالو وٺڻ لڳا. گوروءَ جي نالي وٺڻ ڪري، سڀ محصول ڏيڻ کان ڇٽي ويا. اوءَ گورو جي، جمن جو ليوس ڪرڻ ويا، جتي سڀ ٻيڪن هريءَ جو نام جپيو.

(٥) ترتيا آئي سرسري، تهه ڪوتڪ چلت ڀئيا
سَبِ موهي ديکه درسنُ گُور سنت، ڪني آڍُ نه دامُ لئيا

اوٿ:- ٽئين پوري، گورو صاحب گنگا نديءَ تي آيا، اتي عجيب مزو ٿيو. سڀ سنس، ستگروءَ جو درسن پائي، موهجي ويا. ڪنهن به محصول وٺندڙ، اڌ ڪوڏي محصول نه ورتو يعني ذرو به محصول نه ورتو. [ترتيا = ٽئين پوري يعني ٽئين پوري کان پوءِ. سرسري = گنگا ندي. ڪوتڪ چلت = عجيب مزو. آڍ = اڌ. دام = ڪوڏي، جو پئسي جو ٻهه حصو هڪ پئسي جو.]

آڍ دام ڪڇ پئا نہ ٻولڪ، جا ڪاٽيما موهڙ منڊاڙ پٽي
پائي هر ڪرہ ڪئا، ڪس پاس مانگہ،
سپ پاڳ ستگو پڇي پٽي

ارٿ:- اُنھن محصول وٺندڙن جي گولڪ يا ڳوٿري يا پيٽيءَ ۾ اڌ ڪوڏي بہ ڪانہ پيئي- مطلب- ڪجھہ بہ نہ پيو. اُنھنجي منھن تي مُهر يا ڇاپ لڳي ويئي (ياڻ- اُهي ڪجي نہ سگهيا). اُهي محصول وٺندڙ چوڻ لڳا تہ ”ڀائي! اسين ڇا ڪريون، ڪنھن کان محصول گھرون ڇو تہ سڀ پڇي وڃي، ستگورن جي پنيان پيا.“ [ٻولڪ = گولڪ، ڳوٿري، پيٽي. موهڙ = منھن. منڊاڙ = مُهر يا ڇاپ.]

جا ڪاٽيما اُپاو سپاٽپ ڪر بيچار ڏٺا،
پنن ٻولڪا سپ اُٺ گئما
ٽريئا آئي سرسري، تہ ڪؤتڪ چلت پئما.

ارٿ:- محصول وٺندڙن، سپاٽپ جا اُپاو هلائي، آخر ويچار ڪري ڏٺو تہ محصول ڪونہ ملندو، تنھنڪري پنھنجون پيٽيون پڇي (بند ڪري)، اُٿي هليا ويا. تئين پوري گورو صاحب گنگا نديءَ تي آيا. اُتي عجيب مزو ٿيو. [پنن = پڇي يعني بند ڪري. ٻولڪا = پيٽيون، جن ۾ محصول جو نائو وجھندا هئا.]

(٢) مل آئي نگر مهاجنا، گور ستگور اوٽ گهي
گور ستگور گووند، پڇ سمرت ڪيئا صحي

ارٿ:- (جڏهين گورو صاحب **ڪنکل** پهتا) تڏهين اُنھيءَ نگر جا سريشٽ پرش ملي آيا ۽ اُچي ستگورن جي اوٽ ورتائون

۽ وڏي سڪوور ۽ گوبند روپ گرو ۾ تان، سمرتين شاسترن مان
شڪ سنسا ٿئي، انهي سمرتين ۽ شاسترن کي صحيح = درست
ڪري سمجهائڻ يعني گورن ئي سگها سان، انهن هو ساڙ گرهڻ
ڪيائون.

سمرتي شاستر سڀني صحي ڪيا،
سڀڪ پڙهاءِ سري رام ڪي گرو گوبند ڏيکا
ديهي نگر ڪوٽ پنج چور وٺواري، تنڪا ڏاڍ ڪيهر گوائيا

اوت به انهي سمرتين ۽ شاسترن کي، صحيح = درست ڪري
سمجهيو يعني گورن ئي سگها سان، انهن هو ساڙ گرهڻ ڪيو. سُکديو
سوامي، ڀگت پرهلاد ۽ سري رامچندر ــ، گورن کي گوبند روپ
ڪري ڏٺو آهي. سريز ديهي نگر جي قلعي اندر، جيڪي پنج
چور، وٽون يا ٺورو ڪاماڏڪ رهن ٿا، تنهن گورن ڀيڄي سگها
سان، انهن ننڍي ڪڍي جڏهو يعني ڀڄڻ سيکي کي، انهي وڪارن
تان ٻاهي رکيو. [سُک = سُکديو سوامي، ونهاس مهراج هو رت.
ڪوٽ = قلعو. وٺواري = وٽون، ٺورو. ڏاڍ ڪيهه = نشت.]

ڪيڏي ٻاڻ ليت ٻڌو ڀوڄيو،
گور ٻچن ڏاتڪ ڪريڪت آهي
ملل آئي نگر مباحا، گور سيڪو اوت ڪهي.

اوت به انهي، وقت صاحب وٽ ڪيرلس يٺي ليو، سيکي
ٻُڌي مان هر هو ساڙ ڀئي حاصل ڪيو ۽ ودا جو دان ڏيندا هئا.
اهڙيطرح گورن جي وچن ڏئڻ، لوڪ هري جي ڀڳتي حاصل
ڪئي. (حضرت گورو صاحب ڪنگال هئا) ڏٺي انهي ڪهو
جا سريت سڀو گذري آيا ۽ انهي سڪوون جي اوت ورتائون.

ਤੁਖਾਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਲਾਲਨਾ ਗੁਰਿ ਮਨੁ ਦੀਨਾ ॥ ਸੁਣਿ ਸਬਦੁ ਤੁਮਾਰਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ॥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਜਿਉ ਜਲ ਮੀਨਾ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ਮੁਰਾਰਾ ॥ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ਠਾਕੁਰ ਤੇਰਾ ਮਹਲੁ ਅਪਾਰਾ ॥ ਸਗਲ ਗੁਣਾ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਇਕ ਦੀਨਾ ॥ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਕੀਨਾ ॥ ੧ ॥ ਇਹੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਤੇਰਾ ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ॥ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾ ਦਰਸਨ ਤੇਰੇ ॥ ਦਰਸਨ ਤੇਰੇ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਨਿਮਖ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਨੀਜੈ ਤੇਰਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹਿ ਤ ਪੀਵਾ ॥ ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਪਿਰ ਕੈ ਤਾਈ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਬੂੰਦੇਰੇ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੇ ॥ ੨ ॥ ਤੂ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਹੁ ਅਮਿਤਾ ॥ ਤੂ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਹਿਤ ਚਿਤਾ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸਗਲ ਰੰਗ ਬਨਿ ਆਏ ॥ ਸੋਈ ਕਰਮੁ ਕਮਾਵੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜੇਹਾ ਤੂ ਫੁਰਮਾਏ ॥ ਜਾਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸੁਰਿ ਤਿਨਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਜਿਤਾ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤਉ ਦਿਤਾ ॥ ੩ ॥ ਨਿਰਗੁਣੁ ਰਾਖਿ ਲੀਆ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸਦਕਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰਿ ਢਾਕਿ ਲੀਆ ਮੋਹਿ ਪਾਪੀ ਪੜਦਾ ॥ ਢਾਕਨਹਾਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰੇ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿਗਤ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥ ਉਸਤਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਤੁਮਾਰੀ ਕਉਣੁ ਕਹੈ ਤੂ ਕਦ ਕਾ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤਾਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀ ਮਿਲੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਨਿਮਕਾ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੧੧ ॥

ٽکاري چنت محلا پنجوان چنت (١)

اڪ اونڪار ستگر پرساد

(١) گهول گهمائي لالنا، گر من دينا
سُني شبد تمارا، ميرا من ڀينا

ارٿ:- هي لالنا = پيارا (سري گرو رامداس صاحب) مان اوهان تان قربان وڃان ٿو، ڇو ته اوهانکي پنهنجو من وڪڻي ڇڏيو آهي. اوهانجو شبد ٻڌي منهنجو من ڀڄي پيو آهي. [گهول گهمائي = قربان وڃان ٿو. ڀينا = ڀڄي پيو آهي.]

اِهُ من ڀينا جيُءُ جل مينا، لاگا رنگ مرارا
قيمت ڪهي نه جائي ٺاڪر، تيرا محل اپارا

ارٿ:- جيئن مڇي پاڻيءَ ۾ پيل هوندي آهي (يعني انجو روح پاڻيءَ کانسواءِ ٽڪندو ئي نه آهي)، تيئن هيءُ من لو ۾ ڀڄي رهيو آهي. هي مُراري پرڀو! تنهنجو موليکي پريم لڳو آهي. هي ٺاڪر! تنهنجي قيمت يعني وڏائي ڪٿي نٿي وڃي. تنهنجو سروپ بي انت وڏو آهي. [مينا = مڇي. مرارا = مراري، مُر دئيت جو اري = دشمن، پرڀو. قيمت = مهما، وڏائي. محل = سروپ. اپارا = بي انت، وڏو.]

سگل گڻا کي داتي سُامي، بنتي سنهه اڪ دينا
ديهه درس نانڪ ٻلهاري، جيئڙا بل بل کينا

ارٿ:- سري گرو ارجن ديو وينتي ڪري چون ٿا ته "هي مالڪ سڀني گڻن جا داتا! مون غريب جي هڪ وينتي ٻڌ. مان تو تان ٻلهار وڃان ٿو. مان پنهنجو جيئڻ به تو تان ٻلهار ٻلهار ڪريان ٿو. موليکي هڪواري پنهنجو درسن ڏي." [بنتي = وينتي. دينا = غريب جي. جيئڙا = جيئڻ. بل بل کينا = ٻلهار ٻلهار ڪريان ٿو.]

(٢) اِهُ تَنُ مَنُ تيرا، سڀِ گُڻ تيري
کُنڌيئي وَنجِيا، درسن تيري

ارٿ:- هي تن من تنهنجو ڏنل آهي ۽ سڀ گڻ ۾ تنهنجائي ڏنل آهن. مان تنهنجي درسن تان ٽڪرا ٽڪرا ٿيان يعني قربان وڃان!

درسن تيري سُڻِ پربُ ميري، نِمکَ درِشٽِ پيکه جيوا
اَنمرِت نامُ سُنيجيئي تيرا، ڪِرپا ڪرهِ تہ پيوا

ارٿ:- تنهنجي درشن جي درشٽي فقط هڪ نمک = ٿوري وقت تائين ملي ٿي تہ جيئرو رهان ٿو. تنهنجو امرت نام ٻڌڻ ۾ اچي ٿو، مگر جي تون ڪرپا ڪرين تہ اهو مان پيئان يعني اُچارن ڪريان.

آس پِياسي پِرڪيئي تائي، جِئُ چاترِڪ بُونديري
ڪهُ نانڪ جيئڙا بِلهاري، ديهُ درس پربِ ميري.

ارٿ:- جئن چاترڪ پکي، سوانتي بوند لاءِ آسانتو ۽ پياسي هوندو آهي، تئن آءُ پرين ۽ پرماتما لاءِ پياسي آهيان. سري گورو ارجن ديو جن چون ٿا تہ ”منهنجو جيئڙو توتان ٻلهار وڃي ٿو. هي منهنجا پريو! مونکي هڪواري پنهنجو درسن ڏي.“ [پرڪيئي تائي = پرين لاءِ.]

(٣) تُونُ ساچا صاحبُ، شاهُ اَمِتا
تُون پريتمُ پيارا، پِران هِت چِتا

ارٿ:- تون سچو صاحب آهين. تون شاهہ آهين ۽ تنهنجي مريادا يا وزن ڇئي نٿو سگهجي. تون منهنجو پيارو پريتم آهين. منهنجي پرانن ۽ چت ۾ تنهنجي لاءِ پيار آهي.

پُران سُکداتا گُورمکهِ جاتا، سگلَ رنگهُ بنِ آئي
سوئي ڪَرمُ ڪماوئي پراڻي، جيها تُون فُرمائي

ارٿ:- پرانن کي سک ڏيڻ وارو، گورون دُوارا ڄاڻجي ٿو. سيني رنگن ۾ تون بنيو يا وسيو رهين ٿو. جيڪو حڪم تون فرمائين ٿو، سوئي ڪرم آدمي ڪري ٿو.

جا ڪئہ ڪرپا ڪري جڳديسر، تن ساڌ سنگ مَن جتا
ڪہ نانڪ جيتوا پلهاري، جيئہ پنڊ تئہ ديتا.

ارٿ:- هي جڳت جا ايشور! جنهن تي تون ڪرپا ڪرين ٿو، تنهن ساڌ سنگت د ناران پنهنجي من کي جيتيو آهي. گورو صاحب چون ٿا تہ ”هي پربهو! تو اسانکي جيئہ ۽ سرير ڏنو آهي. اسين توتان ٻلهار وڃون ٿا.“

(٣) ترڪُٽ راکہ ليتا، سنتن ڪا صدقا
سيڪو ڊاڪي ليتا، موهہ پاپي پوَدا

ارٿ:- مون تو ٽُٽي کي، سنتن جي صدقي يعني سنتن جي ڪرپا سان، تو (سنسار جي دکن کان) رکي ورتو. سيڪورن مون پاپيءَ جو پردو نہ ڪيو. [ترڪُٽ = ترٽُٽو، جنهن ۾ ڪو گڻ نہ هجي.]

ڊاڪن داري پربهو هماري، جيئہ پران سکداتي
ابناسي ابگت سئامي، پورن پرکہ بڌاتي

ارٿ:- منهنجو مالڪ، منهنجو پردو ڍڪڻ وارو ۽ منهنجي جيئہ ۽ پران کي سک ڏيڻ وارو آهي. هي مالڪ! اون ڪڏهن ناس نہ ٿيڻ وارو آهين ۽ ڪنهن کان نہ پوڄڻ وارو نہ آهين. تون سڀني جاين ۾ پورڻ ۽ سڀ وڌائي ٿي رهيو آهين.

اُستت ڪهن نہ جاءِ تماري، ڪوڻ ڪهي تو ڪد ڪا
نانڪ داس تاڪي پلهاري، ملي نام تو ليمڪا.

ارٿ:- هي مالڪ! تنهنجي استت ڪئي جي نہ آهي. الئي ڪير چئي سگهندو تہ تون ڪڏهين جو آهين يعني ڪڏهين پيدا ٿيو آهين؟ (ياو- تون اڌ کان وني آهين ۽ تنهنجو انت ڪونهي). گورو صاحب فرمائين ٿا تہ آءُ انهن تان ٻلهار وڃان، جن د ناران هريءَ جو نام فقط نمک مائو ملي وڃي (٢) هريءَ جو نام، جو سواد ڀي آهي، سو جن د ناران ملي، ان تان مان ٻلهار وڃان. [لمڪا = (١) نمک مائو، (٢) نمڪين، سلونو، سوادي.]

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ

ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਤ ਗਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਨ ਜਾਈ ਹਰਿ ਲਖਿਆ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਿਲੈ ਲਖਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਸੁ ਆਪੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ਸਭੁਕੋ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਹਰਿ ਪਹਿ ਹਰਿ ਦੇਵੈ ਤਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੀਐ ਰੇ ॥ ਜਿਸਨੋ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਲੇਖਾ ਸਭੁ ਛਡਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਹਿ ਸੇ ਧੰਨੁ ਜਨ ਕਹੀਅਹਿ ਤਿਨ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ਤਿਨ ਦੇਖੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਉ ਸੁਤੁ ਮਿਲਿ ਮਾਤ ਗਲਿ ਲਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ੩ ॥ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਮੋਕਉ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ਜਿਉ ਬਛੁਰਾ ਦੇਖਿ ਗਊ ਸੁਖੁ ਮਾਨੈ ਤਿਉ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗਲਿ ਲਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

راڳ ڪيدارا

محلا چوٿان گهر پهلا شبد (١)

ايڪ اونڪار ستگر پرساد

ميري مَن، رام نام نت گاوِيئي ري
اگم اگوچر نه جائي هر لکِيا، گُر پُورا مِلي لکاوِيئي ري
(ايڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! سدائين رام نام اُچارڻ ڪر. پرڀو اپهچ ۽ اِندرين جي پهچ کان ٻاهر آهي، تنهنڪري ڏسي نٿو سگهجي، پر جي پورو ستگورو ملي وڃي ته هر سندس (يعني پرڀوءَ جو) درشن ڪرائي سگهي ٿو. [نت = هر روز، سدائين. اگم = اپهچ. اگوچر = اندرين جي پهچ کان ٻاهر.]

(١) جس آپي ڪرپا ڪري ميرا سُئامي،
تِس جن ڪئُ هر لِوَ لاوِيئي ري
سڀُ ڪو ڀگت ڪري هر ڪيري،
هر ڀاوي سو دَرِ پاوِيئي ري

ارٿ:- منهنجو مالڪ، جنهن تي پاڻ ڪرپا درشٽي ڪري ٿو، تنهنجي ورتي پرڀوءَ پاڻ ۾ لڳائي ڇڏي ٿو. سڀڪو پرڀوءَ جي ڀڳتي ڪري ٿو پر جيڪو پرش پرڀوءَ کي وڻي ٿو، تنهنجي ڀڳتي، تاڻهه ئي ٿو يا قبول ڪري ٿو. [لِوَ = ورتي، پريم. دَرِ پاوِيئي = قبول ۽ پرواڻ.]

(٢) هر هر نام اَمولڪ هر پهه، هر ديوي تا نام ڌياوِيئي ري
جس نو نام ديئه ميرا سُئامي، تِس ليکا سڀُ ڇڏاوِيئي ري

ارٿ:- هريءَ جو امولڪ هرنام، هريءَ وٽ ئي آهي، پر جڏهين هري پاڻ (اهو نام) ڏئي، تڏهين ئي نام ڏٺانجي ٿو. جنهنکي منهنجو مالڪ پنهنجو نام ڏئي ٿو، تنهنجي ڪرمن جو سڀ ليکو چڏائي ڇڏي ٿو يا ڇُڪتوُ ڪري ڇڏي ٿو. [پهه = وٽ. ڇڏاويئيءَ = ڇڏائي ڇڏي ٿو، ڇُڪتوُ ڪري ڇڏي ٿو.]

(٣) هرِ نام آراڌهِ سي ڌنِ جنِ ڪهيئيهِ،

تِنَ مستڪِ ڀاڳُ ڌرِ لکِ پاويئيِ ري

تِنَ ديکي ميرا منُ بِگسيئِ،

جِءُ سُت مِلِ مات، گلِ لاويئيِ ري

ارٿ:- جيڪي پُرش، هري نام جو آراڌن ڪن ٿا، سي ڌنيواد جا لائق آهن. (اُهي اُنهي ڪري نام جو آراڌن ڪن ٿا جو) سندن مٿي تي ڌُر ڪان ئي، سٺو ڀاڳ (واهگوروءَ) لکي ڇڏيو آهي. اُنهن کي ڏسي منهنجو من اهڙي طرح پيو ٽڙي جئن (وڇڙيل) پٽ سان، ماءُ ملي گلي سان لڳائيندي آهي ۽ بيحد خوش ٿيندي آهي. [ڌر = آد ڪان. بگسيءَ = ٽڙي، خوش ٿئي. سُت = پٽ.]

(٤) هم بارڪ هرِ پتا پربِ ميري،

موڪهُ ديهُ مٽي جت هرِ پاويئيِ ري

جِءُ بڇڙا ديکهِ گئوُ سکهُ مانيئِ،

تِءُ نانڪ هرِ گلِ لاويئيِ ري.

ارٿ:- (تنهنڪري هيئن پرارٿنا ڪجي ته) هي منهنجا پريو! تون پتا روپ آهين ۽ اسين تنهنجا بالڪ آهيون. مونکي اهڙي مت ڏي، جو توکي پراپت ڪريان. سري گورو رامداس صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته جئن ڳانءِ، وڇڙي کي ڏسي خوش ٿيندي آهي، تئن هي پريو! تون مونکي پنهنجي گلي سان لڳاءِ يعني پاڻ ۾ لين ڪر ته آنند ٿئي. [بڇڙا = وڇڙو.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਹੁ ਰੇ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੂਜਹੁ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹੁ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਬਿਖੈ ਰਸ ਇਨ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਤੂ ਰਹੁ ਰੇ ॥ ਮਿਲਿ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਗੋਸਟਿ ਸਾਧੂ ਸਿਉ ਗੋਸਟਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਇਣੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਾਮ ਰਮਹੁ ਰੇ ॥ ੧ ॥ ਅੰਤਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ਜੋਰੁ ਤੂ ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਜਾਨਤਾ ਇਹੁ ਦੂਰਿ ਕਰਹੁ ਆਪਨ ਗਹੁ ਰੇ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਦਇਆਲ ਹੋਹੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਿ ਹਰੇ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥

ڪيدارا محلا چوٿان گهر پهلا شبد (٢)

ايڪ اونڪار ست گر پرساد

ميري مَن، هر هر گُن ڪهُ ري

سَتگُرو ڪي چرن ڌوءِ ڌوءِ پُوجهُ،

اِن بِڌِ ميرا هر پرڀ لهُ ري (رهاءُ)

اوٽ: هي منهنجا من! تون پرماتما جا گڻ ورلن ڪندو رهه. ستگورو جي چرن کي ڌوئي ڌوئي پوڄا ڪر (يا ستگورو جا چرن ڌوئي ڌوئي انهن جي پوڄا ڪر). انهن ڪرڻ سان يا انهي وڌيءَ سان، پرڀوءَ کي پراپت ڪر.

(١) ڪامُ ڪروڌُ لوڀُ موهُ، اڀمانُ بِکي رس،

اِن سنگت تي تُون رهُ ري

مِل ست سنگت ڪيجي هرِ گوشٽ، سادُو سيتي گوشٽ،

هر پريم رسائڻ، رام نام رسائڻ، هر رام نام رام رمهُ ري

ارٿ:- ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موھ، اَيمان ۽ وشين جا سواد، اِنھن سيئني جي سنگت کان پاڻکي بچائيندو رھ يعني اھي سڀ وڪار تياڳ. ساڌن جي ست سنگت ۾ ملي، ساڻن ڀريوءِ جي گيان چرچا ڪر ۽ (سيئني) رسن ۾، جو رام نام جو پريم روپي اَمر رس آھي، سو من ۾ پيدا ڪر ۽ پاڻيءِ ڌنارن يا زبان سان، اُن رام نام جو اُچارڻ ڪر. [بکيءِ = وشيون. رھ = پرھيز ڪر ۽ بچ. گوشٽ = بات چيت، گيان چرچا. رسائڻ = رسن جو گھر ۽ اَمر رس. رمھ ري = اُچارن ڪر.]

(٢) آنتَر ڪا اَيمانُ زورُ تُوُ ڪِڇُ ڪِڇُ جانَتا،

اِھُ دُوُرِ ڪَرَھُ آپَن گَھُ ري

جَنَ نانَڪَ ڪَھُ هِرِ دَئِتالُ دوھُ سُئامي،

هِرِ سنتَن ڪي دُوُرِ ڪَرِ هري.

ارٿ:- ھي پائي! اندر جو ايمان، سرير جو ٻل ۽ زبان جي چترائي، جيڪي ڪي تون ڄاڻين ٿو، سي سڀ تياڳي ڇڏ ۽ اھنڪار کي گرھڻ نہ ڪر- يا - پنھنجي اصلي سروپ کي گرھڻ ڪر يعني پڇاڻ. سري گورو رامداس صاحب جن وينتي ڪري چون تا تہ ھي سيئني کي ٻهار ڪرڻ وارا ھري! مون داس تي ديال ٿيءُ ۽ مونکي پنھنجي پيارن سنتن جي چرنن جي ڌوڙ بخش. [گھ = گرھڻ ڪر. ھري = سانُو ڪرڻ ۽ ٻهار ڪرڻ.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮਾਈ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਜਾਗੀ ॥ ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗ ਦੇਖੈ ਜਪਤੀ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਾਗੀ ॥ ਬਿਸਰੀ ਤਿਆਸ ਬਿਡਾਨੀ ॥੧॥ ਅਬ ਗੁਰੁ ਪਾਇਓ ਹੈ ਸਹਜ ਸੁਖਦਾਇਕ

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਹੁ ਰੇ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੂਜਹੁ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹੁ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਬਿਖੈ ਰਸ ਇਨ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਤੂ ਰਹੁ ਰੇ ॥ ਮਿਲਿ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਗੋਸਟਿ ਸਾਧੂ ਸਿਉ ਗੋਸਟਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਇਣੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਾਮ ਰਮਹੁ ਰੇ ॥ ੧ ॥ ਅੰਤਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ਜੋਰੁ ਤੂ ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਜਾਨਤਾ ਇਹੁ ਦੂਰਿ ਕਰਹੁ ਆਪਨ ਗਹੁ ਰੇ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਦਇਆਲ ਹੋਹੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਿ ਹਰੇ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥

ڪيدارا محلا چوٿان گهر پهلا شبد (٢)

ايڪ اوانڪار ست گرو پرساد

ميري من، هر هر گن ڪهه ري

ستگورو ڪي چرن ڌوءِ ڌوءِ پوڄهه،

ان ٻڌ ميرا هر پرڀ لهه ري (رهاءُ)

اوسڻ:- هي منهنجا من! توون پرماتما جا گڻ ورلن ڪندو رهه. ستگوروءَ جي چرن کي ڌوئي ڌوئي پوڄا ڪر (يا ستگوروءَ جا چرن ڌوئي پيءُ ۽ انهن جي پوڄا ڪر). انهن ڪرڻ سان يا انهيءَ وڌيءَ سان، پرڀوءَ کي پراپت ڪر.

(١) ڪام ڪروڌ لوڀ موهه ابهمان بکيه رس،

ان سنگت تي توون رهه ري

مل ست سنگت ڪيجي هر گوشٽ، ساڌو سنگ گوشٽ،

هر پريم رسائڻ، رام نام رسائڻ، هر رام نام رام رمهه ري

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੀਨ ਬਿਨਉ ਸੁਨੁ ਦਇਆਲ ॥ ਪੰਚ ਦਾਸ ਤੀਨਿ ਦੋਖੀ ਏਕ ਮਨੁ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ॥ ਰਾਖੁ ਹੋ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਗਵਨੁ ਕਰਉ ॥ ਖਟੁ ਕਰਮ ਜੁਗਤਿ ਧਿਆਨੁ ਧਰਉ ॥ ਉਪਾਵ ਸਗਲ ਕਰਿ ਹਾਰਿਓ ਨਹ ਨਹ ਹੁਟਹਿ ਬਿਕਰਾਲ ॥ ੧ ॥ ਸਰਣਿ ਬੰਦਨ ਕਰੁਣਾਪਤੇ ॥ ਭਵ ਹਰਣ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥ ਏਕ ਤੂਹੀ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਨਾਨਕ ਆਸਰੋ ॥ ਉਧਰੇ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਸਾਗਰ ॥ ਲਗਿ ਸੰਤਨਾ ਪਗ ਪਾਲ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان گهر ٽيجا شبد (٢)

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

دين بنئه سن دئيال

پنچ داس تين دوکي ايڪ من اناٿ ناٿ - راکهو ڪرپال

(رهاءُ)

ارٿ:- هي ديالو پرماتما! مون غريب جي وينتي ٻڌ. منهنجي من کي پنج (ڪام آدڪ) وڪار، ڏهه اندريون ۽ ٽي گڻ ستو، رجو ۽ تمو، دک ڏيندڙ اچي ڪيس لڳا آهن. منهنجو من آهي هڪڙو، سو ايترن وڪارن سان ڪيئن ٻچي سگهندو؟ تنهنڪري هي اناٿن جا ناٿ! تون ڪرپا ڪري، اُن جي (اُنهن وڪارن کان) رکيا ڪر. [دين = غريب. بنئه = وينتي.]

(١) انڪ جتن گون ڪرئه - کٽ ڪرم جگت ڌيان ڌرئه

اُپاوَ سگل ڪر هارئو، نهه نهه هٽهه بڪرال

ارٿ:- (من کي وس ڪرڻ لاءِ) انيڪ جتن ڪريان ٿو ۽ ڪيترن پاسي ڏُکان ڏوڙان ٿو ۽ ڇهن سريشٽ ڪمن (جپ، هوم،

سنڌيان، ديو آوچان، اشنان ۽ بوڇا) ۽ هوڪب هي ڳجهيس سان، ترمالها
جو ڏوبان ڏوبان آه ٻو الهي سڀني اباوڻ ڪندي ٿو، خوفناڪ ڪام
آدمه ۽ مڪاراتا هڻي - يعني - منهنجي بجرتا جڏهن، جهونڪري
سي هيس اسي ٻو اهماڻ. [ڪوڙ = هيڏاڻهن هوڏاڻهن ڊوڙڻ. ڪت
ستو ۽ چو ڪوم. (يعني جپ، هوم، سنڌيا، ديو آوچا، اشنان
۽ پوڄا)]

(٢) سڀڪي بندن ڪي ٻي - ۽ هرڻ هرهرهري
اوتپ - ٻي ڪري هي ڪو: ڪرڻ وارا ٻي! مان لهنجي
سرڻ ... ڪيڏو ڪرڻ تو هي جنم هي ناس
ڪرڻ ... سڀ
... ۽ ٻو هرڻ = ٻو دور ڪرڻ
... ڪرڻ وارو، هري = ناس ڪرڻ.]

... آسرو
...

... ڪرڻ وارو يا غريب نواز
... ڪري چرڻ تا لـ
... سڀڪي سنتن
هي ... سنتن دڙاڻ لهنجو
...

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਰਨੀ ਆਇਓ ਨਾਥ ਨਿਧਾਨ ॥ ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮਨ
ਭੀਤਰਿ ਮਾਗਨ ਕਉ ਹਰਿ ਦਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੁਖਦਾਈ ਪੂਰਨ
ਪਰਮੇਸੁਰ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਹੁ ਮਾਨ ॥ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸੁਆਮੀ

ਹਰਿ ਗੁਨ ਰਸਨ ਬਖਾਨ ॥ ੧ ॥ ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਬਿੰਦ ਦਮੋਦਰ
ਨਿਰਮਲ ਕਥਾ ਗਿਆਨ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਾਗਹੁ ਚਰਨ
ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਧਿਆਨ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੩ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان گهر چوٿان شبد (٣)

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

سرڻي آئيو ناٿ نڌان
نام پريت لاڳي من ڀيتر، مانگن ڪئُه هر دان (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي نڌين يعني خزانن جا مالڪ! مان تنهنجي سرڻ
آيو آهيان. منهنجي من ۾، تنهنجي نام جي پريت لڳي آهي
تنهنڪري (نام جي) دان گهرڻ لاءِ، تنهنجي سرڻ ورتي اٿم.
[ڀيتر = اندر.]

(١) سکدائي پورن پرميسر، ڪر ڪرپا راکهُ مان
ديهُ پريت سادهو سنگ سُئامي، هر گن رسن بکان

ارٿ:- هي پورن پرميشور! سکن جا داتار! ڪرپا ڪري
منهنجي عزت رک (يعني جونين کان ڇڏاءِ) ۽ مونکي اهڙي
پريت بخش يا ڏي، جو سنتن سان ملي، زبان سان تنهنجا گڻ
ورنن ڪريان. [مان = عزت. رسن = زبان. بکان = ورنن ڪريان.]

(٢) گوپال دئيال گوبند دمودر، نرمل ڪٿا گيان
نانڪ ڪئُه هر رنگ راگهُ، چرن ڪمل سنگ ڌيان.

ارٿ:- (ٻوري) گوپال، ديالو، گوبند ۽ دامودر، اهڙا تنهنجا
نالا مکه سان اُچاريان ۽ تنهنجي نرمل ڪٿا ڪنن سان ٻڌان ۽
تنهنجي سروپ جو گيان پراپت ٿئيم. سري گورو ارجن صاحب
جن وينتي ڪري چون ٿا ته هي هري! مونکي پنهنجي پريم ۾
رنگي لال ڪري ڇڏ ۽ منهنجي من جو ڌيان، سڀ تنهنجي چرن
ڪملن ۾ رهي! [رنگ = پريم. راگهه = رنگي لال ڪري ڇڏ.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਤੁਮ ਦੇਵਹੁ ਅਪਨੋ ਨਾਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਉ ਸੇਵਾ ਸਤਪੁਰਖ ਪਿਆਰੇ ਜਤ ਸੁਨੀਐ ਤਤ ਮਨਿ ਰਹਸਾਉ ॥ ਵਾਰੀ ਫੇਰੀ ਸਦਾ ਘੁਮਾਈ ਕਵਨੁ ਅਨੂਪੁ ਤੇਰੋ ਠਾਉ ॥ ੧ ॥ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹਿ ਸਗਲ ਸਮਾਲਹਿ ਸਗਲਿਆ ਤੇਰੀ ਛਾਉ ॥ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਤੁਝਹਿ ਦਿਖਾਉ ॥ ੨ ॥ ੨ ॥ ੪ ॥

کیدارا محلا پنجواں شبد (۴)

ہر کے درسن کو من چاؤ
کر کرپا ست سنگ ملاوہُ، تم دیوہُ اپنو ناؤ (رہاؤ)

[illegible] ... درشن [illegible] ... کرپا کری [illegible] ... [چاؤ = چاہ، ... امنگ.]

(۱) کرؤ سیوا ست پرکھ پیارے، جت سُنیئے تت من رہساؤ
واری پھیری سدا گھمائی، کون انوپ تیرو ٹھاؤ

[illegible] ... سیوا کریاں ... [illegible] ... خوشی [illegible] ... [illegible] ... (مطلب [illegible] ... [illegible] ... آستھان.]

(۲) سرب پرتپالہِ سگل سمالہِ، سگلیا تیری چھاؤ
نانک کے پربھ پرکھ بدھاتے، گھٹ گھٹ تجھہ دکھاؤ

ارٿ:- سڀني جيون جي تون پالنا ۽ سنڀال ڪرين ٿو ۽ سڀني جيون تي تنهنجي ڇانو آهي- مطلب تہ سڀني جيون کي تنهنجي اوٽ يعني آسرو آهي- يعني سڀني کي اَنُ، ڪپڙا وغيره تون ئي ڏين ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن ويننتي ڪري چون ٿا تہ هي ڦل ورداتا اڪال پرک! مان شل سڀني ۾ توکي وياپڪ ڏسان.
[ڇاءِ = ڇانو، اوٽ. بداتي = ڦل وردانا.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥ ਮਗਨ ਮਨੈ ਮਹਿ ਚਿਤਵਉ ਆਸਾ ਨੈਨਹੁ ਤਾਰ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਓਇ ਦਿਨ ਪਹਰ ਮੂਰਤ ਪਲ ਕੈਸੇ ਓਇ ਪਲ ਘਰੀ ਕਿਹਾਰੀ ॥ ਖੂਲੇ ਕਪਟ ਧਪਟ ਬੁਝਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜੀਵਉ ਪੇਖਿ ਦਰਸਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਕਵਨੁ ਸੁ ਜਤਨੁ ਉਪਾਉ ਕਿਨੇਹਾ ਸੇਵਾ ਕਉਨ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਤਜਿ ਨਾਨਕ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੫ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (٥)

پِرِئہ ڪي پريتِ پِئاري
مَگَنَ مَنئَي مَهِ چِتوئُہ آسا، نَئنهُ تارَ تُهاري (اڪ رهائو)

ارٿ:- هي پتي! تنهنجي پريت مونکي ڏاڍي پياري لڳي ٿي يا وڻي ٿي. انهي ڪري مان من ۾ مست رهان ٿو ۽ چت ۾ تنهنجي ملڻ جي آسا پيو چتان ۾ ڌاريان ۽ اکين ۾ بہ تنهنجي تار يا پريت لڳي پيئي اٿم. [پرئہ = پتي. مگن = مست. چتوءِ = ياد ڪريان. آسا = چاهنا، خواهش، حرص. نئنهہ = اکيون. تار = لنو، پريت. تهاري = تنهنجي.]

(١) اوءِ دِنَ پهرَ مُورَتَ پَلَ ڪَئَسي، اوءِ پَلَ گهري ڪِهاري
کُولي ڪَپَٽَ ڌَپَٽَ ٻُجهِہ تِرِشنا، جيوئُہ پيکہ دَرساري

[illegible]

(٢) ڪڍي ورتئي مون کي ... آن ... سيوا ڪون بيچاري
مان ... ٿاڪ، ... سنگر آداري.

[illegible]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ॥ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿਦੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਢਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭ ਆਨ ਬਿਖੈ ਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਲਾਵਹੁ ॥ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਮੋਹੁ ਕਟਿਓ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਅਪਨਾ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ॥ ੧ ॥ ਸਭ ਕੀ ਰੇਨ ਹੋਇ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਅਹੰਬੁਧਿ ਤਜਾਵਹੁ ॥ ਅਪਨੀ ਭਗਤਿ ਦੇਹਿ ਦਇਆਲਾ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਾਵਹੁ ॥ ੨ ॥ ੪ ॥ ੬ ॥

ڪيدارا محلا پنجون شبد (٦)

[illegible]

(١) ڪاڍِ ليڱي پرڀ آن ڀڪيءِ تي، ساڌ سنگهہ مَنُ لاوهُ

پِرمُ پِتهہ موهہ ڪِتِتُو گُور ٻچني، آپنا دَرسُ دِکاوهُ

ارٿ:- هي پرڀو! ٻين وشين مان، منهنجو من ڪڍي يا اُپرام ڪري، سادن جي سنگهہ ۾ لڳاءِ. جن پُرشن جو پِرم، ڄمڻ وقت جو پِڙ ۽ گهر جو موهہ، گورن جي وچنن د ئارن تو ڪٽي ڇڏيو آهي، تنکي تون پنهنجو درشن ڏيکارين تو يا تن د ئارن، مونکي درشن ڏيکار.
[ڪاڍِ ليڱي = ڪڍي وٺ، ٻچائي وٺ. آن = ٻين.]

(٢) تيڪي رين هوءِ مَنُ ميرا، آهنبُڌِ تجاوهُ

آپني ڀڳتِ ديهِ دِئِتالا، وَڏ ڀاڳي نانڪ هَرِ پاوهُ.

ارٿ:- منهنجو مَن، شل تنهنجي سيني ڀڳتن جي چرنن جي ڌوڙ ٿئي ۽ اهنڪار واري ٻُڌي، مون مان ڪڍي ڇڏ. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ هي ديالو! مونکي پنهنجي ڀڳتي ٻخش، جنهنڪري مان توکي پراپت ڪري وڏ ڀاڳي ٿي پوان. [رين = مٽي، ڌوڙ. اهن = اهنڪار. تجاوهُ = ڇڏاءِ، ڪڍي ڇڏ.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਜਾਤ ॥ ਤਜਿ ਗੋਪਾਲ ਆਨ ਰੰਗਿ ਰਾਚਤ ਮਿਥਿਆ ਪਹਿਰਤ ਖਾਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਸੰਪੈ ਸੁਖ ਭੋਗਵੈ ਸੰਗਿ ਨ ਨਿਬਹਤ ਮਾਤ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੇਖਿ ਰਚਿਓ ਬਾਵਰ ਦ੍ਰੁਮ ਛਾਇਆ ਰੰਗਿ ਰਾਤ ॥ ੧ ॥ ਮਾਨ ਮੋਹ ਮਹਾ ਮਦ ਮੋਹਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਖਾਤ ॥ ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਹੋਇ ਸਹਾਤ ॥ ੨ ॥ ੫ ॥ ੭ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (٧)

هَرِ بِنُ جنمُ آڪارٿ جات

تَجِ گوپال، آنَ رَنگِ راچت، مِٿيا پهرت کات (رهائُ)

ارٿ:- ٻرٻوءِ جي ٻڇن ڪانسواءِ، جنھن وٿوٽ ڪڏھن ڪو ڪونه وڃي. جيڪي ٻو مشھور ڪي جيڏي، ٻين (وشنن جي) ولڪن جا موزن ۽ ٻرورسھ ٿين ٿا، ٿن جو ڪاٿڻ ۽ ٻھوڻ سڀ نسٿل آھي. [اڪاوٿ = وٿوٽ. آن ولڪ = ٻين وشنن جي ولڪن جا موزن ۽. مٿيا = جھوٺو، نسٿل. ٻھورس = (ڪھڙو) ٻھوڻ. ڪاٿ = ڪاڏو.]

(١) ڌَنُ جوبنُ سنجَيِ سُکہ ٻرگوءِ، سنڪرَ تَرِپيَتَ مات
مِرگَ تِرِشنا ديکھہ رچِيو باوَر، دُرمَ ڇائِيا رَنگہ رات

ارٿ:- ڌن، جوبن اوستا، دولت ۽ ٻرڳن جا سُکہ جيڪي ٻہ آھن سي ٻرلوڪ ۾ ڪم مالو نہ ساٿ نہ ھلندا- ٻاٽ ماءِ وغيرہ سنبنڌي ٻہ ساٿ نہ ھلندا. ھي ساوہ ٻساري، رڃ جي ٻاڻيءِ وانگر ۽ وڻ جي ڇانو ٻا ٻاڇي وانگر ھورئو ۽ ڇل آھي، ٻر مورک جيو ھنڪي ڏسي انجي ولڪ ۾ ڇڱيءِ طرح لڳو پيو آھي. [سنپيءِ = دولت. مات = (١) ڪم مالو (٢) ماتا. مرگ ترشنا = رڃ. باور = باولو = چريو ٿيو، مورک. درم = وڻ. رات = رتل، لڳل.]

(٢) مانَ موھ مَہا مَد موھتَ، ڪام ڪروڌ ڪي ڪاتَ
ڪرُ گَہِ ليھُ داس نانڪ ڪُہ، پرڀ جيُہ ھوہ سَہاتَ.

ارٿ:- مان ۽ موھ ۾ موھجي وڃڻ ڪري، ڪام ڪرودو لشوڪيو اٿون ۽ ڪام ڪروڌ جي ڪات = ڪُنڊ ۾ ٻيا آھيون. سري ڪرو اوچي صاحب جي ونتي ڪري چوي ٿا ته ھي ٻرڀو! مون سان سھاءِ ٿيءُ ۽ مون داس جو ھٿ جھلي وٺ. [سھات = سھاءِ ٿيءُ، مددگار ٿيءُ.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ਨ ਚਾਲਸਿ ਸਾਥ ॥ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਕਰੁਣਾਪਤਿ ਸੁਆਮੀ ਅਨਾਥਾ ਕੇ ਨਾਥ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੁਤ ਸੰਪਤਿ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਭੋਗਵਤ ਨਹ ਨਿਬਹਤ ਜਮ ਕੈ ਪਾਥ ॥ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗਾਉ ਗੁਨ

ਗੋਬਿੰਦ ਉਧਰੁ ਸਾਗਰ ਕੇ ਖਾਤ ॥੧॥ ਸਰਨਿ ਸਮਰਥ ਅਕਥ ਅਗੋਚਰ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖ ਲਾਥ ॥ ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਧੂਰਿ ਜਨ ਬਾਂਛਤ ਮਿਲੈ ਲਿਖਤ ਧੁਰਿ ਮਾਥ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥ ੮ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (٨)

هرِ بِنُ ڪوءِ نہ چالسِ ساٿ

ديِنا ناٿ ڪرُنّا پتِ سُئامي، آناٿا ڪي ناٿ (رهاءُ)

ارٿ:- پرڀوءَ کانسواءِ پرلوڪ ۾ ڪوبہ سنگ نہ هلندو. اهو پرڀو غريبن جو مالڪ، ڪرپا ڪرڻ وارو، سڀني جي عزت رکڻ وارو سوامي ۽ بي وسيلن جو مالڪ آهي. [چالس = هلندو. پت = آبرو، عزت.]

(١) سُت سنپتِ بِکِئا رسَ ڀوگوَت، نہ نِبهت جم ڪئي پاٿ
نامُ نِدان گاءُ گُن گوبند، اُڌرُ ساگر ڪي کات

ارٿ:- پٽ، دولت ۽ وشين جي رسن جو سواد وٺڻ، اهي سڀ جم جي رستي ۾ گڏ نہ هلندا - مطلب تہ اهي سڀ اتي ئي رهندا، تنهنڪري من دئاران، نڌين جي خزاني نام کي جپ ۽ پاڻيءَ دئاران گوبند جا گڻ ڳاءِ ۽ انهن ڪرڻ ڪري، هي جيئُ سنسار ساگر جي کڏ مان تري، پار پوندو يعني جنم مرڻ کان رهت ٿيندو. [ست = پٽ. سنپت = دولت، گهر جون شيون. پاٿ = رستو. کات = کڏ.]

(٢) سرن سمرٿ اڪٿ آگوچر، هرِ سِمرت دُکہ لاٿ
نانڪ ديِن ڌُورِ جن پانڇت، مِلئي لِکت ڌُرِ ماٿ•

ارٿ:- مان، سمرٿ، بي انت ۽ اندرين جي پهچ کان ٻاهر پرڀوءَ جي شرن آهيان، جنهنجي سمرن ڪرڻ ڪري، دک دور ٿي ٿا وڃن. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ

مان غريب، پرماتما جي پيارن ڀڳتن جي چرنن جي ڌوڙ چاهيان
ٿو، پر اها ڌوڙ بہ تڏهين ملي ٿي، جڏهين پورٻن جي مستڪ
تي اهڙو ليک لکيل آهي. [اکت = بي انت. اگوچر = اندرين
جي پهچ کان ٻاهر. بانڇہ = گهري ٿو. ڌُر = آد کان، پورٻن تي.
ماٿ = متي، مستڪ.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬਿਸਰਤ ਨਾਹਿ ਮਨ ਤੇ ਹਰੀ ॥ ਅਬ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਭਈ ਆਨ ਬਿਖੈ ਜਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੂੰਦ ਕਹਾ ਤਿਆਗਿ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੀਨ ਰਹਤ ਨ ਘਰੀ ॥ ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ਉਚਾਰੁ ਰਸਨਾ ਟੇਵ ਏਹ ਪਰੀ ॥ ੧ ॥ ਮਹਾ ਨਾਦ ਕੁਰੰਕ ਮੋਹਿਓ ਬੇਧਿ ਤੀਖਨ ਸਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਸਾਲ ਨਾਨਕ ਗਾਠਿ ਬਾਧਿ ਧਰੀ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੯ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان گهر پنجوان شبد (٩)

اڪ اونڪار ست گرو پرساد

بِسرت ناهِ من تي هري

اَب اِهَ پريت مها پربل ڀئي، آن بکيٖ جري (اِڪ رهاو)

ارٿ:- منهنجي من مان پرماتما نٿو وسري. هاڻي تہ اها
پرماتما جي نام سمرڻ جي پريت، مون ۾ ڏاڍي زبردست ٿي وئي
آهي ۽ ٻين وشين جي سوادن جي پريت، سڙي يعني ناس ٿي
وئي آهي. [مها = ڏاڍي. پربل = زبردست. بکيٖ = وشين.
جري = سڙي، ناس ٿي وئي.]

(١) بوند ڪها تياڳ چاترڪ، مين رهت نہ گهري

گن گوپال اُچار رسنا، ٽيو ايهہ پري

ارٿ:- (پريت جا مثال) چاترڪ پکي سواتي بوند ڪٿي
ڇڏي ٿو سگهي ۽ مڇي پاڻيءَ کانسواءِ، هڪ گهڙي بہ ڪٿي ٿي

رهي سگهي؟ مطلب ته منهنجي پريت ته پريوءَ سان اهڙي آهي. گوپال جا گڻ زبان دئاران پيو ڳايان ۽ مونکي ته هاڻي اِها عادت پئجي ويئي آهي. [مين = مڇي. ٽيو = عادت]

(٢) مها ناد ڪُرنڪ موهيو، بيڌ تيکڻ سري
پرڀ چرن ڪمل رسال، نانڪ گانٺ باڌ ڌري.

ارٿ:- جيئن هرڻ وڏو آواز مرليءَ جو ٻڌي موهجي (بي خود ٿي)، تکي تير دئاران گهائيو ويندو آهي مطلب ته اهڙي پڪي پريت آهي جو ڪنهنجي هٽائڻ سان نٿي هٽي. سري گورو ارجن صاحب جن چون ٿا ته پريوءَ جي سندر ۽ وڻندڙ چرن ڪملن جي پريت جي ڳنڍ مون هردي ۾ (پڪي) ٻڌي رکي آهي. [مهاناد = وڏي رس وارو راڳ. ڪرنڪ = هرڻ. بيڌ = گهايل. تيکڻ = تکا. سري = تير جي چهنب. رسال = رس جو گهر.]

پرماڻ (١):- ”ڪبير لاگي پريت سُجان سِئُ، برجي لوڳ آجانُ
تا سِئُ ٽُوٽي ڪِئُ بنئي، جاڪي جيئه پران.“
[سلوڪ ڪبير صاحب نمبر (٢١٧)]

ارٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته منهنجي پريت واهگوروءَ سان لڳي ويئي آهي، پر بيوقوف ماڻهو مونکي انکان هٽائين ٿا. جنهن پرماتما جا هي جيءُ ۽ پران ڏنل آهن، تنهن سان پريت ٽوڙڻ وري ڪيئن نڀندو؟

پرماڻ (٢):- ”مُونِ لالَن سِئُ پريت بني
ٽوري نه ٽوٽئي ڇوڙي نه ڇُوٽئي-
ائسي ماڌو کنچ تني
[بلاول محلا پنجوان شبد (١١٤)]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਸਤ ਰਿਦ ਮਹਿ ਖੋਰ ॥
ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਅਪਨੀ ਓਰ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਕਰਿ ਦਇਆ ਚਾਰਹੁ ਧੋਰ ॥ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਲੈ ਮੋਰ ॥੧॥ ਗਰਭ ਕੂੰਟ ਮਹਿ ਜਿਨਹਿ ਧਾਰਿਓ ਮਹਿ ਹੋਰ ॥ ਹਰਿ ਸਕਤ ਸਰਨ ਸਮਰਥ ਨਾਨਕ
॥੨॥੨॥੧੦॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (١٠)

پريتم، بست رِد مهہ کور
دين ديار ٺاڪر، گهہ ليهہ آپني اور (رهاءُ)

اوهه هي پيارا! تون منهنجي هردي روپي آکيري ۾ وسين
ٿو. هي ٺاڪر! پنهنجي دوار ڪري، منهنجي من کي
پنهنجي طرف ڇڪي وٺ. [بسنت = وسي ٿو. رد = هردو. کور =
آکيري. ٻيس = پنهنجي. دوار = دور ڪر، هٽاءِ. گهہ ليهہ =
پڪڙي وٺ، ڇڪي وٺ. اپني اور = پنهنجي پاسي، پنهنجي طرف.]

(١) اُڌِڪ ڪرت سنسار ساگر، ڪرِ دَئِيا چارهُ ڌور
سَنت سَنگِ هرِ چرن بوهِت، اُڌ رتي ليءِ موور

اوهه سنسار روپي سمنڊ ۾ موهه روپي وڏو ڪُن آهي
جنهن مان ڪربا ڪري ڪڍي، جنهنکي ڪڍيءَ يا ڪناري لي
چاڙهي ڇڏ. هي هري! سنتن جي سنگ دوارا، جن تنهنجا چرن
جهاز والنگر برليمه ڪيا آهن ۽ آهي جرن، جنهنکي سنسار روپي
سمنڊ مان پار ساني، تري پار ڪري ڇڏيندا. [اڌک = تمام

وڏو. گـرت = ڳُڻ. ڏور = ڪنارو ڪندي. بوهت = جهاز.
اُڌرني = پار ڪندا، تاري ڇڏيندا. مور = مونکي.]

(٢) ڪَرِپ ڪُنت مهِ جنهِ ڌارِئو، نهي بِکيءِ بن مهِ هور
هرِ سڪت سران سمرت، نانڪ آن نهي نهور.

ارٿ:- جنهن پرماتما ماتا جي پيٽ روپي ڪنڊ ۾ رکيا ڪئي آهي. تنهنڪانسواء ھن وشين يـا سنسار روپي بن ۾ منهنجو رکيا ڪرڻ وارو بيو ڪير ڪونهي. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته شڪتيءَ وارا سمرت پريو! مـان تنهنجي سرڻ آهيان ۽ مونتي بئي ڪنهنجو تورڙو ڪونهي. [ڪنت = ڪنڊ.
بکيءَ = وشيون. هور = بيو. نهور = احسان، تورو.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਰਸਨਾ ਰਾ... ਨਾਮ ਬਖਾਨੁ ॥ ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ਉਚਾਰੁ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ
ਭਏ ਕਲਮਲ ਹ... ਆਗਿ ਚਲਨਾ ਸਗਲ ਸੰਪਤ ਕਾਲੁ
ਸਿਰ ਪਰਿ ਜਾਨੁ ... ਸਾ ਝੂਠੁ ਸਰਪਰ ਮਾਨੁ ॥੧॥
ਸਤਿਪੁਰਖ ਅਕਾ... ਧਿਆਨੁ ॥ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ
ਨਾਨਕ ਬ... ॥ ੧੧ ॥
(1...

ا
ڏينهن
تا.] :
پاپ. ه

(١) تتا ڪر چانا سکل سنپت، ڪال سر پر جان
مِتر موهه دولت آسا، جهوٺ سر پر مان

ارٿ:- هي ڀائي! سموري دولت ڪنهن ڪمي جي نه آهي؛ هميشه ڪال سر تي ڇانيل سمجهو آهي. جن ڇوڙن ٻارن جي موهه ڪري، اي الس آسائون ڪرين ٿو، تن کي ٿڇي ڪري يا تحقيق جهوڙو ڪري سمجهه. [متر = ڇورو. دولت = اي الس. سرپر = ضرور، تحقيق.]

(٢) ست پرکه آڪال مورت، ردئي ڌاره ڌيان
نام ندان لاڀ نانڪ، بست اهه پروان.

ارٿ:- ڪال کان رهت ست پرک يعني واهگورو جو، هردي ۾ ڌيان ڌار. سوي گورو ارجن صاحب جن فرمائن ٿا ته نام روپي خزاني مان جو لاڀ ليندو، اهائي لاڀ واري نام جي وستو قبول ٿيندي. [اڪال مورت = ڪال کان رهت. ندان = خزانو. بست = وستو، شيءِ. پرواڻ = قبول، مکيه.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥ ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਨ ਕਛੁ ਬਿਆਪੈ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਆਪਿ ਰਾਖਿਓ ਨਹ ਉਪਜਤਉ ਬੇਕਾਰੁ ॥ ਜਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸੁ ਦਹਤ ਨਹ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਸੁਖ ਮੰਗਲ ਆਨੰਦ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਰਨਾਗਤੀ ਤੇਰੇ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਛਾਰੁ ॥੨॥੪॥੧੨॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (١٢)

هر کي نام کو آڌار
ڪل ڪليش نه ڪڇه بيائي، سنت سنگ بيوهار (رهاءُ)

ارٿ:- هي هري! مونکي تنهنجي نام جوئي آسرو آهي. ڪلجگ جا ڪجهه به دک، مونکي ڇهي نٿا سگهن يا مون ۾ پرويش ڪري نٿا سگهن، ڇاڪاڻ تہ منهنجو تنهنجن سنتن سان وهنوار آهي. [آڌار=آسرو. ڪل = ڪلجگ. ڪليش = دک.]

(١) ڪرِ انگره آپِ راکئو، نهہ اپجتہ بيڪار
جِس پراپتِ هوءِ سِمرڻ، تِس دهت نهہ سنسار

ارٿ:- تو ڪرپا درشٽي ڪري مونکي بچائي ورتو آهي انهي ڪري هاڻي ڪام آدڪ وڪار، ڪوبہ پيدا نٿو ٿئي. جنهنکي تنهنجو نام پراپت ٿيڻ لکيل آهي، سو توکي ياد ڪري ٿو ۽ تنهنکي سنسار روپي اگني ساڙي نٿي سگهي. [انگره = ڪرپا. بيڪار = وڪار. دهت = ساڙي.]

(٢) سکہ منگل آنند هرِ هرِ پرڀ، چرن انمرت سار
نانڪ داس سرناگتي تيري، سنتنا ڪي ڇار.

ارٿ:- هي پريو! تنهنجي نام اچارڻ ڪري، وهنوارن ۾ سک ۽ خوشين ۾، آتم پراپتيءَ جو آنند ٿئي ٿو ۽ تنهنجي چرنن جو ڌيان، امرت جي تت وانگر آهي. سري گوروارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ مان تنهنجي شرن آيو آهيان ۽ تنهنجي سنتن جي چرنن جي ڌوڙ گهران ٿو. [منگل = خوشيون. سار = تت. ڇار = ڌوڙ.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਸ੍ਰੋਤ ॥ ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਬਿਸਾਰਿ ਜੀਵਹਿ ਤਿਹ ਕਤ ਜੀਵਨ ਹੋਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਖਾਤ ਪੀਤ ਅਨੇਕ ਬਿੰਜਨ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਬਾਹਕ ਖੋਤ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਮਹਾ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇਆ ਜੈਸੇ ਬਿਰਖ ਜੰਤੀ ਜੋਤਿ ॥ ੧ ॥ ਤਜਿ ਗੋੁਪਾਲ ਜਿ ਆਨ ਲਾਗੇ ਸੇ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਰੋਤ ॥ ਕਰ ਜੋਰ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਮਾਗੈ ਹਰਿ ਰਖਉ ਕੰਠਿ ਪਰੋਤ ॥ ੨ ॥ ੫ ॥ ੧੩ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان. شبد (١٣)

(وينتي)

هرڪي نام بنُ، ڌرگ سروت

جيون روپ بسار جيوهہ، تهہ ڪت جيون دوت (رهاءُ)

ارٿ:- پربوءِ جي نام (جي مهما) ٻڌڻ کانسواءِ، ڪنن کي (ٻئي ڪجهہ بہ ٻڌڻ ڪري) ڌڪار آهي. هي جيون روپ! جيڪو توکي وساري جيئي ٿو، تنهنجو جيئڻ ڪٿي ٿي سگهي ٿو؟ مطلب تہ هو مُردي سمان آهي. [ڌرگ = ڌڪار. سروت = ڪن.]

(١) کات پيت اينڪ بنجن، جيسي بار باهڪ کوت

آٺ پهر مها سرم پائيا، جيسي برک جنتي جوت

ارٿ:- اهي شخص جيئن گڏهہ بار جا بوجهہ وهائيندڙ لڏيندڙ آهن، تئين جيتوڻيڪ اينڪ قسمن جا کاڌا يعني کاڌا کائين پيئن ٿا، لڏيندڙ بہ گڏهن وانگر ڪجهہ حاصل ڪندهہ نہ ٿا، فقط خالي مال بيحد بنا ڍو ٿين. اهي آٺ پهر ڏينهن وهراڻ بہ ڏاڍو ڪشٽ پرا ٿين ٿا، جيئن گهاڻي بہ ٻڌل ڍاند ڏاڍو دک سهندو آهي. [کات = کاڌو. پيت = پيتو. بنجن = کاڌو. بار = بار. باهڪ = وهائيندڙ يا لڏيندڙ. کوت = گڏهہ. سرم = ڪشٽ. برک = ڍاند. جنتي = گهاڻو. جوت = جُڙيل، جونيل، ٻڌل.]

(٢) تجه گوپال جو آن لاگي، سي بهہ پرڪاري روت

ڪر جوڙ نانڪ دان ماگي، هر رکهہ ڪنٺ پروت.

ارٿ:- جيڪي گوپال کي ڇڏي، ٻئي طرف لڳن ٿا، سي اڪثر قسمن جي ڪشٽن ۾ روئن ٿا. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ هي پرڀو! مان هٿ جوڙي توکان اهو دان گهران ٿو تہ مان سدائين تنهنجي نام کي ڳچيءَ ۾ پائي

رکان يعني تنهنجو نام سدائين جپيندو رهان. [تج = ڇڏي. آن = ٻيو، ٻئي طرف. روت = روئن تا. ڪر = هٿ. ٻروت = ٻوٽي.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਸੰਤਹ ਧੂਰਿ ਲੇ ਮੁਖਿ ਮਲੀ ॥ ਗੁਣਾ ਅਚੁਤ ਸਦਾ ਪੂਰਨ ਨਹ ਦੋਖ ਬਿਆਪਹਿ ਕਲੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਕਾਰਜ ਸਰਬ ਪੂਰਨ ਈਤ ਊਤ ਨ ਹਲੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਅਨਿਕ ਸਰਬਤ ਪੂਰਨ ਬਿਖੈ ਅਗਨਿ ਨ ਜਲੀ ॥ ੧ ॥ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੋ ਦਾਸੁ ਅਪਨੋ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀ ਰਲੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਸਰਨ ਅਨਾਥੁ ਆਇਓ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਚਲੀ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥ ੧੪ ॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (١٤)
(وينتي)

سنتهہ ڌوُڙ لي، مکہ ملي

گڻ آچت سدا پوُرن، نهہ دوکہ ٻياپهہ ڪلي (رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! سنتن جي ڌوڙ وٺي مُکہ کي مليو يا لايو يعني پنهنجو پاڻ سنتن کي ارپيو ته پوءِ اوهان ۾، نه ڪرندڙ يعني قائم ۽ سدائين، پوُرن = ڪماليت وارا اگڻ پيدا ٿيندا ۽ ڪلجڳ جا دک نه وياپندا. [اچت = نه ڪرندڙ يعني قائم گڻ. ڪلي = ڪلجڳ.]

(١) گور ٻچن، ڪارج سرب پوُرن، ايت اوُت نہ هلي

پرڀ ايڪ آنڪ سربت پوُرن، ٻکئ آگن نہ جلي

ارٿ:- گورن جي وچن (ڪمائڻ) ڪري، تنهنجا سڀ ڪارج راس ٿيندا ۽ تنهنجي چت جي ورتي، هيڏانهن هوڏانهن نہ ٿڪندي. پرڀوُ آهي هڪ، پر انيڪ سيني جيون ۾ وياپڪ آهي؛ انهيءَ جي ڪرپا سان، ترشنا روپي اگن نہ جلائيندي. [ايت اوُت = هيڏانهن هوڏانهن. هلي = ٿڪندي. سربت = سيني ۾. ٻکيءَ = وشيون. جلي = ساڙي ٿي.]

(۲) ڪرِ ڪِرپا لينو داسُ اپنو، جوتِ جوتي رلي
پرڀ چرن سرن اناٿ آئيو، نانڪ هرِ سنگ چلي.

ارٿ:- جڏهن پنهنجي داس کي مالڪ، پاڻهن ڪان وٺي ڇڏيو، تڏهن لهنجي جوت سائنس ملي وڃي ٿي - مطلب ته هو هڪ روپ ٿي وڃي ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته مان غريب، لهنجي چرڻ جي سرن آيو آهيان، جاڪاڻ ته توسان اهڙي پريت، پرلوڪ ۾ ساڻ هلي ٿي. [ڪرپا = ٻاجهه. جوتي = پرميشور. رلي = ملي. اناٿ = بي واهو، غريب. چلي = هلي ٿي.]

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਮਨ ਰੁਚੈ ॥ ਕੋਟਿ ਸਾਂਤਿ ਅਨੰਦ ਪੂਰਨ ਜਲਤ ਛਾਤੀ ਬੁਝੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਤ ਮਾਰਗਿ ਚਲਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ਪਤਿਤ ਉਧਰੇ ਮੁਚੈ ॥ ਰੇਨੁ ਜਨ ਕੀ ਲਗੀ ਮਸਤਕਿ ਅਨਿਕ ਤੀਰਥ ਸੁਚੈ ॥੧॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਧਿਆਨ ਭੀਤਰਿ ਘਟਿ ਘਟਹਿ ਸੁਆਮੀ ਸੁਝੈ ॥ ਸਰਨਿ ਦੇਵ ਅਪਾਰ ਨਾਨਕ ਬਹੁਰਿ ਜਮੁ ਨਹੀ ਲੁਝੈ॥੨॥੭॥੧੫॥

ڪيدارا محلا پنجوان شبد (۱۵)

هرِ ڪي نام ڪي من رچي
ڪوٽِ سانتِ انند پورن، جلت ڇاتي بجهي (رهاءُ)

ارٿ:- جنهنجي من ۾ هري جي نام جي پريت آهي، سو ڪروڙن شانتين ۽ آنند ڪري، پورن ٿي پوي ٿو ۽ هنجي وشين روپي باهه ۾ ٻرندڙ ڇاتي، ٺري پوي ٿي. [رچي = پريت. ڪوٽ = ڪروڙين. جلت = ٻرندڙ. بجهي = وسامي.]

(۱) سنت مارگِ چلت پراني، پتت اڌري مچي
رينُ جن ڪي لڳي مستڪ، انڪ تيرٿ سچي

ارٿ:- سنتن جي رستي تي هلندڙ ڪيترا پاپي جيو تري ويا آهن ڇاڪاڻ ته سنتن جي چرنن جي ڌوڙ، هنن جي مستڪ تي لڳي آهي، جا انيڪ تيرٿن کي خود، پوتر ڪري ڇڏي ٿي (جنهن پيلڻيءَ پمپاسر کي پوتر ڪيو هو). [مارگ = رستو. پتت = پاپي. اڌري = ترن ٿا. مجيءِ = گهٽا. رين = ڌوڙ. جن = سنت. مستڪ = مٿي. سچيءِ = پوتر.]

(۲) چرن ڪمل ڌيان ڀيتر، گهٽ گهٽهِ سُامي سُجهيءِ
سرن ديو اپار نانڪ، ڦر جم نهي لُجهيءِ.

ارٿ:- من ۾ پرميشور جي چرن ڪملن جي ڌيان ڪرڻ ڪري، سيني گهٽن يعني سڀني ۾، مالڪ وياپڪ نظر اچي ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته پرميشور جي سرڻ پوڻ ڪري، وري جيو سان جم نٿو لڙي. [ڀيتر = اندر، ۾. سُجهيءِ = نظر اچي. ديو اپار = پرميشور. ڦر = وري. لُجهيءِ = لڙي، جهڳڙو ڪري.]

ਕੇਦਾਰਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਿਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਮਾਰਗੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਹਰਿ ਕੀਆ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਜਾਤਾ ॥ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਜਾਤਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥ ਜੋ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਭੰਨੈ ਘਾਲਿਆ ॥ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗਾਏ ਸਹਜ ਸੁਭਾਏ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾ ਰਸ ਮਾਤਾ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਤੂ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਨ ਬੇਧਿਆ ਸੇ ਆਨ ਕਤ ਜਾਹੀ ॥ ਮੀਨੁ ਬਿਛੋਹਾ ਨਾ ਸਹੈ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮਰ ਪਾਹੀ ॥ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਦੂਖ ਕਿਨਿ ਸਹੀਐ

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੂੰਦ ਪਿਆਸਿਆ ॥ ਕਬ ਰੈਨਿ ਬਿਹਾਵੈ ਚਕਵੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ॥ ਹਰਿ ਦਰਸਿ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਦਿਨਸੁ ਸਭਾਗਾ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਹੀ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਕਤ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਣ ਟਿਕਾਹੀ ॥ ੨ ॥ ਸਾਸ ਬਿਨਾ ਜਿਉ ਦੇਹੁਰੀ ਕਤ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ॥ ਦਰਸ ਬਿਹੂਨਾ ਸਾਧ ਜਨੁ ਖਿਨੁ ਟਿਕਣੁ ਨ ਆਵੈ ॥ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੋ ਰਹਣਾ ਨਰਕੁ ਸੋ ਸਹਣਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ॥ ਹਰਿ ਰਸਿਕ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਇ ਨਿਖੇਧਿਆ ॥ ਹਰਿ ਸਿਉ ਜਾਇ ਮਿਲਣਾ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਰਹਣਾ ਸੋ ਸੁਖੁ ਅੰਕਿ ਨ ਮਾਵੈ ॥ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਚਰਨਹ ਸੰਗਿ ਸਮਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਕਰੁਣਾ ਧਾਰੇ ॥ ਨਿਰਗੁਣੁ ਨੀਚੁ ਅਨਾਥੁ ਮੈ ਨਹੀ ਦੋਖ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ਨਹੀ ਦੋਖ ਬੀਚਾਰੇ ਪੂਰਨ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਬਿਰਦੁ ਬਖਾਨਿਆ ॥ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਸੁਣਿ ਅੰਚਲੋੁ ਗਹਿਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰ ਸਮਾਨਿਆ ॥ ਸੁਖ ਸਾਗਰੋੁ ਪਾਇਆ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਆ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਹਾਰੇ ॥ ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਰਿ ਹਾਰੇ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ڪيدارا ڇنت محلا پنجوان ڇنت (١)

ايڪ اونڪار ستگور پرساد

مِلُ ميري پريتم پيارا (رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا پيارا پريتم! مون سان اچي مل.

(١) پرِ رَهِيا سرب ٿئو ۾، سو پرکُ بِڌاتا
مارگُ پرڀ جو ڪنهن ڪينا، سنتن سنگ جاتا

ارٿ:- اوهان، جو من گهوريا ڦل ڏيڻ وارو پرڀو آهيو، سو سڀ
ن تي وڃيو آهيو. مون لنهنجي ماڳ جو رستو، سچ پچ ائين

سمجھيو آھي تہ تون سنتن جي سنگ د ئاران ڇاتو وڃين ٿو.
[سرٻتر = سيني. ٻڌاتا = من گھريا ڦل ڏيڻ وارو ٻريو. مارگ = رستو.]

سنتن سنگ جاتا پرڪر ٻڌاتا، ڪهٽ ڪهٽ ٺڊر نهاليا
جو سرني آوئي سرب سک پاوئي، ٿل نهي ڀنئي گهاليا

ارٿ:- من گھريا ڦل ڏيڻ وارو ٻريو، سنتن جي سنگ د ئاران ڄاڻجي ٿو ۽ (تنهنڪري) سيني جيون ۾ ھو وياپڪ ڏسڻ ۾ اچي ٿو. جيڪو واھگوروءَ جي سرن اچي ٿو، سو سڀ سک حاصل ڪري ٿو، ڇاڪاڻ تہ ھو (يعني واھگورو) ڪنھنجي تہ جيتري بہ ڪمائي اجائي نٿو وڃائي. [ٿل = تر جيتري. ڀنئي = وڃائي.
گهاليا = پورھيو، ڪمائي، شيوا.]

ھر گڻ نڌ گائي، سھج سيائي، پريم مها رس ماتا
نانڪ داس تيري سرڻائي، تون پورن پرڪر ٻڌاتا.

ارٿ:- ھي ھري! جيڪو تنهنجا بي انت گڻ ڳائي ٿو، سو سياڻپ ئي سوڀيڪ ٿئي ٿو ۽ تنهنجي اٿاھ پريم روپي رس ۾ ھنجو من مست ٿي رھي ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ مان داس تنهنجي سرن آيو آھيان، ڇاڪاڻ تہ تون ھر ھنڌ وياپڪ آھين ۽ سيني جو رکيڪ آھين. [نڌ = خزانو. گڻ نڌ = بي انت گڻ. سيائي = سوڀائمان، سوڀيڪ. ماتا = مست. ٻڌاتا = من گھريا ڦل ڏيڻ وارو، رکيڪ.]

(٢) ھر پريم ڀگت جن بيڌيا، سي آن ڪت جاھي
مين ٻچوھا نا سھئي، جل بن مر ڀاھي

ارٿ:- ھي ٻريو! جن تنهنجن داسن جو من، تنهنجي ٻريما-ڀگتيءَ ۾ وڌيو ٻڌو آھي، سي ٻوڪي ڇڏي، ٻئي ڪنھن طرف نٿا وڃن. جئين، مڇي پاڻيءَ جو وڇوڙو سھي نٿي سگھي ۽ پاڻيءَ

ڪانسواءِ مري وڃي ٿي ٿئن، تنهنجي داسن جو حال آهي يعني لوڪانسواءِ هو جيئرا رهي نٿا سگهن. [بدنا = ونڊيل. آن = ٻئي. ڪمڪ = طرف، پاسي. جاهي = وڃن ٿا. ٻين = مڇي. بڇرها = وڇوڙو. مرياهي = مرڻ ياتي ٿي، مري وڃي ٿي.]

هرِ بِنُ ڪِئُ رَهيئي، دُوکُ ڪِنِ سهيئي،

چاترِڪ بوُند پياسيا

ڪَبِ رَيَنِ بِهاوي، چَڪوي سُکُ پاوي،

سوُرَج ڪِرڻِ پرڳاسيا

ارت:- هي هري! لوڪانسواءِ ڪئن رهي سگهجي ۽ وڇوڙي جو ڏک ڪئن سهي (يا برداشت ڪري) سگهجي؟ مطلب ته اهڙي حالت آهي جئن پپيهو، سواتي ٻوند جو پياسي، اهوءِ ٻوند ڪانسواءِ ڪڏهين جيئرو رهي نٿو سگهي. (ٻريت جو ٻيو مثال) چڪوي اٿين چاهيندي آهي ته ڪڏهين رات پوري ٿيندي ۽ سورج جا ڪرڻا پرڪاش ڪندا، جو مان سک حاصل ڪنديس. تئن جگياسو چاهيندو آهي ته ڪڏهين اوديا روپي رات پوري يا ختم ٿيندي ۽ گرو اُپديش روپي روشني ٿيندي جو مان سروپ جي سُکَ ۾ يا آتم آنند ۾، لين ٿينديس. [رئن=رات. ٻهاوي = گذري.]

هرِ دَرِسِ مَنُ لاڳا، دِنَسُ سَباڳا، اَنَدِنُ هرِ گُڻُ گاهي

نانڪ داس ڪهي بينتي، ڪتَ هرِ بنُ پراڻُ ٽڪاهي.

ارت:- هي هري! اهو ڏينهن سڀاڳو هو، جڏهن ڏينهن ڪان ولي، تنهنجي درشن ۾ هي من لڳي واڙ آهي ۽ جنهنجو من لڳو آهي، سو رات ڏينهن تنهنجا گڻ ڳائي ٿو. سري گرو ارجن صاحب

جن داس پاو سان وينتي ڪري چون ٿا تہ هري! توڪانسواءِ هي پراڻ سرير ڪڏهين رهي سگهندا؟ مطلب تہ هرگز نہ رهي سگهندا.

(٣) سانس بنا جيئہ ڏيهري، ڪت سوڀا پاوي
درس ڀهون ساڌ جن، کن ٽڪڻ نہ آوي

ارٿ:- جيئن سواس ڪانسواءِ ديهي يعني سرير ڪٿي سوڀيا پائي ٿو؟ يعني سوڀيا نٿو پائي، تيئن ساڌو جن يا سنت مهاتما تنهنجي درسن ڪانسواءِ کن ماتر بہ رهي نٿا سگهن. [ڀهون = ڪانسواءِ. ٽڪڻ = رهڻ.]

هر بن جو رهڻا، نرڪ سو سهڻا، چرن ڪمل من بيڌئا
هر رسڪ بيراگي، نام لو لاڳي، ڪتهو نہ جاءِ نکيڌئا

ارٿ:- هي هري! توڪانسواءِ جو رهڻ آهي، سو ڄڻ تہ نرڪ جي ڏک سهڻ برابر آهي. انهي ڪري مون پنهنجي من کي، تنهنجي چرن ڪملن ۾ وندي چڏيو آهي. هي جيڪي وئراڳي پريمي پرش آهن، تن جي ورتي، تنهنجي نام ۾ لڳي ويئي آهي. اهڙا ڀڳت ڪٿي بہ نرادري يا بي عزتي نٿا پراپت ڪن. [بيڌئا = وندي. رسڪ = پريمي. نکيڌئا = بي عزتي.]

هر سيئہ جاءِ ملڻا، ساڌ سنگہ رهڻا، سو سکہ انڪ نہ ماوي
دوهہ ڪرپال ناڻڪ کي سوامي، هر چرنہ سنگہ سماوي.

ارٿ:- هي هري! ساڌ سنگت ۾ وڃي، توسان جو ملي رهڻو آهي، انهيءَ ڪري هريءَ جي ملڻ ڪري، اهڙو سک ٿيندو، جو جانيءَ ۾ يا هردي ۾ ئي نہ ماپندو يعني تمام گهڻي خوشي ٿيندي. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ هي منهنجا مالڪ! مون تي مهربان ٿيءُ، جو تنهنجي چرن ۾ منهنجو من سمائجي وڃي. [انڪ = هردي.]

(٢) ڪوڄت ڪوڄت پرب ملي، ترڪرٽا ڏاري
نرگڻ ليجھ آنات مئي، نهي ڏوک بيچاري

ارٿ:- هي ڪربا ڪرڻ وارا پربا! جنهن مونکي ڳولهيندي ڳولهيندي ملي ويو آهين. مان بي ڳڻ لڄ ۽ مسڪين آهيان ۽ تنهنجا ڏوش ويچار ڪري نه آندا آهين. [ڪوڄت = ڳولهيندي. ڪرٽا = ڪربا.]

نهي ڏوک بيچاري، ٻوڙن سک ساري، پاون برد بکانئيا
پکت وڇل سڻ آنچل گهيئا، گهٽ گهٽ پوري سمائيا

ارٿ:- هي پورڻ سکن جي ڏيڻ وارا! تو منهنجا ڏوش ويچار ڪري نه آندا آهن، جاڪاڻ ته ويدن ۾ تنهنجو ڏرم (پاپين کي) پوتر ڪرڻ وارو ورنن ڪيو آهي. مون لوڪي پڳتن جو پيارو آهي تنهنجو پلئه پڪڙيو يا جهليو آهي ۽ تون سڀني جيون ۾ هڪڙو پورن ٿي رهيو آهين. [پاون = پوتر. برد = ڏرم. بکانئيا = ورنن ڪيو آهي. وڇل = پيارو. انچل = پلئه. گهيئا = پڪڙيو، جهليو.]

سک ساگر پائيا، سهج سپائيا، جنم مرن ڏک هاري
ڪرگهي ليني، نانڪ داس اپني، رام نام اُر ڌاري.

ارٿ:- هي سکن جا سمنڊ! جنهن لوڪي پراپت ڪيو آهي، سو سپاوڪ ئي سوڀنڪ ٿيو آهي ۽ هنجا جنم مرڻ جا سڀ ڏک ناس ٿي ويا آهن. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ جن پرشن، تنهنجو نام روپي هار، هردي ۾ پاتو آهي، تن داسن کي، تو هٿ کان وٺي، رکي ورتو آهي. [هاري = هارجي ويا، ناس ٿي ويا. ڪر = هٿ. گهي = وٺي، پڪڙي. اُر = هردو. ڌاري = هار.]

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ

ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ਬਿਬਰਜਿਤ ਤਜਹੁ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨਹਿ ਤੇ ਮੂਰਤਿ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਤੇਰਾ ਜਨੁ ਏਕੁ ਆਧੁ ਕੋਈ ॥ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਬਿਬਰਜਿਤ ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੀਨੈ ਸੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਜ ਗੁਣ ਤਮ ਗੁਣ ਸਤ ਗੁਣ ਕਹੀਐ ਏਹ ਤੇਰੀ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥ ਚਉਥੇ ਪਦ ਕਉ ਜੋ ਨਰੁ ਚੀਨੈ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਨੇਮ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮ ਸਦਾ ਰਹੈ ਨਿਹਕਾਮਾ ॥ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਰੁ ਮਾਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਚੂਕਾ ਚਿਤਵਤ ਆਤਮ ਰਾਮਾ ॥ ੩ ॥ ਜਿਹ ਮੰਦਰਿ ਦੀਪਕੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਅੰਧਕਾਰੁ ਤਹ ਨਾਸਾ ॥ ਨਿਰਭਉ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗਾ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਨ ਦਾਸਾ ॥੪॥੧॥

راڳ ڪيدارا

ٻاڻي سري ڪبير جيئن کي شبد (۱)

ايڪ اونڪار ستگور پرساد

(۱) اُستت نِندا دوئُو ٻِبرجِت، تجهُه مانُ اَيِمانا

لوها ڪنچن سم ڪر جانهِ، تي مُورت ڀڳوانا

ارت :- جيڪو، ساراهه ۽ گلا ٻنهي کان رهت آهي، مان ۽ اڀمان يعني ٻي عزتي تياڳي ٿو ۽ لوهه ۽ سون کي هڪجهڙو ڪري

سمجهي ٿو، سو ڀڳوان جو سروپ آهي. [اسنت = ساراهه. لندا = گلا. دوئؤ = ٻئي. ٻرجت = رهت. تجهه = تياڳي ٿو، ڇڏي ٿو. ابهانا = ابهانا، ٻي عزتي. ڪنچن = سون. سم = هڪجهڙو. مورت = سروپ.]

پرماڻ:- ”اَستت نِندا دوئؤ تياڳي، کوجي پد نِربانا
جن نانڪ اهُ کيلُ ڪٺنُ هي، ڪنهوُ گورمکِ جانا.“
[گؤڙي محلا ناوان شبد (۱)]

جنهنجو ارٿ آهي ته هي اوکو! ساراهه ۽ گلا، ٻنهي کي ڇڏي، نرواڻ پدوي (اها اوستا، جنهن ۾ ڪوبه دک نه هجي) هٿ ڪجي. سري گورو تيغ بهادر صاحب داس ٻاو سان چون ٿا ته اها ونيه ياحتال ڪٺن آهي ۽ ڪنهن ورلي کي، گوروءَ جي اپديش سان هٿ آئي ٿي.

تيرا جن ايڪ آڌ ڪوئي
ڪام ڪروڌ لوڀ موهه ٻرجت، هرِ پد چينهي سوئي
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي واهگورو! تنهنجو داس ڪو هڪ اڌ (مس) آهي- مطلب ته تنهنجو داس ڪو ورلو آهي، جو ڪام، ڪروڌ، لوڀ ۽ موهه کي ورڪي، تنهنجي سروپ کي ڄاڻي ٿو. [جن = داس. چينهي = پڇاڻي؛ ڄاڻي.]

(۲) رج گڻ تم گڻ ست گڻ ڪهيئي، ايهه تيري سڀ مائيا
چؤٿي پد ڪو جو نر چينهي، تنهي پرم پد پائيا

ارٿ:- رجو گڻ، تمو گڻ ۽ ستو گڻ، انهن کي تنهنجي (ترگڻي) مايا ڪري چئجي ٿو. (انهي ترگڻي مايا کي ڇڏي) جيڪو چوٿين درجي يعني ٽريا اوستا کي ڄاڻي ٿو، سو پرم پد يعني موکيه جو درجو حاصل ڪري ٿو. [رج = راجسي. تم = تامسي. ست = ساتوڪي. چؤٿي پد = چوٿون درجو، ٽريا اوستا. چينهي = پڇاڻي، ڄاڻي. پرم = وڏو.]

(۳) تيرٿ ٻرت نيم سُچ سنجم، سدا رهي نهڪاما
ترشنا اَرُ مائِتا ڀرم چُوڪا، چِتوت آتم راما

ارٿ:- تيرٿ، ورت، نيم، پوترتا ۽ اندرين جو روڪڻ، اهي شُڀ ڪرم ڪندي بہ سدائين نشڪام رهي ٿو. جنهن جي هردي مان ترشنا، ڪپٽ ۽ ڀرم دور ٿي ويا آهن ۽ هو سدائين پرڀوءَ کي وياپڪ ڄاڻي سندس سمرن يا يادگيري ڪري ٿو. [ٻرت = ورت، سُچ = پوترتا. سنجم = اندرين جو روڪڻ. نهڪاما = نشڪام. مائتا = ڇل، ڪپٽ. چوڪا = دور ٿي ويو. چتوت = يادگيري ڪري ٿو، سمري ٿو. راما = رمي رهيل، وياپڪ.]

(۴) جِهہ مندرِ ديپڪُ پرڪاسِئا، آنڌڪارُ تهہ ناسا
نِربهؤ پوُرِ رهي ڀرم ڀاڳا، ڪهہ ڪبير جن داسا.

ارٿ:- جنهن پُرش جي هردي روپي گهر ۾ گيان روپي ڏيئو ٻريو آهي، تنهنجي اگيان روپي اوندهہ دور ٿي ويئي آهي. هو نرڀؤ يعني بي خوف پرڀور ٿي رهيو آهي ۽ هنجو ڀرم دور ٿي ويو آهي. سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا تہ اهو پرش تنهنجو داس آهي. [مندر = هردي روپي گهر. ديپڪ = ڏيئو. پرگاسا = پرڪاش ڪيو، ٻريو. انڌڪار = اوندهہ.]

ਕਿਨਹੀ ਬਨਜਿਆ ਕਾਂਸੀ ਤਾਂਬਾ ਕਿਨਹੀ ਲਉਗ ਸੁਪਾਰੀ ॥ ਸੰਤਹੁ ਬਨਜਿਆ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿਦ ਕਾ ਐਸੀ ਖੇਪ ਹਮਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਬਿਆਪਾਰੀ ॥ ਹੀਰਾ ਹਾਥਿ ਚੜਿਆ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਛੂਟਿ ਗਈ ਸੰਸਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਾਚੇ ਲਾਏ ਤਉ ਸਚ ਲਾਗੇ ਸਾਚੇ ਕੇ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥ ਸਾਚੀ ਬਸਤੁ ਕੇ ਭਾਰ ਚਲਾਏ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ਭੰਡਾਰੀ ॥੨॥ ਆਪਹਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਨਿਕ ਆਪੈ ਹੈ ਪਾਸਾਰੀ ॥ ਆਪੈ ਦਹਦਿਸ ਆਪ ਚਲਾਵੈ ਨਿਹਚਲੁ ਹੈ ਬਿਆਪਾਰੀ ॥ ੩ ॥ ਮਨੁ ਕਰਿ ਬੈਲੁ ਸੁਰਤਿ ਕਰਿ ਪੈਡਾ ਗਿਆਨ ਗੋਨਿ ਭਰਿ ਡਾਰੀ ॥ ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਨਿਬਹੀ ਖੇਪ ਹਮਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

(٢) ساچي لائي تُنہ سَچہ لاڳي، ساچي ڪي بِنھاري
ساچي بستُ ڪي بار چلائي، پھچي جاء ڀنڊاري

ارٿ:- اسين تڏھين سچ جي طرف لڳا آھيون، جڏھين سچي ايشور پريرنا ڪري لڳايو آھي. ھاڻي تہ اسين سچي جا واپاري ٿي رھيا آھيون - يعني دنيوي ڌن يا وھنوارن ۾ بہ، پرميشور کي ياد ڪريون ٿا. (پرماڻ:- ”ناما ڪھي ترلوچنا، مُکہ تي نامُ سمالِ-ھاٿ پاؤ ڪرِ ڪامُ سڀ، چيتُ نرنجن نالِ.“
ھردي روپي خزاني مان، سچي وستوء (يعني ڀڳتيء) جا بار لڏي ڏيون ٿا (يعني اسين پاڻ بہ نام جپيون ٿا ۽ ٻين کان بہ جپايون ٿا) ۽ ڀنڊاري واھگوروء وٽ وڃي پھچون ٿا. [بنھاري = وھنواري. بست = وستو، شيء. بار = بار.]

(٣) آپہِ رتن جواھر مانڪ، آپئِ ھئِ پاساري
آپي دہ دِس آپ چلاوئِ، نِھچل ھئِ بياپاري

ارٿ:- پرميشور پاڻ ئي وئراڳ روپي رتن، ساکيات ڪار روپي جواھر ۽ منن (پيروي ڪرڻ) روپي ماڻڪ آھي ۽ پاڻ ئي پرپنچ جي ڪرڻ يا انھن گڻن جي پساري ڪرڻ وارو- يعني گورو بہ پاڻ ئي آھي، ڏھن طرفن ۾ بہ پاڻ آھي ۽ ڀڳتيء روپي کيپ لڏڻ وارو بہ پاڻ آھي، ۽ استر واپاري يعني سرشٽي پيدا ڪندي بہ اُن کان پاڻ نرليپ آھي. [پاساري = پرپنچ ڪرڻ وارو. نھچل = استر، قائم. بياپاري = واپاري.]

پرماڻ:- ”آپي ڪنڊا تولُ ترازي، آپي تولڻ ھارا
آپي ديکئِ آپي بُوجھئِ، آپي ھئِ وڻجارا.“
[سوھي محلا پھلا شبد (٩)].

ارٿ:- ھي پريو! تون ساھميء جو ڪنڊو آھين، تور بہ تون پاڻ آھين، ساھمي بہ تون پاڻ آھين ۽ تورڻ وارو بہ تون پاڻ آھين.

راڳ ڪيدارا ٻاڻي سري ڪبير جيئہ ڪي شبد (٢)
(اُپديش)

اُٿانڪا:- ڪن شخص سري ڪبير صاحب جن کي چيو تہ اوهين تہ ڪوبہ واپار نٿا ڪريو. ڀلي اسين اوهانجي ٻالي واپار ڪريون ٿا ۽ اُن مان فائدو اوهانکي ڏينداسون. تنهن تي سري ڪبير صاحب جن هيٺئين شبد ۾ فرمايو تہ اسين واپار ڪندا آهيون. سنساري جيو ٻين ٻين ڌنڌن ۾ لڳل آهن، پر اسين ڪيول نام ۾ لڳل آهيون:-

(١) ڪنهي ٻنجيا ڪانسي تانٻا، ڪنهي لؤنگ سپاري
سنتهہ ٻنجيا نام گوبند ڪا، ايسي کيپ هماري

ارٿ:- ڪي شخص ڪنجهو يا ڪُيت ۽ ٽامي جو وڻج واپار ڪن ٿا، ڪي لونگ ۽ سوپاريون جو واپار ڪن ٿا، پر سنتن فقط هڪ گوبند جو نام خريد ڪيو آهي. منهنجي ٻہ اهائي (يعني نام جي) واس يعني مؤڙي آهي. [ٻنجيا = خريد ڪيو. ڪانسي = ڪاشي، ڪنجهو يا ڪُيت. تانٻا = ٽامون. لؤنگ = لونگ. سپاري = سوپاري. کيپ = واس، مؤڙي.]

هرِ ڪي نام ڪي ٻياپاري
هيرا هاٿ چڙيا نرمولڪ، ڇوٽي گئي سنساري
(١ ڪ رهاءُ)

ارٿ:- اسين واهگوروءَ جي نام جا واپاري آهيون. اسانجي هٿ ۾ ٻئي رهي هٿ ۾، واهگورو روپي امولڪ هيرو اچي چڙهيو آهي، جنهنڪري دنيوي ڌنڌن مان (اندروني) پريت ڪري ويئي آهي. [ٻياپاري = واپاري. نرمولڪ = امولڪ. سنساري = دنيوي ڌنڌا.]

(٢) ساچي لائي تُنہ سچہ لاگي، ساچي ڪي بِئُهاري

ساچي بستُ ڪي پار چلائي، پهچي جاءِ پنجاري

ارٿ:- اسين تڏهين سچ جي طرف لڳا آهيون، جڏهين سچي ايشور پريتا ڪري لڳايو آهي. هاڻي تہ اسين سچي جا واپاري ٿي رهيا آهيون - يعني دنيوي ڌن ن يا وهنوارن بہ، پرميشور کي ياد ڪريون ٿا. (پرماڻ:- "ناما ڪهي ترلوچنا، مُکہ تي نامُ سمالِ- هاٿ پاو ڪرِ ڪامُ سبُ، چيتُ نِرنجن نالِ."

هردي روپي خزاني مان، سچي وستوءِ (يعني پڳتيءَ) جا بار لڏي ڏيون ٿا (يعني اسين پاڻ بہ نام جپيون ٿا ۽ ٻين کان بہ جپايون ٿا) ۽ پنڌاري واهگوروءَ وٽ وڃي پهچون ٿا. [بِئهاري = وهنواري. بست = وستوُ شيءِ. پار = بار.]

(٣) آپهِ رتن جواهر مانڪ، آپئِ هئِ پاساري

آپي دهہ دِس آپ چلاوئِ، نِهچل هئِ بِئاپاري

ارٿ:- پرميشور پاڻ ئي وِئراڳ روپي رتن، ساکيات ڪار روپي جواهر ۽ منن (پيروي ڪرڻ) روپي مانڪ آهي ۽ پاڻ ئي ٻرپنچ جي ڪرڻ يا انهن گڻن جي پساري ڪرڻ وارو- يعني گورو بہ پاڻ ئي آهي، ڏهن طرفن ۾ بہ پاڻ آهي ۽ پڳتيءَ روپي کيپ لڏڻ وارو بہ پاڻ آهي، ۽ استر واپاري يعني سرشٽي پيدا ڪندي بہ اُن کان پاڻ نرليپ آهي. [پاساري = پرپنچ ڪرڻ وارو. نهچل = استر، قائم. بِئاپاري = واپاري.]

پرماڻ:- "آپي ڪنڊا تولُ ترازي، آپي تولڻ هارا

آپي ديکئِ آپي بُوجهئِ، آپي هئِ وڻجارا."

[سوهي محلا پهلا شبد (٩)].

ارٿ:- هي پريو! تون ساهميءَ جو ڪنڊو آهين، تور بہ تون پاڻ آهين، ساهمي بہ تون پاڻ آهين ۽ تورڻ وارو بہ تون پاڻ آهين.

راڳ ڪيدارا باڻي سري ڪبير جيئه ڪي شبد (٢)

(اُپديش)

اٿانڪا:- ڪن شخص سري ڪبير صاحب جن کي چيو تہ اوهين تہ ڪوبہ واپار نٿا ڪريو. هاڻي اسين اوهانجي نالي واپار ڪريون تہ اُن مان ڦائدو اوهانکي ڏينداسون. تڏهن تي سري ڪبير صاحب جن ديئنٿين شبد ۾ فرمايو تہ اسين واپار ڪندا آهيون. سنساري جيو ٻين ڏانهن ۾ لڳل آهن، پر اسين ڪيول نام ۾ لڳل آهيون:-

(١) ڪَبهي بَنجَنا ڪانسي تانبا، ڪَبهي لوڱ سُپاري
سَنتهه بَنجنا نامُ گوبندَ ڪا، اَئسي کيپَ هماري

ارٿ:- ڪي شخص ڪنجهو يا ڪُميت ۽ ٽامي جو وڻج واپار ڪن ٿا، ڪي لونگ ۽ سوپارين جو واپار ڪن ٿا، پر سنتن فقط هڪ گوبند جو نام خريد ڪيو آهي. منهنجي اِها ئي (يعني نام جي) واس يعني موڙي آهي. [بنجنا = خريد ڪيو. ڪانسي = ڪاشي، ڪنجهو يا ڪُميت. تانبا = ٽامون. لوڱ = لونگ. سواري = سوپاري. کيپ = واس، موڙي.]

هَرِ ڪي نامَ ڪي بِياپاري
هيرا هاٿِ چڙيا نِرمولڪ، ڇوٽِ گئي سنساري

(١ رهاءُ)

ارٿ:- اسين واهگورو ۽ جي نام جا واپاري آهيون. اسانجي ٻڌي روپي هٿ ۾، واهگورو روپي املهہ هيرو چڙهيو آهي، جنهنڪري دنيوي ڏانهن مان، (اندروني) پريم لڳي ويئي آهي. [بياپاري = واپاري. نِرمولڪ = املهہ. سنساري = دنيوي ڏانهن.]

(٢) ساچي لائي تنہ سچہ لاڳي، ساچي ڪي ٻئهاري
ساچي ٻست ڪي پار چلائي، پهچي جاءِ ڀنڊاري

ارٿ:- اسين تڏهين سچ جي طرف لڳا آهيون، جڏهين سچي ايشور پريرنا ڪري لڳايو آهي. هاڻي تہ اسين سچي جا واپاري ٿي رهيا آهيون - يعني دنيوي ڌنڌن يا وهنوارن ۾ بہ پرميشور کي ياد ڪريون ٿا. (پرماڻ:- ”ناما ڇهي ترلوچنا، مکہ تي نامُ سمالِ- هاٿ پاؤ ڪرِ ڪامُ سڀ، چيتُ نرنجن نالِ.“
هردي روپي خزاني مان، سچي وستوءَ (يعني ڀڳتيءَ) جا بار لڏي ڏيون ٿا (يعني اسين پاڻ بہ نام جپيون ٿا ۽ ٻين کان بہ جپايون ٿا) ۽ ڀنڊاري واهگوروءَ وٽ وڃي پهچون ٿا. [ٻئهاري = وهنواري. ٻست = وستو، شيءِ. پار = بار.]

(٣) آپہِ رتن جواهر مانڪ، آپئِ هيئ پساري
آپي دهہ ديس آپ چلاويئ، نهچل هيئ ٻئاپاري

ارٿ:- پرميشور پاڻ ئي وراڳ روپي رتن، ساڪيات ڪار روپي جواهر ۽ منن (پيروي ڪرڻ) روپي مانڪ آهي ۽ پاڻ ئي پرپنچ جي ڪرڻ يا انهن گڻن جي پساري ڪرڻ وارو - يعني گورو بہ پاڻ ئي آهي، ڏهن طرفن ۾ بہ پاڻ آهي ۽ ڀڳتيءَ روپي کيپ لڏڻ وارو بہ پاڻ آهي، ۽ استر واپاري يعني سرشٽي پيدا ڪندي بہ اُن کان پاڻ نرليپ آهي. [پساري = پر پنچ ڪرڻ وارو. نهچل = استر، قائم. ٻئاپاري = واپاري.]

پرماڻ:- ”آپي ڪنڊا تولُ ترازي، آپي تولڻ هارا
آپي ديکيئ آپي ٻوجهيئ، آپي هيئ ونجارا.“
[سوهي محلا پهلا شبد (٩)].

ارٿ:- هي پريو! تون ساهميءَ جو ڪنڊو آهين، تور بہ تون پاڻ آهين، ساهمي بہ تون پاڻ آهين ۽ تورڻ وارو بہ تون پاڻ آهين.

ڏسين ٿو ڪوڻ ٻاڻ ٿو، ڪوڻ ٻاڻ سمجهين ٿو ۽ سؤد ۽ ڪندڙ ٿو ڪوڻ
ٻاڻ ٿي آهين.

(۴) مَنُ ڪَرِ ٻَٽُلُ، سُرَتِ ڪَرِ پِنڊا، گِيان ڪون پِرِ ڏاري
ڪَهَتِ ڪبير سنهو ري سنتهو، ليهي ڪيپ هماري.

ارٿ:- (اڄو نام روپي واپار هيٺان ڪجي، جو) من کي ڏاند ڪجي ۽ پريم روپي رستي تان هلجي ۽ گيان روپي ٿيپ ڪٺي جو سامان پري، ان لي (يعني من روپي ڏاند لي) رکجي. سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته هي سنتو! ٻڌو، منهنجي ڪيپ ته اڄوءِ لموليءَ (پنهنجي سان) گڏوڙي آهي. [ٻٽل = ڏاند. سُرت = سچي پريم، پريم. پنڊا = رستو. ڪون = سامان. ڏاري = رکي، ٻاڻي. ليهي = لاهي، گڏوڙي. ڪيپ = واپار جو سامان.]

ਰੀ ਕਲਵਾਰਿ ਗਵਾਰਿ ਮੂਢ ਮਤਿ ਉਲਟੋ ਪਵਨੁ ਫਿਰਾਵਉ ॥ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰ ਮੇਰ ਸਰ ਭਾਠੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਚੁਆਵਉ ॥ ੧ ॥ ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ॥ ਪੀਵਹੁ ਸੰਤ ਸਦਾ ਮਤਿ ਦੁਰਲਭ ਸਹਜੇ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਭੈ ਬਿਚਿ ਭਾਉ ਭਾਇ ਕੋਊ ਬੂਝਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ਭਾਈ ॥ ਜੇਤੇ ਘਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਭਹੀ ਮਹਿ ਭਾਵੈ ਤਿਸਹਿ ਪੀਆਈ ॥ ੨ ॥ ਨਗਰੀ ਏਕੈ ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਧਾਵਤੁ ਬਰਜਿ ਰਹਾਈ ॥ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੂਟੈ ਦਸਵਾ ਦਰੁ ਖੂਲੈ ਤਾ ਮਨੁ ਖੀਵਾ ਭਾਈ ॥ ੩ ॥ ਅਭੈ ਪਦ ਪੂਰਿ ਤਾਪ ਤਹ ਨਾਸੇ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ਉਬਟ ਚਲੰਤੇ ਇਹੁ ਮਦੁ ਪਾਇਆ ਜੈਸੇ ਖੋਂਦ ਖੁਮਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥

راڳ ڪيدارا ٻاڻي سري ڪبير جيءَ ڪي شبد (۳)

اُٿانڪا:- ڪ جوڳي، جو شراب پيئندو هو، تنهنکي اُپديش ٿا ڏين:-

(۱) ري ڪلوارِ گوارِ مُوڙهه مَتِ، اُلٽو پَوَن ڦراوَنُ
مَنُ مَتوار مير سر ڀاٺي، اَمرت ڌار چُئاوَنُ

ارٿ:- هي مورک مت، بيعقل ڪلالن = شراب پيار يندڙ! تون واسنا روپي ٻون کي، سنسار جي پاسي کان ڦيرائي، پرميشور جي طرف آڻ يا پراڻ روپي پون کي هيٺان چاڙهي، مٿي ڏهين دروازي ۾ آڻ. من مست تڏهين ٿيندو، جڏهين مير = سمير پربت يعني ڏسوين دئار کي، ڀٺيءَ وانگر ڪري اُتان امرت ڌارا چئانجي يعني ڪڍجي. [ڪلوار = ڪليش ڪرڻ واري، گهپي ڪرڻ واري. گوار = مورک. مؤڍ = مورک. متوار = مست. مير = اُوچو. سر = پربت، جبل. ڀاٺي = ڀٺي. چئاوڻ = چئانجي.]

ٻولهُ پئيئا، رام ڪي دهائي

پيوُ سنت سدا مت دُرلڀ، سهجي پئاس ٻجهائي

(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! جنهن رام جو، سارو حڪم هلي رهيو آهي، تنهن جو جس ڳاءِ. سنتن جي دُرلڀ سکيا سدائين گرهڻ ڪر، جا وشيءِ واشنا روپي پياس کي، سياويڪ ئي ناس ڪري ڇڏي ٿي. [دهائي = حڪم، ٻوهي. پيوهہ = پيءُ، گرهڻ ڪر. سهجي = سياويڪ. پياس = ترڪا، اُڃ. ٻجهائي = وسائي، ناس ڪئي.]

(٢) ڀيءَ وچ ڀاءُ، ڀاءِ ڪوئوُ ٻوجهہ، هر رس پاوئ ڀائي

جيتي گهٽ آنمرت سڀهي مهہ، پاوئ تسهہ پيئائي

ارٿ:- واهگوروءَ جي ڀؤ دئاران، جنهنکي گيان پراپت ٿئي ٿو، سو ڪو ورلو پربر کي سمجهي ٿو. هي ڀائي! اُهو آدمي پريوءَ جو امرت روپي رس پيئي ٿو يعني واهگوروءَ جي پيچن جو آنند وٺي ٿو. [پرماڻ:- "ناتڪ ڄن مَن ڀئوُ، تنا مَن ڀاءُ". سري آسادي وار.] جيترا سرير روپي دلا آهن، تن سڀني ۾ امرت آهي، پر واهگورو جنهنکي چاهي، تنهنکي پيئاري ٿو. [ڀاءِ = گيان. ڀاءِ = پربر. گهٽ = دلا.]

(٣) نگري ايڪي نؤ دروازي، ڌاوت برجي رهائي
ترڪٽي جوتي دسوا در کولي، تا من کيوا ٻائي

ارٿ:- سرير يا ديهه روپي هڪ نگري آهي، اُن ۾ نؤ دروازا يعني اندريون آهن. انهن دروازن ۾ ڊوڪندڙ يا چنچل ورتيءَ کي هڪو روڪي استمڀ ڪري ٿو، تنهن وقت ترگڻي مايا (راجس، سالڪ ۽ تامس يا جاگرت، سُپن ۽ سکوپت) دور ٿي وڃي ٿي ۽ هنجو ڏهون دروازو کلي ٿو- يعني هو گُر يا اوستا کي پراپت ڪري ٿو، جنهنڪري هنجو من پريم ۾ مست ٿي ٿو. [نگري = شهر. ڌاوت = ڊوڪندڙ، چنچل. ترڪٽي = ترگڻي. کيوا = مست.]

(٤) آپي پد پُورِ تاپ تهہ ناسي، ڪهہ ڪبير بيچاري
اُبٽ چلنتي اهر مد پائيا، جيسي ڪولد خماري.

ارٿ:- سري ڪبير صاحب هي ويچار فرمائين ٿا ته آپي پد يعني واهگوروءَ ۾ جنهن من کي لڳايو آهي، تنهن جا ٽيئي تاپ (آڌي، وياڌي ۽ اپاڌي) يعني سڀ ڪشٽ ناس ٿي وڃن ٿا. اسان سنسار روپي ٻيابان ۾ هلندي، گورن جي ڪرپا سان نام روپي نشو پراپت ڪيو آهي ۽ اُنس بي خود (مست) ٿي ويا آهيون جئن شراب جي مستيءَ ڪري، آدمي بي خود ٿي ويندو آهي.
[اُبٽ = ٻيابان. ڪولد = پيالو. خماري = نشو.]

پرماڻ:- ”نام خماري نانڪا، چڙهي رهي دن رات.“

نوٽ:- تاپ = ٽپ ٽيئي آهن:- (١) آڌي = سرير جو ٽپ يا روڳ؛ (٢) وياڌي = من جو روڳ؛ (٣) اپاڌي = اها پيڙا، جا اوچتو ڪڙڪي. جئن ته پيٽ ڪرڻ، اسانگ يا بلا ڏنگڻ، ٻڏي ڪ وغيره.

گورواڻيءَ ۾ نشو نندبيل

گورواڻيءَ ۾ هر ڪنهن قسم جي نشي جي سخت منع ڪيل آهي. نشي مان آلس، روڳ ۽ انيڪ قسمن جون خرابيون جاڳن ٿيون. سڀني گورو صاحبن ۽ ڀڳتن، شراب، ڀنگ ۽ ٻين نشيدار شين کان پرهيز ڪرڻ لاءِ بار بار سکيا ڏني آهي. هتي سري گورو گرنٿ صاحب جي اموالڪ واڻيءَ مان ڪي ٿورا وچن ڏجن ٿا، جن مان اها سکيا ملي ٿي ته ڪنهن به قسم جو نشو ورتائڻ نه گهرجي.

هڪ دفعي سري گورو نانڪ ديو جن هڪ ڳوٺ ۾ ويا. صاحب پاڻ ڳوٺ جي ٻاهر ترسيا ۽ مردانو ڳوٺ ۾ ويو. هو ڇا ڏسي ته ڳوٺ جا ماڻهو شراب پي مست ٿيا وينا آهن ۽ هڪ ٻئي کي گاريون پيا ڏين ۽ مارڪٽ پيا ڪن. ويچارو مردانو اهو حال ڏسي اُٿي ڀڳو ۽ سمورو قصو اچي صاحبن سان ڪيائين. صاحبن ويراڳ ۾ اچي، ڪي سلوڪ شراب پيئڻ جي برخلاف اُچاريا، جي سري گورو گرنٿ صاحب تي ڀاڳڙي جي وار پؤڙي (١٢) ۾ چڙهيل آهن، جن مان هڪ هتي ڏجي ٿو.

سلوڪ (١) ”ڪَلِ ڪَلوالي ڪامُ مَدُ، مَنوُئا پيوڻ هارُ
ڪِروڌ ڪَٽوري موهه ڀري، پيلاوا آهنڪارُ
مَجلسَ ڪُوڙي لَبَ ڪي، پي پي هوءِ خوارُ.“

اوڌو مردانا! جولي شراب جو مَت، ڪَلَهه يعني ڍڪڻ سان پوريل آهي. شراب ڪام روپ آهي يعني شراب پيئڻ سان، جيو ۾ ڪام جا خيال اٿن ٿا، جو جو پيئڻ جو اثر من تي ٿئي ٿو. ڪٽوري جنهن ۾ شراب پيتي ٿو، سا ڪروڌ روپ آهي يعني شراب پيئڻ سان، جيو ڪروڌ ۾ اچي ٿو ۽ شيشي جنهن مان شراب پيتي ٿو، سا موهه روپ آهي ۽ پياريندڙ اهنڪار آهي، مطلب ته شراب پيئڻ ڪري سڀ وڪار (ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موهه ۽ اهنڪار) جيو کي لڳن ٿا. جنهن مجلس ۾ اهڙو شراب ورتائجي ٿو، اها ڪوڙن لالچي پرشن جي مجلس آهي. اهي شراب پي خراب خوار ٿين ٿا. شرابي هڪ ٻئي سان سچا ڪڏهن نٿا ٿين. اهي لالچ جي ڪري، هڪ ٻئي سان سنگت رکن ٿا ۽ سندن پيڙهي سڌي نٿي ٿئي، ڇو جو اهي شراب پي مست ٿي، هڪ ٻئي سان وڙهن ٿا ۽ سندن حال بلڪل بڇڙو ٿئي ٿو.

ٻئي سلوڪ ۾ صاحب فرمائين ٿا:-

”اُت مَدُ پيتيءَ نانڪا، ٻهُتي کَٽيئَه وِڪار.“

جنهنجو اوڌ آهي ته انهيءَ شراب پيئڻ ڪري، جيو گهڻا وڪار کٽي ٿو يعني جيو گهڻن وڪارن ۾ ٻڏي ٿو. مطلب ته شراب پيئڻ ڪري، جيو گهڻن بلائن جي ور چڙهي ٿو جهڙوڪ جوئا، بڇڙي صحبت، حرام وغيره.

سري گورو امر ديو جن، پڻ شراب نسبت هيٺين طرح فرمائين ٿا:-

”ماڻس ڀَرِيئا آڻِئا، ماڻس ڀَرِئا آءِ
جِتُ پيتئِ مَتِ دُورِ هوءِ، بَرلُ پَوئِ وِچِ آءِ
آپڻا پرائيا نه پڇاڻئي، خصمهُ ڌَڪي کاءِ
جِتُ پيتئِ خصمُ وِسرئِ، دَرگهه مِلئِ سزاءِ
جهوٺا مدُ مولِ نه پيچئي، جي ڪا پار وساءِ
....“

[ٻهاڳڙي ڪي وار محلا تيجا پوڙي (۱۶) سلوڪ (۱)]

ارٿ:- جيئن شراب جا گلاس پري ڪٺي اچن ٿا ۽ آٽي سنگتين کي پيئڻ لاءِ ڏين ٿا. شراب پيئڻ سان، اُنهن جي مت ماري وڃي ٿي ۽ هو بڪواد ڪن ٿا. هننکي پنهنجي پرائي جي ساڃهه ڪانه ٿي پوي ۽ (مُڇي ڪان پوءِ) ڏٺيءَ وٽ ڌڪا کائين ٿا. شراب پيئڻ ڪري، پرماتما وسري وڃي ٿو ۽ درگاهه ۾ سزا ملي ٿي. گورو امرديو جن فرمائين ٿا ته ڀائي! ڪي به ٿي پوي، ته اهو گندو شراب ڪڏهن نه ورتايو.

سري گورو ارجن ديو جن پڻ راڳ آسا شبد (۱۱۴) ۾ فرمائين ٿا:-

"ڏرمت مد جو پيوتي، بڪر ليپت ڪملي
نام رسائڻ جو رتي، نانڪ سچ آملي."

ارٿ:- بيچارا پرش جي شراب پيئن ٿا، اُهي وشين ۾ گرفتار ٿي چريا ٿين ٿا، پر جيڪي پُرش امرت روپي نام ۾ رتل آهن، اُهي ئي سچا نشئي آهن. مطلب ته جيڪڏهين اوهان کي نشئي ٿيڻو هجي ته پرڀو جو پيالو پي، اُنهيءَ ۾ مست رهو، ته لوڪ پرلوڪ جو سک ماڻيو.

سري ڪبير صاحب جن، جي سروملي يڳتن مان ليکيا آهن سي پڻ نشي کي گهٽو نندين ٿا:-

"ڪبير ڀانگ ماڇلي سراپان، جو جو پراڻي کاهه
تيرٿ برت نيم ڪيئي، تي سڀئي رساتل جاهه."
[سلوڪ ۲۳۳]

ارٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته جي جيو ڀنگ، مڇي ۽ شراب ورتائين ٿا، اُهي سڀ رساتل يعني دوزخ ۾ ويندا، ڪٺي ڪيترا به تيرٿ، ورت ۽ نيم اُنهن ڪيا هجن؛ يا جي جيو ڀنگ، مڇي ۽ شراب ورتائين ٿا، تن جا تيرٿ، ورت ۽ نيم سڀ نسڦل ٿين ٿا.

ڪي پيارا شايد سمجهندا هوندا تہ ڪن تڪاڻن ۾ جو قرروز پنڪہ کبوتبي آهي، سو شايد گورو جن پنڪہ کان منع ڪانہ ڪئي آهي، پر ائين نہ آهي، جيئن هيٺين ساکيءَ مان معلوم ٿيندو:-

هڪ دفعي بابر بادشاهہ، سري گورو نانڪ ديو جن وٽ آيو ۽ هٿ جوڙي عرض ڪيائين تہ سائين، موکي هندستان جو راڄ بخشو. صاحبن جواب ڏنو تہ ڪرتار جو حڪم ٿي چڪو آهي تہ تون هندستان تي راڄ ڪندين. بابر بادشاهہ وري عرض ڪيو تہ سائين، اها ديا ڪريو، جو منهنجو اولاد ڪيتري وقت تائين راڄ ڪري. صاحبن چيو تہ جيسين تنهنجو اولاد نياءَ سان راڄ ڪندو، تيسين سندن صاحبي هلندي، پر جنهن وقت ظلم ڪندا، تنهن وقت بادشاهي ويندا. اهو ٻڌي، بابر بادشاهہ بلڪل خوش ٿيو ۽ صاحبن کي پنڪہ آڇڻ لڳو، جو جو انهن ڏينهن ۾ دستور هوندو هو تہ فقيرن کي پنڪہ ڏيڻ ۾ ايندي هئي. صاحبن پنڪہ وٺڻ کان انڪار ڪيو ۽ فرمايو تہ ”پيارا، اها پنڪہ جيو کي ناس ڪري ٿي. اسين ٻئي قسم جي پنڪہ پيئندا آهيون، جنهنجو نشو لهڻ جو نہ آهي.“ تنهن تي بابر بادشاهہ پڇڻ لڳو تہ اُها پنڪہ ڪهڙي آهي؟ صاحبن پريم ۾ اچي هيٺيون شبد اُچاريو:

قلنگ محلا پهلا گهر دوجا شبد (۲)

ڀؤ تيرا ڀانگ، کاڙي ميرا چيت
ميں ديوانا ڀئا آتيت
ڪر ڪاسا، درسن کي ڀؤکہ
ميں در مانگئو نيتا نيت ....

ارٿ:- هي پريو! تنهنجو پيو رکڻ، منهنجي لاءِ پينگهه آهي. منهنجو چت ڳوڙهي آهي (جنهن ۾ اها پينگهه پيئي آهي). مان اها پينگهه پي، مست ٿيان ٿو ۽ دنيا جا سڀ لڳ لاڳاپا ٽوڙي، ايت يعني دنيا کان الڳ رهان ٿو. منهنجو هٿ ٿي پيالو آهي. مونکي تنهنجي درسن پاڻ جي بک آهي ۽ انهيءَ لاءِ سديو تنهنجي در تي سوالي آهيان ....

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੇ ਲੀਨੇ ਗਤਿ ਨਹੀ ਏਕੈ ਜਾਨੀ ॥ ਫੂਟੀ ਆਖੈ ਕਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ਬੂਡਿ ਮੂਏ ਬਿਨੁ ਪਾਨੀ ॥ ੧ ॥ ਚਲਤ ਕਤ ਟੇਢੇ ਟੇਢੇ ਟੇਢੇ ॥ ਅਸਤਿ ਚਰਮ ਬਿਸਟਾ ਕੇ ਮੂੰਦੇ ਦੁਰਗੰਧ ਹੀ ਕੇ ਬੇਢੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਾਮ ਨ ਜਪਹੁ ਕਵਨ ਭ੍ਰਮ ਭੂਲੇ ਤੁਮ ਤੇ ਕਾਲੁ ਨ ਦੂਰੇ ॥ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਇਹ ਤਨੁ ਰਾਖਹੁ ਰਹੈ ਅਵਸਥਾ ਪੂਰੇ ॥ ੨ ॥ ਆਪਨ ਕੀਆ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੈ ਪਰਾਨੀ ॥ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਬਖਾਨੀ ॥ ੩ ॥ ਬਲੂਆ ਕੇ ਘਰੂਆ ਮਹਿ ਬਸਤੇ ਫੁਲਵਤ ਦੇਹ ਅਇਆਨੇ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਿਹ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਬੂਡੇ ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਨੇ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

راڳ ڪيدارا باڻي سري ڪبير جيءَ ڪي شبد (۵)

ڀاونا:- سري ڪبير صاحب جن هن شبد دوارا هڪ نٺوئين شخص کي اپديش ڏين ٿا:-

(۱) ڪام ڪرود ترشنا ڪي ليني، گت نهي ايڪئي جاني

ڦوٽي آکئي ڪڇو نه سوجهئي، ٻوڙ موئي بن پاني

ارٿ:- ڪام، ڪرود ۽ ترشنا ۾ لين تيڻ ڪري، تون هڪ پرميشور جي پراپتيءَ جي وڌي نٿو ڄاڻين. جڏهن اهنڪار ڪري، ڦٽليون اکيون مان ڪجهه به ڏسڻ ۾ نٿو اچي تڏهن جيئن پاڻي کانسواءِ ٻڏي مرن ٿا يعني وشين روپي ناسوڻ يا اڻ هوندي پاڻيءَ ۾ پرويش ڪن ٿا. [ليني = لين تيڻ ڪري. گت = وڌي.]

چلت ڪت ٽيڙي ٽيڙي ٽيڙي
اَست چرم بشٽا ڪي مونڍي، دُرڳنڌ هي ڪي بيڙي
(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- اڙي، لوڻ من لن ۽ باڻيءَ ڏاڻان جو تو ٽيڙو ٽيڙو يعني آڪڙيل هلين. (ويچار ڪري ڏس تہ تون آهين ڇا؟) تون آهين هڏن ۽ وشٽا وغيره بدبوءِ سان ڀريل ۽ مٿان چمڙيءَ سان ڍڪيل هڪ ٻولو. [ٽيڙي = آڪڙيل. اَست = هڏا. چرم = چمڙي. بشٽا = وشٽا، ڪرفتي. مونڍي = ڀريل، ڍڪيل. بيڙي = ويڙهيل.]

پرماڻ:- ”جل ڪي ڀيت پون ڪا ٿنڀا، رڪت ٻوند ڪا گارا
هاڏ ماس ناڙي ڪو پنجر، پنکي بسي بچارا.“
[سورٺ باڻي سري رويداس صاحب جي شبد (٦)]

جهڙيءَ طرح اهي تہ اساجي سرير روپي گهر جون ڀتيون جل جون آهن. (مطلب تہ جل کانسواءِ سرير هلي نہ سگهي)، ۽ سواسن روپي ٿون جا اُهي ٿنڀا آهن ۽ ماتا جو رت ۽ پتا جو وير ان جو گارو آهي. هي سرير هڏن، ماس ۽ نسن جو پڃرو آهي، جنهن ۾ آتما روپي پکي رهي ٿو.

(٢) رام نہ جپهُ ڪون ڀرم ڀُوليِ، تيرتي ڪال نہ دُوري
اَنڪ جتن ڪر اِهُ تن راکهِ، رهي اَوستا پُوري

ارٿ:- هي ڀائي! رام نہ جپين ۽ الائجي ڪهڙي ڀرم ۾ ڀُلو پيو آهين ۽ ياد رک تہ توکان ڪال پري ڪونهي - مطلب تہ ڪال سر تي چڙهيو بيٺو آهي. ڪيترا ئي جتن ڪري، هن سرير کي رکندين تہ بہ هي اوترو وقت رهندو، جيترو سندس معياد هوندو.
[دُوري = پري. تن = سرير. اوستا = عمر، آورجا.]

(٣) آپن ڪيئا ڪڇوُ نہ هووي، ڪيا ڪو ڪري پراڻي
جا تس ڀاوي سٽگر ڀيٽي، ايڪو نام بکاڻي

ارٿ:- هي جيو ڇا ڪري سگهندو؟ ڇاڪاڻ تہ پنهنجو ڪيئو ڪجهہ بہ ٿي نٿو سگهي. [پرماڻ:- (١) مانس جتن ڪرت ٻهُ ڀانت - تسڪي ڪرتب ٻرتي جات (سکمني صاحب) (٢) آپن ڪيا ڪڇو نہ هوءِ - جي سؤ ڀراني لوچئي ڪوءِ (اشٽپدي (١٥)] جي واهگوروءَ کي وڻي تہ ستگورو ملي ٿو، پوءِ پرميشور جي نام جو اُچارڻ ٿئي ٿو.

(٤) ٻلوُنا ڪي گهر وُنا مهہ ٻستي، ٿُلوت ديهہ اِئاني
ڪهُ ڪبير جهہ رامُ نہ چيتئو، ٻوڏي ٻهُتُ سِئاني.

ارٿ:- هي اگياني جيو! تون واريءَ جي گهر ۾ رهين ٿو، جا واري بي بقاءِ آهي تہ بہ هي اياڻا ايمان ڪري ذبهہ کي (ڏسي) ٿوندپو يا آڪڙيو وينو آهين. سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا تہ جن رام کي نہ ياد ڪيو آهي سي دنيوي گهڻي سياڻپ هوندي بہ ٻڏي ويا آهن. [ٻلوُنا = واري. ٻستي = رهين ٿو. ٿُلوت = ٿوندپو، آڪڙيو. اِئاني = اگياني. چيتئو= ياد ڪيو. ڏوبي = ٻڏا.]

ਟੇਢੀ ਪਾਗ ਟੇਢੇ ਚਲੇ ਲਾਗੇ ਬੀਰੇ ਖਾਨ ॥ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਨ ਕਛੂਐ ਮੇਰੋ ਕਾਮੁ ਦੀਵਾਨ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਹੈ ਅਭਿਮਾਨਿ ॥ ਕਨਿਕ ਕਾਮਨੀ ਮਹਾ ਸੁੰਦਰੀ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਸਚੁ ਮਾਨਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਲਾਲਚ ਝੂਠ ਬਿਕਾਰ ਮਹਾ ਮਦ ਇਹ ਬਿਧਿ ਅਉਧ ਬਿਹਾਨਿ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਅੰਤ ਕੀ ਬੇਰ ਆਇ ਲਾਗੋ ਕਾਲੁ ਨਿਦਾਨਿ ॥ ੨ ॥ ੫ ॥

راڳ ڪيدارا ٻاڻي سري ڪبير جيئہ جي شبد (٥)

(اُپديش)

اُٿانڪا:- هي شبد ٻہ ساڳئي لنوتئين شخص کي اُچاريل آهي:-

(۱) ٽيڏي پاڳ ٽيڏي چلي، لاڳي ٻيڙي ڪان
ڀاءُ ڀڳتِ سئُ ڪاڄ نہ ڪڇُوئي، ميرو ڪامُ ديوان

ارٿ:- تون مٿي تي پاڳ ٻڪڙي رکين ٿو ۽ ڏنگو هلين ٿو ۽ پان جا ٻيڙا کائين ٿو. (جي پڇڻي تي تو نہ ستسنگ ۾ هل نہ جواب ڏين ٿو نہ) منهنجو پرماتما سان پرام رکڻ ۽ انجي ڀڳتيءَ سان منهنجو ڪو بہ ڪم نہ آهي، منهنجو فلاڻي ڪچهريءَ ۾ ڪم آهي (جاڪاڻ تہ اُتان مونکي دائندو ملندو ۽ ستسنگ مان مونکي ڇا ملندو)؟ [ٽيڏي = ڏنگي. ٻيڙي = پان جا ٻيڙا. ڪان = کائڻ. ديوان = ڪچهري.]

پرماڻ:- ”تون جو ديسهہ وڏي وڏيري
ڪني نہ ڪيتا مايا ڪي ڪاڄ پوري“

رامُ ٻسارئو هي ايمان
ڪنڪ ڪامني، مها سُندري، پيکہ پيکہ، سچُہ مان
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ايماني! تو واهگوروءَ کي وساري ڇڏيو آهي. سون يا دولت ۽ مها سندر استري هر هر ڏسي اُنهن کي سچو يا استر يعني قائم سمجهين ٿو. [ڪنڪ = سون. ڪامني = استري.]

(۲) لالچ جهوٺ بڪار مها مد، اِهَ بِدَ اَؤڌ ٻهان
ڪهہ ڪبير اَنت کي بيرَ، آءِ لاڳو ڪالُ نِدان.

اَرٿ:- لالچ، ڪوڙ، وڪار ۽ وڏي اهنڪار اُهن ۾ ٻرووس ليندي تنهنجي عمر اُهين گذرندي ويئي. سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا تہ هي مورک! (اڳيان هي لشي مان تنهنجي اک نڪهين کلندي ڇڏهين) انت جي وقت توکي ڪال مارڻ اچي لڳندو. [بڪار = وڪار. مد = اهنڪار. اؤڌ = عمر. ٻهان = گذرندي. بير = وقت. ندان = نادان، مورک.]

ٻرڀوءَ جي ڀڳتي سيني ساڌن ۾ اُتم آهي. [چت = دل ۾، هڪ چتو تي. چيت = ياد ڪر. چيت اچيس = اچيت چت، غافل. امرتو = وڃي ٻهتو. بسيڪه = وشيش، اُتم.]

نوٽ:- والميڪ چُهڙو هو ۽ شري ڪرشن مهراج جي ڏينهن ۾ وڏو ڀڳت ٿي گذريو آهي. پانڊون جو يڳيه سڦل نٿي ٿيو، جيتوڻيڪ وڏا رشي مُني يڳيه مان ڪائي ويا هئا، پر جڏهين ڀڳت والميڪ ڪاڌو، تڏهين يڳيه سڦل ٿيو.

پرماڻ:- ”نيچه ذات هرِ جپنتا، اُتم پدوِي پاءِ
پوُڇهه بدر داسي سُتيءِ، ڪرشن اُترئا گهرِ جس آءِ.“

[راڳ سوهي محلا چوٿان شبد (۸)]

جنهنجو ارٿ آهي تہ نيچ ذات وارا هوءِ ڪي جي اُتم پدوِي پائين ٿا. اِها ڳالهہ ودُر داسيءَ جي پٽ کان پڇو، جنهنجي گهر سري ڪرشن مهراج وڃي لٿو هو (دريوڌن جهڙن وڏن راجائن کي ڇڏي).

نوٽ:- بدر يا ودر، پانڊون جو لڳو پاءُ هو. هو داسيءَ مان ڄاول هو، تنهنڪري هنکي داسي سُت يا داسيءَ جو پٽ چوندا هئا. جيڪي هو ڪمائيندو هو سو سڀ ساڌن ۽ سنتن جي شيوا ڪرڻ ۾ خرچ ڪندو هو. هڪڙي ڏينهن، هنکي ابلاڪا تي تہ سري ڪرشن مهراج منهنجي گهر مان ڪجهہ مکہ ۾ وجهي وڃي. تنهن تي سري ڪرشن مهراج هنجي من جو حال ڄاڻي، هڪ رات اچي وٽس ٽڪيو ۽ ودر پنهنجي پڇنديءَ آهر، هن جي چڱي شيوا ڪئي. جڏهين دريوڌن ٻڌو تہ سري ڪرشن مهراج ودر وٽ اچي لٿو آهي، تڏهين منيان لڳيس ۽ سري ڪرشن مهراج کي چيائين تہ ”تون مونکي ڇڏي، وڃي ڪنگال جو مهمان ٿئين سو ڪيئن؟“ سري ڪرشن مهراج جواب ڏنو تہ ”تو منجهہ پريم نہ هو ۽ ودر کي نهايت پريم هو، تنهنڪري اچي وٽس ٽڪيس“. اِهو ٻڌي راجا دريوڌن ڪُڇي نہ سگهيو. ودر، پرميشور جي ڏاڍي ڀڳتي ڪندو هو، جنهنڪري هو وڏي پد کي پهتو.

(۲) سُتان شتر آڏات سڀ تي، ڪرشن لاوي هيت
لوڳ ٻِپرا ڪتا سراهي، تين لوڪ پرويش

اوٿ:- بالمڪ ڪنس کي مارڻ وارو نيچ ذات هو هو برهمڻ اهي سڀ جڏي، نام جو سمرن ڪيو، جنهنڪري سري ڪرشن مهراج هن مان بيلم ڪيو، دگو هن دنيا جا ويچارا اوجهہ ماڻهو هنجي ساراهه جا ڪوي سگهندا، هنجي مهما ٽنهي لوڪن ۾ پرسد آهي.
[ستان شتر = ڪنس جو دشمن، ڪنس کي مارڻ وارو. هيم = پيار. ٻپرا = ويچارا. پرويس = پرسڌ.]

(۳) اجامل پنگلا ليت ڪنچر، ڳئي هر ڪي پاس
اَيسي دُرمت نستري، تو ڪيئَه نه تره روداس.

اوٿ:- هي من! اجامل برهمڻ، پنگلا نالي ويسوا، لُيمه نالي شڪاري ۽ هاٿي (جنهنکي واڳوءَ سوڳهو جهليو هو)، اهي سڀ سچ ڪند ۾ واهگورو وٽ ويا، جڏهن ايڙا ڪونيءَ مت وارا (پرميشور کي ياد ڪري) تري ويا آهن ته پوءِ هي روداس! تون ڇو نه ترندين.

اجامل، قنوج جو هڪ برهمڻ هو ۽ شراب، جوئا، حرام ۽ پيا برا ڪم ڪندو هو. سمورو وقت هو ڪنچريءَ جي گهر ۾ گذاريندو هو. هنکي اُن ڪنچريءَ مان ڪيترا پٽ ڄاوا. هڪڙي وقت ڪي ساڌو اچي سندس ڳوٺ ۾ نڪتا ۽ هنن کي ٽڪڻ لاءِ جاءِ ڪينديي هئي. تنهنڪري هنن ڳوٺ جي ماڻهن کان پڇيو ته هتي ڪهڙن پڪت جو گهر آهي؟ اُنهن ٺرچڙو ڪري، ساڌن کي اُهو گهر ڏيکاريو، جتي اجامل رهندو هو. ساڌو اُتي رات ٽڪيا ۽ اجامل هنن جي پلي پرڪار سيوا ڪئي. اُنهيءَ وقت اجامل جي ڪنچري ڳرڀڻي هئي ۽ ساڌن اجامل کي چيو ته توکي پٽ

ڇمندو، ۽ جڏهين ٻار ڄمي ته اُنجو نالو نارائڻ رکجو. ٻار ڄمڻ تي، اجامل هن جو اهو نالو رکيو ۽ پوءِ هنکي نهايت پيار ڪرڻ لڳو. جڏهين هنجو انت سمو آيو، تڏهين جم جا دوت، هنکي جم پريءَ ۾ وٺي وڃڻ لاءِ اچي پرگهٽ ٿيا. اُن وقت هو پنهنجي پٽ جو نالو وٺي پڪارڻ لڳو ته هي نارائڻ! تون منهنجي رکيا ڪر. اهو آواز ٻڌنديئي، هريءَ جا گڻ اُتي آيا، جن جم دوتن کي هٽائي ڇيو ته جنهن صورت ۾ اجامل، انت ويلي نارائڻ جو نالو پڪاريو آهي، تنهن صورت ۾ هو جم پريءَ ۾ وٺي وڃڻ جو لائق نه آهي. جم دوت انهيءَ تي ڏرمراءِ وٽ ويا، جنهن چيو ته هريءَ جا گڻ سچ ٿا چون ۽ اجامل کي ڇڏي ڏيو. پوءِ هو هريءَ جي گڻن سان گڏجي سچي ڌام ۾ ويو.

”اجامل ڪو انت ڪال مئي، نارائڻ سڌ آئي
جا گت ڪئه جوگيسر باڇت، سو گت ڇن مهِ پائي.“

[راڳ رامڪلي محلا ناوان شبد (١)]

پنگلا يا گنڪا هڪ ويشوا اگئين سمي ۾ ٿي گذري آهي. هو هميشه پاپ جي ڪرت ڪندي هئي. هڪڙي ڏينهن هڪ مها پرش، جو برسات ۾ سڄو پسجي پيو هو، سو اچي گنڪا جي در وٽ بيٺو. گنڪا هنکي اُجهو ڏنو ۽ هن جي شيوا ڪئي. مها پرش موڪلائڻ مهل هنکي هڪ طوطو ڏنو ۽ چيائينس ته ”هن طوطي کي روز ’رام رام‘ چوڻ سيکاريندي رهه.“ انهيءَ اُپديش موجب، هوءَ طوطي

(٢) [illegible] سڪار بندي هئي. ليڪ اهڙي دل [illegible] جاکي بر طوطي کي پاڙهيندي [illegible] پاٺ بر رام رام تي [illegible] ڪري، من پاٺ بر رام رام تي جيبور [illegible] من ڪي ڪهان آيو ؟ ويشوا جي ڪرت چڙي، [illegible] ايڪي رهي ؟ الت سمي ۾، جنڪي هري [illegible] وليو ويا.

”سونا پراوت ڪنڪا تري
سو مر لينڌ ڪي پڙتري.“ [پڙتري = ناور.]

[[illegible] ڪي شبد (٥)]

[illegible] ڪري، ڪسنت [illegible] چيتينس تر مونکي [illegible]

[illegible]

ਚਾਰਿ ਦਿਨ ਅਪਨੀ ਨਉਬਤਿ ਚਲੇ ਬਜਾਇ ॥ ਇਤਨਕੁ ਖਟੀਆ ਗਠੀਆ ਮਟੀਆ ਸੰਗਿ ਨ ਕਛੁ ਲੈ ਜਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਦੇਹਰੀ ਬੈਠੀ ਮਿਹਰੀ ਰੋਵੈ ਦੁਆਰੈ ਲਉ ਸੰਗ ਮਾਇ ॥ ਮਰਹਟ ਲਗਿ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ਕੁਟੰਬੁ ਮਿਲਿ ਹੰਸੁ ਇਕੇਲਾ ਜਾਇ ॥ ੧ ॥ ਵੈ ਸੁਤ ਵੈ ਬਿਤ ਵੈ ਪੁਰ ਪਾਟਨ ਬਹੁਰਿ ਨ ਦੇਖੈ ਆਇ ॥ ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਰਾਮ ਕੀ ਨ ਸਿਮਰਹੁ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਜਾਇ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥

راڳ ڪيدارا باڻي سري ڪبير جيئہ ڪي شبد (٦)

دنيا جا سنبنڌي سڪم جا سنگي آهن. ڏيهي
ڇڏڻ کان بعد، جيو اڪيلو ويندو ۽ ڪو بہ
هنجو سنگي ساٿي نہ ٿيندو.

چارِ ڏِن، آپني نؤبتِ چلي باجاء
اِتنڪُ کٽيئا گٺيئا مٽيئا، سنگِ نہ ڪڇُ لئي جاء
(اڪ رهاء)

ارٿ:- سيڪو جيو، هن سنسار مان، پنهنجو چئن ڏينهن جو وارو وڄائي يا اؤج ڏيکاري، پرلوڪ ۾ هليو وڃي ٿو. ايترو ڌن جو ڪٽيائين ۽ ڳنڍين ۾ سوگهو ڪيائين ۽ ڪجهہ ڌرتيءَ ۾ پوري رکيائين، تنهن مان ڪجهہ بہ، انت سمي پاڻ سان نٿو کڻي وڃي. [نوبت = نغارو، واڄو، وارو. اِتنڪ = هيترو ڌن. کٽيئا = کٽيائين گٺيئا = ڳنڍ ۾ سوگهو ڪيائين. مٽيئا = مٽيءَ يا ڌرتيءَ ۾ پوري رکيائين.]

(١) ڊيهري بئٺي مِهري رووئي، دُئاريءَ لئُہ سنگہ ماء
مرهٽ لگہِ سڀ لوگہ ڪُٽنب مِل، هنس اِڪيلا جاء

ارٿ:- ڏيڍيءَ وٽ، استري ويهي روئي ٿي ۽ گهر جي ٻاهرئين در تائين، ماءُ گڏ روئندي هلي ٿي. ڪٽنب جا سڀ پرش، مساڻ تائين گڏ جي هلن ٿا پر تنهنڪان اڳتي، جيو اڪيلو وڃي ٿو. [ڊيهري = ڏيڍي. مهري = استري. دئاري = دروازي. لئہ = تائين. ماء = ماءُ. مرهٽ = مساڻ. هنس = جيو آتما.]

پرماڻ :- ”ديهري بيٺي ماتا رووي، ڪٽيا لي ڪٽي ڀائي
لٽ ڇٽڪائي ترِيٺا رووي، ھنس اڪيلا جائي.“
[راڳ آسا باڻي سري ڪبير جيئہ جي شبد (٩)]

جنهنجو ارٿ آهي تہ ڏيڍيءَ تائين لنهنجي ماءُ واهي روئندي ۽ لنهنجي ڪائي، لنهنجا ڀائر ڪٽي ويندا. لنهنجي استري وار ڇوڙي واهي روئندي ۽ او هنس (جيو آتما) کي، اڪيلو ئي وڃڻو پوندو.

(٢) وِيُ سُتَ وِيُ بِتَ وِيُ پُرَ پاٽَنُ، ٻهُرِ نَ ديکيُ آء
کَهَتَ ڪبير رامَ کي نَ سِمَرَهُ، جنمُ اَڪارٿ جاء.

ارٿ :- پوءِ آهي پٽ، ڌن، مال وغيره ڳوٺ ۽ شهر، وري اهو شخص اچي لنو ڏسي سگهي جو نہ ڪجهہ آهي نہ ڪوڙي جوڻ مليس. سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا تہ اوں واهگورو کي ڇو نٿو ياد ڪرين، جاڪاڻ تہ نام سمرن کانسواءِ لنهنجو جنم وئرٿ گذرندو پيو وڃي. [ويُ = اهي. ست = پٽ. بت = ڌن مال وغيره. پُر = ڳوٺ. پاٽن = شهر. ٻهر = وري. اڪارٿ = وئرٿ.]

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਖਟੁ ਕਰਮ ਕੁਲ ਸੰਜੁਗਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਹਿ ॥ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਨ ਕਥਾ ਭਾਵੈ ਸੁਪਚ ਤੁਲਿ ਸਮਾਨਿ ॥ ੧ ॥ ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਿ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ॥ ਕਾਹੇ ਨ ਬਾਲਮੀਕਹਿ ਦੇਖ ॥ ਕਿਸੁ ਜਾਤਿ ਤੇ ਕਿਹ ਪਦਹਿ ਅਮਰਿਓ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਬਿਸੇਖ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੁਆਨ ਸਤ੍ਰੁ ਅਜਾਤੁ ਸਭ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਲਾਵੈ ਹੇਤੁ ॥ ਲੋਗੁ ਬਪੁਰਾ ਕਿਆ ਸਰਾਹੈ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥ ੨ ॥ ਅਜਾਮਲੁ ਪਿੰਗੁਲਾ ਲੁਭਤੁ ਕੁੰਚਰੁ ਗਏ ਹਰਿ ਕੈ ਪਾਸ ॥ ਐਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਨਿਸਤਰੇ ਤੂ ਕਿਉ ਨ ਤਰਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ॥੩॥੧॥

راڳ ڪيدارا ٻاڻي رو داس جيءَ ڪي شبد (١)

ايڪ اونڪار ستگور پرساد

نام سمرن جي مهما

(١) کٽ ڪرم ڪُل سنجگت هيءِ، هر ڀگت هرديءِ ناهِ
چرناربند نہ ڪٿا ڀاوي، سُپچ تُل سمان

ارٿ:- هي من! جيڪڏهين ڪير ڇهہ ئي ڪرم برهمڻ جا ڪري ۽ اُتم ڪُل وارو هجي پر جيڪڏهين دل سان پرڀوءَ جي ڀڳتي نٿو ڪري ۽ پرميشور جي ڪمل روپي چرڻن جي ڪٿا هنکي نٿي وڻي، تہ هنکي چنڊال جي برابر سمجهڻ گهرجي. [کٽ = ڇهہ. ڪل سنجگت = اُتم ڪل سهت. چرنار بند = چرن ڪمل. سپچ = چنڊال، ڇهڙو.]

نوٽ:- برهمڻ جا ڇهہ ڪرم آهن:- (١) ويد پڙهڻ (٢) ويد پاڙهڻ (٣) يگيہ ڪرڻ (۴) يگيہ ڪرائڻ (۵) دان ڏيڻ (٦) دان وٺڻ يا (١) سنديا (٢) اشنان (٣) جپ (۴) هوم (۵) ديوتائن جي پوڄا ۽ (٦) اتٿي پوڄا = مهمان نوازي. کترين جا ڇهہ ڪرم آهن:- (١) چوٽي (٢) ڏندڻ (٣) ڌوتي (۴) جڻيو (۵) مالها ۽ (٦) تلڪ.

پرماڻ (١):- ”آتِ سندرِ ڪُلين چتر، مکِ گياني ڌنونت مرتڪ ڪهيئهِ نانڪا، جهہ پريت نهي ڀڳونت.“

[گؤڙي ٻاون اکري سلوڪ محلا پنجوان پؤڙي (١٦) سلوڪ]

جنهنجو ارٿ آهي تہ جيتوڻيڪ جيو نهايت سندر، چڱي ڪٽنب وارو، چتر، ظاهري گياني ۽ ڌنوان ڪٿي هجي، پر جيڪڏهين هنجي پريت پرميشور سان نہ هجي تہ هنکي مُردي سمان سمجهڻ گهرجي.

پرماڻ (٢) :- ”گنگا، گيتا شاستر وغيره ڪياڻ. پوران ڪنيڪ ريپک ڪرماڻا
گيان ڌيان تيرٿ اشنان - سورباڪ آہرس اُدتاني
رام نام سنگ، من نهي ڀيتا، جو ڪڇھ ڪينو، سوتو انيتا
آتاني اوتر ڪنم چنڊالا. تاڪي ڇھ من ڀسم ڪيالا.“
[باون اکري محلا پنجوان پوڙي (١٦)]
(ڪ) اکر دوارا سري گورو ارجن صاحب اُپديش ڪن ٿا ته جيترو ڪيترو جيو ڪي ڇهن شاسترن جي واقفيت هجي؛ ”اوا“ ”پنگلا“ ۽ ”سکمنا“ اُنهن جي ڪمائي پر مست هجي يعني جوڳ ابياس پورو ڪيو هجيس، ڪئي گيان ڪٿيندڙ هجي، ڌيان ڪندڙ هجي؛ تيرٿن تي اشنان ڪندڙ هجي، ڪئي سوم يگيه جو ٻيل پرساد يا چند آيرٿي کانيوءِ يا پنهنجي هٿن سان وسونءَ ٿاهي کانيندڙ هجي؛ پاڪي هٿ ته لڳائي ڏني؛ بنواسي هجي، پر جيڪڏهين رام نام سان من پريمي نه هجيس ته جيڪي به ڪيو اُهس سو سڀ نشل آهي. اُهو (مٿي ذڪر ڪيل ساڌن) کان، اُهو چنڊال ڪي اَمر ڪري سمجهو، جنهنجي من ۾، سري گورو ارجن ديو جي فرمانن ٿا ته پريو وسي ٿو.

ري چت، چيت چيت اچيت
ڪاهي نه ٻالميڪہ ديکہ - ڪس ذات ٿي، ڪهه پدم آمرٿو، رام ڀگت ڀيکہ (اڪ رهاءُ)

ارٿ :- هي غافل من! تون چمه سان هرئي جو سمرن ڪر. والميڪ هي جيون چرلر ذاتهن جو نه تو ڏسين ته هو ڪهڙيءَ نيچ ذات مان، ڪهڙي نه وڏي درجي تي رچي پهتو. هي ڀائي!

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ

ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ਚਉਪਦੇ

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਇ ॥ ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਜਾਣਹਿ ਸੋਇ ॥ ੧ ॥ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਅਹੈ ਸਭ ਤੇਰੀ ਰਜਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਤੇਰੈ ਪਾਸਿ ॥ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ੨ ॥ ਆਖਣੁ ਸੁਨਣਾ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥ ਤੂ ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਸਰਬ ਵਿਡਾਣੀ ॥ ੩ ॥ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ॥ ਨਾਨਕ ਦੇਖੈ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

راڳ ڀيرَءُ

محلا پهلا گهر پهلا چؤپدي شبد (١)

ايڪ اونڪار ست نام ڪرتا پُرکُ نِربَهُ نِروَيرُ اڪال مُورتِ
اجُوني سَئين گور پرسادِ

پرميشور جي اُستتي

(١) تُجهَ تي ٻاهرِ ڪِڇُ نَ هوءِ
تُو ڪرِ ڪرِ ديکهِ جاڻهِ سوءِ

ارٿ:- هي هري! توهنجي آگيا کان سواءِ ڪجهه به نه ٿو ٿي سگهي يعني سڀ توهنجي آگيا سان ٿئي ٿو، جيئن ته جپ صاحب ۾ فرمايل آهي ("هڪمي اندر سڀ ڪو، ٻاهر هڪم نه ڪوءِ.") ٿو ٿي ٿيءِ پساو ڪيو آهي ۽ ان کي ڏسڻ وارو يعني سار سنڀال لهڻ تون.

ڪتا ڪيتي ڪڇه ڪهي نه جاءِ

جو ڪڇه آهي، سڀ تيري رضاءِ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀڳوان! جو توهنجي مهما جا ڪري سگهندو؟ جيڪي ڪي نظر اچي ٿو، سو سڀ توهنجي آگيا ۾ آهي. [اهيءُ = نظر ۾ اچي ٿو.]

(٢) جو ڪڇه ڪرڻا سُ تيري پاس

ڪسُ آگي ڪيچهي ارداس

ارٿ:- جيڪي ڪي ڪرڻو آهي سو او وت آهي يعني جڏهن توهنجي طاقت ملندي تڏهن اسين ڪوبه ڪم ڪري سگهنداسين، تنهن ڪري سڀ ڪجهه او وت آهي. ٻيءَ اسين ڪنهن وٽ ارداس ڪريون؟ (پاڻ ارداس او وٽ ئي ڪرڻ جڳائي).

(٣) آکڻُ سُنڻا تيري باڻي

تو آپي جاڻهِ سرب وڊاڻي

ارٿ:- مان توهنجي ئي نام روپي واڻي جپان ٿو ۽ ٻڌان ٿو. هي وڏي ۾ وڏا اسچرج روپ! اون ئي منهنجي سڀني ڪمن جو جاڻو آهين.

(٤) ڪري ڪرائي جاڻي آپ

نانڪ ديکي ٿاپ اٿاپ.

ارٿ:- تو پاڻيھي پاڻ برهما کي پيدا ڪري، اُن مان سڄي سرشٽي پيدا ڪئي آهي. سري گورو نانڪ ديو جن چون ٿا ته ”هي ايشور! تون پاڻ ئي پيدا ۽ ناس ڪرڻ جي ليلا ڏسين ويٺو.“

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਤਰੇ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਤਰੇ ॥ ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਤਪਸੀ ਜਨ ਕੇਤੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ॥ ੧ ॥ ਭਵਜਲੁ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜਗੁ ਰੋਗਿ ਬਿਆਪਿਆ ਦੁਬਿਧਾ ਡੁਬਿ ਡੁਬਿ ਮਰੀਐ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੁਰੁ ਦੇਵਾ ਗੁਰ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥ ਆਪੇ ਦਾਤਿ ਕਰੀ ਗੁਰਿ ਦਾਤੈ ਪਾਇਆ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥ ੨ ॥ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਮਨੁ ਮਨ ਤੇ ਮਾਨਿਆ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਈ ॥ ਮਨੁ ਜੋਗੀ ਮਨੁ ਬਿਨਸਿ ਬਿਓਗੀ ਮਨੁ ਸਮਝੈ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥ ੩ ॥ ਗੁਰ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿਆ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

راڳ ڀيروَ محلا پهلا گهر دوجا شبد (٢)

گورن جي اُستتي ۽ نام جي مهما

(١) گورَ ڪي شبدِ تري مُنِ ڪيتي، اِندرادِڪ برهمادِ تري
سنڪ سنندن تپسي جن ڪيتي، گور پرسادي پارِ پري

ارٿ:- هي پاني! گورن جي اُپديش سان ڪيترا مُني ۽ انيڪ بيا اندر ۽ برهما جهڙا تري پار پيا آهن. گورن جي ڪرپا

سان سنڪ، سنندن، سنالن ۽ سنت ڪمار (برهما جا چار پٽ) ۽ ڪيترائي ڀڳت، سنسار ساگر مان لنگهي پار پيا آهن.

ٻوجَل ٻن شبدي ڪنُ ترڻي
نامَ ٻنا جڳ روڳ ٻياپيا، دبدا ڏُب ڏُب مَرڻي
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي پيارا! شبد جي پرتاپ کان سواءِ، اوهين هي ۽ ڀوساگر ڪيئن لنگهندا؟ نام ٻنا، هي ۽ سارو سنسار، اهنڪار روپي روڳ ۾ ورتايو رهيو آهي ۽ دبدا روپي ندي ۾، جيڻ ٻڏي ٻڏي مري وڃن ٿا. نام کان سواءِ هنن جو ڪوبه ڇوٽڪارو نه آهي يعني نام نه جپي، دبدا ۾ ئي ناس ٿي وڃن ٿا.

(٢) گوُر ديوا گوُر الکَ اڀيوا، ترڀوڻ سوجهي گوُر ڪي سيوا
آپي دات ڪري گوُر داتي، پايا الکَ اڀيوا

ارٿ:- گورو پرڪاشوان، الک ۽ ابو آهي، تنهن لوڪن جي سوجهي گورن جي سيوا سان ئي پراپت ٿئي ٿي. جڏهين گورو داتا پاڻ پنهنجي ڪرپا جي نظر سان نام جي بخشش ڪري ٿو، تڏهين ئي جيوَ، الک ابو واهگوروءَ کي پائين ٿا.

(٣) مَنُ راجا مَنُ مَنُ تي مانيا، مَنسا مَنهه سَمائي
مَنُ جوڳي مَنُ ٻنس ٻيوڳي، مَنُ سَمجهي گُڻ گائي

ارٿ:- من راجا آهي (پر جي ڪام آڌڪن جي وس نه اچي) ۽ من منتر يا گورن جي اپديش سان ئي لوبهه ٿئي ٿو، پوءِ ٻڏي من ۾ ئي سمائجي وڃي ٿي يعني مشائون من جي اندر سمائجي ٻند ٿي وڃن ٿيون. من گڻ ڳائي سمجهي جوڳي ٿئي ٿو ۽ من ئي سڀ گڻ ڌاري، پرميشور سان ساڻ ڏئي ٿو ۽ پوءِ وڇوڙي جي ڪري، جنم مرڻ جي چڪر ۾ اچي ٿو. جي من، گورن جي اپديش مان سمجهي وڃي ٿو ته پوءِ ايشور جا گڻ ڳائي ٿو.

(٤) گور تي مَنُ مارِئا شَبَدُ وِيچارِئا، تي وِرلي سَنسارا
نانَڪَ صاحِب ڀرِپُرِ ليڻا، ساچ شَبَدِ نِستارا.

ارٿ:- هن سنسار ۾ اهڙا ڪي ورلي آهن، جن گوروءَ جو شبد وٺي، من ماريو آهي ۽ ان تي ويچار ڪيو اٿن. سري گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته اهڙا پرش سچي شبد جي ڪري ڀرپور پرماتما ۽ سرووياپڪ ديالو ۾ سمائجي وڃن ٿا ۽ سنسار ساگر مان ڇوٽڪارو پائين ٿا. (ڀيو ارٿ) گورن جي سکيا وٺي، شبد جو ويچار ڪرڻ سان من مري ٿو، پوءِ ايشور جو سڀ ۾ ڀرپور ۽ وياپڪ آهي، تنهن ۾ سچي شبد ۾ سمائجڻ ڪري نستارو ٿئي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧

ਨੈਨੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹੀ ਤਨੁ ਹੀਨਾ ਜਰਿ ਜੀਤਿਆ ਸਿਰਿ ਕਾਲੋ ॥ ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ਰਹਸੁ ਨਹੀ ਸਾਚਾ ਕਿਉ ਛੋਡੈ ਜਮ ਜਾਲੋ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਨਮੁ ਗਇਓ ॥ ਸਾਚ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਕਬਹੁ ਨ ਛੂਟਸਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਭਇਓ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਨ ਮਹਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਹਉ ਮਮਤਾ ਕਠਿਨ ਪੀਰ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਇਨ ਬਿਧਿ ਤਰੁ ਤੂ ਤਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ਬਹਰੇ ਕਰਨ ਅਕਲਿ ਭਈ ਹੋਛੀ ਸਬਦ ਸਹਜੁ ਨਹੀ ਬੂਝਿਆ ॥ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮਨਮੁਖਿ ਹਾਰਿਆ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧੁ ਨ ਸੂਝਿਆ ॥ ੩ ॥ ਰਹੈ ਉਦਾਸੁ ਆਸ ਨਿਰਾਸਾ ਸਹਜ ਧਿਆਨਿ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੂਟਸਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥

راڳ ڀيرو محلا پهلا شبد (٣)

ٻڍاپڻ جي حالت

(١) نَيني دِرسَٽ نهي تَنُ هِينا، جَرِ جِيتِئا سِرِ ڪالو
رُوپَ رَنگُ رَهَسُ نهي ساچا، ڪِئُ ڇوڏي جَمَ جالو

ارٿ:- ڀلائي ۾ هيو جي اکين جي نظر گهٽ ٿي ٿي وئي ۽ ڪن هيٺو ٿو ٿئي، ڀلايو جيتي ٿو يعني غالب پوي ٿو ۽ سر مٿان ڪال سوار ٿو ٿئي. ڪي روپ ٿڪي رنگ رهي ٿو ۽ نه سچو آنند ٿو پراپت ڪري سگهي، پوءِ ڪال کيتري جڏهن يعني جڏهن جوان هو تڏهين ڪڏهن نه ڪمايئين سو پوءِ ڀلائي ۾ ڇا ڪري سگهندو؟ جڏهن ڪري ڪال پهچندو ڪم پورو ڪري ٿو ڇڏي.

پرماڻ:- ”ليکه، ليکه ٿي تن ڪينا، ڀي ڪيس دڏ وائي
روڏا ڪنٺ، شبد نهي آئڙي، آپ ڪيتا ڪرم پرائي.“
[راڳ سورٺه باڻي ڀڳتن جي شبد (۱)]

جنهنجو ارٿ آهي ته (برڌ اوستا ۾) منهنجي ليکڻ مان شڪتي ڀڄ وئي، منهنجو تن ڪري ٿي ويو آهي ۽ منهنجا وار کير جهڙي رنگ جهڙا اڇا ٿي ويا آهن. منهنجو گلو خشڪ ٿي ويو آهي ۽ وات مان ڪو لفظ نٿو نڪري، تنهنڪري اهڙي اوستا ۾ جيو اون ڇا ڪندين؟ (مطلب ته تڏهين اون ڪي به ڪين ڪري سگهندين، تنهنڪري واجب آهي ته اون هينئر ئي رام جو سمرن ڪر).

ٻڍاپي، هر جپ جنم گنئو
ساچ شبد بن ڪبهه نه ڇوٽيس، ٻرٿا جنم ڀئو

(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ٻڍاپي! تنهنجو جنم اجائي ويو آهي، تنهن ڪري نام جپ. جيئن ته گوروائي ۾ فرمايل آهي ”مانس جنم اموالڪ پائيو برٿا ڪاهي گوائو.“ سچي شبد جي جپ کانسواءِ ڪڏهين ڇوٽڪارو نه لهندءِ، تنهن ڪري اجايو جنم نه وڃاءِ.

(٢) تن مهه ڪام ڪروڌ هئُه ممتا، ڪٺن پير اَت ڀاري
گورمکهه رام جپهه رس رسنا، ان بِڌ تر تؤ تاري

ارٿ:- تنهنجي تن ۾ ڪام ڪروڌ، اهنڪار ۽ ممتا آهي، تنهن ڪري انتڪال ۾ تمام گهڻي ۽ ڪٺن پيڙا ٿيندء. رسنا د ئاران گوروء جي سکيا سان نام جپ، ته تون پڳتيء روپي بيڙيء ۾ تري ويندين. (بيو ارٿ) هي ڀائي! گورن د ئاران ٻه ٻر ڪري رسنا سان رام جپ، جنهن ڪري تون سنسار روپي نديء مان تري پار پوين.

(٣) ٻهري ڪرن عقل ڀتي هوچهي، شبد سهج نهي ٻوجهئا
جنم پدارٿ منمکهه هارئا، بِن گور انڌ نه سوجهئا

ارٿ:- هي سائين جا سنواريا! تنهنجا ڪن هاڻي ٻوڙا ٿي پيا آهن، عقل ٻه گهٽ ٿي ويو اٿيئي ۽ شبد د ئاران سروپ جي ٻوجهه نٿي پويئي. هي منمکه! امولڪ پدارٿ جهڙو مانکه جنم ونڃرت وڃايو اٿيئي ۽ ڇاڪاڻ ته اکيان جي انڌ ڪري، گوروء جو اپديش نه ورتو اٿيئي. [ٻهري = ٻوڙا. ڪرن = ڪن. هوچهي = گهٽ. سهج = سروپ.]

(٤) رهئ اُداس آس نراسا، سهج ڌئان بئراڳي
پرڻوت نانڪ گورمکهه ڇوٽس، رام نام لو لاڳي.

ارٿ:- هي جيو! اُنهن جو جنم سڦلو آهي، جي دنيا ۾ رهندي به اُداسي رهن ٿا ۽ نراسي ٿي سهج ۾ ڌيان لڳائين ٿا يعني سروپ ۾ لو لين ٿي بئراڳي ٿين ٿا. سري گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته اهي گورمکه، رام نام سان لنؤ لڳائي، ڀوساگر مان مکتي پائين ٿا.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧

ਭੂੰਡੀ ਚਾਲ ਚਰਣ ਕਰ ਖਿਸਰੇ ਤੁਚਾ ਦੇਹ ਕੁਮਲਾਨੀ ॥ ਨੇਤ੍ਰੀ ਧੁੰਧਿ ਕਰਨ ਭਏ ਬਹਰੇ ਮਨਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਅੰਧੁਲੇ ਕਿਆ

ਪਾਇਆ ਜਗਿ ਆਇ ॥ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਨਹੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਲੇ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਹਵਾ ਰੰਗਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਰਾਤੀ ਜਬ ਬੋਲੈ ਤਬ ਫੀਕੇ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵਿਆਪਸਿ ਪਸੂ ਭਏ ਕਦੇ ਹੋਹਿ ਨ ਨੀਕੇ ॥ ੨ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਰਸੁ ਵਿਰਲੀ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥ ਜਬਲਗੁ ਸਬਦ ਭੇਦੁ ਨਹੀ ਆਇਆ ਤਬਲਗੁ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਏ ॥ ੩ ॥ ਅਨ ਕੋ ਦਰੁ ਘਰੁ ਕਬਹੂ ਨ ਜਾਨਸਿ ਏਕੋ ਦਰੁ ਸਚਿਆਰਾ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮੁ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰਾ ॥੪॥੩॥੪॥

راڳ ڀيرو محلا پهلا شبد (٤)

ٻڍاپي جي حالت

(١) ٻُڍڙي چالِ ڀرڙ ڪَر ڪَسِري، تُچا ديهِ ڪُملاڻي
ليتري ڏِٺڻ ڪَرن ٻُڌي ٻوري، منمکِ نامُ نَ جاڻي

ارٿ:- هي جيو! ٻڍاپڻ ۾ تنهنجي چال ڏِنگي، اُبتي، افسوس واري ٿي ٿي آ ۽ پير هٿ ڪسڪن پيا يعني ڏڏڻ پا ٿڙن پيا ۽ چمڙي ۽ سڄي ديهه ڪومائجي وڃڻي ٿي. اکين تي ڏِنڌ چڙهي ويو آهي ۽ ڪَن ٻوڙا ٿي پيا آهن تڏهن به منمک رام نام روپي اوکد (دوا) نٿو ڄاڻي يعني ان سان پريم نٿو ڪري، جو ته حياتيءَ جو مول مقصد آهي ۽ اهو وڃائي سهاءِ ڇڏيو. [ٻُڍڙي چال = ڏِنگي، اُبتي چال. ڀرڙ = پير. ڪَر = هٿ. تُچا = کَل، چمڙي. ڪُملاڻي = ڪومائجي وڃي ٿي. ليتري = اکيون. ڪَرن = ڪَنَ. ٻوري = ٻوڙا.]

اَنڌُلي ڪِيا پائِيا جَڳ آءِ
رامُ رِدي نهي گُور ڪي سيوا، چالي مُولُ گَواءِ
(ٻِکُ رهاءُ)

ارٿ:- هي انڌا اگياني جيو! سنسار ۾ اچي تو ڪهڙو لاڀ پاتو؟ تو رام نام جو شبد نه پرايو ڪهو آهي ۽ نه ستگروءَ جي سيوا

کٿي آهي، تنهنڪري تون سواسن روپي موڙيي، اجائي وڃت
ڪري وڃين ٿو يعني مري وڃين ٿو. [انڌلي=انڌا اگياني جيو.
چالي = وڃين ٿو. مؤل = سواسن روپي موڙيي.]

(۲) جِهوا رَنگِہ نهي هَر راتي، جَب ٻوليِ تَب ڦيڪي
سَنتَ جنا ڪي نِندا وِئاپِسِ،
پسوُ ڀئي ڪدي هوهِ نَہ نيڪي

ارٿ:- هي ڀائي! جنهن پنهنجي زبان پرماتما جي پريم ۾ نہ
رنگي آهي، سو خراب ٻول ٻولي ٿو ۽ ڍورن جهڙو ٿئي ٿو، ۽ وءِ
هو ڪڏهين بہ چڱو نٿو ٿئي يعني سنتن جي گلا ڪرڻ ڪري
ڪيئن چڱو ٿيندو؟ [جهوا=زبان. ڦيڪي = خراب. رنگ =
پرماتما جو پريم. پسون=ڍورن جهڙو. نيڪي = چڱو.]

(۳) اَنمرتُ ڪا رَسُ وِرلي پائِئا، سَتِگوُر ميل مِلائي
جَبَ لَگُ سَبدُ ڀيدُ نهي آئِئا، تَبَ لَگُ ڪالُ سَنتائي

ارٿ:- ڪي ورلا شخص نام جو امرت رس پائين ٿا، جنکي
ستگورو پاڻ سان ميلي، پوءِ پرماتما سان ملائي ٿو. جيسين گوروءَ
جي اپديش جو ڀيد نٿو سمجهہ ۾ اچي، تيسين جيو کي ڪال دک
ڏئي ٿو يعني تيسين کيس ڪال جو ڊپ هروقت رهي ٿو.
[ڀيد = ڳجهہ. سنتائي = دک ڏئي ٿو.]

(۴) آنَ ڪو دَرُ گهرُ ڪَبهوُ نَہ جانِسِ، ايڪو دَرُ سَچِئارا
گوُر پرسادِ پرم پد پائِئا، نانڪُ ڪهيِ وِچارا.

ارٿ:- سري گورو نانڪ صاحب جن داس ڀاو سان چون ٿا
تہ جو پرش هڪ سچي واهگوروءَ جي دروازي کان سواءِ، ٻئي
ڪنهن جو در نٿو ڄاڻي، يعني هڪ سچي پرماتما جو در پڇاڻي
ٿو، سوئي گوروءَ جي ديا سان پرم پد پائي ٿو. [آن ڪو در گهر =
ٻين جو در گهر. وچارا = ويچارو، مسڪين.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧

ਸਗਲੀ ਰੈਣਿ ਸੋਵਤ ਗਲਿ ਫਾਹੀ ਦਿਨਸੁ ਜੰਜਾਲਿ ਗਵਾਇਆ॥ ਖਿਨ ਪਲੁ ਘੜੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਿਆ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਰੇ ਕਿਉ ਛੂਟਸਿ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥ ਕਿਆ ਲੇ ਆਵਸਿ ਕਿਆ ਲੇ ਜਾਵਸਿ ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਊਂਧਉ ਕਵਲੁ ਮਨਮੁਖ ਮਤਿ ਹੋਛੀ ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਸਿਰਿ ਧੰਧਾ ॥ ਕਾਲੁ ਬਿਕਾਲੁ ਸਦਾ ਸਿਰਿ ਤੇਰੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਗਲਿ ਫੰਧਾ ॥ ੨ ॥ ਡਗਰੀ ਚਾਲ ਨੇਤ੍ਰ ਫੁਨਿ ਅੰਧੁਲੇ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਨਹੀ ਭਾਈ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਹੈ ਮਾਇਆ ਅੰਧੁਲਉ ਧੰਧੁ ਕਮਾਈ ॥ ੩ ॥ ਖੋਇਓ ਮੂਲੁ ਲਾਭੁ ਕਹ ਪਾਵਸਿ ਦੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੇ ॥ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਪਤੀਣੇ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥

راڳ ڀيرو محلا پهلا شبد (٥)

هي من! تون ڪيئن ڀوساگر کان ڇٽندين؟

(١) سڳلي رَيڻِ سووت گلِ ڦاهي، ڏِنسُ جنجال گَوائِيا

کِنُ پَلُ گهڙي نهي پرڀُ جاڻِيا، جِنِ اِهُ جگتُ اُپائِيا

ارٿ:- ساري حياتيءَ رات سمهي ۽ اڪيلو گذارئين، ۽ وچارو تنهنجو ٻهراڙي ۾ پيئي اهو ماڻهو ننڊ ۾ ستو ڪتب وغيره جي جنجال ۾ وچارو ٿو، ۽ پرڀوءَ جنهن هيءَ سارو برهمانڊ رچيو آهي، تنهن کي هڪ کن، پل ۽ گهڙي به نه ٿو ياد ڪري. [سڳلي ريڻ = ساري حياتيءَ رات. گوائيا = وڃايو ٿو.]

مَن رِي، ڪِئن ڇُوٽِس دُک ڀاري

ڪِيا لي آوِس ڪِيا لي جاوِس، رام جپهُ گُڻ ڪاري

(رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! ٻڌ ته جنمن جي پاري دک کان ڪيئن ڇوٽڪارو پائيندين؟ سنسار ۾ تون ڇا ڪٺي آئين ۽ ڇا ڪٺي ويندين؟ سيئي گڻ يا اُپڪارن جو ڪرڻ وارو، جو رام آهي، تنهن کي تون جپ [پاري = ڏکيا. گڻ ڪاري = گڻن يا اُپڪارن جو ڪرڻ وارو.]

(٢) اُوڌُ ڪولُ منمک مت هوڇي، من انڌي سر ڌنڌا
ڪالُ بِڪالُ سدا سر تيري، بِنُ ناوي گل ڦنڌا

ارٿ:- هي منمک! تنهنجو ڪنول روپي هردو اونڌو آهي يعني ايشور کان بيمک آهين ۽ مت ٻه تڇ تي ويٺي آهي؛ هي اندي من وارا، تون سر تي دنيوي ڌنڌن جو گهڻو بار وجهي رهيو آهين، تنهن ڪري نام کان سواءِ، تنهنجي سر تي جنم مرڻ جي ڦاهي هروقت سوار آهي يعني نام کان سواءِ جونين جي ڦاهي تنهنجي گلي ۾ پيئي آهي. [اوڌ = اونڌو. هوڇي = تڇ، نيچ. ڪال = موت. بڪال = جنم. گل = گلي ۾. ڦندا = ڦاسي، ڦاهي.]

(٣) ڏگري چال نيترُ ڦُنِ انڌلي، شبد سرت نهي پائي
شاستر بيد ترئِ گُڻ هئِ مائِيا، انڌلُتر ڌنڌُ ڪمائي

ارٿ:- هي جگياسو! برڌ اوستا ۾ تنهنجي چال اٻٽي ٿي آهي يعني هلڻ ۾ ڪسڪين پيو، وري اکيون ٻه انڌيون ٿيون آهي يعني هلڻ ۾ ڪسڪين پيو، ورڪ ڏيان رکڻ ٻه نه ٿو وٺيئي. خود شاستر ۽ ويد ٻه اٿيئي ۽ شبد ۾ ڏيان رکڻ ٻه نه ٿو وٺيئي. خود شاستر ۽ ويد ٻه اٿيئي ۽ شبد ۾ ڏيان رکڻ ٻه نه ٿو وٺيئي.

(٤) ڪوئِتو مولُ لاڀُ ڪهِ پاوين، دُرمت گيان وِهوڻي
شبد بيچار رام رسُ چاکِئا، نانڪ ساچ پتيڻي.

ارٿ:- ڪهڙي ڪوڙي سمند وارا ۽ گيان ڪان رهت انسان! سواس روپي مول، اجايو ڪوڙي ڇڏيئه، پوءِ نام روپي لاڀ ڪٿان پائيندين يا ڪيئن پائيندين؟ جنهن ٻرش، گوروءَ جي اپديش سان، رام جو رس چکيو آهي، سو ئي سچ سروپ مالڪ ۾ اعتبار وارو ٿيو.
[مُول = سواس روپي موڙي. پتيڻي = اعتبار وارو ٿيو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧

ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਰਾਮੁ ਰਸਨਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਸਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਸਿ ਅੰਤਰਿ ਜਾਣਿ ਪਛਾਤਾ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਐਸਾ ਮੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥ ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਅਪਰੰਪਰਿ ਰਾਤਾ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੋ ॥ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਚੁ ਵੇਸੋ ॥ ੨ ॥ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਸਚੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਿਹਵਾ ਮਿਥਿਆ ਮੈਲੁ ਨ ਰਾਈ ॥ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੩॥ ਗੁਣੀ ਗੁਣੀ ਮਿਲਿ ਲਾਹਾ ਪਾਵਸਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ॥ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟਹਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پهلا شبد (٦)
گور شيوڪ جي رهڻيءَ بابت

(۱) گُور ڪي سَنگِ رهئي ڍِن راتي، رام رَسنِ رَنگِ راتا
اَوَرُ نَ جاڻسِ، شَبدُ پڇاڻسِ، اَنتَرِ جاڻِ پڇاتا

ارٿ:- سچو شيوڪ اهو آهي، جو گوروءَ جي سنگ ۾ ڏينهن رات رهي ڪري، رسنا سان رام نام جو جاپ ڪري، پريم ۾ رنگجي ويو آ. هو ٻئي ڪنهن کي نٿو ڄاڻي، پر شبد (گوروءَ جي اپديش) کي سمجهي ٿو ۽ اندر ۾ ئي ڏيئي، نج سروپ کي ساڪيات اچي پسي ٿو. [رام رس رنگ راتا = زبان سان رام نام جو جاپ ڪري، پريم ۾ رنگجي ويو آ. پڇاڻس = سڃاڻي ٿو.]

سو جن آئسا ميئ من پاوي
آپ مار آپرنپر راتا، گور کي کار ڪماوي
(اڪ رهاءِ)

ارٿ:- سري گورو نانڪ صاحب فرمائين ٿا ته اهڙو ني سچو شيوڪ منهنجي من کي وڻي ٿو ۽ اهو ني آپا ڀاءُ ماري، اپرنپر پرماتما کي پريم ڪري ٿو ۽ گوروءَ جي شيوا ڪمائي ٿو. [اپرنپر = پري کان پري (پرماتما).]

(٢) انتر باهر پرکُ نرنجن، آد پُرکُ آديسو
گهٽ گهٽ انتر سرب نرنتر، رو رهيا سچ ويسو

ارٿ:- آد پرکُ، نرنجن پرماتما اندر، باهر، گهٽ گهٽ ۾ ۽ ساري برهمنڊ ۾ جو اڪ رس ٿي ڪري رمي رهيو آهي، تنهن کي اهو سچو شيوڪ نمسڪار ڪري ٿو. [آديسو = نمسڪار ڪري ٿو. نرنتر = اڪ رس ٿي ڪري.]

(٣) ساچ رتي سچ انمرت جهوا، مثيا ميل نه رائي
نرمل نام انمرت رس چاکيا، شبد رتي پت پائي

ارٿ:- جو سچ روپ واهگوروءَ ۾ رتل آهي، سو نسچي ڪري امرت روپي نام اُچاري ٿو ۽ ان جي زبان ۾ ڪوڙ ٻولڻ جي ميل هڪ اُهر جي داڻي جيتري به نٿي رهي. اهو پرش نرمل ۽ امرت روپي نام جو رس چکي ٿو، جنهنڪري شبد سان رچي عزت پائي ٿو. [ميل نه رائي = جوٺ هڪ اُهر جي داڻي جيتري به نه آهي.]

(٤) گُڻي گُڻي مل لاها پاوين، گور مکه نام وڏائي
سگلي دوکه مٽيه گور شيوا، نانڪ نام سکائي.

ارٿ:- اهو شيوڪ گڻوان سنتن سان ملي، گڻ حاصل ڪرڻ ڪري، نام جو فائدو پائي ٿو ۽ گورمکه ٿي، نام جي وڏائي پراپت

ڪري ٿو. سري گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته گوروءَ جي سيوا سان سڀ دک ناس ٿين ٿا ۽ نام ٿي سگهندي يعني مددگار ٿئي ٿو. [(١) گٺي = گٺوان سنمس. (٢) گٺي = گٺ حاصل ڪرڻ ڪري.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਰਬ ਧਨੁ ਧਾਰਣੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ॥ ਅਮਰ ਪਦਾਰਥ ਤੇ ਕਿਰਤਾਰਥ ਸਹਜ ਧਿਆਨਿ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਰੇ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਹਿਰਦੈ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਭਰਮੁ ਭੇਦੁ ਭਉ ਕਬਹੁ ਨ ਛੂਟਸਿ ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਜਾਨੀ ॥ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵਸਿ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਧੰਧਾ ਕਰਤ ਸਗਲੀ ਪਤਿ ਖੋਵਸਿ ਭਰਮੁ ਨ ਮਿਟਸਿ ਗਵਾਰਾ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਕਬਹੀ ਅੰਧੁਲੇ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਮਨਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮੂਆ ॥ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਆ ॥ ੪ ॥ ੬ ॥ ੭ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پهلا شبد (٧)

(١) هردي نام سرب ڌن ڌارڻ، گور پرسادي پائيئي
آمر پدارٿ تي ڪرتارٿ، سهج ڌيان لو لائيئي

اوهه سڄي خلقت جي پاليندڙ مالڪ جو نام روپي ڌن، هردي ۾ ٿي آهي، پر اهو گوروءَ جي ڪرپا سان ئي پائي سگهبو. جنهن پرش سهج سروپ ۾ ڌيان لڳايو آهي، سو نام روپي امر پدارٿ پائي ٿو ۽ اُن جا ڪم سڦل ٿين ٿا. [ڪرتارٿ = سڦلا.]

مَن ري، رام ڀڳت چت لائيئي
گورمکه رام نام جپ هردي، سهج سيتي گهر جائيئي
(اڪ رهاؤ)

ارٿ:- هي منهنجا من! رام جي ڀڳتيءَ ۾ چت لاءِ. گوروءَ
ي مکه د ئاران، رام نام جو هردي ۾ جپ ڪر ته گيان يا سانت
ن سروپ ۾ سمائجي وڃين. [سهج = گيان. گهر = سروپ.]

(٢) ڀرم ڀيد ڀئه ڪبهه نه ڇوٽسِ، آوت جات نه جاني
بِنُ هرِ نام ڪو مُڪت نه پاوِسِ، ڏوبِ مُئي بِنُ پاني

ارٿ:- واهگوروءَ جي نام کان سواءِ، ڀرم ۽ جنم مرڻ جو ڀؤ،
ڪڏهين ننهو ناس ٿئي ۽ نڪو جيو مڪتي تو حاصل ڪري سگهي.
ير بنا پاڻيءَ ٻڏي مري ٿو يعني وشين ۾ لڳي اجايو جنم وڃائي ٿو.

(٣) ڌَنڌا ڪَرتِ سگلي پتِ کووِسِ، ڀرم نه مِٽسِ گوارا
بِنُ گور سبد مُڪتِ نهي ڪبهي، آنڌلي ڌنڌ پسارا

ارٿ:- هي گنوار! دنيوي ڌنڌا ڪري ڪري، پنهنجي سموري
پت وڃائي رهيو آهين ۽ ڀرم دور ننهو ڪري سگهين. تنهنڪري
هي انڌا، تون جو دنيوي ڌنـڌن جا پسارا ڪري رهيو آهين،
سو گوروءَ جي شبد کانسواءِ، مڪتي ڪڏهين به ڪين پائي سگهندين.
[گوارا = گنوار، بي عقل. ڌنڌ پسارا = دنيوي ڌنڌن جا پسارا.]

(٤) آڪُل نِرنجن سِئه مَنُ مانِئا، مَنهي تي مَنُ مؤئا
آنتر باهرِ ايڪو جانِئا، نانڪ آوَرُ نه دوئا.

ارٿ:- سري گورو نانڪ صاحب فرمائين ٿا ته ڪُل کان رهت
پرماتما سان، من جڏهين راضي ٿئي ٿو، تڏهين من سروپ جي
اندر ئي مري وڃي ٿو ۽ اندر ٻاهر اهو هڪڙو ئـي واهگورو، جيو
سمجهي ٿو، جنهنڪري ٻئي ڪنهن کي ننهو سڃاڻي. [اڪل =
ڪُل کان رهت. نرنجن = مايا جي سُرمي بنا، واهگورو. مانئا =
راضي ٿئي ٿو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧

ਜਗਨ ਹੋਮ ਪੁੰਨ ਤਪ ਪੂਜਾ ਦੇਹ ਦੁਖੀ ਨਿਤ ਦੂਖ ਸਹੈ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵਸਿ ਮੁਕਤਿ ਨਾਮਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥੇ ਜਗਿ ਜਨਮਾ ॥ ਬਿਖੁ ਖਾਵੈ ਬਿਖੁ ਬੋਲੀ ਬੋਲੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਨਿਹਫਲੁ ਮਰਿ ਭ੍ਰਮਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੁਸਤਕ ਪਾਠ ਬਿਆਕਰਣ ਵਖਾਣੈ ਸੰਧਿਆ ਕਰਮ ਤਿਕਾਲ ਕਰੈ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮੁਕਤਿ ਕਹਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਉਰਝਿ ਮਰੈ ॥ ੨ ॥ ਡੰਡ ਕਮੰਡਲ ਸਿਖਾ ਸੂਤੁ ਧੋਤੀ ਤੀਰਥਿ ਗਵਨੁ ਅਤਿ ਭ੍ਰਮਨੁ ਕਰੈ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁ ਪਾਰਿ ਪਰੈ ॥ ੩ ॥ ਜਟਾ ਮੁਕਟੁ ਤਨਿ ਭਸਮ ਲਗਾਈ ਬਸਤ੍ਰ ਛੋਡਿ ਤਨਿ ਨਗਨੁ ਭਇਆ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੈ ਕਿਰਤ ਕੈ ਬਾਂਧੈ ਭੇਖੁ ਭਇਆ ॥ ੪ ॥ ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਾਖਿ ਲੇ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨਾਨਕ ਝੋਲਿ ਪੀਆ ॥ ੫ ॥ ੭ ॥ ੮ ॥

راڳ ڀيرو محلا پهلا شبد (٨)

ڪرم ڪانڊ جا ڪم اجايا آهن. ڪيول نام ئي تارينديو.

اُٿانڪا:- هن مها سندر شبد ۾ سري گورو نانڪ صاحب جن ڏنڪ پنڊت سان بحث ڪندي ڪيس ٻڌايو ته يگيه، هوم، ورت، پوڄا ۽ ٻيا ڪرم ڪانڊ جا ڪم اجايا آهن. ڪيول نام جي ئي ڪري جيو مڪتي حاصل ڪري سگهندو:-

(١) جَڳَن هوم پُنَن تَپ پُوڄا، ديهه دُکي نِت دُوکه سهي

رام نام بِن مُڪت نه پاوِس، مُڪت نام گُورمُکه لهي

اوسط:- يگيه، هوم، پن، تپسيائن ۽ پوڄائن ڪرڻ سان، ديهه کي نت دکي ڪرايو ٿا ۽ اهڙيءَ طرح ڏاڍو مشڪ پيئي دک سهي.

رام نام کانسواءِ، مڪتي نه حاصل ٿي سگهندي. اهو نام گورمک ٿي پراپت ڪن ٿا.

رام نام بنُ، ٻرٿي جڳ جنما

ٻکه کاوئي ٻکه ٻولي ٻولئي، بنُ ناوئي نهڦل مرِ ڀرمنا

(اک رهاؤ)

ارٿ:- واهگوروءَ جي نام بنا، جيو اجايو جنم وڃائي ٿو ۽ هنجو کاڌو به وک روپ آهي ته ڳالهائڻ به خراب اٿس ۽ انت ۾ مري، وري به ڀرمن ۾ پئڪي ٿو يعني جونيون ڀوڳي ٿو. [ٻرٿي =اجايو.]

(٢) پستڪ پاٺ بيا ڪرڻ وکاڻي، سنڌيا ڪرم ٿڪال ڪري

بنُ گور شبد مڪت ڪها پراڻي، رام نام بنُ اُرجهه مري

ارٿ:- جيڪڏهين ڪو پستڪن جو پاٺ ڪري، وياڪرڻ جو وياکيان ڪري ۽ سنڌيا گائتريءَ جا ڪرم ٽنهين وقتن تي ڪري، ته به هي پراڻي! گوروءَ جي شبد کانسواءِ، مڪتي ڪٿي حاصل ڪندو؟ رام نام کانسواءِ جيو خراب ٿي مرندو. [اُرجهه مريءِ = خراب ٿي مرندو.]

(٣) ڏنڊ ڪمنڊل سکا سوُت ڌوتي،

تيرٿ گوَن آت ڀرمن ڪري

رام نام بنُ سانت نه آوئي، جپ هر هر نام س پار پري

ارٿ:- ڪو جيو سنياسيءَ جهڙن سڀ شيون (ڏنڊو، ڪمنڊل، چوٽي، جڻيو ۽ ڌوتي گڏي ڪري، تيرٿن تي گهڻو پئڪي ٿو ته به رام نام کانسواءِ کيس سانت نه ملندي. ٻر جي رام نام، سچي دل سان جپيائين ته پار پوندو. [ڏنڊ=ڏنڊو. سکا = چوٽي. سوُت = جڻيو.]

(۴) جِتا مُکَتَ تِن پَسَر لڳائي، ڀَسَر جهڙ تِن لَکَن پِئا
رام نام بن ڀوڳت نه آوئي، ڪِرت ڪي ٻاڌي پيکر پِئا

اوٿيد- لوڪي جتان هو مٽي لي گوبا منڪ ڪٽي بنائي ۽ تن لي ڀبوت لڳائي ۽ ڪهڙا جڏي لنگوٽي پهڪي، نه ته رام نام بنا لوپت نه ٿي سگهندو. اهي وس اکين ڪرمن ۾ ٻڌجي ڪري هي جيو ڪري ٿو.

(۵) جيتي جيئه جنت جل ٿل مهيئل،
جٿر ڪتر تو سرب جيئا
گور پرسادي راکِلي جن ڪئي، هر رَس نانڪ جهول پيئا.

اوٿيد- سڀئي جيون جنتون، ميدانن، ڌرتي ۽ آڪاس ۾ هي مالڪ! تون ئي وسين ٿو يعني هر هنڌ تون حاضر ناظر آهين. سوي گورو نانڪ صاحب جن فرمائين ٿا ته مون داس کي ڪرپا ڪري رکي ورته ۽ مهر ڪري نه مان هوئي جو نرمل رس وشين کي پاسي ڪري پيئان. [جهول پيئان = وشين کي پاسي ڪري پيئان.]

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਕੋਈ ॥ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੇ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰਿ ਮੂਰਖ ਗਵਾਰਾ ॥ ਇਸੁ ਗਰਬ ਤੇ ਚਲਹਿ ਬਹੁਤੁ ਵਿਕਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਚਾਰੇ ਵਰਨ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੁ ਤੇ ਸਭ ਓਪਤਿ ਹੋਈ ॥ ੨ ॥ ਮਾਟੀ ਏਕ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਂਡੇ ਘੜੈ ਕੁਮ੍ਹਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ਪੰਚ

ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਦੇਹੀ ਕਾ ਆਕਾਰਾ ॥ ਘਟਿ ਵਧਿ ਕੋ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰਾ ॥ ੪ ॥
ਕਹਤੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਜੀਉ ਕਰਮ ਬੰਧੁ ਹੋਈ ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ
ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥ ੫ ॥ ੧ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا تيجا گهر پهلا شبد (۱)

ايڪ اونڪار ست گرو پرساد

ذات پات جو گيرب نہ ڪر.

(۱) جاتِ ڪا گَربُ، نہ ڪَريئہُ ڪوئي
برهم بندي، سو براهمڻ هوئي

ارٿ:- هي ڀائي! ذات پات جو اهنڪار يا ايمان ڪنهنکي نہ ڪرڻ جڳائي. اُهوئي برهمڻ آهي، جو برهم (پرماتما) کي سڃاڻي ٿو. [بندي = سڃاڻي.]

جاتِ ڪا گَربُ نہ ڪَرِ، مُورکہ گَوارا
اسُ گَربُ تي چلہِ بہُتُ وِڪارا (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي مورک اڄاڻ! ذات پات جو هٺ يا ايمان نہ ڪر. انهيءَ ايمان جي ڪري، ڀيا بہ گهڻا وڪار پيدا ٿين ٿا.

(۲) چاري وَرنَ آکيِ سَڀِ ڪوئي
برهم بِندُ تي سَڀ اوپتِ هوئي

ارٿ:- هي برهمڻ! سيڪو چوي ٿو تہ چار ورن آهن. هي برهمڻ! برهما جي ٻج مان سڀ اُپتي ٿئي ٿي. [بِندُ = ٻج.]

(۳) ماٽي ايڪ سڪَلَ سنسارا
بہُ بِڌ ڀانڊي گهڙيِ ڪُمارا

ارٿ:- هڪڙيءَ ئي مٽيءَ مان، هيءُ سڄو سنسار ٺهيل آهي. ڪنڀار (ايشور) هيڪ ان مان ڀانڊا (جيو) جوڙيا يا گهڙيا آهن.

پرماڻ:- ”ڪُماريِ ايڪ جُ ماٽي گونڌي، ٻهُ ٻڌِ ٻالي لائي
ڪاهُو مهِ موتي مُڪتاهَل، ڪاهُو ٻياڌ لڳائي.“

[راڳ آسا سري ڪبير جي شبد (١٦)]

جنهنجو ارٿ آهي تہ ڪبير هڪڙي مٽي جا ڳوهي آهي تنهن مان گهڻن ئي قسمن جا ٿانو تيار ڪيا اٿس. (ڀاو- ايشور سائين پنجن تتن مان سڀ جيو جنتو پيدا ڪيا آهن، پر سڀڪنهن جو رنگ ۽ سڀاءُ نرالو نرالو رکيو اٿس). ڪن کي (گڻن روپي) موتين جي مالها ڏني اٿس ۽ ڪن پر اوگڻ روپي روڳ لڳائي ڇڏيا اٿس.

(٤) پنچہ تتُ مِلِ ديهي ڪا آڪارا
گهٽِ وڌِ ڪو ڪريِ ويچارا

ارٿ:- پنج تت ملي، هيءُ آڪار ٺهيو آهي يعني هي روپ پنجن تتن مان ٺهيل آهي (ڀاو- پرمالما پنج تت گڏي، هيءُ جيو بنايا آهن.) ڪوبہ ويچاري ڏسي تہ انهن پنجن تتن مان گهٽ وڌ ڪجهہ بہ نہ آهي.

(٥) ڪَهتُ نانڪ اهَ جيئُ، ڪرمَ بنڌ هوئي
بنُ سَتِگُرَ ڀيٽي، مُڪتِ نَ هوئي.

ارٿ:- سري گورو امرداس جن فرمائن ٿا تہ هيءُ جيو ڪرمن جي بندش ۾ ٻڌل رهي ٿو. ستگور جي ملڻ کانسواءِ مڪتيءَ جو دروازو نٿو پائي سگهي. [ڪرم بنڌ=ڪرمن ۾ ٻڌل. ڀيٽي=ملڻ.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਜੋਗੀ ਗ੍ਰਿਹੀ ਪੰਡਿਤ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ॥ ਏ ਸੂਤੇ ਅਪਣੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਮਾਇਆ ਮਦਿ ਮਾਤਾ ਰਹਿਆ ਸੋਇ ॥ ਜਾਗਤੁ ਰਹੈ ਨ ਮੂਸੈ ਕੋਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋ ਜਾਗੈ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ॥ ਪੰਚ ਦੂਤ ਓਹੁ ਵਸਗਤਿ ਕਰੈ ॥ ੨ ॥ ਸੋ ਜਾਗੈ ਜੋ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ਆਪਿ ਮਰੈ ਅਵਰਾ ਨਹ ਮਾਰੈ ॥ ੩ ॥ ਸੋ ਜਾਗੈ ਜੋ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥ ਪਰ ਕਿਰਤਿ ਛੋਡੈ ਤਤੁ ਪਛਾਣੈ ॥ ੪ ॥ ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਵਿਚਿ ਜਾਗੈ ਕੋਇ ॥ ਜਮੈ ਕਾਲੈ ਤੇ ਛੂਟੈ ਸੋਇ ॥ ੫ ॥ ਕਹਤ ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਜਾਗੈ ਸੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਜਾਕੀ ਨੇਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ॥ ੬ ॥ ੨ ॥

راڳ ڀيرو محلا ٽيجا شبد (٢)

غافل ڪير آهن ۽ سجاڳ ڪير آهن؟

(١) جوڳي گرهي پنڊت ڀيکه ڌاري
اي سوُتي اپڻي اهنڪاري

ارٿ:- جوڳي، گرهستي، پنڊت ۽ ڀيکه ڌاري پنهنجي اهنڪار جي ڪري اگيان روپي ننڊ ۾ سمهيا پيا آهن.

مائيا مد ماتا، رهيا سوءِ
جاڳت رهي، نه موُسي ڪوءِ (اک رهاءُ)

ارٿ:- جيڪي مايا جي نشي ۾ رتا پيا آهن، سي رهجي وڃن ٿا يعني پرماتما سان نه ٿا ملن. جيڪي جاڳيل (خبردار) رهن ٿا، سي ڪڏهين نه ٿا ٺڳجن يعني اهي پرماتما کي پائين ٿا (ڀاو- جن کي اگيان روپي ننڊ نه آهي، سي ٺڳجن نه ٿا).

(٢) سو جاڳي، جنہن سَتگُر مِلي
پنجہ دُوت اوهہ، وَس ڪَتِ ڪَري.

ارٿ:- سوئي جاڳي ٿو، جنهن کي ستگورو ملي ٿو ۽ پنجن دوتن، ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موهہ ۽ اهنڪار کي اهوئي وس ڪري ٿو.

(٣) سو جاڳي، جو تَتُ وِيچاري
آپِ مَري، اَوَرا نہ ماري.

ارٿ:- اهوئي سڄاڳ آهي جو تت يا مول (پرماتما) جو ويچار ڪري ٿو. پاڻ ماري هلي ٿو ۽ ٻين کي ڏک نٿو رسائي.

(٤) سو جاڳي، جو ايڪو جاڻي
پرڪِرِتِ ڇوڏي، تَتُ پَڇاڻي.

ارٿ:- اهوئي جاڳي ٿو جو هڪ پرماتما کي جاڻي ٿو ۽ ٻين جي (پرڪرتي) خوشامد ڇڏي، تت (ايشور) کي سڃاڻي ٿو.

(٥) چَہُ وَرنا وِچہ، جاڳي ڪوهہ
جَمي ڪالي تي، ڇُوٽي سوهہ.

ارٿ:- چئن ئي ورنن ۾ ڪو ورلي آهي جو سڄاڳ رهي ٿو ۽ اهوئي جم ڪال کان ڇٽل آهي.

(٦) ڪَہَت نانڪ جَن جاڳي سوهہ
گيانَ اَنجن جاڪي نيتري دوهہ.

ارٿ:- سري گورو امرديو جن چون ٿا ته اهوئي سڄاڳ آهي، جنهنجي ٻنهي ۽ نيترن ۾، گيان جو سرمو آهي. [انجن = سرمو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਜਾਕਉ ਰਾਖੈ ਅਪਣੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਸਾਚੇ ਲਾਗੈ ਸਾਚਾ ਫਲੁ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰੇ ਜਨ ਕੈ ਸਿਉ ਕਰਹੁ ਪੁਕਾਰਾ ॥ ਹੁਕਮੇ ਹੋਆ ਹੁਕਮੇ ਵਰਤਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਏਹੁ ਆਕਾਰੁ ਤੇਰਾ ਹੈ ਧਾਰਾ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸੈ ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੈ ਬਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਕਰਿ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਸੋਇ ॥ ਐਸਾ ਬੂਝਹੁ ਭਰਮਿ ਨ ਭੂਲਹੁ ਕੋਇ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا ٽيجا شبد (٣)

”حُڪمےء اَندَرِ سڀُڪو، ٻاهَرِ حُڪم نہ ڪوء“

[سري جپ صاحب]

(١) جاڪئُہ راکئ آپڻي سرڻائي

ساچي لاڳئ ساچا ڦلُ پائي

ارٿ:- جنهن کي ايشور پنهنجي سرڻ ۾ رکي ٿو، سو سچي گوروءَ کي لڳي، سچو نام روپي ڦل پائي ٿو.

ري جَنَ ڪئ سِئُہ ڪَرهُ پُڪارا

حُڪمي هوئا حُڪمي وَرتارا (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! ڪنهنکي تو پڪار ڪرين؟ ڇو تہ پرماتما جي حڪم سان پيدا ٿيو آهين ۽ ان جي حڪم سان ئي تنهنجو ورتارو سنسار ۾ ٿئي ٿو، تنهنڪري تنهنجو دک وغيره پرماتما کان سواءِ ڪير ٻڌندو؟

(٢) ايهُہ آڪارُ، تيرا هئ ڌارا

کِنَ مهہ بِنسئ، ڪَرتَ نہ لاڳئ بارا

ارٿ:- هيءَ ٻنهيجو سرشٽي پرماتما جو بنايل آهي، جو ڪن ۾
ناس ٿو ٿئي. ان کي ناس ڪرڻ ۾، ايشور کي ويرم نه ٿي لڳي.

(٣) ڪر پرساد، اڪ کيل ڏکائيا
گور ڪرپا تي، پرم پد پائيا

ارٿ:- ته ڀاؤ ديا ڪري، هيءَ هڪ کيل رچيو آهي، جو
گوروءَ جي ڪرپا سان ئي جمو پرم (اوچو) پد پائي سگهي ٿو.

پرماڻ:- ”ڪر ڪرپا تي سنت ڀيٽيا، نانڪ من پرگاس.“

(٤) ڪهت نانڪ، مار جيوالي سوءِ
آئيسا بوجهه، ڀرم نه ڀولهه ڪوءِ.

ارٿ:- سري گورو امرداس جن فرمائين ٿا ته ماري ۽ اوڙي
جياري واري، اهو ئي هڪ پرماتما آهي. (پرماڻ:- ”ماري راکي
ايڪو آپ - مانک کي ڪجهه ناهي هاٿ.“ سکمني صاحب.) اهو
جيڪو هن کي سمجهي ٿو ته اهو ڀرم ۾ نه ٿو ڀلجي وڃي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮੈ ਕਾਮਣਿ ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਜੇਹਾ ਕਰਾਏ ਤੇਹਾ ਕਰੀ ਸੀਗਾਰੁ ॥੧॥ ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾਂ ਕਰੇ ਭੋਗੁ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਜੋਗੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਈ ॥ ਜਾਂ ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਿਰਮ ਕਸਾਈ ॥ ਮਿਲਉਗੀ ਦਇਆਲ ਪੰਚ ਸਬਦ ਵਜਾਈ ॥ ੩ ॥ ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਇ ॥ ਜਿਸਨੋ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

راڳ پيرڀ محلا تيجا شبد (۴)

هيءَ تن من پريوءَ لاءِ ئي آهي

(۱) ميءَ ڪامڻِ ميرا ڪنتُ ڪرتارُ
جيها ڪرائي، تيها ڪري سيگارُ

ارٿ:- سري گورو امرداس صاحب جن چون ٿا تہ مان آهيان هڪ جيو روپي استري ۽ منهنجو ڀتار ڪرتار (ايشور) آهي. جهڙو سينگار مونکي پاڻ ڪرائي ٿو، اهوئي ڪريان ٿي.

جانْ تِسُ ڀاوي، ڌانْ ڪري ڀوڳُ
تنُ منُ ساچي صاحب جوڳُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- جڏهين سڄو شڪيوان پرماتما کي وڻي ٿو، تڏهين هو ڀوڳ ڪري ٿو يعني جيو جو پاڻ سان ميلاپ ڪري ٿو. هيءَ تن توڙي من ساچي صاحب جي لاءِ ئي آهي. [جوڳُ=لاءِ، واسطي.]

(۲) اُستت نِندا، ڪري ڪِئا ڪوئي
جا آپي وَرتيءِ ايڪو سوئي

ارٿ:- جڏهين هو هڪڙوئي سڀ ۾ ورتي ٿو تہ پوءِ ساراه يا گلا ڪري، جيوُ ڇا ڪندو؟

(۳) گور پرساديِ، پرم ڪسائي
ملڱڪي دئيال، پنچ شبد وَجائي

ارٿ:- گوروءَ جي ڪرپا سان، پريم جي ڪشش يا ڇڪ ٿئي ٿي يعني پريوُ پاڻ ڏانهن گهرائي ٿو. پوءِ ديالو پرماتما سان ملڻ ڪري، دسوين دئار ۾ جي پنج شبد وڄن ٿا، تن جي سوجهي پوي ٿي. [ڪسائي = ڪشش يا ڇڪ. وجائي = وڄن ٿا.]

(٤) ڀنت نانڪ، ڪري ڪِنا ڪوء
جِسدو آپ، مِلاوي سوء.

ارٿ:- سري گورو امرداسو جي فرمائين ٿا لـه هينئر وڳون ڪير وڃڻي سگهندو؟ جنهنکي پرماتما پاڻ سان ملائي ٿو، سوئي اُن سان ملي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਸੋ ਮੁਨਿ ਜਿ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰੇ ॥ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਕੋਈ ਖੋਜਹੁ ਭਾਈ ॥ ਮਨੁ ਖੋਜਤ ਨਾਮੁ ਨਉਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੂਲੁ ਮੋਹੁ ਕਰਿ ਕਰਤੈ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥ ਮਮਤਾ ਲਾਇ ਭਰਮਿ ਭੋੁਲਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਇਸੁ ਮਨ ਤੇ ਸਭ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣਾ ॥ ਮਨ ਕੈ ਵੀਚਾਰਿ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿ ਸਮਾਣਾ ॥ ੩ ॥ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਜਾਗੈ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਰੈ ॥ ੪ ॥ ਮਨ ਕਾ ਸੁਭਾਉ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਵਸੈ ਅਤੀਤੁ ਅਨਰਾਗੀ ॥ ੫ ॥ ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਜੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥ ੬ ॥ ੫ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا ٽيجا شبد (٥)

(١) سو مُنِ، جِ مَنَ ڪي دُبِڌا ماري
دُبِڌا مارِ، برهم بيچاري

ارٿ:- اهوئي مُني آهي، جو من جي دبڌا يعني ٻيائي ماري ٿو؛ ٻيائي ماري، برهم جو ويچار ڪري ٿو.

اِسُ مَن ڪَئُ، ڪوئي کوجهُ ڀائي
مَنُ کوجَتَ، نامُ نَؤنِدِ پائي　　(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! جيڪو هن من کي کوجيندو، سو نام روپي خزانو پائيندو. "من جيتئي جڳ جيت." [سري جپ صاحب پؤڙي (٢٨)]

(٢) مؤل موهہ کرِ، ڪرتئِ جڳتُ اُپائيا
ممتا لاءِ ڀرم ڀولائيا

ارٿ:- اگيان، جو مؤل يا منڍ موهہ جو آهي، سو بنائي، ڪرتار جڳت پيدا ڪيو آهي. ممتا جي ڪري، جيون کي ڀرم ۾ ڀلايو اٿس.

(٣) اسُ من تي، سڀ پنڊُ پراڻا
من کي ويچار، حڪم ٻجهہ سماڻا

ارٿ:- هن من روپي پرماتما کان ئي پران ۽ سرير پيدا ٿيل آهن. (من حقيقت ڪري پرماتما جو روپ آهي. "اي من، تون جوت سروپ هين، اپنا مؤل پڇاڻ.) انهي من سان ويچار ڪرڻ سان، حڪم کي سمجهي، انسان ايشور ۾ سمائجي سگهي ٿو. [پنڊ=سرير. پراڻا = پراڻ.]

(٤) ڪرمُ هووئِ، گور ڪرپا ڪرئِ
ايهہ منُ جاڳئِ، اسُ من کي دبڌا مرئِ

ارٿ:- جيڪڏهين جيو جا چڱا ڪرم يعني پورب ڪرم اُتم آهن ته هن تي گوروءَ جي ڪرپا درشٽي ٿئي ٿي. هيءُ من، جو اگيان جي ننڊ ۾ سُتل آهي، سو جڏهين جاڳي ٿو تڏهين انجي ڀيائي ناس ٿي ٿئي. [ڪرم = چڱا ڪرم. دبڌا=ڀيائي.]

(٥) منَ کا سڀاءُ، سدا ٻئراڪي
سڀ مهہ وسئِ، آتيتُ آٽراڪي

راڳ پيرڀ محلا تيجا شبد (۷)
نام جي مهما

(۱) نامي آڌري سڀ جڳني لوءِ
گورمکہ، جنا پراپت هوءِ

اوٿ:- جيترا بہ لوڪن جا جيو آهن، سي سڀ نام جي سمرن ڪري ئي تري پار ٿيا آهن. اهو نام روپي ڌن جيون کي گورمکن جي ڌارن پراپت ٿئي ٿو.

ڪرِ جيئہ آپڻي ڪرپا ڪريئہ
گورمکہ نام وڏائي ديئہ (اڪ رهاءُ)

اوٿ:- جڏهين هري پڻهنجي ڪرپا ڪري ٿو، تڏهين گورمکن کي نام جي وڏائي ملي ٿي.

(۲) رام نام جن پريت پيار
آپ اڌري، سڀ ڪل اڌارڻ هار

اوٿ:- جن جو رام نام سان پيار يا پريت آهي سي پاڻ بہ ڀوساگر مان تري وڃن ٿا، ۽ پاڻ سان گڏ سڀ ڪُل تارين ٿا.

(۳) بن ناوي، منمکہ جم پر جاہ
اؤکي هووہ چوٽا کاہ

اوٿ:- جو منمکہ نام کان وهين رهي ٿو، سو جم ڀرُوي ۾ وڃي ٿو. هو جم جا ڏنڊا کائي ٿو ۽ گهڻا ڏک ٿو سهي.

(۴) آپي ڪرتا ديوي سوءِ
نانڪ نام پراپت هوءِ.

اوٿ:- سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا تہ پربو پاڻ جيڪي نام ڏئي ٿو، انهي کي ئي نام روپي اکند ڀنڊار جي [illegible]ٿي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਗੋਵਿੰਦ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਨਕਾਦਿਕ ਉਧਾਰੇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੇ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਗਤਿ ਸਾਚੀ ਹੋਇ ॥ ਪੂਰੈ ਗੁਰ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥ ੩ ॥ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਵੇਖਣਹਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਉਰਧਾਰੁ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا تيجا شبد (۸)

جنهجي اندر ۾ پريت، تنهجي ڀڳتي سچي

(۱) گووند پريت، سنڪادڪ اُڌاري

رام نام شبد بيچاري

ارٿ:- گوبند جي پريت ڪري، سنڪ، سنندن، سناتن ۽ سنت ڪمار (برهما جا چار پٽ) اُڌري ويا يعني تري پار پيا. هنن رام نام جو شبد وٽي، انهي تي ويچار ڪيو.

هر جيئُ آپڻي ڪرپا ڌارُ

گورمکِ نامي لڳئي پيارُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- جڏهين هري پنهنجي چڱي نظر ڪري ٿو، تڏهين ئي گورمک جو، رام نام سان سچو پيار لڳي ٿو.

(۲) آنترِ پريت، ڀڳت ساچي هوءِ

پُوري گور ميلاوا هوءِ

ارٿ:- جن جي اندر ۾ پريت آهي، تن جي ڀڳتي سچي آهي ۽ پوءِ انهنجو پوري گوروءَ سان ميلاپ ٿئي ٿو.

(۳) نِج گهرِ وَسئي، سهجِ سڀاءِ

گورمکِ نامُ وَسئي مَنِ آءِ

ارتھ:- اھی پرش سچھیتی یا سالنبکی سیاء کوی، لج سروپ (پرماتما) پر وسن تا. الھن گورمکن جی مسن پر نام اچی وسی او.

(۴) آپي ويکيۓ، ويکرݨ ھارُ
نانکؔ نامُ رکھہُ اُرڈارِ.

ارتھ:- ڈسݨ والو واھگورو باݨ ني لماشو بنائي ڈسي ويلو. سري گورو امرديو جي فرمانبن تا کہ "ھی پائی! نام کي اوھين ھردي پر ڈاربو." [ار = ھردو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਕਲਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰਧਾਰੁ ॥ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਾਥੈ ਪਾਵੈ ਛਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੁਲਭੁ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਨ ਭਾਲਹਿ ਸੋਇ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥ ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਹਿ ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ ॥ ੩ ॥ ਸੋ ਸੇਵਹੁ ਜੋ ਕਲ ਰਹਿਆ ਧਾਰਿ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਪਿਆਰਿ ॥ ੪ ॥ ੬ ॥

پیرو محلا تیجا شبد (۹)

(۱) کلجگ مہِ، رام نام اُرڈارُ
بِنُ ناوۓ، ماتھۓ پاوۓ چھارُ

ارتھ:- ھی پائی! ھن کلجگ دی سمےی پر، رام نام دل پر ڈارو نام کالسواء متھی پر ڈوڑ پولدء یعني حمر ني اجایو ويندء.

رام نامُ، دُلبھُ ھیۓ پائي
گورِ پرسادِ، وسۓ منِ آئي   (اک رھاو)

ارتھ:- ھي پائي! رام نام وڈو دولبھ آھي يعني پاݨ ڈکبو جي. گوروء دی کرپا سان ني، نام من پر اچي وسي او.

(٢) رام نام جن پالِهِ سوءِ
پوُري گور تي پراپت هوءِ

ارٿ:- رام نام، اهو جن (داس) ني ڳولي ٿـو، جنهن کي پوري گوروءَ کان، نام جي پراپت ڪرڻ جي ٻوُجهه ملي آهي.

(٣) هرِ ڪا ڀاڻا منني، سي جن پرواڻُ
گور ڪي شبدِ، نامِ نيشاڻُ

ارٿ:- جي پرماتما جي ڀاڻي تي راضي رهن ٿـا، يعني ڀاڻو مڃو ڪري پوڄين ٿا، سي داس ني درگاهه ۾ قبول پون ٿا. اهي گوروءَ جي شبد جي پراپتيءَ ڪري نام جپي، پرگهٽ ٿين ٿـا.
[نيشاڻ = پرگهٽ ٿين ٿا.]

(٤) سو سيوهُ، جو ڪل رکِما ڌارِ
نانڪ، گورمکهِ نامِ پيارِ.

ارٿ:- انهيءَ سرو شڪتيوان جي شيوا ڪريو، جو سڀني کي، ڪلا يا شڪتيءَ سان ڌاري ويٺو آهي. گورو صاحب جن فرمائين ٿا ته گورمکن جي مکهه دُئاران نام سان پيار ڪريو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਕਲਜੁਗ ਮਹਿ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥ ਨਾ ਰੁਤਿ ਨ ਕਰਮ ਥਾਇ ਪਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਕਲਜੁਗਿ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਖੋਜਿ ਘਰੈ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥੩॥ ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਏਕੁ ਹੋਰ ਰੁਤਿ ਨ ਕਾਈ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਲੇਹੁ ਜਮਾਈ ॥ ੪ ॥ ੧੦ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا تيجا شبد (١٠)

(١) ڪلجُگ مَهِ، ٻهُ ڪَرَمَ ڪمائِ
نا رُت نَ ڪَرم ٿاءِ پائِ

ارٿ:- هي ڀائي! جيئن، ڪلجُگ ۾ گهڻائي ڪرم ڪئي ڪمائن، پر (ڪلجُگ جو سمو) ڪرمن ڪمائڻ جي رت=موسم نه آهي، تنهنڪري اهي ڪرم قبول ٿيندا. [ٿاءِ پائِ=قبول ٿيندا.]

ڪَلجُگ مہِ، رام نام هيءِ سارُ
گُورمُک ساچا لَگيءَ پيارُ　(اِڪ رهائُ)

ارٿ:- ڪلجُگ ۾ رام نام ئي سريشٽ آهي. گورمکن جو سچي (ايشور) سان پيار لڳي ٿو.

پرمان:- ”اب ڪلوُ آئِيو ري، اِڪُ نام بووهُ بووهُ
اَنَ رُت ناهي ناهي، مَت ڀرم ڀُولهُ ڀُولهُ.“

[بسنت محلا پنجوان]

(٢) تَنُ مَنُ کوجِ، گهرهِ مَهِ پائِيا
گُورمُکِ رام نامِ چِت لائِيا

ارٿ:- گورمکن تن من جي ڳولا ڪري، داتار کي گهر ۾ ئي يعني هردي ۾ ئي پاتو آهي. جيئن ته چيل آهي ”ڍونڍيندو او منجهه آهي رام، جيو ڀيو ڍونڍ ڍونڍ ڍوڙين؟“ گورمکن رام نام ۾ ئي چت لڳايو آهي.

(٣) گِيان اَنجَنُ، ستگُورَ تي هوءِ
رام نامُ، رَوِ رهِيا تِهُ لوءِ

ارٿ:- گيان روپي سرمو، ستگوروءَ جي بخشش سان ئي جيون کي پراپت ٿئي ٿو. پوءِ اهي گورمک سمجهن ٿا ته رام نام ئي ٽنهي لوڪن ۾ وياپي رهيو آهي.

(٤) ڪلجُگ مهِ هرِ جيئُ ايڪُ ڍو ورتِ نہ ڪائي
نانڪ گورمکِ هردئِ رام نامُ ليهُ جمائي.

ارٿ:- ڪلجگ کانسواءِ ٻي ڪابہ موسوم نام جپڻ جي نہ آهي، تنهنڪري گورمکن دنارن هردي ۾ رام نام جمائي ونو يعني ڌاريو يا درڙ ڪريو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਮੁਖ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਹਿ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥ ਹਉਮੈ ਰੋਗੀ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜਹਿ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥ ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਸਭੇ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਮਮਤਾ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ ॥ ੨ ॥ ਇਕਿ ਆਪੇ ਕਾਢਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੋ ਪਾਇਆ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥ ੩ ॥ ਚਉਥੀ ਪਦਵੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਤਹਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ॥ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ਏਕਸੁ ਕੀ ਸਿਰਕਾਰ ਏਕ ਜਿਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਰੁਦ੍ਰੁ ਉਪਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਲੁ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇਆ ॥ ੫ ॥ ੧ ॥ ੧੧ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا ٽيجا گهر دوجا شبد (١١)

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

اُٿانڪا:- سري گورو امرداس صاحب جي اڳيان سنگت سوال ڪيو تہ ديا پالي منمکن ۽ گورمکن جا ڪم ٻڌايو، جنهن تي صاحبن هيٺيون شبد اُچاريو:-

راڳ ڀيرءُ محلا ٽيجا شبد (١٠)

(١) ڪلجڳ مهه، ٻهُه ڪرم ڪمامِ
نا رُتِ نهَ ڪرم ٿاءِ پامِ

ارٿ:- هي ڀائي! جيئن، ڪلجڳ ۾ گهڻائي ڪرم ڪٽي ڪمائين، پر (ڪلجڳ جو سمو) ڪرمن ڪمائڻ جي رت=موسم ٽي نه آهي، تنهن ڪري اهي ڪرم قبول ٿيندا. [ٿاءِ پاهِ=قبول ٿيندا.]

ڪلجڳ مهِ، رام نامُ هيِ سارُ
گُرمکِ ساچا لَگي پيارُ (١ رهاءُ)

ارٿ:- ڪلجڳ ۾ رام نام ئي سريشٽ آهي. گُرمکن جو سچي (ايشور) سان پيار لڳي ٿو.

پرماڻ:- "آپ ڪلوُ آئيو ري، اڪُ نام بوُوهُ بوُوهُ
آن رُتِ ناهي ناهي، مَت ڀرم ڀُولهُ ڀُولهُ."
[بسنت محلا پنجوان]

(٢) تنُ منُ کوجِ، گهرهِ مهِ پائِنا
گُرمکِ رام نامِ چتُ لائِنا

ارٿ:- گُرمکن تن من جي ڳولا ڪري، داتار کي گهر ۾ ئي يعني هردي ۾ ئي پاتو آهي. جيئن ته چيل آهي "ڍونڍيندو آهين منجهه آهي رام، ڇو ٿو ڏيهه جا ڏونگر ڏورين؟" گُرمکن رام نام ۾ ئي چت لڳايو آهي.

(٣) گيانُ انجنُ، ستگُرُ تي هوءِ
رام نامُ رويِ رهيا تهُ لوءِ

ارٿ:- گيان روپي سرمو، ستگورو جي بخشش سان ئي جيون کي پراپت ٿئي ٿو. پوءِ اهي گُرمک سمجهن ٿا ته رام نام ئي ٽنهي لوڪن ۾ وياپي رهيو آهي.

(٤) ڪلجگ مهہ ڪر جيئہ ايڪ ہو رت نہ ڪائي
نانڪ گورمکہ ہردئي رام نام ليہہ جمائي.

ارٿ:- ڪلجگ ڪانسواءِ ٻي ڪابہ موسوم نام جپڻ جي نہ آهي، تنهنڪري گورمکن ڏنائن هردي ۾ رام نام جمائي ونو يعني ڏاريو يا ڏرڙ ڪريو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਮੁਖ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਹਿ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥ ਹਉਮੈ ਰੋਗੀ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜਹਿ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥ ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਸਭੇ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਮਮਤਾ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ ॥ ੨ ॥ ਇਕਿ ਆਪੇ ਕਾਢਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੋ ਪਾਇਆ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥ ੩ ॥ ਚਉਥੀ ਪਦਵੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਤਹਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ॥ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ਏਕਸੁ ਕੀ ਸਿਰਕਾਰ ਏਕ ਜਿਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਰੁਦ੍ਰ ਉਪਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਲੁ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇਆ ॥ ੫ ॥ ੧ ॥ ੧੧ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا تيجا گهر دوجا شبد (١١)

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

اُٿانڪا:- سري گورو آمرداس صاحب جي اڳيان سنگت سوال ڪيو تہ ديا ڀالي منمکن ۽ گورمکن جا ڪم ٻڌايو، جنهن تي صاحبن هيٺيون شبد اُچاريو:-

(١) ڏيدا منمکہ روڳ وِيائپي، تِرِسنا جلهہ آڳِڪائي
مرمر جنمهہ ٺؤر نہ پاوهہ، بِرٿا جنم گوائي

ارٿ:- منمک دنيمت ڀاو روپي روڳ ۾ وياپيا رهن ٿا ۽ ترشنا روپي اگن ۾ جلن ٿا. ٻيو ارٿ:- دنيمت ڀاو ڪري، منمکن کي هؤميءِ جا يا دنيوي روڳ وڌهن ٿا ۽ تمام گهڻي ترشنا جي ڪري جلن ٿا. بار بار مري ڪري، هو ايڪ جنمن ۾ اچن وڃن ٿا ۽ ٺؤر = ٺانءِ نٿا پائين. اهڙيءَ طرح جنم مرڻ جي چڪر ۾ اچن ٿا ۽ امولڪ مانکا ديهي وڃائين ٿا.

ميري پريتم، ڪرِ ڪرپا ديهہ ٻجهائي
هؤميءِ روڳي جڳت اُپائيا، بنُ شبدي روڳ نہ جائي
(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- منهنجي پريتم، ديا درشٽيءَ جي نظر ڪري، مونکي اهو اپديش ڏاو نہ هوميءِ روپي روڳ، هن اُپايل جڳت ۾، گورن جي شبد کان سواء ڪڏهين نہ ويندو.

(٢) سِمرت شاستر پڙهہ مُن ڪيتي، بِنُ شبدي سُرت نہ پائي
ترِيءِ گُڻ سڀيءِ روڳ وِياپي، ممتا سُرت گوائي

ارٿ:- ڪيترائي مُني، (٢٧) سمرتيون ۽ (٦) شاستر پڙهن ٿا، پر گورن جي اپديش کانسواء گيان نٿا پائي سگهن. ٽن گڻن (رجو، تمو ۽ ستو) جي ڪري، سڀ جيو هؤميءِ جي روڳ ۾ قائل رهن ٿا ۽ ممتا جي ڪري، گيان نہ ٿا پائي سگهن.

(٣) اِڪِ آپي ڪاڍِ لئي پرڀ آپي، گور شيوا پرڀ لائي
هر ڪا نام نِدانو پائيا، سکہ وسيا مَن آئي

ارٿ:- ڪڙن گورمکن کي پرڀو پاڻ، پاڻيهي گورن جي شيوا ۾ لڳائي ٿو ۽ اهڙيطرح هؤمي روپي روڳ کان بچائي وٺي ٿو. پوء

هو هريءَ جو نام روپي خزانو پائين ٿا ۽ سک شانتي اچي سندن
من ۾ واسو ٿي ڪري يعني سک شانتي پراپت ڪن ٿا.

(٤) چؤٿي پدوي گورمکهِ وَرتيہِ، تِن نِجهہ گهرِ واسا پائِئا
پُورِءِ سَتِگورِ ڪِرَپا ڪيني، وِچهہ آپُ گوائِئا

ارٿ:- گورمکھ چوٿين پدوي (تُريا اوستا) ۾ وڃن ٿا يعني
رهن ٿا ۽ نج سروپ پرماتما ۾ وسن ٿا. پوري گورو ءَ مٿن ڪرپا
درشٽي ڪئي، جنهن ڪري پاڻ مان، آپو ياءَ ڪڍي ڇڏيائون.

(٥) ايڪَس ڪي سِرڪار ايڪ، جِن برهما بِسن رُدر اُپائِئا
نانڪ نِهچلُ ساچا ايڪو، نا اوهہ مريءِ نہ جائِئا.

ارٿ:- اُنهيءَ هڪڙي پرماتما جي ئي حڪومت، هوءِ ڪ جيو مٿان
آهي، جنهن پرماتما برهما، وشنو ۽ شوُ مهراج پيدا ڪيا آهن.
گورو امرديو جن فرمائين ٿا تہ اهو هڪڙو ئي پرماتما، قائم ۽ سچو
آهي ۽ نہ ... ٿو ۽ نہ جمي ٿو يعني پاڻيهي پيدا ٿيو آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਬਿਧਾ ਸ[illegible] ਰੋਗੀ ਰੋਗੀ [illegible]
ਬੂਝਹਿ ਰੋਗੁ ਗਵਾਵਹਿ [illegible] ਚਾਰਾ ॥ ੧
ਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਇ ॥ ਨਾ[illegible] ਵਡਿਆ
ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹ[illegible] ॥੭
ਜਮ ਕੀ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਾਰਾ [illegible]
ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ [illegible]
ਜਾਤਾ ਸੇ ਜਗ ਮਹਿ ਕਾਹੇ [illegible]
ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥ ਜੋ ਇਛਿ[illegible]
॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੧੨ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا ٽيجا شبد (۱۲)

منمکھ ۽ گورمکھ جي ڀيٽ.

(۱) منمکھ ڏيڍا سدا هيءِ روڳي، روڳي سڪل سنسارا
گورمکھ بوجهہ روڳ گواوءِ، گور شبدي ويچارا

ارٿ:- منمکھ سدائين ٻيائي روپي روڳ ۾ رهي ٿو ۽ ساري سنسار کي روڳي سمجهي ٿو. ۽ گورمکھ، گورن جي مکھ دوارن اپديش وٺي، اُن تي ويچار ڪري ۽ سمجهي، هوميءَ جي روڳ کان پاڻکي بچائي ٿو.

هر جيئُہ، ست سنگت ميلاءِ

نانڪ تسنو ديئہ وڏائي، جو رام نام چت لاءِ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هوي ڀهنجن داسن کي ست سنگت ۾ ملائي ٿو. سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا تہ ايشور انهن کي وڏائي بخشي ٿو، جي رام نام سان چت لائين ٿا.

(۲) ممتا ڪال سڀ روڳ وياپي، تن جم ڪي هيءِ سرڪارا
گورمکھ پراڻي جم نيڙ نہ آويءِ، جن هر راکيا اُرڌارا

ارٿ:- ممتا جي حالت ۾، سڀ روڳ اچي وياپن ٿا. اهڙن شخصن جي مٿان جم جي حڪومت آهي يعني هو جم ڪال جي وس وهن ٿا؛ لکن گورمکن جي، جم ويجهو نہ ٿو اچي سگهي، جاڪاڻ تہ انهن جي هردي ۾ هريءَ جو واسو آهي. [ممتاڪال = ممتا جي وقت. سرڪارا = حڪومت.]

(۳) جن هر ڪا نام نہ گورمکھ جاتا، سي جگ مهہ ڪاهي آئتا
گور ڪي سيوا ڪدي نہ ڪيني، ٻرتا جنم گوائتا

ارٿ:- جن ٻوشن، گورن جي مکھ دوارن هريءَ جي نام کي نہ جاتو آهي، سي دنيا ۾ ڇو آيا؟ جبڪي گورن جي شيوا

ڪڏهين نه ٿا ڪن، تن هن جڳت ۾ اچي، پنهنجو جنم وڃائي ڇڏيو آهي.

پرماڻ:- ”ڀائي ري، ڀڳت هيڻ ڪاهي جڳ آئيا
پوري گور ڪي شيو نه ڪيني، برٿا جنم گوائيا.“
[سري راڳ محلا تيجا شبد (۱۵-۴۸)]

(۴) نانڪ سي پوري وڏڀاڳي، ستگور شيوا لائي
جو اڇهه سوئي ڦل پاوهه، گور باڻي سک پائي.

ارٿ:- سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ته، ”اهي ئي وڏ ڀاڳي يا ڀاڳوان آهن، جي ستگوروءَ جي شيوا ۾ لڳي، ايشور کي پائين ٿا. اهي جيڪا اڇا يا مراد ڪن ٿا، اها پائين ٿا ۽ گوروءَ جي باڻيءَ جي ڪري، انهن جي من ۾ آنند ئي آنند رهي ٿو.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਜੰਮੈ ਦੁਖਿ ਮਰੈ ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥ ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਵਿਚਿ ਕਦੇ ਨ ਨਿਕਲੈ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥ ੧ ॥ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਏ ਜਿਸਨੋ ਹਰਿ ਜੀਉ ਲਾਏ ॥ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਜਿਸਨੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥ ੨ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਤਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਜੋ ਹਰਿ ਲਾਗੇ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਧਰਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥ ੩ ॥ ਤਿਨਕੀ ਰੇਣੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਮਸਤਕਿ ਲਾਈ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਧਿਆਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਾਈਐ ਜਿਨੀ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ੧੩ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا تيجا شبد (١٣)

منمکہ

(١) دُکہ وِچہ جنميِ دُکہِ مريِ، دُکہ وِچہ ڪار ڪماہ
گرڀ جوني وِچہ ڪدي نہ نِڪليِ، بشٽا ماہِ سماہ

ارٿ:- منمکہ دکن جي وچہ جمن ٿا، دکہ روپي سنساري ڌنڌا ڪري، دکن ۾ ئي مري وڃن ٿا. ماتا جي گرڀ ۾ رهن ٿا ۽ ڪڏهين بہ ٿا اکرن يعني جنم مرڻ جي چڪر ۾ اچن وڃن ٿا ۽ وشٽا ۾ ئي سمائجي وڃن ٿا.

ڌِرگُہ ڌِرگُہ منمکِہ جنم گوائِيا
پُوري گور ڪي سيو نہ ڪيني، هَرِ ڪا نامُ نہ پائِيا

(اک رهاؤ)

ارٿ:- منمکہ لہ هيء امولڪ مانکا دبهي وئرٿ وڃايو، جو ڪي پوري گوروء جي شيوا ڪمانـون ۽ نہ ڪين رام نام ئي چگو لڳو، ڌڌهڪري کبن بار بار ڌڪار آهي. [پائِيا = چگو لڳو.]

(٢) گور ڪا شبدُ سڀِ روگہ گوائي، جِسنو هرِ جيئہ لائي
نامي نامِ مليِ وِڏِيائي، جِسنو منِ وِسائي

ارٿ:- جن کي واهگورو گورو شبد ۾ لڳائي ٿو، تنهن سڀ روڳ، شبد جي پرتاپ ڪري، ناس ٿي وڃن ٿا. جن جي من ۾ پريو پاڻ نام وساڻي ٿو، تن کي نام جپڻ جي ڪري ئي نام جي وڏائي ملي ٿي.

(٣) سَتِگورُ ڀيٽيِ تا ڦلُ پائي، سَچہ ڪرڻي سُکہ سارُ
سي جن نِرمل جو هرِ لاگي، هرِ نامي ڌرهِ پيارُ

ارٿ:- ستگوروءَ جي ملڻ سان، گيان ڦل پراپت ٿئي ٿو ۽ سچي رهڻي ۽ ڪرڻيءَ جي ڪري، جيو آتم سک کي ماڻي ٿو. اهي جن پوتر آهن، جي واهگوروءَ جي ڌيان ۾ لولين رهن ٿا ۽ هريءَ جي نام سان پريت ڌرين ٿا.

(٤) تنڪي ريڻ ملي تان مستڪ لائي، جن ستگور پورا ڌيائيا
نانڪ تنڪي ريڻ پوري ڀاڳِ پائيئي،
جني رام نامِ چتُ لائيا.

ارٿ:- جن پرشن، پوري ستگوروءَ دئاران نام ڌيايو آهي، تن جي چرنن جي ڌوڙ جي ملي ته جيڪر مستڪ لي لائيان! سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ”ته جن رام نام ۾ چت لڳايو آهي، تنجي چرنن جي ڌوڙ پورن ڀاڳن سان پراپت ٿئي ٿي.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ਸੋ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ਜਿਨਕੈ ਹਿਰਦੈ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ॥ ਸਾਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਤਾਂ ਤਨਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਭਗਤੁ ਭਗਤੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਭਗਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਨਮੁਖ ਮੂਲੁ ਗਵਾਵਹਿ ਲਾਭੁ ਮਾਗਹਿ ਲਾਹਾ ਲਾਭੁ ਕਿਦੂ ਹੋਈ ॥ ਜਮਕਾਲੁ ਸਦਾ ਹੈ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥ ੨ ॥ ਬਹਲੇ ਭੇਖ ਭਵਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ਪੜਿ ਪੜਿ ਲੂਝਹਿ ਬਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਮਿਲਿ ਮਾਇਆ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ ॥ ੩ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਿਨਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥ ੧੪ ॥

راڳ [illegible] (١٤)

سمرڻ واهگورو [illegible] سان ٿي ملي ٿو.

(١) شبد [illegible] سو جن ساڌا، جنکي [illegible] ساچا سوئي
ساهب [illegible] ڪرم ڏين واڻي، تن تن [illegible] جوئي

[illegible] سچي واهگوروءَ [illegible] آهي، [illegible]
[illegible] ڪري، [illegible]
[illegible].

ايڪ ايڪ ڪهي سڀ ڪوئي
هئن سمجهو شيوي ايڪ نه وائيئي،
[illegible] سوئي (ايڪ رهاءُ)

[illegible] ڪري [illegible]
[illegible] واهگوروءَ [illegible]
[illegible].

(٢) [illegible]
[illegible] ڪوئي

[illegible]

تا ۽ وير ڀاءُ ڪٺو ڪن ٿا. مايا هٿ ڪري انهن پنهنجو هوش
وڃائي ڇڏيو آهي. [ڀلي = گهڻا.]

(۴) سَتگُور شيوَهِ پرم گَتِ پاوَهِ، نامِ مِليئِ وَڏائي
نانڪ نامُ جِنا مَنِ وَسِئا، دَرِ ساچِئِ پَتِ پائي.

ارٿ:- جيڪي ستگورن جي شيوا ڪن ٿا، سي پرم گت يعني
مڪتي حاصل ڪن ٿا. نام جپڻ ڪري هنن کي لوڪ پرلوڪ ۾
وڏائي ملي ٿي. سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ته
جنهن جي من ۾ نام وسيو آهي، سي سچي پرماتما جي در تي عزت
پائين ٿا.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨਮੁਖ ਆਸਾ ਨਹੀ ਉਤਰੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇ ॥ ਉਦਰੁ
ਨੈਸਾਣੁ ਨ ਭਰੀਐ ਕਬਹੂ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਪਚਾਇ ॥੧॥ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ
ਰਾਮ ਰਸਿ ਰਾਤੇ ॥ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਿ ਭਾਗੀ ਹਰਿ ਹਰਿ
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਪੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ
ਜਿਨਿ ਸਾਜੀ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਕੀਆ ਜਿਨਿ
ਆਪੇ ਆਪੇ ਦੂਜੈ ਲਾਇ ॥੨॥ ਤਿਸਨੋ ਕਿਹੁ ਕਹੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਹੋਵੈ
ਸਭਿ ਤੁਧੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ
ਮਿਲਾਇ ॥੩॥ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਦਹੀ ਸਾਚਾ ਸਾਚਾ ਸਭੁ ਆਕਾਰਾ ॥
ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੫॥੧੫॥

راڳ ڀيرو محلا تيجا شبد (۱۵)

(۱) مَنمُکَ آسا نهي اُترئِ، دُوجيِ ڀاءِ کُئائي
اُدَرُ نَيساڻُ نَ ڀريئِ ڪَبهُوَ، ترِشنا اَگنِ پَچائي

ارٿ:- منمک جي آسا ڪڏهين نه ٿي لهي (ڀاو- اها وڌندي
رهي ٿي). منمک دنيت ڀاو ڪري ناس ٿئي ٿو. هنجو پيٽ، جو

لديءَ مثل آهي، سو ڪڏهين نه تو ٻرجي ۽ هو ترشنا روپي اگنيءَ ۾ ٻچندو رهي ٿو. [اُدر=پيٽ. ترشا = لڏي.]

سَدا آنَند رام رَسِ راتي

ھِرديُ نام ڏُبِدا مَنِ ڀاڳي، ھَرِ ھَرِ اَنمرِتُ پِي ترِپتاتي

(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- ٻو جي رام جي رس ۾ رتل رهن ٿا، تنجي من ۾ سدئو آنند پيو وسي. تنهن ڪانسواءِ هرديءَ ۾ نام جي ڌارڻ ڪري، اُنهنجي من جي دبدا دور ٿي وڃي ٿي ۽ هو هريءَ نام جو امرت پي، ترپت ٿي وڃن ٿا.

(٢) آپي پار برهم سرِشٽ جن ساجي، سرِ سرِ ڌنڌي لائي

مائيا موهُ ڪيتا جن آپي، آپي دُوجي لائي

ارٿ:- ٻرڀو پرماتما پاڻ، جنهن هيءَ ساري سرشٽي ساڄي آهي، تنهن ئي سڀني کي ڌنڌي ۾ لڳايو آهي يعني هرهڪ کي پنهنجي پنهنجي ڪرت ڏني اٿس. جنهن واهگورو پاڻ ئي مايا جو موهه ڪيو آهي، تنهن تي جيو کي دنيت ڀاو ۾ لڳايو آهي. (ڀاو- ٻرڀوُ سڀ ڀاڻ ٿو ڪري، ٻوءِ جيو جو ڪهڙو وس؟ پر حقيقت ۾ اها سندس آزمائش آهي ته ڪير سچ ۽ ڪوڙ کي پڇاڻي ٿو يا مايا جي موهه ۽ ٻيائيءَ کان ڪير پاڻکي بچائي ٿو؟)

(٣) تِسنو ڪہُ ڪَہِيئي جو دُوجا ھووئي، سَڀ تُڌ ڏي ماهِ سمائي

گورمکِ گيان تَتُ بيچارا، جوتي جوتِ مِلائي

ارٿ:- هي هري! سڀ جيو تو ۾ ئي سمائجي وڃن ٿا. هي ٻرڀوُ! تو جهڙو ٻيو ڪوبه ڪونهي، جنهنکي دک سور ٻڌائجي (ڀاو- تو جهڙو ٻيو ڪو ڪونه آهي جنهن سان پنهنجو حال اورجي. تنهنجو ئي فيصلو ٺيڪ ٺيڪ آهي). گورمک گيان جي رستي تت جو ويچار ڪري، پنهنجي جوت ٻرماتما جي جوت ۾ ملائين ٿا.

(۴) سو پرڀُ ساچا سد هي ساچا، ساچا سڀُ آڪارا
نانڪ ستگور سوجهي پائي، سچ نام نستارا.

ارٿ:- سو پرڀُ سچو آهي ۽ سدائين سچو رهندو ۽ جيڪي ڪي آڪار بنايا اٿس، سي سڀ سچا آهن. (پرماڻ:- "آپ ست ڪيئا سڀ ست.") سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ته جن ستگورن جي ڪهڻيءَ (اُپديش) تي سوجهي پاتي آهي ۽ سچو نام درڙ ڪيو آهي، تنهنجو نستارو (ڇوٽڪارو) ٿئي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਕਲਿ ਮਹਿ ਪ੍ਰੇਤ ਜਿਨੀ ਰਾਮੁ ਨ ਪਛਾਤਾ ਸਤਜੁਗਿ ਪਰਮ ਹੰਸ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ਦੁਆਪੁਰਿ ਤ੍ਰੇਤੈ ਮਾਣਸ ਵਰਤਹਿ ਵਿਰਲੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥੧॥ ਕਲਿ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਲਖੈ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥ ਆਪਿ ਤਰੇ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ਜਿਨੀ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨॥ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਗੁਣ ਕਾ ਦਾਤਾ ਅਵਗਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥ ਜਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹੇ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮ ਵਸਾਏ ॥ ੩ ॥ ਘਰੁ ਦਰੁ ਮਹਲੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਹੈ ਸੁ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥ ੪ ॥ ੬ ॥ ੧੬ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا ٽيجا شبد (١٦)
"ڪل مهه رام نام هيءُ سارُ."

(١) ڪل مهه پريت جني رام نه پڇاتا،
ستجڳ پرم هنس بيچاري
دُئاپر ترپتيءَ مانس ورتهه، ورليءَ هؤميءَ ماري

ارٿ:- ڪلجڳ ۾ جن رام نام کي نه سنڀاليو آهي، سي ڄڻ ته ڍور ۽ پسو آهن ۽ سڀ جڳ ۾ ڀرم ڀرندا آهن. سنت جن آهي آهن، جي رام نام جو ويچار ڪندڙ آهن. ست ۽ تريتا ۾- ماڻهن جو وڏو ڪرم ڪانڊ، هومن، ورتن وغيره ڪرڻ ۾ ٿيو، ته ڪي ورلي هئا، جن هومي ماري هئي. (ٻيو ارٿ) ستاير ۽ تريتا ۾ جيو ماڻس=ماڻ سهت يعني فخر ۽ اهنڪار سان ورليا ٿي. اهو فخر هون ته اسين وشي آهيون يا هوم وغيره ڪريون ٿا.

ڪل مهه رام نام وڏائي
جگه جگه گورمکه ايڪو جاتا، وڻ ناوي مُکت نه پائي
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- ڪلجڳ ۾، رام نام جي سڀ کان وڏائي حاصل ڪري ٿو. جگ جگ ۾ گورمکن انهي هڪڙي ئي واهگوروءَ کي ڄاتو آهي ۽ ويچاريو ته رام نام جپڻ بنا ڪير به مڪتي پائي نٿو سگهي.

(۲) هردي نام لکي جن ساچا، گورمکه منن وسائي
آپ تري سڪلي ڪُل تاري، جني رام نام لو لائي

ارٿ:- هردي ۾ نام سچي واهگوروءَ جو لکيو ويو آهي، جنهن ستگورن د ناوان ڀڳتي من ۾ وسائي آهي. جن رام نام سان لنو لڳائي آهي، اهي پاڻ ته تري پار پون ٿا، ۽ پنهنجي سموري ڪٽنب کي تارين ٿا.

(۳) ميرا پرڀ هي گڻ ڪا داتا، اوگڻ شبد جلائي
جن من وسيا سي جن سوهي، هردي نام وسائي

ارٿ:- منهنجو پرڀو گڻن جو داتا آهي. گوروءَ جي شبد د ناوان، سڀ اوگڻ ناس ٿي وڃن ٿا. جن پرشن هردي ۾ نام وسائي ايشور جو ڌيان ڪيو آهي، سي سونهن ٿا. [سوهي=سونهن ٿا.]

(٤) گهر در محل ستگورو ڏکائيا، رنگ سيتر رليئا ماڻيءِ
جو ڪِڇ ڪهيءِ سُ ڀلا ڪرِ مانيءِ، نانڪ نام وکاڻيءِ.

ارٿ:- ستگورو ني جيو کي گهر ۾ يعني اندر ۾ ڌسمو دئار يا نج سروپ ڏيکاري ٿو (ڀاو- جڏهين جيو تي ستگوروءَ جي ديا ٿئي ٿي تڏهين هو کيس شبد ڏني ٿو، جنهنجي جپڻ سان، جيو جي اندر ۾ سوجهي پوي ٿي ۽ هنجو ڌسمو دئار کلي پوي ٿو). پوءِ هو پريتم سان خوشيون ماڻي ٿو. سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ته پوءِ اهو گورمک جيڪي کي ايشور ڪري ٿو، اِنهيءَ کي پنهنجي لاءِ ڀلو ڪري مڃي ٿو ۽ نام جپي ٿو. [محل = ڌسمو دئار يا سروپ. رليئا = خوشيون. وکاڻي = جپي ٿو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇ ਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰ ॥ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਵੈ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਇਛ ਪੁਜਾਵਣਹਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥ ੨ ॥ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹੈ ਹੋਰਥੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਹਿ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਆ ਦਾਤਾ ਸੇ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਧਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੭॥੧੭॥

راڳ ڀيرئُ محلا ٽيجا شبد (١٧)

رام نام ئي آڌار آهي

(١) منسا منهِ سماءِ ليءِ، گور شبدي ويچار
گور پُوري تي سوجهي پويءِ، ڦِر مريءِ نَ وارو وار

ارٿ:- ڪلجڳ ۾ جن رام نام کي نہ سڃاتو آهي، سي گويا
پنڊت يا پڙهيل آهن ۽ ستجڳ ۾ پرمهنس = سنت جن اهي آهن،
جي رام نام جو ويچار ڪندڙ آهن. دواپر ۽ ترتيا ۾ - ماڻهن جو
ورتارو ڪرمڪانڊ، هومن، ورتن وغيره ڪرڻ ۾ هو، پر ڪي ورلي
هئا، جن هومي ماري هئي. (ٻيو ارٿ) دواپر ۽ ترتيا ۾ هيو
ماڻس = ماڻ سهت يعني فخر ۽ اهنڪار سان ورتيا ٿي. اهو فخر
هون تہ اسين رشي آهيون يا هوم وغيره ڪريون ٿا.

ڪلِ مهِ رام نامِ وڏائي
جُڳِ جُڳِ گورمکہِ ايکو جاتا، وِڻُ ناوي مُڪتِ نہ پائي
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- ڪلجڳ ۾، رام نام جي سمرڻ وارن ئي وڏائي حاصل
ڪئي ٿو. جڳ جڳ ۾ گورمکن اُنهي هڪڙي ئي واهگورو کي ڄاتو
آهي ۽ ويچاريو اٿن تہ رام نام جپڻ بنا، ڪير بہ مڪتي پائي نٿو سگهي.

(٢) ہِردي نامُ لڪيءِ جنُ ساچا، گورمُکہِ مَنِ وسائي
آپِ ترِي سَگلي ڪُلَ تاري، جنِي رام نامِ لِوَ لائي

ارٿ:- هردي ۾ نام سچي واهگورو جو اُهي ڪيو آهي،
جنهن ستگورن دوارا پنهنجي من ۾ وسائي آهي. جن رام نام سان
لنو لڳائي آهي، اهي پاڻ تہ ترِي پار پون ٿا، پر پنهنجي سموري
ڪٽنب کي تارين ٿا.

(٣) ميرا پرڀُ هي گُڻ ڪا داتا، اوگڻ شبدِ جلائي
جِن مَنِ وَسِيا سي جنَ سوهي، ہِردئِ نامُ وسائي

ارٿ:- منهنجو پرڀو گڻن جو داتا آهي. گورو جي شبد
دوارا، سڀ اوگڻ ناس ٿي وڃن ٿا. جن پرشن هردي ۾ نام وسائي
ايشور جو ڌيان ڪيو آهي، سي سونهن ٿا. [سوهي=سونهن ٿا.]

(٤) گهر در محل ستگورو ڏکائيا، رنگ سِئُر رليئا مائي
جو ڪڇ ڪهي سُ ڀلا ڪر مائي، نانڪ نام وکاڻي.

ارٿ:- ستگورو ني جيو کي گهر ۾ يعني اندر ۾ د سمو د ئار يا نج سروپ ڏيکاري ٿو (ڀاو- جڏهين جيو تي ستگوروءَ جي. ديا ٿئي ٿي تڏهين هو کيس شبد ڏني ٿو، جنهنجي ڄاڻ سان، جيو جي اندر ۾ سوجهي پوي ٿي ۽ هنجو د سمو د ئار کلي پوي ٿو). پوءِ هو پريتم سان خوشيون ماڻي ٿو. سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ته پوءِ اُهو گورمک جيڪي ڪي ايشور ڪري ٿو، اُنهيءَ کي پنهنجي لاءِ ڀلو ڪري مڃي ٿو ۽ نام جپي ٿو. [محل = د سمو د ئار يا سروپ. رليئا = خوشيون. وکاڻي = جپي ٿو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇ ਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰ ॥ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਵੈ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਇਛ ਪੁਜਾਵਣਹਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥ ੨ ॥ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹੈ ਹੋਰਥੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਹਿ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਆ ਦਾਤਾ ਸੇ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਧਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੭॥੧੭॥

راڳ ڀيرو محلا ٽيجا شبد (17)

رام نام ئي آڌار آهي

(١) منسا منهِ سماءِ ليئي، گور شبدي ويچار
گور پوري تي سوجهي پوئي، ڦِر مري نه وارو وار

اوٿ:- ڪلجڳ ۾ جن رام نام کي نہ سڃاتو آهي، سي ڄڻ پوڇڙ يا پنڊ آهن ۽ سڀ جڳ ۾ بوم هنس = سنسڻ جن اُهي آهن، جي رام نام جو ويچار ڪندڙ آهن. ڏاڻو ۽ ٽريتا ۾ ماڻهن جو ورتارو ڪرم ڪانڊ، هومن، ورتن وغيره ڪرڻ هو، ۽ ڪي ورلي هئا، جن هومهڃ ماري هئي. (ٻيو اوٿ) ڏسابر ۽ ٽريتا ۾ ڪو ماڻس = ماڻ سهت يعني فقر ۽ اهنڪار سان ورلبا ٿي. اِهو فقر هون نہ اسين رشي آهيون يا هوم وغيره ڪريون ٿا.

ڪلِ مهِ رام نامِ وڏئائي

ڄڳِ ڄڳِ گورمکِ ايکو جاتا، وڻُ ناوي مُکتِ نہ پائي

(اڪ رهاءِ)

اوٿ:- ڪلجڳ ۾ رام نام جي سمرڻ وارو ٿي وڏيائي حاصل ڪري ٿو. جڳ جڳ ۾ گورمکن اُهي هڪڙي ئي واهگوروءِ کي جاتو آهي ۽ ويچاريو اٿن تہ رام نام ڄپڻ بنا ڪير نہ مکتي پائي ٿو سگهي.

(٢) هِرِدئي نامُ لکيُ جنُ ساچا، گورمکِ مَنِ وَسائي

آپِ تري سَگلي ڪُلَ تاري، جني رامَ نامَ لوَ لائي

اوٿ:- هردي ۾ نام سچي واهگوروءِ جو اُهيءَ ڪيو آهي، جنهن ستگورن ڏاران پنهنجي من ۾ وسائي آهي. جن رام نام سان لنؤ لڳائي آهي، اُهي پاڻ تہ تري پار پون ٿا، پر پنهنجي سموري ڪٽنب کي تارين ٿا.

(٣) ميرا پرڀُ هيُ گُڻ ڪا داتا، اوَگڻ شبدِ جلائي

جن مَنِ وَسيا سي جن سوهي، هِرِدئي نامُ وَسائي

اوٿ:- منهنجو پرڀو گڻن جو داتا آهي. گوروءِ جي شبد ڏاران، سڀ اوگڻ ناس ٿي وڃن ٿا. جن پرشن هردي ۾ نام وسائي ايشور جو ڌيان ڪيو آهي، سي سوڀن ٿا. [سوهي=سوڀهن ٿا.]

(٤) گهرِ درِ محلُ ستگورو ڏکائيا، رنگ سيُن رليئا ماڻيءِ
جو ڪڇُ ڪهيءِ سُ ڀلا ڪرِ مانيءِ، نانڪ نامُ وکاڻيءِ.

ارٿ:- ستگورو ٿي جيو کي گهر ۾ يعني اندر ۾ دسمو دئار يا نج سروپ ڏيکاري ٿو (ڀاو- جڏهين جيو ٿي ستگوروءَ جي ديا ٿئي ٿي تڏهين هو کيس شبد ڏئي ٿو، جنهنجي جپڻ سان، جيو جي اندر ۾ سوجهي پوي ٿي ۽ هنجو دسمو دئار کلي پوي ٿو). پوءِ هو پريتم سان خوشيون ماڻي ٿو. سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا تہ پوءِ اهو گورمک جيڪي ڪي ايشور ڪري ٿو، اُنهيءَ کي پنهنجي لاءِ ڀلو ڪري مڃي ٿو ۽ نام جپي ٿو. [محل = دسمو دئار يا سروپ. رليئا = خوشيون. وکاڻي = جپي ٿو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇ ਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰ ॥ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਵੈ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥ ੧ ॥ ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਇਛ ਪੁਜਾਵਣ ਹਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥ ੨ ॥ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹੈ ਹੋਰਥੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਹਿ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਆ ਦਾਤਾ ਸੇ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਧਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੭॥੧੭॥

راڳ ڀيرءُ محلا ٽيجا شبد (١٧)

رام نام ئي آڌار آهي

(١) منسا منہِ سماءِ ليءِ، گور شبدي ويچار
گور پوُري ٿي سوجهي پويءِ، ڦرِ مريءِ نہ وارو وار

ارٿ:- هي من! گوروءَ جي شبد ۾ ويچار ڪري منشاءُن من ۾ ئي سمائي ڇڏ يعني منشاءُن اٿڻ نه ڏي. جن پرشن کي پورڻ گوروءَ کان سوجهي ملي آهي، سي بار بار جنمن جي چڪر ۾ نه ٿا اچن.

مَنَ ميري، رام نامُ آڌارُ

گور پرساد پرم پد پائيا، سڀ اِڇ پُجاوڻ هارُ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! جن جيون رام نام جو آسرو ڪيو آهي، تن گورن جي ڪرپا سان پرم پد روپ ٻوهر، جو سڀ جي اڇا پوري ڪرڻ وارو آهي، سو پاتو آهي.

(٢) سڀ مهِ ايڪو رَوِ رهيا، گور بِنُ ٻوجهه نه پاءِ

گورمکهِ پرگٽُ هوئا ميرا هرِ پرڀُ، آندِنُ هرِ گُڻ گاءِ

ارٿ:- سرو ڪلا سمرٿ سوامي سڀني ۾ هڪڙو ئي پاڻ سرو وياپڪ ٿي رهيو آهي. اها ٻُجهه، گورمکن کي ستگورو ئي ڏيڻ ڪرائي ٿو (ڀاو- ستگوروءَ بنا اها سوجهي نه ٿي پئي سگهي.) جن کي ستگورن جي ڪرپا سان هري پڀُ ساڪيات پرگهٽ ٿيو آهي، سي رات ڏينهن انجي گڻن ۾ رتا رهن ٿا.

(٣) سُکداتا هرِ ايڪُ هيءِ، هور ٿيءِ سُکهه نه پاءِ

ستگورُ جني نه سيوِئا داتا، سي انتِ گئي پڇتاءِ

ارٿ:- هي پيارا، سُکن جو داتار هڪ هري پاڻ ئي آهي. ٻئي ڪنهن کان اهي سک نه پراپت ڪري سگهندا ٻن. جن ستگوروءَ داتا جي شيوا نه ڪئي آهي، سي انت گهڙيءَ وقت گهڻو پڇتائيندا.

(٤) ستگورُ سيوِ سدا سُکهه پائِئا، ڦِرِ دُکهه نه لاگيءِ ڌاءِ

نانڪ هرِ ڀگت پراپتِ هوئي، جوتي جوت سماءِ.

ارٿ:- جن گورمکن ستگوروءَ جي شيوا ڪئي آهي، تن اکنڊ سُک کي پراپت ڪيو آهي ۽ پوءِ انهنکي ڪو ٻيو ڏک نه ٿو لڳي يا ستائي. سري گورو امرداس صاحب جن فرمائين ٿا ته انهن گورمکن کي ڀڳتي پراپت ٿي آهي ۽ هو پرماتما جي جوت سان وچ ملن ٿا. [ڏاءِ=ٻوڪي وچي.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਜਗਤੁ ਬਉਰਾਨਾ ਭੂਲਾ ਚੋਟਾ ਖਾਈ ॥ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾ ॥ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਸਦ ਲਾਗਾ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਭਵਜਲੁ ਤਰਣਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਭੇਖ ਕਰੈ ਬਹੁਤੁ ਚਿਤੁ ਡੋਲੈ ਅੰਤਰਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸਾ ਭੂਖ ਅਤਿ ਬਹੁਤੀ ਭਉਕਤ ਫਿਰੈ ਦਰਬਾਰੁ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਰਹਿ ਫਿਰਿ ਜੀਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਿ ॥ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਧਾਰਿ ॥੩॥ ਜਿਉ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਈ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸਮਾਲੇ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥ ੧੮ ॥

راڳ ڀيرو محلا ٽيجا شبد (١٨)

هي منهنجا من! سدئو ستگوروءَ جي سرن ۾ رهه.

(١) ٻاجهه گورو جڳت ٻؤرانا، ڀُولا چوٽا کائي

مَرِ مَرِ جنمي سدا ڏک پائي، دَر ڪي خبرِ نه پائي

ارٿ:- گوروءَ کانسواءِ، سنسار جا جيو باورا يا چريا آهن ۽ ڀرم ڀليل هٺ ڪري جم جا ڌڪ کائين ٿا. منمک بار بار جمي ۽ مري ڪري سدائين ڏک پائين ٿا ۽ اندر ۾ جو د ڀاڳ وسي ٿو، تنهن جي خبر نه ٿا پائين (چاڪاڻ ته اگيان روپي اند اکين ۾ آئن).

[ٻؤرانا = باورا، چريا.]

ميري منَ، سدا رَهُه ستگور کي سرڻا
هردي ڀَر نام ميٺا سدَ لاڳا، گورَ شبدي ڀوجل ترڻا
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا منَ! تون سدائين ستگوروءَ جي سرڻ ۾ رهه. جنهن جي هردي ۾ ستگوروءَ جو شبدُ سدائين مٺو لڳي ٿو، سو ئي هن سنسار ساگر مان ترِي پار پوي ٿو.

(٢) ڀيکَ ڪري ٻهُتُ چِتُ ڏوليِ، انتر ڪامُ ڪرودھُ اهنڪار
انتر تسا ڀُوکَ اَتِ ٻهُتي، ڀَوُ ڪَتُ ڦري دربارُ

ارٿ:- ڪي اهڙا پاکنڊي ٿيو آهن، جن جو منُ، مايا واسطي ٻيو ڀٽڪي ۽ اندر ۾ ڪام، ڪرودھ ۽ اهنڪار ٻيو ستائين، ٻر تنهن هوندي ٻ ٻاهران ڀيک ڌاري وتا آهن. انهن منمکن جي اندر ۾، ترشنا روپي اُڃ ۽ ٻداوٿن جي تمام گهڻي ڀک لڳي ٿي، جنهنڪري هنُ ڪتن واڱر در در ٿي ۽ جاءِ جاءِ لئي ڀٽا ڀوڪن. [تسا= ترشنا، اُڃ. دربار=در در تي ۽ جاءِ جاءِ تي.]

(٣) گورَ ڪي شبدِ مرهِ ڦرِ جيوَهِ، تن ڪَمُ مُڪَتِ دئارِ
انتر سانتِ سَدا سُکُ هووي، ڦرِ راکِئا آرڌارِ

ارٿ:- جيڪي گوروءَ جي اپديش کي من ۾ هنڊائين ٿا، سي دنيا جي لئکي مثل آهن ٻر ايشور لاءِ جيئرا آهن ۽ اهي ئي مڪتيءَ جو دروازو (ڪپاٽ) پراپت ڪن ٿا. جن، هري واهگوروءَ کي پنهنجي من ۾ ڌارڻ ڪيو آهي، تنهن جي اندر ۾ شانتي ۽ سدائين سُک وسي ٿو.

(٤) جِسُ تسُ ڀاوي تِوي چلاوي، ڪَرڻا ڪڇوُ نَ جائي
نانڪ گورمکُ شبدُ سمالي، رامَ نامِ وڏائي.

ارٿ:- جڏهن پرڀوءَ کي وسري ٿو، تڏهن سنسار کي ھلائي ٿو، پر ڪيس ڪجهه به ڇڏي نٿو سگهجي. گورو صاحب فرمائين ٿا ته جن گورو شبد کي ياد ڪيو آهي، انهن کي ئي نام جي وڏائي ملي ٿي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਖੁਆਇਆ ਦੁਖੁ ਖਟੇ ਦੁਖ ਖਾਇ ॥ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭ ਹਲਕੁ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ਬਿਨੁ ਬਿਬੇਕ ਭਰਮਾਇ ॥੧॥ ਮਨਮੁਖਿ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੈਸਾਰਿ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਪਨੈ ਨਹੀ ਚੇਤਿਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕਦੇ ਨ ਲਾਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਸੂਆ ਕਰਮ ਕਰੈ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਕੂੜੋ ਹੋਇ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਉਲਟੀ ਹੋਵੈ ਖੋਜਿ ਲਹੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸਦ ਵਸਿਆ ਪਾਇਆ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਚੂਕਾ ਮਨ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੩॥ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥ ੪ ॥ ੯ ॥ ੧੯ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا ٽيجا شبد (١٩)

منمکن جو سنسار ۾ جيئڻ نسقل آهي.

(١) هؤمي مائيا موهِ کُئائيا، ڏکُ کٽي ڏکُ کاءِ

انترِ لوڀ هلڪُ ڏکُ ڀاري، بِنُ بِبيڪ ڀرماءِ

ارٿ:- هي ڀائي! جيئن هؤمي روڀي مايا جي موهه ۾ موهجي خراب ٿين ٿا ۽ هو ڏک ڪٽن ٿا ۽ ڏک کائين ٿا. هنن جي اندر ۾ لوڀ روپي ڇتو ڪتو، ڪين ڀاري ڏک ڏئي ٿو ۽ هو وويڪ کان رهت ٿي، ڀرمن ۾ ڀلجي ڌڪا ٿابا کائين ٿا. [هلڪ = ڇتو ڪتو.]

منمکہ ڌرگہ جيوڻُ سئسارِ

رامُ نامُ سپنئي نهي چيتئا، هرِ سئُ ڪدي نہ لاڳئي پئارُ

(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- منمکن جو سنسار ۾ جنم اجايو ۽ نشفل آهي. هنن رام نام، سچي ۾ نه سمجهيو آهي ۽ نڪو ڪو ڪنهن هريءَ سان پيار لڳو آهن.

(٢) پسو نا ڪرم ڪري نهي پوڄيئي، ڪوڙ ڪماوي ڪوڙ و هوءِ
ستگور ملي ته الٽي هووي، کوجِ لهي جن ڪوءِ

ارٿ:- جهڙيطرح پسن کي ڪا سمجهه نه آهي، جيڪي ڪي هو ڪن ٿا، انهنجي هنن کي خبر نه ٿي پوي، اهڙيطرح هي جيو ۾ پسن وانگر ڪوڙ ڪماني ٿو ۽ ڪوڙو ٿئي ٿو. ستگروءَ جي ملڻ سان، ٻڌي يا ورتي سنسار کان الٽي ٿئي ٿي، پر ڪو ورلو آهي، جو گوروءَ کي کوجي لهي ٿو.

(٣) هر هر نام رِدي سد وسيا، پائيا گُڻي نِدان
گور پرسادي پورا پائيا، چوڪا مَن اڀمان

ارٿ:- هري نام جن جي من ۾ سدئيو رهيو آهي، سي گڻن جي خزاني (پرماتما) کي پائين ٿا. گورن جي ديا سان من جو ايمان ناس ٿي وڃي ٿو ۽ پورن پرماتما پائجي ٿو.

(٤) آپي ڪرتا ڪري ڪرائي، آپي مارگِ پائي
آپي گورمکِ دي وڏائي، نانڪ نامِ سمائي.

ارٿ:- پاڻ ئي ڪرتار ڪري ٿو ۽ ڪرائي ٿو ۽ پاڻ ئي مکتي جو رستو ٻڌائي ٿو. گورو صاحب فرمائين ٿا ته پريو پاڻ گورمکن کي وڏائي بخشي، پاڻ سان ملائي ڇڏي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਹੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਾਥੇ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਹਰਿ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਾ ॥ ੧ ॥ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ॥ ਸਾਸਨਾ

ਤੇ ਬਾਲਕੁ ਗਮੁ ਨ ਕਰੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਾਤਾ ਉਪਦੇਸੈ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪਿਆਰੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਛੋਡਹੁ ਜੀਉ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਕਹੈ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡਾ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥ ੨ ॥ ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਸਭਿ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਆਪਿ ਵਿਗੜਿਆ ਸਭਿ ਚਾਟੜੇ ਵਿਗਾੜੇ ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਹਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਪਕਾਇਆ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਰਾਖਾ ਹੋਇ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਹਾਥਿ ਖੜਗੁ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਤੁਝੁ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭੈਆਨ ਰੂਪੁ ਨਿਕਸਿਆ ਥੰਮ ਉਪਾੜਿ ॥ ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਲੀਆ ਉਬਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਕੇ ਇਕੀਹ ਕੁਲ ਉਧਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਾਰੇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੰਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥੧੦॥੨੦॥

راڳ ڀيرءِ محلا تيجا شبد (۲۰)

ڀڳت پرهلاد

(۱) ميري پٽيئا لکهه هر گووند گوپالا ـ دوڄيءَ ڀاءِ ڦاٿي جم جالا

سَتِگور ڪري ميري پرتپالا ـ هر سکهه داتا ميريءَ نالا

ارٿ:- (پرهلاد ڀڳت چوي ٿو) منهنجي پٽيءَ تي گوبند گوپال جو نالو لکي ڏيو. دنيت ڀاو جي ڪري، جيو جم جي ڄار ۾ ڦاٿل آهن. ستگورو منهنجي رکيا ڪندو؛ هري جو سکن جو داتار آهي، سو مون سان انگ سنگ آهي. [نالا = نال، انگ سنگ.]

گور اُپديش، پرهلاد هر اُچريءَ

ساسنا ٿي ٻالڪ غم نه ڪريءَ (۱ رهاءُ)

ارٿ:- پرهلاد جيڪو اُپديش گورن کان ورتو آهي، سو وٽي هري نام اُچاري ٿو. ٻالڪ پرهلاد، ساسنا = سزا جو غم يا پرواهه نٿو ڪري.

ارٿ:- منمکن جو سنسار ۾ جيئڻ اجايو يا نسقل آهي. هنن وام نام، سڀني ۾ نه سمايو آهي ۽ انکو جو ڪڏهين هري سان پيار لڳو اٿن.

(٢) پسو نا ڪرم ڪري نهي بوجهئي، ڪوڙ ڪماوي ڪوڙو دوه
ستگور ملي تم الٽي هووي، کوج لهي جن کوه

ارٿ:- جهڙيطرح پسن کي ڪا سمجهه نه آهي ۽ جيڪي ڪي هو ڪن ٿا، تنهنجي هنن کي خبر نه ٿي پوي، اهڙيطرح هي جيو به پسن وانگر ڪوڙ ڪمائي ٿو ۽ ڪوڙو ٿئي ٿو. ستگوروءَ جي ملڻ سان، بُڌي يا ورتي سنسار کان الٽي ٿئي ٿي، پر ڪو ورلو آهي، جو گوروءَ کي کوجي لهي ٿو.

(٣) هر هر نام رِدي سد وسيا، پائيا گڻي نِدانُ
گور پرسادي پورا پائيا، چوڪا من ابِمانُ

ارٿ:- هوي نام جن جي من ۾ سدايو رهيو آهي، سي گڻن جي خزاني (پرماتما) کي پائين ٿا. گورن جي ديا سان من جو ابمان ناس ٿي وڃي ٿو ۽ پوُرن پرماتما پائجي ٿو.

(٤) آپي ڪرتا ڪري ڪرائي، آپي مارگ پائي
آپي گورمکه دي وڏائي، نانڪ نام سمائي.

ارٿ:- پاڻ ئي ڪرتار ڪري ٿو ۽ ڪرائي ٿو ۽ پاڻ ئي مڪتي جو رستو ٻڌائي ٿو. گورو صاحب فرمائين ٿا ته پريو پاڻ گورمکن کي وڏائي بخشي، پاڻ سان ملائي ڇڏي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਹੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਾਥੇ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥ ਹਰਿ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਾ ॥ ੧ ॥ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ॥ ਸਾਸਨਾ

ਤੇ ਬਾਲਕੁ ਗਮੁ ਨ ਕਰੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਾਤਾ ਉਪਦੇਸੈ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪਿਆਰੇ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਛੋਡਹੁ ਜੀਉ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਕਹੈ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡਾ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥ ੨ ॥ ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਸਭਿ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਆਪਿ ਵਿਗੜਿਆ ਸਭਿ ਚਾਟੜੇ ਵਿਗਾੜੇ ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਹਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਪਕਾਇਆ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਰਾਖਾ ਹੋਇ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਹਾਥਿ ਖੜਗੁ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਤੁਝੁ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭੈਆਨ ਰੂਪੁ ਨਿਕਸਿਆ ਥੰਮ ਉਪਾੜਿ ॥ ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਲੀਆ ਉਬਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਕੇ ਇਕੀਹ ਕੁਲ ਉਧਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਾਰੇ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੰਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥੧੦॥੨੦॥

راڳ ڀيرو محلا تيجا شبد (۲۰)

ڀڳت پرهلاد

(۱) ميري پٽيئا لکهہ ڏي گووند گوپالا ـ دوجي پاء ڦاٿي جم جالا

سَتگورُ ڪري ميري پرتپالا ـ هر سکهہ داتا ميري نالا

ارٿ:- (پرهلاد ڀڳت چوي ٿو) منهنجي پٽيء تي گوبند گوپال جو نالو لکي ڏيو. د نيت ڀاو جي ڪري، جيو جم جي ڄار ۾ ڦاٿل آهن. ستگورُ منهنجي رکيا ڪندو ۽ هري جو سکن جو داتار آهي، سو سان اد [illegible] آهي. [نالا=نال، انگ سنگ.]

پرهلاد هر اُچري

[illegible] ڪ

(اڪ رهاءُ)

[illegible]ان کان ورتو آهي، سو وٺي

سنا=سزا جو غم يا پرواهہ

(٢) ماتا آکيد يسي پرهلاد پياري - پتر رام نام ڇوڙ ڄيئہ ليهہ اُباري
پرهلاد ڪهي سنهہ ميري ماء - رام نام نہ ڇوڙا گور ڏيئا ٻجهاء

اوت :- ماتا پت کي سمجهائي ٿي "هي منهنجا پيارا پرهلاد! هي پتر! رام نام کي ڇڏي، پنهنجي جان بچائي وٺ." پرهلاد جواب ٿو ڏئي "هي منهنجي ماتا ٻڌ. مان رام جو نام نہ ڇڏيندس، جو مونکي گوروءَ (نارد) سمجهائي ڏنو آهي.

(٣) سندا مرڪا سڀ جاء پڪاري -
پرهلاد آپ وِگرِيا سڀ چاٽڙي وِگاري
دشٽ سيا مهہ منتر پڪائيا - پرهلاد ڪا راکا هوءِ رگهرائيا

اوت :- سندو مرڪو (پرهلاد جو اُستاد) وڃي هرناڪس وٽ پڪارڻ لڳو تہ پرهلاد پاڻ تہ ڪڙيو آهي پر ٻيا ڇوڪر بہ بگاڙي ڇڏيا اٿس. دشٽ سڀا ۾ واهي صلاح ڪرڻ لڳا. پرهلاد جو راکو پرميشور پاڻ ٿيو.

(٤) هاٿ کڙگ ڪر ڌائيا اَتِ اهنڪار -
هرِ تيرا ڪهان، تجهہ لئي اُبار
کن مهہ ڀيئان روپ نکسيا ٿنڀ اُپاڙ -
هرناڪس نکي بداريا، پرهلاد ليئا اُبار

اوت :- هرناڪس هٿ ۾ تلوار کڻي، گهڻي اهنڪار سان ڊوڙيو ۽ پٽ کي چيائين :- "تہ ڪٿي آهي تنهنجو هري، جو توکي ونئي بچائي؟ هڪ کن ۾ پرمالما، نرسنگهہ ڀيانڪ روپ ڌاري، ٿنڀ کي ڦاڙي نڪتو. هن هرناڪس کي نهن سان چيريو ۽ پرهلاد ڀڳت کي بچائي ورتو. [کڙگ = تلوار. ڌائيا = ڊوڙيو. ڀيئان = ڀيانڪ. ٿنڀ = ٿنڀ. اُپاڙ = ڦاڙي. نکي = نهن سان. بداريا = چيريو. ليئا اُبار = بچائي ورتو.]

(۵) سنت جنا کی ہر جیئو کارج سواری۔
پرہلاد جن کی اکیہہ کل اُداری
گور کی شبد ہؤمی بکھ ماری۔
نانک رام نام سنت نستاری۔

ارتھ:- ہری، سنت جناں دا پاتھ نی کارج راس کری تو.
ۃ پرہلاد بھگت دا ایکیہہ کُل تاریا. گوروۃ جی اُپدیش
سان ہؤمی ناس تئی تی. سری گورو امردیو جن فرمانین تا ۃ
رام نام جپن جی کری، سنت نری پار تین تا.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩

ਆਪੇ ਦੈਤ ਲਾਇ ਦਿਤੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਉ ਆਪੇ ਰਾਖਾ ਸੋਈ ॥ ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ਤਿਨ ਮਨਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਭਗਤਾ ਕੀ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ॥ ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰੁ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਤਰਪਣੁ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਣੈ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਦੁਬਿਧਾ ਸਬਦੇ ਖੋਈ ॥ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਸਚੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਸੋਈ ॥ ੨ ॥ ਮੂਰਖ ਦੁਬਿਧਾ ਪੜ੍ਹਹਿ ਮੂਲੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਦੁਸਟੁ ਦੈਤੁ ਚਿੜਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡੈ ਡਰੈ ਨ ਕਿਸੈ ਦਾ ਡਰਾਇਆ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਾ ਦੈਤੈ ਕਾਲੁ ਨੇੜਾ ਆਇਆ ॥੪॥ ਅਪਣੀ ਪੈਜ ਆਪੇ ਰਾਖੈ ਭਗਤਾਂ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਅੰਧੈ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥ ੫ ॥ ੧੧ ॥ ੨੧ ॥

راگ بھیرو محلا تیجا شبد (۲۱)

بھگت پرہلاد

(۱) آپی دئیت لاء دتی، سنت جنا کئو آپی راکھا سوئی
جو تیری سدا سرنائی، تن من دکھ نہ ہوئی

اوستہ:- پرمالما، سنتن جي پليان، د نيمس پاڙ ووپي د شمن لالي جڏيا آهن، پر ووپي واڪو بہ پاڻ لئي او. (پاو- سنس اهيءِ ڪسوٽيءَ مان لنگهي پار پون ٿا.) هي پرپوا جنڪي لنهنجي سرن ولن ٿا، لن حي من کي ڪرد دکہ لئو ستائي.

جُڳہ جُڳہ، ڀڳتا ڪي رکدا آئيا
دئيت پتر پرهلاد، ڳانتري ترپڻ ڪيهو نہ جاڻيءِ،
شبدي ميل ملائيا (اڪ رهاؤ)

اوستہ:- پرپو، جُڳہ جُڳہ سنتن جي رکندو آيو آهي ("ڄڳِ جُڳِ ڀڳت اپائيا، پيج رکندا آئيا." سري آسادي وار). هرناڪس دئيت جو پتر پرهلاد ڀڳت، ڳانتري ۽ ترپڻ = ليبي ڏيڻ يا سوورج ڏاهون هٿ حوڙي پرجا ڪرڻ، ڪجهہ بہ نہ جاڻندو هو. هن ياڻڪي گرو شبد د ناوان، پرمالما هي ملن ۾ ملائي ڇڏيو.

(۲) آڏين ڀڳت ڪرهہ ڏين راتي، ڏيڏا شبدي کوئي
سدا پرمل هي جو سچہ راتي، سچہ وسٽا من سوئي

اوستہ:- جنڪي واس ڏينهن اڪاگر چت لي ڀڳتي ڪن ٿا، لن گورن جي شبد سان، ٻيائي دور ڪري ڇڏي آهي. هي سچ ۾ رتا پيا آهن، سي سدائو نرمل = پوتر آهن ۽ انهيءَ من ۾ سچو واهگورو پاڻ وسي ٿو.

(۳) مورک ڏيڏا پوهہ موُل نہ پڇاڻهہ، پرنا جنم گوائيا
سنت جنا ڪي نندا ڪرهہ، دشٽ دئيت چڙائيا

اوستہ:- مورک، ٻيائي سان يعني پاکند ڪري پڙهن ٿا. اهي موُل روپ واهگوروءَ کي نٿا پڇاڻن، هنهنڪري پنهنجو امولڪ مانکا جنم وئوسہ وجائن ٿا. اهي سنس جنن جي نندا ڪن ٿا، جنن سندي مرڪي، پرهلاد ڀڳت لي ڇڏلي هٽي، دشٽ دئيت هرناڪس جو ڪروڌ وڌايو.

(٤) پرهلاد ڏيڌا نه پڙهيءِ، هر نام نه ڇوڏيءِ،
ڏريءِ نه ڪسيءِ دا ڏرائيا
سنت جنا ڪا هر جيئُ راکا، ڏئيءِ ڪالُ نيڙا آئيا

ارٿ:- ڀڳت پرهلاد، پيائيءَ سان نه پڙهندو هو، جنهنڪري
هري نام نه ڇڏيائين ۽ نه ڪنهن جي ڌمڪيءَ سان ڊنو ٿي. سنت
جن (پرهلاد) جو راکو هري پرماتما پاڻ آهي ۽ دئت (هرڻاڪس)
کي ڪال ويجهو آيو يعني نرسنگهه ڀڳوان ڪيس ننهن سان
چيري ماريو.

(٥) آپڻي پيج آپي راکيءِ، ڀڳتا ديهه وڏائي
نانڪ هرڻاکس نکي بدارئا، انڌيءِ در ڪي خبر نه پائي.

ارٿ:- پرميشور پنهنجن ڀڳتن کي پاڻ ئي تو رکي وني ۽
[illegible] ڏئي ٿو. سري گورو امرداس صاحب فرمائين ٿا ته پرماتما
[illegible] نرسنگهه روپ ڌاري)، هرناکس کي ننهن سان چيري ماريو. هن
[illegible] دئت کي پرميشور جي دروازي جي خبر ڪانه هئي يعني
[illegible] پرميشور جي ڀڳتي ڪانه ڪئي.

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਗਿ ਲਾਇਣੁ ॥ ਗੁਰ
ਹਰਿ ਭਜੁ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇਣੁ ॥੧॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ
ਨਰਾਇਣੁ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਵਜ
ਨਾਮਿ ਤਰਾਇਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਗ
ਗੁਰਮਤੀ ਲੇ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ॥੨॥ ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਿਆ
ਨਾਇਣੁ ॥ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਏ ਗਾਵਾਇਣੁ ॥੩॥

ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਾਇਣੁ ॥ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੇਲਿ ਤੇਰਾ ਦਾਸ ਦਸਾਇਣੁ ॥੪॥੧॥

راڳ ڀيرو محلا چوٿون چؤپدي گهر پهلا شبد (١)

اڪ اونڪار ستگر پرساد

هي ڀائي! ساڌ سنگت سان ملي هريءَ جا گن ڳاءِ.

(١) هرِ جن سنت، ڪرِ ڪرپا پڳ لائڻ
گر شبدي هرِ ڀجه، سرت سمائڻ

ارٿ:- هي ڀائي! هريءَ جا سنت جن، جي ڪرپا ڪندڙ آهن، انهجي پيرن ۾ لڳو رهه يعني انهجي شرڻ وٺ. گروءَ جي اپديش دئارا، هريءَ جو ڀڄن ڪر ۽ سُرتي (ڌيان) واهگروءَ ۾ سمائي ڇڏ.

ميري من، هرِ ڀجه نام نرائڻ
هرِ هرِ ڪرپا ڪري سکداتا، گرمکه ڀؤجل هرِ نام ترائڻ
(اڪ رهاءِ)

ارٿ:- هي منهنجا من! هري نارائڻ جي نام جو سمرڻ ڪر. هري، سکن جو داتار، جڏهين ڪرپا ڪري نام روپي ڌن گرمکن کي ارپڻ ڪري ٿو، تڏهين اهي نام جي، ڀو ساگر سنسار مان تري پار پون ٿا.

(٢) سنگت ساڌ ميل، هرِ گائڻ
گرمتي لي، رام رسائڻ

ارٿ:- هي ڀائي! ساڌسنگت سان ملي هريءَ جا گن ڳاءِ. گروءَ جي سکيا دئاران رام جو اڪسير امرت وٺ. [رسائڻ = اڪسير، امرت.]

(٣) گور ساڌو، آنمرت گيان سر نائڻ
سڀ ڪلوکر، پاپ گئي گاوائڻ

ارٿ:- گورو جو ساڌو يا سرِيشٽ آهي، اُن جي مُکر روپي سر (تلاءُ) مان، امرت روپي گيان نڪري ٿو، اُن ۾ اشنان ڪريو يعني گيان روپي امرت ۾ پاٺ ڪريو يعني اُچاريو ۽ توهانجا سڀ ڀاري پاپ ناس ٿي ويندا. [نائڻ=اشنان ڪريو. گئي گوائڻ= ناس ٿي ويندا.]

(٤) ٿُو آپي ڪرتا، سرشٽ ڌارائڻ
جن نانڪ ميل، ٿيرا داس دسائڻ.

ارٿ:- هي ڪرتار! تون پاڻ سرشٽيءَ جو ڌاريندڙ يا ٽاڪيندڙ آهين. سري گورو رامداس صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته ”هي ڀريؤ! تون مونکي پاڻ سان ملاءِ. مان تنهنجي داسن جو داس آهيان.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪

ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਫਲ ਸਾ ਘਰੀ ॥ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਸਭਿ ਦੁਖ ਪਰਹਰੀ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰੀ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਸਿੰਧੁ ਭਉ ਤਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਧਿਆਇ ਮਨਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕੁਟੰਤਰ ਤੇਰੇ ਪਾਪ ਪਰਹਰੀ ॥ ੨ ॥ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਪਰੀ ॥ ਇਸਨਾਨੁ ਕੀਓ ਅਠਸਠਿ ਸੁਰਸਰੀ ॥ ੩ ॥ ਹਮ ਮੂਰਖ ਕਉ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਤਾਰਿਓ ਤਾਰਣ ਹਰੀ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا چوٿان شبد (٢)

سنسار ساگر ۾ ست سنگت ئي ٻيڙي آهي.

(١) ٻول هر نام، سڦل سا گهري
گور اُپديش، سڀ دکر پرهري

ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਾਇਣੁ ॥ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੇਲਿ ਤੇਰਾ ਦਾਸ ਦਸਾਇਣੁ ॥੪॥੧॥

راڳ ڀيرؤ محلا چوٿان چؤپدي گهر پهلا شبد (۱)

اِڪ اونڪار ست گور پرساد

هي ڀائي! سادسنگت سان ملي هريءَ جا گڻ ڳاءِ.

(۱) هرِجن سنت، ڪرِ ڪرپا پڳِ لائِڻُ
گور شبدي هرِ ڀجُ، سرتِ سمائِڻُ

ارٿ:- هي ڀائي! هريءَ جا سنت جن، جي ڪرپا ڪندڙ آهن، انهن جي پيرن ۾ لڳو وڃ يعني انهن جي سرڻ وٺ. گوروءَ جي اپديش دئاران، هريءَ جو ڀڄن ڪر ۽ سرتي (ڌيان) واهگوروءَ ۾ سمائي ڇڏ.

ميري منَ، هرِ ڀجُ نامُ ترائِڻُ
هرِ هرِ ڪرپا ڪري سُکداتا، گورمکِ ڀؤجلُ هرِ نامِ ترائِڻُ
(اِڪ رهاءِ)

ارٿ:- هي منهنجا من! هري نارائڻ جي نام جو سمرڻ ڪر. هري، سُکن جو داتار، جڏهن ڪرپا ڪري نام روپي ڏن گورمکن کي ارپڻ ڪري ٿو، تڏهن اهي نام جپي، ڀو ساگر سنسار مان تري پار پون ٿا.

(۲) سنگت ساڌ ميل، هرِ گائِڻُ
گورمتي لي، رامُ رسائِڻُ

ارٿ:- هي ڀائي! سادسنگت سان ملي هريءَ جا گڻ ڳاءِ. گوروءَ جي سکيا دئاران رام جو اڪثير امرت وٺ. [رسائڻ = اڪثير، امرت.]

(٣) گُرَ ساڌُو، اَنمرت گِيان سَرِ نائڻُ

سَڀِ ڪِلوِکَہ، پاپَ گئي گاوائڻ

ارٿ:- گورو جو ساڌو يا سريشٽ آهي، اُن جي مُکہ روپي سر (تلاءُ) مان، امرت روپي گيان نڪري ٿو، اُن ۾ اشنان ڪريو يعني گيان روپي امرت پاڻي پاٺ ڪريو يعني اُچاريو ته توهانجا سڀ ڀاري پاپ ناس ٿي ويندا. [نائڻ = اشنان ڪريو. گئي گوائڻ = ناس ٿي ويندا.]

(٤) تُون آپي ڪرتا، سِرشٽِ ڌارائِڻُ

جَنُ نانڪُ ميلِ، تيرا داس دسائِڻُ.

ارٿ:- هي ڪرتار! تون پاڻ سرشٽيءَ جو ڌاريندڙ يا ٿاڦيندڙ آهين. سري گورو رامداس صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته ”هي پڙڀُوَ! تون مونکي پاڻ سان ملاءِ. مان تنهنجي داسن جو داس آهيان.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪

ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਫਲ ਸਾ ਘਰੀ ॥ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਸਭਿ ਦੁਖ ਪਰਹਰੀ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰੀ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਸਿੰਧੁ ਭਉ ਤਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਧਿਆਇ ਮਨਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀ ॥ ਕੋਟ ਕੁਟੰਤਰ ਤੇਰੇ ਪਾਪ ਪਰਹਰੀ ॥ ੨ ॥ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਪਰੀ ॥ ਇਸਨਾਨੁ ਕੀਓ ਅਠਸਠਿ ਸੁਰਸਰੀ ॥ ੩ ॥ ਹਮ ਮੂਰਖ ਕਉ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਤਾਰਿਓ ਤਾਰਣ ਹਰੀ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

راڳُ ڀيرءُ مهلا چوٿان شبد (٢)

سنسار ساگر ۾ ست سنگت ئي ٻيڙي آهي.

(١) ٻولِ هَرِ نامُ، سَڦَلَ سا گهڙي

گُرَ اُپديش، سڀ ڏُکہ پرهَري

اوٿ:- هي ڀائي! جيو هي اها ڪوڙي سڃاڻي آهي، جنهن وقت هو هري نام جو اچار ڪري ٿو. گوروءَ جو اپديش سڀ دکن کي ناس ڪندڙ آهي. [ٻرهري = ٻري، ڪندڙ، ناس ڪندڙ.]

ميري مَن، هرِ ڀجه نام نر هري
ڪرِ ڪرپا ميلهه گورُ پُورا، ستِ سنگتِ سنگر سِندُ
پُرُ تري (اڪ رهاءُ)

اوٿ:- هي منهنجا من! توسنگهه پرمانما يا هري، جو او پُرش آهي، لنهنجو ڀڄن ڪر. هي ڀرڀوا لنهنجي اڳيان منهنجي وينتي آهي ته موکي پورن گوروءَ سان ملاءِ، جنهنجي سچيءَ سنگت جي سنگ ڪري پرم سنسار سند = ساگر لنگهي ويندا سون. (ڀيو اوٿ) سنسار ساگر ۾ سٽ سنگت ئي تري = ٻيڙي آهي.

(۲) جگ جيون ڊئاه، من هرِ سمري
ڪوٽ ڪشٽ، تيري پاپ پرهري

اوٿ:- هي پرمانما جا پيارا! جگ جيون هريءَ کي ڌياءِ؛ من سان سندس امرت روپي بانيءَ جو سمرن ڪر ته لنهنجا ڪروڙين پاپ، دور ٿي وڃن.

(۳) ستِ سنگتِ ساڌ، ڌوُرِ مکهِ پَري
اشنانُ ڪيئو، اٺسٺ سُرسري

اوٿ:- جن جي مُک ۾، ساڌ سنگت جي ڌوڙ پري ٿي، تن گويا گنگا ندي آدڪ ٦٨ تيرٿن جو اشنان ڪيو. (ڀاو- ساڌن جي ڌوڙ مُک ۾ پوڻ سان، گويا سُرسري = گنگا ندي آدڪ ٦٨ تيرٿن جو اشنان ٿي وڃو).

(۴) هرِ موُرکه ڪنهه، هرِ ڪرپا ڪري
جنُ نانڪ، تارئو تارڻ هري.

ارٿ:- سري گورو رامداس صاحب جن فرمائين ٿا ته جڏهين مون مورک تي ايشور ڪرپا ڪئي، تڏهين تارڻ واري هريءَ مونکي ڀوساگر کان تاري پار ڪيو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪

ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ਜਪਮਾਲੀ ॥ ਹਿਰਦੈ ਫੇਰਿ ਚਲੈ ਤੁਧੁ ਨਾਲੀ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਬਨਵਾਲੀ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਤੂਟਿ ਗਈ ਮਾਇਆ ਜਮ ਜਾਲੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਘਾਲ ਜਿਨਿ ਘਾਲੀ ॥ ਤਿਸੁ ਘੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲੀ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰਿ ਅਗਮ ਦਿਖਾਲੀ ॥ ਵਿਚਿ ਕਾਇਆ ਨਗਰ ਲਧਾ ਹਰਿ ਭਾਲੀ ॥ ੩ ॥ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੀ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਾਰਹੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا چوٿان شبد (٣)

"گهڙيئي شَبَدُ سَچي ٽڪسالَ"

[سري جپ صاحب]

(١) سُڪِرتُ ڪَرڻي، سارُ جَپ مالي

هِردئي ڦير، چَلئي تُدُ نالي

ارٿ:- چڱن ڪرمن واري سريشٽ ڪرڻي اها آهي، جو هردي ۾ نام جپڻ جي مالها ڦيرين، جا توسان سنگ هلي. (ڀاو- هردي ۾ نام روپي مالها ڦيرڻ ئي سريشٽ ڪرم آهي. اهو ئي سنگ هلندو. باقي ٻيو سڀ هتي ڇڏي وڃبو). [جپ مالي = جپڻ جي مالها.]

هَرِ هَرِ نامُ جَپهُ بَنَ والي

ڪَرِ ڪَرِپا ميلهُ سَت سنگتِ، ٽُوٽِ گئي مائئا جَم جالي

(١ رهاءُ)

ارٿ:- هي بن والي! يعني سنسار جا مالڪ! مان شل هري نام تني جيئندو رهان! جن کي تو ڪرپا ڪري ست سنگت ۾ رکيو آهي، تنهن جي مايا روپي جم جي ڦاسي ٽٽي وڃي ٿي. (ڀاو- آهي جنم مرڻ جي ڦيري ۾ نٿا پئجن).

(٢) گرمکھ سيوا گھال جن گھالي
تس گھڙيئي شبد سچي ٽڪسالي

ارٿ:- جن گرمکن محنت ڪري سيوا ڪمائي آهي، سي سچي ٽڪسالي (ضربخاني) ساڌ سنگت ۾ شبد کي گھڙين ٿا. (پرماڻ:- گھڙيئي شبد سچي ٽڪسال“ سري جپ صاحب).

(٣) هر اگم اگوچر، گر اگم ڏکالي
وچ ڪايا نگر، لڌا هر ڀالي

ارٿ:- هري جو اگم = جنهن جي گم نه پوي ۽ اگوچر = جو اندرين جي پهچ کان پري آهي، سو اگم = واهگرو ستگرو ۽ موليکي ڏيکاريو يعني واهگرو جي گمتا (سمجهه) موليکي بخشيائون. ڪايا روپي نگريءَ جي وچ، هريءَ کي ڀالي = ڳولي لڌو سون.

پرماڻ:- ”جو برهمنڊي سوئي پنڊي، جو کوجي سو پاوي
پيپا پرڻوي پرم تت هي، ستگر هوءِ لکاوي.“
[ڌناسري ٻاڻي پيپي ڪي]

(٤) هم بارڪ، هر پتا پرتپالي
جن نانڪ تارهو، نظر نهالي.

ارٿ:- گرو صاحب وينتي ڪري چون ٿا ته ”هي هري! مان تنهنجو ٻالڪ آهيان ۽ تون منهنجي پرتپالنا ڪندڙ پتا آهين. مون تي دَيا ڪري، مون داس کي تاري وٺ.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪

ਸਭਿ ਘਟ ਤੇਰੇ ਤੂ ਸਭਨਾ ਮਾਹਿ ॥ ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਾਪੁ ॥ ਹਉ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ਤੂ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਪੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥ ਸਭ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ੨ ॥ ਜਿਸ ਕਉ ਤੁਮ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਭਾਵੈ ॥ ਤਿਸਕੈ ਨੇੜੈ ਕੋਇ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸਭ ਤੈ ਭਰਪੂਰਿ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰਿ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا چوٿان شبد (۴)

وينتي

(۱) سڀِ گهٽ تيري، تُون سڀنا ماهِ
تُجهہ تي ٻاهرِ، ڪوئي ناهِ

ارٿ:- هي هري! سڀ سرير (جيو) تنهنجا آهن ۽ تون سڀني ۾ سرو وياپڪ آهين. تنهنجي حڪم کان خالي ڪير نہ آهي يعني سڀ تنهنجي حڪم هيٺ آهن.

هرِ سُکداتا، ميري مَن جاپُ
هئُه تُدُ سالاهي، تُون ميرا هرِ پرڀُ باپُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! تون هري جو سُکن جو داتار آهي تنهنکي جپ. مان توکي ئي ساراهيان ٿو ۽ تون ئي منهنجو هري پرڀوُ ۽ پتا آهين.

(۲) جهہ جهہ ديکا، تهہ هرِ پرڀُ سوءِ
سڀ تيريءِ وَسِ، دُوجا آوَرُ نہ ڪوءِ

ارٿ:- جنهن جنهن هنڌ نهاريان ٿو، تتي هري پرڀوءَ جي ...ويبا آهي - يا - تتي اُهو هري پرڀو آهي. ساري سرشٽي تنهنجي ... وس آهي؛ ٻيو ڪو توکانسواءِ ڪونہ آهي.

(٣) جس کے، ہر ہر راکھا ہوئی
تس کی لیوئی، کوہ نہ جاوئی

ارتھ:- ہے ہری! جنھاں دی اوہ رکھیا چاہن تاں انھاں ویدا بیو کوئی نہ لو وچ سکدی یعنی اوہ کوئی کسے کو دکھ نہ لو پہنچائی سکوی. (پرمان:- "ساری راکی اپکو آپ - مالک کی کدھو ناہیں ہانس." سری سکھمنی صاحب.)

(٤) تو جل تھل مہیئل، سب تی بھرپور
جن نانک، ہر جپ حاضران حضور.

ارتھ:- ہے پربھو! تون پانی، زمین، آکاش تے دنیا دی وچ سب تھاں بھرپور وراجمان. گورو صاحب بینتی کری چون تا کہ "میں داس لوکی حاضران حضور جانی جیجان تو."

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਜਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਗੁਰਮਤਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰਿ ॥ ੧ ॥ ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਜਪੀਐ ਉਰਧਾਰਿ ॥ ਦੇਹੀ ਨਗਰਿ ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਧਾਤੂ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਕਾਢੇ ਮਾਰਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਿਨ ਕਾਰਜ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿ ॥ ਤਿਨ ਚੂਕੀ ਮੁਹਤਾਜੀ ਲੋਕਨ ਕੀ ਹਰਿ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥ ੨ ॥ ਮਤਾ ਮਸੂਰਤਿ ਤਾਂ ਕਿਛੁ ਕੀਜੈ ਜੇ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਬਾਹਰਿ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੋਈ ਭਲ ਹੋਸੀ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ੩ ॥ ਹਰਿ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਓਹੁ ਪੂਛਿ ਨ ਕਿਸੈ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰਿ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਜਿਨਿ ਮੇਲਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੫ ॥

راڳ پيرءُ محلا چوٿان گهر دوجا شبد (٥)

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

ڀاڳوان پُرش، گوروءَ جي سکيا وٺي، هردي ۾ نام سمائي ٿو.

(١) هَرِ ڪا سَنتُ هَرِ ڪِي هَرِ مُورتِ، جِسُ هِردَئِ هَرِ نامُ مُرارِ
مَستَڪِ ڀاڳُ هووئِ جِسُ لِکِئا،

سو گورمَتِ هِردَئِ هَرِ نامُ سمارِ

ارٿ:- هريءَ جو سنت، گويا هريءَ جي هري مورت آهي، جنهنجي هردي ۾ هري مرار جو نام آهي. جنهنجي مستڪ ۾ ڀاڳ لکيل آهي، سو گوروءَ جي سکيا وٺي، هردي ۾ هري نام سمائي ٿو.

مَدُ سُودَنُ جَپِيئَي اُرڌارِ

ديهي نگرِ تسڪر پنچ ڌاتوُ، گور شبدي هَرِ ڪاڍي مارِ

(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- جيڪو مد سُودن= مد دئت کي ماريندڙ پرماتما کي، اُر=هردي ۾ جپي ٿو، سو اُنهي پرتاپ ڪري، ديهي روپ نگر ۾ ٻوڪندڙ پنجن ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موهہ ۽ اهنڪار روپ چورن کي وس ڪري ٿو ۽ گورن جي اُپديش ڪري، اُنهنکي ماري ڪڍي ٿو يعني ٻاهر کي اُنهن کان بچائي وٺي ٿو. [ڌاتوُ=ٻوڪندڙ پنج چور.]

(٢) جِنَ ڪا هَرِ سيتي مَنُ مانِئا، تِنَ ڪارَج هَرِ آپِ سَوارِ
تِنَ چوُڪي مُحتاجي لوڪَنَ ڪِي،

هَرِ اَنگيڪارُ ڪيِئا ڪَرتارِ

ارٿ:- جن هري واهگوروءَ کي من ۾ وسايو آهي، تن جا ڪارج هري پاڻ سنواري ٿو. جنکي ڪرتار هريءَ انگيڪار ڪيو آهي يعني جنجو پاسو ڪيو اٿس، تنکي لوڪن جي محتاجي ڪنهن ڪاڻ نٿي پوي.

(٣) مَتا مَسوُرَتِ تانْ ڪِجهُ ڪيجي، جي ڪِجهُ هووي هرِ ٻاهرِ

جو ڪِجهُ ڪري سوئي ڀَلُ هوسي، هرِ ڌِيائوَهُ اَندِنُ نامُ مُرارِ

ارٿ:- صلاح مصلحت ان ڪري ڪجي، جڏهن هريءَ کان ڪجهه ٻاهر هجي يعني سڀ ڪجهه هنجي هٿ ۾ آهي؛ جيڪي وڻندس سو ڪندو. جو ڪجهه ڀڳوان ڪري ٿو، سو ڀلو ٿيندو. ان ڪري ڏينهن، ان هري مُرار- مُر دئيت جي مارينڙ ۾ مالڪ کي ڌياءِ.

(٤) هرِ جو ڪِجهُ ڪري سُ آپي آپي،

اوهُ پُوڇِ نَ ڪِسَئي ڪري بيچارِ

ناناڪُ سو پرڀُ سدا ڌِيائِيئي،

جِنِ ميلِيا سَتِگُرُ ڪِرپا ڌارِ

ارٿ:- جيڪي ڪي هري ڪري ٿو، سو پاڻهي ڪري ٿو. هو ٻئي ڪنهن کان پڇي، صلاح ڪو ڪري يعني پاڻ ئي سمرٿ آهي، تنهنڪري صلاح ڪنهن کان ڪرڻ نٿو وٺي. گورو جن فرمائن ٿا ته جنهن پرڀوءَ ڪرپا ڪري، اسانکي ستگوروءَ سان ملايو آهي، تنهنکي سدائين ڌياءِ.

پرماڻ:- ”پيئو پڇي نه مصلحت ڏئي

جو ڪِجهُ ڪري، سو آپهِ ڪري.“

[گوڙ محلا پنجوان شبد (٥)]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪

ਤੇ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੁਆਮੀ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਦੇਖਿ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਤਿਨ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਜਗਤ ਪਿਤ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਕੀਜੈ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਿਨ ਮਤਿ ਊਤਮ ਤਿਨ ਪਤਿ ਊਤਮ ਜਿਨ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਸਿਮਰਤ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ਜਿਨ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਧੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਕਾਢੇ ਮਾਰੀ ॥ ਤੇ ਨਰ ਨਿੰਦਕ ਸੋਭ ਨ ਪਾਵਹਿ ਤਿਨ ਨਕ ਕਾਟੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੀ ॥ ੩ ॥ ਹਰਿ ਆਪਿ ਬੁਲਾਵੈ ਆਪੇ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਹਾਰੀ ॥ ਹਰਿ ਜਿਸੁ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਤੁਧੁ ਮਿਲਸੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਏਹਿ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥

راڳ ڀيرءُ محلا چوٿان شبد (٦)

هي ڀائي! هردي ۾ هريءَ جو نام جپ.

(١) تي ساڌُو هرِ ميلهُه سُئامي، جِن جپِئا گتِ هوءِ همارِي

تِن ڪا دَرسُ ديکهِ مَنُ بِگسئي،

کِنُ کِنُ تِن ڪئُ هئُ بلِهاري

ارٿ:- هي ڪرپا ساگر سوامي! اهڙي ساڌو مونکي ملاءِ جن سان گڏجي مان نام جپيان، جنهنڪري منهنجي گتي (مڪتي) ٿئي. تنجو درسن ڪري، منهنجو من ٽڙي ۽ مان انهن تان ٻل ٻل قربان وڃان! [بگسئي = ٽڙي، بهار ٿئي، خوش ٿئي.]

هرِ هِردئي، جپِ نامُ مُراري

ڪِرپا ڪرِ جگت پِت سُئامي،

هم داسنِ داس ڪيجئي پنهاري (١ رهاءُ)

ارٿ:- هي پالڻهار! هردي ۾ هري مراري جو نالو جپ. هي ڪرپا ڪندڙ جڳت پتا سوامي! مون تي ڪرپا ڪر، مون داسن جي داس کي پنهنجي پالڻهار پربندڙ داس ڪر. [بنواري = پالڻهار پربندڙ. مراري = مُر دئيت جو اَري يعني دشمن، پرماتما.]

(۲) تن مت اوتم تن پت اوتم، جن هردي وسيا بنواري
تنکي سيوا لاءِ هرسوامي، تن سمرت گت دوهِ تماري .

ارٿ:- هي بنواري پرماتما! جنهن جي هردي ۾ تون وسين ٿو، تنهن جي مت سريشٽ آهي ۽ پت ۾ اُتم آهي يعني پت سان درگاهه ۾ وڃن ٿا. هي سوامي! تنهن جي سيوا ۾ مونکي لڳاءِ، جاڪاڻ ته اُهن کي سمرڻ ڪري، منهنجي گت ٿيندي. [بنواري = سنسار جو مالڪ يا رکيا ڪندڙ.]

(۳) جن اَيسا ستگور ساڌ نه پايا، تي هر درگهه ڪاڍي ماري
تي نر نندڪ سوڀ نه پاوهه، تن نڪ ڪاٽي سرجنهاري

ارٿ:- جن اهڙو ساڌ = سريشٽ ستگورو نه پاتو آهي، سي درگاهه مان ڌڪالي ڪڍيا وڃن ٿا. اهي نندڪ پرش سوڀيا نٿا پائين، ڇو جو سرجڻهار جڳت پتا، اُهن جا نڪ ڪپي او ڇڏي يعني اُنهن جي بي عزتي ڪري ٿو.

(۴) هر آپ بلاوي آپي بولي، هر آپ نرنجن نرنڪار نراهاري
هر جس تون ميلهه سو تد ملسي،
جن نانڪ، ڪتا ايهه جنت وچاري.

ارٿ:- هري پرماتما پاڻ (گورو ٿي) سڌ ڪري ٿو، تڏهين پاڻ ئي (سکه ٿي) جس بولي ٿو. هري پاڻ مايا جي داغ کان جدا، آڪار بنا ۽ آهار يا کاڌي کان سواءِ آهي. هي هري! جنهن کي تون پاڻ سان ملائين ٿو، سو ئي تو ۾ سمائجي وڃي ٿو. گورو

صاحب داس ڀاو سان چون ٿا تہ هي جيو ويچارو ڇا ٿو ڪري سگهي يعني بيوس آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸਾਈ ਹਰਿ ਤੇਰੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਸੁਨਣੇ ॥ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿਆ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਤਿਨ ਹਮ ਸ੍ਰੇਵਹ ਨਿਤ ਚਰਣੇ ॥੧॥ ਜਗ ਜੀਵਨੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਤਰਣੇ ॥ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖ ਨਾਮ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਨ ਜਾਹੀ ਜਿਹਵਾ ਇਤੁ ਗਨਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੁਰਸਿਖ ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਹਰਿ ਗਾਵਹੁ ਲੇ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਜਪਣੇ ॥ ਜੋ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣੇ ਗੁਰ ਕੇਰਾ ਸੋ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ਹਰਿ ਸੁਖ ਘਣੇ ॥੨॥ ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੰਸੁ ਧੰਨੁ ਸੋ ਪਿਤਾ ਧੰਨੁ ਸੁ ਮਾਤਾ ਜਿਨਿ ਜਨ ਜਣੇ ॥ ਜਿਨ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਹਰਿ ਜਨ ਬਣੇ ॥੩॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਵਿਚਿ ਭਗਤਾ ਹਰਿ ਧਰਣੇ ॥ ਨਾਨਕ ਜਨਿ ਪਾਇਆ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਪਵਣੇ ॥੪॥੩॥੭॥

راڳ ڀيرءُ محلا چوٿان شبد (۷)

هي جيو! جي ترڻو اٿيئي تہ جڳ جيون داتا کي ڏياءِ.

(۱) سَتَ سَنگَتِ سائي هَرِ تيري، جِتُ هَرِ ڪيرَتِ هَرِ سُنڻي

جِنَ هَرِ نامُ سُڻيا مَنُ ڀينا، تِنَ هم سريوَهہ نِتَ چرڻي

ارٿ:- هي هري! سچي سنگت اُها آهي، جنهن استان تي هريءَ جو ڪيرتن ڪن ۽ ٻڌا ٻڌن جي ٿو. جن ٻڌن، تنهنجو نام سڻيو آهي ۽ من ۾ پريم رکيو اٿن، تنهجا شل آءُ نت چرن پوڄان!

[سريوهہ = پوڄان. ڀينا = ڀڄي ويا آهن يعني من ۾ پريم رکيو اٿن.]

جَڳَ جيوَنُ، هَرِ ڌِياءِ ترڻي

آنيڪ آسنکہ نام هَرِ تيري، نہ جاهي جِهوا اِتُ گَنڻي

(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي جيوا جي ترلو الهي لس جڳ جيون دالسا کي ڏنا. هي هري! تنهنجا اليڪ ۽ اسنک نالا آهن، ايترا نالا هن زبان سان ڳڻيا نه ويندا. [اسنک = جنجي سنکيا يعني ڳاڻاٽو نه هجي.]

(٢) گور سک هر ٻول هر گاوهه، لي گورمت هر جهٽي
جو اپديش سٽي گور ڪيرا، سو جن پاوي هر سک کهٽي

ارٿ:- هي گورن جا سيکوا اوهين گورن جي سکيا وٺي، هري نام ٻوليو، هري کي ڳايو ۽ هري جو نام جپيو. جيڪو ستگورو جو اپديش سڻي ٿو، سو اليڪ سکن کي پراپت ٿو ڪري.

(٣) ڌن ڌن ونس، ڌن ڌن پتا، ڌن ڌن ماتا، جن جن جٽي
جن سايں گرايس ڏيائتا ميرا دي هر،
سي ساهي درگه هر جن ٻٽي

ارٿ:- هنجو ڪُل، هنجو پتا ۽ هنجي ماتا ڌنيواد جي لائق آهي، جن اهڙي سنت کي جڻيو آهي. جن ساهه ڪڻندي ۽ کڻلدي، منهنجي هري ۽ کي ڌيائو آهي، سي سچي درگاهه ۾ هري جا سنت ٻنيا ٻيا آهن يعني اُلي اُهن ٻيا يا سولهن ٻيا. [ونس = ڪُل. جن جن جٽي = جن اهو جن = سنت جڻيو آهي. هر جن ٻٽي = هري جا سنت ٻنيا ٻيا آهن يعني اُلي سولهن ٻيا.]

(٤) هر هري اڳر نام هر تيري، وڃ ڀڳتا هر ڌرٿي
نانڪ جن پائتا مت گورمت، جپ هر هر پار پئوٿي.

ارٿ:- هي هري! تنهنجو نام اگم آهي يعني ڪوبه انجي گمتا لهي نٿو سگهي. هي هري! تو پاڻ کي ڀڳتن جي وچ ۾ اندر رکيو آهي ("ستگورو وچ آپ رکيون" سري آسادي وار). سري گورو رامداس صاحب جن فرمائين ٿا ته جن ستگورن جي گورمت پالي آهي، سي هري نام جپي، تري پار ٿيا آهن.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਗਲੀ ਥੀਤਿ ਪਾਸਿ ਡਾਰਿ ਰਾਖੀ ॥ ਅਸਟਮ ਥੀਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜਨਮਾਸੀ ॥੧॥ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਨਰ ਕਰਤ ਕਚਰਾਇਣ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਰਹਤ ਨਰਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਿ ਪੰਜੀਰੁ ਖਵਾਇਓ ਚੋਰ ॥ ਓਹੁ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ਰੇ ਸਾਕਤ ਢੋਰ ॥੨॥ ਸਗਲ ਪਰਾਧ ਦੇਹਿ ਲੋਰੋਨੀ ॥ ਸੋ ਮੁਖੁ ਜਲਉ ਜਿਤੁ ਕਹਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਜੋਨੀ ॥੩॥ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥੪॥੧॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان گهر پهلا شبد (١)

ايڪ اونڪار ست گور پرساد

وُٿانڪا:- هڪ پاکنڊي برهمڻ، گورو صاحبن کي چيو تہ سياڻي جنماشٽمي آهي يعني ڪرشن ڀڳوان جي اوتار ڌارڻ جو ڏينهن آهي، تنهنڪري اوهين بہ ورت رکو ۽ سکن کان بہ رکارايو ۽ ٺاڪرن جو چرنامرت پيو، مهراج جن جي خوشي حاصل ڪريو. تنهن تي صاحبن کيس هيٺيون سندر اُپديش ڏيئي نهال ڪيو:-

(١) سگلي ٿيت پاس ڏار راکي
آشٽم ٿيت گوِند جنماسي

ارٿ:- (تنهنجي سمجهہ موجب) ڀلا ٻيون (شايد) ٻيون سڀ ٿتيون پاسي ڪري ڇڏيون ۽ فقط اشٽم ٿت يعني اٺين ٿت پنهنجي جنم لاءِ ورتائين؟ [سگلي = سڀ. ٿيت = ٿتيون. پاس ڏار = پاسي ڪري. جنماسي = جنم لاءِ ورتائين.]

پرم پُوَلي، تِر ڪَرَت ڪمائِڻ
جنم مرڻ ٿِي، رَهَت نارائڻ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- پورب پلپل آدمي ڪچهون (پاپي عقليءَ جهون) ڳالهيون ڪن ٿا، ڇاڪاڻ ته ناڪرن ڪي جنم ولڻ وارو ڪولين ٿا، پر پرماتما ته جنم مرڻ کان رهت آهي. [ڪيرائڻ = ڪچهون ڳالهيون.]

(٢) ڪَرِ پنچير، گوائنو چور
اوهُ جنم نه مري، ري ساڪت ڍور

ارٿ:- اوهين چوريءَ يعني لڪائي، ڪُٿي ناهي ناڪر کي ڪارايو ٿا مطلب ته پڙدو ڏيئي ناڪر کي پوڳ لڳايو ٿا پر هي لڳوا پسون يعني نادان منمکو! هو پرميشور نه جمي اوءَ نه مري ٿو يعني جنم مرڻ کان رهت آهي. [پنجيرءَ ڪُٿي. چور = چوريءَ يعني لڪائي. گوائنو = پوڳ لڳايو. ساڪت = لڳرو، منمک. ڍور = پسون، بي سمجهه.]

(٣) سگل پراڌ، ديهِ لورولي
سو مکه جلئه، جت ڪهه ناڪر جولي

ارٿ:- جيڪي ناڪر کي لوليون ڏين ٿا سي، (الين سمجهو ٿا)، سڀ اپراڌ پدهتي پيرن لئي ڪٽن ٿا. اهو مکه شل جلي وڃي، جيڪو چوي ته ناڪر جنم وٺي ٿو. [لورولي = لولي.]

(٤) جنم نه مري نه آوي نه جاهه
نانڪ ڪا پرپ رهيو سماهه.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائن ٿا ته منهنجو مالڪ نڪي جمي اهي نه وءَ نڪي مري وڃي ٿو، پر سڀني ۾ سمايو پيو آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਊਠਤ ਸੁਖੀਆ ਬੈਠਤ ਸੁਖੀਆ ॥ ਭਉ ਨਹੀ ਲਾਗੈ ਜਾਂ ਐਸੇ ਬੁਝੀਆ ॥੧॥ ਰਾਖਾ ਏਕੁ ਹਮਾਰਾ ਸੁਆਮੀ ॥ ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਇ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਗਿ ਅਚਿੰਤਾ ॥ ਜਹਾ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਤੂੰ ਵਰਤੰਤਾ ॥੨॥ ਘਰਿ ਸੁਖਿ ਵਸਿਆ ਬਾਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੩॥੨॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢)

منهنجو رکيک هک مالک ئي آهي

(١) اوُٺت سُکيئا ، ٻيٺت سکيئا

ڀئہ نهي لاڳيءِ ، جان آئسي ٻجهيئا

ارٿ:- (ڀريؤ جي سچي ڀڳتي ڪرڻ ڪري) مان اُٿندي ويهندي ، ٻاڻکي سُکي سمجهان ٿو يعني دنيا جي هرڪنهن حالت ۾ پاڻکي سُکي سمجهان ٿو ۽ اهڙي سمجهہ هئڻ ڪري ، مونکي (ڪنهن بہ قسم جو) ڀؤ نٿو ٿئي يعني نڀئتا پراپت ٿي آئم.

راکا ايڪ همارا سُئامي

سَگل گهٽا ڪا انترجامي (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- منهنجو رکيک تہ هک مالک ئي آهي ، جو سڀني جي اندر يا دلين جي ڳجهہ جي ڄاڻڻ وارو آهي. [راکا = رکيک. گهٽا = دليون.]

(٢) سوءِ آچنتا ، جاگہِ آچنتا

جهان ڪهان ، پرڀ تون ورتنتا

ارٿ:- هاڻي مان بي اونو ٿي سمهان ٿو ۽ جاڳندي بہ چنتا کان رهت يا بي اونو ٿي رهان ٿو ڇاڪاڻ تہ اٰئين نشچي ڪيو اٿم تہ هي پريو! تون ئي هرهنڌ ورتي رهيو آهين. [سوءِ = سمهڻ. اچنتا = چنتا کان رهت. ورتنتا = ورتي رهيو آهين.]

(٣) گھر سکھ وسيا، ٻاھر سک پائيا
ڪھ نانڪ، گرو منتر درڙائيا.

ارٿ:- ھاڻي گرو ۾ ھِي سک سان رھان ٿو (مطلب تہ منھنجو انتھڪرڻ دنيوي سمبندا ڪٽي ۾ پورو ھٿ ڪري سيتل ٿيو آھي) ۽ ٻاھران بہ سک پراپت ٿيو اٿم (يعني انتھڪرڻ ۾ سيتلتا ھٿ ڪري، ٻاھريان وھنوار ڪندي بہ سکي آھيان). سري گرو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ موليڪي گرو اھو منتر يا اپديش پڪو ڪرايو آھي تہ منھنجو واڳو ھڪ ٿي واھگورو آھي. [درڙائيا = پڪو ڪرايو آھي.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਵਰਤ ਨ ਰਹਉ ਨ ਮਹ ਰਮਦਾਨਾ ॥ ਤਿਸੁ ਸੇਵੀ ਜੋ ਰਖੈ ਨਿਦਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਏਕੁ ਗੁਸਾਈ ਅਲਹੁ ਮੇਰਾ ॥ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੁਹਾਂ ਨੇਬੇਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਜ ਕਾਬੈ ਜਾਉ ਨ ਤੀਰਥ ਪੂਜਾ ॥ ਏਕੋ ਸੇਵੀ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥ ੨ ॥ ਪੂਜਾ ਕਰਉ ਨ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਉ ॥ ਏਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਲੇ ਰਿਦੈ ਨਮਸਕਾਰਉ ॥ ੩ ॥ ਨਾ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥ ਅਲਹ ਰਾਮ ਕੇ ਪਿੰਡੁ ਪਰਾਨ ॥ ੪ ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਕੀਆ ਵਖਾਨਾ ॥ ਗੁਰ ਪੀਰ ਮਿਲਿ ਖੁਦਿ ਖਸਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥

راڳ ڀيرو محلا پنجوان شبد (٣)
ڪبير صاحب جن جو ھندن ۽ مسلمانن جي
مٿي نسبت رايو

اُٿانڪا:- ھڪ دفعي ھندن ۽ مسلمانن گڏجي ڀڳت ڪبير صاحب جن کان پڇيو تہ ڪسائين ڪير آھي ۽ الله ڪير آھي ۽ توھين ڪنھنجي اُپاسنا ڪندا آھيو ۽ توھانجو نشچو ھندن جي ڌرم ۾ آھي يا مسلمانن جي مذھب ۾ آھي. انھن سوالن جي جواب ۾ ڀڳت ڪبيرصاحب جن ڪين ھيٺيون سندر اپديش ڏنو. اھو ويچار گرو صاحبن جو بہ ھو، تنھنڪري ھتي اھو شبد پنھنجو ڪري ڏنو اٿن.

(١) ورت نہ رهئُن، نہ مهہ رمدانا
تِس سيوي، جو رکئي ندانا

ارٿ:- مان نڪي ڪي هندن جا ورت رکانتو ۽ نڪي روزن جو مهنو واريان ٿو يعني روزا رکان ٿو، پر مان انهي شيوا ڪريان ٿو، جو انت ويلي رکيا ڪرڻ وارو آهي. [مهہ = ماهہ، مهنو. رمدانا = رمضان (مسلمانن جي روزن رکڻ جو مهنو).]

ايڪُ گسائي الله ميرا
هِندو تُرڪ دهان نيبيرا (اڪ رهاءِ)

ارٿ:- (هندن جو) گسائين ۽ (مسلمانن جو) الله منهنجي لاءِ هڪ واهگورو ئي آهي، جيڪو هندن ۽ مسلمانن ٻنهي جي جهڳڙن نبيرڻ وارو آهي. [گسائين = ايشور. ترڪ = مسلمان. دهان = ٻئي.]

(٢) حج ڪعبي جاءُ، نہ تيرت پوُجا
ايڪو سيوي، اَور نہ دوُجا

ارٿ:- مان نڪي ڪي مڪي شريف ڏانهن حج ڪرڻ لاءِ وڃان ٿو ۽ نڪي ڪي (هندن جي) تيرٿن تي (ياترا لاءِ) وڃانتو ۽ نڪي ڪي (ٺاڪرن جي) پوجا ڪريان ٿو، پر فقط هڪ واهگوروءَ جي ئي شيوا ڪريان ٿو ۽ ٻئي ڪنهنڪي سڃاڻان بہ نٿو. [ڪعبي = مڪي شريف.]

(٣) پوُجا ڪرئُن، نہ نِواج گذارءُ
ايڪ نِرنڪار لي، رِدئي نمسڪارءُ

ارٿ:- مان نڪي ڪي پٿرن کي پرميشور ڄاڻي پوڄيان ٿو ۽ نڪي ڪي نماز پڙهان ٿو پر هڪ نرنڪار کي هردي ۾ ڌارڻ ڪري يا قائم ڪري، کيس نمسڪار ڪريان ٿو. [نواج = نماز. گذارءُ = پڙهان ٿو.]

(۴) نا هم هندو، نه مسلمان
الله رام ڪي پنڊ پران

اوٿ:- مان اڪي ڪي هندو آهيان ۽ نڪي ڪي مسلمان آهيان، پر مسلمانن جو الله ۽ هندن جو رام ٻنهي کي ٻنهجي سرير ۽ پران روپ سمجهان ٿو مطلب ته پراڻ کان پيارو سمجهان ٿو.
[پنڊ = سرير.]

(۵) ڪهه ڪبير، امر ڪيتا وڪانا
گور پير مل، خود خصم پڇاڻا.

اوٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائن ٿا ته ڪبير صاحب جن اهي واڪيان ڪيو آهي ته مون گورو پير سان ملي، پالڪي خود مالڪ سمجهو آهي. [وڪانا = واڪيان ڪيو، لوڪ ڪيو. خصم = مالڪ.]

پرماڻ:- "هرِ هرِ جن دو ايڪ هي، ٻپ ٻچار ڪڇه نام
جل تي اپجه ترنگ جيءُ، جل هي ٻکي سمام."
[رهراس صاحب ڪب پاتِ، دهرو (۲)]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਦਸ ਮਿਰਗੀ ਸਹਜੇ ਬੰਧਿਆਨੀ ॥ ਪਾਂਚ ਮਿਰਗ ਬੇਧੇ ਸਿਵ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥ ੧ ॥ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਲੇ ਚੜਿਓ ਸਿਕਾਰ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਪਕਰੇ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਹਥੀਆਰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਖੇਰ ਬਿਰਤਿ ਬਾਹਰਿ ਆਇਓ ਧਾਇ ॥ ਅਹੇਰਾ ਪਾਇਓ ਘਰ ਕੈ ਗਾਂਇ ॥ ੨ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਪਕਰੇ ਘਰਿ ਆਣੇ ਹਾਟਿ ॥ ਚੁਖ ਚੁਖ ਲੇ ਗਏ ਬਾਂਢੇ ਬਾਟਿ ॥੩॥ ਏਹੁ ਅਹੇਰਾ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥ ਨਾਨਕ ਕੈ ਘਰਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۴)
سچو شڪار.

(۱) دس مرگي، سهجي ٻنڌ آني
پانچ مرگ بيڌي، شو ڪي باني

ارٿ:- هي ڀائي! مون تہ ڏهن اندرين روپي هرڻين کي
سياوڪ ٿي (يا- گيان د ٿاران) ٻڌي ڇڏيو آهي ۽ ڪلياڻداڪ
پرماتما جي ٻاڻي روپي ٻاڻن يا تيرن سان، ڪام آدڪ وڪار روپي
هرڻن کي وندي، ڪيرايو اٿم. [مرگي=هرڻيون (هتي اندريون).
سهجي = سياوڪ ٿي، گيان. بنڌاڻي = ٻڌي ڇڏيو اٿم. مرگ =
هرڻ (هتي ڪام آدڪ پنج وڪار). بيڌي = وندي، ٽنگ ڪري.
شو = ڪلياڻداڪ. ٻاني = ٻاڻ، تير.]

سنت سنگہ لي، چڙهيو شڪار
مرگ پڪري، بن گهور هٿيار (١ رهاءِ)

ارٿ:- جڏهين مان سنتن کي ساٿ سان گڏ وٺي، شڪار تي
چڙهيس تڏهين گهوڙي ۽ هٿيارن کانسواءِ (يا ڪنن ساڌنائن ڪرڻ
کانسواءِ)، ڪام آدڪ روپي پنجن هرڻن کي پڪڙي ڇڏيم، مطلب
تہ سنتن جي سنگ د ٿاران آسانيءَ سان، انهن مهابلي وڪارن کي
جيتيم. [گهور = ڪنن ساڌنائون.]

(٢) آکير برت، ٻاهر آئيو ڌاءِ
اهيرا پائيو، گهر ڪي گانءِ

ارٿ:- (سچي) شڪار جي ورتي اهائي آهي جو ٻاهران
...ي ڪندڙ من اندر آيو اٿم جنهنڪري انتهڪرڻ جي استان ۾
...شڪار کي پراپت ڪيو اٿم- مطلب تہ پرماتما کي ڇاتو اٿم. [آکير =
...ڪار. برت = ورتي. ڌاءِ = ڊ ڪندڙ من. اهيرا = شڪار. گهر
...ڪي گانءِ = انتهڪرڻ جي استان ۾.]

(٣) مرگ پڪري، گهر آڻي هاٽ
چڪہ چڪہ لي گئي، باندي باٽ

ارٿ:- ڪام آدڪ وڪارن روپي هرڻن کي پڪڙي، قيراني
...ي روپي گهر ۾ آندو اٿم. جن شيءِ گڏن کي منهنجي سربر

مان ڪنهي ٽڪر ٽڪر ڪري يا ڇما ڪري، ٻاهر ورهائي ڪئيو هو.
[ڇڪ ڇڪ = ٽڪر ٽڪر ڪري. ٻاهي ٻانٽ = ورهائي ڪئيو.]

(٤) ايهو اميرا، ڪيٽو دانُ
نانڪَ ڪي گهرِ، ڪيولَ نامُ

اوٿه:- گورن (ڪرپا ڪري) مونکي اهو شڪار دان ڪيو آهي. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته منهنجي هردي ۾ (الله ٿي ٻهر) فقط نام ئي آهي. [اهيرا = شڪار. گهر = هردو. ڪيول = فقط.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਜੇ ਸਉ ਲੋਚਿ ਲੋਚਿ ਖਾਵਾਇਆ ॥ ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚੀਤਿ ਨ ਆਇਆ ॥ ੧ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਲੇਹੁ ਮਤੇ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪਾਵਹੁ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਾਥਰ ਕਉ ਬਹੁ ਨੀਰੁ ਪਵਾਇਆ ॥ ਨਹ ਭੀਗੈ ਅਧਿਕ ਸੂਕਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਖਟੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੂਰਖੈ ਸੁਨਾਇਆ ॥ ਜੈਸੇ ਦਹ ਦਿਸ ਪਵਨੁ ਝੁਲਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਬਿਨੁ ਕਣ ਖਲ ਹਾਨੁ ਜੈਸੇ ਗਾਹ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਤਿਉ ਸਾਕਤ ਤੇ ਕੋਨ ਬਰਾਸਾਇਆ ॥੪॥ ਤਿਤਹੀ ਲਾਗਾ ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਬਣਤ ਬਣਾਇਆ ॥ ੫ ॥ ੫ ॥

راڳ ڀيرو محلا پنجوان شبد (٥)
اپديش

(١) جي سؤ لوچ لوچ کاوائنا
ساڪت، هر هر چيت نه آئنا

اوٿه:- جيڪڏهين منمک کي، سوين دفعا ٻڌي پيار سان کارائجي مطلب ته ڪيترو ئي سندو اپديش ڪجيس ۽ سٺو سٺو نرو ئي طعام کارائجيس ته به سندس چت ۾ هري نام نه ايندو. [لوچ لوچ = ٻڌي پيار سان. کاوائنا = کارائجي. ساڪت = منمک.]

سنت جنا ڪي ليهہ متي - ساڌ سنگہ پاوهہ پرم گتي
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! تون سنتن جي سکيا گرهڻ ڪر. سنتن جي سنگ ڪرڻ ڪري، تون موکيہ گتي يا وڏو درجو پراپت ڪندين. [ليهہ = گرهڻ ڪر؛ وٺ. متي = سکيا. پرم گتي = وڏو درجو، موکيہ گتي.]

(٢) پاٿر ڪٽہ، پهہ نير پوائٿا
نيهہ پيڳيءِ، آڏڪ سوڪائٿا

ارٿ:- جيڪڏهين پٿر کي ڪيترو بہ وقت کڻي پاڻيءَ ۾ رکجي تہ بہ هو اندران اڻو پيجي؛ پاڻيءَ مان تمام سڪل نڪري ٿو. مطلب تہ منمکہ ست سنگہ ۾ رهندي بہ ڪٺور رهي ٿو. [نير = پاڻي. پيڳيءِ = پجي. اڏڪ = گهڻو.]

(٣) ڪٽ شاسترہ، مورکہ سنائٿا
جيسي دهہ دس پون جهلائٿا

ارٿ:- مورکہ کي جيتوڻيڪ کڻي ڇهن شاسترن جو اُپديش بہ ٻڌائجي تہ بہ اُهي هردي ۾ اُنين ٽڪي ٿو جيئن ڏهن ئي طرفن کان هوا جو لڳڻ (مطلب تہ جيئن هوا هڪڙي طرف کان اچي ٻئي طرف هلي ويندي آهي تئن مورکہ جي هردي ۾ اُپديش نہ ٽڪندو آهي؛ اُنکي اُهو اُپديش هڪڙي ڪن کان آيو تہ ٻئي ڪن کان ويو). [کٽ = ڇهہ. سنائٿا = ٻڌائجن. دهہ دس = ڏهہ طرف. پون = هوا. جهلائٿا = لڳندي آهي.]

(٤) بن ڪڻ کلهان جيسي گاهہ نہ پائٿا
تئہ ساڪت تي ڪو نہ براسائٿا

ارٿ:- جيئن ان کانسواءِ يا سڄيءَ ٻنيءَ کي ڳاهڻ ڪري، اَن پراپت نہ ٿيندو آهي تئن ساڪت يعني منمکہ يا مايا ڌاريءَ وٽان

ڪنهن کي به فائدو نه ڏيندو آهي. [ڪرا = اناج ۽ ان. کلهان = ٻني. گاهڻ = گاهڻ ۽ گاهه ڪرڻ. پراسائنا = ورسجي ٿو، فائدو حاصل ڪري ٿو.]

(٥) تيهي لاگا، جيت ڪو لائيا
ڪهُ نانڪ، پرب بڻت بڻائيا.

ارٿ:- پرماتما جنهن کي جتي لڳايو آهي، اتي ئي هو لڳي رهيو آهي. سري گورو ارجن صاحب فرمائن ٿا ته پرميشور اهڙو ئي ناهه ناهيو آهي. [بڻت = ناهه. بڻائيا = ناهيو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਨਿ ਰਚਿਓ ਸਰੀਰ ॥ ਜਿਨਹਿ ਉਪਾਏ ਤਿਸ ਕਉ ਪੀਰ ॥ ੧ ॥ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਜੀਅ ਕੈ ਕਾਮ ॥ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਜਾ ਕੀ ਸਦ ਛਾਮ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਨ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਬਿਨਸੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥੨॥ ਮੀਤ ਹੀਤ ਧਨੁ ਨਹ ਪਾਰਣਾ ॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਮੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ੩ ॥ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥ ਏਕ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਜਾਣੀ ॥ ੪ ॥ ੬ ॥

راڳ ڀيرو محلا پنجوان شبد (٦)
پرميشور جي اپڪارن جو ورنن

(١) جيئه پراڻ جن رچيو سريرُ
جنهه اُپائي تس ڪئه پيرُ

ارٿ:- پرماتما سرڀ ناهي، جنهن کي پراڻ ڏنا آهن ۽ جنهن واهگورو جيون کي پيدا ڪيو آهي، تنهنکي اسانجي اندر جي پيڙا جي خاطر با خبر آهي. [پير = پيڙا، درد.]

گوُر گوبند جيئه ڪي ڪامُ
هَلت پَلت جاڪي سد ڇامُ (اک رهاءُ)

ارٿ:- گوبند روپ گورو، جيون جا سڀ ڪم ڪرڻ وارو آهي ۽ لوڪ پرلوڪ ۾ اُنجو سدائين آسرو آهي. [هلت = هي لوڪ. پلت = پرلوڪ. چام = ڇانو، اوٽ، آسرو.]

(۲) پرڀ آراڌن نرمل ريت
ساڌ سنگ بنسي ڀيريت

ارٿ:- پرڀوءَ جو سمرن ڪرڻ اعليٰ اُتم ريت آهي. ست سنگ دئاران ڪوڙي پريت (يا وشين سان پريت) دور ٿي وڃي ٿي. [بنسي = ناس ٿي وڃي ٿي، دور ٿي وڃي ٿي. ڀيريت = ٻي پريت، ڪوڙي پريت.]

(۳) ميت هيت ڌن نهِ پارڻا
ڌن ڌن ميري نارائڻا

ارٿ:- مت مائٽ، سنبندي ۽ ڌن اهي سڀ جيو جا سهائڪ نہ آهن يعني انهن مان ڪو بہ (انت سمي) جيو جي سهائتا ڪرڻ وارو ڪونهي پر منهنجو نارائڻ پرماتما ڌن ڌن آهي، جو سڀني جيون جو آسرو آهي. [ميت = مائٽ. هيت = پيار ڪرڻ وارا، سنبندي. پارڻا = آسرو، سهائڪ.]

(۴) نانڪ بولئِ اَنمرت باڻي
ايڪ بنا دوجا نهِي جاڻي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته ننهنڪري جيو کي جڳائي ته رام نام روپي امرت باڻي (مُکہ سان) اُچاريندو يا چوندو رهي ۽ هڪ واهگوروءَ کانسواءِ ٻئي ڪنهن کي نہ ڄاڻي يعني ٻئي ڪنهن جي لڙهہ نہ لڳي. [بولي = اُچاري، چوي.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਆਗੈ ਦਯੁ ਪਾਛੈ ਨਾਰਾਇਣ ॥ ਮਧਿ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਇਣ ॥੧॥ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰੈ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਉਣ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਗ੍ਰਿਹ ਭਉਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਕਰਨ ਸੁਣਿ ਜੀਵੇ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਅਮਰ ਥਿਰੁ ਥੀਵੇ ॥੨॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜੇ ਦਰਬਾਰੇ ॥੩॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲੀਏ ਮਿਲਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ॥੪॥੭॥

(٣) جنم جنم کي دوکھ نواري
آنهد شبد وجي درباري

ارٿ:- نام جي سمرڻ ڪرڻ ڪري، جنم جنمانترن جا دک يا ڪليش دور ٿي وڃن ٿا. ست سنگ ۾ لڳاتار گورن جي اپديش جو اچارڻ ٿئي ٿو. [دوکھ = دک، ڪليش. نواري = دور ڪري. انهد = هڪ رس، لڳاتار. شبد = گور اپديش. وجي = اچارڻ ٿئي ٿو. درباري = ست سنگ.]

(٤) ڪرِ ڪرپا پرڀ ليئي ملائي
نانڪ پرڀ سرڻاگت آئي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ جيڪي پرڀوءَ جي شرڻ ۾ اچن ٿا، تن کي ديا ڪري، پاڻ سان ملائي ڇڏي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਕੋਟਿ ਮਨੋਰਥ ਆਵਹਿ ਹਾਥ ॥ ਜਮ ਮਾਰਗ ਕੈ ਸੰਗੀ ਪਾਂਥ ॥ ੧ ॥ ਗੰਗਾ ਜਲੁ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ॥ ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਪੀਵਤ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨ ਭ੍ਰਮਾਮ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੂਜਾ ਜਾਪ ਤਾਪ ਇਸਨਾਨ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਭਏ ਨਿਹਕਾਮ ॥ ੨ ॥ ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਦਰਬਾਰ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਪੂਰਨ ਆਚਾਰ ॥ ੩ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੁ ਕੀਆ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਿਥਿਆ ਸਭ ਛਾਰੁ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥

راڳ ڀيرئ محلا پنجوان شبد (٨)

نام جي مهما

(١) ڪوٽ منورٿ، آوهِ هاٿ
جم مارگ ڪئي، سنگي پانٿ

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਆਗੈ ਦਯੁ ਪਾਛੈ ਨਾਰਾਇਣ ॥ ਮਧਿ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਇਣ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰੈ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਉਣ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਗ੍ਰਿਹ ਭਉਣ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਕਰਨ ਸੁਣਿ ਜੀਵੇ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਅਮਰ ਥਿਰੁ ਥੀਵੇ ॥ ੨ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜੇ ਦਰਬਾਰੇ ॥ ੩ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲੀਏ ਮਿਲਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ॥ ੪ ॥ ੭ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٧)
پرڀوء جي اوٽ ۽ نام جي مهما

(١) آڳي دَيُ پاڇي نارائڻ
مڌ ڀاڳ هر پريم رسائڻ

ارٿ:- اڳيان يعني اڳ ۾ وقت ۾ دَيُ = پرڪاشوان پرماتما آهي ۽ پٺيان يعني هن لوڪ ۾ نارائڻ اسانجو رکوارو آهي. وچين ڀاڱي = حصي يعني عمر جي مارڳ ۾ هوي ۽ هو پريم اساڻي لاءِ رسائڻ = اڪسير يا امرت آهي.

پرڀو همارَي شاستر سؤڻ
سؤک سهج آنند گرهه ڀؤڻ   (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- اسانجا شڳن ۽ شاستر يا جوتش شاستر، هڪ مالڪ ئي آهي. چوڏهن ڀون وارن سنسار ۾، ابناسي سک ۽ شڳن جو گهر هڪ پرڀو ئي آهي. [شاستر = جوتش شاستر. سؤڻ = شڳن. گرهه = گهر.]

(٢) رسنا نامُ ڪرن سڻِ جيوي
پرڀ سمر سمر امر ٿر ٿيوي

ارٿ:- زبان نام جپڻ ڪري ۽ ڪن نام ٻڌڻ ڪري ئي جيئرا رهن ٿا. ابناسي پرڀوءَ کي من ۾ واڳيءَ ڏنارن سمرڻ ڪرڻ ڪري، من استر ٿئي ٿو. [رسنا = زبان. ڪرن = ڪن. امر = ابناسي. ٿر = استر.]

(٣) جنم جنم ڪي دوکہ نواري
آنهد شبد وجي درباري

ارٿ:- نام جي سمرن ڪرڻ ڪري، جنم جنمانترن جا دک يا ڪليش دور ٿي وڃن ٿا. ست سنگ ۾ لڳاتار گورن جي اپديش جو اُچارن ٿئي ٿو. [دوکہ = دک، ڪليش. نواري = دور ڪري. انهد = هڪ رس، لڳاتار. شبد=گور اپديش. وجي = اُچارڻ ٿئي ٿو. درباري = ست سنگ.]

(٤) ڪرِ ڪرپا پرڀ ليئي ملائي
نانڪ پرڀ سرڻاگت آئي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته جيڪي پرڀوء جي شرڻ ۾ اچن ٿا، تن کي دیا ڪري، پاڻ سان ملائي ڇڏي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਕੋਟਿ ਮਨੋਰਥ ਆਵਹਿ ਹਾਥ ॥ ਜਮ ਮਾਰਗ ਕੈ ਸੰਗੀ ਪਾਂਥ ॥ ੧ ॥ ਗੰਗਾ ਜਲੁ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ॥ ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਪੀਵਤ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨ ਭ੍ਰਮਾਮ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੂਜਾ ਜਾਪ ਤਾਪ ਇਸਨਾਨ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਭਏ ਨਿਹਕਾਮ ॥ ੨ ॥ ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਦਰਬਾਰ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਪੂਰਨ ਆਚਾਰ ॥ ੩ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੁ ਕੀਆ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਿਥਿਆ ਸਭ ਛਾਰੁ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٨)

نام جي مهما

(١) ڪوٽ منورٿ، آوهِ هاٿ
جم مارگ ڪئي، سنگي پانٿ

ارٿ:- نام جپڻ ڪري، من جا ڪوڙين مطلب سڌ ٿين ٿا. پرميشور جو نام، هر هڪ وستو ۾ سنگي ۽ رکپڪ آهي. [هاٿ = هٿ، سڌ. ماوگر = وستو. پالڪ = رکپڪ، سنگي.]

ڳنگا جل، ڪيو گوبند نام

جو سمري تسڪي گت هوئي، پيوت ٻهڙ نہ جون ڀرمام (اڪ رهاءِ)

ارٿ:- گورو دتارن پريوه جو نام جپڻ، جڻ پاپن روپي مل کي دور ڪرڻ لاءِ گنگا جو پاڻي آهي. جيڪو نام سمري ٿو سو مڪت ٿئي ٿو ۽ جيڪو (نام) هردي ۾ ڌارڻ ڪري ٿو، سو وري جونين ۾ نٿو ڀٽڪي. [ٻهڙ = وري. ڀرمام = ڀٽڪي.]

(۲) پوڄا جاپ تاپ اشنان

سمرت نام، ٿئي نهڪام

ارٿ:- پوڄا، جپ، تپ ۽ تيرٿن جا اشنان ڪرڻ، انهي ماڻهوءَ جا سڦلا آهن، جيڪو نام جپي، واشنا کان رهت ٿئي ٿو. [نهڪام = نشڪام، واشنا کان رهت.]

(۳) راج مال سادن دربار

سمرت نام پورن آچار

ارٿ:- راج ڪرڻ، ملڪيت گڏ ڪرڻ، طعامن جا سواد وٺڻ ۽ ڪچهوري لڳائڻ، اهي سڀ ڪم نام جپڻ سان ئي سڦل ٿين ٿا. [سادن = ڀوڄن جو سواد. آچار = ڪم. پورن = سڦل.]

(۴) نانڪ داس، ايهہ ڪيئا بيچار

بن هر نام، مٿيا سڀ ڇار.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ پريوءَ داسن، اهو ويچار طئہ ڪيو آهي تہ واهگورو جي نام کانسواءِ سڀ پدارٿ ڇوڙا ۽ ڌوڙ سمان آهن. [مٿيا = ڪوڙو. ڇار = ڌوڙ.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਗੋ ਤਿਲ ਕਾ ਮੂਲਿ ॥ ਦੁਸਟੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਮੂਆ ਹੋਇਕੈ ਸੂਲ ॥੧॥ ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਖੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਆਪਿ ॥ ਪਾਪੀ ਮੂਆ ਗੁਰਿ ਪਰਤਾਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਪਣਾ ਖਸਮੁ ਜਨਿ ਆਪਿ ਧਿਆਇਆ ॥ ਇਆਣਾ ਪਾਪੀ ਓਹੁ ਆਪਿ ਪਚਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਭ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕਾ ਰਖਵਾਲਾ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮਾਥਾ ਈਹਾਂ ਊਹਾ ਕਾਲਾ ॥ ੩ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪਰਮੇਸਰਿ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਮਲੇਛੁ ਪਾਪੀ ਪਚਿਆ ਭਇਆ ਨਿਰਾਸੁ ॥ ੪ ॥ ੯ ॥

راڳ ڀيرو محلا پنجوان شبد (۹)

وارتا:- سري گورو رامداس صاحب جن، گورتا جي گادي، سري گورو ارجن صاحب پنهنجي ننڍي پٽ کي هر طرح لائق سمجهي ڏني، جنهن تي سندن وڏو پٽ پرٿيچند ڏاڍي ڪوشش ڪرڻ لڳو ۽ هر ڪنهن وقت ڪان پوءِ شانت ۾ رهيو، چالاڪ ته سمجهيائين ته جنهن صورت ۾ سري گورو ارجن صاحب جن کي پنهنجو پٽ ڪونهي، تنهن صورت ۾ گورتا جي گادي، پنهنجي مرڻ کان پوءِ منهنجي پٽ مهروان کي ڏيندا. واهگورو ۽ اهڙي قدرت ورتائي، جو ڪجهه وقت کان پوءِ سري گورو ارجن صاحب کي پٽ ڄائو، جنهن ڪري پرٿيچند جا ڇهه ئي ڇٽي پيا ۽ صاحبن جي پٽ سري گورو هرگوبند صاحب کي، مارائڻ جا گهات گهڙڻ لڳو. هن ۽ سندس استري ڪرمو، هڪ صلاح ڪري، پهرين پنهنجي ڪٽنب جي جهوني دائي کي موڪليو، جا ڇاتيءَ کي زهر لڳائي، سري گورو هرگوبند صاحب کي

ڏارائڻ لاءِ ويئي، پر صاحبن سندس ڏيکالت اِئين ڪيو، جيئن سري ڪرشن مهراج، پوتنا جو ڪيو.

ڪجهه ڏينهن ڪــدرڻ بعد، ڪرموءَ پنهنجي پتيءَ پرتيچند کي چيو تہ "تو دان جو حيلو تہ ڪو بہ نہ هليو. هاڻي ڪهو جو ٻاليڙ، جنهن سان سري گورو هرگوبند صاحب ڏاڍو هريل آهي، تنهنکي کهرائي اُنکي ڏتاري ڇڏيوس تہ ٻالڪ کي هنجهہ ڪٽي زهر پيئاري اڇيس." پرتيچند کي اها صلاح ڏاڍي وڻي ۽ هڪدم ٻاليڙ کي راتو واهہ کهرائي، ٥٠٠ روپين جي لالچ ڏيئي کيس سري گورو هرگوبند صاحب جن کي زهر پيارڻ لاءِ چيو. ٻاليڙ لالچ ۾ ويو ۽ پرتيچند اُنهيءَ رات جي وقت، زهر جي پڙي ٻاليڙ کي ڏني، جا هو پــکہ ۾ ٻڌي دستور موجب سري گورو هرگوبند صاحب کي هنجهہ ڪٽي کڻائڻ ويو. ٻاليڙ، پــوءِ ڏڏ جو ڪٽورو، جو ٻالهيءَ سري گورو هرگوبند صاحب جن واسطي آندو هو، سو ڪٽي، پــکہ مان پڙي ڪڍي اُن ۾ چڱيءَ طرح ملائي، ٻالڪ کي مٿي کڏ تي ڪٽي ويو. ٻاليڙ هيڏانهن هوڏانهن نهارڻ لڳو تہ ڪير ڏسي تہ ڪو نہ ٿو. اهڙي طرح پڪ ڪري، هن اُهو ڏڌ جو ڪٽورو ٻالڪ جي اڳيان جهليو، پر سري گورو هرگوبند صاحب جن، منهن ڪٽي ٻئي پاسي ڪيو. ٻاليڙ وري ڪٽورو ڪٽي صاحبن جي اڳيان جهليو، مگر صاحبن، ڏڌ پيئڻ جي اصل نہ ڪئي. تڏهين ٻاليڙ ٻالڪ کي هڙڪا ڏنا ۽ زور سان ڪمرت سان، صاحبن جسا ٻئي هٿ جهلي، ٻئي هٿ

سـان كين ڏڌ پيارڻ لڳو جنهن تـي صاحبن وٽـي
ڏاڍا واڪا ڪيا، جي ماتا گنگا ۽ سري گورو ارجن صاحب
جن ٻڌا. گورو صاحبن يڪدم هڪ ماڻهوءَ کي موڪليو ته
ڏسي اچ ته ٻالڪ ڇو ٿو روئي. اُن ماڻهوءَ ڌانيڻ کان اچي
پڇيو ته ٻالڪ ڇو ٿو روئي؟ ڌانيڻ يڪدم جواب ڏنو ته ڏڌ ٿو
پياريانس ته نٿو پيئي ۽ اڻلندو پيو روئي. نوڪر ڌانيڻ کي
صاحبن وٽ وٺي آيو ۽ صاحبن ڌانيڻ کان پڇيو ته اِج ٻالڪ
کي روئارين ڇو پيو؟ هن جواب ڏنو ته سائين ڏڌ ٿو پياريانس
پر نٿو پيئي. گورو صاحبن هڪدم ڳالهه صحيح ڪري ورتي
۽ هنجي ڪپت ظاهر ڪرڻ لاءِ، اهو ڏڌ هڪ ڪتي اڳيان
رکيو، جو پيئندي شرط ڦٿڪي ڦٿڪي مري ويو. اهو حال
ڏسي ڌانيڻ کي هيبت وٺي ويئي ۽ سڀ ماڻهو حيران ٿي
يا. صاحبن پوءِ پنهنجا چرن، ڪتي کي ڇهايا ۽ مڪت
ڪيائونس ۽ ڌانيڻ کي سراپ ڏنائون ته جيئن هن ڪتي لُڇي
ب پران ڏنا آهن، تئن تون به پران ڏيندين. سراپ ملڻ
ا، ڌانيڻ کي پيٽ ۾ سور پيو ۽ ڦٿڪي ڦٿڪي اُتي جو اُتي
ڏنائين. ماڻهو اچرج ۾ پئجي ويا ۽ چيائون تہ ٻالڪ
ڪلا وارو آهي جو ڪيئن نه ڏڌ ۾ زهر سمجهي پيئڻ
نهن موڙيائين ۽ روڏن ڪيائين! اُن وقت صاحبن
مها سندر شبد اُچاريو:-

ب نہ لاگو تَل ڪا مُول
شٽ براهمڻ، مُوئا هوئڪي سُول

ارٿ:- شري گورو هرگوبند صاحب کي اُن ڌڻي جو آڌار آهي جيترو بہ لڳو ٿو اُلوهوڊ شڪ پرڀوءَ ڀڳت جي سُور وڃڻي مُرڪي وِڃو. [ليپ = آڌار. تِل کا = تِر جيترو. مُول = اصل. سُوُل = سور.]

هرِ جن راکي، پاربرهم آپ

پاپي موئا، گور پرتاپ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- پرڀو پرميشور، ڀڳتن داسن جي رکيا پاڻ ٿي ڪئي ۽ پاپي پراڻي گورو ۽ جي پرتاپ ڪري مري ويو. [پرتاپ = تيج.]

(۲) آپڻا خصم، جن آپ ڌيائيا

اِنانَا پاپي، اوهه آپ پچائيا

ارٿ:- هريءَ جا داس، ڀڳتي مالڪ کي سدائين ياد ڪن ٿا. بي سمجهہ مورکہ پاپي پرڀوءَ کي، واهگورو ۽ پاڻ دکہ ڏيئي کپي ڪيو. [خصم = مالڪ.]

(۳) پرڀ مات پتا، اپڻي داس کا رکوالا

نندڪ کا ماٿا، ايهان اوهان کالا

ارٿ:- مالڪ، ماءُ پيءُ وانگر ڀڳتي داسن جو سدائين رکيڪ يا رکپال آهي. نندڪ جو هن لوڪ توڙي پرلوڪ ۾ ڪارو منهن آهي. [رکوالا = رکيڪ، رکپال. نندڪ = گلا خور. ماٿا = منهن. ايهان = هن لوڪ. اوهان = پرلوڪ. ڪالا = ڪارو.]

(۴) جن نانڪ کي پرميسر سڻي اَرداس

مليڇہ پاپي پچيا، ڀئيا نراس.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائن ٿا تہ مون داس جي وينتي پرميشور ٻڌي ۽ مليڇ پاپي پرڀوءَ جي آس پوري ٿيڻ نہ ڏنائين ۽ هو اُنجي مري ويو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਦੁਨੀ ਗੁਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਗਜ ਤੇਰੇ ਬੰਦੇ ਦੀਦਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਛਾਰੁ ॥੧॥ ਅਚਰਜੁ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਤੇਰੇ ਕਦਮ ਸਲਾਹ ॥ ਗਨੀਵ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤਿ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥੨॥ ਨੀਧਰਿਆ ਧਰ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ॥ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਧਿਆਇ ॥੩॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਖੁਦਿ ਖਸਮ ਮਿਹਰਵਾਨ ॥ ਅਲਹੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਦਿਲ ਜੀਅ ਪਰਾਨ ॥੪॥੧੦॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (١٠)

وينتي

خوبُ خوبُ خوبُ، خوبُ خوبُ تيرو نامُ

جهوٺُ جهوٺُ جهوٺُ، جهوٺُ دُني گمانُ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي سهڻا مالڪ! ڇڱني جڳن ۾ تنهنجو نام سندر آهي ۽ ساڳيءَ طرح چئن ئي جڳن ۾ مايا جو اهنڪار جوٺو آهي.
[خوب = چڱو، سندر. گمان = اهنڪار.]

(١) نگَجَ تيري بندي ديدارُ اَپارُ

نامَ بنا سڀ دُنيئا ڇارُ

ارٿ:- هي بي انت پرميشور! تنهنجي داسن جو درشن سريشٽ آهي. تنهنجي نام کانسواءِ سڄي دنيا رک وانگر آهي.
[نگج = نغز = چونڊيل، سريشٽ. نغزيدن = چونڊڻ. اپار = بي انت (پرميشور) ڇار = رک.]

(٢) اَچرَجُ تيري قُدرت تيري قدمَ سالاهَ

غنيوُ تيري صفت سچي پاتشاهَ

ارٿ:- هي واهگوروءَ! تنهنجي مايا اچرج روپ آهي ۽ تنهنجا چرن بہ اُستت ڪرڻ جا لائق آهن. هي سچا پاتشاهہ! جڏهن اسين تنهنجي سيوا ڪريون ٿا، تڏهن شاهوڪار ٿيون ٿا يعني نام روپي ڌن اسان کي ملي ٿو. [قدرت = شڪتي، مايا. قدم = چرن. سلاهہ = اُستت، ساراهہ. غني = غني، شاهوڪار.]

(٣) ليدَرنا دَرِ پنہہ خُداهہ
غريب نوازِ دنِ رَيڻِ ڏِناهہ

ارٿ:- هي خدا! ئي آسرن جا آسرا! سڀ تنهنجي اوٽ ورتي آهي. هي پرميشور! غريبن کي وڏائي ڏيڻ وارا! مان ڏينهن رات تو کي ياد ڪريان ٿو. [ليدرنا = آسري کان رهت. دَر = آسرو. پنہہ = پناهہ، اوٽ. نواز = نوازيندڙ، وڏائي ڏيڻ وارو. رتن = رات.]

(٤) نانڪ ڪُنَہ خودِ خصمِ مِهروان
اللهہ نہ وسري دِل جيئہ پران.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب هن ونتي ڪري چون ٿا تہ هي سوامي! مون تي تون ڪرپا ڪرڻ وارو آهين. هي الله سڀني جيون جا پران روپ! تنهنجو نام مون جي دل مان نہ وسري. مطلب تہ سدائين تنهنجو نالو منهنجي چت ۾ رهي. [خصم = مالڪ. مهروان = ڪرپا ڪرڻ وارو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਾਚ ਪਦਾਰਥੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹਹੁ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਭਾਣਾ ਸਤਿ ਕਰਿ ਸਹਹੁ ॥ ੧ ॥ ਜੀਵਤ ਜੀਵਤ ਜੀਵਤ ਰਹਹੁ ॥ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਨਿਤ ਉਠਿ ਪੀਵਹੁ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਕਹਹੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਇਕ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ੨ ॥ ੧੧ ॥

ڀيرءُ محلا پنجوان شبد (۱۱)

اُپديش

(۱) ساچ پدارٿُ، گو رمکهہ لهہُ

پرڀ کا ڀاڻا، ست کر سهہُ

ارٿ:- هي ڀائي! نامروپي سچو پدارٿ يا گيان، گورن د ناران پراپت ڪريو؛ پرڀوءَ جو حڪم سچو سمجهي سهارن ڪريو (يعني واهگوروءَ جي ڀاڻي ۾ پنهنجي الپ مت موجب، ڪجهہ تڪڙ نہ ڪريو ۽ ڌيرج ڌريو). [لهہ = همٿ ڪريو، پراپت ڪريو. ڀاڻا = حڪم. سهہ = سهارن ڪريو.]

جيوت جيوت جيوت رههُ

رام رسائڻُ نت اُٺِ پيوهُ - هر هر هر هر رسنا کهہُ

(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- سدائين اُٿي رام جو رسائڻ = اڪسير امرت پيئو تہ سديو جيون مڪت رهندا. زبان د ناران، هري هري يا سديو پرڀوءَ جو نام اُچارن ڪريو. [رسائڻ = رسن جو گهر، اڪسير، امرت.]

(۲) ڪلجگ مهہ، اِڪ نام اُڌارُ

نانڪ بولي، برهم بيچار.

ارٿ:- ڪلجگ ۾ فقط هڪ واهگوروءَ جي نام (جپڻ) سان ئي جيو جو اُڌار ٿئي ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ پرماتما جي پراپتيءَ جو رستو، مون (هن شبد ۾) ويچاري، نرنئہ ڪيو آهي. [اُڌار = موڪش.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਰਬ ਫਲ ਪਾਏ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਮਿਟਾਏ ॥ ੧ ॥ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥ ਪੂਰਬਿ ਕਰਮ ਲਿਖੇ

ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਹੋਵੈ ਉਧਾਰੁ ॥ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ
ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਦੁਆਰ ॥ ੨ ॥ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਚਰਣ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵਾ ॥ ਧੂਰਿ
ਬਾਛਹਿ ਸਭਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵਾ ॥੩॥ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨੁ ॥
ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਉਧਰਿਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ ॥ ੪ ॥ ੧੨ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۱۳)

نام ۽ ستگورن جي مهما

(۱) ستگر سيو سرب ڦل پائي
جنم جنم ڪي ميل مٽائي

ارٿ:- ستگورن جي سيوا ڪرڻ سان سڀ ڦل پراپت ٿين ٿا ۽ جنم جنمانترن جي پاپن روپي مئل دور ٿي وڃي ٿي. [مٽائي = دور ٿي وڃي ٿي.]

پتت پاون پرڀ تيرو ناءُ
پورب ڪرم لکي گڻ گاءُ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي واهگورو! تنهنجو نام پاپين کي پوتر ڪرڻ وارو آهي، پر تنهنجي گڻ ڳائڻ، گذريل جنم جي شڀ ڪرمن جي لکئي انوسار ٿئي ٿو. [پتت = پاپي. پاون = پوتر. ناءُ = نام. پورب = گذريل جنم.]

(۲) ساڌو سنگ هووي اُڌار
سوڀا پاوي پرڀ ڪي دئار

ارٿ:- سنتن جي سنگ ۾ اُڌار ٿئي ٿو ۽ هو مالڪ جي دربار ۾ سوڀا پائي ٿو. [اُڌار = موکش. سوڀا = مان، عزت. دئار = دربار.]

(۳) سرب ڪلياڻ چرن پرڀ سيوا
ڌور باڇهه سڀ سر نر ديوا

ارٿ :- هي ڀريو! تنهنجي چرنن جي سيوا ڪرڻ ڪري، هر طرح جو ڪلياڻ يا سک ٿئي ٿو، تنهنڪري نندا توڙي وڏا ديوتا ۽ آدمي تنهنجي چرنن جي دوڙ جي چاهنا رکن ٿا. [ٻاڇهه = چاهين ٿا.]

(۴) نانڪ پائِنا نامُ نِدانُ

هرِ جپِ جپِ اُڌَرِيا سگل جهانُ.

ارٿ :- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته مون نام روپي خزانو پراپت ڪيو آهي، جنهن نام کي چڱي طرح جپي، سڄو سنسار تري ويو آهي. [ندان = خزانو. اڌريا = تري ويو. سگل = سڄو. جهان = سنسار.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕਉ ਕੰਠਿ ਲਗਾਵੈ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਪਾਵੈ ॥੧॥ ਪਾਪੀ ਤੇ ਰਾਖੇ ਨਾਰਾਇਣ ॥ ਪਾਪੀ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂ ਨਾਹੀ ਪਾਪੀ ਪਚਿਆ ਆਪ ਕਮਾਇਣ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਦਾਸ ਰਾਮ ਜੀਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਹੋਈ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ੨ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਪਣਾ ਬਿਰਦੁ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥ ਦੋਖੀ ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਆਇ ਨ ਜਾਈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ੪ ॥ ੧੩ ॥

ڀيرءُ محلا پنجوان شبد (١٣)

وُٿانڪا :- اڪبر بادشاهه ١٦٠٥ ع ۾ چالاڻو ڪيو ۽ سندس جاءِ تي سندس پٽ جهانگير بادشاهه ٿيو. صلهي خان ۽ چندو گڏجي، جهانگير بادشاهه کي سري گورو ارجن ديو جي برخلاف ڇيڙيو. صلهي خان بادشاهه کي چيو ته پنجاب جي ڪل مونکانسواءِ وصول ٿي نه سگهندي، تنهنڪري مونکي

موڪل مليي ته مان وصول ڪري اچان. پرمتوني پادشاهه حڪم ڏنو ته ”توهان بلاشڪ لشڪر وٺي وڃ ۽ ڌل اڳاڙي جلد ميڙائيندو اچ.“ صلحي خان پرٿيچند سان ڪوٺي گرام ۾ اچي ڪڏيو. اتي ٻنهي ڄڻن ڪسوره صاحبن جي برخلاف ڪئين ٻيتون سٽيون. صاحبن کي ڪن سکن اچي ٻڌايو ته ”ستگوره سچا پاتشاهه، صلحي خان وڏو لشڪر وٺي پنجاب ديش ۾ اچي سهڙيو آهي. هو چوي ٿو ته مان گوروءَ کي ڏسي وٺندس. اوهين ديا پالسي ڪنهن ٻئي پاسي نڪري هلو، متان ڪا خرابي نه ٿي پوي.“ صاحبن فرمايو ته ”پيارا، اوهين وياڪل نه ٿيو، ڌيرج ڌاريو ۽ نشچو رکو. ستگوره اسانجي رکيا ڪندو ۽ صلحي خان تي اهڙي آفت اچي ڪڙڪندي، جو هو اسان تائين پهچي ڪين سگهندو.“ ٻو ڏانهن پرٿيچند صلحي خان کي چيو ته ”سائين، اوهانجي مهرباني سان، مون پنهنجي ڪوٺ ۾ چڱا محلات ٺهرايا آهن. اوهين هلي اچي ڏسندا ته مان خوش ٿيندس.“ صلحي خان اڳڀاڙي قرار ڪري، گهوڙي تي چڙهي پرٿيچند سان گڏ جاڻون ۽ سيرن جا ڪوڙا ڏسڻ ويو ۽ جوڙ لکيو ته ”جيسين دن تلوار سان گوروءَ کي نه ماريندس، تيسين موکي آرام نه ايندو.“ اتي ڇا ٿيو، جو صلحي خان جي گهوڙي جو پير ڪنهن ٽالڊي تي اچي ويو ۽ هو ڇرڪي ٽوا ڪٽڻ لڳو ۽ يڪدم گهوڙو ۽ سوار، ٻئي وڃي تتل ڪوڙي ۾ داخل ٿيا ۽ پچي مئا. تلوار، جا صلحي خان صاحبن جي مارڻ لاءِ ڪڍي هئي، سا سندس ئي سيني ۾ وڃي لڳي. جلد ئي ڪن سکن صاحبن کي اها خبر اچي پهچائي، جنهن تي

صاحبن هينيون سندر شبد ۽ ”صلحي تي ناراڻ راکہ“ (جو راڳ بلاول محلا پنجوان جو ۱۰۴ شبد آهي) وارو شبد اُچاريا:-

(۱) آپڻي داس کَءُ کَنٺِ لگاوءِ
نِندڪ کَءُ آگن مهِ پاوءِ

ارٿ:- پرميشور پنهنجي داسن کي گلي سان لڳائي ٿو (يعني کنهن به قسم جو دک لڳڻ نٿو ڏئي) ۽ نندڪ کي باهه ۾ وجهي ٿو. [کنٺ = گلي. آگن = باهه.]

پاپي تي راکي ناراڻ
پاپي کي گتِ کَتهوُ ناهي- پاپي پَچِتا آپ کَماڻِ
(اِک رهاءُ)

ارٿ:- پاپيءَ کان پرميشور رکي وٺي ٿو يا رکيا کري ٿو. پاپي پرشن جي گتي ڪڏهين به نٿي ٿئي. (صلحي) پاپي پنهنجي خراب ڪم کري سڙي ويو. [راکي = رکيا کري. کتهو = ڪڏهين به.]

(۲) داسَ رام جيءُ لاگي پرِيت
نِندڪ کي هوئي بِپرِيت

ارٿ:- هون داس جي پربوءَ سان پريت لڳي ويئي ۽ نندڪ جي اُلٽي ريت يا دُرگتي ٿي ويئي- مطلب ته صلحي نندڪ سڙي مري ويو. [بپريت = اُلٽي ريت، دُرگتي.]

(۳) پارَ برهمِ آپڻا بِرَدُ پرگٽائِيا
دوکي آپڻا کيتا پائِيا

ارٿ:- پرمشور (ڀڳتن جي رکيا ڪرڻ وارو) پنهنجو فرض
پورو ڪري ڏيکاريو، جنهنڪري دوکي يعني نندڪ پڇتائو ڪيتو
اوڙيو. [برد = فرض. ڪبتو = ڪرمن جو ڦل.]

(٤) آءِ ته جائي رچنا سمائي
نانڪ داس هرِ ڪي سرڻائي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن ونتي ڪري چون ٿا
ته مون داس اهي پرڀوءَ جي شرن ورتي آهي، جو اهي وچ لئو
۽ سڀ ۾ سمايو پيو آهي.

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੨

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਸ੍ਰੀਧਰ ਮੋਹਨ ਸਗਲ ਉਪਾਵਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ॥ ਐਸਾ
ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਕਰਹਿ ਅਨ ਸੇਵਾ ਕਵਨ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਮਾਤਾ ॥ ੧ ॥ ਰੇ
ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਗੋਵਿੰਦ ਭਾਜੁ ॥ ਅਵਰ ਉਪਾਵ ਸਗਲ ਮੈ ਦੇਖੇ ਜੋ
ਚਿਤਵੀਐ ਤਿਤੁ ਬਿਗਰਸਿ ਕਾਜੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਠਾਕੁਰੁ ਛੋਡਿ ਦਾਸੀ
ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਅਗਿਆਨਾ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ
ਤਿਨ ਨਿੰਦਹਿ ਨਿਗੁਰੇ ਪਸੂ ਸਮਾਨਾ ॥ ੨ ॥ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ
ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਾਕਤ ਕਹਤੇ ਮੇਰਾ ॥ ਅਹੰਬੁਧਿ ਦੁਰਮਤਿ ਹੈ ਮੈਲੀ ਬਿਨੁ
ਗੁਰ ਭਵਜਲਿ ਫੇਰਾ ॥ ੩ ॥ ਹੋਮ ਜਗ ਜਪ ਤਪ ਸਭਿ ਸੰਜਮ ਤਟਿ
ਤੀਰਥਿ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥ ਮਿਟਿਆ ਆਪੁ ਪਏ ਸਰਣਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ
ਨਾਨਕ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ੧੪ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان چؤپدي گهر دوجا شبد (١٤)

اڪ اونڪار ست گور پرساد

اپديش

(١) سريڌر موهن سڪل اپاون، نرنڪار سکداتا
ايسا پرڀ ڇوڙ ڪرهه ان سيوا، ڪون بکيا رس ماتا

ارٿ:- هي پاڻي! پريو، لڇميءَ جو پتي، موهيندڙ، سڀني
کي پيدا ڪرڻ وارو، نرڪار ۽ سکن جو داتار آهي - مطلب ته پريو
سڀني گڻن جي کاڻ آهي. اهڙي پريوءَ کي ڇڏي، جيڪو ٻين جي
شيوا ڪري ٿو، سو ٻڌايو ته ڪهڙي وشيءِ جي رس کي چڱو
سمجهي اُن ۾ مست ٿيو آهي؟ مطلب ته وشين جو رس تڇ آهي.
[سري ڌر = لڇمي کي ڌارڻ وارو يعني لڇميءَ جو پتي. موهن =
موهيندڙ. سگل = سڀ. اُپاون = پيدا ڪرڻ وارو. نرڪار = نراڪار؛
آڪار کان رهت. سکداتا = سُکن جو ڏيندڙ. ان = ٻين. ماتا = مست.]

ري مَن ميري، تُو گووِند ڀاڄُ
اَوَر اُپاوَ سَگَل ميءِ ديکي، جو چِتوِيئِي تِت بِگَرِس ڪاجُ
(اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! تون گوبند جو سمرن ڪر، ڇاڪاڻ
ته مون ٻيا سڀ اُپاءَ يا دنيا جا ڌندا (وزن ڪري) ڏٺا آهن
(۽ انهن نشچي ڪيو اٿم ته پرميشور کانسواءِ) جنهن ٻئي کي ياد
ڪجي ٿو يا جنهن ٻئي جي پنيان پئجي ٿو، تنهن مان مکتي روپي
ڪم بگڙي وڃي ٿو. [ڀاڄ = ڀڄ ۽ ياد ڪر. چتويئيءَ = ياد ڪجي.
بگرس = بگڙي وڃي ٿو. ڪاج = ڪم.]

(٢) ٺاڪُرُ ڇوڙِ داسي ڪَئُ سِمرَهِ، مَنَمُکَ اَنڌَ اَگيانا
هَرِ ڪي ڀَگتِ ڪَرَهِ تِن نِندَهِ، نِگُري پسُو سَمانا

ارٿ:- جيڪي ٺاڪر کي ڇڏي، مايا روپي داسيءَ کي ياد
ڪن ٿا يعني هر وقت دنيوي ڌندن ۽ عيش عشرتن ۾ غلطان
ٿين ٿا، سي منمک انهي اگيان جي ڪري انڌا آهن. جيڪي
پريوءَ جي ڀڳتي ڪن ٿا، تنکي اُهي منمک ننديِن ٿا؛ انهي ڪري
ٿي نگرا، پسون جي برابر آهن. [ٺاڪر = پريو. داسي = مايا.
نگري = بي گرا؛ منمک. سمانا = برابر، وانگر.]

پرمان :- ”آوَنِ آئي سرشٽ مهِ، بِنُ بُجهي پسُ ڍورُ.“
[گؤڙي باون اکري محلا پنجوان پؤڙي (٦) سلوڪ]

(٣) جيئه پنڊ تن ڌن سڀ پرڀ ڪا، ساڪت ڪهتي ميرا
اهنبڌ دُرمت هيئي ميلي، بِنُ گُرُ ڀوجل ڦيرا

ارٿ :- جيو ۽ سوکم لوڙی استول سرير ۽ ڌن، اهي سڀ پرڀوءِ جا ڏنل آهن، پر مايا ڌاري پرش چون ٿا ته اهي سڀ اسانجا آهن. اهنڪار ڪري جن جيون جي بُڌي خراب ٿي آهي، تن ڪوئيءَ پڌ وارن لکرن جو سنسار ۾ ڦيرو ٿئي ٿو يعني اهي جمن مرن ٿا. [ساڪت = منمک، مايا ڌاري پرش.]

(٤) هوم جگه جپ تپ سڀ سنجم، تٽ تيرٿ نهي پائيا
مِٽيا آپُ پئي سرڻائي، گُرمُکِ نانڪ جگت ترائيا.

ارٿ :- هوم، يگيه، تپ ۽ ٻيون سڀئي جُگتيون ڪرڻ لوڙي لهرن جي ڪنارن تي رهڻ سان، پرڀو پراپت ڪو ٿئي. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته جڏهن اهنڪار ڇڏي، گوروءَ جي شرڻ ولي ٿو، سو گورمک (پاڻ ته تري ٿو) پر ساري جڳ کي اپديش ڏيئي تاري ڇڏي ٿو. [سنجم = جُگتيون. تٽ = ڪنارا.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਬਨ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਤ੍ਰਿਣ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪੇਖਿਓ ਉਦਾਸਾਏ ॥ ਦੰਡ ਧਾਰ ਜਟ ਧਾਰੈ ਪੇਖਿਓ ਵਰਤ ਨੇਮ ਤੀਰਥਾਏ ॥ ੧ ॥ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਪੇਖਿਓ ਮਨ ਮਾਏ ॥ ਊਭ ਪਇਆਲ ਸਰਬ ਮਹਿ ਪੂਰਨ ਰਸਿ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋਗ ਭੇਖ ਸੰਨਿਆਸੈ ਪੇਖਿਓ ਜਤਿ ਜੰਗਮ ਕਾਪੜਾਏ ॥ ਤਪੀ ਤਪੀਸੁਰ ਮੁਨਿ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਨਟ ਨਾਟਿਕ ਨਿਰਤਾਏ ॥ ੨ ॥ ਚਹੁ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਖਟ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਦਸ ਅਸਟੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਾਏ ॥ ਸਭ ਮਿਲਿ ਏਕੋ ਏਕੁ ਵਖਾਨਹਿ ਤਉ ਕਿਸ ਤੇ ਕਹਉ

ਦੁਰਾਏ ॥੩॥ ਅਗਹ ਅਗਹ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਨਹ ਕੀਮ ਕੀਮ ਕੀਮਾਏ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਜਿਹ ਘਟਿ ਪਰਗਟੀਆਏ ॥੪॥੨॥੧੫॥

راڳ ڀيرو محلا پنجوان شبد (١٥)

پرميشور سڀ ۾ وياپڪ

(١) بن مهِ پيکِئو ترِط مهِ پيکِئو، گرِهِ پيکِئو اُداسائي

دنڌ ڌار جٽ ڌاريءِ پيکِئو، ورت نيم تيرٿائي

ارٿ:- پرميشور کي جهنگ ۾ به ڏٺم، گاهه ۾ به ڏٺم ۽ گرهستين توڙي اُداسين ۾ به ڏٺم. ڪيس ڏنڊن کڻڻ وارن، جٽائن رکڻ وارن، ورتن توڙي نيمن رکڻ وارن ۽ تيرٿن تي وڃڻ وارن ۾ يا تيرٿن تي به ڏٺم. [بن = جهنگ. ترط = گاهه. پيکِئو = ڏٺم. دنڌ ڌار = ڏنڊن کڻڻ وارا فقير.]

سنت سنگِ پيکِئو من مائي

اُوڀ پِئال سرب مهِ پُور رن، رِس منگل گرط گائي (اِڪ رهائو)

ارٿ:- هي ڀائي! سنتن جي سنگ ڌاران، پرميشور پنهنجي من ۾ ئي ڏٺم. جڏهين پريم سان آنند روپ واهگوروءَ جا گڻ ڳايم تڏهين ڪيس آسمان، پاتال توڙي پرٿويءَ تي پُورن وياپڪ ڏٺم. [مائي = اندر ۾. اُوڀ = اڀ ۽ آسمان. پئال = پاتال. رس = پريم. منگل = آنند (روپ واهگورو).]

(٢) جوگ ڀيکَ سنياسيءِ پيکِئو، جٽ جنگم ڪاپڙائي

تپي تپيسر مُن مهِ پيکِئو، نٽ ناٽڪ نرتائي

ارٿ:- پرڀوءَ کي جوڳين، سنياسين، ڀيک ڌارين، جتين، جنگمن ۽ ڪاپڙين ۾ به ڏٺم. ڪيس تپين توڙي وڏن تپيسرن،

مُنبسرن، بازيگرن، تماشي ڪرڻ وارن ۽ راس ڌارين ناچن ۾ نه ڏٺم. [جوڳ = جوڳي. ڀيکر = ڀيک ڌاري. جنگم = پنٿ جو قسم. ڪاپڙائي = پنٿ جو قسم. مُن = مُنبسر. نٽ = بازيگر. ناٽڪ = تماشي ڪرڻ وارا. ترنائي = راس ڌارين، ناچن، ڀگتيون ڪندڙ.]

(٣) چهه مهه پيکئو ڪت مهه پيکئو، دس آشتي سِنمرتائي
سڀ مل ايڪو ايڪ وکانهه، تئُ ڪس تي ڪهئُ دُرائي

ارٿ:- ٻڌوءِ ڪي چئن ويدن ڇهن شاسترن، ارڙهن پراڻن ۽ ستاويهن سمرتين ۾ نه ڏٺم. سڀ (متبان ذڪر ڪيل پنٿ ۽ شاسترن) گڏجي، هڪ هيءَ ئي ڳالهه ثابت ڪن ٿا ته مان ڪئن چوان ته پرميشور ڪنهن کان پري آهي يعني سڀني ۾ ڀرپور ويا پڪ آهي. [چهه = چار (ويد). ڪت = ڇهه (شاستر). دس اشٽي = ارڙهن (پُران). دُرائي = پري.]

(٤) اَگهه اَگهه بي اَنت سُئامي، تهه ڪيم ڪيم ڪيمائي
جن نانڪ تنڪي بل بل جائيئي، جهه گهٽ پرگٽيائي.

ارٿ:- مهنجو مالڪ من ۽ ٻاڻيءَ جي پهچ کان ٻاهر ۽ تمام بي انت آهي ۽ تنهن وقت ۾ هنجي قيمت ڪٿي نٿي وڃي. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته جنهنجي هردي ۾ پياريءَ جو پڙدو دور ٿي مالڪ پرگهٽ ٿيو آهي تنهن تان مان سدائين بلهار وڃان. [اگهه اگهه = من ۽ ٻاڻيءَ جي پهچ کان ٻاهر. قيم = قيمت. گهٽ = هردو.]

نوٽ:- هن شبد سان ڀيٽيو سري نامديو صاحب جو شبد (١) راڳ آسا ۾.

(١) "ايڪ اَنيڪ ٻياپڪ پُورڪ، جَت ديکئُ تت سوئي
مايا چتر بچتر بموهت، برلا ٻُوجهي ڪوئي

سڀ گوبند هئي، سڀ گوبند هئي، گوبند بن نهي ڪوئي
سوت ايڪ مڻ ست سهنس جيسي،
اوت پوت پرڀ سوئي (اڪ رهاؤ)

(٢) جل ترنگ ار ڦين بدبدا، جل تي ڀن نه هوئي
اه پرپنچ پاربرهم ڪي ليلا، بچرت آن نه هوئي

(٣) مٿيا ڀرم ار سپن منورٿ، ست پدارٿ جانئيا
سڪرت منشا گور اپديشي، جاڳت هي من مانئيا

(٤) ڪهت نامديئه هر ڪي رچنا، ديکهه رديئي بيچاري
گهٽ گهٽ انتر، سرب نرنتر، ڪيول ايڪ مراري.

ڀاو ارٿ

(١) هڪڙوئي پورڻ پرماتما انيڪ جيون ۽ وشين ۾ سمايل آهي
جيڏانهن مان نهاريان تو تيڏانهن هو آهي. مايا جي سهڻن رنگن
جيون کي موهي ڇڏيو آهي، تنهنڪري ڪو ورلي پرماتما کي
سڃاڻي ٿو.

سڀئي (جيو ۽ وستو) پرماتما جو روپ آهن ۽ پرماتما کان
خالي ڪوبه نه آهي. جهڙيطرح هڪڙي ست جي ڌاڳي ۾ سوين
هزارين مالها جا داڻا پوتل تين ٿا، تهڙيطرح پڀؤ تاڃي پيٽي، سڀ
۾ سمايل آهي.

(٢) جهڙيطرح لهرون، گجي ۽ ڦوڪڻا، پاڻيءَ کان نيارا نه آهن،
تهڙيطرح هيءُ سنسار پرماتما جو کيل آهي. ويچار ڪرڻ سان
سمجهندين ته اهو پرماتما کان نيارو نه آهي.

(٣) ڀرم، جي نه جٽاءِ ڪندڙ آهن ۽ من جا سنڪلپ، جي
سپني وانگر نه هلندڙ آهن، تنکي اسان سچا يعني جٽاءِ ڪندڙ
پدارث ڪري سمجهيو آهي. جڏهين گورن جي اپديش ڪري
چڱن ڪمن ڪرڻ واري بڌي ٿئي ٿي، تڏهين هي جيو سچاءَ
... نشچي سمجهي ٿو ته دنيا جا پدارث سپني وانگر نه هلندڙ آهن،
... تنکي اسان سچا يعني جٽاءِ ڪندڙ پدارث ڪري سمجهيو آهي.
... جڏهين گورن جي اپديش ڪري چڱن ڪمن ڪرڻ واري بڌي

ٿئي ٿي، نڌهين ھي ھيو سهاڳ ني لسڇي سمڌوي نو (ڏ د ليا
جا پدارٿ سڀني والڪو ڪوڙا آهن ۽ ار مشور سب ۽ ويارڪ آهي).
(۴) سري نامدار صاحب جن فرمايا تا ڏ ھوڇي ھي رچنا
ھردي ۽ وڇاري ڏسو ڏ سڀني ھردن ۽ شڪ شموي ڪالسواءِ فقط
ھڪ ني يرمالما آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਿਕਟਿ ਬੁਝੈ ਸੋ ਬੁਰਾ ਕਿਉ ਕਰੈ ॥ ਬਿਖੁ ਸੰਚੈ ਨਿਤ ਡਰਤਾ
ਫਿਰੈ ॥ ਹੈ ਨਿਕਟੇ ਅਰੁ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭ ਮੋਹੀ
ਮਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਨੇੜੈ ਨੇੜੈ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੇਦੁ ਵਿਰਲਾ ਕੋ
ਲਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਿਕਟਿ ਨ ਦੇਖੈ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹਿ ਜਾਇ ॥ ਦਰਬੁ
ਹਿਰੈ ਮਿਥਿਆ ਕਰਿ ਖਾਇ ॥ ਪਈ ਠਗਉਰੀ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਿਆ ॥ ੨ ॥ ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਨੈ ਬੋਲੈ
ਕੂੜੁ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਮੂਠਾ ਹੈ ਮੂੜੁ ॥ ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਦਿਸੰਤਰਿ ਜਾਇ ॥
ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਅ
ਲਿਲਾਟ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਖੁਲੇ ਕਪਾਟ ॥ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਟ
ਸੋਇ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਵੈ ਨ ਜਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ੧੬ ॥

راڳ ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (١٦)

ايديش

) نڪٽ ٻجهي سو برا ڪئن ڪري
بکہ سنچي نت ڏرتا ڦري

ارٿ:- جيڪو واهگورو کي ويجهو سمجهي ٿو، سو ٻئي جي
ڪئن ڪندو؟ مطلب ڏ ڪنهنجي برائي ڏ ڪندو. جيڪو
ن يعني مايا جا پدارٿ ڪٺا ٿو ڪري، سو سدائين ڀؤ ۾ رهي
لب ڏ ڪڏهين ڏ لڙيؤ يا بي خوف اٿو رهي. [نڪٽ =
. نکہ = وشيون، مايا جا پدارٿ. سنچي = گڏ ڪري.]

هئي نڪٽي اَر ڀيدُ نہ پائنا
ن ستگور سڀ موهي مائنا

ارٿ:- واهگورو تہ تمام ويجهو آهي پر انجو ڀيد جاڻو نٿو وڃي، چاڪاڻ تہ ستگوروءَ کانسواءِ مايا سڀني سرشٽي موهي ڇڏي آهي. [ڀيد = ڀيد.]

نيڙي نيڙي سڀ ڪو ڪهي
گورمک ڀيد وِرلا ڪو لهي (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- پرماتما کي تہ سڀڪو ويجهو ويجهو پيو ڪوٺي، پر اهي ڳجهہ کي ڪو ورلو گورمک جاڻي ٿو. [نيڙي = ويجهو.]

(٢) نِڪَٽِ نہ ديکئي، پرگرهِ جاءِ
درب هِري، مِٿيا ڪرِ کاءِ

ارٿ:- جيڪو واهگوروءَ کي ويجهو نٿو ڏسي، سو پرائي گهر يعني پرائيءَ استريءَ وٽ وڃي ٿو. ڌن چوري ڪري ۽ ڪوڙ ڳالهائي کائي ٿو. [پر گرهہ = پرائي گهر، پرائي استري. درب = ڌن. هِري = چوري ڪري. مِٿيا = جهوٽ، ڪوڙ.]

پئي ٺگئوري، هرِ سنگہ نہ جانيا
باجهہ گورو، ڀئي ڀرمِ ڀلانيا

ارٿ:- انهيءَ طرح مايا جي ٺڳيءَ ۾ ڀيل يا ڦاٿل جيو، پرڀوءَ کي پاڻ سان گڏ يا ويجهو نٿو سمجهي، چاڪاڻ تہ گوروءَ کانسواءِ جيو ڀرم ۾ ڀليو رهي ٿو. [باجهہ = کانسواءِ.]

(٣) نِڪَٽِ نہ جانئي، بولي ڪوڙ
مائيا موهِ موٺا، هئي موڙ

ارٿ:- جيڪو واهگوروءَ کي ويجهو نٿو سمجهي سو ڪوڙ ڳالهائي ٿو چاڪاڻ تہ مورک جيو مايا جي موهہ ڪري، مٺيو يا ٺڳيو پيو آهي. [موڙ = مورک.]

انترِ وست، دِسنتر جاءِ
باجهہ گورو، ڀئي ڀرمِ ڀلاءِ

ارٿ:- آتم وستو هردي ۾ رهي آهي ۽ مورکه جيو (انکي لڀت ڪرڻ لاءِ) ڏوراهين ملڪن ۾ وڃي ٿو جاڪاڻ ته گروءَ بالسواءِ هو ڀرم ۾ ڀلو پيو آهي. [دسنتر = ڏوراهان ملڪ.]

(۴) جن مستڪ ڪرم لکيا للاٽ
ستگر سيوي کلي ڪپاٽ

ارٿ:- جنهن جي مستڪ تي پرماتما سندس ڪرمن موجب ڀلو ليک لکيو آهي، سو ستگورن جي سيوا ڪري ٿو، جنهن ڪري سندس ڪپاٽ کلي پون ٿا يا پنج ڪوشن روپي لڪتا کلي پون ٿا.
[مستڪ = مٿي تي. للاٽ = مٿو يعني چڱا ڪرم. ڪپاٽ = پڙدا، دروازا (اگيان روپي).]

انتر باهر ايڪي سوءِ
جن نانڪ آوي نه جاوي ڪوءِ.

ارٿ:- اهو هڪ واهگوروءَ کي اندر باهر سڀنين ۾ ڏسي ٿو. سوئي گرو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته اهڙو پرش ڪو ورلو آهي. هو اچي وڃي نٿو يعني جمي مري نٿو. [ڪوءِ = ورلو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਜਿਸੁ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਸੁ ਕਉਨੁ ਮਾਰੈ ॥ ਸਭ ਤੁਝਹੀ ਅੰਤਰਿ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੈ ॥ ਕੋਟਿ ਉਪਾਵ ਚਿਤਵਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥ ਸੋ ਹੋਵੈ ਜਿ ਕਰੈ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀ ॥ ੧ ॥ ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥ ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਤੇਰੈ ਦਰਵਾਰਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਨਿਰਭਉ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ॥ ਤਿਨਿ ਭਉ ਦੂਰਿ ਕੀਆ ਏਕੁ ਪਰਾਤਾ ॥ ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਫੁਨਿ ਹੋਇ ॥ ਮਾਰੈ ਨ ਰਾਖੈ ਦੂਜਾ ਕੋਇ ॥ ੨ ॥ ਕਿਆ ਤੂ ਸੋਚਹਿ ਮਾਣਸ ਬਾਣਿ ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥ ਏਕ ਟੇਕ ਏਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸ ਊਪਰਿ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਰਾਖਾ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਪੜਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥ ੧੭ ॥

ڀيروُ محلا پنجوان شبد (١٧)

اُٿانڪا:- هي شبد سري گورو آرجن ديو ٽڏهين اُچاريو، جڏهين پرٿيچند صاحبن جو وڏو ڀاءُ، ڀيو ويچار ڪندو هو ته ڪيئن پنهنجي ڀائٽئي سري هرگوبند صاحب جن کي ماريان. هنجا هيت ڪئي به پهچي نه سگهيا، ڇاڪاڻ ته سري واهگورو ٻالڪ جي هرطرح پٺي رکيا ڪئي:-

(١) جِسُ تُوُ راکهِ تِسُ ڪوَنُ مارئِ
سَبِ تُجهِي آنتر سڪل سنسارئِ

ارٿ:- هي ڀريو! جنهنجي تون رکيا ڪرين ٿو، تنهنکي ڪير ماري سگهندو؟ مطلب ته ڪير به نه ماري سگهندو، ڇاڪاڻ ته سڄو سنسار هرطرح تنهنجي حڪم ۾ ئي آهي. [راکهه = رکيا ڪرين ٿو.]

ڪوٽِ اُپاوَ، چِنتوَت هئِ پراڻي
سو هووئِ، جِه ڪرئِ چوج وِڏاڻي

ارٿ:- جيو پنهنجي فائدي لاءِ ڪروڙين اُپاو (پنهنجي اندر ۾) سوچي ٿو يا ويچاري ٿو، پر ٿئي اُهوئي ٿو، جيڪي منهنجو ڪوتڪي ڀريو ڪري ٿو. [چِنتوت = سوچي ٿو، ويچاري ٿو. چوج وڏاڻي = ڪوتڪي ڀريو.]

راکهُ راکهُ ڪِرپا ڌارِ
تيري سَرڻِ تيري دَروارِ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀريو! ڪرپا ڪري منهنجي رکيا ڪر، ڇاڪاڻ ته مان تنهنجي ست سنگ روپي دربار ۾، تنهنجي شرن آيو آهيان. [دروار = (ست سنگ روپي) دربار.]

(٢) جن سيوِيا تِرپتِ سُکداتا

تِن پِتِر دوُرِ کِينا، ايڪُ پرَاتا

ارٿ:- هي ترپت سک ڏاتا واهگورو! جن ٽنهنجي سيوا ڪئي آهي، تن پنهنجو (جنم مرڻ وغيره جو) ڀؤ دور ڪيو آهي ۽ تو هڪ کي ئي چڱي طرح پڇاڻيو آهي. [پراتا = پڇاڻيو، سڃاتو.]

جو توُ ڪَرَهِ، سوئي ڦُنِ هوءِ

مارِيءِ نه راکيءِ دوُجا ڪوءِ

ارٿ:- هي واهگورو! جيڪي ڪي تون ڪرين ٿو، سوئي ٿئي ٿو؛ مارڻ وارو يا رکيا ڪرڻ وارو ٻيو ڪوبه ڪونهي. [ڦن = وري.]

(٣) ڪِتا توُ سوچهِ مانَس ناڻِ

انتر جامي پُرکُ سُجاڻُ

ارٿ:- هي ڀائي! تون پنهنجي انساني سياڻ موجب ڪهڙو ٻيو سوچ ڪرين، (اوکي خبر نه آهي ته) اڪال پرک انترجامي ۽ وڏو سياڻو آهي. [مانس ناڻ = انساني سياڻ.]

ايڪَ ٽيڪَ ايڪو آڌارُ

سبَ ڪِڇُ جاڻِيءِ سِرجڻهارُ

ارٿ:- ٽنهنجي من ۾ ٽيڪ ۽ آڌار، هڪ واهگورو ۽ جو ئي آسرو ونو جاڪاڻ ته هو سرشٽيءَ جي رچڻ وارو واهگورو سڀ ڪجهه ڄاڻي رهيو آهي. [سرجڻهار = سرشٽيءَ جي رچڻ وارو.]

(٤) جِسُ اوُپرِ، ندرِ ڪَري ڪَرتارُ

تِسُ جن ڪي، سبِ ڪاج سوارِ

ارٿ:- جنهن تي ڪرتار ڪرپا درشٽي ڪري ٿو، تنهن جا سڀ ڪارج راس ڪري ٿو. [ندر = نظر يا درشٽي (ڪرپا جي).]

تسڪا راکا ايڪو سوء
جن نانڪ آپڙ نہ ساڪي ڪوء.

ارٿ:- ھن جو رکيڪ، ھڪ واهگورو ئي ٿئي ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ اُنهي داس کي ٻوء ڪير بہ پهچي نٿو سگهي يعني هنکي ڪير بہ دکہ ڏ يئي نٿو سگهي. [آپڙ = پهچڻ.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਹੋਵੈ ਬਾਹਰਿ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਵਿਸਰੈ ਨਰਹਰਿ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਭਾਏ ॥ ਕਿਆ ਕੜੀਐ ਜਾਂ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥ ੧ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਕੜੇ ਕੜਿ ਪਚਿਆ ॥ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਖਪਿਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਕਰਤਾ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਅਨਿਆਇ ਕੋ ਮਰਤਾ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਨਾਹੀ ॥ ਕਿਆ ਕੜੀਐ ਜਾਂ ਭਰਪੂਰਿ ਸਮਾਹੀ ॥ ੨ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ਧਿਙਾਣੈ ॥ ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਭੂਲਿ ਰੰਵਾਣੈ ॥ ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਜੋ ਹੋਇ ਸਭੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ॥ ਤਬ ਕਾੜਾ ਛੋਡਿ ਅਚਿੰਤ ਹਮ ਸੋਤੇ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਭ ਤੂ ਹੈ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭੁਕੋ ਤੇਰਾ ॥ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉਂ ਕਰਹਿ ਨਿਬੇਰਾ ॥ ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਇਕੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਇ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ੧੮ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۱۸)
(سنڌي ويئتي)

(۱) تئہ ڪڙيئي، جو هووئي ٻاهر
تئہ ڪڙيئي، جي وسرئي نرهر
مائما! ڪڙهئي تڏهين کجي، جڏهين تنهنجي نر تيندو هجي. ڪڙهئي تڏهين کجي جڏهين

هي نرسنگهه روپ واهگورو! تهنجو نام وسري وڃي. [ڪرِائيءِ =
ڳلتي ڪجي، ڇهڙجي. نرهر = نرسنگهه.]

تَهُ ڪَرِيئِيءِ، جي ڏُوجا پائي
ڪِتا ڪَرِيئِيءِ، جا رِتا سمائي

ارٿ:- جڏهين برماتما کانسواءِ ڪو ٻيو پاڻي هجي تڏهين
ڏک ڪرڻ گهرجي. تڏهين ڏک ڇو ڪجي، جڏهين هو سڀني
جيون ۾ سمايو پيو آهي.

مائِيا موهِ ڪَڙي ڪَرِ پَچِئا
بِنُ ناوي ڀُرمِ ڀُرمِ ڀُرمِ کِپِئا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي پربوا هي جيو تهنجي مايا جي موهه ۾ ڇُهڙي
ڇُهڙي پچي يا سڙي رهيو آهي ۽ نام کانسواءِ ڀرم ۾ ڀرمجي ڇوراسي
لک جونين ۾ ڀتڪي رهيو آهي. [ڪڙي ڪرِ = ڇهڙي ڇهڙي.]

(٢) تَهُ ڪَرِيئِيءِ، جي ڏُوجا ڪَرَتا
تَهُ ڪَرِيئِيءِ، جي آنِياءِ ڪو مَرَتا

ارٿ:- ڳلتي تڏهين ڪجي جڏهين (برماتما کانسواءِ) ڪو
... ڪرڻ وارو هجي. ڳلتي تڏهين ڪجي جڏهين ڪو بي انصافيءَ
... مري وڃي - مطلب - ته ايشور وٽ پورو انصاف آهي. [ڪرتا =
... ڻ وارو. آنياء = بي انصافي.]

پرماڻ:- ”اوٿي سچو هي سچ نبيڙي،
چُڻِ وکِ ڪڍي جچمالتا.“

[سري آسادي وار پوڙي (٢)]
... هنجو ارٿ آهي ته اُتي (يعني پرميشور جي دربار ۾) سچ
... نو نبري ۽ پاپين کي چونڊي ڪڍي ٻاهر ڪن ٿا. [چڻ =
... وک = ٻاهر. جچمالتا = مايا ۾ اٽڪيل، پاپي.]

ٿنِ ڪريٿئي، جي ڪُڇ جاڻئي ناهي
ڪِئا ڪريٿئي، جانُ پرپورِ سماهي

ارٿ:- ڳُٽتي تڏهين ڪجي، جڏهين واهگورو جاڻندو نه هجي يعني اڻڄاڻ هجي. ڳُٽتي ڇو ڪجي، جڏهين هو سڀني ۾ هڪ رس وياپڪ ٿي رهيو آهي.

(٣) ٿنِ ڪريٿئي، جي ڪُڇ هوءِ ڌِڱاڻئي
ٿنِ ڪريٿئي جي ڀولِ رنڃاڻئي

ارٿ:- ڳُٽتي تڏهين ڪجي جڏهين ڪجهه زبردستيءَ سان تيندو هجي. ڳُٽتي تڏهين ڪجي جڏهين ڪير ڪنهنکي ڀُل ۾ دٻائي ۽ ڏکائي. [ڌگاڻي = زبردستي. رنڃاڻيءِ = دٻائي ۽ ڏکائي.]

گورِ ڪهِئا، جو هوءِ سڀ پرڀ تي
تب ڪاڙا ڇوڙِ، اچنت هر سوئي

ارٿ:- جڏهين گورن اهو اُپديش ڏنو ته جيڪي به ڪجهه ٿئي ٿو، سو پرڀوءَ جي طرفان ٿي ٿئي ٿو، تڏهين مان ڳُٽتي ڇڏي، بي فڪر يا نشچنت ٿي سمهان ٿو. [سوئي = سمهان ٿو.]

(٤) پرڀ تون هئي ٺاڪر، سڀ ڪو تيرا
جِن ڀاوئي، ٿِن ڪرهِ نبيرا

ارٿ:- هي پرڀو! تون سڀ جو سوامي آهين ۽ هرڪو تنهنجو داس آهي. جئن توکي وڻي ٿو تئن تون نياءُ يا فيصلو ڪرين ٿو.

دُتِيئا ناستِ اِڪُ رهِئا سماءِ
راکهُ پِڄهِ نانڪ سرڻاءِ.

ارٿ:- ٻيو ڪو به ڪونهي، فقط هڪ تون ئي سڀ ۾ سمائجي رهيو آهين. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا

نه هي ٻڌيو! مان تنهنجي سرن آڙ آهيان ؛ تون سنهنجي پنچ رکه.
[ناسد = نه اسد = نه آهي.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਬਿਨੁ ਬਾਜੇ ਕੈਸੋ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ॥ ਬਿਨੁ ਕੰਠੈ ਕੈਸੇ ਗਾਵਨਹਾਰੀ ॥ ਜੀਲ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬਜੈ ਰਬਾਬ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਬਿਰਥੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ॥੧॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਹਹੁ ਕੋ ਤਰਿਆ ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈਸੇ ਪਾਰਿ ਪਰਿਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਨੁ ਜਿਹਵਾ ਕਹਾ ਕੋ ਬਕਤਾ ॥ ਬਿਨੁ ਸ੍ਰਵਨਾ ਕਹਾ ਕੋ ਸੁਨਤਾ ॥ ਬਿਨੁ ਨੇਤ੍ਰਾ ਕਹਾ ਕੋ ਪੇਖੈ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਰੁ ਕਹੀ ਨ ਲੇਖੈ ॥ ੨ ॥ ਬਿਨੁ ਬਿਦਿਆ ਕਹਾ ਕੋਈ ਪੰਡਿਤ ॥ ਬਿਨੁ ਅਮਰੈ ਕੈਸੇ ਰਾਜ ਮੰਡਿਤ ॥ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਹਾ ਮਨੁ ਠਹਰਾਨਾ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥ ੩ ॥ ਬਿਨੁ ਬੈਰਾਗ ਕਹਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਬਿਨੁ ਹਉ ਤਿਆਗਿ ਕਹਾ ਕੋਊ ਤਿਆਗੀ ॥ ਬਿਨੁ ਬਸਿ ਪੰਚ ਕਹਾ ਮਨ ਚੂਰੇ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਦ ਸਦਹੀ ਝੂਰੇ ॥ ੪ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਕੈਸੇ ਗਿਆਨੁ ॥ ਬਿਨੁ ਪੇਖੇ ਕਹੁ ਕੈਸੋ ਧਿਆਨੁ ॥ ਬਿਨੁ ਭੈ ਕਥਨੀ ਸਰਬ ਬਿਕਾਰ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥ ੧੯ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (19)
(نام کانسواء سڀ وڏرت)

(١) بِنُ باجي، ڪيسو نرتڪاري
بِنُ ڪنٺي، ڪيسي گاوَنُ هاري

اوستوين ساز ٻاجا، ناچؤ ڪهڙو آهي؟ مطلب ته ڪنهن نه ڪم جو نه آهي. سٺي ڳلي کانسواء، ڳائڻ وارو ڪهڙو آهي؟ مطلب نه اهڙو ڳائڻ وارو آهي. [باجي = ساز. نرتڪاري = ناچؤ، نچڻ وارو. ڪنٺي = سٺو ڳلو.]

جيل بنا، ڪيسي بجي رباب
نام بنا، برٿي سڀ ڪاج

ڀيرؤ-

ارٿ:- تار ڪانسواءِ، رباب جو وڄڻ ڪهڙو آهي؟ مطلب تہ نٿو
وڄي. اهڙيءَ طرح نام ڪانسواءِ، سڀ ڪم وڻرت آهن. [جيل =
رباب جي هڪ تار جو نالو. رباب = سُرندو. ٻرٿي = اجايا، وڻرت.]

نام بِنا، ڪَيهہ ڪو ترٿا
بنُ ستگور، ڪيسي پار پرٿا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ٻائي بِداءِ، تہ نام ڪانسواءِ، ڪير تريو آهي - مطلب تہ
ڪير بہ نہ تريو آهي؛ ستگورن ڪانسواءِ (سنسار سمنبد مان) ڪهڙيءَ
طرح ڪير پار پيو آهي مطلب تہ نہ پار پيو آهي. [ڪهہ = بِداءِ.]

(٢) بنُ جِهوا، ڪَها ڪو بِڪتا
بنُ سِروَنا، ڪَها ڪو سُنتا

ارٿ:- زبان ڪانسواءِ، ڪير ڪجهہ ڳالهائي سگهي ٿو؟ يعني
نٿو ڳالهائي سگهي. ڪنن ڪانسواءِ، ڪير ڪجهہ ٻڌي سگهي ٿو؟
مطلب تہ ٻڌي نٿو سگهي. [جهوا = زبان. بڪتا = ڳالهائي. سرونا =
ڪن. سُنتا = ٻڌي.]

بنُ نيترا، ڪَها ڪو پيکئي
نام بِنا، نر ڪَهي نہ ليکئي

ارٿ:- اکين ڪانسواءِ، ڪير ڪجهہ ڏسي سگهي ٿو؟ مطلب
تہ نٿو ڏسي سگهي. اهڙيءَ طرح نام ڪانسواءِ، ماڻهو ڪنهن بہ ڪم
جو نہ آهي. [نيترا = اکيون. پيکي = ڏسي. ليکي = حساب.]

(٣) بنُ بِدِئا، ڪَها ڪوئي پنڊت
بنُ اَمرئي، ڪيسي راج منڊت

ارٿ:- وديا ڪانسواءِ ڪهڙيءَ طرح ڪير پنڊت ٿي سگهي
ٿو؟ مطلب تہ پنڊت ٿي نٿو سگهي. حڪم هلائڻ ڪانسواءِ، ڪهڙيءَ
طرح ڪير تخت تي ويهي راجا ٿي سگهي ٿو- مطلب تہ اهو راجا
ٿي نٿو سگهي. [بدئا = وديا. منڊت = تخت.]

نه هي ڀريو! مان تنهنجي سرن آڌر آهيان؛ اون سنهنجي پنج رک.
[ناسب = نه اسب = نه آهي.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਬਿਨੁ ਬਾਜੇ ਕੈਸੋ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ॥ ਬਿਨੁ ਕੰਠੈ ਕੈਸੇ ਗਾਵਨਹਾਰੀ ॥ ਜੀਲ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬਜੈ ਰਬਾਬ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਬਿਰਥੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ॥੧॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਹਹੁ ਕੋ ਤਰਿਆ ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈਸੇ ਪਾਰਿ ਪਰਿਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਨੁ ਜਿਹਵਾ ਕਹਾ ਕੋ ਬਕਤਾ ॥ ਬਿਨੁ ਸ੍ਰਵਨਾ ਕਹਾ ਕੋ ਸੁਨਤਾ ॥ ਬਿਨੁ ਨੇਤ੍ਰਾ ਕਹਾ ਕੋ ਪੇਖੈ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਰੁ ਕਹੀ ਨ ਲੇਖੈ ॥ ੨ ॥ ਬਿਨੁ ਬਿਦਿਆ ਕਹਾ ਕੋਈ ਪੰਡਿਤ ॥ ਬਿਨੁ ਅਮਰੈ ਕੈਸੇ ਰਾਜ ਮੰਡਿਤ ॥ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਹਾ ਮਨੁ ਠਹਰਾਨਾ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥ ੩ ॥ ਬਿਨੁ ਬੈਰਾਗ ਕਹਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਬਿਨੁ ਹਉ ਤਿਆਗਿ ਕਹਾ ਕੋਊ ਤਿਆਗੀ ॥ ਬਿਨੁ ਬਸਿ ਪੰਚ ਕਹਾ ਮਨ ਚੂਰੇ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਦ ਸਦਹੀ ਝੂਰੇ ॥ ੪ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਕੈਸੇ ਗਿਆਨੁ ॥ ਬਿਨੁ ਪੇਖੇ ਕਹੁ ਕੈਸੋ ਧਿਆਨੁ ॥ ਬਿਨੁ ਭੈ ਕਥਨੀ ਸਰਬ ਬਿਕਾਰ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥ ੧੯ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (١٩)
(نام ڪانسواءِ سڀ وئرٿ)

(١)-بِنُ باجي، ڪَيسو نِرتڪاري
بِن ڪنٺيءَ، ڪَيسي گاوَن هاري

ارٿ:- ساز بنا، ناچ ڪهڙو آهي؟ مطلب نه ڪنهن نه ڪم جو نه آهي. سٺي گلي ڪانسواءِ، ڳائڻ وارو ڪهڙو آهي؟ مطلب نه اهڙو ڳائڻ ونرت آهي. [باجي = ساز. نرتڪاري = ناچ، نچڻ وارو. ڪنٺي = سٺو گلو.]

جيلَ بنا، ڪَيسي بَجيءَ رَبابَ
نامَ بنا، بِرٿي سڀ ڪاجَ

ارٿ:- تار کانسواءِ رباب جو وڄڻ ڪهڙو آهي؟ مطلب تہ نٿو وڄي. اهڙيءَ طرح نام کانسواءِ سڀ ڪم وٿرت آهن. [جيل = رباب جي هڪ تار جو نالو. رباب = سُرندو. برٿي = اجايا، وٿرت.]

نام بِنا، ڪَهہ ڪو ترِئا

بِنُ ستگور، ڪيَسي پارِ پرِئا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي پائي بڌاءِ، تہ نام کانسواءِ ڪير ترِيو آهي - مطلب تہ ڪير بہ نہ تريو آهي ۽ ستگورن کانسواءِ (سنسار سمنڊ مان) ڪهڙيءَ طرح ڪير پار پيو آهي مطلب تہ نہ پار پيو آهي. [ڪهه = بڌاءِ.]

(۲) بِنُ جِهوا، ڪَها ڪو بڪتا

بِنُ سروَنا، ڪَها ڪو سُنتا

ارٿ:- زبان کانسواءِ ڪير ڪجهہ ڳالهائي سگهي ٿو؟ يعني نٿو ڳالهائي سگهي. ڪَنن کانسواءِ ڪير ڪجهہ ٻڌي سگهي ٿو؟ مطلب تہ ٻڌي نٿو سگهي. [جهوا = زبان. بڪتا = ڳالهائي. سروَنا = ڪَن. سُنتا = ٻڌي.]

بِنُ نيترا، ڪَها ڪو پيکئي

نام بِنا، نرُ ڪَهي نہ ليکئي

ارٿ:- اکين کانسواءِ ڪير ڪجهہ ڏسي سگهي ٿو؟ مطلب تہ نٿو ڏسي سگهي. اهڙيءَ طرح نام کانسواءِ ماڻهو ڪنهن بہ ڪم جو نہ آهي. [نيترا = اکيون. پيکي = ڏسي. ليکي = حساب.]

(۳) بِنُ بِدئا، ڪَها ڪوئي پنڊِت

بِنُ آمرئي، ڪيَسي راج منڊِت

ارٿ:- ودِيا کانسواءِ ڪهڙيءَ طرح ڪير پنڊت ٿي سگهي ٿو؟ مطلب تہ پنڊت ٿي نٿو سگهي. حڪم هلائڻ کانسواءِ ڪهڙيءَ طرح ڪير تخت تي ويهي راجا ٿي سگهي ٿو- مطلب تہ اهو راجا ٿي نٿو سگهي. [بدئا = وديا. منڊت = تخت.]

بِنُ بوُجهي، ڪَها مَنُ ٺِهرانا
نامِ بِنا، سَبُ جڳُ بَئُرانا

ارٿ:- پرميشور جي گيان کانسواءِ، من ڪيئن استر ٿي سگهي
ٿو؟ مطلب تہ من هڪ هنڌ نٿو ٽڪي. اهڙي طرح نام کانسواءِ سڄو
سنسار يا جهان چريو آهي. [ٺهرانا = استر. بئرانا = چريو.]

(۴) بِنُ بَئراڳہ، ڪَها بَئراڳي
بِنُ هئُ تِيَاڳہ، ڪَها ڪوئُ تِيَاڳي

ارٿ:- ويراڳ کانسواءِ، ڪهڙيءَ طرح ڪو ويراڳي ٿي سگهي
ٿو. هؤمي ڇڏڻ کانسواءِ، ڪهڙيءَ طرح ڪو تياڳي يا ورڪت
سنت ٿي سگهي ٿو. [هئُ = هؤمي، اهنڪار. تياڳي = ورڪت سنت.]

بِنُ بِسِ پنچہ، ڪَها مَنُ چوُرِي
نامِ بِنا، سَد سَدِ جهوُرِي

ارٿ:- ڪام آدڪ پنجن وڪارن کي وس ڪرڻ کانسواءِ،
ڪهڙيءَ طرح ڪو من کي چورن يا وس ڪري سگهي ٿو؟
مطلب تہ من نٿو ماري سگهي. اهڙيءَ طرح نام کانسواءِ جيو سدئيو
ڳڻتيون ٿي پوڳيندو رهندو. [بس = وس. پنچ = ڪام آدڪ پنج
وڪار. چوُري = چورن، وس. جهوُري = ڳڻتيون.]

(۵) بِنُ گور دِيکِيَا، ڪَئِسي گيانُ
بِنُ پيکي، ڪَہُ ڪَئِسو دِهيانُ

ارٿ:- گورن جي سکيا کانسواءِ، گيان ڪهڙي طرح ٿي سگهي
ٿو؟ مطلب تہ گيان ٿي نٿو سگهي. (شيخ جي) ڏسڻ کانسواءِ، آن
پر ڌيان ڪهڙيءَ طرح لڳي سگهي ٿو؟ مطلب تہ ڌيان لڳي نٿو
سگهي. [دِيکِيَا = سکيا.]

بِنُ ڀَيُ، ڪَتَنِي سَرَبَ ٻِڪار
ڪَهُ نانَڪ، دَرِ ڪا ٻيچار.

ارٿ:- پرميشور جي ڀو کان سواءِ، جيڪو پڙهڻ يا ڪتا ڪرڻي آهي سا سڀ وڪار روپ آهي يعني ونرٿ آهي. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ مون ڏهو پرميشور جي درگاهہ جو ويچار ٻڌايو آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਮਾਨੁਖ ਕਉ ਦੀਨਾ ॥ ਕਾਮ ਰੋਗਿ ਮੈਗਲੁ ਬਸਿ ਲੀਨਾ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਰੋਗਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਪਤੰਗਾ ॥ ਨਾਦ ਰੋਗਿ ਖਪਿ ਗਏ ਕੁਰੰਗਾ ॥੧॥ ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੋ ਰੋਗੀ ॥ ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੋਗੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਹਵਾ ਰੋਗਿ ਮੀਨੁ ਗ੍ਰਸਿਆਨੋ ॥ ਬਾਸਨ ਰੋਗਿ ਭਵਰੁ ਬਿਨਸਾਨੋ ॥ ਹੇਤ ਰੋਗ ਕਾ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਰੋਗ ਮਹਿ ਬਧੇ ਬਿਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਰੋਗੇ ਮਰਤਾ ਰੋਗੇ ਜਨਮੈ ॥ ਰੋਗੇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਭਰਮੈ ॥ ਰੋਗ ਬੰਧ ਰਹਨੁ ਰਤੀ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਰੋਗੁ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਜਿਸੁ ਕੀਨੀ ਦਇਆ ॥ ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਰੋਗਹੁ ਕਢਿ ਲਇਆ ॥ ਤੂਟੇ ਬੰਧਨ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਰੋਗੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ੭ ॥ ੨੦ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢٠)
(سنگورن کانسواءِ سڄو سنسار ڪنهن نہ ڪنهن
روڳ ۾ گرفتار)

(١) هؤمي روڳُ، مانکہ ڪَئُ دينا
ڪام روڳِ، مَيگلُ ٻس لينا

ارٿ:- ٻيو اهنڪار روپي روڳ، ماڻهوءَ کي ڏنو آهي ۽ ڪام روپي روڳ سان، هاٿيءَ کي وس ڪري ڇڏيو آهي. [هؤمي = اهنڪار. مئگل = هاٿي.]

دُرشٽ روڳ، پڇه مُٺي پَٽنڪا
ناد روڳه، کپ ڪَنِي ڪَرنڪا

اوست:- روپ ڏسڻ جي روڳ ڪري، ٻوپٽ سڙي مري وڃن ٿا ۽ مٺي آواز ٻڌڻ واي روڳ ڏاوان، هرڻ (ڦڪڙجي) ڪهي وڃن ٿا. [دوشٽ = ڏسڻ (سندر روپ). پتنڪا = ٻوپٽ. ناد = سندر آواز. ڪرنڪا = هرڻ.]

جو جو ديسيءِ سو سو روڳي
روڳ رهت، ميرا ستگور جوڳي (اڪ رهاءِ)

اوست:- جيڪو جيڪو جيو يا جسم نظر اچي ٿو، سو سڀ روڳي آهي. روڳ کان رهت فقط منهنجو ستگورو آهي، جو پرماتما سان جُڙيل يا ملبل آهي. [رهت = جڙل، آزاد. جوڳي = جُڙيل، مليل.]

(٢) جهوا روڳه، مين ڪِرِستانو
باسن روڳه، پڙو ڀنسانو

اوست:- زبان جي چشڪي جي روڳ ڪري، مڇي ڦڪڙجي ٿي ۽ خوشبوءِ سنگهڻ واري روڳ ڪري، ڀور ناس ٿئي ٿو. [جهوا = زبان. مين = مڇي. گرستانو = ڦڪڙجي ٿي. باسن = خوشبوءِ سنگهڻ. ٻنسانو = ناس ٿئي ٿو.]

هيت روڳه ڪا، سڪل سنسارا
ترِبِڌ روڳه مهه، ٻڌي ٻڪارا

اوست:- موهه جي روڳ ۾ سارو سنسار آهي. ٽن قسمن جي بيماريءَ ۾ ئي، سڀ وشن جا وڪار وڌن ٿا- مطلب ته ترگٽي (سنو، رجو ۽ تمو) مايا واري بيماريءَ ۾ ئي وڪار وڌن ٿا. [هيت = موهه. ترٻڌ = ٽن قسمن جي، ترگٽي (مايا). ٻڌي = وڌن ٿا.]

(٣) روڳي مرتا، روڳي جنمي
روڳي ڦرِ ڦرِ جوني ڀرمي

ارٿ:- اگيان روپي روڳ ڪري، جيو جمندو مرندو رهي ٿو ۽ اگيان روپي روڳ ڪري ئي، هر هر جونين ۾ ڀٽڪي ٿو. [ڀرمي = ڀٽڪي ٿو.]

روڳ بنڌ، رهڻ رتي نه پاوي
بن ستگور روڳ، ڪتهه نه جاوي

ارٿ:- جيڪو آدمي اگيان روپي روڳ ۾ جڪڙيل يا گرفتار ٿيل آهي، سو (يا تنهنجو مڻ) نه ماتر به استر نٿو ٿئي ۽ ستگورن کانسواءِ، اگيان روپي روڳ ڪڏهين به دور نٿو ٿئي. [بنڌ = ٻڌل، جڪڙيل، گرفتار ٿيل؛ رهڻ پاوي = استر ٿئي، ٽڪي. ڪتهه = ڪڏهين به.]

(۳) پاربرهم جس ڪيني دئيا
باهه پڪڙ، روڳهه ڪي لئيا

ارٿ:- جنهن تي پرميشور ديا ڪئي آهي، تنهنکي ٻانهن کان وٺي، سنسار روپي روڳ کان ٻاهر ڪڍيو اٿس.

ٽوٽي بنڌن، ساڌ سنگ پائيا
ڪهه نانڪ، گور روڳ مٽائيا.

ارٿ:- جڏهين سنتن جو سنگ پراپت ٿيو تڏهين دنيا جا سڀ بنڌن ٽٽي ويا. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته ستگورن ئي اگيان روپي روڳ دور ڪري ڇڏيو آهي. [مٽائيا = دور ڪري ڇڏيو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਭਿ ਦੁਖ ਭੰਜ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਕਬਹਿ ਨ ਝੂਰੀ ॥ ੧ ॥ ਅੰਤਰਿ ਰਾਮਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਇ ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਓ

ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਰਬ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਰੰਗਿ ਗੁਲਾਲ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥ ੨ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦ ਧਨਵੰਤਾ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦਨਿ ਭਰੰਤਾ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਚੂਕੀ ਕਾਣੇ ॥ ੩ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਇਆ ॥ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਸਦ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਤਾ ॥ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਭਗਵੰਤਾ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥ ੨੧ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢١)

(پريؤ جــو چت ۾ وسڻ جــو ڦل)

(١) چيتِ آويَ تان، مَها آنَندَ

چيتِ آويَ تان، سَبِ دُکَ ڀنجَ

ارٿ:- هي ڀڳوان! جيڪڏهن چت ۾ ياد اچي ته تڏهن ته ڏاڍو آنند ٿئي ٿو. هي هري! جيڪڏهن چت ۾ ياد اچي ته سڀ دک ناس ٿيو وڃن ٿا.
[ڀنج = ڀڄڻ ٿا، ناس ٿين ٿا.]

چيتِ آويَ تان، سرڌا پُڙ ري

چيتِ آويَ تان، ڪَبهِم نَ جهوُري

ارٿ:- هي واهگورو! جيڪڏهن چت ۾ ياد اچي ته من جي شرڌا يا اڇا پوري ٿئي ٿي. جي هري! جيڪڏهن چت ۾ ياد اچي ته ڪڏهين به جهوري يا ڳڻتي نٿي ٿئي. [سرڌا = اڇا، خواهش. جهوُري = ڳڻتي.]

پرماڻ:- پرڀ ڪيَ سمرنِ ڪَبهِم نَ جهوُ ري
[سکمني صاحب اشٽپدي (١) پد (٧)]

اَنتَرِ رامَراءِ، پرگٽي آءِ

گورِ پوُري ديئو، رنگُ لاءِ (اڪرهاءُ)

ارٿ:- اسانجي اندر ۾ پرماتما اچي پرگهٽ ٿيو آهي (پرگهٽ ٿڌهين ٿيو آهي جڏهين) پوري گوروءَ واهگوروءَ سان اسانجو پريم لڳايو آهي. [رنگ = پريم.]

(۲) چيتِ آويَ تان، سرب کو راجا
چيت آوي تان، پوري کاجا

ارٿ:- جي واهگورو چت ۾ ياد اچي ته اهو پرش سڀ جو راجا ٿئي ٿو ۽ جي هو چت ۾ ياد اچي ته سڀ ڪارج سڌ ٿين ٿا.

پرماڻ:- (۱) پربُ ڪُه سمرهُ، سي سرب کي راجي
(۲) پربُ ڪي سمرن ڪارج پوري

[سکمني صاحب اشٽپدي (۱)]

چيتِ آويَ تان، رنگه گلال
چيتِ آويَ تان، سدا نهال

ارٿ:- جي پرميشور چت ۾ ياد اچي ٿو ته ڏاڍو ڳاڙهو رنگ يعني ڏاڍو آنند ٿئي ٿو. (نوٽ:- پرميشور جا ڀڳت، ٻئي اوستا ۾ ڀڳتيءَ جي تيج ڪري، منهن ۾ ڳاڙها لعل ڏسڻ ۾ اچن ٿا- مطلب ته پرميشور جي چت ۾ اچڻ ڪري ڀاڳوان ڳاڙهو رنگ ٿئي ٿو ۽ اندران آنند ٿئي ٿو). جي پرميشور چت ۾ اچي ٿو ته آدمي سدائين دکن کان رهت ٿئي ٿو. [نهال = خوش، دکن کان رهت.]

(۳) چيتِ آويَ تان، سد ڌنونتا
چيتِ آويَ تان، سدن پرنتا

ارٿ:- جي واهگورو چت ۾ ياد اچي ٿو ته اهو پرش سدائين ڌن وارو ٿئي ٿو ۽ جي هو چت ۾ ياد اچي ٿو ته انهي ماڻهوءَ جو هردي روپي گهر، شڀ گڻن سان پورن ٿئي ٿو يا سدائين ڀرم کان رهت ٿئي ٿو. [سدن = گهر.]

ڀرماڻ:- (١) ڀرپ ڪنڊ ڀمورڻ، سي ڏانهن
[سکمني صاحب اشٽپدي (١)]

(٢) ڪهه ڪبير ٻڙن ٿي سوئي
جاڪي بردي رام نہ هوئي.
جيت آوي ڏان، سڀ رنگ مالي
جيت آوي ڏان، ڇڙڪي ڪالي

اوسعد:- جي اوميشور جيسه ۾ ياد اچي ٿو تہ اهو اوش، هر طرح جون خوشيون مالي ٿو. جي هو چيس ۾ ياد آچي ٿو تہ هنکي جم آدمد وغيره جي ڪاڻ ڪنڌلي لڳي ٿي. [ڇڙڪي = اوري لڳي ٿي. رنگ = خوشيون. ڪالي = ڪاڻ، محتاجي.]

(٣) جيت آوي ڏان، سهج گهر پائيا
جيت آوي ڏان، سنن سمائيا

[illegible] جي اوميشور جيسه ۾ ياد اچي ٿو تہ اوميشور سياوڪ [illegible] گهر ۾ اوابس ڪدي ٿو. جي هو جيسه ۾ ياد اچي [illegible] سروپ ۾ سمائجي وڃي ٿو. [سهج = سياوڪ. [illegible]

[illegible] ڪيرتن ڪرتا
[illegible]

[illegible] ياد اچي ٿو، سو سدائين [illegible] گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا [illegible] آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਬਾਪੁ ਹਮਾਰਾ ਸਦ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ॥ [illegible]
ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ [illegible]

ਹਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਸਭਹਿ ਸੁਹੇਲੇ ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪਿਤਾ ਸੰਗਿ ਮੇਲੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੰਦਰ ਮੇਰੇ ਸਭ ਤੇ ਊਚੇ ॥ ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਬੇਅੰਤ ਅਪੂਛੇ ॥ ਰਾਜੁ ਹਮਾਰਾ ਸਦ ਹੀ ਨਿਹਚਲੁ ॥ ਮਾਲੁ ਹਮਾਰਾ ਅਖੂਟੁ ਅਬੇਚਲੁ ॥੨॥ ਸੋਭਾ ਮੇਰੀ ਸਭ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ॥ ਬਾਜ ਹਮਾਰੀ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ॥ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਘਰਿ ਘਰਿ ਹੋਈ ॥ ਭਗਤਿ ਹਮਾਰੀ ਸਭਨੀ ਲੋਈ ॥ ੩ ॥ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਮਾਝ ॥ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਰਲਿ ਕੀਨੀ ਸਾਂਝ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਪਿਤਾ ਪਤੀਨੇ ॥ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਏਕੈ ਰੰਗਿ ਲੀਨੇ ॥ ੪ ॥ ੯ ॥ ੨੨ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۲۲)

(اسانجو پتا پرميشور آهي)

(١) ٻاپ همارا، سد چِرن جيوي

ڀائي هماري، سد هي جيوي

ارٿ:- اسانجو پتا روپي پرميشور سدائين جيئرو رهڻ وارو آهي. اسانجا ڀاءُ روپي سنت جن، سدائين امر رهڻ وارا آهن.
[چرن = گهڻو وقت.]

ميت هماري، سدا اَبناسي

ڪٽنب همارا، نج گهرِ واسي

ارٿ:- اسانجا سکر روپي متر، سدائين ابناسي يعني ناس تيڻ کان رهت آهن. اسانجو (اندرين روپي) ڪٽنب، نج سروپ ۾ نواسي آهي يا رهڻ وارو آهي.

هم سکُ پائتا، تان سڀهِ سهيلي

گورِ پوُرئي، پتا سنگِ ميلي (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- اسان سک پراپت ڪيو آهي ته اسانجا سڀ سنبندي سُکي آهن. پوري ستگوروءَ ڪرپا ڪري، پرميشور روپي پتا سان ملائي ڇڏيو آهي. [سهيلي = سُکي.]

پرمان:- (۱) پرب کُھ ہمرے، سبھ ڈکھ لتھی
[سکھمنی صاحب اشٹپدی (۱)]

(۲) کُھ کھیر پرڈن دی سونی
جاکی چردی وار نہ ہوئی۔
چیت آوے تاں، سبھ رنگ مانی
چیت آوے تاں، دُکھی کالی

ارتھ:- جی پرمیشور چیت ہر یاد آجی اوہ نہ اُدو پوش، ہرطرح
جون خوشیاں مانی او ، جی او چیت ہر یاد آجی او نہ عملی تم
آدک وغیرہ خی کال کھدلی لگی ہوی. [چڑکی = پوری لگی
لی. رنگ = خوشیاں. کالی = کال، مصاحی.]

(۳) چیت آوے تاں، سہج گھر پائیا
چیت آوے تاں، سنن سمائیا

ارتھ:- جی پرمیشور چیت ہر یاد آجی او نہ پرمیشور سیاونک
لی، ہردی ورہی گھر ہر پرابت کجی او. جی او چیت ہر یاد آجی
لو نہ جیو، اکر سروپ ہر سمانجی وجی لو. [سہج = سیاونک.
سنن = اکر سروپ.]

چیت آوے، سد کیرتن کرتا
من مانیا، نانک پکونتا۔

ارتھ:- جدھنڈی چیت ہر او یاد آجی او، سو سدالی سدس
ہی کیرتن کری او. سوی گرو ارجن صاحب جی فرمالی لا
نہ اُدو من پرادہ سان مانیو یا ملیو ہیو آجی۔

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਬਾਪੁ ਹਮਾਰਾ ਸਦ ਚਿਰੰਜੀਵੀ ॥ ਭਾਈ ਹਮਾਰੇ ਸਦਹੀ ਜੀਵੀ ॥
ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਕੁਟੰਬੁ ਹਮਾਰਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੀ ॥੧॥

ਹਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਸਭਹਿ ਸੁਹੇਲੇ ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪਿਤਾ ਸੰਗਿ ਮੇਲੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੰਦਰ ਮੇਰੇ ਸਭਤੇ ਊਚੇ ॥ ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਬੇਅੰਤ ਅਪੂਛੇ ॥ ਰਾਜੁ ਹਮਾਰਾ ਸਦਹੀ ਨਿਹਚਲੁ ॥ ਮਾਲੁ ਹਮਾਰਾ ਅਖੂਟੁ ਅਬੇਚਲੁ ॥੨॥ ਸੋਭਾ ਮੇਰੀ ਸਭ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ॥ ਬਾਜ ਹਮਾਰੀ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ॥ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਘਰਿ ਘਰਿ ਹੋਈ ॥ ਭਗਤਿ ਹਮਾਰੀ ਸਭਨੀ ਲੋਈ ॥ ੩ ॥ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਮਾਝ ॥ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਰਲਿ ਕੀਨੀ ਸਾਂਝ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਪਿਤਾ ਪਤੀਨੇ ॥ ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਏਕੈ ਰੰਗਿ ਲੀਨੇ ॥ ੪ ॥ ੯ ॥ ੨੨ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۲۲)

(اسانجو پتا پرميشور آهي)

(١) ٻاپُ ھمارا، سد چِرنُ جيوي
ڀائي ھماري، سد ھي جيوي

ارٿ:- اسانجو پتا روپي پرميشور سدائين جيئرو رھڻ وارو آهي. اسانجا ڀاءُ روپي سنت جن، سدائين امر رھڻ وارا آھن.
[چرن = گھڻو وقت.]

ميت ھماري، سدا اَبِناسي
ڪُٽنبُ ھمارا، نِج گھرِ واسي

ارٿ:- اسانجا سک روپي مِتر، سدائين ابناسي يعني ناس ٿيڻ کان رھت آھن. اسانجو (اندرين روپي) ڪٽنب، نج سروپ ۾ نواسي آهي يا رھڻ وارو آهي.

ھم سُکُ پائِيتا، تان سڀھ سُھيلي
گُرِ پُوري، پِتا سنگِ ميلي (اڪ رھاءُ)

ارٿ:- اسان سک پراپت ڪيو آھي تہ اسانجا سڀ سنبندي سُکي آھن. پوري ستگوروءَ ڪرپا ڪري، پرميشور روپي پِتا سان ملائي ڇڏيو آهي. [سھيلي = سُکي.]

(٢) مندر ميري، سڀ ٿي اوڄي
ديس ميري، ٻي الت اوڄي

ارٿ:- منهنجا پرم پراڪ رويا مندر، سڀني کان اوچا آهن ۽ منهنجي وديا جا خيال رويا ديس، ٻي السه ۽ ٻيڄ کان ٻاهر آهن يعني پرڪهت آهن. [اوڄي = ٻيڄ کان ٻاهر، پرڪهت.]

راڄ ڌمارا، سڌي ٻهچل
مال ڌمارا، اکوٽ ابيچل

ارٿ:- يعني اساڄو راڄ يعني اساڌي سروپ هو پرڪاش سداليں اچل يعني قائم رهڻ وارو آهي ۽ اساڄو شب گڻ روپي مال، نه کٽڻ وارو ۽ قائم رهڻ وارو آهي. [اوچل = اچل، قائم. راڄ = پرڪاش (سروپ جو).]

(٣) سوڀا ميري، سڀ جڳ انتر
ٻاڄ ڌماري، ڏان ٽنتر

ارٿ:- منهنجي عزت ساري سنسار ۾ لي رهي آهي ۽ منهنجي مشهوري ٻنا ٽاماڄار، هرهنڌ (پکڙجي رهي) آهي. [ٻاڄ = آواز، مشهوري، ٽاماڄار.]

ڪيرت ڌمري، گهر گهر دوئي
ڀڳت ڌماري، سڀني لوئي

ارٿ:- منهنجي استتي يا ساراهه، گهر گهر ۾ لي رهي آهي ۽ منهنجي ڀڳتي سڀني لوڪن ۾ جالدي يعني ڏولدي رهي آهي. [لوئي = لوڪ. ڪيرت = استتي، ساراهه.]

(٤) پتا ڌماري، پرڪتي ماجهه
پتا پُرت رل ڪيني سانجهه

ارٿ:- اسانجو پتا رويا پرمشور هوندي ۾ ئي پرڪهت ٿيو آهي. هاڻي (اسان ٻئي) پتا ۽ پٽ گڏجي ٻاهر کيان گوشت

ڪيو آهي. [ماجهہ = اندر، هردي ۾. رل = ملي، گڏ جي. سانجهہ = گيان گوشٽ.]

ڪهُ نانڪ، جڻُ پِتا پتيڻي

پِتا پُوت، ايڪيءَ رنگِ ليڻي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ جڏهين پرميشور روپي پتا راضي ٿيو، تڏهين پرميشور روپي پتا ۽ جيو روپي پٽ، هڪ برهم آنند ۾ لين ٿي ويا. [پتيڻي = راضي ٿيو. ليڻي = لين ٿي ويا.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਿਰਵੈਰ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ॥ ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਤੁਮ ਬਖਸਾਤੇ ॥ ਜਿਸੁ ਪਾਪੀ ਕਉ ਮਿਲੈ ਨ ਢੋਈ ॥ ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਨਾਇ ॥ ਸਭ ਫਲ ਪਾਏ ਗੁਰੂ ਧਿਆਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਆਦੇਸੁ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਦੇਸੁ ॥ ਚੂਕਾ ਪੜਦਾ ਤਾਂ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥ ਖਸਮੁ ਤੂ ਹੈ ਸਭਨਾ ਕੇ ਰਾਇਆ ॥ ੨ ॥ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਸੂਕੇ ਕਾਸਟ ਹਰਿਆ ॥ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾਂ ਥਲਿ ਸਿਰਿ ਸਰਿਆ ॥ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾ ਸਭਿ ਫਲ ਪਾਏ ॥ ਚਿੰਤ ਗਈ ਲਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਏ ॥ ੩ ॥ ਹਰਾਮਖੋਰ ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਤੂਠਾ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਮਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੂਠਾ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦੇਖਿ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ॥ ੪ ॥ ੧੦ ॥ ੨੩ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢٣)

(وينتي)

(١) نرويرُ پرکہ، ستگور پربھ داتي

هم اپراڌي، تم بخشاتي

ارٿ:- هي نروير سمرٿ داتار ستگور پرک! اسين اپراڌي آهيون ۽ تون بخشڻ وارو آهين. [نروير = جو ڪنهن سان وير يا

دشمني نه ڪري. ڀرپ ڏاتي = سمرٿ ڏاتار. اپراڌي = پاپي.
بخشالي = بخشڻ هار.]

جس پاپي ڪئن، ميلي نه ڍوئي
سرڻ آوي تان، نرمل هوئي

ارٿ:- جنهن پاپيءَ کي ڪٿي به آجهو نه ملي سو به جيڪڏهن تنهنجي شرڻ اچي، ته نرمل يا پوتر ٿي وڃي. [ڍوئي = آسرو، آجهو، عزت. نرمل = پوتر.]

سک پاتا، ستگورو مناءِ
سڀ ڦل پائي، گورو ڌياءِ　(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- ستگوروءَ کي من ۾ منائي، سک پراپت ڪيو اٿئون؛ کين هردي ۾ ياد ڪري، سڀ (من گهريا) مطلب حاصل ڪيا اٿئون.

(۲) پارٻرهم ستگور آديس
من تن تيرا، سڀ تيرا ديس

ارٿ:- هي سچا پارٻرهم! ستگوروءَ جا روپ گورو! توکي منهنجو نمسڪار آهي. (منهنجو) من ۽ سڄو سرير تنهنجو آهي ۽ سڄو ديس يعني ڌرتي ۽ ان تي اندر وارن سڀ تنهنجا آهن.
[آديس = نمسڪار. تن = سرير. ديس = شهر (يعني ڌرتي ۽ اندر وارن).]

چوڪا پڙدا تان، نذري آئيا
خصم تون هين، سڀنا ڪي رائيا

ارٿ:- جڏهن اکيان جو ڀرم روپي پڙدو دور ٿي ويو، تڏهن تون نظر اچي وئين. هي پرماتما جا راجا! تون سڀني جو مالڪ آهين. [چوڪا = دور ٿي ويو. نذري = نظر. خصم = مالڪ. رائيا = راجا.]

(۳) تس ڀاڻا سڪي، ڪاشٽ هريا
تس ڀاڻا تان، ٿل سِر سريا

ارٿ:- جڏهين توکي وڻيو تڏهين جيو جو سڪل ڪانيءَ وانگر هو، سو ساوو ٿي پيو يعني ٻه پر سان پوڻ چڱن گڻن وارو ٿي پيو. جي توکي چڱو لڳو يا وڻيو ته هنجو هردو، جو سڪيءَ زمين وانگر سڪل ٿوٽ هو، يعني اهنڪار وارو هو تنهنجي مٿان تو پڳتي زوپي ذرياھ وهائي ڇڏيو. [ڪاشت = ڪاشت = ڪاني. هرٿا = ساوو. ٿل = خشڪي، زمين. سر = مٿي، مٿان.]

تِسُ پاڻا ٿانُ، سڀِ ٿَل پائي
چِنْتَ گَئي لَٿيِ، سَتِگُورَ پائي

ارٿ:- جي توکي وڻيو ته سڀ ٿل (ڌرم، ارٿ، ڪام ۽ موکيه) پراپت ٿيا ۽ ستگوروءَ جي چرنن سان لڳڻ ڪري، سڀ چنتا ڏور ٿي ويئي.

(٤) حَرامَ خورَ، نِرگُڻَ ڪَتَّہ ڏونا
مَنِ تَنِ سيتلُ، مَنِ آنمرِتَ وُونا

ارٿ:- مون ڪرتگهن ۽ بي گڻي تي، ستگورو راضي ٿيو آهي، جنهنڪري امرت روپي نام منهنجي هردي ۾ وسيو آهي ۽ منهنجو من ۽ تن سيتل ٿيو آهي. [ٿوُنا = خوش ٿيو، راضي ٿيو. وُوُنا = وسيو.]

پارَبرهمِ، گورَ پِئي ديئِالا
نانڪ داسَ، ديکہِ ڀِئي نِهالا.

ارٿ:- هي پاربرهم پرميشور! تنهنجي ڪرپا درشن مرنتي گورو ديالو ٿيا آهن. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته هي پريو! تنهنجا داس، توکي هردي ۾ ڏسي، ڏاڍا خوش ٿين ٿا. [نهالا = خوش.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਬੇਮੁਹਤਾਜੁ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਸਚਾ ਸਾਜੁ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਭਸ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੧॥ ਗੁਰ ਜੈਸਾ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੇਵ ॥ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਸੁ ਲਾਗਾ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੈ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥ ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਈ ਹੈ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥ ੨ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਤਾਣੁ ਨਿਤਾਣੁ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਘਰਿ ਦੀਬਾਣੁ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਇਆ ॥ ਪ੍ਰਗਟੁ ਮਾਰਗੁ ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥ ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋਧੇ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਹੀ ਭੇਦ ॥ ੪ ॥ ੧੧ ॥ ੨੪ ॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (٢٤)

(ستگورن جي استتي)

(١) ستگرُ ميرا، بي محتاج
ستگرُ ميري، سچا ساج

ارٿ:- منهنجو ستگورو بي محتاج آهي يعني ڪنهن کان ڪجهه گهرڻ نه ويندو آهي - مطلب ته ڪنهن جي ڪاڻ ڪڍڻ وارو نه آهي. منهنجي ستگوروءَ جو سچو ٺاٺ يا ناٽڪ سچو آهي.
[ساج = ٺاٺ، ناٽڪ.]

ستگرُ ميرا، سڀس ڪا داتا
ستگرُ ميرا، پرکُ بڌاتا

ارٿ:- منهنجو ستگورو سڀني کي بخشش ڪرڻ وارو آهي. منهنجو ستگورو سڀني اڄائن پورڻ ڪرڻ وارو اڪال پرک جو روپ آهي. [بڌاتا = قل ڏيڻ وارو.]

گُرَ جيسا نهي ڪو ديو
جس مستڪ ڀاڳ، سو لاڳا سيوَ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- گوروءَ جهڙو يا گوروءَ جي برابر ٻيو ڪو ديوتا ڪونهي. جنهن جي مٿي تي گذريل جنم جو سٺو ليکو لکيل آهي، سو سندن شيوا ۾ لڳي ٿو. [مستڪ = مٿو. سيوَ = شيوا.]

(٢) ستگُرُ ميرا، سرب پرتپالي
ستگُرُ ميرا، مار جيوالي

ارٿ:- منهنجو ستگورو سڀني جي پالنا ڪري ٿو. منهنجو ستگورو مارڻ ۽ جيئارڻ لاءِ سمرٿ آهي. [پرتپالي = پالنا ڪري.]

ستگُرُ ميري، ڪي وڏيائي
پرگٽ ڀئي، هئي سڀني ٺائين

ارٿ:- منهنجي ستگوروءَ جي وڏائي يا ناماچار، سڀني هنڌ يا هرهنڌ ظاهر ٿي ويو آهي. [وڏيائي = ناماچار. پرگهٽ = ظاهر.]

(٣) ستگُرُ ميرا، تاڻُ نتاڻُ
ستگُرُ ميرا، گهرِ ديباڻُ

ارٿ:- منهنجو ستگورو نربلن جو مددگار آهي ۽ هو ئي منهنجو گهر ۽ آسرو واري جاءِ آهي. [تاڻ = بل، زور. نتاڻ = نربل، ڪمزور. ديباڻ = دربار، آسري واري جاءِ.]

ستگُرُ ڪئي هئُ، سد بل جائيا
پرگٽُ مارگ، جن ڪر دکلائيا

ارٿ:- اهڙي ستگوروءَ تان مان سدا بلهار وڃان ٿو، جنهن پرميشور جي پراپت ڪرڻ وارو رستو، مونکي ظاهر ڪري ڏيکاريو آهي. [مارگ = رستو.]

(٤) جنِ گرُ سيوِيا، تِسُ ڀَئُ نَ ٻِيائِي

جنِ گرُ سيوِيا، تِسُ دُکُ نَ سنتاپِي

ارٿ:- جنهن گروءَ جي سيوا ڪئي آهي، تنهنکي ڪنهن بہ قسم جو ڀؤ نٿو ٿئي. جنهن گروءَ جي سيوا ڪئي آهي، تنهنکي ڪوبہ دک نٿو ستائي يا ڀڙا ڏئي.

نانڪ سوڌي، سِنمرِتِ بيد

پاربرهم گُر، ناهي ڀيد.

ارٿ:- سري گرو ارجن صاحب جن فرمائن ٿا تہ مون سڀ بيد شاستر ويچاري ڏٺا آهن ۽ مون ۾ اهو اصول ڪڍو الڳ تہ پرميشور ۽ گروءَ جي وچ ڪوبہ فرق ڪونهي. [سوڌي = ويچاري. ڀيد = فرق، تفاوت.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਮਨੁ ਪਰਗਟੁ ਭਇਆ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਪਾਪੁ ਤਨ ਤੇ ਗਇਆ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਸਗਲ ਪੁਰਬਾਇਆ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਤੀਰਥੁ ਹਮਰਾ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਦੁਖੁ ਦੂਰਿ ਪਰਾਨਾ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਤਿ ਮੂੜ ਸੁ ਗਿਆਨਾ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਪਰਗਟਿ ਉਜੀਆਰਾ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਛੁਟੇ ਜੰਜਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਦਰਗਹ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸਿ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੀ ਸਾਚੀ ਰਾਸਿ ॥ ੩ ॥ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਕਹਿਓ ਇਹੁ ਸਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮਨ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਨਾਮ ਪੁਨਹਚਾਰ ॥ ਅਵਰਿ ਕਰਮ ਲੋਕਹ ਪਤੀਆਰ ॥ ੪ ॥ ੧੨ ॥ ੨੫ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢٥)

(نام جو مهاتم)

(١) نامُ ليَتِ، مَنُ پرگَٽُ ڀئِا

نامُ ليَتِ، پاپُ تَنَ تي گئِا

ارٿ:- نام جپڻ ڪري، جيو مشهور ٿئي ٿو. نام جپڻ ڪري، سريرٖ مان سڀ پاپ اکري وڃن ٿا. [پرگهٽ = ظاهر، مشهور. تن = سريرٖ.]

نامُ لئِت، سگَل پرُبائٿا
نامُ لئِت، اٺسٺِ مجنائِتا

ارٿ:- نام جپڻ ڪري، سڀني پورٻن يعني ڪنڀ آدڪ ميلن جو ڦل پراپت ٿئي ٿو. نام جپڻ ڪري اٺهٺ تيرٿن جي اشنان جو ڦل ملي ٿو. [اٺ سٺ = اٺهٺ. مجنائتا = اشنان ڪرڻ.]

تيرٿُ همرا، هرِ ڪو نامُ
گورِ اُپديسئا، تتُ گئانُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- منهنجي تيرٿ ياترا، ته هريءَ جو نام ئي آهي ۽ مونکي گورن به اهوئي تت گيان جو اُپديش ڪيو آهي.

(۲) نامُ لئِت، دکُ دوُرِ پرانا
نامُ لئِت، اتِ موڙ سُ گئانا

ارٿ:- نام جپڻ ڪري دکه پڇي دور ٿي وڃي ٿو. نام جپڻ ڪري تمام مورکه آدمي وڏو يا سريشٽ گيانوان ٿي وڃي ٿو. [اتِ = تمام. موڙ = مورکه. س = وڏو، سريشٽ.]

نامُ لئِت، پرگَٽِ اُجيئارا
نامُ لئِت، ڇٽي جنجارا

ارٿ:- نام جپڻ ڪري، جوتي پرڪاش هردي ۾ پرگهٽ ٿئي ٿو. نام جپڻ ڪري، مايا جا جنجال ڇٽي وڃن ٿا. [اُجيئارا = (جوتي) پرڪاش. جنجارا = جنجال، خفا.]

(۳) نامُ لئِت، جم نيڙ نہ آوئي
نامُ لئِت، درگهہ سکہ پاوئي

ارتھ:- نام جپنا کری، ہر واہگورو دتا اہی۔ نام جپنا کری جیو پرلوک پرسکھ حاصل کری نو۔ [لدھ = واہگورو. درگہ = پرلوک.]

نام لیت، پرب کہی شاباس

نام ہماری، ساچی راس

ارتھ:- نام جپن والی کی پربھو شاباس دینی نو. مہنجی لئہ سچی موڑی، واہگوروء جو نام لی آہی. [راس = موڑی، پونجی.]

(۴) گور اپدیش، کہیو امر سار

ہر کیرت، من نام آدھار

ارتھ:- گورو جو امولک اپدیش دنو آہی لہ ہالیء د تاران، ہریء جو کیرتن کرندی من پر ہریء جی نام جو آسرو رکو. [سار = تت. کیرت = کیرتن. آدھار = آسرو.]

[illegible]

[illegible]

[illegible] فرمائین تا لہ نام جپ [illegible] آدھار جونکارو لئی لو [illegible] دیکاو الا آہن۔ [illegible] کرم کری، ان پاپ کان [illegible]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਮਸਕਾਰ ਤਾਕਉ ਲਖ ਬਾਰ ॥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਤਾਕਉ ਵਾਰਿ ॥ ਸਿਮਰਨਿ ਤਾਕੈ ਮਿਟਹਿ ਸੰਤਾਪ ॥ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਨ ਵਿਆਪਹਿ ਤਾਪ ॥੧॥ ਐਸੋ ਹੀਰਾ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮ ॥ ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਪੂਰਨ ਸਭਿ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੁਖ ਡੇਰਾ ਢਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ

ਸੀਤਲੁ ਮਨਿ ਗਹੈ ॥ ਅਨਿਕ ਭਗਤ ਜਾਕੇ ਚਰਨ ਪੂਜਾਰੀ ॥ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹਾਰੀ ॥੨॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਊਣੇ ਸੁਭਰ ਭਰਿਆ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਸੂਕੇ ਕੀਨੇ ਹਰਿਆ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਦੀਨੋ ਥਾਨੁ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਨਿਮਾਣੇ ਕਉ ਦੀਨੋ ਮਾਨੁ ॥ ੩ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਾ ॥ ਸੋ ਜਾਪੈ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਤਾਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਇਆਰੁ ॥ ੪ ॥ ੧੩ ॥ ੨੬ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۲٦)

(سرو ڪلا سمرٿ واهگوروُ کي سمر تہ
سڀ اِڇائون پوريون ٿين)

(۱) نمسڪار، تاڪئہ لکہ بار
اِهُ مَنُ ديجيءِ، تاڪئہ وارِ

ارٿ:- واهگوروءَ کي لکہ ڀيرا نمسڪار ڪرڻ جڳائي. هنجي مٿان هي من قربان ڪري ڇڏجي. [بار = ڀيرا.]

سِمرنِ تاڪيءِ، مِٽہِ سنتاپ
هوءِ آنند، نہ وِ ئاپہہ تاپ

ارٿ:- هنجي (نام) سمرڻ ڪري، سڀ ڪشٽ دور ٿي وڃن ٿا. (سمرڻ ڪرڻ ڪري ڪوبہ) دک ڪليش انهو لڳي ؛ سدايو آنند ٿئي ٿو. [تاپ=تپ، دکہ.]

اَئِسو هيِرا، نِرمل نام
جاسُ جپت، پوُرن سڀ ڪام (اک رهاءُ)

ارٿ:- پرڀوءَ جو نرمل نام، اهڙي قسم جو (املڪ) هيرو آهي، جنهنجي جپڻ ڪري، سڀ اڇائون پوريون ٿين ٿيون. [نرمل = پوتر. جاس = جنهنکي. ڪام = ڪامنا، اِڇا.]

(۲) جاڪي دِرشٽِ، دکہ ڏيرا ڍهيءِ
اَنمرت نامُ، سيتلُ مَنِ گهيءِ

(٣) جاڪئہ پرگٽ ڀئي گوپال
تاڪئي درسن سدا نهال

ارٿ:- جنهنکي پرڀوءَ جو پرتکيہ يا ظاهري درشن ٿيو آهي، تنهنجي درشن ڪرڻ ڪري، ٻيا جيو بہ نهال يعني خوش ٿين ٿا يعني دکہ کان آزاد ٿين ٿا.

سرب گڻا، تاڪئي ٻهت نڌان
جاڪئہ ستگور، ديئو نام

ارٿ:- جنهنکي ستگوروءَ نام روپي دان ڏنو آهي تنهنجي گهر ۾، سڀني گڻن جا سڀ خزانا (موجود) آهن. [نڌان = خزانو.]

(٤) جاڪئہ ڀيٽئو، ٺاڪر آپنا
من تن سيتل، هر هر جپنا

ارٿ:- جنهنکي پنهنجو پتي مليو آهي، تنهنجو تن توڙي من سيتل ٿيو آهي ۽ هو مکہ سان سدائين نام جو جاپ ڪري ٿو. [ڀيٽئو = مليو.]

ڪهہ نانڪ، جو جن پرڀ پائي
تاڪي رين، برلا ڪو پائي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ جنهن داس کي پرڀو پائين ٿو، تنهنجي (چرنن جي) ڌوڙ، ڪو ورلو حاصل ڪري ٿو مطلب تہ اهڙي ڌوڙ درلڀ آهي. [رين = ڌوڙ (چرنن جي). برلا = ورلو. پائي = پراپت ڪري، حاصل ڪري.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਚਿਤਵਤ ਪਾਪ ਨ ਆਲਕੁ ਆਵੈ ॥ ਬੇਸੁਆ ਭਜਤ ਕਿਛੁ ਨਹ ਸਰਮਾਵੈ ॥ ਸਾਰੋ ਦਿਨਸੁ ਮਜੂਰੀ ਕਰੈ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਵੇਲਾ ਬਜਰ ਸਿਰਿ ਪਰੈ ॥ ੧ ॥ ਮਾਇਆ ਲਗਿ ਭੂਲੋ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ

مِتَتو دُکُ، اَرُ سَکَل سَنتاپ
کورَ دوني، ميري مائي باپ

ارٿ:- سڀ ڏک ۽ ڪليش دور ٿي ويا آهن جاڪاڻ ته منهنجو گرو، ماءُ ۽ پيءُ وانگر سهائتا ڪرڻ وارو ٿيو آهي.
[سنتاپ = ڪليش. مائي = ماءُ. باپ = پيءُ.]

سَکي سَهيري، ميري گرسَتِ اَنَند
کَرِ ڪرپا، ڀيٽي موهِ کَنت (اک رهاءِ)

ارٿ:- هي منهنجون سڀئي سهيليون يعني ساڌ سنگت جا ڀائي! هاڻي منهنجو گهر آنند وارو ٿي پيو آهي جو ته گرو ڪرپا ڪري، موٽکي پتيءَ سان ملائي ڇڏيو آهي. [گرست = گهر. ڀيٽي = ملائي. ڪنت = گهوٽ، پتي.]

(۲) تَپَتِ بُجهي، پورن سَڀ آسا
مِتي اَنڌيرِ، ڀئي پرگاسا

ارٿ:- هاڻي وڇوڙي جي آگ وسامي وئي آهي ۽ من جون سڀ آسائون پوريون ٿيون آهن. اگيان روپي اونڌهه دور ٿي وئي آهي ۽ گيان جو پرڪاش ٿيو آهي. [تپت = گرمي، آگ. بجهي = وسامي وئي. انڌير = اونڌهه (اگيان روپي). پرگاس = پرڪاش يا سوجهرو (گيان جو).]

اَنَهد شَبَد، اَچرج بِسماد
گورُ پورا، پورا پرساد

ارٿ:- جيڪو هڪ رس پرڀو آهي سو ڏاڍو نرمل وڏو ۽ پورن آهي ۽ جنهن ڪرپا سان پورن ۲ هڪ رس، لڳاتار. شبد = پرڀو، پرماتما. بسما بسماد = ڏاڍو اچرج وارو. گور = وڏو. پرساد =

ارٿ:- مايا ۾ غلطان ٿي سڄو سنسار واهگوروءَ کان ڀُلجي پيا
ٻي مکہ ٿي پيو آهي. جنهنکي ڀلاوڻ واري يعني پرميشور، پاڻ
ڀُلايو يا گمراه ڪيو آهي، سو جيو وِرت ڌندن ۾ اٽڪي رهيو
آهي. [راڄ رهيا = اٽڪي رهيو آهي. برتا = وِرت.]

(۲) پيکَت مائِيا، رَنگ ٻهاءِ
ڪَڙ ٻَڙ ڪَريءَ، ڪوڏي رنگ لاءِ

ارٿ:- ماڻهو مايا جا رنگ ڏسي حياتي گذارين ٿا ۽ جهڳڙا
ڪري، مايا سان پريم لڳائين ٿا. [پيکت = ڏسي. ٻهاء = گذارين
ٿا. ڪڙ ٻڙ = رولا ۽ جهڳڙا. ڪوڏي = مايا.]

آنڌ ٻُڌهارءِ، ٻنڌ مَن ڏاويءَ
ڪَرٽيءَ هار، نه جيئه مهه آويءَ

ارٿ:- اندي يا اگياني جيوَ جو من، ٻنڌن روپي وهنوارن ۾
ڊوڙي يا ڀٽڪي ٿو پر پرماتما سندس چت ۾ (ياد) نٿو اچي.
[ڏاويءَ = ڊوڙي، ڀٽڪي. ڪرٽيءَ هار = پرماتما. جيئه = چت.]

(۳) ڪَرت ڪَرت اُهي، ڏکه پائِتا
پُورن هوت نه، ڪارج مائِتا

ارٿ:- جيوُ اهڙيءَ طرح ڌنڌا ڪندي ڪندي، سنسار ۾
دک ٿي پراپت ڪري ٿو، پر تنهن هوندي به مايا جا ڪم پورا نٿا ٿين.

ڪامِ ڪرودِ لوڀِ، مَنُ ليِنا
ترَڦِ موئا، جيئه جلَ ٻِنُ ميِنا

ارٿ:- ڪام، ڪروڌ، لوڀ وغيره وشين ۾، هنجو من لين
...يو يا مليو پيو آهي ۽ انهن وشين جي وڇوڙي ۾ اُنين ڦٿڪي
...ڪي مري ٿو، جيئن مڇي پاڻيءَ کانسواءِ ڦٿڪي مرندي آهي.
[...لينا = لين ٿيو، رتو پيو، مليو پيو. ترڦ = تڙڦي، ڦٿڪي.
...نا = مڇي.]

ਭੁਲਾਵਣ. ਹਾਰੈ ਹਾਰਿ ਰਹਿਆ ਬਿਰਥਾ ਬਿਉਹਾਰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਪੇਖਤ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਬਿਹਾਇ ॥ ਗੜਬੜ ਕਰੈ ਕਉਡੀ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
ਅੰਧ ਬਿਉਹਾਰ ਬੰਧ ਮਨੁ ਧਾਵੈ ॥ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਨ ਜੀਅ ਮਹਿ ਆਵੈ ॥
॥ ੨ ॥ ਕਰਤ ਕਰਤ ਇਵਹੀ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਨ ਕਾਰਜ
ਮਾਇਆ ॥ ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥ ਤੜਫਿ ਮੂਆ ਜਿਉ ਜਲ
ਬਿਨੁ ਮੀਨਾ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸਕੇ ਰਾਖੇ ਹੋਏ ਹਰਿ ਆਪਿ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ
ਸਦਾ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ
ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ੧੫ ॥ ੨੮ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢٨)

("بُري ڪام کو اؤٹ کلويا- نام ڪي ويلا
ڀئي ڀئي سويا")

(١) چتؤت ٻاپ، ڙ آلڪ آوئي
بيسنا ٻجت، ڪڇه نه سرماوئي

ارٿ:- جيو کي ٻاپ ڪرڻ جي خيال ڪرڻ ۾، آلس نٿو اچي يعني اهڙا عيال ڪندي ٿڪجي نٿو، پر ويشوا کي ڀوڳيندي، ڪجهه شرم نٿو ڪري. [چتوت = عيال ڪندي. آلڪ = آلس. بيسنا = ويشوا. ٻجت = ڀوڳيا. نه سرماوئي = شرم نٿو ڪري.]

سارو ڏينس، مزوري ڪري
هرِ سمرن ڪي ويلا، ٻجر سر پڙي

ارٿ:- سڄو ڏينهن (مٺي مائٽن لاءِ) مزوري ڪري ٿو يعني دليوي وهنوار ڪري ٿو، پر نام جي سمرڻ ڪرڻ وقت، ڄڻڪي سر تي وڏو ٻجر اچي پوي ٿو مطلب ته ڀڄن ڪرڻ وقت ڄڻڪ من نٿو لڳي ۽ ڇوڙنا ڳالهه لڳي ٿو. [ٻجر = ٿڌر.]

مائٽا لڪر، پؤلو سنسار
آپ ٻانڌا ٻاؤلِ مارئي،
واڃ رهنا پرڻا ٻهوار (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- مايا ۾ غلطان ٿي سڄو سنسار واهگورو کان ڀُلجي ويو آهي. جنهنکي ڀلاوڻ واري يعني پرميشور، ڀاڻ ڀُلايو يا گمراهه ڪيو آهي، سو جيو وڻرت ڏنڊن ۾ اٽڪي رهيو آهي. [راچ رهئا = اٽڪي رهيو آهي. برتا = وڻرت.]

(٢) پيکت مائيا، رنگ بهاءِ

گڙبڙ ڪري، ڪوڏي رنگ لاءِ

ارٿ:- ماڻهو مايا جا رنگ ڏسي حياتي گذارين ٿا ۽ جهڳڙا ڪري، مايا سان پريم لڳائين ٿا. [پيکت = ڏسي. بهاء = گذارين ٿا. گڙبڙ = رولا ۽ جهڳڙا. ڪوڏي = مايا.]

آنڌ ڀُهار، بنڌ من ڏاوي

ڪرڻي هار، نہ جيئہ مهہ آوي

ارٿ:- انڌي يا اگياني جيو جو من، بنڌن روپي وهنوارن ۾ ٻوڙي يا ڀڄڪي ٿو پر پرماتما سندس چت ۾ (ياد) نٿو اچي. [ڏاويءِ = ٻوڙي، ڀڄڪي. ڪرڻي هار = پرماتما. جيئہ = چت.]

(٣) ڪرت ڪرت اوهي، دکہ پائتا

پور ن هوت نہ، ڪارج مائتا

ارٿ:- جيو اهڙيءَ طرح ڏنڊا ڪندي ڪندي، سنسار ۾ دک ٿي پراپت ڪري ٿو، پر تنهن هوندي بہ مايا جا ڪم پورا نٿا ٿين.

ڪام ڪرود لوڀ، من ليِنا

ترڦ موئا، جِنہ جل بن مينا

ارٿ:- ڪام، ڪرود، لوڀ وغيره وشين ۾، هنجو من لين ٿيو يا مليو پيو آهي ۽ انهن وشين جي وڇوڙي ۾ اُنين ڦٿڪي ڦٿڪي مري ٿو، جئن مڇي پاڻيءَ کانسواءِ ڦٿڪي مرندي آهي. [لينا = لين ٿيو، رتو پيو، مليو پيو. ترڦ = تڙڦي، ڦٿڪي. مينا = مڇي.]

(٣) جنکي راکي هوئي، هر آپ
هر هر نام سدا، جپ جاپ

ارٿ:- جنهنجو راکو پرماتما پاڻ ٿيو آهي، سو مکهہ سان سدائين نام جو جاپ ڪري ٿو. [راکي = راکو، رکڪ.]

ساڌ سنگ هر ڪي، ڪرت گائيا
نانڪ ستگور، پورا پائيا.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته جنهن پورو يا ڪامل ستگورو پرايت ڪيو آهي، سو سنتن سان ملي هري جا گڻ گائي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਅਪਣੀ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਏ ॥ ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਹਿਰਦੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜੀਅ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਜਪਹੁ ਨਿਤ ਭਾਈ ਤਾਰਿ ਲਏ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਹਰਿ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਸੇ ਜਨ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥ ੨ ॥ ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਇਹੁ ਤਤੁ ਸਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣੁ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਜਿਸੁ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੈ ॥ ੩ ॥ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਭਗਤਨ ਕਾ ਆਪਿ ॥ ਅਪਣੀ ਮਹਿਮਾ ਆਪੇ ਜਾਪਿ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰੈ ਹਾਥਿ ॥ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦਹੀ ਸਾਥਿ ॥੪॥੧੬॥੨੯॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٢٩)
(اپديش)

(١) اپڻي دئيا ڪري، سو پائي
هر ڪا نام، من وسائي

(٤) جنکي راکي هوئي، هر آپ
هر هر نامُ سدا، جپ جاپ

ارٿ:- جنهنجو راکو پرماتما پاڻ ٿيو آهي، سو مکہ سان سدائين نام جو جاپ ڪري ٿو. [راکي = راکو، رکيڪ.]

ساڌ سنگ هر ڪيرتن، گُڻ گائيا
نانڪ ستگور، پورا پائيا.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ جنهن پورو يا ڪامل ستگورو پرايت ڪيو آهي، سو سنتن سان ملي هريءَ جا گڻ ڳائي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਅਪਣੀ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਏ ॥ ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਹਿਰਦੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜੀਅ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਜਪਹੁ ਨਿਤ ਭਾਈ ਤਾਰਿ ਲਏ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਹਰਿ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਸੇ ਜਨ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥ ੨ ॥ ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਇਹੁ ਤਤੁ ਸਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣੁ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਜਿਸੁ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੈ ॥ ੩ ॥ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਭਗਤਨ ਕਾ ਆਪਿ ॥ ਅਪਣੀ ਮਹਿਮਾ ਆਪੇ ਜਾਪਿ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰੈ ਹਾਥਿ ॥ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦਹੀ ਸਾਥਿ ॥੪॥੧੬॥੨੯॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (٢٩)

(اپديش)

(١) اپڻي دَيا ڪري، سو پائي
هر ڪا نامُ، مَن وسائي

(٢) جنکي راکي ڏوڻي، ڪر آپ
هر هر نام سدا، جپ جاپ

اوٿ:- جنهنجو راکو ڀوماتما پاڻ ٿيو آهي، سو مک سان سد
نام جو جاپ ڪري ٿو. [راکي=راکو، رکيڪ.]

ساڌ سنگ ڪر ڪي، گڻ گائيا
نانڪ ستگور، پورا پائيا.

اوٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته جـ
پورو يا ڪامل ستگورو پراپت ڪيو آهي، سو سنتن سان ملي هـ
جا گڻ ڳائي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਅਪਣੀ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ਸਬਦੁ ਹਿਰਦੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹਿ
॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜੀਅ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਜਪਹੁ ਨਿਤ
। ਤਾਰਿ ਲਏ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ
ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਸੇ ਜਨ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ
ਦ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥ ੨ ॥ ਜੁਗਹ
ਤਰਿ ਇਹੁ ਤਤੁ ਸਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣੁ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਜਿਸੁ
। ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੈ ॥ ੩ ॥
ਭਗਤ ਭਗਤਨ ਕਾ ਆਪਿ ॥ ਅਪਣੀ ਮਹਿਮਾ ਆਪੇ ਜਾਪਿ ... ਇਅ
ਸਭਿ ਤੇਰੈ ਹਾਥਿ ॥ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦਹੀ ਸਾਥਿ ॥੪॥ ... ॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (٢٩)

(اپديش)

اپڻي دَيا ڪري، سو پائي
هر مَن وسائي

ਰਤਨੁ ਮੇਰੈ ਭੰਡਾਰ ॥ ਅਗਮ ਅਮੋਲਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਨਿਹਚਲ ਧਨੀ ॥ ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸਭ ਮਹਿ ਬਨੀ ॥
ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਰਾ ਸਾਹੁ ॥ ਨਾਮ ਹਮਾਰੈ ਬੇਪਰਵਾਹ ॥ ੨ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ
ਭੋਜਨ ਭਾਉ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਮਨ ਕਾ ਸੁਆਉ ॥ ਨਾਮੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੰਤ
ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਨਹਦ ਪੂਰੇ ਨਾਦ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ
ਨਾਮੁ ਨਉਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮ ਸਿਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥
ਧਨਵੰਤੇ ਸੇਈ ਪਰਧਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਜਾਕੈ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥੪॥੧੭॥੩੦॥

ڀيروُ محلا پنجوان شبد (٣٠)

(نام جي مهما)

(١) نامُ هماريٖ، انتر جامي
نامُ هماريٖ، آويٖ ڪامي

ارٿ:- اسانجي هردي ۾ تہ هڪ انترجامي پرميشور جو نام ئي آهي. جتي ڪٿي يا لوڪ پرلوڪ ۾، نام ئي اسانجي ڪم اچي ٿو يعني رکيا ڪري ٿو. [ڪامي = ڪم.]

رومِ رومِ، روِئا هرِ نامُ
ستگور پوُريٖ، ڪينو دانُ

ارٿ:- اسان روم روم سان يعني پوُرن ورتيءَ سان، هريءَ جو نام جپيو آهي پر اهو نام جو دان، پوري ستگوروءَ ئي ڏنو آهي. [روم روم = وار وار سان، پورن ورتيءَ سان. روئا = جپيو.]

نامُ رتنُ، ميريٖ ڀنڊار
اگم امولا، اپر اپار (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- منهنجي هردي روپي ڀنڊاري ۾ نام روپي رتن آهي. اهو نام من ۽ باڻيءَ جي پهچ کان ٻاهر، امولڪ، وڏي کان وڏو يا پري کان پري آهي. [اگم = اندرين جي پهچ کان ٻاهر. امولا = امولڪ. اپر اپار = وڏي کان وڏو، پري کان پري.]

(٢) تُون ساڳين، اڳهڻين ڏاڍو
تُون سڀني مهڙا، سڀ مهر ٻڌي

اوسيه اچل ڏاڍيه ساهي واهگوروءَ جو لسارلي اسان جي هردي ۾ آهي، تُون سڀني مهڙا سڀ هنڌ ٻڌي رهي آهي يعني سڀڪنهن هنڌ سڀني ۾ وڻائي رهي ٿي. [اوچل = استر، اچل، قائم، ڏاڍي = ڏاڍي.]

تُون ساڳئي، ڳڙا شاهُ
تُون ساڳئي، سي پرواهُ

اوت ۽ سار ڪري ٿي لساهي هردي ۾ پرورو شاهه يعني واهگورو بيانت ٿيو آهي، ٿي پرواهه واهگوروءَ جو نام ٿي اسان وٽ آهي.

(٣) [illegible]
[illegible]

[illegible] جو ٿڏي پوچي ۾ نام آهي. اساڻي من جو [illegible] ٿي جي نام ڪنسواءِ ٻيو ڪو ۽ مطلب نہ آئڙن.
[illegible] = [illegible] مڪوڙ، مطلب.]

تُون ٿُو وسري، سنت پرساد
تُون سُت آئيو، پُوري ڏاد

اوت ۽ سنتن جي ڪرپا دتاران، اسانکي نام نئو وسري. نام جي وٺڻ يا آچارڻ ڪرڻ سان، انهد شبد، جو پاڻيهي پاڻ ٿيو وڄي يعني ڪنهن ٻئي ساز وڄائڻ ڪانسواءِ پيو وڄي، سو پيو اساڻي هردي ۾ وڄي. [پوري = وڄي.]

(٤) پُوپ ڪرپا تي، تُون تُولڳ پائي
ڪُور ڪرپا تي، تُون بنٿُر بن آئي

ارٿ:- گوروءَ جي ڪرپا سان نام روپي نوانڌيون پراپت ٿيون آهن. گورن جي ڪرپا سان نام سان اسانجي پريت لڳي آئي آهي.

ڏئونشي سيٺي، پرڌان
نانڪ جاڪيءِ، نام نڌان.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته اهي ئي شاهوڪار ۽ مکيه آهن، جن جي هردي ۾ نام جو خزانو آهي.
[پرڌان = مکيه. نڌان = خزانو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਤੂ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂ ਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ ॥ ਤੂ ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ॥ ਤੂ ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਹਉ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ॥ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਕੋ ਮੇਰਾ ॥ ੧ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਿ ॥ ਤੁਮਰੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਉ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਮ ਤੇਰੇ ਜੰਤ ਤੂ ਬਜਾਵਨ ਹਾਰਾ ॥ ਹਮ ਤੇਰੇ ਭਿਖਾਰੀ ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਦਾਤਾਰਾ ॥ ਤਉ ਪਰਸਾਦਿ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣੇ ॥ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤੁਮਹਿ ਸਮਾਣੇ ॥ ੨ ॥ ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਤੁਮਰੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਤੁਮਰੀ ਦਇਆ ਤੇ ਹੋਇ ਦਰਦ ਬਿਨਾਸੁ ॥ ਤੁਮਰੀ ਮਇਆ ਤੇ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸੁ ॥ ੩ ॥ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਉ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਜਾਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੇਵ ॥ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਨਿਤ ਤੇਰੇ ॥ ੪ ॥ ੧੮ ॥ ੩੧ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۳۱)
(وينتي)

(۱) تون ميرا پتا، تون هي ميرا ماتا
تون ميري جيئه، پران سکداتا

ارٿ:- هي واهگورو! تون ئي منهنجو پتا آهين ۽ تون ئي منهنجي ماءُ (والگر منهنجو راکو) آهين ۽ تون ئي منهنجي جيئڻ ۽ پراڻن کي سک ڏيڻ وارو آهين.

توُن ميرا ٺاڪُر، هَمُ داسَ تيرا
تُجهه بِنُ آوَر، ٿهي ڪو ميرا

ارٿ:- تون منهنجو سوامي آهين ۽ مان تنهنجو داس آهيان، اوکانسواءِ ٻيو ڪو به منهنجو رکيڪ ڪونهي.

ڪَرِ ڪِرپا ڪَرهُ، پرڀ داتِ
تُمري اُستتِ ڪَروُ، دِنُ راتِ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي پرڀو! ڪرپا ڪري مولکي اهو دان ڏيو ته مان ڏينهن رات يعني سدائين تنهنجي اُستت ڪندو رهان!

(۲) هَمُ تيري جَنت، توُنُ بَجاوَنُ هارا
هَمُ تيري بِکاري، دانُ ديهِ داتارا

ارٿ:- اسين تنهنجا واڃا يا ساز آهيون ۽ تون اُنهن کي وڄائڻ وارو آهين- مطلب ته سڀ جيو تنهنجي پريرنا ڪيل ڪم ڪن ٿا. اُسين تنهنجا منگتا آهيون تنهنجي هي داتا! اسانکي نام دان ڏي. [جنت = واڃا، ساز، رباب. بجاون هارا = وڄائڻ وارو. بکاري = منگتا.]

تُمُ پرسادِ، رَنگُ رَس ماڻي
گهٽ گهٽ اَنترِ، تُمهِ سماڻي

ارٿ:- تنهنجي ئي ڪرپا سان پريم رس ماڻيون ٿا ۽ تون ئي سڀني جيوَن ۾ سمايو پيو آهين. [سماڻي = سمايو پيو آهين، مليو ...]

(٣) تُمري ڪِرپا تي، جپيئي ناءُ
ساڌ سنگِ تُمري، گُڻ گاءُ

ارٿ:- تنهنجي ڪرپا سان ئي تنهنجو نام جپجي ٿو. ساڌ سنگت د ناران تنهنجي گڻن جو ڳائڻ ٿئي ٿو.

تُمري دئِيا تي، هوء درد بناسُ
تُمري مئِيا تي، ڪمل بِگاسُ

ارٿ:- تنهنجي ديا سان سڀ دک ناس ٿي وڃن ٿا ۽ تنهنجي مهر سان، هردي روپي ڪنول گل ٽڙي ٿو يعني اگيان نڪري وڃي ٿو. [بناس = ناس. مئِيا = مهر. بگاس = ٽڙي ٿو.]

(٤) هئُ بلِهار جاءُ، گُور ديوُ
سڦل درسنُ جاڪي، نِرمل سيوَ

ارٿ:- مان گورديو تان ٻلهار وڃان ٿو، جنهن (گوروءَ) جو درسن سڦل آهي ۽ سندس شيوا نرمل يعني پوتر (ڪرڻ واري) آهي. [نرمل = پوتر. سيوَ = شيوا.]

دئِيا ڪرهُ ٺاڪُر، پرڀ ميري
گُڻ گاوي ناڪ، نِت تيري.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته هي منهنجا پريو! مونتي اها ديا ڪر ته نت يعني سدائين تنهنجا گڻ ڳائيندو رهان. [نت = سديو، سدائين.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਜਾਕਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਾਕਉ ਜੋਹਾਰੁ ॥
ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਜਾਕਾ ਥਾਨ ॥ ਕੋਟਿ ਅਘਾ ਮਿਟਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ੧ ॥
ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾਕਉ ਮੇਲੈ ਸੋਇ

ارٿ:- هي واهگورو! تون ئي منهنجو پتا آهين ۽ تون ئي منهنجي ماءُ (والکو منهنجو راکو) آهين ۽ تون ئي منهنجي جيءَ ۽ پراڻن کي سک ڏيڻ وارو آهين.

تون ميرا ٺاڪرُ، هم داسُ تيرا
تجهه بنُ آورُ، نهي ڪو ميرا

ارٿ:- تون منهنجو سوامي آهين ۽ مان تنهنجو داس آهيان، تو کان سواءِ ٻيو ڪو به منهنجو رکيڪ ڪونهي.

ڪرِ ڪرپا ڪرهُ، پربھ داتِ
تمري اُستتِ ڪروُ، دِنُ راتِ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي پربو! ڪرپا ڪري مونکي اهو دان يا ور ڏي ته مان ڏينهن رات يعني سدائين تنهنجي استت ڪندو رهان!

(٢) هم تيري جنت، تون بجاوڻ هارا
هم تيري ڀکاري، دانُ ديهِ داتارا

ارٿ:- اسين تنهنجا واڄا يا ساز آهيون ۽ تون انهن کي وڄائڻ وارو آهين- مطلب ته سڀ جيو تنهنجي پريرنا کان ڪم ڪن ٿا. اسين تنهنجا منگتا آهيون تنهنڪري هي داتا! اسانکي نام دان ڏي. [جنت = واڄا، ساز، رباب. بجاوڻ هارا = وڄائڻ وارو. ڀکاري = منگتا.]

تم پرساد، رنگ رس ماڻي
گهٽ گهٽ انترِ، تمهِ سماڻي

ارٿ:- تنهنجي ئي ڪرپا سان پريم رس ماڻيون ٿا ۽ تون ئي سڀني جيون ۾ سمايو پيو آهين. [سماڻي = سمايو پيو آهين، مليو پيو آهين.]

(۳) تمري ڪرپا تي، جپيئي ناءُ
ساڌ سنگ تمري، گڻ گاءُ

ارٿ:- تنهنجي ڪرپا سان ئي تنهنجو نام جپجي ٿو. ساڌ سنگت د ناران تنهنجي گڻن جو ڳائڻ ٿئي ٿو.

تمري دئيا تي، دوء درد بناس
تمري مئيا تي، ڪمل بڪاس

ارٿ:- تنهنجي د يا سان سڀ دک ناس ٿي وڃن ٿا ۽ تنهنجي مهر سان، هردي روپي ڪنول گل ٽڙي ٿو يعني اگيان نکري وڃي ٿو. [بناس = ناس. مئيا = مهر. بڪاس = ٽڙي ٿو.]

(۴) هئُہ بلهار جاءُ، گور ديو
سقل درسن جاڪي، نرمل سيو

ارٿ:- مان گوردیو تان بلهار وڃان ٿو، جنهن (گوروءَ) جو درسن سقل آهي ۽ سندس شيوا نرمل يعني پوتر (ڪرڻ واري) آهي. [نرمل = پوتر. سيو = شيوا.]

دئيا ڪرهُ ٺاڪر، پرڀ ميري
گڻ گاوي ناڪَ، نت تيري.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا تہ هي منهنجا پريو! مونتي اها د يا ڪر تہ نت يعني سدائين تنهنجا گڻ ڳائيندو رهان. [نت = سديو، سدائين.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਜਾਕਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਾਕਉ ਜੋਹਾਰੁ ॥
ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਜਾਕਾ ਥਾਨ ॥ ਕੋਟਿ ਅਘਾ ਮਿਟਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ੧ ॥
ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾਕਉ ਮੇਲੈ ਸੋਇ

॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਕੇ ਕਰਤਬ ਲਖੇ ਨ ਜਾਹਿ ॥ ਜਾਕਾ ਭਰਵਾਸਾ ਸਭ ਘਟ ਮਾਹਿ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਭਇਆ ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥ ਭਗਤ ਅਰਾਧਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਰੰਗਿ ॥ ੨ ॥ ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨਹੀ ਭੰਡਾਰ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰ ॥ ਜਾਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥ ਸਿਰਿ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸਕੀ ਓਟ ਤਿਸੈ ਕੀ ਆਸਾ ॥ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਹਮਰਾ ਤਿਸਹੀ ਪਾਸਾ ॥ ਰਾਖਿ ਲੀਨੋ ਸਭੁ ਜਨ ਕਾ ਪੜਦਾ ॥ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸਕੋ ਉਸਤਤਿ ਕਰਦਾ ॥ ੪ ॥ ੧੯ ॥ ੩੨ ॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (۳۲)

(سمرث پرڀو جي استتي ڪر)

(١) سڀ تي اوُچ، جاڪا دربار
سدا سدا، تاڪئُ جوهار

ارٿ:- جنهنجي سمرٿ روپي دربار سڀني کان اوچي آهي، تنهنکي منهنجو من ۽ ٻانهن دنارا سدائين نمسڪار آهي.
[جوهار = نمسڪار.]

اوچي تي اوچا، جاڪا ٿان
ڪوٽ اگها مٽهه، هر نام

ارٿ:- جنهن پرميشور جو (ونڪنٺ يا سمرٿ روپي) آستان اوچي کان اوچو آهي، تنهنجي نام سمرڻ ڪري ڪروڙين پاپ دور ٿي وڃن ٿا. [ٿان = آستان (سمرٿ يا ونڪنٺ روپي) ڪوٽ = ڪروڙين. اگها = پاپ. مٽهه = دور ٿي وڃن ٿا.]

تس سرڻائي سدا، سک هوء
ڪر ڪرپا جاڪئُ، ميلي سوء (اڪ رهاء)

ارٿ:- اهڙي واهگوروءَ جي سرڻ پوڻ ڪري سدائين سک پراپت ٿئي ٿو، پر اهو واهگورو، جڏهن ڪرپا ڪري پاڻسان ملائي ٿو، تنهنکي اهو آنند ملي ٿو.

(٢) جاکي ڪرتب، لکي نہ جاهہ
جاکا پرواسا، سڀ گهٽ ماهہ

ارٿ:- جنهنجا ڪم ڪير بہ ڄاڻي نٿو سگهي ۽ جنهنجو ڀروسو سڀني آدمين جي اندر ۾ آهي. [ڪرتب = ڪم. لکي = ڄاڻي، معلوم ڪري. پرواسا = ڀروسو، ٽيڪ.]

پرگٽ ڀيئا، سادُو ڪي سنگِ
ڀگت آرادهِہ، اَندِنُ رنگِہ.

ارٿ:- اهڙو پرميشور سنتن جي سنگ د ئارا پرگهٽ ٿئي ٿو ۽ ڀڳت هنکي راس ڏينهن پريم سان جپين ٿا. [رنگ = پريم.]

(٣) دي دي توٽ، نهي ڀنڊار
کن مهہ ٿاپ، اُٿاپن هار

ارٿ:- هنجا ڀنڊارا اهڙا اکُٽ ۽ ڀرپور آهن، جن مان هو سدائين ڏيو ڏئي تہ بہ کٽن ٿا. کن ۾ سرشٽيءَ کي ٿاهي وري ناس ڪرڻ وارو آهي. [توٽ = گهاٽي، کوٽ. ٿاپ = ٿاهي. اٿاپن هار = ناس ڪرڻ وارو.]

جاکا حُڪُم نہ، ميٽئي ڪوءِ
سِرِ پاتشاها، ساچا سوءِ

ارٿ:- هنجو حڪم ڪوبہ ميٽي نٿو سگهي ڄاڪاڻ تہ هو (دنيوي) بادشاهن جي مٿان سچو بادشاهہ آهي. [سر = مٿان.]

(٤) جسکي اوٽ، تسيءُ کي آسا
دُکُہ سُکُہ هَمرا، تسهي پاسا

ارٿ:- جنهن واهگوروءَ جي شرن ورتي اٿم، آس يا ڀروسو بہ تنهنجو ئي اٿم. منهنجو دکہ سکہ هن وٽ ئي آهي. مطلب تہ

پنهنجو ڏک سک عين سان ئي اوريان ٿو. (پرماتما ڏوکر ليپو ٻه آکيندي، سوڪر جيئن ڄي ٻاس). [اوٽ = آسرو، شرڻ. آسا = آس. ڀروسو. ٻاسا = وٽ.]

راڳ ليئو سڀ، جن ڪا پردا
ڏکڻ تيڪي، اُستت ڪردا.

اومطب پنهنجي داس جو هر طرح ٻڏڙو ڏکي ٿو. سري گورو اوجي صاحب جن فرمائين ٿا ته مان اهڙي ٻرڀو جي (سدائين) اُستت ڪريان ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਰੋਵਨਹਾਰੀ ਰੋਜੁ ਬਨਾਇਆ ॥ ਬਲਨ ਬਰਤਨ ਕਉ ਸਨਬੰਧੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥ ਬੂਝਿ ਬੈਰਾਗੁ ਕਰੇ ਜੇ ਕੋਇ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਫਿਰਿ ਸੋਗੁ ਨ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਬਿਖਿਆ ਕਾ ਸਭੁ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰੁ ॥ ਵਿਰਲੈ ਕੀਨੋ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ਰਹੀ ਬਿਆਪਿ ॥ ਜੋ ਲਪਟਾਨੋ ਤਿਸੁ ਦੂਖ ਸੰਤਾਪ ॥ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਧਿਆਏ ॥ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨੁ ਬਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ॥੨॥ ਸ੍ਵਾਂਗੀ ਸਿਉ ਜੋ ਮਨੁ ਰੀਝਾਵੈ ॥ ਸ੍ਵਾਂਗਿ ਉਤਾਰਿਐ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥ ਮੇਘ ਕੀ ਛਾਇਆ ਜੈਸੇ ਬਰਤਨਹਾਰ ॥ ਤੈਸੋ ਪਰਪੰਚੁ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ॥ ੩ ॥ ਏਕ ਵਸਤੁ ਜੇ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਪੂਰਨ ਕਾਜੁ ਤਾਹੀ ਕਾ ਹੋਇ ॥ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ॥ ਨਾਨਕ ਆਇਆ ਸੁ ਪਰਵਾਨੁ ॥ ੪ ॥ ੨੦ ॥ ੩੩ ॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (٣٤)

اُٿانڪاڻ ڪنهن استريءَ پنهنجي سنبنڌيءَ جي مرڻ ڪري ڏاڍو پٽي رنو. گورو صاحب اهو حال ڏسي، ڪيس دنيا ناسونت ڄاڻڻ لاءِ، هيٺيون سندر اُپديش ڏنو.

(١) روئڻ واري، روز بڻايا
ٻلڻ ٻرتڻ ڪڻ، سنبنڌ چت آئيا

ارٿ :- روئندڙ استريءَ، هر روز روئڻ ني پنهنجو ڏنڊو ڪري ڇڏيو آهي. رڳو چت ۾ دنيوي جهڳڙن جي ورتاوي سان سنبند رهيس ٿو. مطلب تہ دنيوي جهڳڙن ۾ روئڻ جي سببان، ڪيس پنهنجو سنبندي ياد پوي ٿو.

ٻيو ارٿ :- هي ساري خلقت روئندڙ آهي، اُن لاءِ پرماتما روز روزينو بنائي ڇڏيو آهن تنهن هوندي بہ رڳو دنيوي ورتن ۾ جهڳڙن سان سنبند رهيس ٿو. مطلب تہ سنبنديءَ جي مرڻ جو ڏکہ ڪونهيس ۽ پنهنجن سکن کي ياد ڪري رئي ٿي. [روون هاري = روئندڙ. ٻڻ = شي وڻڻ. ورتن = وهنواري، دنيوي.]

ٻُوجهہ ٻُراگہ، ڪري جي ڪوءِ
جنم مرڻ ڦِري، سوگہ نہ هوءِ

ارٿ :- جيڪڏهين ڪير ٻڙ ميشور کي سمجهي (يعني ٻڙميشور جو گيان حاصل ڪري) يا موت کي ياد ڪري روئي ٿو تنهنکي وري جنم مرڻ جو دکہ لٿو ٿئي. [ٻُوجهہ = سمجهي. ٻڙاگہ ڪري = روئي. سوگہ = شوڪ، دکہ.]

ٻِکِتا ڪا سَپ، ڏنڊ پسارُ
وَرِلي ڪينو، نامُ آڌارُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ :- سڄو ڏنڊو وشين جو پسارو آهي، جنهنڪري ڪنهن ورلي نام جو آسرو ورتو آهي. [ڏنڊ = ڏنڊو. پسار = پسارو. آڌار = آسرو.]

(۲) ترِيڌ مائتا، رهي ٻِتاپ
جو لپٽانو تِس، دُوکہ سنتاپ

ارٿ :- (ساتڪ، راجس ۽ تامس روپي) ترگٽي مايا ويابي رهي آهي. جيڪو انهي (مايا) کي چنبڙي ٿو، سو سدائين دکن جي ڪري تپندو يا جلندو رهي ٿو. [ترِيڌ = ترگٽي (ساتڪ، راجس ۽ تامس). ٻتاپ = ويابي، ڦهليي، پسري. لپٽانو = چنبڙيو.]

سڪر لاهي، پن لڳر ڏاڻي
لڳر لڌان، ٻڌي پاڪي پاٿي

اوٿ:- پرميشور جي لڳر جيڪا ڪالسواءِ سک ڪرلهي ۾ اهو لڳر روپي مڙاو ڪنهن وڌ پاڪيءَ کي پرابت ٿئي ٿو. [لڌان = مڙاو.]

(٣) سوانگي ڀيٺ، جو من ريجهاوي
سوانگ اتاريئي، تڙ پڇتاوي

اوٿ:- جيڪو سانگ يا ويس ڪندڙ سان (جو ظاهري روپ رکي آيو هو) من ريجهائي ٿو، سو جڏهن اهو ناٽڪ ڪندڙ ويس يا سانگ اتاري لاهي ٿو تڏهن وري پڇتائي ٿو. [ريجهاوي = خوش ڪري، پرسن رکي. سوانگ = تماشو، ڪپڙا، ويس.]

ميگهه ڪي ڇائنا، جيسي ورتن هار
تيسو پرپنچ، موهه ٻڪار

اوٿ:- جيئن ڪڪر جي ڇانو جهڙو ورتارو ناسولس آهي تئين هي مايا روپي سنسار يا ڪپڙا ناسولس آهي، جنهن ۾ موهه آدڪ وڪار پيا آهن. [ميگهه = ڪڪر، بادل. ڇائنا = ڇانو. ورتن هار = ورتارو. پرپنچ = جڳ (روپ سنسار). ٻڪار = وڪار.]

(٤) ايڪ وست، جي پاوي ڪوءِ
ٻڙن ڪاج، تاهي ڪا هوءِ

اوٿ:- جيڪڏهن ڪو هڪ آتم وستو پرابت ڪري ٿو ته پوءِ اهو ڪارج، سڦل يا راس ٿئي ٿو (مطلب ته پوءِ هن جو هن جهان ۾ اچڻ سڦل آهي).

ڪور پرساد، جن پائيا لڳر
نانڪ آئنا، سو پروان.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته گورن
جي ڪرپا سان جنهن نام پراپت ڪيو آهي، تنهنجو هن سنسار ۾ اچڻ
سڦل آهي. [پائيا = پراپت ڪيو. آئيا = اچڻ. پروان = سڦل، قبول.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਜੋਨੀ ਭਵਨਾ ॥ ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਰੋਗੀ ਕਰਨਾ॥ ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਦੂਖ ਸਹਾਮ ॥ ਡਾਨੁ ਦੇਤ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਜਾਮ ॥ ੧ ॥ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਕਰਹਿ ਜੋ ਬਾਦੁ ॥ ਤਿਨ ਨਿੰਦਕ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਸਾਦੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੰਧੁ ਛੇਦਾਵੈ ॥ ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਨਰਕੁ ਭੁੰਚਾਵੈ ॥ ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਗਰਭ ਮਹਿ ਗਲੈ ॥ ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਰਾਜ ਤੇ ਟਲੈ ॥੨॥ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂ ਨਾਹਿ ॥ ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇਹੀ ਖਾਹਿ ॥ ਚੋਰ ਜਾਰ ਜੂਆਰ ਤੇ ਬੁਰਾ ॥ ਅਣਹੋਦਾ ਭਾਰੁ ਨਿੰਦਕਿ ਸਿਰਿ ਧਰਾ ॥ ੩ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਭਗਤ ਨਿਰਵੈਰ ॥ ਸੋ ਨਿਸਤਰੈ ਜੋ ਪੂਜੈ ਪੈਰ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਨਿੰਦਕੁ ਭੋਲਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਕਿਰਤੁ ਨ ਜਾਇ ਮਿਟਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ੨੧ ॥ ੩੪ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٣٤)
(سنتن جي نندڪ جو برو حال)

(١) سنت ڪي نندا، جوني ڀوَنا
سنت ڪي نندا، روڳي ڪرنا

ارٿ:- سنتن جي نندا ڪرڻ ڪري، هر هڪ جوني
ڀٽڪڻو پوي ٿو. سنتن جي نندا ڪرڻ
ڪرڻو آهي. [ڀونا = ڀٽڪڻ. روڳي =

سنت ڪي نندا، دوُکه
ڏانُ ديت، نندڪ

ارٿ:- سنتن جي نندا ڪرڻ ڪري منهنجو ڏک سهڻ ٿا.
سنتن جي نندڪ کي جم ڏنڊ يا سزا ڏني ٿي. [سهڻ = سهڻ ٿا.
ڏان = ڏنڊ، سزا. جام = جم.]

سَنَتَ سَنگِ، ڪَرڻ جو ٻاڌ
تِن نِندَڪ، لاهي ڪِڇ ساڌ (اڪ رداد)

ارٿ:- جيڪو آدمي سنتن سان واد وواد يا جهڳڙو ڪري
ٿو، انهي نندڪ کي سنسار ۾ ڪهڙو سڙو ٿو اچي. [ٻاد = واد
وواد، جهڳڙو. ساد = سواد.]

(٢) ٻَکَتَ ڪي نِندا، ڪَنڌُ ڇيداوي
ٻَکَتَ ڪي نِندا، تَرڪُ پَنچاوي

ارٿ:- ڀڳتن جي نندا، سرير کي ٽڪر ٽڪر ڪرائي ٿي
ڪنڌ ڪپائي ٿي. ڀڳتن جي نندا نرڪ پوڳائي ٿي. [ڇيداوي =
ٽڪر ٽڪر ڪرائي، ڪپائي. پنچاوي = پوڳائي.]

ٻَکَتَ ڪي نِندا، گَرڀ مهِ گَلي
ٻَکَتَ ڪي نِندا، راج تي ٽَلي

ارٿ:- ڀڳت جي نندا، جيو کي گرڀ وربي اگنيءَ ۾ ڳاري
ٿي. ڀڳت جي نندا، راڄائي لڇمي تان جيت لهرائي يا ڪيرائي ٿي.
[گليءَ = ڳاري. ٽليءَ = ٽاري، لاهي.]

(٣) نِندَڪ ڪي ڪَتِ، ڪَتهون ناهِ
آپ بيچِر، آپي جي ڪاهِ

ارٿ:- نندڪ جي ڳتي ڪٿي به ٿي نٿي جاڪان لاءِ
پنهنجو ٻوڪيل ڪاٿي نه ٻيهي پنهنجي ڪماچ ڪرمن جو ڦل پو
ٿو. [ڳت = ڳتي، مڪتي. ڪتهوں = ڪٿي به. بيچ = ٻوڪيل

چور يار، جوئار تي بُرا

اٿهودا ڀارُ، نِندڪِ سِرِ ڏرا

ارٿ:- نندڪ، چورن، ڪُڪرمين ۽ جوئارين کان بہ وڌيڪ خراب آهي. نندڪ، اڻ هوندو يا وئرٿ (نندا روپي) بار، سر تي يا مٿي تي رکيو آهي. [ڀار = ويشوائن وٽ ويندڙ.]

(۴) پاربرهم ڪي، ڀگت نِرويرَ

سو نِستري، جو پوُجي پير

ارٿ:- ڀرڀو جا ڀڳت ويرِ وروڌ کان رهت آهن. جيڪو انهن (ڀڳتن جا) چرن پُوڄي ٿو سو ترِي وڃي ٿو. [نرونر = وير کان رهت. نستري = تري وڃي.]

آدِ پرکِ، نِندڪ ڀولائِيا

نانڪ ڪِرتُ، نہ جاءِ مِٽائِيا.

ارٿ:- پرميشور، نندڪ کي (سندس ڪيلن ڪرمن موجب) گمراهہ ڪيو آهي. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا تہ انهي ڪري هنجو ڪيل ڪرم، ڪنهن کان بہ ميٽجي نٿو سگهي. [ڀولائِيا = گمراهہ ڪيو. ڪرت = ڪيل ڪرم.]

نوٽ - هن سان لاڳو پڙهو سکمني صاحب جي (۱۳) اشٽپدي سنتن جي نندا بابت.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਬੇਦ ਅਰੁ ਨਾਦ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਰੇ ਕਾਜ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਜਾ ਦੇਵ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ॥੧॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦ੍ਰਿੜਿਓ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥ ਸਭ ਤੇ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਾਮੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਮਜਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਰਨ ਦਾਨੁ ॥ ਨਾਮੁ

ਲੈਤ ਤੇ ਸਗਲ ਪਵੀਤ ॥ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤ ॥ ੨ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਸਉਣ ਸੰਜੋਗ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁ ਭੋਗ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਸਗਲ ਆਚਾਰ ॥ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਨਿਰਮਲ ਬਿਉਹਾਰ ॥੩॥ ਜਾਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ॥ ਸਗਲ ਜਨਾ ਕੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ॥ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਨਾਉ ॥ ੪ ॥੨੨॥੩੫॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٣٥)

(نام جي مهما)

(١) نامُ هماري، بيدَ اَرُ نادَ
نامُ هماري، پُوري ڪاجَ

اوٿ:- نام ئي اسانجي لاءِ ويدن جو پاٺ ۽ سازن جو آواز آهي. نام ئي اسانجا سڀ ڪم پورا ڪري ٿو. [بيد = ويد. ناد = سازن جا آواز.]

نامُ هماري، پُوجا ديوَ
نامُ هماري، گُرَ ڪي سيوَ

اوٿ:- نام ئي اسانجي لاءِ ديوتائن جي پُوڄا آهي. نام ئي اسانجي گُرو جي شيوا آهي. [سيوَ = شيوا.]

گُرِ پُوري، دِرڙائيو هرِ نامُ
سڀَ تي اوتمُ، هرِ هرِ ڪامُ (اِڪ رهاءُ)

اوٿ:- اسانکي، پوري گُرو، نام (روپي منتر) پڪو ڪرايو آهي. هريءَ جو جپڻ، اهو سڀ کان سريشٽ ڪم آهي. [دِرڙائيو = پڪو ڪرايو. اوتم = سريشٽ، چڱو.]

(٢) نامُ هماري، مَجَن اِشنانُ
نامُ هماري، پُورن دانُ

ارٿ:- نام ئي اسانجي لاءِ تيرٿن جو اشنان ڪرڻ آهي. نام ئي اسانجي لاءِ پورن دان جو ڏيڻ آهي. [مجن = اشنان.]

نامُ ليت، تي سڪل پويت

نامُ جپت، ميري پائي ميت

ارٿ:- جيڪي نام جپين ٿا سي سڀ پوتر آهن. جيڪي نام جپين ٿا، سي اسانجا پائر ۽ متر آهن. [ميت = متر.]

(٣) نامُ هماريَ، سوڻ سنجوگ

نامُ هماريَ، ترپت سُ ڀوگ

ارٿ:- نام ئي اسانجي لاءِ سڳن شاسترن جو ميلاپ ڪرڻ آهي. نام ئي اسانجي لاءِ اتم پدارٿ آهي، جو کائي ڍؤ ٿي وڃي ٿو. [سوڻ=سڳن.]

نامُ هماريَ، سڪل آچار

نامُ هماريَ، نرمل بيوهار

ارٿ:- نام ئي اسانجي لاءِ سيني سريشٽ ڪمن جو ڪرڻ آهي. نام ئي اسانجي لاءِ نرمل وهنوار آهي.

(٤) جاڪيَ من، وسيا پربُ ايڪ

سڪل جنا ڪي، هر هر ٽيڪ

ارٿ:- جن جي من ۾ هڪ پرماتما وسي ٿو، تن سيني لاءِ هري نام ئي آسرو آهي. [ٽيڪ = آسرو.]

من تن نانڪ، هر گُن گاءِ

ساڌ سنگ جسُ، ديوي ناءِ.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته جنهنکي پڙيو ساڌسنگ ڏاران پنهنجو نام ڏني تنهن سو من تن ۽ باڻيءَ ... هريءَ جا گڻ ڳائي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਿਰਧਨ ਕਉ ਤੁਮ ਦੇਵਹੁ ਧਨਾ ॥ ਅਨਿਕ ਪਾਪ ਜਾਹਿ ਨਿਰਮਲ ਮਨਾ ॥ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥ ਭਗਤ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਦੇਵਹੁ ਨਾਮ ॥ ੧ ॥ ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ॥ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ਤਾਤੇ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰੋਗੀ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਖੰਡਹੁ ਰੋਗੁ ॥ ਦੁਖੀਏ ਕਾ ਮਿਟਾਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸੋਗੁ ॥ ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਤੁਮ ਥਾਨਿ ਬੈਠਾਵਹੁ ॥ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਕਉ ਭਗਤੀ ਲਾਵਹੁ ॥ ੨ ॥ ਨਿਮਾਣੇ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦੇਤੋ ਮਾਨੁ ॥ ਮੂੜ ਮੁਗਧੁ ਹੋਇ ਚਤੁਰ ਸੁਗਿਆਨੁ ॥ ਸਗਲ ਭਇਆਨ ਕਾ ਭਉ ਨਸੈ ॥ ਜਨ ਅਪਨੇ ਕੈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਬਸੈ ॥ ੩ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਸੂਖ ਨਿਧਾਨ ॥ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤ ਟਹਲੈ ਲਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਮਾਏ ॥ ੪ ॥ ੨੩ ॥ ੩੬ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٣٦)

(وينتي)

(١) نِرڌن ڪؤ تم، ديوهُ ڌنا
انِڪ پاپ جاهہ، نِرمل منا

ارٿ:- (نام کان خالي) غريبن کي، تون ئي نام روپي ڌن ڏين ٿو، جنهنڪري هنجا انيڪ پاپ دور ٿي وڃن ٿا ۽ سندس من نرمل ٿئي ٿو.

سڪل منورٿ، پورن ڪام
ڀڳت اپني ڪؤ، ديوهُ نام

ارٿ:- جنهن پنهنجي ڀڳت کي تون پنهنجو نام ڏين ٿو، تنهنجون سڀ اڇائون ۽ ڪامنائون پوريون ٿي ٿيون.

سَڦَلَ سيوا، گوپالَ راءِ
ڪَرنَ ڪَراوَنَ هارَ سُئامي، تاتي بِرَٿا ڪوءِ نہ جاءِ
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي گوپال راءِ! تنهنجي شيوا سڦل آهي. تون سيني ڪمن جي ڪرڻ ۽ ڪرائڻ وارو مالڪ آهين، تنهنڪري تو وٽان ڪوبہ خالي نٿو وڃي. [برٿا = خالي.]

(٢) روڳي ڪا پرڀ، کنڊهُ روڳُ
دُکيئيءِ ڪا مِٽاوهُ، پرڀَ سوڳُ

ارٿ:- هي پريو! تون بيمارن جي بيماري ناس ڪندڙ آهين ۽ دکين جو شوڪ دور ڪندڙ آهين. [کنڊهُ = ناس ڪندڙ.]

نِٿاوي ڪَئُ تُون، ٿان ٿِنِاوهُ
داسُ آپني ڪَئُ، ڀَڳتي لاوهُ

ارٿ:- تون ٻيڪيلن کي اُجهو ڏيندڙ آهين- مطلب تہ جيڪو تنهنجي سروپ کان يليل آهي تنهنکي پاڻ سان ملائي ڇڏين ٿو. پنهنجي داس کي ڀڳتي روپي شيوا ۾ لڳائي ڇڏين ٿو.

(٣) نِماڻي ڪَئُ پرڀ، ديتو مانُ
مُوڙ مُگدُ هوءِ، چَترُ سُگيانُ

ارٿ:- هي پريو! تون نماڻن کي آدر ڏين ٿو. مورک کي چالاڪ ودوان ڪري ڇڏين ٿو ۽ مها مورک يعني وڏي مورک کي تون سٺو گياني بڻائي ڇڏين ٿو. [موڙ = مورک.]

سَگَلَ ڀِئَان ڪا، ڀَئُ نَسيءِ
جن آپني ڪيءِ، مَنِ بَسيءِ

ارٿ:- جنهن ڀڳوانجي داس جي من ۾ هري واسو ڪري ٿو
تنهنجي من مان، (ڪام آدڪ) سڀني پنجن دشٽ وارن جو پنج دور
ٿي وڃي ٿو. [پنچان=پنج دشٽ وارو.]

(۲) پارٻرهم پرڀ، سک نڌان
ڪرت ڪيان، ڏي اَمرت نام

ارٿ:- هي پارٻرهم سکن جا سمند! هي لکين گيان ڏيڻ وارا
تنهنجو نام امرت روپ آهي. [نڌان = خزانو، سمنڊ.]

ڪري ڪرپا سنت، ٽهلي لائي.
نانڪ ساڌو، سنگ سمائي.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته (هي
هري!) جنهن تي تون ڪرپا ڪري سنتن جي سيوا ۾ لڳائين
ٿو، سو سنتن جي سنگ دئارا، تو ۾ سمائجي وڃي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਦੁਰਤੁ ਸਭੁ ਨਸੈ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥ ਸੰਤਸੰਗਿ ਹੋਇ ਏਕ ਪਰੀਤਿ ॥ ੧ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲੁ ਤਹਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇਵਲ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਰਹੈ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਜਮੁ ਕਿਛੂ ਨ ਕਹੈ ॥ ਸੰਤਸੰਗਿ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥ ੨ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨੁ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਕਥਾ ॥ ਸੰਤਸੰਗਿ ਹਉਮੈ ਦੁਖ ਨਸਾ ॥ ੩ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਹੀ ਬਿਨਾਸੁ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਤਾਸੁ ॥ ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਠਾਕੁਰ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥ ਨਾਨਕ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਭਗਵਾਨੁ ॥੪॥੨੪॥੩੭॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۳۷)
سنت منڊل ڇا کي چئجي؟

(۱) سنت منڊل مهِ، هرِ من وسيئ
سنت منڊل مهِ، دُرت سڀ نسيئ

ارٿ:- سنتن جي منڊلي پراپتيءَ ڪرڻ سان، هري من ۾ اچي وسي ٿو. سنتن جي منڊلي پراپت ڪرڻ سان، سڀ پاپ ناس ٿي وڃن ٿا. [دُرت = دُرت، خرابي، پاپ. نسي = ناس ٿي وڃن ٿا.]

سنت منڊل مهِ، نرمل ريت
سنت سنگِ هوءِ، ايڪ پريت

ارٿ:- سنت منڊل ۾، نرمل يعني اُم ريت پراپت ٿئي ٿي يعني منڪ چڱي رهت وارو ٿئي ٿو؛ سنتن جو سنگ ڪرڻ ڪري، هڪ واهگوروءَ سان پريت ٿئي ٿي.

سنت منڊل، تهاڪا ناءُ
پاربرهم ڪيول، گُڻ گاءُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- سنت منڊل يعني سنتن جي منڊلي، اُنهيءَ جو نالو آهي، جتي خاص پاربرهم جا گڻ ڳائجن. [تهاڪا = اُنهي هنڌ جو.]

پرماڻ:- ”ست سنگت ڪيسي جاڻيئي
جتهي ايڪو نام وکاڻيئي.“

[سري راڳ محلا پهلا گهر تيجا]

(۲) سنت منڊل مهِ، جنم مرڻ رهيئ
سنت منڊل مهِ، جم ڪڇهُ نہ ڪهيئ

ارٿ:- سنتن جي منڊليءَ ۾ رهڻ ڪري، جنم مرڻ بند ٿي وڃي ٿو. سنتن جي منڊلي ۾ رهڻ ڪري، جم ڪڇ بہ ڪري نٿو سگهي. [رهيئ = بند ٿي وڃي ٿو.]

سَنتَ سنگہ دوہ، پرمَل ہالي
سنتَ منڊلَ مہہ، نام وکالي

اوهہ:- سنتن جو سنگ ڪرڻ ڪري، ہالي پرمَل ٿئي ٿي؛ سنتن جي منڊلي ۾، ڪيول پرميشور جي نام جو وکيان ٿئي ٿو يعني نام جي مهما ٿئي ٿي.

(۳) سَنتَ منڊلَ ڪا، نِهچَل آسَنُ
سنتَ منڊلَ مہہ، پاپ بِناسَن

اوهہ:- سنتن جي منڊلي جو آسڻ نهچل آهي - پاڻ- ورلي نراڪار هڻڻ ڪري، اڏول رهي ٿي. سنتن جي منڊليءَ ۾ پاپ ناس ٿي وڃن ٿا.

سَنتَ منڊلَ مہہ، پرمَل ڪٿا
سَنتَ سنگہ دومي، ڏک نسا

اوهہ:- سنتن جي منڊلي ۾، نرمل پرماتما جي ڪٿا ٿئي ٿي. سنتن جي سنگ ۾، هؤميءَ جو ڏک پڇي وڃي ٿو يعني ناس ٿئي ٿو.

(۴) سَنتَ منڊلَ ڪا، نہي بِناسُ
سنتَ منڊلَ مہہ، ہرِ گُڻ تاسُ

اوهہ:- سنتن جي منڊليءَ جو، ڪڏهين بہ ناس ڪو ٿئي. سنتن جي منڊليءَ ۾، هريءَ، جو گڻن جو خزانو آهي، سو حاصل ٿئي ٿو.

سَنتَ منڊلَ، ٺاڪُر بسرامُ
نانڪ اوت پوت ڀگوانُ.

اوهہ:- سنتن جي منڊلي ۾ ٺاڪر پرماتما آرام يا واسو ڪري ٿو- يا - سنتن جي منڊليءَ ۾ پرماتما جي آرام جي جاءِ آهي. سنتن جي منڊليءَ ۾، اوهہ پوت= تاڃي پيٽي يعني الڪل پوريءَ طرح ڀگوان وسي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਰੋਗੁ ਕਵਨੁ ਜਾਂ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ॥ ਤਿਸੁ ਜਨ ਹੋਇ ਨ ਦੂਖੁ ਸੰਤਾਪੁ ॥ ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥ ਤਿਸੁ ਊਪਰ ਤੇ ਕਾਲੁ ਪਰਹਰੈ ॥ ੧ ॥ ਸਦਾ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥ ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਤਾਕੈ ਜਾਮੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬ ਇਹੁ ਨ ਸੋ ਤਬ ਕਿਨਹਿ ਉਪਾਇਆ ॥ ਕਵਨ ਮੂਲ ਤੇ ਕਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥ ਆਪਹਿ ਮਾਰਿ ਆਪਿ ਜੀਵਾਲੈ ॥ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕਉ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥ ੨ ॥ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣਹੁ ਤਿਸਕੈ ਹਾਥ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥ ॥ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤਾਕਾ ਹੈ ਨਾਉ ॥ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਤਿਸਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ੩ ॥ ਸੁਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤਨ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨੁ ਤੁਮਰੈ ਪਾਸਿ ॥ ਇਹੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਸਭ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਇ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ ੪ ॥ ੨੫ ॥ ੩੮ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٣٨)

ڀيرؤ جو نالو ئي دک ڀنجن آهي

(١) روڳ ڪون، جان راکي آپ
تِس جن هوءِ، نہ دُوکہ سنتاپ

ارٿ:- روڳ ڪهڙو يا ڇاجو ٿيندو، جڏهين ديالو ڀاڻ راکو آهي - يعني جيڪڏهين مالڪ ڀاڻ راکو آهي تہ پوءِ روڳ ڇاجو ٿيندو؟ جنهنکي پربو ڀاڻ رکي ونئي ٿو، تنهن کي اگيان جو روڳ يا جنم مرڻ جو روڳ نہ ٿو لڳي، نڪي ڪي هنکي ڪو ڀيو دکہ ستائي ٿو.

جِس اوُپر، پرڀ ڪرپا ڪري
تِس اوُپر ٿي، ڪالُ پرهري

ارٿ:- جنهن پرش ٿي پربو ڀاڻ ديا جي نظر ٿو ڪري، تنهن جي سر مٿان، جو ڪال آهي، سو ناس ٿي وڃي ٿو - يعني هو ڪال کي وس ڪري ٿو ڇڏي.

سنت سنگ ڌيان، نرمل ٿيئي
سنت منڊل مهہ، نام وکائي

ارٿ:- سنتن جو سنگ ڪرڻ ڪري، ٿائي نرمل ٿئي ٿي ؛ سنتن جي منڊلي ۾، ڪيول پرميشور جي نام جو وکيان ٿئي ٿو يعني نام جي مهما ٿئي ٿي.

(٣) سنت منڊل ڪا، نهچل آسن
سنت منڊل مهہ، پاپ بناسن

ارٿ:- سنتن جي منڊلي جو آسڻ نهچل آهي - ياور وولي لاڪار هٺ ڪري، اڏول رهي ٿي. سنتن جي منڊليءَ ۾ پاپ ناس ٿي وڃن ٿا.

سنت منڊل مهہ، نرمل ڪٿا
سنت سنگ هومي، دُک نسا

ارٿ:- سنتن جي منڊلي ۾، نرمل پرماتما جي ڪٿا ٿئي ٿي. سنتن جي سنگ ۾، هؤميءَ جو دک پڄي رجي ٿو يعني ناس ٿئي ٿو.

(٤) سنت منڊل ڪا، نهي بناس
سنت منڊل مهہ، پرڪرڻ ناس

ارٿ:- سنتن جي منڊليءَ جو، ڪڏهين بہ ناس ڪونہ ٿئي. سنتن جي منڊليءَ ۾، هريءَ، جو گڻن جو نڌار آهي، سو حاصل ٿئي ٿو.

سنت منڊل، ٺاڪر بسرام
نانڪ اوت پوت ڀڳوان.

ارٿ:- سنتن جي منڊلي ۾ ٺاڪر پرماتما آرام يا واسو ڪري ٿو - يا - سنتن جي منڊليءَ ۾ پرماتما جي آرام جي جاءِ آهي. سنتن جي منڊليءَ ۾، اوت پوت = ٿاڻي پيٽي يعني بلڪل پوريءَ طرح ڀڳوان وسي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਰੋਗੁ ਕਵਨ ਜਾਂ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ॥ ਤਿਸੁ ਜਨ ਹੋਇ ਨ ਦੂਖੁ ਸੰਤਾਪੁ ॥ ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥ ਤਿਸੁ ਊਪਰ ਤੇ ਕਾਲੁ ਪਰਹਰੈ ॥ ੧ ॥ ਸਦਾ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥ ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਤਾਕੈ ਜਾਮੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬ ਇਹੁ ਨ ਸੋ ਤਬ ਕਿਨਹਿ ਉਪਾਇਆ ॥ ਕਵਨ ਮੂਲ ਤੇ ਕਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥ ਆਪਹਿ ਮਾਰਿ ਆਪਿ ਜੀਵਾਲੈ ॥ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕਉ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥ ੨ ॥ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣਹੁ ਤਿਸਕੈ ਹਾਥ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥ ॥ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤਾਕਾ ਹੈ ਨਾਉ ॥ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਤਿਸਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ੩ ॥ ਸੁਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤਨ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨੁ ਤੁਮਰੈ ਪਾਸਿ ॥ ਇਹੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਸਭ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਇ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ ੪ ॥ ੨੫ ॥ ੩੮ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۳۸)

ڀريؤ جو نالو ئي دک ڀنجن آهي

(۱) روڳ ڪون، جان راکي آپ
تس جن هوء، نہ دوک سنتاپ

ارٿ:- روڳ ڪهڙو يا ڇاجو ٿيندو، جڏهين ڏيالو ڀاڻ راکو آهي - يعني جيڪڏهين مالڪ ڀاڻ راکو آهي تہ ڀوء روڳ ڇاجو ٿيندو؟ جنهنکي ڀريو ڀاڻ رکي وٺي ٿو، تنهن کي اگيان جو روڳ يا جنم مرڻ جو روڳ نہ ٿو لڳي، نڪي ڪي هنکي ڪو ڀيو دک ستائي ٿو.

جس اوپر، ڀرڀ ڪرپا ڪري
تس اوپر تي، ڪال پرهري

ارٿ:- جنهن پرش تي ڀريو ڀاڻ ديا جي نظر ٿو ڪري، تنهن جي سر مٿان، جو ڪال آهي، سو ناس ٿي وڃي ٿو- يعني هو ڪال کي وس ڪري ٿو ڇڏي.

سدا سڪائي، ڦري ڦري نام

جس چيت آوي، تس سدا سک هووي

ڀڳت نه آوي تاڪي جام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هري، جو نالو سدائين سڄاڻ رهي ٿو، جنهن کي اهو چت ۾ اچي ٿو تنهنکي سدائين سک جي پراپتي ٿئي ٿي ۽ جم جي واڇوڙ ۾ نه ٿو اچي سگهي يعني هو جنم مرڻ کان رهجي ٿئي ٿو. [جام = جم.]

(٢) جب اهم نه سو، تب ڪنهه آپائنا

ڪون مول تي، ڪيا پرڳٽائنا

ارٿ:- جڏهين اهو پرماتما نه هو، تڏهين سرشٽي ڪنهن ٿي پيدا ڪئي؟ يعني تڏهين سرشٽي نه ڪا هوندي، اهو ڪوڙي ٻاڙ يا منڍ مان، جا پرڳهٽ ٿو ٿئي؟ يعني پرماتما روپي ٻاڙ کانسواءِ، شاخون يعني جيو جنم نه ٿي سگهندا.

آپهِ مار، آپ جيوالي

اپني ڀڳت ڪئي، سدا پرتپالي

ارٿ:- پرميشور پاڻ ٿي ڀڳتن کي، دنيا جي طرف کان ماري يعني سنسار کان دور ڪري، پنهنجي طرف کان جيئاري ٿو- يعني سندس ڀڳت دنيا لاءِ مئل آهن پر سندس لاءِ جيئرا آهن ۽ پنهنجن ڀڳتن جي سدائين پاڻ پرتپال ڪري ٿو.

(٣) سڀ ڪڇ جاڻهِ، تسڪي دات

پرڀ ميرو، اناٿ ڪو ناٿ

ارٿ:- هي جيوا! تون ڪري سمجهي جڏ، ته سڀ ڪجهه اهوي پرماتما جي هٿ ۾ آهي ۽ منهنجو پريو اناٿن جو ناٿ آهي،

يعني جنهن جو ڪو به رکيڪ نه آهي، تنهنجي هو چڱيءَ طرح سنڀال ڪري ٿو.

دُکھ ڀنجن، تاڪا هي ناءُ
سُکھ پاوهِ، تِسڪي گُڻ گاءُ

ارٿ:- هنجو نالو ڏکن کي ناس ڪرڻ وارو آهي. جو هن جا گڻ ڳائي ٿو، سو سک پراپت ڪري ٿو.

(٤) سُڻِ سُوامي، سنتن اَرداس
جيءُ پران ڌن، تمري پاس

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪري چون ٿا ته ”هي سنتن جا سوامي! منهنجي ارداس ٻڌ، ته هي جيءُ، پران، ڌن سڀ ڪجهه تو وٽ آهي يعني تون ئي سڀ ڪجهه ڏيندڙ آهين.“

اهُ جگه تيرا، سڀ تجهہ ڌيائي
ڪرِ ڪِرپا نانڪ، سُکھ پائي.

ارٿ:- هيءُ سارو جگ تنهنجو ئي آهي ۽ سڀ توکي ڌيائين ٿا، پر جنهن تي تون ڪرپا ڪرين ٿو سو ئي سک ڏسي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਰਹਾ ਕਲਿ ਮਾਹਿ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਨ ਪੋਹੈ ਕਾਲੁ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਬਿਨਸੈ ਜੰਜਾਲੁ ॥ ੧ ॥ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਕਰਉ ਆਨੰਦ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਜਪਉ ਗੁਰ ਮੰਤ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤਰੀਐ ਭਉ ਸਾਗਰੁ ॥ ਰਾਖਣਹਾਰੁ ਪੂਰਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ॥ ੨ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਨਾਹੀ ਭਉ ਕੋਇ ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ

ਮਨਿ ਤਾਣੁ ॥ ਈਹਾਂ ਊਹਾਂ ਤੂ ਦੀਬਾਣੁ ॥੩॥ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥ ਸਗਲ ਧਿਆਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣ ਤਾਸਾ ॥ ਜਪਿ ਜਪਿ ਅਨਦੁ ਕਰਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾ ॥ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਤਾਸਾ ॥ ੪ ॥ ੨੬ ॥ ੩੯ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۳۹)
تنهنجي ٽيڪ وٺڻ ۾ انيڪ فائدا

(۱) تيري ٽيڪ، رها ڪل ماهِ
تيري ٽيڪ، تيري گڻ گاهِ

ارٿ:- ڪلجڳ ۾ تنهنجي ئي اوٽ رهي ٿي. تنهنجي ٽيڪ وٺي تنهنجا ئي گڻ ڳايان ٿو. [ڪل = ڪلجڳ. ماهِ = ۾.]

تيري ٽيڪ، نه پوهي ڪالُ
تيري ٽيڪ، بنسي جنجال

ارٿ:- هي ايشور! تنهنجي وڪيا ڪري، ڪال نه ڪو ناس ڪري سگهي. تنهنجي ڀروسي ڪري، سڀ جنجال مٽجي وڃن ٿا.

ديٖن ديئا، تيري ٽيڪ
سڀ مهه روٺا، صاحب ايڪ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي دين دیال! مونکي هن لوڪ ۽ پرلوڪ ۾ تنهنجي آسرو آهي ۽ سڀ ۾ تون ئي هڪڙو صاحب رمي رهيو آهين. [ٽيڪ = آسرو.]

(۲) تيري ٽيڪ، ڪرؤن آنند
تيري ٽيڪ، جپئو گر منت

ارٿ:- هي دبالو! تنهنجي ئي اوٽ ڪري، مان آنند ۾ رهان ٿو ۽ تنهنجي ٽيڪ وٺي گرو منتر جپيان ٿو.

تيري ٽيڪ، تريئي ڀؤ ساگر
راکڻهار پورا، سک ساگر

ارٿ:- ڪون ڳائڻهار ۽ سگهن جو سمندر آهين جنهن ڪري تنهنجي شرن وٺي، سنسار سمندر مان تران ٿو.

(٣) تيري ٽيڪ، ناهي ڀئُ ڪوءِ
انترجامي، ساچا سوءِ

ارٿ:- تنهنجي اوٽ وٺڻ ڪري ٻيو ڪو ڀئُ نه ٿو ٿئي. تون ئي انترجامي ۽ سچو آهين.

تيري ٽيڪ، تيرا مَنِ تاڻُ
ايهان اوهان، تون ديباڻُ

ارٿ:- منهنجي سربراهي، تنهنجي ٽيڪ ۽ مَن کي تنهنجو ئي بل آهي. هن لوڪ ۽ پرلوڪ ۾ مونکي تنهنجو ئي آسرو آهي.

(٤) تيري ٽيڪ، تيرا ڀروااسا
سڪل ڌياوهه، پرڀ گڻ تاسا

ارٿ:- تنهنجي اوٽ ۾ تنهنجو ئي ڀروسو آهي. هي گڻن جا سمنڊ! سڀ جيو جنتر توکي ئي ڌيائين ٿا. [تاسا = سمنڊ.]

جپِ جپِ اننُدُ ڪرهه، تيري داسا
سمرِ نانڪ، ساچي گڻ تاسا.

ارٿ:- هي ڀڳوان! تنهنجا سنت داس، من سان ڀاڻي جپي آنند پراپت ڪن ٿا. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته "هي سچا گڻن جا خزانا! مان توکي سمريان ٿو."

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਪ੍ਰਥਮੇ ਛੋਡੀ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ॥ ਉਤਰਿ ਗਈ ਸਭ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਦਾ ॥ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਕੀਨੋ ਦੂਰਿ ॥ ਪਰਮ ਬੈਸਨੋ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਿ ਹਜੂਰਿ ॥ ੧ ॥ ਐਸੋ ਤਿਆਗੀ ਵਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜਨੁ

ਸੋਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਾ ਛੋਡਿਆ ਸੰਗੁ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਉਤਰਿਆ ਰੰਗੁ ॥ ਨਾਮ ਧਿਆਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥ ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਸਤਰੇ ॥ ੨ ॥ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਹੋਏ ਸੰਮਾਨ ॥ ਸਰਬ ਮਹਿ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ॥ ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਜਪੈ ਨਾਮ ਜਾਪ ॥ ਮਨਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮਤਿ ਲਈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾਕੀ ਪੂਰੀ ਪਈ ॥ ੪ ॥ ੨੭ ॥ ੪੦ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٤٠)

سچي سک جي آڌار جا ڏاڪا

(١) پرنمي ڇوڙي، پرائي نندا

اُترِ ڳئي سڀ، مَن کي چندا

ارٿ:- (سچي سک سنگي) ٻيو ڀالبن ڪل ڪري پرائي نندا ڇڏي، تنهنجي سڀ سنڌس چنتا دور ٿي ويئي.

لوڀ موهه سڀ، ڪينو دُورِ

پرم بسنو، پرڀ ڀيکر حضُورِ

ارٿ:- ٻيو هُنُ لوڀ موهه سڀ دور ڪري ڇڏي آ، اهو پرش وڏو ويشنو آهي جو ٻي پرماتما کي حاضران حضُور ڏسي ٿو.

اِئسو تياڳي، وِرلا ڪوءِ

هرِ هرِ نامُ جپي، جن سوءِ (اک رهاءِ)

ارٿ:- اهڙو تياڳي داس ڪو ورلو آهي، جو ٻيا ڏلبوي سڀ ترڪنا ڪري، هريءَ جو سمرن ڪري ٿو.

(٢) اَهنبُڌِ ڪا، ڇوڙِيا سنگُ

ڪام ڪروڌ ڪا، اُترِيا رنگُ

ارٿ:- ٻوء اهو تياڳي اهنڪار جو سنگ ڇڏي تو ۽ ڪام ڪروڌ جو اُنگ بہ لهي ويو اٿس يعني ڪام ڪروڌ کان دور رهي ٿو.

نام ڌيائي، هر هر هري
ساڌ جنا ڪي، سنگ نستري

ارٿ:- هو من تن سان، هري نام جي ڀاڻي اُچاري ٿو ۽ ساڌن جي سنگ ۾، ڀو ساگر مان تري پار پوي ٿو.

(۳) ٻيري ميت، دوئي سنمان
سرب مهِہ، پُورن ڀڳوان

ارٿ:- اهو پُرش، ويري ۽ متر کي هڪ سمان سمجهي ٿو ۽ سڀ ۾ پُورن ڀڳوان جو واسو سمجهي ٿو.

پرڀ ڪي آگيا مانِ، سکہ پائيا
گور پُوري، هر نام ڊرڙائيا

ارٿ:- هو پرڀوء جي آگيا مڃي، سک پائي ٿو يعني هو دک ۾ توڙي سک ۾ ڀاڻي تي راضي رهي ٿو ۽ ايشور کي چوي ٿو تہ تيرا ڀاڻا ميٺا لاڳي، جو جو پوري گوروء، هنکي هري نام پڪو ڪرايو آهي. [سمان = ساڳيو. ڊرڙايا = پڪو ڪرايو.]

(۴) ڪر ڪرپا، جس را کيُ آپ
سوئي ڀگت، جپي نام جاپ

ارٿ:- ڪرپا ڪري جنهن کي پرڀو پاڻ رکي وٺي ٿو، سوائي ڀڳت، نام جو جاپ جپي ٿو.

من پرگاس، گور تي مت لئي
کہ نانڪ، تاکي پُوري پئي.

ارٿ:- جنهن پرش گرو جي مت ورتي آهي، انهي جي
من ۾ گيان جو پرڪاش ٿئي ٿو. سري گرو ارجن صاحب فرمائن
ٿا ته جيڪي اهڙا گرو ڌارڻ ڪن ٿا، تن جي اورڻ وڃڻ اچڻ
ٿي - يا - انهن جي ڄمڻ يا مرڻ ٻوڙ ٿئي ٿي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਹੁਤੈ ਧਨਿ ਖਾਟੇ ॥ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਪੇਖੇ ਨਿਰਤਿ ਨਾਟੇ ॥ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਹੁ ਦੇਸ ਕਮਾਏ ॥ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥ ੧ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਲਹਹੁ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਹਹੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੰਧਨ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ॥ ਬੰਧਨ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਉ ਕਰਤਾ ॥ ਬੰਧਨ ਕਾਟਨਹਾਰੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥ ਤਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬਸੈ ॥੨॥ ਸਭਿ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵਨਹਾਰ ॥ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਬੇਅੰਤ ਅਪਾਰ ॥ ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਿਨੈ ਜਨਿ ਜਪਨਾ ॥੩॥ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪੁਰਖ ਗੁਣ ਤਾਸਿ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖਹੁ ਗੁਸਾਈ ॥ ੪ ॥ ੨੮ ॥ ੪੧ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٤١)
سچو سک ڇا ۾ آهي؟

(١) سُکُ ناهي، بهتي ڌن کائي
سُکُ ناهي، پيکي نرت ناچي

ارٿ:- گهڻي ڌن ڪمائڻ ۽ کائڻ سان ۾ به سک نه آهي
نڪي ڪي ناچ ڪندڙن جي ناچ ڏسڻ ۾ سک پراپت ٿئي ٿو.

سُکُ ناهي، بهو ديس ڪمائي
سرب سکا، هر هر گڻ گائي

ارٿ:- جي ڪٿي ڪي گهڻ ڏيس ۾ ڏن يا راڄ ڪمائين نه
۽ سک نه ٿا پراپت ڪري سگهن. ۽ جيڪي هريءَ جا گڻ ڳائين
ٿا، سي ئي سک پائين ٿا.

سُوُ ڪر سوهجر، آنند لهِهر
ساڌ سنگت پائيئي وڏ ڀاڳي،
گُرمکهِ هرِ هرِ نام ڪهِهر (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! سچي ۽ اصلي سک جي آنند جي لهڻ جي
ڪريو. وڏ ڀاڳي شخص ساڌسنگت پائين ٿا ۽ اهي گورن جي مک
ڌ تارن، هريءَ جو نام چون ٿا.

(۲) بندن مات پتا، سُت بنتا
بندن ڪرم ڌرم، هئمر ڪرتا

ارٿ:- ماتا، پتا، پٽ، استري ۽ پين جو موهه، سڀ بندن
روپ آهي. جيو جي اليڪ پرڪارن جا ڌرم ڪرم، اهنڪار
سان ڪن ٿا، سي ٻه بندن روپ آهن. [بنتا = استري.]

بندن ڪاٽن هار، من وسيئي
تَئُ سُک پاوئي، نج گهر بسيئي

ارٿ:- ۽ جڏهين بندن ڪاٽڻ هار پرماتما پاڻ من ۾ وسي
ٿو، تڏهين جيو سک پائين ٿا ۽ نج سروپ ۾ سمائجي وڃن ٿا.

(۳) سڀ جاچڪ، پرڀ ڏيون هار
گُڻ نڌان، بي انت اپار

ارٿ:- سڀ جيو هميشه منگڻ يا گهرندڙ آهن ۽ سڀني کي
ڏيندڙ پريو پاڻ آهي. هو گڻن جو خزانو بي انت ۽ اپار آهي.

جسنو ڪرم، ڪري پرڀ اپنا
هرِ هرِ نام، تنئي جنِ جپنا

ارٿ:- جن لئي پرڀو پاڻ ديا ڪري ٿو، سي داس ٿي سندس نام جپين ٿا. [ڪرم = ديا.]

(٤) ڪوٽ آپتي، آکي آوداس.
ڪر ڪرپا، پرڳٽ گڻ تاس.

ارٿ:- منهنجي، ڪروڙين اکيان اها اوداس آهي، ته هي گڻن جا سمندر! مونتي ديا درشٽي ڪر.

ڪهه نانڪ، تمري سرڻائي
جڻ ڀاوي، تئن رکهه گسائي.

ارٿ:- سري گرو ارجن صاحب وينتي ڪري چون ٿا ته "هي پرڀو! جا سائين! مان تنهنجي سرڻ آيو آهيان، جيئن وڻيئي، تيئن مونکي رکي وٺ."

پرماڻ:- "تمري سرڻ، تماري آسا، تمهي سڄڻ سهيلي
راکهه راکن هار دئيالا، نانڪ گهر ڪي گولي."

ارٿ:- هي سوامي! مونکي تنهنجي سرڻ ۽ آسا آهي ۽ تون ئي منهنجو سڄڻ آهين. هي راکن هار دئيال! مان تنهنجي گهر جو گولو آهيان.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤਿਆਗਿਓ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥ ਬਿਸਰੀ ਚਿੰਤ ਨਾਮਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗਾ ॥ ੧ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰੋਗ ਦੋਖ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਨਾਮ ਅਉਖਧੁ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਸਾਰੇ ॥ ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦ ॥ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਨਾਮ ਭਗਵੰਤ ॥ ੨ ॥ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਮਿਟੀ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਊਂਧ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸ ॥ ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਨਿਹਚਲੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਸਗਲੇ ਕਾਮ ॥੩॥ ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਆਈ ਪਰਵਾਨੁ ॥ ਸਫਲ ਹੋਈ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਜਪਉ ਹਰਿ ਹਰੀ ॥ ੪ ॥ ੨੯ ॥ ੪੨ ॥

پڀرؤ محلا پنجوان شبد (۴۲)
گورن جي مهما

(۱) گور مِل، تِنا کِئو دُ جا ناس
گور مُکه جپئو، هر کا نام

ارٿ:- سچا ليا ڳي گورن سان ملي کري، دنيمت ناس ليا ڳم کن تا ۽ گورن دئاران هريءَ جي نام جو پچن کن تا.

پسري چِنت، نام رنگ لاڳا
جنم جنم کا، سوئيا جاڳا

ارٿ:- اُنهن جي چنتا متجي وجي ٿي، جو جو هو ايشور جي نام ۾ رتا رهن تا يعني هو پريم ۾ رنگجي وڃن تا. اهڙيءَ طرح جنم جنم جو، اگيان جي ننڊ ۾ سُتل من، جاڳي ٿو.

کرِ کرپا، آپني سيوا لائي
ساڌو سنگه، سرب سکه پائي (اک رهاءُ)

ارٿ:- جن کي گورو کرپا کري پنهنجي شيوا ۾ لڳائي ٿو، تن کي ساڌن جي سنگ کري سنپورڻ سُک پراپت ٿئي ٿو.

(۲) روگه دوکه، گور شبد نواري
نام اؤکد، مَن ڀيتر ساري

ارٿ:- اگيان جا روڳ يا سريرجا روڳ ۽ ڪام آدڪن جا ڏک، گورن جي شبد سان ٿي ناس ٿي سگهن تا، ڇاڪاڻ ته گوروني آهن، جي نام روپي دوا، سيني روڳن جي ڏين تا. [اؤکد = دوا.]

گور ڀيٽت، مَن پِئا آنند
سرب نِدان، نام بگوبنت

ارٿ:- گورن جي مبلاپ سان ني من ۾ آنند ٿئي ٿو. سڀني
خزانن جي برابر ڀڳولعه جو نام آهي.

(٣) جنم مرڻ ڪي، مٽي جم تراس
ساڌ سنگت، اوڌ ڪمل بِگاس

ارٿ:- جنم مرڻ جو ڀئو ۽ جم آدڪن جو ڊپ مٽجي
وڃي ٿو. سنتن جي سنگ ڪري، ڪمل روپي هردو، جو ايشور
جي طرف کان الٽو هو يعني ٻڌي هو، سو ٽڙي ٿو.

گڻ گاوت، نِهچل بسرام
پورن هوئي، سگلي ڪام

ارٿ:- هريءَ جا گڻ ڳائي، جيو اهچل پرميشور ۾ بسرام پائين
ٿا ۽ اُهن جا لوڪ پرلوڪ جا ڪارج سڌ ٿين ٿا.

(٤) دُلڀ ديهه، آئي پروان
سڦل هوئي، جپ هر هر نام

ارٿ:- اهڙن سنتن جي، هن جڳت ۾ آئل دلڀ مانکا
ديهي، قبول ٿي لڳي يعني سڦل ٿي ٿئي. هريءَ جو نالو جپي،
هنن پنهنجي ديهي سڦلي ڪئي آهي. [پروان = قبول، سڦل.]

ڪهُ نانڪ پرڀ، ڪرپا ڪري
سا‌ئين ڪراين، جپئُ هر هري.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب ونتي ڪري چون ٿا تہ
”هي ڪرپا جا ساگر! مونتي ديا درشٽي ڪر تہ مان تنهنجو هر
هري نام، سواس سواس جپان.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਜਾਕਾ ਨਾਉ ॥ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਾਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸਗਲਾ ਦੂਖੁ ਜਾਇ ॥ ਸਰਬ ਸੂਖ ਵਸਹਿ ਮਨਿ ਆਇ

॥ ੧ ॥ ਸਿਮਰਿ ਮਨਾ ਤੂ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਦੇਵੈ ਆਹਾਰ ॥ ਕੋਟਿ ਖਤੇ ਖਿਨ ਬਖਸਨਹਾਰ ॥ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਸਦਾ ਨਿਸਤਾਰ ॥੨॥ ਸਾਚਾ ਧਨੁ ਸਾਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਪਾਈ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ॥ ਤਾਕਾ ਸਗਲ ਮਿਟੈ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥ ੩ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਧਿਆਨ ॥ ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਨਿਰਬਾਨ ॥ ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਮੇਟਿ ਮਿਲੇ ਗੋਪਾਲ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥ ੪ ॥ ੩੦ ॥ ੪੩ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۴۳)
پرڀوُ داتار آهي

(۱) سڀ تي اوُچا جاڪا ناءُ، سدا سدا تاڪي گُڻ گاءُ

جِس سِمرت سگلا دُک جاءِ، سرب سوُک وسهِ من آءِ

ارٿ:- هي ڀائي! جنهن پرميشور جو نالو سڀ کان اوچو آهي تنهن جا توُن سدائين گڻ ڳاءِ. اُن جي سمرڻ سان سڀ دک ناس ٿي وڃن ٿا ۽ سڀ سُک اچي من ۾ وسن ٿا.

سِمر منا، توُ ساچا سوءِ

هلت پلت، تُمري گت هوءِ (اک رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! توُن اُن سچي پرڀوءَ کي سمر ته تنهنجي لوڪ توڙي پرلوڪ ۾ گت ٿئي. [هلت پلت = هي لوڪ ۽ پرلوڪ.]

(۲) پُرک نِرنجن، سِرجن هار

جيئه جنت، ديوئي آهار

ارٿ:- هو پرک (نرنجن) مايا کان رهت ۽ سرشٽيءَ جو رچيندڙ آهي ۽ سڀني جيون ۽ جنترن کي کاڌ وڌ ٿي ڏو. [آهار = کاڌ و.]

ڪوٽ خطي، کِن بخشنهار

ڀگت ڀاءِ، سدا نِستار

ارٿ:- هو ڪروڙين خطائون هڪ کن ۾ معاف ڪري ڇڏي ٿو. هنجي ڀڳتي ۽ پريم ڪرڻ سان، سڀالين آڌار ٿئي ٿو.

(٣) ساچا ڌن، ساچي وڏائي
گر پوري تي، نهچل مت پائي

ارٿ:- جنهن کي ڀڳتي روپي سچو ڌن پراپت ٿئي ٿو، ان کي سچي وڏائي ملي ٿي ۽ هو پوري گروءَ وٽان، اٽل مت پائي ٿو.

ڪر ڪرپا جس، راکن هارا
تاڪا سگل، مٽي انڌ ڪارا

ارٿ:- رکڻهار جنهن کي ڪرپا ڪري رکي ٿو ته، تنهن جو اگيان روپي انڌڪار ناس ٿي وڃي ٿو.

(٤) پار برهم سين، لاگو ڌيان
پورن پور، رهيو نربان

ارٿ:- جڏهين پار برهم سان، سچو ڌيان لڳي ٿو، تڏهين نردوک پرماتما، جو سڀ ۾ پورڻ ۽ وياپڪ ٿي رهيو آهي، سو ڏسڻ ۾ اچي ٿو. [نربان = نربند، نردوک پرماتما.]

ڀرم ڀئه ميٽ، ملي گوپال
نانڪ ڪئه گر، ڀئي دئيال.

ارٿ:- سري گرو ارجن صاحب فرمائين ٿا تہ جڏهين گرو جن دئيال ٿيا، تڏهين منهنجو ڀرم ۽ ڀؤ ميٽي، موکي گوپال سان ملايائون.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥ ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥ ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਇ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ

ਪਾਏ ਸੇਵ ॥ ੧ ॥ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਗਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥ ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ ੨ ॥ ਬਿਨਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ॥ ਤੂਟੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ ॥ ੩ ॥ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥ ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਇ ॥ ੪ ॥ ੩੧ ॥ ੪੪ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٤٤)

سمرڻ جو ڦل

(١) جِسُ سِمَرَتَ، مَنِ هوءِ پرڪاسُ

مِٽَهِ ڪَليشَ، سُکَ سَهِجِ نِواسُ

ارٿ:- جنهن (پرماتما) جي سمرڻ سان، من ۾ پرڪاش ٿئي ٿو، ڪليش مٽجي وڃن ٿا ۽ سک من ۾ اچي ٿا واسو ڪن، تنهن کي تون سمر.

تِسِهِ پراپَتِ، جِسُ پرڀَ ديئِهِ

پُوري گورَ ڪي، پائي شيؤ

ارٿ:- اهو سمرڻ انهن کي تو پراپت ٿئي، جنکي پربو پاڻ ٿي تو ۽ اهي پوري گوروءَ جي شيوا ڪن ٿا.

سَرَبَ سُکا، پرڀَ تيرو ناءُ

آٺَ پهر، ميري مَن گاءُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي پربو! تنهنجو نالو سيني سُکن جو ڏيندڙ آهي. هي منهنجا من! تون اٺ ئي پهر يعني ڏينهن رات اُنجا گڻ ڳاءِ.

(٢) جو اِڇِهِ، سوئي ڦَلُ پائي

هرِ ڪا نامُ، مَنِ وَسائي

ارتھ:- ہو گورو جی خطاواں ھکّ کن پر معاف کری جاندی ہو، ھنجی بھگتی دا ہیرا گورو ساں، سدالیں آدار لئی ہو۔

(۳) ساچا دھن، ساچی وڈیائی

گور پورے تے، نِہچل مَت پائی

ارتھ:- جنھاں نے بھگتی روپی سچو دھن پراپت کئی ہو، اس نوں سچی وڈیائی ملی ہے۔ اہ پورے گورو دے دوارا، اٹل مت پائی ہو۔

کرِ کرپا جِس، راکھن ہارا

تاکا سگل، مِٹے اندھیارا

ارتھ:- رکھن ہار جنھاں نے کرپا کری رکھی ہو ولی، اسنوں جو اگیان روپی اندھیرو ناس ہی وجے ہو۔

(۴) پار برہم سِیُں، لاگو دھیان

پورن پور، رہیو نِروان

ارتھ:- جنھاں پار برہم ساں، سچو دھیان لگی ہے، انھیں نروِکہ پرمالما، جو سبھ پر پورن ہو رہیا ہے، نی رھبو آھی، سو دسو پر اپی ہو۔ [نروان = نربھنڈ، نروِکہ پرمالما۔]

بھرم بھئے میٹ، مِلے گوپال

نانک کئے گورو، بھیے دئیال۔

ارتھ:- سری گورو ارجن صاحب فرمائیں تا نہ جنھیں گورو جی دیال تھیا، انھیں منھنجو بھرم دا بھؤ میٹی، موں کھی گوپال ساں ملایاوں۔

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥ ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥ ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਇ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕ

ਪਾਏ ਸੇਵ ॥ ੧ ॥ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਗਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥ ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ ੨ ॥ ਬਿਨਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ॥ ਤੂਟੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ ॥ ੩ ॥ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥ ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਇ ॥ ੪ ॥ ੩੧ ॥ ੪੪ ॥

ڀيرو محلا پنجوان شبد (٤٥)

سمرڻ جو ڦل

(١) جِسُ سِمرَت، مَنِ ٿوءِ پرڪاسُ

مِٽَهِ ڪليش، سُکَ سَهج نِواسُ

ارٿ:- جنهن (پرماتما) جي سمرڻ سان، من ۾ پرڪاش ٿئي ٿو، ڪليش مٽجي وڃن ٿا ۽ سک من ۾ اچي ٿا واسو ڪن، تنهن کي تون سمر.

تِسهِ پراپتِ، جِسُ پرڀ ديئه

پوري گور ڪي، پائي سيوَ

ارٿ:- اهو سمرڻ انهن کي تو پراپت ٿئي، جنکي پرڀو پاڻ ڏئي ٿو ۽ اهي پوري گوروءَ جي سيوا ڪن ٿا.

سرب سُکا، پرڀ تيرو ناءُ

آٺ پهر، ميري مَن گاءُ (اک رهاءُ)

ارٿ:- هي پرڀو! تنهنجو نالو سڀني سکن جو ڏيندڙ آهي. هي منهنجا من! تون اٺ ئي پهر يعني ڏينهن رات اُن جا گڻ ڳاءِ.

(٢) جو اِڇهِ، سوئي ڦل پائي

هَر ڪا نامُ، مَنِ وَسائي

ارٿ:- جيڪي هريءَ جو نام من ۾ وسائين ٿا، سي جيڪي اڇائون ڪن ٿا، سي اُهي جون پوريون ٿين ٿيون.

آٺون جاڳ رهي، هرِ ڏانهه
ڀڳتِ ڀاءِ، پرڀ ڪي لو لاءِ

ارٿ:- جي هريءَ جو نام ڌيائن ٿا ۽ پرڀو ڀڳتيءَ سان پرڀوءَ سان لنءُ لڳائين ٿا، اُهي جنم مرڻ جي ڦيري کان ڇٽن ٿا.

(٣) ڀنسي ڪام ڪرودھ اهنڪار
ٽُوٽي مائيا موهه پيار

ارٿ:- اُهن جو ڪام، ڪرودھ ۽ اهنڪار ناس ٿئي ٿو ۽ هو مايا جي موهه ۽ پيار کان دور رهن ٿا.

پرڀ ڪي ٽيڪ، رهي دنِ راتِ
پاربرهم ڪري، جس داتِ

ارٿ:- جن کي پاربرهم داس بخشي ٿو، سي ڏينهن رات سندس آسري ۾ رهن ٿا.

(٤) ڪرن ڪراون هار سُامي
سڪل گهٽا ڪي انترجامي

ارٿ:- اُهي پرش اهڙي وينتي ٿا ڪن ته "هي ڪرڻهار سوامي! تون سڀني جيون جي اندر جيڪي وهي واپري ٿو، سو ڄاڻين ٿو."

ڪرِ ڪرپا، آپني سيوا لاءِ
نانڪ داس، تيري سرڻاءِ.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب وينتي ڪري چون ٿا ته "مان داس تنهنجي سرڻ آيو آهيان، تون دَيا جي نظر ڪري، مون کي پنهنجي سيوا ۾ لڳاءِ."

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਲਾਜ ਮਰੈ ਜੋ ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵੈ ॥ ਨਾਮ ਬਿਹੂਨ ਸੁਖੀ ਕਿਉ ਸੋਵੈ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਛਾਡਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਚਾਹੈ ॥ ਮੂਲ ਬਿਨਾ ਸਾਖਾ ਕਤ ਆਹੈ ॥ ੧ ॥ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਧਿਆਇ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰੈ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤੀਰਥਿ ਨਾਇ ਕਹਾ ਸੁਚਿ ਸੈਲੁ ॥ ਮਨ ਕਉ ਵਿਆਪੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ॥ ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਬੰਧਨ ਕਾ ਮੂਲੁ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥਾ ਪੂਲੁ ॥ ੨ ॥ ਬਿਨੁ ਖਾਏ ਬੂਝੈ ਨਹੀ ਭੂਖ ॥ ਰੋਗੁ ਜਾਇ ਤਾਂ ਉਤਰਹਿ ਦੂਖ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਬਿਆਪਿਆ ॥ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨਹੀ ਜਾਪਿਆ ॥ ੩ ॥ ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਾਧ ਧੰਨੁ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਕੀਰਤਨੁ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ਧਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਧਨੁ ਕਰਣੈ ਹਾਰ ॥ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥ ੪ ॥ ੩੨ ॥ ੪੫ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٤٥)

گورو روپ گوبند کي ڌياءِ تہ جنم مرڻ کان
ڇٽي پوندين

(١) لاڄ مريءِ، جو نامُ نہ ليويءِ
نامُ ٻِهُوُن، سُکي ڪِئہ سوويءِ

ارٿ:- جو پرش نام نٿو وٺي، سو شرم وچان مري اوڇي تہ چڱو. نام کانسواءِ سُکي ڪيئن سمهندو؟ [ٻهُوُن = رهت، کانسواءِ.]

هرِ سمرنُ ڇاڏِ، پرم گت چاهيءِ
مُولَ بنا، شاخا ڪَت آهيءِ

ارٿ:- جو هريءَ جو سمرڻ ڇڏي، پرم گتيءَ کي چاهي تو (سو اگياني آهي.) جهڙيءَ طرح پاڙ کانسواءِ شاخون ڪيئن رهنديون، تهڙيءَ طرح نام روپي مول کانسواءِ ڪرم ڪانڊ پوڄائن روپي شاخون ڪيئن فائدو ڏيئي سگهنديون؟ مطلب تہ اهي ٻيا ڪم اجايا آهن.

پرماڻ:- ”ڪرم ڌرم پاکنڊ جو ڏيسهه، تن جم جاڳاتي لوٽي
نرباڻ ڪيرتن گاوت ڪرتي ڪا، نمک سمرت جت ڇوٽي“

[راڳ سورٺي محلا پنجوان شبد (٥٠)]

ارٿ:- هي ڀائي! جي پاکنڊ سان ڪيل ڪرم ۽ ڌرم ڏسڻ ۾ اچن ٿا، تنکي محصول وٺندڙ جم لٽي ٿو، ليڪن ڪوي اوهين ڪرتار جو نرباڻ يعني اڪوس ڪيرتن ڳائو، جنهن جي نمک مات سمرن ڪرڻ سان اوهين ڇٽندا.

گور گووند، ميري من ڌياءِ
جنم جنم ڪي ميل اتاري، بندن ڪاٽ هر سنگ ملاءِ
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي منهنجا من! اُن گورو گوبند جي روپ کي ڌياءِ، جنم مرڻ جي پاپن روپي ميل ناس ڪريکي ۽ سڀني پرڪارن جا بندن ڪاٽي، توکي هريءَ سان ملائي.

(٢) تيرٿ ناءِ، ڪها سچ سيل
من ڪئر وياپي، هؤمي ميل

ارٿ:- جيسين من کي هؤمي جو روڳ وياپي ٿو، تيسين تيرٿن تي اشنان ڪرڻ سان ۽ پٿر جي پوڄا ڪرڻ سان پولوٿائي ڪيئن نيندي؟ [سچ = پولوٿائي. سيل = پٿر.]

ڪوٽ ڪرم، بندن ڪا مول
هر ڪي ڀڄن بن، برٿا ٿول

ارٿ:- نام بنا ڪروڙين ڪرم، گويا بندن جو (مول) پاڙ آهن. هريءَ جي ڀڄن کانسواءِ ٻيا پداورت اجايا ۽ (ٿول) پورا يا خالي آهن.

(٣) بن کائي، بڌ جهي نهي ڀک
روڳ جاءِ، تان اتري دک

ارٿ:- جهڙيءَ طرح ڪاٺي ٻنا ٻڪ نه ٿي لهي، تهڙيءَ طرح امرت نام روپي ڀوڄن ٻنا، ترشنا روپي ٻک نه ٿي لهي سگهي. لڳي ڪي اگيان روپي روڳ يا هؤمي روپي روڳ جي هوندي، ڪو جنم مرڻ جو دک دور ٿي سگهي ٿو. جڏهين هؤمي روپي روڳ ناس ٿئي ٿو، تڏهين ئي دک ناس ٿين ٿا.

ڪام ڪروڌ، لوڀ موهه ٻنايا

جن ڪينا، سو پرڀ نهي جاڻيا

ارٿ:- هي جيو ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موهه ۾ ڦاٿل پيو آهي ۽ جنهن ابهو پيدا ڪيو اٿس، تنهن کي نٿو ياد ڪري.

(٢) ڌن ڌن ساڌ، ڌن هر ناد

آٺ پهر، ڪيرتن گڻ گاو

ارٿ:- سي سنت ڌن آهن ۽ انهن جو نالو ڌن آهي، جي اٺ ئي پهر، هريءَ جا گڻ ڳائين ٿا.

ڌن هر ڀڳت، ڌن ڪرتي هار

سرڻ نانڪ، پرڀ پرک اپار.

ارٿ:- ڌن هريءَ جي ڀڳتي آهي ۽ ڌن ڀڳتي ڪرڻ وارا آهن. سري گورو ارجن صاحب جن وينتي ڪن ٿا "ته هي اپار پرک پريو! مان تنهنجي سرڻ آيو آهيان، جنهن ڪري تون مونکي رکي وٺ."

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਗੁਰ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਭਉ ਗਏ ॥ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਮਨ ਮਹਿ ਲਏ ॥ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਸਗਲੇ ਜੰਜਾਲ ॥ ੧ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟੇ ਭੈ ਭਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨ ਭਨੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ

ਲਾਗੋ ਹੇਤੁ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਸਰਿਓ ਮਹਾ ਪਰੇਤੁ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ
ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ॥ ਰਾਖਨਹਾਰ ਗੋਵਿਦ ਗੁਰ ਆਪਿ ॥ ੨ ॥ ਅਪਨੇ
ਸੇਵਕ ਕਉ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੇ ਸਾਸ ਨਿਹਾਰੈ ॥ ਮਾਨਸ
ਕੀ ਕਹੁ ਕੇਤਕ ਬਾਤ ॥ ਜਮ ਤੇ ਰਾਖੈ ਦੇ ਕਰਿ ਹਾਥ ॥ ੩ ॥ ਨਿਰਮਲ
ਸੋਭਾ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਆਇਆ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ॥ ਕਰਿ
ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ੪ ॥
੩੩ ॥ ੪੬ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٤٧)

گورؤ سمرٿ آهي

(١) گُرُ سُپرسَنُ هوئي، ڀؤ گئي
نامُ نرنجن، مَن مَهِ لئي

ارٿ:- جڏهين گورو بلڪل پرسن ٿئي ٿو، تڏهين ڏک ڏور ٿي وڃي ٿو ۽ نرنجن پرميشور جو نام، من ۾ ڌارجي ٿو.

دِينَ دَئِيال، سَدا ڪِرپال
بِنسِ گئي، سَگلي جنجال

ارٿ:- دين ديال پرڀو، سدائين ڪرپال رهي ٿو، جنهن ڪري سڀ جنجال ناس ٿي وڃن ٿا.

سُوکَ سَهَجَ آنَندَ گهني
ساڌ سَنگِ مِٽي ڀي ڀرما، اَمرت هَرِ هَرِ رسن ڀني
(١ رهاءُ)

ارٿ:- ساڌ سنگت جي ڪري گهڻا سک سهج ۽ آنند پراپت ٿين ٿا. سنتن جي سنگ ڪري ڀؤ ۽ ڀرم مٽجي وڃن ٿا ۽ رسنا سان امرت هري؛ جو نام اچارجي ٿو. [ڀني = اچارجي ٿو.]

(٢) چرن ڪمل سنگ، لاگو هيت
ڪِن مهِ بنسئو، مها پريت

ارٿ:- ڀڳونت جي ڪنول روپي چرڻن سان نيهه لڳي ٿو؛ ڪن ۾ وڏو پوتر ڪام آدڪ جو يا جم دوتن جو ڊپ، ناس ٿي وڃي ٿو. [مهاپريت = وڏو پوتر ڪام آدڪ يا جم دوتن جو.]

آٺ پهر، هر هر جپ جاپ
راکنهار، گووند گور آپ

ارٿ:- جيڪو اٺ ئي پهر هريءَ جو جاپ ڪري ٿو، تنهن کي راکڻ هار گوبند روپ گورو، پاڻ ئي رکي وٺي ٿو.

(٣) اپني سيوڪ ڪئُ، سدا پرتپاري
ڀگت جنا ڪي، سانس نِهاري

ارٿ:- پنهنجي سيوڪ جي پاڻ سدائين پرتپال ڪري ٿو يعني رکيا ڪري ٿو؛ ڀڳتن جي سواسن ڏانهن پيو نهاري ۽ متان انهن جو هڪ سواس به نام کانسواءِ وڃي، تنهن ڪري سدائين ڀڳتن کي پيو ڏسي.

مانس ڪي ڪهُ، ڪيتڪ بات
جم تي راکيءِ، دي ڪر هات

ارٿ:- ماڻهن کان ته بچائڻ جي بات ڪهڙي ڇڄي؛ پر هري ڪرپا روپي هٿ سان، جم کان به رکي وٺي ٿو.

(٤) نِرمل سوڀا، نِرمل ريت
پاربرهم، آئيا من چيت

ارٿ:- جنهن کي من ۾ پاربرهم چِت اچي ٿو، تنهن جي سوڀيا اوچي ۽ ريت (مريادا) يعني رهڻي ڪرڻي نرمل ٿئي ٿي.

ڪر ڪرپا، گر ديئو دان
نانڪ پاتا، نام نڌان.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب فرمائين ٿا تہ گورو ڪرپا ڪري مونکي نام روپي خزاني جو دان ڏنو آهي ۽ مون نام جو خزانو پاتو آهي.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨੇਰਾ ॥ ਭੈ ਭੰਜਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਾਇ ॥ ਦਰਸਨਿ ਦੇਖਿਐ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥ ੧ ॥ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਮਿਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਸਭਿ ਫਲ ਦਾਤਾ ਨਿਰਮਲ ਸੇਵ ॥ ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਦੀਓ ਨਿਵਾਸ ॥ ੨ ॥ ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਸੋਗੁ ॥ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਨਹ ਬਿਆਪੈ ਰੋਗੁ ॥ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਕਰਣੈ ਹਾਰੁ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥ ੩ ॥ ਨਿਰਮਲ ਸੋਭਾ ਅਚਰਜ ਬਾਣੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿਆ ਸੋਇ ॥ ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ੪ ॥ ੩੪ ॥ ੪੭ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۴۷)

گورو جي مهما

(۱) ڪرڻ ڪارڻ سمرٿ، گر ميرا
جيئہ پراڻ، سکداتا نيرا

ارٿ:- منهنجو گورو، ڪرڻ ڪارڻ ۽ سمرٿ آهي، هو جيو جي پراڻن کي سک ڏيندڙ آهي ۽ سدائين ويجهو يا انگ سنگ آهي.

ڀي ڀنجن، ابناسي راءِ
درسن ديکيئي، سڀ دک جاءِ

ارٿ:- گوروُ ڌپ کي داس ڪرڻ وارو ۽ ابناسي آهي؛ سندس درشن ڪرڻ سان سڀ ڏک دور ٿي وڃن ٿا.

جتَ ڪتَ پيکئُ، تيري سرڻا
بلِ بلِ جائي، ستگور چرڻا (اک رهاءُ)

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا "ته مونکي جتي ڪٿي تنهنجو آسرو آهي ۽ او ستگورو ءِ جي چرڻن تان مان بار بار بلهار وڃان ٿو."

(۲) پوُرنَ ڪامَ، مِلي گور ديو
سڀ ڦل داتا، نرملَ شيوَ

ارٿ:- گوروءِ جي ملڻ سان سڀ منورٿ پورا ٿين ٿا. گورو سڀني ڦلن جو داتا آهي يعني- سڀ ڦل ڏيندڙ آهي ۽ هنجي شيوا انهڪرڻ کي ارمل يعني پوتر ڪندڙ آهي.

ڪرُ ڪهِ ليني، اپني داسُ
رام نام، رِد ديئو نِواسُ

ارٿ:- گورو پنهنجي داس کي پنهنجي هٿ سان پڪڙي، سنسار ساگر مان ڪڍي ٿو ۽ رام نام جو هردي ۾ نواس بخشي ٿو.

(۳) سَدا آنندَ، ناهي ڪڇهُ سوگهُ
دوُکهُ دردَ، نهِ بياپي روگهُ

ارٿ:- سچي شيوڪ کي سدائين آنند آهي ۽ ڪوبه ڏک هنکي نٿو ستائي؛ ڪوبه ڏک درد ۽ روڳ هنکي نه ٿو لڳي.

سڀُ ڪڇهُ تيرا، توُ ڪرڻي هارُ
پاربرهم، گور اگم اپارُ

ارٿ:- هي ديالو! سڀ ڪڇهه تنهنجو آهي ۽ تون ئي ڪرڻ ڪرائڻ وارو سمرٿ آهين. هي پاربرهم! تون وڏو اگم ۽ اپار آهين.

(۴) نرمل سوڀا، اچرج باڻي
پاربرهم، پورن من ڀاڻي

ارٿ:- تنهنجي سوڀيا نرمل آهي ۽ باڻي اچرج روپ آهي. هي پاربرهم پورن پرماتما! اها تنهنجي واڻي منهنجي من کي بلڪل وڻي ٿي.

جل ٿل مهيئل، روِنا سوءِ
نانڪ سڀ ڪڇهه، پرڀ تي هوءِ.

ارٿ:- تون جل ٿل ۽ آڪاس ۾ سرووياپڪ آهين. سري گورو ارجن صاحب فرمائين ٿا ته سڀ ڪجهه پرڀو کان ٿي ٿو ٿئي. [مهيئل = زمين آسمان جي وچ.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਚਰਣੇ ॥ ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਰਣੇ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਗਾਵਤ ਭਗਵੰਤੁ ॥ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਪੂਰਾ ਮੰਤੁ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਸੁ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰੁ ॥ ਤਿਸਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਈ ਗਿਆਨੀ ਜਿ ਸਿਮਰੈ ਏਕ ॥ ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ਜਿਸੁ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥ ਸੋ ਕੁਲਵੰਤਾ ਜਿ ਸਿਮਰੈ ਸੁਆਮੀ ॥ ਸੋ ਪਤਿਵੰਤਾ ਜਿ ਆਪੁ ਪਛਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥ ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥ ਤੂਟੇ ਬੰਧਨ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਨਿਵਾਸਾ ॥੩॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾਕੇ ਪੂਰਨ ਕਰਮਾ ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਆਇਆ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥ ਆਪਿ ਪਵਿਤੁ ਪਾਵਨ ਸਭਿ ਕੀਨੇ ॥ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਰਸਨਾ ਚੀਨੇ ॥ ੪ ॥ ੩੫ ॥ ੪੮ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۴۸)

وڏڀاڳي آهي، جنهنجو رام نام سان پيار آهي

(۱) من تن راتا رام، رنگ چرڻي
سرب منورٿ، پورن ڪرڻي

ارٿ:- من ۾ لن رام جي چرنن ۾ ...
اهڙي پرش جا سڀ منورٿ پورن ٿي ويندا، پرماتما پورا ڪري ٿو.

آٺ پهر، گاوت ڀڳونت
ستگور ديئو، پورا منٿ

ارٿ:- ستگورو هنڪي پورو منتر ڏنو آهي، جنهن ڪري هو اٺ ئي پهر ڀڳونت جا گڻ ڳائي ٿو.

سو وڏڀاڳي، جس نام پيار
تس ڪي سنگ، تري سنسار (اڪ رهاءِ)

ارٿ:- اهو وڏڀاڳي آهي جنهن جو نام سان پيار آهي. هنجي سنگ ۾ پيا به سنسار ساگر مان تري پار پون ٿا.

(٢) سوئي گياني، ج سمري ايڪ
سو ڌنونتا، جس بڌ ٻيڪ

ارٿ:- اهوئي گياني آهي، جو هڪ واهگورو ڪي سمري ٿو. ڌنوان اهو آهي، جنهن ڪي گيان جي بڌي آهي. [بڌ ٻيڪ = گيان جي بڌي.]

سو ڪلونتا، ج سمري سُامي
سو پتونتا، ج آپ پڇاني

ارٿ:- اُتم ڪل وارو اهو آهي جو سوامي کي ياد ڪري ٿو. عزت وارو به اهو آهي جو پاڻ کي پڇاڻي ٿو.

(٣) گور پرساد، پرم پد پائيا
گڻ گوپال، دن رين ڌيائيا

ارٿ:- جو ڏينهن رات گوپال جا گڻ ڳائي ٿو، سو ئي گوروءَ جي ڪرپا سان پرم پد پراپت ڪري ٿو.

تُوٽي ٻنڌن، ٻُڌون آسا

ٽري ڪي چرڻ، رد ماهِ نواسا

اوٿ:- هنجا جنم مرڻ آدڪ ٻنڌن سڀ ٽٽي وڃن ٿا، هن جون
سڀ آسائون ٻوڏن ٿين ٿيون ۽ ڀڳتيءَ ڀار جون عنجي هردي ۾
وسن ٿا.

(۴) ڪهُ نانڪ، جاڪي ٻُڌون ڪرما

سو جن آئتا، ٻرب ڪي سرنا

اوٿ:- ٻيري ڪورو ارجن صاحب فرمائين ٿا ته جنهنجا لبڪ
شُڀ ڪرم آهن، سوئي داس، ٻرڀو جي سرڻ وڃي ٿو.

آپ ٻوت، ٻاوُن سڀ ڪيني

رام رسائڻ، رسنا چيني.

اوٿ:- هو ٻاڻ ته ٻولو ٿئي ٿو ار سڀني کي ٻولو ڪري ٿو ۽
رام جو اکثير يا امرت، زبان سان چکي ٿو يعني ٻيجي ٿو.

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਕਿਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥ ਨਾਮੁ ਸੁਣਤ ਜਮੁ ਦੂਰਹੁ ਭਾਗੈ ॥ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਸਭ ਦੂਖਹ ਨਾਸੁ ॥ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੁ ॥ ੧ ॥ ਨਿਰਬਿਘਨ ਭਗਤਿ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਿਛੁ ਚਾਖੁ ਨ ਜੋਹੈ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਦੈਤ ਦੇਉ ਨ ਪੋਹੈ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਮੋਹੁ ਮਾਨੁ ਨ ਬਧੈ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਨ ਰੁਧੈ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਸਗਲੀ ਬੇਲਾ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਬਹੁ ਮਾਹਿ ਇਕੇਲਾ ॥ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਜਪੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥ ਜੋ ਜਾਪੈ ਤਿਸਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ੩ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪੂਰਨ ਰੰਗੁ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਚਿਤਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ੩੬ ॥ ੪੯ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۴۹)

هريءَ جو نام ڦلدائڪ

(۱) نامُ لَيَتَ، ڪِڇُ بِگهَنُ نَ لاڳيَ
نامُ سُڻتَ، ڌرمراءِ ڀاڳيَ

ارٿ:- هريءَ جي نام جپڻ سان ڪوبه وگهن ڪو نه لڳي. نام ٻڌڻ سان، ڌرم ٻريان ڀي ڀڄي وڃي ٿو. [بگهن = وگهن. ڌورهه = ٻريان ڀي.]

نامُ لَيَتَ، سَڀَ دوُکهَ ناسُ
نامُ جپتَ، هَرِ چرڻ نِواسُ

ارٿ:- نام جي ڪري سڀ دک ناس ٿي وڃن ٿا ۽ هريءَ جي چرڻن ۾ اواس ٿئي ٿو.

نِرِبِگهَن ڀڳت ڀَجُ، هَرِ هَرِ ناءِ
رسِڪ رسِڪ، هَرِ ڪي گُڻَ گاءِ (اڪ رهاءِ)

ارٿ:- هي ڀائي! نرِوگهن، ڀڳتيءَ سان هريءَ جو ڀڄن ڪر. جيڪي ڀڳت آهن، سي سواءِ وگهن يا رنڊڪ جي رس يا ٻريم ۾ اچي ڪري، هري نام جو ڀڄن ڪن ٿا. [رسڪ رسڪ = ٻريم ۾ اچي.]

(۲) هَرِ سِمرتَ، ڪِڇُ چاکُ نَ جوهيَ
هَرِ سِمرتَ، دئِت ديتُ نَ پوهيَ

ارٿ:- هريءَ جي سمرڻ ڪري ڪي مايا روپي (چاکر) ڏائڻ تڪيندي ۽ نه ڪام آدڪ دئيت يا ديو ٻوهيندا يعني مات ڪندا.

هَرِ سِمرتَ، موهُ مانُ نَ بَڌيَ
هَرِ سِمرتَ، گَرڀَ جونِ نَ رُڌيَ

ارٿ:- هريءَ جي سِمَرَڻ ڪري، موهه ۽ اهنڪار جيو کي ٻڌي نه ٿو ۽ نه وري ماتا جي گرڀ جي جونين ۾ روڪيو وڃي ٿو يعني آواگون کان آزاد يا ڇٽل رهي ٿو. [رُڌيَ = روڪيو وڃي ٿو.]

(۳) هرِ سمرن ڪي، سڪلي ٻيلا
هرِ سمرن، ٻهه ماهِ اڪيلا

ارٿ:- هريءَ سمرڻ جو سڀ وقت آهي يعني هرڊيڙو صبوح يا شام جو وقت نه آهي- مطلب ته جنهن وقت جواڻي خواه پيريءَ ۾ سمرن ٿي سگهي، تهن وقت ڪجي. هريءَ جي سمرڻ جي پرتاپ ڪري، ڪٺي گهڻن ڪننبن ۾ يا سنبنڌين ۾ رهندڙ هوندو، ته به پاڻ کي اڪيلو يا ايڪانت روپ سمجهندو يعني هندو من سدائين هڪ پرماتما ۾ لڳل هوندو، پر ظاهري طرح ٻيو وهنوار ڪندو.

جاتِ آجاتِ، جپي جنُ ڪوءِ
جو جاپي ۾ تسڪي گتِ هوءِ

ارٿ:- اُلم ذات وارو خواهه نيچ ذات وارو جو جيو هري جپيندو سو گت پائيندو- يعني پرماتما وٽ ذات پات جو پيد نه آهي. چاهي ڪير به هجي، جيڪو نام جپيندو سو گت پائيندو.

(۴) هرِ ڪا نامُ جپي ساڌ سنگِ
هرِ ڪي نام، ڪا پُورن رنگ

ارٿ:- هي ڀائي! ستسنگ ۾ هريءَ جو جاپ ڪر، ڇو جو هريءَ جي نام ۾ پورن آنند آهي.

نانڪ ڪرُ، پرڀ ڪرپا ڌارِ
سايِن سايِن، هرِ ديهِ چتارِ.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا "ته هي هري! اهڙي ڪا ڪرپا ڪر، جو مونکي سواس سواس ٻنهندو نام ياد ڪرڻ جا جڳ ڏي." [چتارِ = ياد ڪرڻ. ديهه = ڏي.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਆਪੇ ਸਾਸਤੁ ਆਪੇ ਬੇਦੁ ॥ ਆਪੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜਾਣੈ ਭੇਦੁ ॥ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਜਾਕੀ ਸਭ ਵਥੁ ॥ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥੁ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਓਟ ਗਹਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਰਾਧਹੁ ਦੁਸਮਨ ਦੂਖੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਪੇ ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੁ ॥ ਜਾਕੈ ਸੂਤਿ ਪਰੋਇਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਆਪੇ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਸੰਜੋਗੀ ॥ ਆਪਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ਆਪੇ ਭੋਗੀ ॥੨॥ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਤਤ ਤਤ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ॥ ੩ ॥ ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਵਸਿ ਜਾਕੈ ॥ ਊਣਾ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਜਨ ਤਾਕੈ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸੇਈ ਜਨ ਧੰਨ ॥ ੪ ॥ ੩੭ ॥ ੫੦ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٠)

سڀ ڪجهه پاڻ آهي

(١) آپي ساستَ، آپي بيدُ

آپي گهٽ گهٽ، ڄاڻي ڀيدُ

ارٿ:- پرڀو پاڻ ئي شاستر روپ آهي ۽ ويد روپ بہ پاڻ آهي ۽ برهما آدڪ جن ويد شاستر ٺاهيا آهن سي بہ پرماتما پيدا ڪيا آهن تنهن ڪري گويا ويد شاستر پرماتما پاڻ ئي پيدا ڪيا آهن. پاڻ ئي گهٽ گهٽ جو ڳجهه ڄاڻي ٿو جيئن تہ فرمايل آهي

”گهٽ گهٽ ڪي انتر ڪي جانت، ڀلي بري ڪي پير پڇانت.“
[چوپئي رهراس صاحب]

جوت سروپ، ڄاڪي سڀ وٿُ

ڪرڻ ڪارڻ، پورن سمرٿ

ارٿ:- اهڙو جوتي سروپ پرماتما جنهن ئي سڀ وٿون يا وستون آهن ۽ ڪرڻ ڪارڻ وارو پورن سمرٿ بہ پاڻ آهي.

پرڀ ڪي اوٽ، ڳهہ مَن ميري
چرن ڪمل ڳوڙمڪہ آراڌهہ،
دُشمن دوکہ نہ آوئي نيري (اڪ رهائو)

اوٽ:- هي منهنجا من! تون پرڀوءَ جي سرڻ وٺ ۽ گورن جي سکيا دوارا ڪمل روپي چرنن جو آراڌن يعني ڌيان ڪر نہ ڪو بہ دک يا دشمن تنهنجي ويجهو اچي نہ سگهندو.

(۲) آپي وڻ تِرڻ، تِرڀوڻ سار
جاڪي سوتِ، پروئيا سنسار

اوٽ:- سار يا تت روپ پرماتما، وڻ تڻ ۽ ٽنهي لوڪن ۾ وياپڪ آهي (۲) سيني وڻ تڻ ۽ ٽنهي لوڪن ۾ پاڻ ئي وسي ٿو ۽ سندس ئي ڪلا روپي ڌاڳي ۾ سارو سنسار پرايل آهي.
”سَڪل سَمگري لمري سوُتر ڌاري“ [سکمني صاحب اشٽپدي (۴)]
[سار = (۱) سار يا تت روپ پرماتما (۲) سيني.]

آپي شِو شڪتي، سنجوگي
آپ نِرباڻي، آپي ڀوگي

اوٽ:- پاڻ پرم آتما (شو =) ستو گڻ ۽ (شڪتي =) مايا يعني رجو گڻ، مطلب تہ ستي گڻ، رجي گڻ ۽ تمي گڻ جو سنجوگ يا ميلاپ بہ پاڻ پرماتما پيدا ڪيو آهي - يعني انهن گڻن جو پيدا ڪندڙ بہ پاڻ آهي. نِربند، نِردوک، ورڪت بہ پاڻ آهي تہ ڪاڏن ڀيتن جا رس ماڻيندڙ بہ پاڻ آهي. [نرباڻي = نربند، نردوک.]

(۳) جت ڪت پيکئہ، تت تت سوءِ
تِس بِن، دوجا ناهي ڪوءِ

اوٽ:- هي هري! ”جتي ڪٿي ڏسان ٿو تہ تون ئي آهين ۽ توکانسواءِ ٻيو ڪجهہ بہ نہ آهي.“

ساگرُ تريئو، ٻاهر ڪي رنگهِ
گُڻ گاوِي، نانڪُ سادَ سنگهِ

ارٿ:- هي جيو! سنسار ساگر مان، ٻاهر سان ڀرپور رنگن سان ٻي ڪري سگهندا ان. سري گورو ارجن صاحب فرمائين ٿا ته ”ساڌن جي سنگ ۾ رهي گڻ ڳاءِ.“

(٢) مُڪتِ ڀُڳتِ جُڳتِ، وَسِ جاڪي
اوڻا ناهي، ڪڇُ جن تاڪي

ارٿ:- هي پرش! جنهن واهگوروءَ جي وس ۾ موڪش ۽ ڀوڳ جي جُڳتي آهي، تنهن جي گهر ۾ ڪنهن به ڳالهه جي گهاٽي نه آهي يعني گهٽتائي نه آهي. [اوڻا = گهٽتائي.]

ڪَرِ ڪرپا جِسُ، هوءِ سپرسن
نانڪ داس، سيئي جن ڌنن.

ارٿ:- سري گورو ارجن ديو جن فرمائين ٿا ته ”ڪرپا درشٽي ڪري جنهن تي پاڻ پرميشور پرسن ٿئي ٿو، اهوئي داس ڌنيواد جو لائق آهي.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਭਗਤਾਂ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਅਸਥਿਤਿ ਭਏ ਬਿਨਸੀ ਸਭ ਚਿੰਦ ॥ ਭੈ ਭ੍ਰਮਿ ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਸੰਤ ਸਦਾ ਸਹਾਇ ॥ ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਾਲੇ ਪਰਮੇਸਰੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪੂਰਨ ਸਭ ਠਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਜੁਗਤਿ ਗੋਪਾਲ ॥ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਤ ਸੁਖ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਦੇ ਰਾਖੈ ਹਾਥ ॥ ਨਿਮਖ ਨ ਛੋਡੈ ਸਦਹੀ ਸਾਥ ॥੨॥ ਹਰਿ ਸਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੇ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧੁ ਨਰਾਇਣੁ ॥ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਭਗਤਿ ਗੁਣ ਗਾਇਣੁ

॥ ੩ ॥ ਤਿਸਕੀ ਧਰ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਮਨਿ ਜੋਰੁ ॥ ਏਕ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਹੋਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਕੈ ਮਨਿ ਇਹੁ ਪੁਰਖਾਰਥੁ ॥ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰਾ ਸਾਰੇ ਸੁਆਰਥੁ ॥ ੪ ॥ ੩੮ ॥ ੫੧ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (۵١)

رام نام جي مهما

(١) يڪتا مَنِ، آنندُ گوبندَ
آسٿتِ ٿئي، بنسي سڀ چندَ

ارٿ:- يڪتا جي مَن ۾، گوبند جي ڀڄن جو آنند آهي ۽ هو هڪ واهگوروءَ جي نام ۾ آسٿت رهن ٿا ۽ چنتا دور ٿي ويئي اٿن. [چند = چنتا.]

ٿيئي ڀرم، بنسي ڪئي ڪن ماهه
پاربرهم، وسيا مَنِ آهه

ارٿ:- هنجو ڀرم ۽ ڀرم هڪ ڪن ۾ ناس ٿي وڃي ٿو، جو جو پاربرهم هنجي من ۾ اچي اواس ٿو ڪري.

رام رام، سنت سدا سهاءِ
گهر باهرِ نالي پرميسرُ، رَوِ رهيا پورنَ سڀ ٺاهه

(اڪ رهاؤ)

ارٿ:- سنتن سان رام سدائين سهاءِ آهي. هو گهر جي اندر توڙي باهر سدائين انهن سان انگ سنگ آهي ۽ پرميشور سڀني جاين ۾ سرو وياپڪ آهي. [نالي = انگ سنگ. پورن = سرو وياپڪ.]

(٢) تَنُ مالُ، جوبنُ جگتِ گوپالَ
جيئه پراڻ، نِت سُکه پرتپالَ

ارٿ:- هنن جي لاءِ گوپال ئي تن، مال جوڀن ۽ جگت (سنسار ۾ هلڻ جو رستو) آهي. سک ڏيندڙ پرماتما هنجي جيءَ ۽ پراڻن جي سدائين پرتپال ڪري ٿو.

آپني داس ڪُن، هي راکي هاٿُ
نمکہ نہ ڇوڏئي، سڌهي ساٿُ

ارٿ:- هو ڀڳوان پنهنجي داسن کي هٿ ڏيئي رکي ٿو ۽ هڪ گهڙي به هنن کي اڪيلو نہ ڇڏي - يعني سدائين ساڻن انگ سنگ آهي.

(٣) هري سا پريتم، اَوَرُ نہ ڪوءِ
سارِ سمالي، ساچا سوءِ

ارٿ:- هو هريءَ جهڙو پريتم ٻئي ڪنهن کي نہ ٿا سمجهون ۽ اهو سچو هري سندن خبر وٺي ٿو ۽ سنڀالي ٿو. [سا = جهڙو.]

مات پتا سُت، بندهُ نرائڻُ
آدِ جڳادِ ڀگت، گُڻ گائڻُ

ارٿ:- هو نارائڻ پرماتما کي ئي ماتا، پتا، پٽ ۽ سؤٽ ٿا سمجهن يعني سڀ ڪان مٿي هو پرماتما کي ليکين ٿا. تنهنڪري آدِ جڳاد کان وٺي، هو سندس گڻ پريم سان ڳائين ٿا.

(٤) تِسڪي ڌر، پرڀ ڪا مَن زورُ
ايڪ بنا دوُجا نهي هورُ

ارٿ:- ڀڳتن جي پُشتي، پناہ ۽ من جو زور بہ پڀو ئي آهي. هو واهگورو بنا، ٻئي ڪنهن کي نٿا سڃاڻن. [ڌر=پُشتي.]

نانڪ ڪي من، اِهُ پرُکارتُ
پرڀوُ همارا، ساري سُئارتُ.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب فرمائين ٿا تہ "اسين من ۾ هي پرڪارت = ادم ڪريون ٿا تہ سدائين انجو نام جپيندا رهون يعني نام جو ادم ڪندا رهون، جو تہ اسانجا (سوارٿ) مطلب پڀو ئي سنواري پورا ڪري ٿو. [سئارت = مطلب. ساري = سنواري.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਭੈ ਕਉ ਭਉ ਪੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਕੀ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਨ ਧਾਮ ॥ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਾਂਛੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮਰਾਇ ਜਾਮ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਭੇਟਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩੯॥੫੨॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٢)

سنتن جي مهما

ڀيءِ ڪَئُه ڀَئُه پڙئا، سمرت هر نام

سَکَل بِئاڌِ مِٽي ترهُ گُڻَ ڪي،

داس ڪي هوئي پُورَن ڪام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هريءَ جي نام سمرڻ ڪري، خود ڀؤ جي روپ ڪال کي به ڀؤ اچي پوي ٿو- يعني سنتن کان ڪال به ڊڄي ٿو. ٽن گڻن جي بئاڌ يا روگ مٽجي وڃي ٿو ۽ داس جا ڪم پورا ٿين ٿا- يعني سندس سڀ مقصد پورا ٿين ٿا. [ڀيءِ = ڀؤ جي روپ ڪال کي.]

(١) هَرِ ڪي لوڪ سدا گُڻ گاوهِ، تِن ڪَئُه مِلِئا پُورَن ڌام

جن ڪا درس ٻانڇي دِن راتي، هوءِ پُنيت ڌرمراءِ جام

ارٿ:- هريءَ جا سنت سدائين گڻ ڳائين ٿا ۽ سروپ يا وئڪنٺ پراپت ڪن ٿا، جو پورن آهي- يعني سروپ خواه وئڪنٺ ۾ ڪا گهٽتائي ڪانهي. وئڪنٺ جو مطلب آهي ساڌ سنگت. ڌرمراءِ جنهن جو نالو جم آهي، سو به هريءَ جي سنتن جو درشن، ڏينهن رات چاهي ٿو ۽ درشن ڪري پوتر ٿئي ٿو. [پُنيت = پوتر.]

(٢) ڪنکر کوٽا لوڻ ملي ڀندا، ساڌ سنگ ميٺا ايمان

اَيسي سنت ڀيٽيو وڏ ڀاڳي، نانڪ تن کي سدا قربان.

ارٿ:- ساڌ سنگت ۾، ڪنکر کوٽا لوڻ مٺو ٿيندا ۽ ٻيا وڪار ناس ٿي وڃن ٿا ۽ ايمان ۾ مٺي وڃي ٿو. گورو صاحب فرمائين ٿا ته ”اهڙا سنت، جن وڪار لاٿا آهن، سي وڏن ڀاڳن سان ملندا آهن ۽ مان انهن تان قربان وڃان ٿو.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਪੰਚਮ ਜਮੀ ਜੋ ਪੰਚਨ ਰਾਖੈ ॥ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਭਾਖੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਇ ਕਰੈ ਪਾਖੰਡ ॥ ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ ਪਚੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਅ ਰੰਡ ॥੧॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਝੂਠੁ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਸਾਕਤ ਮੂਠੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਈ ਕੁਚੀਲ ਕੁਦਰਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥ ਲੀਪਿਐ ਥਾਇ ਨ ਸੁਚਿ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਬਾਹਰੁ ਨਿਤ ਧੋਵੈ ॥ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥੨॥ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥ ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਮੁਖਹੁ ਵਖਾਣੈ ॥੩॥ ਜਿਸਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨਹੀ ਭੰਗੁ ॥੪॥੪੦॥੫੩॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٣)
(مومن بابت)

(١) پنچم جمي، جو پنچن راکي

مٿيا رسنا، نت اُٿ ڀاکي

ارٿ:- اهو شخص (پنچم جمي) پنجن جو جاول آهي يعني پنجن ڀيڻن جو پٽ آهي - ڀاو حرامي آهي، جو پنجن ڪامادڪن

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਭੈ ਕਉ ਭਉ ਪੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਕੀ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਨ ਧਾਮ ॥ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਾਂਛੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮਰਾਇ ਜਾਮ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਭੇਟਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩੯॥੫੨॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٢)

سنتن جي مهما

ڀي ڪئو ڀئو پڙيا، سمرت هر نام

سڪل بياڌ مٽي ترهه گڻ ڪي،

داس ڪي هوئي پورن ڪام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هريءَ جي نام سمرڻ ڪري، خود ڀؤ جي روپ ڪال کي ڀؤ اچي پوي ٿو- يعني سنتن کان ڪال به ڊڄي ٿو. ٽن گڻن جي بياڌ يا روڳ مٽجي وڃي ٿو ۽ داس جا ڪم پورا ٿين ٿا- يعني سنت سڀ ۾ فتح پائن ٿا. [ڀيءِ = ڀؤ جي روپ ڪال کي.]

(١) هر کي لوڪ سدا گڻ گاوهه، تن ڪئو ملئا پورن دام

جن ڪا درس ٻانڇي دن راتي، هوءِ پنيت ڌرمراءِ جام

ارٿ:- هريءَ جا سنت سدائين گڻ ڳائين ٿا ۽ سروپ يا وڪنٺ پراپت ڪن ٿا، جو پورن آهي- يعني سروپ خواه وڪنٺ ۾ ڪا گهٽتائي ڪانهي. وڪنٺ جو مطلب آهي ساڌ سنگت. ڌرمراءِ جنهن جو ٻيو نالو جم آهي، سو به هريءَ جي سنتن جو درشن، ڏينهن رات چاهي ٿو ۽ درشن ڪري پوتر ٿئي ٿو. [پنيت = پوتر.]

(٢) ڪامَ ڪروڌ لوڀ مدَ نِندا، ساڌ سنگِ مِٽيا اڀمانَ
آيسي سنت ڀيٽهِ وڏڀاڳي، نانڪ تِنڪي سدا قُربانَ.

ارٿ:- ساڌ سنگت ۾ ڪام ڪروڌ لوڀ موهه نندا ۽ ٻيا وڪار ناس ٿي وڃن ٿا ۽ ايمان نه مٽجي وڃي ٿو. گورو صاحب فرمائن ٿا ته ”اهڙا سنت، جن وڪار نيائيا آهن، سي وڏن ڀاڳن سان ملندا آهن ۽ مان انهن تان قربان وڃان ٿو.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਪੰਚਮ ਜਮੀ ਜੋ ਪੰਚਨ ਰਾਖੈ ॥ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਭਾਖੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਇ ਕਰੈ ਪਾਖੰਡ ॥ ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ ਪਚੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਅ ਰੰਡ ॥੧॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਝੂਠੁ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਸਾਕਤ ਮੂਠੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਈ ਕੁਚੀਲ ਕੁਦਰਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥ ਲੀਪਿਐ ਥਾਇ ਨ ਸੁਚਿ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਬਾਹਰੁ ਨਿਤ ਧੋਵੈ ॥ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥੨॥ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥ ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਮੁਖਹੁ ਵਖਾਣੈ ॥੩॥ ਜਿਸਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨਹੀ ਭੰਗੁ ॥੪॥੪੦॥੫੩॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٣)
(منمکن بابت)

(١) پنچم جمي، جو پنچن راکي
مٿيا رسنا، نت اُٺ ڀاکي

ارٿ:- اهو شخص (پنچم جمي) پنجن جو ڄاول آهي يعني پنجن ڀوتن جو پٽ آهي - ڀاو حرامي آهي، جو پنجن ڪامادڪن

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਭੈ ਕਉ ਭਉ ਪੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਕੀ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਨ ਧਾਮ ॥ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਾਂਛੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮਰਾਇ ਜਾਮ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਭੇਟਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩੯॥੫੨॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٢)

سنتن جي مهما

ڀي کَهُ ڀَؤُ پئو، سمرت هرِ نام
سَکَل بياڌِ مٽي ترِهُ گُڻ کي،
داسَ کي هوئي پُورَن ڪام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هريءَ جي نام سمرڻ ڪري، خود ڀؤ جي روپ ڪال کي بہ ڀؤ اچي پيو ٿو. يعني سنتن کان ڪال بہ ڀڄي ٿو. ٽن گڻن جي بياڌ يا روڳ مٽجي وڃي ٿو ۽ داس جا ڪم پورا ٿين ٿا- يعني سنت سڀ ۾ فيض پائن ٿا. [ڀيءِ = ڀؤ جي روپ ڪال کي.]

(١) هرِ کي لوڪ سدا گُڻ گاوهِ، تِن کَهُ مِليا پُورَن ڌام
جَن ڪا دَرسُ ٻانڇي دِن راتي، هوءِ پُنيت ڌرمراءِ جام

ارٿ:- هريءَ جا سنت سدائين گڻ ڳائن ٿا ۽ سروپ يا وڪنٺ پراپت ڪن ٿا، جو پورن آهي- يعني سروپ خواه وڪنٺ ۾ ڪا گهٽتائي ڪانهي. وڪنٺ جو مطلب آهي ساڌ سنگت. ڌرمراءِ جنهن جو ڀو ناڻو جم آهي، سو بہ هريءَ جي سنتن جو درشن، ڏينهن رات چاهي ٿو ۽ درشن ڪري پوتر ٿئي ٿو. [پُنيت = پوتر.]

(٢) ڪام ڪروڌ لوڀ مد نندا، ساڌ سنگ مٽيا اڀمان
اَئسي سنت ڀيٽيو وڏ ڀاڳي، نانڪ تنڪي سدا قربان.

ارٿ:- ساڌ سنگت ۾، ڪام ڪروڌ لوڀ موهه نندا ۽ ٻيا وڪار ناس ٿي وڃن ٿا ۽ ايمان نه مٽجي وڃي ٿو. گورو صاحب فرمائين ٿا ته "اهڙا سنت، جن وڪار نيا ڳيا آهن، سي وڏن ڀاڳن سان ملندا آهن ۽ مان انهن تان قربان وڃان ٿو."

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਪੰਚਮ ਜਮੀ ਜੋ ਪੰਚਨ ਰਾਖੈ ॥ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਭਾਖੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਇ ਕਰੈ ਪਾਖੰਡ ॥ ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ ਪਚੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਅ ਰੰਡ ॥੧॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਝੂਠੁ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਸਾਕਤ ਮੂਠੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਈ ਕੁਚੀਲ ਕੁਦਰਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥ ਲੀਪਿਐ ਥਾਇ ਨ ਸੁਚਿ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਬਾਹਰੁ ਨਿਤ ਧੋਵੈ ॥ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥੨॥ ਮਾਇਆ ਕਾਰਨਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥ ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਮੁਖਹੁ ਵਖਾਣੈ ॥੩॥ ਜਿਸਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨਹੀ ਭੰਗੁ ॥੪॥੪੦॥੫੩॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٣)
(مڪڻ بابت)

(١) پنچم جمي، جو پنچن راکئ
مٿيا رسنا، نت اُٿ ڀاکئ

ارٿ:- اهو شخص (پنچم جمي) پنجن جو جاوُل آهي يعني پنجن ڀيڻن جو پٽ آهي - ڀاو حرامي آهي، جو پنجن ڪاماڊڪن

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਭੈ ਕਉ ਭਉ ਪੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਕੀ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਨ ਧਾਮ ॥ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਾਂਛੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮਰਾਇ ਜਾਮ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਭੇਟਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩੯॥੫੨॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٢)

سنتن جي مهما

ڀي ڪئُہ ڀئُہ پڙيا سمرت هر نام
سڪل بياڌ مٽي ترهه گڻ ڪي،
داس ڪي هوئي پورن ڪام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هريءَ جي نام سمرڻ ڪري، خود ڀي جي روپ ڪال کي به، ڀؤ اچي پوي ٿو - يعني سنتن کان ڪال به ڊڄي ٿو. ٽن گڻن جي بياڌ يا روڳ مٽجي وڃي ٿو ۽ داس جا ڪم پورا ٿين ٿا - يعني سنتن سڀ منصب پائن ٿا. [ڀي = ڀئہ جي روپ ڪال کي.]

(١) هر ڪي لوڪ سدا گڻ گاوهہ، تن ڪئُہ ملئا پورن ڌام
جن ڪا درس ٻانڇي دن راتي، هوءِ پنيت ڌرمراءِ جام

ارٿ:- هريءَ جا سنت سدائين گڻ ڳائين ٿا ۽ سروپ يا وئڪنٺ پراپت ڪن ٿا، جو پورن آهي - يعني سروپ خواه وئڪنٺ ۾ ڪا گهٽتائي ڪانهي. وئڪنٺ جو مطلب آهي ساڌ سنگت. ڌرمراءِ جنهن جو ٻيو نالو جم آهي، سو به هريءَ جي سنتن جو درشن، ڏينهن رات چاهي ٿو ۽ درشن ڪري پوتر ٿئي ٿو. [پنيت = پوتر.]

(٢) ڪام ڪروڌ لوڀ مد نندا، ساڌ سنگ مٽيا اِيمان

اَئسي سنت پيٺهر وڏ ڀاڳي، نانڪ تنڪي سدا قربان.

ارٿ:- ساڌ سنگت ۾، ڪام ڪروڌ لوڀ موھ، نندا ۽ ٻيا وڪار ناس ٿي وڃن ٿا ۽ ايمان ۾ مٿڀي وڃي ٿو. گورو صاحب فرمائين ٿا ته ”اھڙا سنت، جن وڪار نيا ڳيا آھن، سي وڏن ڀاڳن سان ملندا آھن ۽ مان اُنهن تان قربان وڃان ٿو.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਪੰਚਮ ਜਮੀ ਜੋ ਪੰਚਨ ਰਾਖੈ ॥ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਭਾਖੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਇ ਕਰੈ ਪਾਖੰਡ ॥ ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ ਪਚੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਅ ਰੰਡ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਝੂਠੁ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਸਾਕਤ ਮੂਠੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਈ ਕੁਚੀਲ ਕੁਦਰਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥ ਲੀਪਿਐ ਥਾਇ ਨ ਸੁਚਿ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਬਾਹਰੁ ਨਿਤ ਧੋਵੈ ॥ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥ ੨ ॥ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥ ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਮੁਖਹੁ ਵਖਾਣੈ ॥੩॥ ਜਿਸਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨਹੀ ਭੰਗੁ ॥ ੪ ॥ ੪੦ ॥ ੫੩ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٣)
(منمکن بابت)

(١) پنچم جمي، جو پنچن راکئي

مٿيا رسنا، نت اُٿ ڀاکئي

ارٿ:- اھو شخص (پنچم جمي) پنجن جو جاول آھي يعني پنجن پيغرن جو پٽ آھي - ياو حرامي آھي، جو پنجن ڪامادڪن

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਭੈ ਕਉ ਭਉ ਪੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਕੀ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਨ ਧਾਮ ॥ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਾਂਛੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮਰਾਇ ਜਾਮ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ॥ ਐਸੇ ਸੰਤ ਭੇਟਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩੯॥੫੨॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٢)

سنتن جي مهما

ڀي ڪؤ ڀؤ پڙيا، سمرت هر نام
سڪل بياڌ مٽي ترهه گڻ ڪي،
داس ڪي هوئي پورن ڪام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هريءَ جي نام سمرڻ ڪري، خود ڀؤ جي روپ ڪال کي به ڀؤ اچي ويو ٿو- يعني سنتن کان ڪال به ڊڄي ٿو. ٽن گڻن جي بياڌ يا روڳ مٽجي وڃي ٿو ۽ داس جا ڪم پورا ٿين ٿا- يعني سنت سڀ پرڻم پائن ٿا. [ڀيءُ = ڀؤ جي روپ ڪال کي.]

(١) هر ڪي لوڪ سدا گڻ گاوهِه، تن ڪؤ مليا پورن ڌام
جن ڪا درس ٻانڇي ڏن راتي، هوءِ پنيت ڌرمراءِ جام

ارٿ:- هريءَ جا سنت سدائين گڻ ڳائين ٿا ۽ سروپ يا وئڪنٺ پراپت ڪن ٿا، جو پورن آهي- يعني سروپ خواهه وئڪنٺ ۾ ڪا گهٽتائي ڪانهي. وئڪنٺ جو مطلب آهي ساڌ سنگت. ڌرمراءِ جنهن جو نالو جم آهي، سو به هريءَ جي سنتن جو درشن، ڏينهن رات چاهي ٿو ۽ درشن ڪري پوتر ٿئي ٿو. [پنيت = پوتر.]

(٢) ڪام ڪروڌ لوڀ مد نندا، ساڌ سنگ مٽيا اڀمان
ايسي سنت ڀيٽيو وڏ ڀاڳي، نانڪ تن ڪي سدا قربان.

ارٿ:- ساڌ سنگت ۾ ڪام ڪروڌ لوڀ موھ نندا ۽ ٻيا وڪار ناس ٿي وڃن ٿا ۽ ايمان نه مٽجي وڃي ٿو. گورو صاحب فرمائين ٿا ته ”اھڙا سنت، جن وڪار نيا ڪيا آھن، سي وڏن ڀاڳن سان ملندا آھن ۽ مان انھن تان قربان وڃان ٿو.“

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਪੰਚਮ ਜਮੀ ਜੋ ਪੰਚਨ ਰਾਖੈ ॥ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਭਾਖੈ ॥ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਇ ਕਰੈ ਪਾਖੰਡ ॥ ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ ਪਚੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਅ ਰੰਡ ॥੧॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਝੂਠੁ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਸਾਕਤ ਮੂਠੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਈ ਕੁਚੀਲ ਕੁਦਰਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥ ਲੀਪਿਐ ਥਾਇ ਨ ਸੁਚਿ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਬਾਹਰੁ ਨਿਤ ਧੋਵੈ ॥ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥ ੨ ॥ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥ ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਮੁਖਹੁ ਵਖਾਣੈ ॥੩॥ ਜਿਸਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨਹੀ ਭੰਗੁ ॥ ੪ ॥ ੪੦ ॥ ੫੩ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٣)
(منمکن بابت)

(١) پنچم جمي، جو پنچن راکئ
مٿيا رسنا، نت اُٿ ڀاکئ

ارٿ:- اھو شخص (پنچم جمي) پنجن جو ڄاول آھي يعني پنجن ڀيڻن جو پٽ آھي - ياو حرامي آھي، جو پنجن ڪامادڪن

کي پاڻ وٽ رکي ٿو يعني سدائين اُهن سان پريتي الس ۽ روز صبوح جو الي زبان سان ڪوڙ ڳالهائي ٿو. [مٿيا = ڪوڙ. ڀاکيءِ = ڳالهائي ٿو.]

ڇڪَر ٻڌاءِ، ڪَريءِ پاکَنڊ

جيئر جيئر ٻڏيءِ، جيسي ڦرَنُ رَنڊ

ارٿ:- تلڪن جا چڪر لڳائي - يا - مٽي ٿي تلڪ ڏيئي پاکنڊ ڪري ٿو ۽ ودوا استريءَ وانگر، ساڙي يا ايرڪا ۽ جُهوري جهوري ڏکي ٿي ٻڏي ٿو.

ڀاو ارٿ:- جهڙيءَ طرح ودوا کي پتيءَ جو سک پراپت نٿو ٿئي، تهڙيءَ طرح ساڪت کي نہ ايشور جو سُک حاصل نہ ٿو ٿئي ۽ هو ٻڏي ٻڏي پران ٿياڳي ٿو.

هرِ ڪي نامَ بِنا، سڀُ جهوُٺُ

بِنُ گورَ پوُرِي مُکَتِ نہ پائيئي،

ساچي دَرگہِ ساڪَتَ موُٺُ (اِڪ رهاو)

ارٿ:- هريءَ جي نام بنا، سڀ ڪوڙ يا مٿيا آهي. پوري گوروءَ جي اپديش کانسواءِ، مسک مڪتي ڪڏهن حاصل نہ ڪري سگهندو ۽ پاڻ ايشور جي درگاهہ ۾ مسجندو يعني دک ڀوڳيندو.

(۲) سوئي ڪُچيلُ، قُدرَتِ نہي جاڻيءِ

ليپيئِي ٿاءَ نہ، سُچہ هرِ مانيءِ

ارٿ:- اهو گندو يا بدلڇڻ وارو آهي، جو پرماتما جي قدرت کي نٿو سمجهي ۽ هري پرماتما، جاءِ کي ليپي ڏيڻ سان پوترتائي يا پاڪيزگي نٿو مڃي - يعني ظاهري ليپي ڏيڻ سان، اندر جي پوترتائي يا پاڪيزگي نٿو مڃي - مطلب تہ ظاهري ليپي ڏيڻ سان اندر جي پوترتائي نہ ٿيندي. پرماتما اهڙي ظاهري پوترتائي قبول نہ ٿو ڪري. [ڪُچيل = گندو، بدلڇڻ وارو.]

اَنترُ میلا، باهرِ نِت ڌووِيءِ
ساچي درگہ، آپني پت کووِيءِ

ارٿ:- جو اندر ۾ گندو آهي ۽ ٻاهران روز ٻيو سرير کي ڌوئي، سو ساچي درگاهہ ۾ پنهنجي پت وڃائي ٿو.

(۳) مائِيا کارڻِ، کريءِ اُپاءِ
کبہُ نہ گهالئيءِ، سيڌا پاءِ

ارٿ:- مايا جي واسطي سوين جتن ڪري ٿو ۽ ڪڏهين بہ اهڙو سڌو پير نہ ٿو ڪمائي يا رکي - يعني شُڀ ڪرم نٿو ڪري (جنهن ڪري اَمولڪ حياتي وِرٿ وڃائي ٿو).

جِنِ کیتا، تِسُ چیتِ نہ آوئيءِ
کوُڙي کوُڙِي، مُکہُ وَکاڻِيءِ

ارٿ:- جنهن هيءُ سارو پسارو ڪيو آهي تنهن کي چت ۾ نٿو رکي، ٻر ٻاهرين يا ڪوڙيءَ طرح مُکہ سان رام رام چوي ٿو. -ياوارٿ:- صاحب ساچي دل تي راضي ٿئي ٿو ۽ نہ زبان سان فقط ٻاهران چوڻ سان.

(۴) جِسنو، کرمُ کريءِ کرتارُ
سادُ سنگہ هوءِ، تِسُ بِئِوهارُ

ارٿ:- جنهن تي ٻريو ديا ڪري ٿو، تنهن جو سنتن سان وهنوار ٿئي ٿو- يعني هو انهن سان ملي، سچ جو سودو ڪري ٿو.

هرِ نامِ بِکتِ سِئُ، لاگا رنگُ
کہُ نانک، تِسُ جنُ نهِي پتنگُ.

ارٿ:- گورو صاحب فرمائين ٿا تہ جنهن جو هري نام ۽ ڀڳتيءَ سان ٻريم لڳو آهي، تنهن کي ڪڏهين بہ ڪو وگهن نٿو لڳي. [رنگ = ٻريم. پتنگ = وگهن.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਫਿਟਕੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਝੂਠਾ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮੈਲਾ ਆਚਾਰੁ ॥ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਨਿੰਦਕੁ ਮੁਆ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਨਾਲਿ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰਿ ਜਨ ਰਾਖੇ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਸਿਰਿ ਕੜਕਿਓ ਕਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਕਹਿਆ ਕੋਇ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਨਿੰਦਕ ਝੂਠ ਬੋਲਿ ਪਛੁਤਾਨੇ ॥ ਹਾਥ ਪਛੋਰਹਿ ਸਿਰੁ ਧਰਨਿ ਲਗਾਹਿ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਦਈ ਛੋਡੈ ਨਾਹਿ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਕਿਛੁ ਬੁਰਾ ਨ ਮਾਗੈ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਲਾਗੈ ਦੁਖ ਸਾਂਗੈ ॥ ਬਗੁਲੇ ਜਿਉ ਰਹਿਆ ਪੰਖ ਪਸਾਰਿ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਕਢਿਆ ਬੀਚਾਰਿ ॥੩॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕਰਤਾ ਸੋਇ ॥ ਹਰਿ ਜਨੁ ਕਰੈ ਸੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਇ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਸਾਚਾ ਦਰਬਾਰਿ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਹਿਆ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ੪੧ ॥ ੫੪ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٤)

اُتانڪاڻ اڪبر بادشاھ ١٦٠٥ع ۾ چالاڻو ڪيو ۽ سندس گادي تي سندس پٽ جهانگير بادشاھ ٿيو. پرٿيچند جهانگير وٽ ويو. وزيرن کي رشوتون ڏيئي ساڻ پيريائين جهانگير کي راضي ڪيو هئائين، پر جڏهين گادي ملڻ لاءِ چيائين تڏهين بادشاھ ويچار ڪري چيس ته تنهنجو ڀيءُ ائين ڪري ويو آهي. اسين حالي ڪجهه به نه ڪنداسون. پوءِ کيس دربار مان ڪڍائي ڪڍيائين. ڪجهه وقت کان پوءِ صلهي خان ۽ چندوءَ گڏجي، جهانگير کي گرو صاحب جي برخلاف چيڙيو. صلهي خان بادشاھ کي چيو ته پنجاب جي ڏل، مونکان سواءِ وصول ٿي نه سگهندي، تنهنڪري مونکي موڪل ملي ته مان وصول ڪري آڻيان. پرمٿڙئي

بادشاهه حڪم ڏنو ته "تون بلاشڪ لشڪر وٺي وڃ ۽ ڊل اُڳاڙي جلد هيڏانهن اچ."

صلهي خان پرٿيچند سان ڪوٺي گرام ۾ اچي گڏيو. اُتي ٻنهي ڄڻن گورو صاحبن جي برخلاف ڪئين سٿون سٿيون. سري گورو ارجن ديو جن کي ڪن سِکن اچي ٻڌايو ته "ستگورو، سچا پاتشاهه! صلهي خان وڏو لشڪر وٺي پنجاب ديس ۾ اچي سهڙيو آهي. هو چوي ٿو ته مان صاحبن کي ڏسي وٺندس. اوهين ديا پالي ڪنهن ٻئي پاسي نڪري هلو، متان ڪا خرابي نه ٿي پوي." صاحبن فرمايو ته "پيارا، اوهين وياڪل نه ٿيو. ڌيرج ڌاريو ۽ نسچو رکو. ستگورو اسانجي رکيا ڪندو ۽ صلهي خان تي اهڙي آفت اچي ڪڙڪندي، جو هو اسان ڏانهن پهچي نه سگهندو." هو ڏانهن پرٿيچند صلهي خان کي چيو ته "سائين! اوهانجي مهرباني سان مون پنهنجي ڳوٺ ۾ عمدا مڪان ٺهرايا آهن. اوهين هاڻي اُهي ڏسندا ته مان بلڪل خوش ٿيندس." صلهي خان اُگهاڙي تلوار ڪري گهوڙي تي چڙهي، پرٿيچند سان گڏ جاين ۽ سرن جا ڪورا ڏسڻ ويو ۽ چوڻ لڳو ته "جيسين هن تلوار سان صاحبن کي نه ماريندس، تيسين مونکي آرام نه ايندو." اُتي ڇا ٿيو جو صلهي خان جي گهوڙي جو سنب، هڪ ڪاٺيءَ تي اچي ويو ۽ هو سوُر سان ڦٽڪي ترا ڪَٽڻ لڳو ۽ يڪدم گهوڙو ۽ سوار ٻئي وڃي تتل ڪوري ۾ داخل ٿيا ۽ پچي مئا. تراره جا صلهي خان صاحبن جي مارڻ لاءِ ڪڍي هئي، سا سندس ئي سيني ۾ وڃي لڳي. جلدئي ڪن سِکن صاحبن کي اها خبر اچي ٻڌائي، جنهن تي صاحبن هيٺيون شبد اُچاريو:-

بلاول محلا پنجوان شبد (۱۰۴)

سُلهي تي نارائڻ راکہ

سُلهي کا هات ڪهي نہ پهچي،

سلهي هوءِ مؤنا ناپاڪ (اِڪ رهاءُ)

(۱) ڪاڍ ڪُناٰر خصم سر ڪاٽيا، ڪن مهر هوءِ گيٿا هي خاڪ

منداچتوت، چتوت پهچيا، جن رچيا تن ديا ڌاڪ

(۲) پُتر ميت ڌن ڪڇو نہ رهيو،

سن چوڏ گيٿا سڀ ڀائي ساڪ

ڪهہ نانڪ تس پرڀ بلهاري،

جن جن کا ڪينو پوُرن واڪ.

تات پرج

سلهي کان اسانکي نارائڻ رکي ورتو. سلهيءَ جو وس ڪين هلي سگهيو ۽ هو ناپاڪ ٿي مئو (يعني سندس مذهب هي ابتڙ باهہ ۾ سڙي مئو). پرميشور ڪال روپي ڪناري ڪڍي، هن جو سر وڍيو ۽ هو سڙي خاڪ ٿي ويو. هو جيڪو بُرائيءَ جا خيال ڪندي ڪندي پچي مئو. جنهن ايشور پيدا ڪيو هوس تنهن ئي ڌڪ هڻي ماريس. پٽ، مائٽ، ڌن ڪي نہ ڪم نہ آيس ۽ ڀائر ۽ سنبنڌي بہ ڇڏي ويس. گورو صاحب جن فرمائين ٿا تہ "مان انهيءَ پرڀوءَ تان بلهار وڃان، جنهن مون داس جو وچن پورو ڪيو."

گورو صاحب اُن واقعہ نندڪن باهب هي شبد پڻ اُچاريو-

(۱) نندڪ ڪُم، ڦٽڪي سنسارُ

نندڪ ڪا، جهوُٺا بيُهارُ

اوهيڏيو- نندڪ لي سارو سنسار لعنت وجهي ٿو ۽ هندو وهنوار جوٺو آهي.

نِندڪ ڪا، ميلا آچارُ
داسُ آپني، ڪَڙُ راکنهارُ

ارٿ:- نندڪ جي رهڻي ڪهڻي خراب آهي. ايشور پنهنجي داس کي رکي وٺي ٿو. [آچار = رهڻي ڪهڻي. ميلا = خراب.]

نِندڪُ مُئا، نِندڪ ڪي نالِ
پاربرهم پرميسرِ جن راکي،
نِندڪ ڪي سِرِ ڪڙڪيو ڪالُ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- نندڪ نه مري ٿو پر جو اُن سان سنگ ڪري ٿو، سو به مري ٿو. پاربرهم، پنهنجي داس کي ته هٿ ڏيئي رکي وٺي ٿو، پر نندڪ جي سر تي ڪال سوار رهي ٿو.

(۲) نِندڪ ڪا ڪهِئا، ڪوءِ نه مانيءِ
نِندڪ، جهوُٺ بول پڇتانيءِ

ارٿ:- نندڪ جو چيو ڪير به نه ٿو مڃي. نندڪ ڪوڙ بولي بولي، (انت ۾) دکي ٿي پڇتائي ٿو. [مانيءِ = مڃي ٿو.]

هاٿ پڇور رهِ، سِرُ ڌرنِ لگاهِ
نِندڪ ڪَءُ، دئي ڇوڏي ناهِ

ارٿ:- نندڪ هٿ مروڙي يا مهٽي ٿو ۽ پنهنجو سر ڌرتيءَ سان هڻي ٿو يعني افسوس ڪري ٿو. پرڪاشوان پرماتما نندڪ کي نٿو ڇڏي. [پڇورهِ = مهٽي ٿو. ڌرن لگاءِ = ڌرتيءَ سان هڻي ٿو. دئي = پرڪاشوان پرماتما.]

(۳) هرِ ڪا داسُ، ڪڇُ بُرا نه ماڱيءِ
نِندڪ ڪَءُ، لاڳيءِ دُکُ سانگيءِ

ارٿ:- هريءَ جو داس، ڪنهن سان نه ڪو ماڻهو ٻُڌو نه ٿو چاهي.
لنڊڪ جي سنگتين يا سالڪن کي نه ڊڪ لڳي ٿي. (سو ارٿ)
لنڊڪ کي تيزي يا تلوار جا ڌڪ لڳن ٿا. [سالڪيءَ= (١) ساٿي
(٢) سڄڻ.]

ٻڪاسي جڳ رچنا، ٻئڪر پسار
مڪر تي ٻولنا، ڏانڪ ڪيڏا ٻيچار

ارٿ:- ٻگر ٻگي جيئن ڪنب ڪولي، ڪڪ ننگر ٻي ٻهوندو آهي، ۽ جڏهن مڇيءَ کي ڏسندو آهي ته هڪدم انکي جهٽ هٿي ڪانئي جڏهن ڏسندو آهي، تيئن پرليچند نه پاکنڊ ڪيو ويٺو هو، ۽ جڏهن پرليچند پنهنجي مُک سان، جهانگير کي چيو ته گادي وٺي ڏيو ته ڏهين جهانگير بادشاهه، وچار ڪري ڪيس دربار کان ڪڍي ڇڏيو.

(٤) انترجامي ڪرتا سوءِ
هر جن ڪري، س ٻهچل هوءِ

ارٿ:- هري انترجامي ۽ ڪرتار، جنهن هري جن کي ٻهچل ڪري آ، سو ٿئي ٿو.

هر ڪا داس، ساچا دربار
جن نانڪ ڪهنا، تت بيچار.

ارٿ:- گورو صاحب وينتي ڪري چون ٿا ته "اسان اهو تت وچاريو آهي ته هريءَ جو داس درگاهه ۾ سچو ٿئي ٿو."

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਧਨੁ ਤਿਸਕੀ ਰਾਸਿ ॥ ਸੋਈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥ ਕੋਟਿ ਬਾਰ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰ ॥ ੧ ॥ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਪੁਨੀਤ ਕਰੀ ॥ ਮਨ ਕੇ ਬਿਕਾਰ ਮਿਟਹਿ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਹਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਕੈ ਗ੍ਰਿਹ

ਮਹਿ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥ ਜਾਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨਹਾਰ ॥ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਭਗਤਨ ਆਧਾਰ ॥ ੨ ॥ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਸਗਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਹਿ ਭਗਤ ਗੁਣ ਤਾਸ ॥ ਜਾਕੀ ਸੇਵ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਇ ॥ ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਇ ॥ ੩ ॥ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਦਇਆ ਸੰਤੋਖੁ ॥ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਇਹੁ ਥੋਕੁ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਜੈ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਾਨਕ ਨਿਤ ਧਿਆਇ ॥ ੪ ॥ ੪੨ ॥ ੫੫ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان شبد (٥٥)

پربوءَ جي شيوا آجائي نه ٿي وڃي

(ا) ڏهءَ ڪر جوڙ، ڪرؤن ارداس
جيءُ پنڊ ڌن، تسڪي راس

ارٿ:- هي سوامي! مان ٻئي هٿ ٻڌي! ارداس ٿو ڪريان ته هيءُ جيو، سرير ۽ ڌن تنهنجي ئي راس يا پونجي آهي.
[دهءَ ڪر = ٻئي هٿ.]

سوئي ميرا سُامي، ڪرڻي هار
ڪوٽ بار، جائي بلهار

ارٿ:- جو منهنجو سوامي ۽ ڪندڙ آهي، تنهن تان مان ڪروڙين ڀيرا قربان وڃان ٿو.

سادُو ڌوڙ، پنيت ڪري
من ڪي بڪار مٽهه پربھ سمرت،
جنم جنم ڪي ميل هري (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- سادن جي ڌوڙ پوتر ڪري ٿي. پربوءَ سمرڻ جي سمرڻ سان من جا وڪار ناس ٿين ٿا ۽ جنم جنم جي ميل به دور ٿي وڃي ٿي. [پنيت = پوتر. هري = دور ٿي وڃي ٿي.]

سڀ تي، وڏو سمرٿ گرو ديو
سڀ سک پائي، تسڪي سيو (رهاءُ)

ارٿ:- گرو ديو سڀ کان وڏو ۽ سمرٿ آهي. هن جي سيوا ڪرڻ سان سڀ سک پراپت ٿين ٿا.

(٢) جاڪا ڪينا، سڀ ڪڇ هوءِ
تسڪا امر، نه ميٽي ڪوءِ

ارٿ:- جنهن پرميشور جي ڪرڻ سان سڀ ڪجهه ٿئي ٿو، تنهن جو حڪم ڪير به نه ٿو ٽاري سگهي.

پاربرهم پرميسر، انوپ
سڦل مورت، گر تسڪا روپ

ارٿ:- پار برهم پرميشور اپما رهت آهي ۽ سندس مورت به سڦل آهي. گرو ئي ان ايشور جو روپ آهي. [انوپ = اپما رهت.]

(٣) جاڪي انتر، بسي هر نام
جو جو پيکي، سو برهم گيان

ارٿ:- گرو جي اندر هري جو نام وسي ٿو ۽ جيڪي جيڪي ڏسن ٿا، سو گيان جي ڪري برهمر ئي کين نظر اچي ٿو - يعني پرماتما کي هر هنڌ حاضر ڏسن ٿا.

بيس بسئي، جاڪي من پرگاس
تس جن ڪئي، پاربرهم ڪا نواس

ارٿ:- ويهه ويسا يعني سورهان آنا يا ٺيڪ ٺيڪ طرح، جنهن جي من ۾ گيان جو سوجهرو آهي، ان جي من ۾ ئي پار برهم جو نواس آهي. يعني پار برهم ان جي من ۾ وسي ٿو.

(۴) تِسُ گُرَ کئُ، سَدَ کَري نمسکار
تِسُ گُرَ کئُ، سَدَ جاءُ ٻَلِهار

ارٿ:- اهڙي گوروءَ کي منهنجو سدئي نمسڪار آهي ۽ اهڙي گوروءَ تان مان هميشه قربان وڃان ٿو.

سَتِگُرَ کي چَرنَ، ڌوءِ ڌوءِ پيوا
گُرَ نانڪَ، جَپِ جَپِ سَدَ جيوا.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب جن فرمائين ٿا ته "مان ستگوروءَ جا چرن ڌوئي ڌوئي پيئان ٿو ۽ گورن جي ٻاڻي جپي، جپي جيئان ٿو."

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪਰਤਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਵਨ ਗੁਨ ਗਨੀ ॥ ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਬਹੁ ਤਰੰਗ ਸਰਬ ਕੋ ਧਨੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਨਿਕ ਗਿਆਨ ਅਨਿਕ ਧਿਆਨ ਅਨਿਕ ਜਾਪ ਜਾਪ ਤਾਪ ॥ ਅਨਿਕ ਗੁਨਿਤ ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ ਅਨਿਕ ਧਾਰ ਮੁਨੀ ॥ ੧ ॥ ਅਨਿਕ ਨਾਦ ਅਨਿਕ ਬਾਜ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਅਨਿਕ ਸ੍ਵਾਦ ਅਨਿਕ ਦੋਖ ਅਨਿਕ ਰੋਗ ਮਿਟਹਿ ਜਸ ਸੁਨੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸੇਵ ਅਪਾਰ ਦੇਵ ਤਟਹ ਖਟਹ ਬਰਤ ਪੂਜਾ ਗਵਨ ਭਵਨ ਜਾਤ੍ਰ ਕਰਨ ਸਗਲ ਫਲ ਪੁਨੀ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੫੭ ॥ ੮ ॥ ੨੧ ॥ ੭ ॥ ੫੭ ॥ ੯੩ ॥

راڳ ڀيرؤ مَحلا پنجوان پڙتال گهر ٽيجا شبد (۵۷)

ايڪو انڪار ست گور پرساد

پرڀوءَ کي وينتي.

پَرَتِپالَ پرڀَ ڪِرپالَ، ڪَوَنَ گُنَ گَني
اَنِڪَ رَنگَ بهُ تَرنگَ، سَرَبَ ڪو ڌَني (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- ”هي پرتپال ڪرڻ وارا سمرٿ ۽ ڪرپال! مان تنهنجا ڪهڙا گڻ ڳايان؟ يعني تو ۾ بي انت گڻ آهن. اينڪ پرڪارن جا رنگ ۽ جيو جنت، جي تو پيدا ڪيا آهن، تن سڀني جو تون ئي ڏاتي آهين.“ [ٻهو رنگ = گهڻيون لهرون يعني جيو جنت.]

(۱) اَنِڪَ ڪَتَانَ اَنِڪَ ڏَانَ، اَنِڪَ جَاپَ جَاپَ تَاپَ
اَنِڪَ گُنِتَ ڏُنِتَ لَاتَ، اَنِڪَ ڏَارَ مُنِي

ارٿ:- اينڪ جيو گيان، ڌيان ۽ جاپ تاپ ڪن ٿا، اينڪ ڏن سان ڳائيندڙ آهن. اينڪ مهاسندر ڪبل ڪندڙ آهن ۽ اينڪ مُني آهن، جي ساڻيه ڌاريندڙ آهن. [للت = مهاسندر ڪبل ڪندڙ.]

اَنِڪَ نَادَ اَنِڪَ بَاجَ، نِمِکَ نِمِکَ اَنِڪَ سُوَادَ
اَنِڪَ دوکَ اَنِڪَ روگَ، مِٽَهِ جَسَ سُنِي

ارٿ:- اينڪ ناد ۽ باجا وڄائيندڙ آهن، اينڪ جيو نِمِکَ نِمِکَ = گهڙي گهڙي ۾ اينڪ سواد وٺندڙ آهن. اينڪ دک ۽ روگ، تنهنجي جس ٻڌڻ سان مٽجي وڃن ٿا.

نَانَڪَ سيوَ آپَارَ ديوَ، تَتَهَ کتهَ پرتَ پُوجَا
گونَ ٻونَ جاترَ ڪَرنَ، سَڪَلَ ڦَلَ پُني.

ارٿ:- سري گورو ارجن صاحب فرمائين ٿا ته ”اپار ديو پرماتما جي سيوا ڪرڻ سان، تيرٿن جي ڪناري تي وهڻ جا ڦل، ڇهن شاسترن جي پڙهڻ جا ڦل، ورتن ۽ پوڄائن جا ڦل، چوڏهن ئي لوڪن جي گهمڻ يا سير ڪرڻ جا ڦل، ياترائن يا تيرٿن ڪرڻ جا ڦل ۽ ٻين سڀني ڦلن جا ڦل حاصل ٿين ٿا. [تتهه = ڪنارن جا. کتهه = ڇهن شاسترن جا. گون = سير ڪرڻ. ڀون = لوڪ. جاتر = ياترائون.]

ਭੈਰਉ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਆਤਮ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਾਮ ਮਹਿ ਆਤਮੁ ਚੀਨਸਿ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਾ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀ ਦੁਖ ਕਾਟੈ ਹਉ ਮਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਨਾਨਕ

ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਬੁਰੇ ॥ ਜਹ ਦੇਖਾਂ ਤਹ ਏਕਾ ਬੇਦਨ ਆਪੇ ਬਖਸੈ ਸਬਦਿ ਧੁਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਪਰਖਣਹਾਰੈ ਬਹੁਰਿ ਸੂਲਾਕੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਭਈ ਗੁਰ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥੨॥ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਰੋਗੀ ਰੋਗੀ ਧਰਤਿ ਸਭੋਗੀ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਮਾਇਆ ਦੇਹ ਸਿ ਰੋਗੀ ਰੋਗੀ ਕੁਟੰਬ ਸੰਜੋਗੀ ॥ ੩ ॥ ਰੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਸ ਰੁਦ੍ਰਾ ਰੋਗੀ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੀਨਿ ਭਏ ਸੇ ਮੁਕਤੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥ ੪ ॥ ਰੋਗੀ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ ਸ ਨਦੀਆ ਖੰਡ ਪਤਾਲ ਸਿ ਰੋਗਿ ਭਰੇ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਿ ਸਾਚਿ ਸੁਹੇਲੇ ਸਰਬੀ ਥਾਈ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥ ੫ ॥ ਰੋਗੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਨਾਨਾ ਹਠੀ ਅਨੇਕਾ ॥ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਰਹਿ ਕਹ ਬਪੁਰੇ ਨਹ ਬੂਝਹ ਇਕ ਏਕਾ ॥੬॥ ਮਿਠ ਰਸੁ ਖਾਇ ਸੁ ਰੋਗਿ ਭਰੀਜੈ ਕੰਦ ਮੂਲਿ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ॥ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਚਲਹਿ ਅਨ ਮਾਰਗਿ ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਪਛੁਤਾਹੀ ॥ ੭ ॥ ਤੀਰਥਿ ਭਰਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਛੂਟਸਿ ਪੜਿਆ ਬਾਦੁ ਬਿਬਾਦੁ ਭਇਆ ॥ ਦੁਬਿਧਾ ਰੋਗੁ ਸੁ ਅਧਿਕ ਵਡੇਰਾ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮੁਹਤਾਜੁ ਭਇਆ ॥ ੮ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੈ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਤਿਸੁ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਨ ਅਨਦਿਨੁ ਨਿਰਮਲ ਜਿਨ ਕਉ ਕਰਮਿ ਨੀਸਾਣੁ ਪਇਆ ॥੯॥੧॥

ڀيرؤ آشٽپديئا محلا پهلا گهر دوجا

اڪو انڪار ست گور پرساد

سڀ روڳي آهن

(١) آتم مهِ رامُ، رام مهِ آتمُ، چينس گور ويچارا

انمرت ٻاڻي، شبدِ پڇاڻي، دُکَ ڪاٽي هئُ مارا

ارٿ:- آتما ۾ رام ۽ رام ۾ آتما اولين ٿئي ٿي، مگر آتما کي گورن جي ويچار سان سڃاڻڻ يا سمجهڻ گهرجي ته پرماتما جو روپ آهي. جڏهين پرماتما جي نالي واري امرت ٻاڻي، گوروءَ جي اپديش دوارا پڇاڻجي ٿي، تڏهين اهنڪار مري وڃي ٿو ۽ دک ڪٽجي وڃن ٿا.

ناڪ ڏؤميءِ روڳ بري

جيا ڏيکا تهه ايڪا بيدن، آپي بخشي شبد ڏري

(اک رهاؤ)

اوٿ:- گورو صاحب فرمائن ٿا ته هؤميءِ جو روڳ ٻرو آهي. جيڏانهن ڏسان ٿو تيڏانهن هڪڙي ئي هڪڙي پيڙا لڳي پيئي آهي، مگر جڏهن پرم پرماتما اصل کان بخشش ڪري ٿو، تڏهين اها ويدن يا پيڙا لهندي. [بيدن = ويدن، پيڙا. شبد = پرم پرماتما. ڏري = ڏر کان يا اصل کان.]

(٢) آپي پرکي پرکڻ هاري، بهر سؤلاڪ نه هوئي

جن ڪئُ نڌر پئي گور ميلي، پرپ پاڻا سچهه سوئي

اوٿ:- جڏهين پرڀو پاڻ پرکي شُڌ ڪري ٿو، تڏهين ڪو به دک انسان کي نه ٿيندو. جنهن تي نظر ڪري وڏو پرڀو ملائي ٿو، تنهن کي سچ پرماتما وڻي ٿو. [سؤلاڪ = سوراخ يعني دک.]

(٣) پؤڻ پاڻي بيسنتر روڳي، روڳي ڌرتي سڀؤڪي

مات پتا مائئا ديهه سه روڳي، روڳي ڪٽنب سنجوڳي

اوٿ:- هوا پاڻي ۽ باهه سڀ روڳي آهن جو نه ڪيترا جيوڙا منجهن مرن ٿا. سڄي ڌرتي سهت ڀوڳن جي يعني پداوئن سوڌي روڳي آهي. ماتا، پتا، سوروي مايا روڳي آهي ۽ اها ديهه به روڳي آهي ۽ ڪٽنب جو سنجوڳ يا ميلاپ به روڳي آهي. [سڀوڳي = سڄي. سه = اها. سنجوڳي = ميلاپ.]

(٤) روڳي برهما بسن س رُدرا، روڳي سڪل سنسارا

هر پد چين پئي سي مُڪتي، گور ڪا شبد ويچارا

اوٿ:- برهما به روڳي آهي (جو بهمڻي پنوڄ جي پليان پيو). وشنو به شؤ مهراج سوڌو روڳي آهي ۽ سارو سنسار ئي روڳي آهي.

جن پريمي سنتن هري پد سڃاتو آهي، سي ئي مڪت ٿيا آهن،
ڇو جو هنن گورن جي شبد جو ويچار ڪيو آهي. [س = سهت.]

(۵) روڳي سات سمند سن نديئا، کنڊ پتال سن روڳ ڀري
هري لوڪ سن ساچ سُهيلي، سربي ٿائي ندر ڪري

ارٿ:- ست ئي سمنڊ، (سَ) سهت يا ساڻ ندين جي، روڳي آهن ۽ نوکنڊ ۽ پاتال به روڳ سان ڀريل آهن، مگر هري۽ جا لوڪ يعني سچا سنت ئي سُکي آهن ڇو ته سڀني ٿانون ۾ پرماتما کي نظر ڪري ڏسن ٿا يعني سرو وياپڪ سمجهن ٿا.

(۶) روڳي کٽ درسن ڀيکر ڌاري، نانا هٺي آنيڪا
بيد ڪتيب ڪره ڪهه بپري، نهه ٻوجهه ايڪ ايڪا

ارٿ:- ڇهن درشنن جي ڀيک وارا، انيڪ قسمن جا هٺي ۽ روڳي آهن. ويدن ڪتيبن ۾ ته هڪ پرماتما لکيل آهي، پر ويچارا جيو هڪ پرماتما کي نه ٿا سمجهن ته پوءِ ويد ڪتيب ڇا ڪندا؟ يعني انهي ۾ سندن ڏوهه ڪين آهي.

(۷) مٺ رس کاءِ سُ روڳ ڀريجئي، کند مول سک ناهي
نام وسار چلهه آن مارگ، انت ڪال پڇتاهي

ارٿ:- جيڪي مٺا مٺا رس کائين ٿا، سي روڳ سان ڀرجن ٿا ۽ جي جهنگ ۾ وڃي فقط قل قول تي گذارين ٿا، انهن کي به سچو سُک ڪونهي ڇو ته من وس نه اٿن. جيڪي نام وساري اُبتي مارگ تي هلن ٿا، سي انت ويلي پڇتائيندا. [کند مول = قل قول.]

(۸) تيرٿ ڀرمئي روگ نه ڇوٽس، پڙيا باد بباد ڀئيا
دبدا روگ سُ ادڪ وڏيرا، مائيا ڪا محتاج ڀئيا

ارٿ:- تيرٿن تي ڀٽڪڻ سان روڳ نٿو ڇٽي؛ اهڙن ماڻهن جو پڙهڻ وترت آهي. انهي۽ پڙهڻ ڪري جهڳڙا ڪن ٿا. هننکي دبدا جو وڏو روڳ لڳي تو ۽ مايا جي اڌين رهن ٿا.

(۹) گور مکھ ساچا سبد سلاہی، من ساچا تس دو کر گیتا
نانک تر جن آکھدے نرمل، جن کنھ کرم لکھیا ہتا۔

ارتھ:- جیہی گورمکھ سچی شبد کی ساراہن لیا، انہی من مان سچو واہگورو، دے بڈا (بانی) کیدی جگدی او۔ سری گورو نانک صاحب جی فرماتیں تا کہ جن لی پرمالما جو کرم = مہر پرگھٹ ہوئی آوی، سی لی پرمالما جی کرپا سان ڈیہوں واسے نرمل نہن تا۔

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਇਕੁ ਚਲਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥ ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥ ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝਾਇਆ ॥ ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ॥੧॥ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨੁ ॥ ਹਉ ਕਬਹੁ ਨ ਛੋਡਉ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਪੜਣ ਪਠਾਇਆ ॥ ਲੈ ਪਾਟੀ ਪਾਧੇ ਕੈ ਆਇਆ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਹ ਪੜਉ ਅਚਾਰ ॥ ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਿ ਦੇਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ੨ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ਮਾਇ ॥ ਪਰਵਿਰਤਿ ਨ ਪੜਹੁ ਰਹੀ ਸਮਝਾਇ ॥ ਨਿਰਭਉ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥ ਜੇ ਹਰਿ ਛੋਡਉ ਤਉ ਕੁਲਿ ਲਾਗੈ ਗਾਲਿ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਸਭਿ ਚਾਟੜੇ ਵਿਗਾਰੇ ॥ ਹਮਾਰਾ ਕਹਿਆ ਨ ਸੁਣੈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥ ਸਭ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਕਾ ਕਿਛੁ ਨ ਵਸਾਈ ॥੪॥ ਸੰਡੈ ਮਰਕੈ ਕੀਈ ਪੂਕਾਰ ॥ ਸਭੇ ਦੈਤ ਰਹੇ ਝਖ ਮਾਰਿ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਸੋਈ ॥ ਕੀਤੇ ਕੈ ਕਹਿਐ ਕਿਆ ਹੋਈ ॥ ੫ ॥ ਕਿਰਤ ਸੰਜੋਗੀ ਦੈਤ ਰਾਜੁ ਚਲਾਇਆ ॥ ਹਰਿ ਨ ਬੂਝੈ ਤਿਨਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਰਚਾਇਆ ॥ ਅੰਧਾ ਨ ਬੂਝੈ ਕਾਲੁ ਨੇੜੈ ਆਇਆ

॥ ੬ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਕੋਠੇ ਵਿਚਿ ਰਾਖਿਆ ਬਾਰਿ ਦੀਆ ਤਾਲਾ ॥ ਨਿਰਭਉ ਬਾਲਕੁ ਮੂਲਿ ਨ ਡਰਈ ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥ ਕੀਤਾ ਹੋਵੈ ਸਰੀਕੀ ਕਰੈ ਅਨਹੋਦਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ ॥ ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਆਇ ਪਹੁਤਾ ਜਨ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਰਚਾਇਆ ॥ ੭ ॥ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿਉ ਗੁਰਜ ਉਠਾਈ ॥ ਕਹਾਂ ਤੁਮਾਰਾ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ॥ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥ ੮ ॥ ਥੰਮੁ ਉਪਾੜਿ ਹਰਿ ਆਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਅਹੰਕਾਰੀ ਦੈਤੁ ਮਾਰਿ ਪਚਾਇਆ ॥ ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ॥ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥੯॥ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਮੋਹੁ ਉਪਾਇਆ ॥ ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੈ ਕਾਰਜਿ ਹਰਿ ਆਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਭਗਤਾ ਕਾ ਬੋਲੁ ਆਗੈ ਆਇਆ ॥ ੧੦ ॥ ਦੇਵ ਕੁਲੀ ਲਖਿਮੀ ਕਉ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰੁ ॥ ਮਾਤਾ ਨਰਸਿੰਘ ਕਾ ਰੂਪੁ ਨਿਵਾਰੁ ॥ ਲਖਿਮੀ ਭਉ ਕਰੈ ਨ ਸਾਕੈ ਜਾਇ ॥ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਜਨੁ ਚਰਣੀ ਲਾਗਾ ਆਇ ॥੧੧॥ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥ ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਝੂਠੀ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥ ਲੋਭੀ ਨਰ ਰਹੇ ਲਪਟਾਇ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥ ੧੨ ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਭੁਕੋ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥ ਭਗਤਾ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ॥ ਕਰਤੈ ਅਪਣਾ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ੧੩ ॥ ੧ ॥

ڀيرؤ محلا ٽيڄا گهر دوجا اشٽپدي (1)

ايڪو انڪار ستگور پرساد

پرهلاد ڀڳت جي ساکي.

برهما کي چار پٽ سنڪ، سنندن، سناتن ۽ سنت ڪمار
نالي هئا. اُهي وڏا گياني ۽ مهاتما هئا. جڏهين سنندن آورجا
پنهنجن پيءُ ودهين جي هٿي، تڏهين وُڪنٺ ڏانهن
وڃڻ جي اجازت هئي. جڏهن اُن استان جي پهرئين دروازي وٽ

ڀيتا ته جيئن ۽ وڃي ناليءَ دنارپالن هنن کي اندر وڃڻ کان روڪيو. تنهن تي اُهي دربانن کي چوڻ لڳا ته ”پاپي! توهان کي خبر آهي ته هن پوتر استان تي فقط اُهي ئي اچي سگهن ٿا، جن جي آتما پوتر آهي. پوءِ اوهين اسان کي ڪيئن اندر وڃڻ کان روڪ ٿا ڪريو؟ توهان جهڙي هن حالت مان ظاهر آهي ته اوهان جي آتما پوتر نه آهي ۽ توهين ديوي پوتر استان جي دنارپال ٿيڻ جا لائق نه آهيو. اسين اوهانکي سراپ ٿا ڏيون ته توهانکي مرت لوڪ ۾ ٽي ڀيرا جنم وٺڻو پوندو.“ انهيءَ سراپ جي ڪري، جيئن ۽ وجيءَ ڪوڙي جنم ۾ هرناڪس ۽ هرڻيه ڪشپ ٿيا.

هرناڪس جو جنم دئتن جي ڪُل ۾ ٿيو. هن جي دل ۾ منشا اُٿين ٿي ته ٽيئي لوڪ پنهنجي وس ڪريان، سدائين سنهنجي جواني اوستا قائم رهي ۽ موت جي ڇنبي کان ڇٽل رهان. انهيءَ مراد حاصل ڪرڻ لاءِ هن ڏک ڪٺن تپ ڪيو، جنهن تي برهما پرسن ٿي هنکي درشن ڏيئي چيو ته ”جيڪو ور گهرڻو تجيئي، سو گهر.“ هرناڪس چيو ته ”مهراج، اهو ور ڏيو ته تنهين لوڪن جو راجا ٿيان؛ نڪي ديوتا نڪي دئت، نڪي منش نڪي مرون مارې سگهن؛ نه ڏينهن جو مران ۽ نه رات جو؛ نه هٿيار سان مران نه تير سان؛ نه گهر جي اندر مران، نه ٻاهر مران؛ ڪوبه لڙائيءَ ۾ مون سان برابري ڪري نه سگهي.“ برهما ”تٿا استو“ (ائين ٿيندو) چئي انتردان ٿي ويو.

انهيءَ ور پائڻ کان پوءِ، هرناڪس تنهين لوڪن تي راڄ ڪرڻ لڳو ۽ پاڻ کي امر سمجهي، ديوتائن ۽ منکن کي

دکر ڏيڻ لڳو. ائين پيو چوندو هو ته ”راجائي منهنجي،
طائوسي تخت تي مان براجمان! مونکي مڃيو، مونکي
پوڄيو مون کانسواءِ ٻيو کو ڀڳوان نه آهي، پوءِ پوڄا ٻئي
ڪنهنجي ٿا ڪريو؟ مان اوهانکي دشمن کان بچائيندس،
تنهنڪري منهنجي ئي پوڄا ڪريو.“

جيڪڏهن ڪنهن هن جو اهو چوڻ نٿي مڃيو ته هنکي
ڏاڍا ڪشٽ ٿي ڏنائين، جنهنڪري سڀ کانئس ڀيا
ڪنبندا هئا. طاقت ۾ ساڻس کو به مٿ پئي نه سگهندو
هو. ويد شاستر ڦاڙي ڇڏيائين ۽ برهمڻن جو کوس ڪرايائين.
ويچارا ڌرمي ماڻهو ٻيو کو چارو نه ڏسي، جهلن ۽ غارن ۾
وڃي لڪندا هئا ۽ اُتي لڪي ڇپي ڀڳون ياد ڪندا هئا. اها
حالت ڏسي ديوتائون برهما وٽ دانهين تي وِيا. برهما هنن
کي دلاسو ڏنو ته جڏهين هرناڪس پنهنجي سپتر پرهلاد کي
ڪشٽ ڏيندو، تڏهين هو ناس ٿيندو. شاستر جا به واڪيه
آهن ته ”جڏهين جڏهين ڌرم جي هاڃي ٿئي ٿي ۽ اڌرم
زور وٺي ٿو، تڏهين پاپين کي ناس ڪرڻ لاءِ ۽ ڌرم استاپن
ڪرڻ لاءِ، ڀڳوان جُڳ جُڳ ۾ جنم وٺي ٿو.“

هرناڪس کي چار پٽ هئا، جن مان ڏکڙو پرهلاد
هو. پرهلاد ننڍي هوندي کان ئي پرماتما جا گڻ ڳائيندو هو.
سدائين هري، ڪرشن، نارائڻ، واسديو ۽ گوبند اهي نالا
وٺي، ڀڳوان کي ڌيائيندو هو ۽ موج ۾ اچي نچندو هو.

جڏهين پرهلاد کي پاٺشالا ۾ موڪلڻ جو وقت آيو
تڏهين پڻس پنهنجن ٻين پٽن سان گڏ، هن کي به پاڙهڻ
لاءِ پاٺشالا ۾ موڪليو. سندن وديا گورو ”سنڊي مرڪي“

کي تاڪيد ڪري ڇڏيائين ته ”هنن کي سڀ علم ۽ پسو
ڪجهاءِ. پر ڏسجاءِ ته ڪڏهين ڀل چوڪ ۾ به ڀڳوان جو
نالو نه وٺن. منهنجي حڪم پٺاندڙ نه هلندين تہ جيئرو نه
ڇڏيندو سانءِ.“

پنڊت شروعات کان ئي هنن جي پاڙهڻ جو چڱو سعيو
ڪيو. ٻارئي راجڪمار ڏاڍا هوشيار ٿي پيا. ڪيترا ڀيا ته
ڇوڪرا راجڪمارن سان گڏجي سکيا وٺندا هئا. پنڊت
ڇوڪرن کي سيکارڻ لڳو ته ”هرناڪس کان سواءِ ٻيو ڪو
ڀڳوان ڪونهي. هن کي ئي پوڄڻ کپي.“ جڏهين ڇوڪرن
کي ونڊڪائيءَ جو وقت ملندو هو يا پنڊت پنهنجي گهر
رسوئيءَ ۽ آرام لاءِ ويندو هو، تڏهين پرهلاد پنهنجن سنگتين
کي سمجهائيندو هو ته ”پرميشور هرهنڌ حاضر ناظر آهي. هو
سڀڪي ڄاڻي ۽ ڏسي ٿو. هن ئي اسانکي پيدا ڪيو آهي ۽
اسين سندس ٻالڪ آهيون. هو اسانکي ڏاڍو پيار ڪري ٿو.
اسانجو ڌرم آهي ته هنجي ئي شيوا ڪريون. پوڄڻ جوڳيه
هڪڙو هري پرماتمائي آهي. هو ساري سرشٽيءَ جو سرجڻهار
آهي. هن کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي به پوڄڻ نه گهرجي.“
اُن وقت پرهلاد ڇوڪرن کي شبد به سيکاريندو هو، جي
هو گڏجي مٺي سُر سان ڳائيندا هئا. پرهلاد اهڙي پريم سان
ڳائيندو هو، جو سڀ ڇوڪر مٿس آڪن ڇڪن هوندا هئا.
ونڊڪائيءَ جي وقت لاءِ ڇوڪرا اکيون ٻائي ويهندا هئا ۽
جڏهين اُهو وقت ٿيندو هو، تڏهين هري نام جي ڌُن ۾ لڳي
ويندا هئا ۽ اِئين ٿيا چوندا هئا ته:-

”رام ڌُن لاڳي، گوپال ڌُن لاڳي.“

هڪ ڏينهن ڇوڪرا شبد جي موج ۾ اهڙو ته مگن ٿي ويا، جو وقت جو ڪين ڪو سماءُ ڪونه رهيو؛ مٿان پنڊت سنڊ ۽ مرڪو به اچي سهڙيو. هو ڪجهه وقت لڪي بيهي شبد ٻڌڻ لڳو؛ پر پوءِ ڪاوڙ کي نه روڪي، پاٺشالا جي اندر گهڙي آيو؛ ۽ شوخيءَ سان ڇوڪرن کي چوڻ لڳو ته "نامرادو! اوهانکي ڇا ٿيو آهي؟ اوهان پنهنجي سِر تان آهو ڪنيو آهي ڇا، جو پرماتما جو نالو ٿا جپيو؟ سڀ کان وڏو آهي هرڻاڪس، تنهنجي ئي پوڄا ڪريو. هنکي جي خبر پيئي ته اوهان گوبند جا گيت ڳايا آهن، ته ڪُل اٿاري ڇڏيندو؛ منهنجو به سِر سلامت نه ڇڏيندو. مونکي ٻڌايو ته اوهان ۾ ڪهڙو ڪارو ڪيڙو آهي، جنهن سڀني ڇوڪرن کي ڪاري چٽ ڪيو آهي. مان اوهان کي تاڪيد ٿو ڪريان ته رام نام جو جپڻ ڇڏي ڏيو."

پنڊت جا اهي لفظ ٻڌي سڀ ڇوڪر ڊڄي ويا، پر پرهلاد بي ڊپو ٿي کيس چوڻ لڳو ته "سوامي! اوهين جو اسانکي موت جو ڊپ ٿا ڏيو، سو موت جي ڪري فقط هيءَ ديهه ناس ٿئي ٿي، پر آتما ناس نٿي ٿئي. ڪتين دفعا جيو جو جنم مرڻ ٿئي ٿو؛ سو جي مان مري ويس ته ڪهڙي پرواهه آهي؟ شل مان پرماتما جو مٺو نام سدا ڳائيندو رهان! پوءِ انهيءَ ڪري جي راجا مونکي ماريو، ته مونکي اُنجو ڪو خيال نه آهي." پڇاڙيءَ ۾ پرهلاد پنڊت کي چيو ته:—

"نهي ڇوڙؤن ري بابا رام نام
ميرو اؤر پڙهن سين نهي ڪام"

پنڊت نا اُميد ٿي، مٿي تي هٿ هڻي، ڏاڍي

افسوس ۾ چيو ته ”بس! قسمت منهنجي ٻُري آهي، جو ڇوڪري ٻوڏي سان پاڻ اٽڪيو اٿم. هاڻي ڇا ڪريان! راجا کي جي هن حال جي خبر پيئي، ته جيترو ڪين ڇڏيندو. تنهنڪري صلاح پڇڻ ڳالهه آهي، ته وڃي کيس اکيئي سمورو حال ٻڌائي ڇڏيان.“ پوءِ ٻئي راجا وٽ دانهين تي ويو ۽ چيائينس ته ”مهاراج! اوهان جي پٽ ودِيا جو ڳچ ابياس ڪيو آهي، پر اوهان جي ڳالهه آهي، جنهن پرهلاد سيٺ ڇوڪرا ڪاري ڇڏيا آهن. ٻئي والد ڪانيءَ جي وقت ۾ ڇوڪرن کان گوبند جا گيت ڳارائي. مان ڏنگي کيڏ ڪئي سمجهائي رهيو آهيان، پر ٻئي نٿو مڃي. سوامي! منهنجو ڪو اپراڌ نه آهي. اوهين بيشڪ کيس ڪهرائي سمجهايو.“

هرناڪس، سنڌي مرڪي کي چيو ته ”جلد منهنجي ڇنڊي پٽن کي مون وٽ وٺي اچ.“ ويچارو ڏجندو ڪنبندو پاڻسا! ۾ ويو ۽ ڇوڪرن کي وٺي، راجا وٽ حاضر ڪيائين. واٽ تي کين سمجهائيندو ويو ته ”ٻچا! ڪجهه سمجهو. اوهين آتما يا پرماتما جي ڪابه ڳالهه راجا سان نه ڪرجو. جيڪڏهين اوهان کان سوال پڇي ته سڀ ۾ وڏو ڪير؟ ته جواب ڏجو ته ”سوامي! اوهين سڀ ۾ وڏا آهيو. اوهانجي برابر ٻيو ڪو ڪونهي.“ ٽن ٻالڪن ته پنڊت کي انجام ڏنو ته اسين اوهانجي چئي پٽاندڙ هلنداسين، پر پرهلاد چيو ته ”سوامي! پرماتما سڀ ۾ ئي ڪندو.“

هرناڪس سڀني ڇوڪرن جو ڳچي طرح سان امتحان ورتو. ٽي پٽ ته پرکيا مان لنگهي پار پيا، جنهن راجا جي مرضيءَ موجب جواب ڏنائون. هاڻي وارو آيو پرهلاد جنهن.

پڙهس پڇيس تہ ”بچا، سڀ وديا جو سار ڇا آهي؟“ پيءُ
جي اڳيان هٿ جوڙي، پرهلاد چيو تہ ”پتا جي! مان پڙهي
سگهيس تہ بابو الاجي ڪڏهين مونکان اهڙو سوال پڇندو.
هي پتا! پرماتما جي نام کان سواءِ سڀ وديا وئرٿ آهي.
جي پرماتما وسري وڃي تہ جوتش جو علم، جاگرافي،
تواريخ، راڄنيتي ڳالهيون، جنگي فن ۽ ٻيا ڪيئين علم
ڏک ڪسيري جا آهن. سچي وديا اُها آهي، جا اسانکي
مالڪ مهربان سان ملائي.“

اهي لفظ ٻڌي هرناڪس ڪروڌ ۾ ٽپي باهہ ٿي ويو،
۽ چوڻ لڳو تہ ”نالائق! ڪٿان هيءَ بيوقوفي سکيو آهين؟
ڪٿي آهي تنهنجو پرماتما؟ مان تہ هنکي ڪونہ ٿو ڏسان.
سڀني ديوتائن، دئتن ۽ منکن ۾ مان ئي وڏو آهيان. سڀ
مونکي ئي ٿا مڃين. تون جي منهنجي برخلاف ٿيندين،
تہ يڪدم پورو ڪري ڇڏيندوسانءِ. تون منهنجي انس
آهين، تنهنڪري مان وري بہ توکي وجهہ ٿو ڏيان. سمجهوي
وٺ، نہ تہ موت کي پنهنجي ويجهو ڄاڻ.“ اهو ٻڌي
پرهلاد ذرو بہ نہ ڇڙيو، ۽ نمرتا سان پتا کي چوڻ لڳو تہ
”سوامي! اوهان ۽ ماتا لاءِ مونکي بيحد عزت آهي، پر جيو
کي ڪي وڏا ۽ ڪي ننڍا فرض پالڻا آهن. منهنجو وڏي
۾ وڏو فرض اهو آهي تہ پرماتما کي ياد ڪريان ۽ ڪڏهن
بہ کيس نہ وساريان. هو منهنجي پرانن جو پران، نيترن
جي جوت ۽ سرير جو ست آهي. مان اهڙي مالڪ جو جاپ
ڪڏهين بہ نہ ڇڏيندس، ۽ جيڪڏهين ڇڏيندس تہ

ڏوڙاري ڏيندس. مونکي اوهين ڪهڙيون بہ تڪليفون
ڏيندا تہ آءٌ سڀ لاءِ مان حاضر تيار آهيان."

تنهن تي هرناڪس وڏو واڪو ڪري چيو تہ "ٻڪ ٻڪيا!
بس ڪر، تہ زبان نہ ڪپائي ڇڏيانءِ." ائين چئي حڪم
ڪيائين تہ "هنکي وڃي بنديخاني ۾ وجهو. مان اجهو تہ
ڪاسائيءَ کي حڪم ڪريان، تہ هنجي سسي ڌڙ کان ڌار
ڪري ڇڏي."

وات تي سپاهين پرهلاد کي ڪيٺوني سمجهايو تہ
"پيارا! ڪجهہ سمجهہ. راجا جي مرضيءَ جي آڏو ڪير اچي
سگهي؟ تون سياڻو آهين، تنهن ڪري پنهنجيءَ موت ڏان
لهي وڃ." پرڀڳت پرهلاد کين چيو تہ "سچو ليکو سچ ڏيندو."

هرناڪس پوءِ حڪم ڏنو تہ پرهلاد کي پٿر جي ٻڌي
سمنڊ ۾ اوڙهي ڇڏيو. انهيءَ حڪم موجب هنکي ڪ
ڪوري پٿر تي وهاري، اوڙهين سان ٻڌو ٻڌي، ڏکي
ڪٽي سمنڊ ۾ وڌائونس. سيڪنهن تي سمجهيو تہ پرهلاد
جي ٻچڻ جو آسرو ئي ڪونهي، پر پرميشور جي قدرت سان
پٿر ترڻ لڳو! انهيءَ وقت پرهلاد جو چهرو اڳي کان بہ وڌيڪ
ٻهڪڻ لڳو؛ سو پٿر سوڌو اچي سمنڊ جي ڪناري تي
صحيح سلامت پهتو.

اها حقيقت، سنترين وڃي هرناڪس کي ٻڌائي. هو
وسهي ئي ڪين، تہ پرهلاد سمنڊ جي ڪناري تي ڪو
سلامت نڪري آيو هوندو. پوءِ سمجهيائين تہ شايد هن ۾
ڪا شڪتي آهي، پر عجب ٿي ڪاڏائين تہ هن اها شڪتي
آندي ڪٿان؟ هن پرهلاد کي گهرائي چيو تہ "ٻچا! تون

سمنڊ مان ڪيئن بچي ٻاهر نڪتين؟" پرهلاد جواب ڏنو
"پتا جي! مونکي هري پرماتما ٻاهر ڪڍيو. جيڪڏهين هنکي
ڏڪارڻ چڙهي ڏيندا، هن سان پريم رکندا ۽ هنجي شيوا
ڪندا ته اوهانکي معلوم ٿيندو ته هو اسان تي ڪيڏو نه
مهربان ۽ ديالو آهي ۽ هنکي پنهنجن اُپاسڪن لاءِ ڪيترو نه
پيار آهي!"

پرهلاد جي انهن لفظن تي هرناڪس کي ڏاڍي چڙ
آئي. هن وري حڪم ڏنو ته زهري نانگن کي ڇيڙي پرهلاد
کي انهن کان ڏنگايو. جوڳين، ڀيانڪ نانگ آڻي ڪٺا ڪيا
۽ انهن کان پرهلاد کي چڪ پارايا، پر هن تي ڪوبه اثر نه ٿيو.
پرهلاد اوڏيءَ مهل چوڻ لڳو ته "هي نارائڻ! نانگن ۾ به تون
ئي وسين ٿو. هو مونکي تنهنجو ٻالڪ سمجهي پيا چٽين ۽
چمن، ۽ جڏهن هو مونسان راند پيا ڪن تڏهن مون ۾ قدرتي
طاقت پيهي پيدا ٿئي."

سنتري اها حالت ڏسي ڊپرس ۾ پيا ۽ راجا کي وڃي
سمورو حال ٻڌايائون. تنهن تي هرناڪس وري پرهلاد کي
گهرائي پڇيو ته "مونکي ٻڌاءِ ته هيڙن زهري نانگن کان تون
ڪيئن بچيئين؟ ڪهڙي ساڌنا تو ڪئي آهي، جو تون
ڦيري ڦيري موت جي ڄنبي کان ڇٽيو اچين؟" پرهلاد نمرتا
سان اُتر ڏنو ته "نانگ به پرماتما جا اُپايل آهن. هو مونکي
چڱيءَ طرح سڃاڻن ٿا، ڇو ته هن مونکي ڪئين دفعا نارائڻ
جي پوڄا ڪندو ڏٺو آهي. توهين ظاهري طرح سمجهندا
هوندا ته هو مونکي ڏنگ ٿا هڻن، پر سچ پچ هو مونسان
پيار ٿا ڪن ۽ انهيءَ ڪري مونکي چمن ۽ چٽين ٿا. جيڪي

بر جيو ڌارئڻ سان پيار ڌارين ٿا، تنکي جو پنهنجو پيار ڏيکارين
ٿا. پر جيڪي اُئين نٿا ڪن، تن تي جو پنهنجو زور ڌارين
ٿا ۽ دکر ڏين ٿا."

هرڻاڪس، پٽ جا اهي لفظ ٻڌي نا اميد ٿيو.
سمجهيائين تہ منهنجي پٽ جو اڙو ڏينهون ڏينهن منهنجي
دشمن (ڌارئڻ) ڏانهن وڌي ٿو وڃي ۽ تنهنڪري حڪم
ڪيائين تہ هنکي ڪنهن مست هاٿيءَ جي پيرن هيٺان
لتاڙائي پورو ڪريو. هاٿيءَ کي پرهلاد جي ويجهو آندائون.
پرهلاد کي لتاڙڻ لاءِ، پيلوان هاٿيءَ کي ڪيتروئي هيڙيو ۽
ڪهٽيتي متا موٽا هڻيائين، پر هاٿيءَ پرهلاد ڏانهن پير بہ نہ
وڌايو. آخر پيلوان ڪڪ تي هاٿيءَ کي موٽي ولي ويو. هن
کالپوءِ پرهلاد جا هٿ پير ٻڌي، هنکي پربت جي چوٽيءَ ڏان
ڪٽي ڦٽو ڪيائون، پر هن جو وار بہ ونگو نہ ٿيو!
هرڻاڪس پوءِ ڪ وڏي باھ ٻارائي ۽ حڪم ڪيائين
تہ پرهلاد کي باھ ۾ وجهي ساڙيو. هن پيري هن پنهنجي ڀيڻ
هولڪا (هوليءَ) کي چيو تہ توان وڃي هنکي پنهنجن هٿن
سان ساڙ. هوليءَ کي اهو ور مليل هو تہ تون جيڪڏهن
پنهنجي چادر پائي، باھ ۾ وڃي وهندينءَ تہ تون اصل نہ
سڙندينءَ. هولي چادر پائي، پرهلاد کي هنج ۾ کڻي باھ جي
مچ ۾ گهڙي پيئي. پرماتما جي قدرت سان اوڏي مهل
سخت طوفان اچي لڳو ۽ هوليءَ جي چادر اُڏامي وڃي پرهلاد
تي پيئي. پرهلاد بچي پار پيو ۽ هولي سڙي ڀسم تي ويئي!
پرهلاد جي انهيءَ ڏينهن جي يادگيريءَ ۾ ئي هوليءَ جو ڏينهن
ملهائبو آهي.
هرڻاڪس وري پرهلاد کي گهرائي سمجهايو، پر پرهلاد

پنهنجي وشواس تي پڪو رهيو. تنهن تي هرناڪس پڇيس
ته ”توکي هيءَ شڪتي ڪٿان پراپت ٿي آهي؟“ هن جواب
ڏنو ته ”منهنجي طاقت نارائڻ سان پريم ڪرڻ ۾ ئي آهي.“

انهن لفظن تي هرناڪس کي اڳي کان ٻه وڌيڪ
ڪاوڙ آئي. هو شوخيءَ سان پڇڻ لڳو تہ ”جيڪڏهين
تنهنجو پرماتما سرو وياپڪ آهي ته هيءُ جيڪو ٿنڀ ڏسين
ٿو، تنهن ۾ به هو آهي؟“ پرهلاد چيو ته ”بابا! هو بيشڪ هن
ٿنڀ ۾ به حاضر آهي، ۽ جيڪڏهن چاهي ته هن مهل به پرگهٽ
ٿي پنهنجو سروپ ڏيکاري سگهي ٿو.“

هرناڪس انهيءَ تي ڪاوڙجي چيو تہ ”ڏسان تہ
ڪٿي آهي تنهنجو سرو وياپڪ هري پرماتما؟“ ائين چئي
ڏاڍي ڇڙ وچان ٿنڀي کي پيري هنيائين لت، ۽ پرهلاد جي
مٿان ترار جهلي چيائين ته ”ڏسان ته هاڻي توکي ڪير ٿو
بچائي؟“ تنهن تي پرماتما نرسنگهه رُوپ (يعني منهن
شينهن جو ۽ ڌڙ ماڻهوءَ جو) ڌاري، ٿنڀ مان گجگوڙ ڪندو
پرگهٽ ٿيو. هنکي ڊگهو قد، لعل اکيون، وڏا ڏند، خوفناڪ
پيشاني، ڏاڙيندڙ ڏاڙهون ۽ تکا ننهن هئا، جي ڏسي ڪنهنکي
به جيڪر هيبت وٺي وڃي.

نرسنگهه، هرناڪس کي ڳچيءَ کان جهلي اڱڻ واري
در جي چائنٺ وٽ ليٽائي، نماشام وقت پنهنجن تکن ننهن
سان سندس پيٽ ڦاڙي، کيس ناس ڪيو. انهيءَ ريت،
ور جيڪو هرناڪس کي مليو هو، سو به پورو ٿيو.

هاڻي پرهلاد نرسنگهه ڀڳوان کي ڏنڊوت ڪري وينتي
ڪئي ته ”هي پرم پتا، سرو رکيڪ ديناناٿ، دين بندو،

الائن جا ناٿ! مون تي هيءَ مهر ڪريو، جو ديا پالي مونکي پتا جا اپراڌ ڪميا ڪريو. ڀڳوان چيو ته ”پيارا، جيڪي گهرين ٿو، سوئي ٿيندو.“ ائين چئي، نرسنگهه ڀڳوان انتر ڌيان ٿي ويو.

انهيءَ ڪالپوءِ ڀڳت پرهلاد پنهنجي پتا جو ڪريا ڪرم ڪيو ۽ پاڻ راڄگديءَ تي ويهي ۽ نياءَ سان راڄ ڪرڻ لڳو.

پرهلاد ڀڳت جي عمدي ساکي سري ڪبير صاحب راڳ بسنت شبد (٤) ۾ چئي آهي، جنهنجي پهرين سٽ آهي

”پرهلادَ پٺائي پڙهسال.“

سري نامديو صاحب پڻ پرهلاد ڀڳت جي عمدي ساکي راڳ ڀيرو شبد (٩) ۾ ٻڌائي آهي. جنهنجي پهرين ٽڪ آهي

”سنڊا مرڪا جاءِ پڪاري.“

هتي سري گورو امرديو صاحب جن پرهلاد ڀڳت جي مٿوڌو ساکي، راڳ ڀيرو اشٽپدي (١) ۾ فرمائين ٿا:-

(١/٢) تن ڪرتيءَ اڪ چانت اپائيا. انهد باڻي شبد سڻائيا

منمک پولي گورمک ٻجهائيا. ڪارڻ ڪرتا ڪردا آئيا

اوٿ:- هن ڪرتار هڪ چلتر رچيو آهي ۽ باڻيءَ ذ تاران انهد شبد ٻڌائي ٿو- يا- اڪرس باڻيءَ جو شبد، ناد سوامي پرهلاد ڀڳت کي ٻڌائي ٿو ۽ ڪمال اهو آهي جو ڏنبه هرناڪس مان سنمکس پرهلاد پيدا ٿيو. اهڙا ڪارڻ ڪرتار ڪندو اچي ٿو- يعني سڀ ڪنهن جڳهه اهڙا سبب ڪري ٿو، جهڙن ڪري سنتن جو پرتاپ وڌي ٿو ۽ پرمالما کي ڀڳت وڌيڪ وڻندو وڃي ٿو. منمک، اهڙا ويد جي باڻي ٻڌي ڊيل ڪري ٿو يعني اچاري ٿو پر گورمک اهو سمجهن ٿا ۽

پاڻ سدارين ٿا. ڪرتار آد کان پنهنجي ڀڳتن کي هٿ ڏيئي رکندو آيو آهي.

گور ڪا سبدُ، ميري انتر ڌيانُ
هئُ ڪبهُ نه ڇوڏهُ، هر ڪا نامُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- پرهلاد ڀڳت چوي ٿو ته "مونکي اندر ۾ گورو نارد سواميءَ جي شبد يا اُپديش جوئي ڌيان آهي. مان ڪڏهين هريءَ جو نالو نه ڇڏيندس."

(٢) پتا پرهلاد پڙڻ پٺائيا - لئ پاٽي پاڌي ڪئ آئيا
نام بنا نهُ پڙءُ آچار - ميري پٽيئا لکهُ ڏيهُ گوبند مرار

ارٿ:- جڏهين پتا هرناڪس پرهلاد کي پڙهڻ جي لاءِ موڪليو، تڏهين هو پٽي کڻي، پنهنجي پنڊت "سنڊي مرڪي" وٽ ويو. پنڊت کي چيائين ته "مان رام نام بنا ٻيو ڪوبہ ڪم نه پڙهندس ۽ مونکي منهنجي پٽيءَ تي، گوبند مرار جو نالو لکي ڏيو." [پٺائيا = موڪليو. پاڌي = اُستاد يا پنڊت. آچار = ڪم.]

(٣) پتر پرهلاد سئُ ڪهيا ماءِ - پرورت نه پڙهُ رهي سمجهاءِ
نرڀئُ داتا هر جيئُ ميري نالِ -
جي هر ڇوڏءُ، تئُ ڪُل لاگئ گالِ

ارٿ:- ماتا پنهنجي پٽ پرهلاد کي اچي سمجهايو "هي پٽ! تون پرائي (ورتي) نالي ۾ يعني رام جي نالي ۾، ورتي نه رک." تنهن تي پرهلاد نمرتا ڀاوَ سان وراڻيو ته "هي ماتا جي! هري نرڀئُ داتار مونسان انگ سنگ آهي. جيڪڏهين مان هريءَ کي ڇڏيندس ته منهنجي ڪُل يا آکهہ کي گار يا ڪلنڪ لڳندو - يا - ڪُل ڳري يعني چٽ ٿي ويندو."

(٤) پرهلاد سڀ چاٽڙي وڪاري-
همرا ڪيھا نہ سٽيا آهي ڪارج سواري
سڀ نگري مهہ ہڪت ڊرڙائي-
دشٽ سڀا ڪا ڪڇھُ نہ وسائي

ارٿ:- سنڌي مرڪي، دنھ هرناڪس کي داوَن ڏني نہ پرهلاد سڀ ڇوڪرا بگاڙي ڇڏيا آهن؛ اساڃي نہ ٻڌي، فقط پنهنجو ڪارج سواري او يعني پاٺ نہ رام نام جپي او ۽ ٻين کان بہ ڄپاراني او. پرهلاد ساري نگريءَ ۾ ڀڪتي درڙ ڪراني ڇڏي. دشٽن جي سڀا جو ڪڇ بہ نہ هلي سگهي يعني ڀڪت سان ڇڏي نہ سگهيا. [وڪاري = بگاڙي ڇڏيا آهن. وسائي = وس هلڻ.]

(٥) سنڌي مرڪي ڪيئي پڪار- سڀي دئت رهي جهکر مار
ڀڪت جنا کي پت راکي سوئي-
ڪيتي کي ڪئي ڪيا هوئي

ارٿ: سنڌي مرڪي هرناڪس کي پڪار ڪئي؛ سڀئي دئت هڪ ماري رهيا- يعني گهڻوئي پرهلاد کي ستاياؤن پر ڪو نقصان نہ پهچائي سگهيا. ڀڳتن جي پت ڪرتار پاڻ رکي او. ٻيا ڪيل ڪيون جي ڇوڪ سان ڇا ٿي سگهندو؟ سڀ ڪڇ ڪرتار جي وس آهي. سري سکمني صاحب ۾ فرمايل آهي "مانگ کي ڪڇ ناهي هاٿ." [ڪيتي = ٻيا ڪيل ڪيو.]

(٦) ڪرت سنجوگي دئت راج چلائيا-
هر نہ بوجهئي تن آپ پلائيا
پتر پرهلاد سنگ واد رچائيا- اندا نہ بوجهي ڪال نيڙي آئيا

ارٿ:- ڪرمن جي سنجوڳ يا ميل ڪري، هرناڪس دئت راج هلايو ٿي، پر هريءَ کي نٿي سمجهائين، گويا پرمالما ڪيس ڀلائين

پلائي ڇڏيو. پٽ سان ڪونس ڪيائين ۽ اندي اکيائين لئين نه سمجهيو ته ڪال سندس سرَ تي سوار بيٺو آهي.

(۷) پرهلاد ڪوٺي وچ راکيا، بار ديئا تالا
نربئه بالڪ مول نه ڈرئي، ميري آنترگور گوپالا

ارٿ:- پرهلاد کي ڪوٺيءَ ۾ رکي، دروازي کي ڪلف لڳائي ڇڏيائين. نريءُ بالڪ ذرو به نه ڊنو ۽ سمجهيائين ته منهنجي اندر ۾ گورو گوپال ويٺو آهي. [بار = دروازو. تالا = ڪلف.]

ڪيتا هووي شريڪي ڪري، انهوءا ناءُ ڈرائيا
جو ڈرِ ليکيا سو آءِ پهتا، جن سيئه واد رچائيا

ارٿ:- پيو ڪواهڙو پيدا ڪيل هجي ته پرماتما سان شريڪي ڪري - يعني پيو ڪو سندس ثاني شريڪ پيدا ٿيل ني ڪونهي؛ هرناڪس پاڻ ني اهو اڻ هوندو يا اڻ ٿيندڙ نالو رکايو هو ته خود پرماتما ني مسان آهيان، ۽ مسان ني پوڄڻ جو لائق آهيان؛ مگر جيڪي ڈر کان هرناڪس ڊنت بابت لکيل هو سو اچي پهتس - يعني اُن جي لاءِ ڈز کان ائين لکيل هو ته تون پڳت سان ڪونس ڪندين، جنهن ڪري پرماتما توکي نرسنگهه اوتار ڌاري ماريندو.

(۸) پتا پرهلاد سيئه گُرج اُٺائي - ڪهان تُمارا جگديس گسائي
جگه جيون داتا آنت سکائي - جهه ديکا تهه رهيا سمائي

ارٿ:- پتا هرناڪس، پرهلاد جي مارڻ لاءِ، نيزو هٿ ۾ ڪنيو ۽ چيائينس ته هاڻي پڌاءِ ته ڪٿي آهي تنهنجو جگديش گسائين؟ تنهن تي پڳت پرهلاد چيو ته ”جگه جو جيون يا جياپو پرماتما، جو انت ۾ سک ڈيندڙ آهي، سو جتي ڈسان تو، تتي سمائجي رهيو آهي.“

(۹) ٿنڀ اُپاڙ هر آپ دکائيا - اَهنڪاري ديٿ مارِ پچائيا
ڀڳتان منِ آنند وجي وڌائي -
آپڻي شيوڪ ڪئه دي وڌائي

ਮਰਹਿ ਤਿਨ ਕਿਛੁ ਨ ਸੂਝੈ ਦੁਰਮਤਿ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਾਰਾ ॥ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਨ ਪਾਵਹਿ ਕਬਹੀ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਿਰ ਭਾਰਾ ॥ ੬ ॥ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤੀ ਸਾਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥ ੭ ॥ ਤੂੰ ਆਪਿ ਨਿਰਮਲੁ ਤੇਰੇ ਜਨ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥ ੮ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥

ڀيرو محلا ٽيجا اشٽپدي (٣)

هي ڀريو، ڀڳتن جي ڀڃ تون رکين ٿو

(١) گور شيوا تي امرت ڦل پائنا، هؤمي ترشن بجهائي

هر ڪا نام هردي من وسيا، منشا منهه سمائي

ارٿ:- گورن جي شيوا ڪري، جن نام روپي امرت ڦل پاتو آهي، تن جي ممتا ۽ ترشنا روپي اگني بجهي ويئي آهي. اُهن هريءَ جو نام هردي ۾ وسايو آهي، جنهنڪري اُهن جي من ۾ جا واشنا هئي، سا سموري ناس ٿي ويئي آهي. [منشا = واشنا. منهه = من ۾ ئي. سمائي ناس ٿي ويئي آهي.]

هر جيئه، ڪرپا ڪره ميري پياري

اَدن هر گڻ ديِن جن ماڳي، گور ڪي شبد اُڌاري

(ا ڪ رهاؤ)

ارٿ:- هي هري پيارا! مونتي ڪرپا درشٽي ڪر ته گوروءَ جي شبد دئاران، جيئن اهڪ جنن کي تو اُڌاري پار ڪيو آهي، تيئن مان غريب داس ٿر، ڏينهن رات هريءَ جا گڻ ڳائڻ گهران ٿو!

(٢) سنت جنا ڪئه جم جوهه نه ساڪي،

رتي انچه دوکه نه لائي

آپ تره سڪلي ڪل تاره، جو تيري سرڻائي

ارٿ:- سنسار جنهن کي، جم ڪال تڪي نه ٿو سگهي ۽ رتي ماتر به سيڪ ڏکن جو، نه ٿو لڳين. جي تنهنجي سرڻ ۾ اچن ٿا، سي پاڻ ته تري پار پون ٿا، پر ساري پنهنجي ڪُل کي به تارين ٿا.
[جوهه نه ساڪي = تڪي نه ٿو سگهي. انچ = سيڪ.]

(٣) پيگنان کي پڇاڙ رکهه ڏون آپي، ايهه تيري وڏائي
جنم جنم کي ڪلوکر ڏکر ڪاٽهه، دُبدا رتي نه رائي

ارٿ:- هي پريو! ڀڳتن جي رکيا تون پاڻ ڪرين ٿو، اهائي تنهنجي وڏيائي آهي. تون انهن جي جنم جنم جي پاپن ۽ ڏکن کي ڪاٽي ٿو ڇڏين، جن کي دُبدا رتي ماتر به نه آهي. [رائي = اهر جي داڻي جيتري، رتيءَ ماتر.]

(٤) هم مُورک مگڌ ڪڇهه بُو جهه ناهي، تُو آپي ديهه ٻجهائي
جو تُڌ ڀاوي سوئي ڪرسي، آوَر نه ڪرڻا جائي.

ارٿ:- مان مها مورک ڪڇ به نه ٿو سمجهان، جنهن ڪري ڪرپا جي نظر ڪري، پاڻ ئي ٻجهائين ٿو. جيڪي توکي وڻي ٿو سو تون ڪرائين ٿو؛ تنهنجي آگيا کانسواءِ ڪير ڪجهه نٿو ڪري سگهي.
نوٽ:- سري جپ صاحب جي پوڙي (٢٧) ۾ هن طرح فرمايل آهي: ”جو تس ڀاوي سوئي ڪرسي، حڪم نه ڪرنا جائي.“

(٥) جگت اُپاءِ تُڌ ڌنڌئي لائيا، ٻُرئي ڪار ڪمائي
جنم پدارٿ جُوئي هارِيا، شبدئي سرت نه پائي

ارٿ:- هي واهگورو! سنسار کي اتپت ڪري، تو ئي جيون کي ڌنڌي ۾ لڳايو آهي، ٻر جيو اجوڳ ڪم ڪري گويا جوئا ۾ جنم هارائي ٿا ڇڏين ڇاڪاڻ ته شبد جي سُرت نه ٿا پائين. [ٻرئي = خوفناڪ، خراب، اجوڳ.]

(٦) منمکِه مرهِ تن ڪِڇهُو نه سُوجهئي، دُرمت آگيان انڌارا
ڀوَجل پارِ نه پاوهِ ڪبهي، ڏُوبِ مئي بن گُور سِرپارا

ارٿ:- منمک جيندا مُردا رهن ٿا ۽ ڪجهه نه ٿا سمجهن ڇاڪاڻ ته دُرمت ۽ اگيان جو انڌيرو مٿن ڇانيو پيو آهي.

پڑ جل پار کڈھن اتا کری سکھن، پر گوروء کان سواء، ہڈي مون تا جو ل مٹی لی پاپن دوبی یا اھنکار وِچ ڈوبے ہوئے ہن۔

(۷) ساچي شبد رتي جن ساچي، ہر پربھ آپ ملائي
گور کي باڻي شبد پچھاتي، ساچ رہي لِو لائي

ارتھ:- سچا داس، جی سچے شبد وچ رنگے ہوئے ہن، تن کی پربھو آپ ہی ملانی ہو۔ اوھی گوروء دی باڻیء تے شبد کی پچھاڻی، سچے پرماتما نال لِو لگائی ہن۔

(۸) توں آپ نرمل، تیري جن ہے نرمل،
گور کي شبد ویچاري
نانک تِنکي سد بلہاري، رام نام اُرداري۔

ارتھ:- ہی پربھو! توں آپ نرمل آہیں، پر تیھا داس بہ گوروء جی شبد کی وچار کری نرمل تھین تا۔ گورو جی فرمائن تا کہ ”جن تھیاں نالو ھردی وچ دھاری رکھو آہی، تن تاں مان سدیو بلہار وِجاں تو۔“ [اُر = ھردو۔]

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋਈ ਵਡ ਰਾਜਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਨਿ ਕੋਟਿ ਧਨ ਪਾਏ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਏ ॥ ੧ ॥ ਤਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥ ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਮਸਤਕਿ ਹਾਥੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਕੋਟ ਕਈ ਸੈਨਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਸਹਜ ਸੁਖੈਨਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸੀਤਲੁ ਹੂਆ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਮੂਆ ॥ ੨ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ

ਸਭਹੀ ਜੁਗਤਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਨਿ ਨਉਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਭ੍ਰਮਿ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਸਦਹੀ ਲਾਹਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਵਡ ਪਰਵਾਰਾ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮਨਮੁਖ ਗਾਵਾਰਾ ॥ ੪ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸਨੁ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸਾਚਾ ਸਾਹੁ ॥ ਨਾਮ ਹੀਣ ਨਾਹੀ ਪਤਿ ਵੇਸਾਹੁ ॥੫॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸਭ ਮਹਿ ਜਾਤਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਭ੍ਰਮਿ ਜੋਨੀ ਮੂਚਾ ॥ ੬ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਗਟਿ ਪਹਾਰਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਾਰਾ ॥ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥ ੭ ॥ ਤਿਨਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਜਿਸੁ ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਲਖੇ ਗੋੁਪਾਲ ॥ ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਤੈ ਤਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥ ੮ ॥ ੧ ॥ ੪ ॥

ڀيرؤ محلا پنجوان اشٽپديون گهر دوجا اشٽپدي (١)

ايڪو انڪار ست گور پرساد

جنهنجي هردي ۾ نام آهي، سو ڀاڳوان آهي

(١) جِسُ نامُ رِدئي، سوئي وڏُ راجا-

جِسُ نامُ رِدئي، تِسُ پوُري ڪاجا

جِسُ نامُ رِدئي، تِنِ ڪوٽِ ڌن پائي-

نامُ بِنا جنمُ بِرٿا جائي

ارٿ:- جنهنجي هردي ۾ نام روپي ڌن آهي، سوئي وڏو راجا آهي ۽ هنجا سڀ ڪارج راس ٿين ٿا. جنهن وٽ رام آهي، سو ڪروڙين ڌن مال پائي ٿو. جيڪو نام کان رهت آهي، ان جو جنم وئرٿ وڃي ٿو. [ڪوٽ = ڪروڙين. بِرٿا = اجايو.]

تس سالاھي، جس ھر ڏن واس
سو وڏڀاڳي، جس گر مستڪ ڌات (اڪ وڌ)

ارٿ:- جنھن وٽ ھري نام روپي ڌن واس يا ٻرانھي آھي
اھوئي شخص سارا ھ ڪرڻ جولائق آھي ۽ مان اُن جي ساراھ ٿو ڪريان.
جنھن جي مستڪ تي گروءَ جو ھٿ آھي، سو بوش ڀاڳوان آھي.

(٢) جس نام رديءِ، تس ڪوٽ ڪٽي سينا
جس نام رديءِ، تس سھج سُکينا

ارٿ:- جنھن جي ھردي ۾ نام آھي انھي وٽ گويا ڪٿين
ڪروڙين لشڪرن جون سماٿون آھن يعني انھي وٽ داٿي يا نام
روپي سيناٿون آھن، جنھن جي دٿاران ھيڪي جاھين سو ٿي
سگھي ٿو؛ جنھن وٽ نام آھي، سو سھجھي سُکي آھي.

جس نام رديءِ، سو سيتل ھوُٿا
نام بنا، ڌرگر جيوڻ موُٿا

ارٿ:- جنھن جي ھردي ۾ نام وسي ٿو، سو شانتيءَ
وارو ٿئي ٿو، پر نام بنا، اُن جو جيئڻ ونرت آھي ۽ ھو مئو پلو آھي
- يا - ان جو جيئڻ يا مرڻ ڌڪار جو لائق آھي يعني مرڻ بعد ھنکي
سيڪو ڌڪار ڏيندو.

(٣) جس نام رديءِ، سو جيوَن مُڪتا.
جس نام رديءِ، تس سڀھي جُگتا
جس نام رديءِ، تن نؤنڌ پائي- نام بنا ڀرم آوءِ جائي

ارٿ:- ۾ جنھن وٽ رام نام آھي سو جيئري ئي مڪت آھي
۽ ھنکي سڀ جُگتيون سنسار جواه پرماتما جي مارگ تي ڄاڻ جون
حاصل ٿيل ٿيون. جنھن جي ھردي ۾ نام آھي سو ٻيڪتيءَ روپي

نؤ خزانا پائي ٿو ۽ نام کان سواء جيؤ ڀرمن ۾ پئجي ، جنم مرڻ جي چڪر ۾ اچي وڃي ٿو. [نولڌ = نو خزانا.]

(٤) جِسُ نامُ رِدَيِ ، سو ويپرواها -

جِسُ نامُ رِدَيِ ، تِسُ سَدَ ھي لاھا

جِسُ نامُ رِدَيِ ، تِسُ وَڏ پرواروا - نام بنا ، منمکھ گاوارا

ارٿ :- جنھن وٽ نام روپي ڌن آھي سو بيپرواھ ٿئي ٿو ، سدائين فائدو پائي ٿو ۽ ھو وڏي ڪٽنب يا ڪُل وارو ٿئي ٿو يا وڏو پروار ھٿ ڪري ٿو يعني ان کي گھڻيئي سک چيلا ٿين ٿا ، جي انجي خدمت ڪن ٿا . ۽ جو جيو نام کان رھت آھي سو منمکھ بيوقوف آھي .

(٥) جِسُ نامُ رِدَيِ ، تِسُ نِهچلُ آسنُ -

جِسُ نامُ رِدَيِ ، تِسُ تَخَتِ نِواسنُ

جِسُ نامُ رِدَيِ ، سو ساچا شاھ - نامَ ھين ، ناھي پت ويساھ

ارٿ :- جو نام روپي ڌن جي ڪري ڀاڳوان آھي ، تنھنجو آسڻ اھچل يا قائم آھي ۽ ساڌ سنگت يا سروپ روپي تخت تي اُن جو نواس ٿئي ٿو. جنھن وٽ نام آھي سو شاھوڪار آھي ۽ جنھن وٽ نہ آھي تنھن تي ڪوبہ ڀروسو نہ آھي .

(٦) جِسُ نامُ رِدَيِ ، سو سبِ مھِ جاتا -

جِسُ نامُ رِدَيِ ، سو پُرکھُ بِڌاتا

جِسُ نامُ رِدَيِ ، سو سبَ تي اوُچا - نام بنا ، ڀرمِ جوني موُچا

ارٿ :- جنھن جي دل ۾ نام وسي ٿو سو سڀني ۾ جاتو وڃي ٿو يعني پرگھٽ ٿئي ٿو ۽ سڀني ۾ پرماتما کي وياپڪ ڄاڻي ٿو ۽ ھو پاڻ ورڌاتا پرکھ جو روپ آھي. جنھن کي نام آھي سو سڀ کان اوچو آھي ۽ جو نام کان خالي آھي ، سو گھڻني جونين ۾ پئجي ٿو.

(٧) جِسُ نامُ رِدَيِ ، تِسُ پرگٽِ پھارا -

جِسُ نامُ رِدَيِ ، مِٽِيا آنڌارا

جِسُ نامُ رِدَيِ ، سو پُرکھُ پرواڻُ - نامَ بنا ، ڦِرِ آوڻُ جاڻُ

ارٿ:- جنهن جي اندر ۾ پرميشور جو نالو آهي، انهيءَ جو پساو يا پرتاپ پرگهٽ ٿئي ٿو ۽ اگيان روپي انڌيرو مٽجي وڃيس ٿو. جنهن وٽ نام آهي، سو درگاهه ۾ قبول پوي ٿو، پر جو نام نه آهي، سو بار بار جنم ۾ اچي وڃي ٿو. [پساوا = پرتاپ.]

(٨) تن نام پائيا، جس ٿيو ڪرپال.

ساڌ سنگت مهه، لڳي گوپال

آوڻ جاڻ رهي، سک پائيا-ڪهُ نانڪ، تتي تت ملائيا.

ارٿ:- جنهن تي پڀو ٻاجه ڪرپا ڪري ٿو، سو ٿي نام پائي ٿو ۽ ساڌ سنگت ۾ رهي پرماتما کي سمجهي ٿو يعني ساڌ سنگت جا ٿاران تي ايشور جي لڳ يا خبر پوندس ٿي. جنهن جو اچڻ وڃڻ ٿو ٿئي ۽ هو سک پائي ٿو. سري گورو ارجن صاحب جن فرمائن ٿا ته تت ۾ تت يعني سندس جوت، پرماتما جي جوت سان يا آتما پرم آتما سان ملي وڃي ٿي! جيئن سکمني صاحب ۾ فرمايل آهي "جيءُ جل مهه جل آءِ کٽانا. تيئن جوتي سنگ جوت سمانا." [اشٽپدي ١١] [لڳي = جاڳي ٿو.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਕੀਨੇ ਅਵਤਾਰ॥ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜਾਕੇ ਧਰਮਸਾਲ॥ ਕੋਟਿ ਮਹੇਸ ਉਪਾਇ ਸਮਾਇ॥ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੇ ਜਗੁ ਸਾਜਣ ਲਾਇ॥੧॥ ਐਸੋ ਧਣੀ ਗੋਵਿੰਦੁ ਹਮਾਰਾ॥ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਗੁਣ ਬਿਸਥਾਰ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਕੋਟਿ ਮਾਇਆ ਜਾਕੈ ਸੇਵਕਾਇ॥ ਕੋਟਿ ਜੀਅ ਜਾਕੀ ਸਿਹਜਾਇ॥ ਕੋਟਿ ਉਪਾਰਜਨਾ ਤੇਰੈ ਅੰਗਿ॥ ਕੋਟਿ ਭਗਤ ਬਸਤ ਹਰਿ ਸੰਗਿ॥੨॥ ਕੋਟਿ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਕਰਤ ਨਮਸਕਾਰ॥ ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਠਾਢੇ ਹੈ ਦੁਆਰ॥ ਕੋਟਿ ਬੈਕੁੰਠ ਜਾਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਹਿ॥ ਕੋਟਿ ਨਾਮ ਜਾਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾਹਿ॥੩॥ ਕੋਟਿ ਪੂਰੀਅਤ ਹੈ ਜਾਕੈ ਨਾਦ॥ ਕੋਟਿ ਅਖਾਰੇ ਚਲਿਤ ਬਿਸਮਾਦ॥ ਕੋਟਿ ਸਕਤਿ ਸਿਵ ਆਗਿਆਕਾਰ॥ ਕੋਟਿ ਜੀਅ ਦੇਵੈ ਆਧਾਰ॥੪॥ ਕੋਟਿ ਤੀਰਥ ਜਾਕੇ ਚਰਨ ਮਝਾਰ॥ ਕੋਟਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਪਤ ਨਾਮ ਚਾਰ॥ ਕੋਟਿ ਪੂਜਾਰੀ ਕਰਤੇ ਪੂਜਾ॥ ਕੋਟਿ ਬਿਰਥਾਰਨੁ

ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥ ੫ ॥ ਕੋਟਿ ਮਹਿਮਾ ਜਾਕੀ ਨਿਰਮਲ ਹੰਸ ॥ ਕੋਟਿ ਉਸਤਤਿ ਜਾਕੀ ਕਰਤ ਬ੍ਰਹਮੰਸ ॥ ਕੋਟਿ ਪਰਲਉ ਓਪਤਿ ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ॥ ਕੋਟਿ ਗੁਣਾ ਤੇਰੇ ਗਣੇ ਨ ਜਾਹਿ ॥ ੬ ॥ ਕੋਟਿ ਗਿਆਨੀ ਕਥਹਿ ਗਿਆਨੁ ॥ ਕੋਟਿ ਧਿਆਨੀ ਧਰਤ ਧਿਆਨੁ ॥ ਕੋਟਿ ਤਪੀਸਰ ਤਪ ਹੀ ਕਰਤੇ ॥ ਕੋਟਿ ਮੁਨੀਸਰ ਮੋੁਨਿ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ॥ ੭ ॥ ਅਵਿਗਤ ਨਾਥੁ ਅਗੋਚਰ ਸੁਆਮੀ ॥ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਜਤਕਤ ਦੇਖਉ ਤੇਰਾ ਵਾਸਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕੀਓ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥੮॥੨॥੫॥

ڀيرؤ محلا پنجوان اشٽپدي (۳)

(ڪرتڻ پرماتما جي اُستت)

(۱) ڪوٽِ بِشن، ڪيني آوتار-

ڪوٽِ برهمنڊ، جاڪي ڌرمسال

ڪوٽِ مهيش، اُپاءِ سمائي- ڪوٽِ برهمي، جڳ ساجڻ لائي

ارٿ:- ڪروڙين، وشنو جا اوتار ٿيا آهن ۽ ڪروڙين برهمنڊ منجهه پرماتما جون ڌرمسالائون آهن يعني جيئن ڌرمسالا ۾ کاڌو پيتو ملندو آهي تيئن سنسار جي جيون کي پرماتما رزق ڏئي ٿو تنهن ڪري سنسار گويا ڌرمسالا آهي؛ ڪروڙين، شو مهراج اُپائي وري سمائي ڇڏيائين ۽ ڪروڙين برهما، جڳ کي ساجڻ يا پيدا ڪرڻ ۾ لڳايا اٿس.

آئيسو ڌڻي گوبند همارا

برن نہ ساڪئہ گُڻ بستارا (اڪ رهاءِ)

ارٿ:- تون اهڙو منهنجو ڌڻي گوبند آهين. مان تنهنجي گڻن جو وستار يا ورنن نٿو ڪري سگهان. [بستارا = وستار، ورنن.]

(۲) ڪوٽِ مائيا، جاڪي سيوڪاءِ- ڪوٽِ جيئہ، جاڪي سيجاءِ

ڪوٽِ اُپارجنا، تيري آنگہ- ڪوٽِ ڀگت، بست هرسنگہ

ارٿ:- ڪروڙين مايائون يا لڇميون، پرماتما جون داسيون آهن ۽ ڪروڙين جيون جا هردا، پرماتما جون سيجون يا پلنگ آهن،

جتي پرمالما پيو وسي. هي مالڪ! تنهنجي عضون مان ڪروڙين
پنداشون ڳيل آهن. ڪروڙين پڪسه آهن، جي هري! توسان سنگ
رهن ٿا. [شيوڪاء=داسپون. سهجاء=سڀ. اپارجنا=الپتپون.]

(٣) ڪوٽ چترپٽ، ڪرت نمسڪار.

ڪوٽ اندر، ثاڏي دي ڏنار

ڪوٽ پڪنت، جاڪي درشٽي ماهِ.

ڪوٽ نام، جاڪي قيمت نام

اوٿ:- ڪروڙين چڪرولي راجاڻون اوڪيهه نمسڪار ڪن ٿا
ڪروڙين اندر تنهنجي در تي ڪڙا ٿيا سڀا آهن. ڪروڙين وڪنٺ
تنهنجي درشٽيء ۾ آهن يعني فقط درشٽيء يا اطرڪتي ڪرين ته
ڪيترائي وڪنٺ پيدا ٿي ٿا وڃن.

پيو اوٿ:- هي پرمالما! درشٽيء سان جيو ڪي ڪروڙين
وڪنٺ حاصل ٿين ٿا. ڪروڙين تنهنجا نالا آهن جن جي قيمت ٿي
ڪاڻ ٿي پوي يعني بي انت نالا اٿئي، جن جي مهما اپار آهي.

(٤) ڪوٽ پوريٽ ڌي، جاڪي ناد.

ڪوٽ آڪاري، چلت بسماد

ڪوٽ شڪت شو، آگيا ڪار. ڪوٽ جيٽ، ديوي آڌار

اوٿ:- ڪروڙين جيو واجا پيا وڄائين. ڪروڙين آڪاڙا پيا
جاڻون آهن، جن ۾ اچرج جهڙا کيل ٿين ٿا يعني ڪٿي ناٽڪ ته
ڪٿي سٿ سنگ، عجيب عجيب ڪم ٿين ٿا، ڪروڙين جيو، لمي
سٽي ڪڻ وارا پرمالما جي آگيا ۾ آهن ۽ ڪروڙن کي اون آڌار
ڏين ٿو. [ناڙو پهمه هيء=وڄائين ٿا. بسماد=اچرج جهڙا.]

(٥) ڪوٽ تيرٿ، جاڪي ڄرن مجيار.

ڪوٽ پوتر، جپت نام چار

ڪوٽ پوجاري، ڪرتي پوجا. ڪوٽ بستارن، آوندڻ وجا

ڏئون وسچن تُوا سري گوروارجن صاحب جن فرمائن تا ته گوروءَ
ڏنا آن، مونکي اهو سوجهرو ٿيو آهي. [اوگهٽ = ٻوجھ کان ٻاھر.]

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੋਕਉ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥ ਅਮੋਲ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਦੀਨੋ ਨਾਮੁ ॥ ਸਹਜ ਬਿਨੋਦ ਚੋਜ ਆਨੰਤਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਓ ਅਚਿੰਤਾ ॥ ੧ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਸਾਚੀ ॥ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਰਾਚੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਭੋਜਨ ਭਾਉ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਲੀਚੈ ਨਾਉ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਸਬਦਿ ਉਧਾਰ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥ ੨ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਲਥੇ ਵਿਸੂਰੇ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਬੈਰੀ ਮੀਤਾ ॥ ਅਚਿੰਤੋ ਹੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਸਿ ਕੀਤਾ ॥ ੩ ॥ ਅਚਿੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮ ਕੀਆ ਦਿਲਾਸਾ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੀ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾ ਕਉ ਸਗਲ ਸਿਧਾਂਤੁ ॥ ਅਚਿੰਤੁ ਹਮ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਮੰਤੁ ॥ ੪ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੇ ਬਿਨਸੇ ਬੈਰ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੇ ਮਿਟੇ ਅੰਧੇਰ ॥ ਅਚਿੰਤੋ ਹੀ ਮਨਿ ਕੀਰਤਨੁ ਮੀਠਾ ॥ ਅਚਿੰਤੋ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਡੀਠਾ ॥੫॥ ਅਚਿੰਤ ਮਿਟਿਓ ਹੈ ਸਗਲੋ ਭਰਮਾ ॥ ਅਚਿੰਤ ਵਸਿਓ ਮਨਿ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮਾ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਅਨਹਤ ਵਾਜੈ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗਾਜੈ ॥ ੬ ॥ ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਮਨੁ ਪਤੀਆਨਾ ॥ ਨਿਹਚਲ ਧਨੀ ਅਚਿੰਤੁ ਪਛਾਨਾ ॥ ਅਚਿੰਤੋ ਉਪਜਿਓ ਸਗਲ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ਅਚਿੰਤ ਚਰੀ ਹਥਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕਾ ॥ ੭ ॥ ਅਚਿੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ॥ ਅਚਿੰਤ ਮਿਲਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਏਕੁ ॥ ਚਿੰਤ ਅਚਿੰਤਾ ਸਗਲੀ ਗਈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਮਈ ॥੮॥੩॥੬॥

ڀيرؤ محلا پنجوان اشٽپدي (٣)

(١) سَتِگُرِ موکَءُ ڪِينو دانُ. اَموُل رَتَنُ هَرِ ڏِينو نامُ
سَهَج بِنود چوج آننتا. نانڪ ڪَءُ پرڀ مِلِئو اَچنتا

ارٿ:- ستگوروءَ مونکي اَمولڪ رتن يعني هريءَ جو نالو
دان ۾ ڏنو آهي، جنهن ڪري سهجتائي، آنند، ۽ الهه مزا ۽ چنتا
کان رهت پرمالما، مونکي اچي مليو آهي. [بنود = آنند. چوج = مزا.]

ڪَھُ نانڪ ڪيرتِ ھرِ ساچي
ٻھُرِ ٻھُرِ تِسُ سنگِ مَنُ راچي (اڪ رھاءُ)

ارٿ:- سري گورو اَرجن صاحب فرمائين ٿا ته ھڪڙي پرماتما جي ڪيرتي سچي آھي، جنھن ڪري وري وري منھنجو من اُن جي سنگ ۾ رچيو پيو آھي.

(۲) اَچِنتَ ھماري ڀوجن ڀاءُ - اَچِنتَ ھماري ليچيءَ ناءُ
اَچِنتَ ھماري شَبدِ اُڌارَ - اَچِنتَ ھماري ڀري ڀنڊار

ارٿ:- ڀاءُ روپي ڀوڄن ملڻ بعد، چنتا رھت پرماتما مليو، ۽ اُن اچنت ايشور جو نالو وٺندو رھان ٿو، يعني سدائين ياد ڪريان ٿو. آءُ بي چنت ٿي نالو جپيان ٿو، ۽ اوچتو شبد ڌاران منھنجو اُڌار ٿي ويو ۽ ھردي ۾ سڀ گڻن جي ڀنڊار اچي نواس ڪيو. [اَچنت = (۱) چنتا رھت پرماتما (۲) بي چنت (۳) اوچتو.]

(۳) اَچِنتَ ھماري ڪارج پوري - اَچِنتَ ھماري لٿي وِسوُرھي
اَچِنتَ ھماري ٻيري ميتا - اَچِنتو ھي اِھُ مَنُ وسِ ڪيتا

ارٿ:- اچنت مالڪ منھنجا سڀ ڪارج سڌ ڪري ڇڏيا آھن ۽ ڏک دور ڪيا اٿس. جيڪي منھنجا ويري ھئا، سي مترڪري ڇڏيائين ۽ اوچتوئي منھنجو من پنھنجي وس ڪري ڇڏيائين.

(۴) اَچِنتَ پريو ھر ڪيئا دِلاسا - اَچِنتَ ھماري پوُرن آسا
اَچِنتَ ھما ڪئُ سگل سِڌانتَ -
اَچِنتَ ھر ڪئُ گورِ ديئو منتَ

ارٿ:- چنتا رھت پريو موکي دلاسو ڏنو آھي ۽ منھنجون آسائون پورن ڪيون آھن. اچنت پريو موکي سڀ سڌيون يا سڀ تت يعني سچي نام جو تت ۽ گوروءَ جو منتر به دان ڪيو آھي.

(٥) آڇنت ٿماري ٻنسي ٻير- آڇنت ٿماري مٿي آنڊير
آڇنتو وٺي من ڪيرتن ميٺا-
آڇنتو ٿي پرڀ ڪهت ڪهت ڏيٺا

ارٿ:- اڇنت واهگورو، منهنجو وڄو ۽ اڱڻ جو الڊيرو ناس ڪري ڇڏيو آهي، جنهن ڪري سنڌس ڪيرتن منهنجي من کي مٺو لڳو آهي ۽ اڇنت پرڀو کي، سڀ ڪنهن گهٽ ۾ بسان ٿو.

(٦) آڇنت مٽيو ٿي سڪلو ڀرما- آڇنت وسيو من سک بسراما
آڇنت ٿماري آنٿت واڄي- آڇنت ٿماري گوبند ڳاڄي

ارٿ:- اڇنت واهگوروءَ سڀ ڀرم دور ڪيا آهن ۽ ٻاڻي اڇي من ۾ وسيو آهي، جنهن ڪري سک ۽ بسرام ۾ رهان ٿو. اڇنت واهگورو جي ڪري، شبد جا انهد واڄا ٿي دسوين دئار ۾ وڄن ٿا، سي بدل ۾ ٻيا اڇن ۽ گوبند اڇي مواوت پر گهٽ ٿيو.

(٧) آڇنت ٿماري من پتيئانا- نهچل ڏلي آڇنت پڇانا
آڇنتو اُپجيو سڪل ٻبيڪا- آڇنت چري ٿٽ ديرتيڪا

ارٿ:- سياوبڪ منهنجو من سچي واوونيو آهي ۽ من قائم ڏٺي يا ڏبواد ٿي لائق اڇنت پرماتما کي من سڃاتو آهي. اڇنت پرماتما جي ڪري، وويڪ يا گيان اُپت ٿيو آهي ۽ هري جي ٽيڪ يا آسرو ٿت چڙهيو آهي. [اُپجيو = اُپت ٿيو. ٽيڪا = ٽيڪ يا آسرو.]

(٨) آڇنت پريو ڏر لڪٿا ليکُ- آڇنت ملئيو پرڀ ٺاڪر ايڪُ
چنت آڇنتا سڪلي گئي- پرڀ نانڪ نانڪ مئي.

ارٿ:- ڏر ڪو لکُ اڇي اڌيءَ ٿيو ٿنهن ڪري اڇنت ٺاڪر اڇي ملو ۽ لحظي ۾ ساري چنتا ۽ مٽجي ويئي. سري گورو اُرجن صاحب جن فرمائن ٿا ته پريو نانڪ جو روپ ٿيو ۽ نانڪ پريوءَ جو روپ ٿي ويو- يا- نانڪ ۾ پريو پرڳٽيو ۽ پريوءَ سان نانڪ ملوان ٿيو- مطلب ته ٻئي هڪ ٿي وياسون.

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਇਹੁ ਧਨੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥ ਗਾਂਠਿ ਨ ਬਾਧਉ ਬੇਚਿ ਨ ਖਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਖੇਤੀ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਬਾਰੀ ॥ ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਜਨੁ ਸਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਮਾਇਆ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਪੂੰਜੀ ॥ ਤੁਮਹਿ ਛੋਡਿ ਜਾਨਉ ਨਹੀ ਦੂਜੀ ॥ ੨ ॥ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਬੰਧਿਪ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਸੰਗਿ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥ ੩ ॥ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਜਿਸੁ ਰਖੈ ਉਦਾਸੁ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਉ ਤਾਕੋ ਦਾਸੁ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ڀيرو ٻاڻي ڀڳتان جي ڪٻير جيءَ گهر پهلا شبد (۱)

ايڪو اوانڪار ست گور پرساد

سچو ڌن هريءَ جو نام

ڏنانڪا:- هڪ دفعي سري ڪٻير صاحب جن جي ٻارن، ٻکر سڀبان ڀتي رڌو. ماتا لوئي کين چيو ته پنهنجي پتا کان وڃي گهرو ته موڪلي ته ڪي به نه آهي، جو ڪڻي اوهانکي کاڌو لاءِ ڏيان. صاحبن تنهنتي ماتا لوئي کي چيو ته جيڪو سُت گهر ۾ رکيو آهي، سو کڻي اچ ته بازار ۾ وڪڻي پئسا وٺي آچان. صاحب ست کڻي بازار ۾ ويا ۽ دڪاندار کي (۲۱) ٽڪن ۾ ست وڪڻي جڏهن پنهنجي گهر ڏي آيا، تڏهن واٽ تي چيا ڏسن ته هڪ ڪاسائي هڪ ٻڍي ڳانءِ کي ڪوس تي وٺي ٿي ويو. صاحبن هنکي گهڻوئي سمجهايو ته آيا هن ڳئون کي ڪڻي ڇڏ، پر هن نه مڃيو. چيائين ته سائين اهو منهنجو ڌنڌو آهي ۽ جي ائين نه ڪندس ته اڄ منهنجا

ارٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته "هي ڀائرو! مايا ۾ ڪي، جنهن کي توهين اداس ڪرين ٿو، تنهن جو مان داس آهيان."

ਨਾਂਗੇ ਆਵਨੁ ਨਾਂਗੇ ਜਾਨਾ ॥ ਕੋਇ ਨ ਰਹਿ ਹੈ ਰਾਜਾ ਰਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮੁ ਰਾਜਾ ਨਉਨਿਧਿ ਮੇਰੈ ॥ ਸੰਪੈ ਹੇਤੁ ਕਲਤੁ ਧਨੁ ਤੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਵਤ ਸੰਗ ਨ ਜਾਤ ਸੰਗਾਤੀ ॥ ਕਹਾ ਭਇਓ ਦਰਿ ਬਾਂਧੇ ਹਾਥੀ ॥ ੨ ॥ ਲੰਕਾ ਗਢੁ ਸੋਨੇ ਕਾ ਭਇਆ ॥ ਮੂਰਖੁ ਰਾਵਨੁ ਕਿਆ ਲੇ ਗਇਆ ॥ ੩ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਕਿਛੁ ਗੁਨੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥ ਚਲੇ ਜੁਆਰੀ ਦੁਇ ਹਥ ਝਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

ڀيرؤ سري ڪبير جي شبد (٣)

اُٿانڪا:- هي شبد، هڪ شاهوڪار کي چيل آهي، جنهن سري ڪبير صاحب کي ڪجهه ڏن آڇيو.

(١) ننگي آوڻ، ننگي جانا. ڪوءِ نه رهئي، راجا رانا

رام راجا، نؤنڌ ميري. سنپي هيت ڪلت ڌن تيري
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! ننگا ئي هن سنسار ۾ اچڻ ۽ ننگو ئي وڃڻ ۾ ننگو ٿيندو. ڪو به راجا يا راڻو هتي هميشه نه رهندو. منهنجي لاءِ نو نڌيون يا نو خزانا، راجا رام ئي آهي، تنهنجو پيار ملڪيت، استري ۽ ڌن مال آهي. [سمپت = ملڪيت. ڪلت = نار.]

(٢) آوت سنگ، نه جات سنگاتي
ڪها ڀئيو، در باندي هاٿي

ارٿ:- اهي (دنيوي پدارٿ) نڪي اچڻ وقت سنگ اچن ٿا ۽ نڪي وڃڻ مهل سنگ هلندا. ڪهڙي ڳالهه آهي، جن جي در تي هاٿي ٻڌل هئا؟

(٣) لنڪا ڳڙهه، سوني ڪا ڀئيا
مورکه راوڻ، ڪيا لي گئيا

ارٿ:- لنڪا جو قلعو، جو سون جو ٺهيل هو (اُن جو مالڪ) مورکہ راوڻ، ٻاڻ سان ڇا کڻي ويو؟ [گڍ = قلعو.]

(٤) ڪهہ ڪبير، ڪڇهہ گُن بيچار
چلي جُئاري، دوء هٿ جهار.

ارٿ:- سري ڪبير صاحب فرمائين ٿا تہ هي پاڻي! پرماتما جي گڻن جو ڪجهہ ويچار ڪر نہ تہ (پڇاڙيءَ ۾) جوئاريءَ وانگر ٻئي هٿ خالي ڪري هليو ويندين يعني پنهنجي سواسن روپي پونجي هاراني، هٿين خالي هليو ويندين.

ਮੈਲਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮੈਲਾ ਇੰਦੁ ॥ ਰਵਿ ਮੈਲਾ ਮੈਲਾ ਹੈ ਚੰਦੁ ॥ ੧ ॥ ਮੈਲਾ ਮਲਤਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਇਕੁ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਜਾਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੈਲੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾਇ ਕੈ ਈਸ ॥ ਮੈਲੇ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਦਿਨ ਤੀਸ ॥੨॥ ਮੈਲਾ ਮੋਤੀ ਮੈਲਾ ਹੀਰੁ ॥ ਮੈਲਾ ਪਵਨੁ ਪਾਵਕੁ ਅਰੁ ਨੀਰੁ ॥ ੩ ॥ ਮੈਲੇ ਸਿਵ ਸੰਕਰਾ ਮਹੇਸ ॥ ਮੈਲੇ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਅਰੁ ਭੇਖ ॥ ੪ ॥ ਮੈਲੇ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਜਟਾ ਸਹੇਤਿ ॥ ਮੈਲੀ ਕਾਇਆ ਹੰਸ ਸਮੇਤਿ ॥੫॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੇ ਜਨ ਪਰਵਾਨ ॥ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਜੋ ਰਾਮਹਿ ਜਾਨ ॥ ੬ ॥ ੩ ॥

راڳ ڀيرؤ سري ڪبير جي شبد (٣)
هڪ ايشور کانسواء ٻيا سڀ اپوتر آهن

(١) ميلا برهما، ميلا اندُ
رو ميلا، ميلا هي چندُ

ارٿ:- برهما ميلو يا اپوتر آهي تہ اندر بہ ميلو آهي. سورج ديوتا ميلو آهي تہ چندرما بہ ميلو آهي.

ميلا ملتا، اِهُ سنسارُ
اِڪُ هر نِرملُ، جاڪا انتُ نہ پارُ (اڪ رهاءُ)

اوٿ:- اڳيان جي مليڻا ڪري، ھيءَ سارو سنسار ميلو آھي. ھڪڙو ھري اومل آھي، جنھنجو نڪو آھي انت نڪو پار- پا- جنھن ھي انت جو ڪو پار ڪرائي.

(٢) ميلي برھمنداءِ ڪي ايش

ميلي ليس پاسر، ڍن تيس

اوٿ:- برھمنڊن جا ايش يعني ديوتائون بہ ميلا آھن ۽ راس ڏينھن ۽ ٽيھن ڏينھن جا مھينا بہ ميلا آھن (جي اُھ پرستيءَ ۾ وڃائين ٿا).

(٣) ميلا موتي، ميلا ھير

ميلا پوَن پاوڪ، اَرُ نير

اوٿ:- موتي بہ ميلا آھن تہ ھيرا بہ ميلا آھن. ھوا، اڳني ۽ پاڻي يعني اِھي پنج ئي تَت ميلا آھن.

(٤) ميلي شو، شنڪرا مھيش

ميلي سِڌ ساڌڪ، اَرُ ڀيکہ

اوٿ:- شو شنڪر مھيش آدڪ ديوتائون بہ ميلا آھن. سِڌ ساڌڪ يعني ساڌنائون ڪندڙ ۽ ڀيکہ ڌاريندڙ بہ ميلا آھن.

(٥) ميلي جوڳي، جنگم جٽا سھيت

ميلي ڪائيا، ھنس سميت

اوٿ:- جوڳي، جنگم ۽ جٽاڌاري بہ ميلا آھن. جيو روپي ھنس سميت ڪايا يا ديھي جي بہ ميلو آھي.

(٦) ڪھ ڪبير، تي جن پروان

نرمل تي، جو رامھ جان.

اوٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا تہ پروان يا قبول پيل . . پرش اھي آھن، جي رام کي جاڻن ٿا.

ਮਨੁ ਕਰਿ ਮਕਾ ਕਿਬਲਾ ਕਰਿ ਦੇਹੀ ॥ ਬੋਲਨ ਹਾਰੁ ਪਰਮ ਗੁਰੁ ਏਹੀ ॥ ੧ ॥ ਕਹੁ ਰੇ ਮੁਲਾਂ ਬਾਂਗ ਨਿਵਾਜ ॥ ਏਕ ਮਸੀਤਿ ਦਸੈ ਦਰਵਾਜ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਿਸਿਮਿਲਿ ਤਾਮਸੁ ਭਰਮੁ ਕਦੂਰੀ ॥ ਭਾਖਿ ਲੇ ਪੰਚੈ ਹੋਇ ਸਬੂਰੀ ॥ ੨ ॥ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕ ॥ ਕਹ ਕਰੈ ਮੁਲਾਂ ਕਹ ਕਰੈ ਸੇਖ ॥੩॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਉ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ॥ ਮੁਸਿ ਮੁਸਿ ਮਨੂਆ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨਾ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

راڳ ڀيرؤ سري ڪبير جي شبد (۴)

هن شبد ۾ سري ڪبير صاحب جن، هڪ مُلي کي اُپديش ڏنو آهي:—

(١) مَنُ ڪَرِ مَڪا، قِبلا ڪَرِ ديهي

ٻولَن هارُ، پَرَم گُرُ ايهي

ارٿ:— هي ملا! من کي مڪو يعني رب جو گهر ڪري بناءِ، هن ديهيءَ کي قبلو يعني اُن جي پٺ بناءِ. (انهيءَ گهر ۾) هيءُ ٻولڻ وارو يعني چيتن ساکي، وڏو گورو آهي. [قبلا = اها پٺ، جنهن ڏانهن مسلمان منهن ڪري نماز پڙهندا آهن، ڪعبي جي چئن ديوارن جو نالو.]

ڪَهُ ري مُلا، بانگَ نِواز

ايڪ مَسيتِ، دَسئي دَرواز (١ رهاءُ)

ارٿ:— هي ملا! انهيءَ هڪ ديهه روپي مسيت، جنهن کي ڏهه دروازا آهن تنهن ۾ ويهي بانگ ۽ نماز پڙهه.

(٢) مِسِمِلِ تامَسُ، ڀَرَمُ ڪَدُوري

ڀاکِ لي پنچئي، هوءِ صبوري

ارٿ:— ڪروڌ کي مار ۽ ڀرم کي ڪڍي ڇڏ. پنجن ڪامادڪن کي ڀکڻ ڪر يعني انهن کي ڪاٽي ناس ڪر ته پوءِ تو کي صبر پراپت

ٿيندو. [مسمل = بسمل يعني حلال ڪرڻ، مارڻ. تامس = لموڪڻ، ڪروڌ. ڪدوُري = ڪٽي جڏ. پاڪرلي = بڪن ڪر - يا - ڪاڻي جڏ.]

(۳) هندوُ ترڪَ ڪا، صاحبُ ايڪَ

ڪَهَ ڪَري مُلا، ڪَهَ ڪَري شيخ

اوٿه:- هندو ۽ ترڪن جو صاحب هڪڙو ئي آهي. ملو يا شيخ ڇا ڪري سگهندو يعني اسانکي ڪهڙي سوائتا ڪري سگهندو؟

(۴) ڪَهِ ڪبيرَ، هَمُ ڀَئا دِوانا

مُسِ مُسِ مَنوُئا، سهجِ سمانا.

اوٿه:- سري ڪبير صاحب جن فرمائن ٿا ته مان ته ديوانو ٿي پيو آهيان. منهنجو من ڌيري ڌيري سهج (شانت روپ) پرماتما ۾ سمائجي ويو آهي. [مُس مُس = آهستي آهستي.]

ਗੰਗਾ ਕੇ ਸੰਗ ਸਲਿਤਾ ਬਿਗਰੀ ॥ ਸੋ ਸਲਿਤਾ ਗੰਗਾ ਹੋਇ ਨਿਬਰੀ ॥ ੧ ॥ ਬਿਗਰਿਓ ਕਬੀਰਾ ਰਾਮ ਦੁਹਾਈ ॥ ਸਾਚੁ ਭਇਓ ਅਨ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਚੰਦਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰਵਰੁ ਬਿਗਰਿਓ ॥ ਸੋ ਤਰਵਰੁ ਚੰਦਨ ਹੋਇ ਨਿਬਰਿਓ ॥ ੨ ॥ ਪਾਰਸ ਕੈ ਸੰਗ ਤਾਂਬਾ ਬਿਗਰਿਓ॥ ਸੋ ਤਾਂਬਾ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇ ਨਿਬਰਿਓ॥੩॥ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਕਬੀਰਾ ਬਿਗਰਿਓ ॥ ਸੋ ਕਬੀਰੁ ਰਾਮੈ ਹੋਇ ਨਿਬਰਿਓ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥

راڳ ڀيرؤ ڀاڳي سري ڪبير جي شبد (٥)

سري ڪبير صاحب کي برادريءَ وارن چيو ته تو هين هندو ۽ مسلمان ٻنهي کان بگڙيل آهيو. سري ڪبير صاحب فرمايو ته برابر، پر ڪهڙي طرح بگڙيل آهيان:-

(۱) گنگا ڪي سنگ، سَلِتا بِگري

سو سَلِتا، گنگا هوءِ نِبري

ارٿ:- گنگا ندي جي سنگ ۾ ٻيون ننڍيون نديون بگڙي يعني بدلجي گنگا تي پيئون آهن يعني اهي گنگا سان ملي هڪ تي ويون آهن. [سلتا = ننڍي ندي.]

بِگَرِئو ڪَبيِرا، رامَ دُهائي
ساچُ ڀِئِو، اَن ڪَتَهِ نَ جائي (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- رام جو قسم آهي ته (اهڙي طرح) ڪبير به بگڙي يعني بدلجي پيو آهي ۽ سچي پرماتما سان هڪ تي ويو آهي. هاڻي هو ٻي ڪنهن جاءِ تي نٿو وڃي - ياڻ- ٻئي ڪنهن ديوي ديوتا کي نٿو پوڄي. ڪيول هڪ واهگوروءَ جو سروپ تي ويو آهي.

(۲) چَندَن ڪَي سَنگِ، تَرَوَر بِگَرِئو
سو تَرَوَر، چندن هوءِ نِبرِئو

ارٿ:- چندن جي سنگ ۾ ٻيا وڻ بگڙي يعني بدلجي پيا آهن ۽ اهي وڻ هاڻي چندن جو روپ تي ويا آهن.

پرماڻ:- ”ڪبير چندن ڪا بِروا ڀلا، بيڙِئو ڍاڪ پلاس
اوءِ ڀي چندن هو رهي، بسي جُ چندن پاس.“
[سلوڪ (۱۱)]

ارٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته چندن جو وڻ چڱو آهي، جو جو ڍاڪ جو ساد وڻ، جو سندس چؤگرد هوندو آهي ۽ جنهن ۾ ڪنهن به قسم جي خوشبوءِ نه هوندي آهي، سو به چندن جهڙو خوشبوءِ دار تي پوندو آهي جاڪاڻ ته چندن جي وڻ ڀرسان هوندو آهي.

(۳) پارَسِ ڪَي سَنگِ، تانبا بِگَرِئو
سو تانبا، ڪنچن هوءِ نِبرِئو

ارٿ:- پارس جي سنگ ۾ ٽامو بگڙجي پوي ٿو ۽ اهو ٽامو پوءِ سون تي تو پوي.

(٤) سنتن سنگ، ڪبيرا بگڙيو
سو ڪبير، رامہِ هوءِ نبڙيو.

ارٿ:- (اهڙي طرح) سنتن جي سنگ ۾ ڪبير بگڙجي بدلجي ويو آهي ۽ اهو ڪبير هاڻي رام جو روپ ٿي ويو آهي.

ਮਾਥੇ ਤਿਲਕੁ ਹਥਿ ਮਾਲਾ ਬਾਨਾਂ ॥ ਲੋਗਨ ਰਾਮੁ ਖਿਲਉਨਾ ਜਾਨਾਂ ॥ ੧ ॥ ਜਉ ਹਉ ਬਉਰਾ ਤਉ ਰਾਮ ਤੋਰਾ ॥ ਲੋਗੁ ਮਰਮੁ ਕਹ ਜਾਨੈ ਮੋਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤੋਰਉ ਨ ਪਾਤੀ ਪੂਜਉ ਨ ਦੇਵਾ ॥ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਨਿਹਫਲ ਸੇਵਾ ॥ ੨ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਜਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਮਨਾਵਉ ॥ ਐਸੀ ਸੇਵ ਦਰਗਹ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥ ੩ ॥ ਲੋਗੁ ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥ ਕਬੀਰ ਕਾ ਮਰਮੁ ਰਾਮ ਪਹਿਚਾਨਾਂ ॥ ੪ ॥ ੬ ॥

ڀيرؤ ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (٦)

اُٿانڪا:- هن شبد ڏئاران، سري ڪبير صاحب جن ڪن برهمڻن کي اُپديش ڏنو ته اوهين پاکنڊ ڪريو، مٿي تي تلڪ لڳايو ٿا ۽ هٿ ۾ مالها ڦيريو ٿا، پر اوهانجي سچي سائين سان ڪا ڪري به پريت نه آهي. اهي ڀيکه اوهانکي آخرت ۾ ڪنهن به ڪم جا نه ٿيندا.

(١) ماٿي تلڪ، هٿ مالا بانان
لوگن رامُ، کلؤنا جانانْ

ارٿ:- هي پريو! اوهين مٿي تي تلڪ لڳايو ٿا ۽ هٿ ۾ مالها ڦيرايو ٿا ۽ اهو ڀيکه ڌاريو ٿا. اوهان لوڪن، رام کي راند ڪو ڪري سمجهيو آهي. [بانا = ڀيکه. کلؤنا = راندڪو.]

جئو هئو بئُرا، تئو رامُ تورا
لوگُ مرمُ ڪهَ جاني مورا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي رام! جي مان ڇريو آهيان ته به تنهنجو آهيان.
لوڪ منهنجي ڇريائيءَ جو ڳجهه ڪيئن ڄاڻندا؟ [مرم=ڳجهه.]

(٢) توره نه پاتي، پوُجا نه ديوا
رام ڀڳت بن، نِهفل سيوا

ارٿ:- مان گل ۽ پن ڇني، ديوتائن جي پوڄا نه ٿو ڪريان،
ڇو ته رام جي ڀڳتيءَ کان سواءِ، ٻي سڀ شيوا نسفل آهي.

(٣) سَتگور پوُجَهه، سدا سدا مناوءِ
ايسي شيوءِ، درگهه سکهه پاوءِ

ارٿ:- مان ست گوروءَ جي پوڄا ڪريان ٿو ۽ سدائين اُن کي
منايان يعني خوش ڪريان ٿو. اهڙي شيوا ڪرڻ سان ئي، مان
درگاهه ۾ سکهه پائيندس.

(٤) لوگ ڪهئي، ڪبير بئُرانا
ڪبير ڪا مرم، رام پهچانا.

ارٿ:- لوڪ چون ٿا ته ڪبير ڇريو ٿيو آهي، پر ڪبير جو
ڳجهه ته رام ئي ڄاڻو آهي. [بئُرانا=ڇريو.]

ਉਲਟਿ ਜਾਤਿ ਕੁਲ ਦੋਊ ਬਿਸਾਰੀ ॥ ਸੁੰਨ ਸਹਜ ਮਹਿ ਬੁਨਤ ਹਮਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਹਮਰਾ ਝਗਰਾ ਰਹਾ ਨ ਕੋਊ ॥ ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਛਾਡੇ ਦੋਊ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੁਨਿ ਬੁਨਿ ਆਪ ਆਪੁ ਪਹਿਰਾਵਉ ॥ ਜਹ ਨਹੀ ਆਪੁ ਤਹਾ ਹੋਇ ਗਾਵਉ ॥੨॥ ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਜੋ ਲਿਖਿ ਦੀਆ ॥ ਛਾਡਿ ਚਲੇ ਹਮ ਕਛੂ ਨ ਲੀਆ ॥ ੩ ॥ ਰਿਦੈ ਇਖਲਾਸੁ ਨਿਰਖ ਲੇ ਮੀਰਾ ॥ ਆਪੁ ਖੋਜਿ ਖੋਜਿ ਮਿਲੇ ਕਬੀਰਾ ॥ ੪ ॥ ੭ ॥

ڀيرو ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (٧)

سنسار جي اُبتڙ هلت هلون ٿا

اُٿانڪا:- سري ڪبير صاحب جن هندن ۽ مسلمانن
جي ٻاهرين ريتين کي ڇڏي ڏنو ۽ هڪ ورتي پرماتما ۾

جوڙيائون ته لوڪن کين جهڳڙائي ڪري ڪوٺيو. صاحب کين اُتر ۾ هي شبد ٻڌايو:-

(١) اَلَکَ ذات، ڪُلَ دوئي پساري
سُن سهج مهه، پنت ڌماري

ارٿ:- سنسار کان الڳ ليکي يعني سنسار کان منهن ڦيري آسان ذات ۾ ڪُل ٻنهي جو ايمان وساريو آهي. هاڻي اٿو يعني اڇِٽ پرميشور ۾ يا ترُيا اوستا ۾ اسانجي آتما ٿي رهي آهي يعني ورتي لڳي رهي آهي.

همرا جهگرا رها نه ڪوئي
پنڊت مُلان ڇاڏي دوئي (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هاڻي اسانجو ڪنهن سان ڪو جهڳڙو نه رهيو آهي. اسان پنڊتن لوڙي مُلن ٻنهي کي ڇڏي ڏنو آهي.

(٢) بُنِ بُنِ آپ، آپ پهراوءُ
جهه نهي آپ، تها هوءِ گاوءُ

ارٿ:- گيان روپي ڪپڙا اُڻي اُڻي يعني ورتي لڳائي لڳائي، اسين پاڻ کي پهرايون ٿا يعني آنند ماڻيون ٿا. جتي آپو يا ايمان نه آهي يعني او ايمان هوندي سان، هريءَ جو جس ڳايون ٿا (٢) جتي سنگ ۾ آپا ڀاءُ نه آهي اُتي يعني سنتن جي سنگ ۾، هريءَ جو جس ڳايون ٿا.

(٣) پنڊت مُلان جو لکه ديتا
ڇاڏ چلي، هم ڪڇهو نه ليتا

ارٿ:- پنڊتن ۽ مُلن جيڪي شاسترن ۽ ڪتابن ۾ لکيو آهي، سو اسان سڀ ڇڏي ڏنو آهي. اسان اُنهن جي مت مان ڪجهه ٻه گرهڻ نه ڪيو آهي.

(٤) رديءِ اِخلاص، نِرکِ لي ميرا
آپ کوجِ کوجِ، مِلي ڪبيرا.

ارٿ:- ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته ردي ۾ نشڪپٽ
ڀاو رکي، اسان ميرو يعني پرميشور پاتشاه جو درسن ڪيو آهي.
هنجي اندر کوجي کوجي، اسين هن وڏي مالڪ سان مليا آهيون.
اخلاص = نشڪپٽ ڀاو. ٿوکه لي = ڏٺو، درسن ڪيو.]

ਨਿਰਧਨੁ ਆਦਰੁ ਕੋਈ ਨ ਦੇਇ ॥ ਲਾਖ ਜਤਨ ਕਰੈ ਓਹੁ ਚਿ
ਨ ਧਰੇਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਉ ਨਿਰਧਨੁ ਸਰਧਨ ਕੈ ਜਾਇ ॥ ਆ
ਬੈਠਾ ਪੀਠਿ ਫਿਰਾਇ ॥੧॥ ਜਉ ਸਰਧਨੁ ਨਿਰਧਨ ਕੈ ਜਾਇ ॥ ਦੀ
ਆਦਰੁ ਲੀਆ ਬੁਲਾਇ ॥ ੨ ॥ ਨਿਰਧਨ ਸਰਧਨੁ ਦੋਨਉ ਭਾਈ ॥ ਪ੍ਰ
ਕੀ ਕਲਾ ਨ ਮੇਟੀ ਜਾਈ ॥ ੩ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਨਿਰਧਨ ਹੈ ਸੋਈ
ਜਾਕੇ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥

ڀيرؤ باڻي سري ڪبير جي شبد (۸)

سچو نردن ڪير آهي؟

نِردَن آدرُ ڪوئي نه ديئه
لاکه جتن ڪري، اوهُ چِت نه ڌريئه (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- غريب کي آدر ڪو نه ٿو ڏي. (هو شاهوڪار کي
وش ڪرڻ لاءِ) لڪين جتن ڪري ٿو، پر تڏهين به شاهوڪار
پس خيال ۾ ئي نه ٿو آڻي.

(۱) جئه نِردَن، سرڌن ڪئي جاءِ
آگيءَ بئٺا، پيٺ ڦراءِ

ارٿ:- جڏهين غريب شاهوڪار وٽ وڃي ٿو، تڏهين اڳيان
ويهون ويٺل به، پٺي ڦيرائي وهي ٿو (ته متان مون کان ڪجهه گهري).

(۲) جئه سرڌن، نِردَن ڪئي جاءِ
ديٺا آدرُ، ليٺا بلاءِ

ارٿ:- جڏهين شاهوڪار، غريب وٽ وڃي ٿو، تڏهين هو
هنکي آدر ڏيئي، اندر گهرائي وهاري ٿو.

(٣) ڀَرَڻَ سَرَڻُ، دولتِ پائي
ڀُرب ڪي ڪَال، نہ ميٽي جائي

ارٿ:- (ڄيترو ٺيڪ) غريب ۽ شاهوڪار ٻئي پائر آهن، تنهن ڀاڳ جي پيدا ڪيل ڪَلا هٽائي نہ ٿي سگهجي - ڀاو- ڪن کي سندن ڪرمن اوسار غريب ڪري ٿو نہ ڪن کي شاهوڪار.

(٤) ڪَہِ ڪَبيرُ، ڀَرَڻَ ھيُ سوئي
جاڪي ڀردئي، نامُ نہ هوئي.

ارٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائن ٿا نہ سچ پچ ڀرڻ پا ڪُنل اهو آهي، جنهن جي هردي ۾ نام جو واسو نہ آهي.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ ॥ ਤਬ ਇਹ ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਦੇਵ ॥ ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ॥ ੧ ॥ ਭਜਹੁ ਗੋੁਬਿੰਦ ਭੂਲਿ ਮਤ ਜਾਹੁ ॥ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਕਾ ਏਹੀ ਲਾਹੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬਲਗੁ ਜਰਾ ਰੋਗੁ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥ ਜਬਲਗੁ ਕਾਲਿ ਗ੍ਰਸੀ ਨਹੀ ਕਾਇਆ ॥ ਜਬਲਗੁ ਬਿਕਲ ਭਈ ਨਹੀ ਬਾਨੀ ॥ ਭਜਿ ਲੇਹਿ ਰੇ ਮਨ ਸਾਰਿਗ ਪਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਅਬ ਨ ਭਜਸਿ ਭਜਸਿ ਕਬ ਭਾਈ ॥ ਆਵੈ ਅੰਤੁ ਨ ਭਜਿਆ ਜਾਈ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਅਬ ਸਾਰੁ ॥ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਹੁ ਨ ਪਾਵਹੁ ਪਾਰੁ ॥ ੩ ॥ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜੋ ਲਾਇਆ ਸੇਵ ॥ ਤਿਨਹੀ ਪਾਏ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵ ॥ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤਾਕੇ ਖੁਲੇ ਕਪਾਟ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋਨੀ ਬਾਟ ॥ ੪ ॥ ਇਹੀ ਤੇਰਾ ਅਉਸਰੁ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਾਰ ॥ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਤੂ ਦੇਖੁ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਜੀਤਿ ਕੈ ਹਾਰਿ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਹਿਓ ਪੁਕਾਰਿ ਪੁਕਾਰਿ ॥ ੫ ॥ ੧ ॥ ੯ ॥

ڀيرؤ باڻي سري ڪبير جي شبد (٩)
گورو ۽ جي شيوا جو ڦل

(١) گور شيوا تي، ڀڳتِ ڪمائي - تب اهہ مانس ديهي پائي
اس ديهي ڪئہ، سمرہِ ديو - سو ديهي، ڀڄ هرِ ڪي شيو

ارٿ:- جڏهين گوروءَ جي سچي ۽ اڪام شيوا ڪرڻ سان لوڪارٿ جي ڀڳتي ڪجي ٿي، تڏهين هيءَ ٻالڪ منش ديهي سڦل ٿئي ٿي. هن منش ديهيءَ کي ديوتائون بہ ياد ڪن ٿا. انهي ديهيءَ ۾ تون هريءَ جي شيوا ۽ ڀڄن ڪر.

ڀڄهُ گوبندَ، ڀُول مت جاهُ

مانسَ جنم ڪا ايهي لاهُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- گوبند جو ڀڄن ڪر، ڀُلجي نہ وڃ. مانش جنم ملڻ جو سچو لاڀ يا فائدو اِهوئي آهي.

(٢) جب لگ، جرا روگ نهي آئيا

جب لگ، ڪال گرسي نهي ڪائيا

جب لگ، بِڪل ڀئي نهي باني

ڀڄِ ليهِ ري من، سارِگ پاني

ارٿ:- جيستائين ٻڍاپڻ ۽ بيماري نہ آئي آهي، جيستائين ڪال، تنهنجي سريرکي نہ اچي پڪڙيو آهي، جيستائين تنهنجي واڻي ۽ زبان نہ ٿڪي آهي يعني تو ۾ ڳالهائڻ جي طاقت آهي، تيستائين هي من! تون انهي سارنگ پاڻ (پرماتما) جو ڀڄن ڪر.

(٣) اب نہ ڀجسِ، ڀجسِ ڪب ڀائي

آوي انت، نہ ڀجيا جائي

جو ڪڇُ ڪرهِ، سوئي اب سار- ڦِر ڀڇتاهُ، نہ پاوهُ پار

ارٿ:- هي ڀائي! هينئر نہ ڀڄن ڪندين تہ ڪڏهين ڪندين؟ جڏهين انت ويلا ايندي تڏهين ڀڄن ڪري نہ سگهندين. جيڪي هينئر ڀڄن ڪندين سوئي سريشٽ اٿيئي نہ تہ پوءِ ڀين جونين ۾ پڇتائيندين ۽ ايشور جو پتو بہ ڪون پائي سگهندين.

(٤) سو شيوڪُ، جو لائيا شيوَ- تنهي پائي، نرنجن ديو

گورِ مِل، تاکي کُلي ڪپاٽ- ڀهرِ نہ آوي، جوني پاٽ

ارٿ:- سچو سيوڪ اهو آهي، جنهن کي اوڪار پنهنجي سيوا ۾ لڳايو آهي. اهڙيءَ ني نراڄڻ پرماتما پاتو آهي. گرزوءَ سان ملي هن جا ڪپاٽ کليا آهن. هو ورري جوڻين جي وات ۾ يعني جنم مرڻ جي چڪر ۾ نه ٿو اچي. [نراڄڻ = مايا رهت.]

(٥) اهي تيرا اَوسَرُ، اهَ تيري بارَ - گهَٽَ ڀيتَرِ، تون ديکُ بچار
ڪَهَتَ ڪبيرُ، جيت ڪي هارِ - ٻهُ بِدِ ڪَهِيو پُڪار پُڪار

ارٿ:- هيءُ ئي تنهنجو سمو ۽ هيءُ ئي تنهنجو وقت آهي. اندر ۾ تون ويچار ڪري ڏس. سري ڪبير صاحب هن فرمائين ٿا ته هي ڀائي! اسان توکي گهڻن نمونن سان پڪاري پڪاري چتايو آهي، هاڻي وڃيمي نه ڪٿ، وڃيئي نه هاراءِ. [اوسر = ويلو. سمو.]

ਸਿਵ ਕੀ ਪੁਰੀ ਬਸੈ ਬੁਧਿ ਸਾਰੁ ॥ ਤਹ ਤੁਮ ਮਿਲਿਕੈ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰੁ ॥ ਈਤ ਊਤ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਰੈ ॥ ਕਉਨ ਕਰਮ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਮਰੈ ॥ ੧ ॥ ਨਿਜ ਪਦ ਊਪਰਿ ਲਾਗੋ ਧਿਆਨੁ ॥ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮੋਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੂਲ ਦੁਆਰੈ ਬੰਧਿਆ ਬੰਧੁ ॥ ਰਵਿ ਊਪਰ ਗਹਿ ਰਾਖਿਆ ਚੰਦੁ ॥ ਪਛਮ ਦੁਆਰੈ ਸੂਰਜੁ ਤਪੈ ॥ ਮੇਰ ਡੰਡ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਬਸੈ ॥ ੨ ॥ ਪਸਚਮ ਦੁਆਰੇ ਕੀ ਸਿਲ ਓੜ ॥ ਤਿਹ ਸਿਲ ਊਪਰਿ ਖਿੜਕੀ ਅਉਰ ॥ ਖਿੜਕੀ ਊਪਰਿ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤਾਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥ ੧੦ ॥

ڀيرءُ ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٠)
يوگ مارگ

اٿانڪا:- سري ڪبير صاحب جن کي ڪن شخص پڇيو ته اوهين ڪرم ڪانڊ، آرچا پوڄا وغيره ڪانه ٿا ڪريو؟ اتي اُپديش ٻين کي ٿا ڪريو ته، سو اوهانجو ڏيان ڪٿي جُڙيل آهي سو مهرباني ڪري ٻڌايو. اتي ٻڌي سري ڪبير صاحب هيٺيون شبد يوگ بابت اُچاريو:-

(١) شِوَ ڪي ڀَرِي، ڀَسِيُ ڀِدَ سارُ - تِهِ تِرِ مِلڪِيُ ڪَرَمَ ٻِچارُ
اِيتَ اُدِتَ ڪي، سو جِهي ڀَرِيُ

ڪَوَن ڪَرَمَ ميرا ڪَرِ ڪَرِ مَرِيُ

ارٿ:- (سار) سريشٽ ڀَديءَ وارا جوڳي پُرش، شِو (ڪلياڻ روپ) پرماتما جي ڀَرِيءَ يعني دسمي دئار ۾ وسن ٿا، انهن جو جنهن سان ملي، تو هين پرماتما جو ويچار ڪريو ته هن لوڪ توڙي پرلوڪ جي سوجهي تو هان کي ٿئي. جڏهين اهڙو گيان حاصل ٿيندو، تڏهين ڪير هوميءَ جا ڪرم ڪري مرندو؟ يعني هوميءَ جا ڪرم او هين ڪو نه ڪندا.

نِجَ پدَ اُوپرِ لاڳو ڌيانُ
راجا رام نامُ مورا بُرهم گيانُ (١ ڪ رهاءُ)

ارٿ:- منهنجو ڌيان نه نج پد يعني نج سروپ ۾ لڳو آهي. راجا رام جي نام جو جاپ ئي، منهنجو برهم گيان آهي.

(٢) مُوُلَ دُئاريُ بنڌِئا بنڌَ - رِوِ اُوپرِ گَهِرِ راکِيا چنڌَ
پڇم دُئاريُ سُورج تپيُ - مير ڏنڌَ سِرِ اُوپرِ بَسيُ

ارٿ:- مُوُل دئار جو ناڀي (ڌُن) کان گُديا تائين چڪر آهي اُن ۾ جو اُپان وايو رهي ٿو، اُنجو بندن پڌ وسون (نوٽ:- جوڳي آسن لڳائي پير جي کُڙي گُديا وٽ رکي بند ڪندا آهن. ڏسو راڳ رامڪلي، ڀڳت بيڻي صاحب ”اسو ندي ڪا بنڌيءِ مُول - پڇم ڦير چڙاويءِ سُور“ يعني جوڳي اسري سياءِ واري ندي جو منهن بند ڪري ٿو ۽ (اُپان وايو کي) پنيان ڦيرائي دسمي دئار ۾ چاڙهي ٿو. اسان (چند =) چندرما ناڙي (اڙا)، جا سيتل آهي تنهنکي پڪڙي، تنل سورج ناڙي (پنگلا)، جي مٿان رکيسون، جنهن ڪري اها سيتل ٿي پيئي.

ٻيو ارٿ:- سِت گُڻ روپي چندرما ناڙي کي، تمي گُڻ روپي

سورج ناڙيءَ جي مٿان ڪيوسون. (پڇم =) اولهندي پاسي جي
دروازي ۾ سورج نهي ٿو يعني پوءِ گيان روپي سورج اڀري ٿو.
جوڳي پليءَ جي ڪندي ڪان پران ڪڍي ڏسمي دئار ۾ چاڙهين ٿا.

(٣) پڇم دئاري ڪي سِلَ اوڙَ. تهِ سِلَ اوپرِ کڙڪي اوُرَ
کڙڪي اوپرِ دسوا دئارُ. ڪهِ ڪبير تاڪا انت نه پارُ.

اوٿو:- (پڇم) اولهندي واري دروازي (ناسڪا) کي، (سل=سر)
ماس جي ڏري يا سُڏي جي اوڙ = رنڊڪ لڳل آهي. ان سر ۾
مٿان (اوڙ =) ٻي قسم جي (کڙڪي) کڙڪي يا دري آهي.
ان دريءَ جي مٿان ڏسئون دئار آهي، ان ۾ جو پرمالما رهي ٿو،
تنهنجو انت ۽ (پار) حد ڪانهي - يا - جو جوڳيسر انکي پهچي ٿو،
انجو انت ۽ پار ڪونهي.

ਸੋ ਮੁਲਾਂ ਜੋ ਮਨ ਸਿਉ ਲਰੈ ॥ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਕਾਲ ਸਿਉ ਜੁਰੈ ॥ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਮਰਦੈ ਮਾਨੁ ॥ ਤਿਸੁ ਮੁਲਾ ਕਉ ਸਦਾ ਸਲਾਮੁ ॥ ੧ ॥ ਹੈ ਹਜੂਰਿ ਕਤ ਦੂਰਿ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਦੁੰਦਰ ਬਾਧਉ ਸੁੰਦਰ ਪਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਾਜੀ ਸੋ ਜੁ ਕਾਇਆ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ਕਾਇਆ ਕੀ ਅਗਨਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਜਾਰੈ ॥ ਸੁਪਨੈ ਬਿੰਦੁ ਨ ਦੇਈ ਝਰਨਾ ॥ ਤਿਸੁ ਕਾਜੀ ਕਉ ਜਰਾ ਨ ਮਰਨਾ ॥ ੨ ॥ ਸੋ ਸੁਰਤਾਨੁ ਜੁ ਦੁਇ ਸਰ ਤਾਨੈ ॥ ਬਾਹਰਿ ਜਾਤਾ ਭੀਤਰਿ ਆਨੈ ॥ ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਲਸਕਰੁ ਕਰੈ ॥ ਸੋ ਸੁਰਤਾਨੁ ਛਤ੍ਰੁ ਸਿਰਿ ਧਰੈ ॥ ੩ ॥ ਜੋਗੀ ਗੋਰਖੁ ਗੋਰਖੁ ਕਰੈ ॥ ਹਿੰਦੂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਚਰੈ ॥ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾ ਏਕੁ ਖੁਦਾਇ ॥ ਕਬੀਰ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ੧੧ ॥

ڀيرؤ باڻي سري ڪبير جي شبد (١١)

اُٿانڪا:- مان ۽ قاضين چيو ته "سائين خدا صاحب ته
ستين آسمان ۾ آهي سو ڏسوين دئار ۾ ڪٿان ملي سگهندو؟
تنهنڪري جڏهن اسين اوڏان کي راهه ڏيکاريون ٿا ته

تہ پوءِ خدا صاحب اوهان کي بنا ڪنهن ٻہ شڪ جي ملندو.“
اهو ٻڌي سري ڪبير صاحب جن هي شبد اُچاريو:-

(١) سو مُلان جو مَن سِئُہ لڙيءِ - گُرو اُپديس ڪال سِئُہ جُڙيءِ
ڪال پُرک ڪا مَردَيءِ مانُ - تِسُ مُلا ڪئُہ سدا سلامُ

ارٿ:- سچو مُلو اهو آهي جو مَن سان لڙي ٿو. گُروءَ جو اُپديش وٺي، ڪال سان ڳنڍ جي ٻوي يعني اُن سان جنگ ڪري ٿو (پاوَ- گيان سان مرتيوءَ جو ڀئو دور ڪري ٿو). هو جم راجا جو مانُ، مردن ڪري ٿو يعني هنکي هٽائي دور ڪري ٿو؛ اُنهيءَ مُلي کي اسانجو نمسڪار آهي. [مَردَيءِ مانُ = ڪال جو مان مردن ڪري ٿو يعني هنکي دور ڪري ٿو. سلام = نمسڪار.]

هي حضُورِ ڪِتَ دُورِ بتاوہُ
دُندرِ باڌہُ، سُندرِ پاوہُ (اِڪ رهاءُ)

ارٿ:- پرماتما حاضران حضور آهي، ماڻهن کي ڇو ٿا ٻتايو يا ٻڌايو تہ دور آهي. ٻلوان مَن کي روڪيو تہ سندر پرماتما پايو. [ڪت = ڇو. دُندر = ٻلوان مَن. باڌہ = روڪيو.]

(٢) قاضي سو جو ڪايئا بيچاريءِ - ڪائئا کي اَگنِ برہم پرجاريءِ
سُپنيءِ بِندُ نہ ديئي جهرنا - تِسُ قاضي ڪئُہ جرا نہ مرنا

ارٿ:- قاضي اهو، جو ڪايا جو ويچار ڪري - يا - مَن ۽ آتما جو ڀيد ڄاڻي ۽ برهم گيان جي اگنيءَ سان ڪايا کي چڱيءَ طرح ساڙي ٿو يعني اُن کي ناسونت ڄاڻي ٿو يا ديهہ ايمان ناس ڪري ٿو. سپني ۾ بہ پنهنجي ويرہ کي هارڻ يا ڪرڻ نہ ٿو ڏئي. اهڙي قاضيءَ کي نڪي ٻڍاپڻ نڪي موت اچي ٿو.

(٣) سو سُرطان جو دوءِ سَرَتانيءِ - ٻاهرِ جاتا ڀيتر آنيءِ
گگن منڊل مَيءِ لشڪر ڪريءِ - سو سرطان ڇتر سِرِ ڌريءِ

ارٿ:- سچو سلطان يا بادشاھ اھو آھي جو ٻہ تير ڇڪي ٿو يعني گيان ۽ ويراڳ حاصل ڪري ٿو ۽ ٻاھر ويندڙ من کي، انترمک ڪري ٿو، جو پران ۽ اپان، اڙا ۽ پنگلا ۽ ناڙين مان لاھي ۽ چاڙھي ٿو ۽ ٻاھر ويندڙ پران اندر آڻي ٿو. دسمي دئار ۾ رھي پران ۽ اپان کي ڪٺو ڪري يعني نوراني، ديوي گڻ روپي لشڪر ڪٺو ڪري ٿو. انھي سلطان جي سر تي جس روپي ڇٽ ڦري ٿو.

(٣) جوڳي گورکھ گورکھ ڪري - ھندو رام نام اُچري
مُسلمان ڪا ايڪ خُداء - ڪبير ڪا سوامي رھيا سماء.

ارٿ:- جوڳي پنھنجي گورو گورکناٿ جو نالو وٺن ٿا ۽ ھندو رام نام جو اُچارڻ ڪن ٿا ۽ مسلمان چون ٿا تہ خدا ھڪڙو اسانجو ئي آھي يعني انھن سڀني ۾ دئيت ڀاو ۽ ٻيائي آھي. تن کي گھٽ سمجھي، گلا ڪن ٿا ۽ چون ٿا تہ وڏو اسين ٿينداسين. جيئن مسلمان ھندن کي ڪافر ٿا چون وغيرہ. پر سري ڪبير صاحب فرمائين ٿا تہ پرماتما سڀني ھنڌ سمايو پيو آھي، ڪنھن خاص فرقي ۾ نہ آھي، پر ھر ھنڌ حاضر ناظر آھي.

ਮਹਲਾ ੫

ਜੋ ਪਾਥਰ ਕਉ ਕਹਤੇ ਦੇਵ ॥ ਤਾਕੀ ਬਿਰਥਾ ਹੋਵੈ ਸੇਵ ॥ ਜੋ ਪਾਥਰ ਕੀ ਪਾਂਈ ਪਾਇ ॥ ਤਿਸਕੀ ਘਾਲ ਅਜਾਂਈ ਜਾਇ ॥੧॥ ਠਾਕੁਰੁ ਹਮਰਾ ਸਦ ਬੋਲੰਤਾ ॥ ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਨੁ ਦੇਤਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅੰਤਰਿ ਦੇਉ ਨ ਜਾਨੈ ਅੰਧੁ ॥ ਭ੍ਰਮ ਕਾ ਮੋਹਿਆ ਪਾਵੈ ਫੰਧੁ ॥ ਨ ਪਾਥਰੁ ਬੋਲੈ ਨਾ ਕਿਛੁ ਦੇਇ ॥ ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਨਿਹਫਲ ਹੈ ਸੇਵ ॥ ੨ ॥ ਜੇ ਮਿਰਤਕ ਕਉ ਚੰਦਨੁ ਚੜਾਵੈ ॥ ਉਸ ਤੇ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥ ਜੇ ਮਿਰਤਕ ਕਉ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਰੁਲਾਈ ॥ ਤਾਂ ਮਿਰਤਕ ਕਾ ਕਿਆ ਘਟਿ ਜਾਈ ॥ ੩ ॥ ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਹਉ ਕਹਉ ਪੁਕਾਰਿ ॥ ਸਮਝਿ ਦੇਖੁ ਸਾਕਤ ਗਾਵਾਰ ॥ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਹੁਤੁ ਘਰ ਗਾਲੇ ॥ ਰਾਮ ਭਗਤ ਹੈ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲੇ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥ ੧੨ ॥

محلا پنجوان شبد (۱۲)

وِڇاڻڪا:- هيٺيون شبد، جو بت پوڄا جي برخلاف آهي، سو سري گورو آرجن ديو، سري ڪبير صاحب جي شبدن مان چونڊي، پنهنجي واڻيءَ ۾ ورتو آهي:-

(۱) جو پاٿر ڪئُ ڪهتي ديو۔ تاڪي ٻرٿا هووئي سيو

جو پاٿر ڪي پائي پاءِ۔ تِسڪي گهالَ آجائي جاءِ

ارٿ:- جو پُرش، پٿر کي (ديو) پرميشور چوي ٿو، تنهنجي سيوا اجائي وڃي ٿي. جو پٿر کي پيرن پوي ٿو، تنهنجي (گهال) محنت اجائي وڃي ٿي.

ٺاڪُر همرا سد ٻولنتا

سَرب جيئا ڪئُ، پرڀُ دانُ ديتا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- اسانجو ٺاڪر ته سدائين ٻولڻ وارو آهي (ڀاو- هو ٺاڪر والگر ماٺ ۾ نه آهي). اسانجو ٻريو سڀني جيون کي جيئڻدان ڏئي ٿو.

(۲) انتر ديئُ نه جاڻئي انڌُ۔ ڀرم ڪا موهيا پاوئي ڦنڌُ

نه پاٿر ٻولئي نا ڪڇهُ ديئي۔ ڦوڪٽ ڪرم نِهڦل هئي سيو

ارٿ:- هي الڌو اگياني جيو، اندر ۾ وسندڙ پرماتما کي نه ٿو ڄاڻي ۽ ڀرم ۾ موهجي ڦاهي کي ڦاسائي ٿو. پٿر نڪي ٻولي ٿو ۽ نڪي ڪجهه ڏئي ٿو. اهي پٿر پوڄا جا ڪرم اجايا آهن ۽ انهن جي سيوا بي نسڦل آهي. [ڦوڪٽ = اجايا.]

(۳) جي مِرتڪ ڪئُ چندنُ چڙاوئي

اُس تي ڪهُ ڪون ڦل پاوئي

جو ... بِشٽا ماهِ

... ڪيٺا گهٽ جائي

ارٿ:- جي مُردي کي ڪو ڪٺي چندن چاڙهيندو ته ڇڙو ته مردو اُن مان ڪهڙو ڦل يا لاڀ پائيندو. جي مردي کي ڪو ڪٺي وشٽا ۾ ملائيندو ته اُن جي ڪهڙي گهٽتائي ٿيندي.

(٢) ڪهت ڪبير ٿرڪهڻ پُڪار - سمجهه ديکُ ساڪت گاوارُ
دُوجي ڀاءِ بهُت گهرگالي - رام ڀڳت هي سدا سُکالي.

ارٿ:- سري ڪبير صاحب هن فرمايو آهي ته اسين پڪاري چئون ٿا ته هي مورک منمکو! سمجهه ڌاري ڏسو. ٻين سان دنيس ڀاو ۾ ساڻي رکڻ جي ڪري، گهڻيئي گهر ڳري ناس ٿي ويا ۽ رام جا ڀڳت سدائين سُکي آهن.

ਜਲ ਮਹਿ ਮੀਨ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੇਧੇ ॥ ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਮਾਇਆ ਕੇ ਛੇਦੇ ॥ ਕਾਮ ਮਾਇਆ ਕੁੰਚਰ ਕਉ ਬਿਆਪੈ ॥ ਭੁਇਅੰਗਮ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਖਾਪੇ ॥੧॥ ਮਾਇਆ ਐਸੀ ਮੋਹਨੀ ਭਾਈ ॥ ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਤੇਤੇ ਡਹਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪੰਖੀ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਰਾਤੇ ॥ ਸਾਕਰ ਮਾਖੀ ਅਧਿਕ ਸੰਤਾਪੇ ॥ ਤੁਰੇ ਉਸਟ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਭੇਲਾ ॥ ਸਿਧ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਖੇਲਾ ॥੨॥ ਛਿਅ ਜਤੀ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਦਾ ॥ ਨਵੈ ਨਾਥ ਸੂਰਜ ਅਰੁ ਚੰਦਾ ॥ ਤਪੇ ਰਖੀਸਰ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਸੂਤਾ ॥ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਕਾਲੁ ਅਰੁ ਪੰਚ ਦੂਤਾ ॥੩॥ ਸੁਆਨ ਸਿਆਲ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਰਾਤਾ ॥ ਬੰਤਰ ਚੀਤੇ ਅਰੁ ਸਿੰਘਾਤਾ ॥ ਮਾਜਾਰ ਗਾਡਰ ਅਰੁ ਲੂਬਰਾ ॥ ਬਿਰਖ ਮੂਲ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਪਰਾ ॥੪॥ ਮਾਇਆ ਅੰਤਰਿ ਭੀਨੇ ਦੇਵ ॥ ਸਾਗਰ ਇੰਦ੍ਰਾ ਅਰੁ ਧਰਤੇਵ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਿਸੁ ਉਦਰੁ ਤਿਸੁ ਮਾਇਆ ॥ ਤਬ ਛੂਟੇ ਜਬ ਸਾਧੂ ਪਾਇਆ ॥੫॥੫॥੧੩॥

ڀيرو ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٣)

ڀُوميڪا:- صاحبن ڪان ڪي لوڪ، پرشن ڪرڻ لڳا ته سائين، جڏهين رام جا ڀڳت سدئي سُکي آهن تڏهين سڀ

فارسيءَ ۾ چيل آهي:—

"ياران اين دنيا، طالب زراند

جائي ڪه زر نه بيند، ياري نمي ڪنند."

مطلب دنيا جا يار مايا جا طالبو آهن. جتي مايا نٿا ڏسن، تتي دوستي نٿا ڪن.

ਜਬਲਗੁ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰੈ ॥ ਤਬਲਗੁ ਕਾਜੁ ਏਕੁ ਨਹੀ ਸਰੈ ॥ ਜਬ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰਹਿ ਆਇ ॥ ੧ ॥ ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਬਿਚਾਰੁ ਮਨਾ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਨ ਸਿਮਰਹੁ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬਲਗ ਸਿੰਘੁ ਰਹੈ ਬਨ ਮਾਹਿ ॥ ਤਬਲਗੁ ਬਨੁ ਫੂਲੈ ਹੀ ਨਾਹਿ ॥ ਜਬਹੀ ਸਿਆਰੁ ਸਿੰਘ ਕਉ ਖਾਇ ॥ ਫੂਲਿ ਰਹੀ ਸਗਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥ ੨ ॥ ਜੀਤੋ ਬੂਡੈ ਹਾਰੋ ਤਿਰੈ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਰਿ ਉਤਰੈ ॥ ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਕਹੈ ਸਮਝਾਇ ॥ ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਰਹਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ ੩ ॥ ੬ ॥ ੧੪ ॥

ڀيرو ۽ ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٤)

هنمکر کي جڳائي ته پرماتما سان چت لڳائي

۽ وشين کان چت هٽائي.

(جب لگ ميري ميري ڪري

تب لگ ڪاج ايڪ نهي سري

ميري ميري مٽ جاءِ - تب پرڀ ڪارج سوار هي آءِ

ستائين هيءَ جيوُ منهنجي منهنجي ڪري ٿو، ڪيو يا پڪتي ڏولي هڪڙو ڪارج به نٿو پورو ٿئي.

منهنجي منهنجي مٽي وڃي ٿي، تڏهين ابڙو ڪارج

تب تون ناهي - اب توُ هي مين ناهي."

ارٿ:- ٻڪي جوڳي جي مايا ۽ مرگهه شبد روپي مايا ۾ قائل آهن. مڪي، شڪر يا مناظ روپي مايا بلڪل گهٽو ستائي ٿي. گهوڙا ۽ اٺ به مايا ۾ ملل يعني رتل آهن. چوراسي سڌ به مايا ۾ ڪيلي رهيا آهن. [ترِي = گهوڙا. اشٽ = اٺ. پبلا = مليا پيا آهن. سڌ چوراسيهه = گورکهه آد سڌ.]

(٣) چِتر جتي مائِيا ڪي بندا ـ نوي ناٿ سورج اَر چندا
تپي رکيسر مائِيا مهه سوتا ـ مائِيا مهه ڪال اَر پنچ دوتا

ارٿ:- چوهه جتي، نو ناٿ، سورج ۽ چند به مايا ۾ بڌل آهن. تپسي ۽ رشي به مايا ۾ سُتل آهن. ڪال ۽ پنج ڪاماد ڪ دوت به مايا ۾ آهن. [چوهه جتي = ١- ڀيرو (شو مهراج جو پٽ) ٢- گورکهه ٣- لڇمڻ ۴- هنومان ٥- د تاتريه ٦- ڀيشم پتاما. نوي ناٿ = چند ناٿ، گورکهه ناٿ ۽ ٻيا.]

(۴) سُئان سيال مائِيا مهه راتا ـ بنتر چيتي اَر سنگهاتا
ماجار گاڏر اَر اوڊرا ـ بِرڪهه موُل مائِيا مهه پرا

ارٿ:- ڪتا، گدڙ، باندر، چيتا ۽ شينهن به مايا ۾ رتل آهن. ٻلا، رڍون ۽ لومڙ به مايا ۾ آهن. وڻ ۽ پاڙون به (جل جي ٻاس روپ) مايا ۾ پيا آهن. [سئان = ڪتا. سيال = گدڙ. بنتر = باندر. سنگهاتا = شينهن. ماجار = ٻلا. گاڏر = رڍون. اوڊرا = لومڙ. مول = پاڙون.]

(٥) مائِيا اَنتر ڀيني ديو ـ ساگر اِندرا اَر ڌرتيو
ڪهه ڪبير جس اُدر تِس مائِيا ـ تب ڇوٽي جب ساڌو پائِيا.

ارٿ:- سڀ ديوتائون، سمنڊ، اندر ۽ ڌرتي به مايا ۾ پيل آهن. ڪبير صاحب چئي فرمائين ٿا ته جنهن کي پيٽ آهي، تنهن کي مايا لڳل آهي. جيڏهن تيڏهن تون جڏهن ساڌو يا گورو جو سنگ پائين تون. [اندرا = اندر ديوتا. ڌرتيو = ڌرتي. اُدر = پيٽ. ساڌو = سنت مهاتما، هتي سري ڪبير صاحب جو گورو سري رامانند صاحب.]

فارسيءَ ۾ چوڻ آهي:-

"ياران اين دُنيا، طالب زرانند
جائي ڪه زر نه بينند، ياري نمي ڪُنند."

مطلب دنيا جا يار مايا جا طالبوُ آهن. جتي مايا نٿا ڏسن، اتي دوستي نٿا ڪن.

ਜਬਲਗੁ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰੈ ॥ ਤਬਲਗੁ ਕਾਜੁ ਏਕੁ ਨਹੀ ਸਰੈ ॥
ਜਬ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰਹਿ ਆਇ ॥ ੧ ॥
ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਬਿਚਾਰੁ ਮਨਾ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਨ ਸਿਮਰਹੁ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ
॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬਲਗ ਸਿੰਘੁ ਰਹੈ ਬਨ ਮਾਹਿ ॥ ਤਬਲਗੁ ਬਨੁ
ਫੂਲੈ ਹੀ ਨਾਹਿ ॥ ਜਬਹੀ ਸਿਆਰੁ ਸਿੰਘ ਕਉ ਖਾਇ ॥ ਫੂਲਿ ਰਹੀ
ਸਗਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥ ੨ ॥ ਜੀਤੋ ਬੂਡੈ ਹਾਰੋ ਤਿਰੈ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ
ਪਾਰਿ ਉਤਰੈ ॥ ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਕਹੈ ਸਮਝਾਇ ॥ ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਰਹਹੁ
ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ ੩ ॥ ੬ ॥ ੧੪ ॥

ڀيرو ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٤)

منمکه کي جڳائي ته پرماتما سان چت لڳائي
۽ وشين کان چت هٽائي.

(١) جَبَ لَڳ ميري ميري ڪَري
تَبَ لَڳُ ڪاجُ ايڪُ نَهِي سَري
جَبَ ميري ميري مِٽَ جاءِ. تَبَ پرڀ ڪارجُ سَوارَ هِ آءِ

ارٿ:- جيستائين هيءُ جيوُ منهنجي منهنجي ڪري ٿو، تيستائين سندس موکه يا ڀڳتي روپي هڪڙو ڪارج به نٿو پورو ٿئي. پر جڏهين منهنجي منهنجي مٽي وڃي ٿي، تڏهين پرڀو ڪارج اچي سنواري ٿو.

پرماڻ:- "جَبَ هم هوتي تَبَ توُنْ ناهي - اَبَ توُ هي ميَ ناهي."

اِئِسا ڳِيانُ بيچارُ مَنا
هَرِ ڪي نہ سِمرهُ دُکہ ڀنجنا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي من! اهڙي ڳيان جو ويچار ڪري، اُن ڇوڻ تو اهڙي دک دور ڪندڙ هريءَ جو سمرن ڪرين؟ [ڪي نہ = ڇو نہ.]

(٢) جَبَ لَگ سنگهہ رهئي بن ماهہ - تَبَ لگُ بن ڦُولئي ڦي ناهہ
جَب هي سِئار سنگهہ ڪو کاهہ - ڦُولِ رهي سڪلي بنراهہ

ارٿ:- جيستائين اهنڪار روپي شينهن، سرير روپي ٻن ۾ رهي ٿو، ليستائين هي سرير روپي ٻن، ديوي گڻن روپي ڦلن سان، ڀرپُور نٿو ٿئي يعني نٿو ڀرجي. جڏهين نمرتا روپي گدڙ، اهنڪار روپي شينهن کي کائي ناس ڪري ٿو، تڏهين ساري ونسپتي، ڀرپور ٿئي ٿي يا جيون ڦلن سان ڀرجي ٿي يعني اُن ۾ سڀ ديوي گڻ پيدا ٿين ٿا. [سئار = گدڙ.]

(٣) جيتو ٻُوڏئي، هارو تِرئي - گُرُ پرسادي پار اُتِرئي
داس ڪبير ڪهئي سمجهاءِ - ڪيول رامِ رهہ لِوُ لاءِ.

ارٿ:- جو سمجهي ٿو تہ مون جيتيو، سو ٻڏي ٿو؛ جو سمجهي ٿو تہ مون هاريو، سو تري ٿو يعني اهنڪار ڪندڙ ٻڏي ٿو؛ نمرتا وارو تري ٿو؛ گروءَ جي ڪرپا سان هو سنسار سمنڊ مان پار اُتري ٿو. سوئي ڪبير صاحب نمرتا سان سمجهائي ڏيئي چون ٿا تہ "هي ڀائي! فقط رام نام سان لو لڳائي رهو."

پرماڻ (١):- "آپس ڪئُہ جو جاڻي نيچا
سوئي گنيئي سڀ تي اوُچا."
[سکمني صاحب پؤڙي (٣) پد (٦)]

پرماڻ (٢):- "آپَس ڪئُہ جو ڀَلا کهاوئي
تِسهہ ڀلائي نِکَٽِ نہ آوئي."
[سکمني صاحب پؤڙي (١٢) پد (٣)]

پرماڻ (٣) :- ”سرب ڪي رين جاڪا مَن ٿيءِ
ڪهُ نانڪ تاڪي نرمل سوءِ.“
[سري سکمني صاحب اشٽپدي (١٢) پد (٣)]

ਸਤਰਿ ਸੈਇ ਸਲਾਰ ਹੈ ਜਾਕੇ ॥ ਸਵਾ ਲਾਖੁ ਪੈਕਾਬਰ ਤਾਕੇ ॥ ਸੇਖ ਜੁ ਕਹੀਅਹਿ ਕੋਟਿ ਅਠਾਸੀ ॥ ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਜਾਕੇ ਖੇਲ ਖਾਸੀ ॥੧॥ ਮੋ ਗਰੀਬ ਕੀ ਕੋ ਗੁਜਰਾਵੈ ॥ ਮਜਲਸਿ ਦੂਰਿ ਮਹਲੁ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜੀ ਹੈ ਖੇਲ ਖਾਨਾ ॥ ਚਉਰਾਸੀ ਲਖ ਫਿਰੈ ਦਿਵਾਨਾਂ ॥ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਕਉ ਕਿਛੁ ਨਦਰਿ ਦਿਖਾਈ ॥ ਉਨਿ ਭੀ ਭਿਸਤਿ ਘਨੇਰੀ ਪਾਈ ॥ ੨ ॥ ਦਿਲ ਖਲਹਲੁ ਜਾਕੈ ਜਰਦ ਰੂਬਾਨੀ ॥ ਛੋਡਿ ਕਤੇਬ ਕਰੈ ਸੈਤਾਨੀ ॥ ਦੁਨੀਆ ਦੋਸੁ ਰੋਸੁ ਹੈ ਲੋਈ ॥ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਪਾਵੈ ਸੋਈ ॥ ੩ ॥ ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਹਮ ਸਦਾ ਭਿਖਾਰੀ ॥ ਦੇਉ ਜਬਾਬੁ ਹੋਇ ਬਜਗਾਰੀ ॥ ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਸਮਾਨਾ ॥ ਭਿਸਤੁ ਨਜੀਕਿ ਰਾਖੁ ਰਹਮਾਨਾ ॥ ੪ ॥ ੭ ॥ ੧੫ ॥

ڀيرؤ ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٥)
پرماتما جي دربار جو بيان، جنهن ۾ سري ڪبير
صاحب جن داخل ٿيڻ جي چاهنا ڪن ٿا.

(١) سترِ سيءِ سالار هيءِ جاڪي - سوا لاکُ پيڪابر تاڪي
شيخ جُ ڪهيئهِ ڪوٽِ اٺاسي -
ڇپن ڪوٽِ جاڪي کيل خاصي

ارٿ :- جنهن شهنشاه وٽ، ستر سؤ يا ست هزار يعني ڪئين سپه سالار آهن ۽ جنهن وٽ سوا لک يعني بي انت پيغمبر آهن ۽ اٺاسي ڪروڙ جنهن وٽ شيخ چوڙ ۾ اچن ٿا ۽ ڇاونجاهه ڪروڙ خاصکيلي آهن. [ستر سئه = ستر سؤ يعني ست هزار يعني ڪئين. سلار = سپهه سالار. ڇپن ڪوٽ = ڇاونجاهه ڪروڙ. کيل خاصي = خاصکيلي. پيڪابر = پيغمبر.]

مو غريب کي ڪو ڳڌ راوي
مجلس دوُر، محلُ ڪو ڀاوي (اڪ رهاڻ)

ارٿ:- اُن وقت، مون غريب جي ڪير ڳالهه ڪندو يعني ڪير هن وقت منهنجي عرضيءَ جي ڳالهه ڪرائيندو. هن جي دربار دور آهي. ڪو ورلي هنجو محل يا سروپ پائي ٿو.

(٢) تيتيس ڪروڙي هيُ کيل خانا - چوراسي لک ڦري ديوانا
بابا آدم ڪنهُ ڪيهُ ندرهِ ڪائي - اُن ڀي ڀشت گهڻيري پائي

ارٿ:- ٽيٽيهه ڪروڙ ديوتن جا ڪمل گهر آهن، جن ۾ چوراسي لک جونين جا جيو، هنجي ملڻ لاءِ ڦريا ٿيا ڦرن ٿا (ٻه هيڪي تا سڃاڻن). بابا آدم کي، هن پنهنجي ڪجهه ڪرپا نظر ڏيکاري ۽ اُن گهڻو وقت بهشت حاصل ڪيو. [کيل خانا = ڪمل گهر، آکاڙا.]

(٣) دِل کلهل جاکي زرد رُوباني - جوهِ ڪتيب ڪري شيطاني
دُنيا دوس، روس هيُ لوئي - آپنا ڪيتا پاوي سوئي

ارٿ:- جن جي دل ۾ شڪ يا سنسو آهي، تن جي منهن جو رنگ زرد يا پيلو ٿيندو يعني اهي ڏکي ٿيندا. جو شاسترن ۽ ڪتبن جي سکيا کي ڇڏي، شيطاني ڪم ڪن ٿا. دنيا جا سڀ گناهه ۽ ڏوهه اُهي ۾ آهن، سو اهي ڪاوڙ ڪن ٿا پرڪاشوان پرڀوُ سان ۽ اهي پنهنجو ڪيتو پاڻ لوڙين ٿا. [کلهل = خيال، شڪ. رُوباني = منهن جو رنگ. دوش = ڏوهه. روس = ڪاوڙ. لوئي = پرڪاشوان پرڀو.]

(٤) تُم داتي هم سدا ڀکاري - ديئهُ جباب هوءِ بجگاري
داسُ ڪبيرُ تيري پنهه سمانا - ڀشت نزيڪ راکهُ رحمانا.

ارٿ:- هي پرڀو! توُن داتار آهين، اسين سدائين ڀکاري آهيون، جي جواب ڏيندا سون ته گنهگار ٿيندا سون. سري ڪبير

صاحب داس ٻاؤ سان ڇون تا تہ هي اريا! اسين تنهنجي
پا سرڻ ۾ سمايا پيا آهيون يعني اسان تنهنجي اوٽ ورتي آهي.
هي ڪرپالوا! تون اسانکي پنهنجي نزديڪ رک، اهوئي اسان لاءِ
ٻهشت آهي. [ٻڪاري = ڏوهي، پاپي، قصور مند. نزڪ=
نزديڪ، ويجهو. رحماا = رحم ڪندڙ، ديالو.]

پرماڻ:- "سام جواب دوري ڪري، منديءَ ڪتا جاءِ."
[سري آسادي وار پوڙي (٢١)]

ਸਭੁ ਕੋਈ ਚਲਨ ਕਹਤ ਹੈ ਊਹਾਂ ॥ ਨਾ ਜਾਨਉ ਬੈਕੁੰਠੁ ਹੈ
ਕਹਾਂ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਆਪ ਆਪ ਕਾ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥ ਬਾਤਨ ਹੀ
ਬੈਕੁੰਠੁ ਬਖਾਨਾਂ ॥ ੧ ॥ ਜਬਲਗੁ ਮਨ ਬੈਕੁੰਠ ਕੀ ਆਸ ॥ ਤਬਲਗੁ
ਨਾਹੀ ਚਰਨ ਨਿਵਾਸ ॥ ੨ ॥ ਖਾਈ ਕੋਟੁ ਨ ਪਰ ਲਪ ਗਾਰਾ ॥ ਨਾ
ਜਾਨਉ ਬੈਕੁੰਠ ਦੁਆਰਾ ॥ ੩ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਅਬ ਕਹੀਐ ਕਾਹਿ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਆਹਿ ॥ ੪ ॥ ੮ ॥ ੧੬ ॥

ڳئوڙي ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٦)

سري ڪبير صاحب جن کي ڪن چيو تہ ڪريا ڪري
جو وڃون تہ ويڪنٺ ويندا. تنهن تي صاحبن سچي ويڪنٺ
جو ورنن هن شبد ۾ ڪن ٿا.

سڀ ڪوئي چلن ڪهت هئي اوُهانْ
نا جانؤ بيڪنٺ هئي ڪهانْ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- سڀڪو اُتي (ويڪنٺ ۾) وڃڻ جي ڳالهہ پيو ڪري.
اسان کي تہ خبر ڪانهي تہ ويڪنٺ ڪٿي آهي.

(١) آپ آپڪا مرم نہ جانانْ
باتن هي بيڪنٺ بکانا

ارٿ:- اوهان کي پنهنجي سروپ جي ڀرم يا ڄاڻ جي ڪا خبر نه آهي (ته اسين اصل ڪهڙي وستو آهيون). رڳو واڻ سان ونڪنٺ جون ڳالهيون پيا ڪريو.

(۲) جب لگ من بئڪنٺ ڪي آس
تب لگ ناهي چرن نِواس

ارٿ:- جيستائين اوهان جي من ۾ ونڪنٺ جي آس آهي، تيستائين توهان جو ٻرماتما جي چرنن ۾ نواس نه ٿيندو. (ڀاو- اوهين نشڪام ٿيا ٿيو ۽ ونڪنٺ جي ڪامنا رکو ٿا).

(۳) کائي ڪوٽ نه پرلپ گارا
نا جانئه بئڪنٺ دئارا

ارٿ:- ونڪنٺ کي کائي = کڏ يعني ڪرم روپي کاهي کاهي، اتي انکي ٻگي روپي ڪوٽ = قلعو آهي ۽ لکي (پر) وشيش ڪري، گيان روپي گاري جو لمو الس يعني اهو دنيوي جاڻ وانگر نه آهي ۽ مونکي ته اُهيءَ ونڪنٺ جي دروازي جي به خبر ني کاهي. [کائي = قلعي جي چوگرد هميشه کاهي يا کڏ پاڻيءَ لاءِ ٿيندي هئي. پرلپ گارا = جنهن کي چڱي طرح گاري جو ليپ ڏنل هجي يعني سندر نهل هجي.]

(۴) ڪهه ڪبير اب ڪهيئي ڪاهِ
ساڌ سنگت بئڪنٺ آهِ.

ارٿ:- سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا ته هاڻي اسين توهان کي ڇا چئي ٻڌايون. (سچ پچ ته) ساڌ سنگت ئي ونڪنٺ آهي.

ਕਿਉ ਲੀਜੈ ਗਢੁ ਬੰਕਾ ਭਾਈ ॥ ਦੋਵਰ ਕੋਟ ਅਰੁ ਤੇਵਰ ਖਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਾਂਚ ਪਚੀਸ ਮੋਹ ਮਦ ਮਤਸਰ ਆਡੀ ਪਰਬਲ ਮਾਇਆ ॥ ਜਨ ਗਰੀਬ ਕੋ ਜੋਰੁ ਨ ਪਹੁਚੈ ਕਹਾ ਕਰਉ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮੁ ਕਿਵਾਰੀ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦਰਵਾਨੀ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨ ਦਰਵਾਜਾ ॥

ਕ੍ਰੋਧੁ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ਮਹਾ ਬਡ ਦੁੰਦਰ ਤਹ ਮਨੁ ਮਾਵਾਸੀ ਰਾਜਾ ॥ ੨ ॥ ਸ੍ਵਾਦ ਸਨਾਹ ਟੋਪੁ ਮਮਤਾ ਕੋ ਕੁਬੁਧਿ ਕਮਾਨ ਚਢਾਈ ॥ ਤਿਸਨਾ ਤੀਰ ਰਹੇ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਇਉ ਗਢੁ ਲੀਓ ਨ ਜਾਈ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਪਲੀਤਾ ਸੁਰਤਿ ਹਵਾਈ ਗੋਲਾ ਗਿਆਨੁ ਚਲਾਇਆ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਸਹਜੇ ਪਰਜਾਲੀ ਏਕਹਿ ਚੋਟ ਸਿਝਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਲੈ ਲਰਨੇ ਲਾਗਾ ਤੋਰੇ ਦੁਇ ਦਰਵਾਜਾ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਅਰੁ ਗੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਪਕਰਿਓ ਗਢ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥ ੫ ॥ ਭਗਵਤ ਭੀਰਿ ਸਕਤਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਕਟੀ ਕਾਲ ਭੈ ਫਾਸੀ ॥ ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਚੜਿਓ ਗੜ੍ਹ ਊਪਰਿ ਰਾਜੁ ਲੀਓ ਅਬਨਾਸੀ ॥ ੬ ॥ ੯ ॥ ੧੭ ॥

ڀيرؤ ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٧)

هن شبد ۾ سري ڪبير صاحب جن فرمائين ٿا تہ
ڪيئن ڪام آدڪن کي مات ڪجي.

ڪئن ليجي ڳڙُ بنڪا ڀائي
دووَر ڪوٽ، اَرُ تيوَر کائي (اک رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! هن مضبوط سرير روپي قلعي کي ڪيئن هٿ ڪجي؟ جنهن کي چوگرد راڳ دويش روپي ٻہ ڀيڻون آهن ۽ ٽن ڳڻن روپي ٽي کاهيون اٿس. [ڳڙ = قلعو. بنڪا = مضبوط. دووَر ڪوٽ = (راڳ دويش روپي) ٻٽي ڀت. تيوَر = ٽيڻي کاهي، ٽن ڳڻن روپي کاهي.]

(١) پانچ پچيس موهہ مد متسر، آڏي پربل ماتا
جن غريب ڪو زور نہ پهچي، ڪها ڪرئہ رگهرائيا

ارٿ:- پنجن ڪامادڪن، موهہ، اهڪار ۽ پنجويهہ پرڪرتين جي فوج، ٻاهران بيٺل اٿس ۽ بلڪل ٻل واري مايا جي اَڏ اڳيان ڏنل اٿس. هون غريب داس جو انهي زور نہ ٿو هلي. هي

رکھو ڪل جا راجا! مان ڪاڻي جا ڪريان؟ [پانچ = پنج ڪاماد ڪ وڪار. پچيس = پنجويهہ انس يا پرڪرتيون. متسر = ابرڪا.]

(۲) ڪام ڪواري، دکر سکر درواني، پاپ پنن دروانا
ڪروڌ پرادان، مها بڊ دندر، تهہ من ماواسي راجا

ارٿ:- اُن قلعي کي ڪام جي پردي ڏنل آهي ۽ دک سک جا به دربان بيٺل آهن ۽ پاپ پنج جا ٻه دروازا ڏنل آهن. ڪروڌ اُن ۾ وڏو سيناپتي آهي، جو بلڪل وڏو شوخ جھڳڙاڪور آهي. اهڙي قلعي اندر مست من، راجا ٿيو ويٺو آهي. [ڪواري = پردو. درواني = دربان. پرڌان = سيناپتي. دندر = شوخ، جھڳڙاڪور. ماواسي = مست.]

(۳) سواد ثناح، توپ ممتا ڪو، ڪُبڌ ڪمان چڙائي
ترشنا تير رهي ڪهٽ ڀيتر، اُو گڍ ليئو نہ جائي

ارٿ:- اُن من روپي راجا کي، سواد روپي ثناح يا زره پهريل آهي، ممتا روپي توپ مٿي لڳي پئي آهي ۽ ڪُبڌ روپي ڪمان هٿ ۾ ڪشيل اٿس. اُن ڪمان ۾ اندر آسا ۽ ترشنا روپي تير پيل آهن. اهڙو قلعو اُنهن ڪا هٿ ڪري نہ ٿو سگھجي.

(۴) پريم پليتا سرت هوائي، گولا گيان چلائيا
برهم آگن سهجي پر جالي، ايڪهہ چوٽ سجهائيا

ارٿ:- پر جڏهن مون پريم روپي ماٽاٽي ۽ سان، سرت روپي توپ جوڙي گيان روپي گولو هلايو، جڏهن برهم روپي اگني سهجهئي يا جگي طرح ٻري ۽ هڪ ئي ڌڪ سان مون اهو قلعو هٿ ڪيو. [پليتا = جنهن سان توپ کي دکائجي، ماٽاٽي. هوائي = توپ. گولا= توپ جو گولو. سجهائيا = سولائي ۽ سان هٿ آيو، جيتيو.]

(۵) ست سنتوکہ لي لرني لاڳا، توري دہ درواجا
ساڌ سنگت اُرگور ڪي ڪرپا تي، پڪڙيو گڍ ڪو راجا

ٿ:- ڇڏهين مان سنتوک آڏ ڪري همت ڪري لڙڻ
ڏهين ٻاپ ۽ پنج روني ٻئي دروازا پڻ ڇڏيم. ساڌ
۽ گورن جي ڪرپا سان، مون الهيءَ قلعي جي راجا يعني
وڃي ٻڪڙيو.

ڀڳوت ڀڳت سمرن ڪي، ڪٽي ڪال ڀئہ ڦاسي
داس ڪبير چڙهيو گڙ اوپر، راڄ ليئو ابناسي.

ٿ:- مون ڪانئر، ڀڳوان جي سمرن جي شڪتيءَ سان
جي ڀؤ جي ڦاسي ڪٽي ڇڏي. مان داس ڪبير اُن
(روني) قلعي جي مٿان چڙهي وڃي يعني مون اُن
تي قبضو ڪيو ۽ ابناسي راڄ وٺي ورتم. [ڀيرو = ڪانئر.]

ਗੰਗ ਗੁਸਾਇਨਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ॥ ਜੰਜੀਰ ਬਾਂਧਿ ਕ
ਕਬੀਰ ॥ ੧ ॥ ਮਨੁ ਨ ਡਿਗੈ ਤਨੁ ਕਾਹੇ ਕਉ ਡਰਾਇ ॥ ਚਰਨ
ਚਿਤੁ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੰਗਾ ਕੀ ਲਹਰਿ ਮੇਰੀ
ਜੰਜੀਰ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਕਬੀਰ ॥ ੨ ॥ ਕਹਿ ਕੰਬੀ
ਸੰਗ ਨ ਸਾਥ ॥ ਜਲ ਥਲ ਰਾਖਨ ਹੈ ਰਘੁਨਾਥ ॥ ੩ ॥ ੧੦ ॥ ੧

ڀيرءَ ٻاڻي سري ڪبير جي شبد (١٨)

اُٿانڪا:- سن ١٤٨٨ع ۾ سڪندر لوڌي تخت تي
تي بادشاهہ بلڪل بي رحم هو. هن هندن جا ٽڪاڻا ۽
ن ڊهرايون ۽ ساڻن بلڪل بي رحميءَ جي هلت
. تخت تي وهڻ کان پوءِ هو جلدئي ڪاشيءَ ويو،
هنکي سخت بيماري ٿي. برهمڻ توڙي قاضي، جي
صاحب جن جا جاني دشمن هئا، تن گڏجي بادشاهہ
يو تہ اوهين ڪبير صاحب کي گهرائي ڇڏيو تہ اوهانکي
. سندن اندروني مطلب اهو هو تہ ڪبير صاحب جن
ڪين ڇتائي سگهندا ۽ بادشاهہ ڪاوڙ ۾ کين مارائي

چڙهندو. بادشاهه ڪبير صاحب کي پاڻوڻ گهرايو ۽ سندن پير پائڻ شرط، بادشاهه چڱو ڀلو ٿي پيو. برهمڻ ۽ قاضي سڀ جلي ويا، ڇو تہ سندن، من جي مراد پوري نہ ٿي. پوءِ ورکي بادشاهه جا ڪن ڀرڻ لڳا. چيائونس تہ "جيئندا قبالا هيءَ ڌرم جي هاڃي ڪندڙ آهي. هن جي سکيا اسلام مذهب ۽ هندو ڌرم ٻنهي جي برخلاف آهي."

بادشاهه ڪبير صاحب کي پاڻوڻ گهرايو. جڏهن ڪبير صاحب جن درٻار ۾ گهڙيا، تڏهن درٻارين کين چيو تہ حضور جن کي سلام ڪريو. ڪبير صاحب جواب ڏنو تہ اسين فقير ماڻهو سلام ڪرڻ مان ڇا ڄاڻون؟ اسانجو بادشاهه سان ڪو پريم جن نہ ڪونهي. اسانجو آڌار ڪبول هريءَ جو ئي نام آهي. اهي لفظ ٻڌي بادشاهه ڌمر جي حڪم ڪيو تہ "ڪبير کي لوه جا زنجير وجهي وڃي گنگا نديءَ ۾ ٻوڙيو." جڏهن ڪبير صاحب جن کي گنگا ۾ ٻوڙو ڪيائون تڏهن دو جل جي پکين وانگر منجهس ترڻ لڳا. سندن زنجير ٽٽي پيا ۽ ڪنول وانگي جل جي مٿان آنند ۾ مگهن ٿيا ويٺا هئا، ۽ اُن مهل هيٺيون شبد اُچاريائون:—

(۱) گنگ گسائن گهر گنڀير
زنجير باندهِ ڪر کري ڪبير

ارٿ:— هي ماتا گنگا! ٻوڙهي ۽ ڪبير! زنجير ۾ ٻڌل مان (ڪبير) تنهنجي اڳيان بيٺو آهيان.

مَن نہ ڏِگي، تَن ڪاهي ڪُڙ ڏراهِ
چرن ڪمل چِت رَهِيو سماهِ (اڪ رهاءُ)

ਅੰਤਰਿ ਮੰਤ ॥ ਜਹ ਪਉੜੇ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾ ਕੰਤ ॥ ੪ ॥ ਅਰਧ ਉਰਧ ਮੁਖਿ ਲਾਗੋ ਕਾਸੁ ॥ ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਕਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥ ਊਹਾਂ ਸੂਰਜ ਨਾਹੀ ਚੰਦ ॥ ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਕਰੈ ਅਨੰਦ ॥ ੫ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡਿ ਪਿੰਡਿ ਸੋ ਜਾਨੁ ॥ ਮਾਨਸਰੋਵਰਿ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ॥ ਸੋਹੰ ਸੋ ਜਾਕਉ ਹੈ ਜਾਪ ॥ ਜਾਕਉ ਲਿਪਤ ਨ ਹੋਇ ਪੁੰਨ ਅਰੁ ਪਾਪ ॥ ੬ ॥ ਅਬਰਨ ਬਰਨ ਘਾਮ ਨਹੀ ਛਾਮ ॥ ਅਵਰ ਨ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਮ ॥ ਟਾਰੀ ਨ ਟਰੈ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥ ਸੁੰਨ ਸਹਜ ਮਹਿ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥ ੭ ॥ ਮਨ ਮਧੇ ਜਾਨੈ ਜੇ ਕੋਇ ॥ ਜੋ ਬੋਲੈ ਸੋ ਆਪੈ ਹੋਇ ॥ ਜੋਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿ ਮਨਿ ਅਸਥਿਰੁ ਕਰੈ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਤਰੈ ॥ ੮ ॥ ੧ ॥

ڀيرؤ ڪبير جي اشٽپديا گهر دوجا

ايڪو اونڪار ست گور پرساد

پرماتما جي اوچي استان جي وارتا

(١) اَگم دُرگم گڙ رچيو باس - جا مهه جوت ڪَري پرڪاس

بجلي چمڪي هوء اَنند - جهه پوڙي پرڀ بال گوبند

ارٿ:- اگم پرماتما پنهنجي رهڻ لاءِ هڪ ڪٺن دسهي دنار روپي قلعو ناهيو، جنهن ۾ سندس جوت پرڪاش ڪري رهي آهي. جتي بجليءَ جهڙي جوت چمڪي ٿي ۽ آنند ٿئي ٿو، اتي سهڻو بال گوبند پربو براجمان آهي. [اگم = جنهن جي گم يا جمر نه پوي. دُرگم = ڪٺن، اوکو. پوڙي = وسي ٿو، براجمان آهي.]

اهه جيئُ رام نام لِو لاگي

جرا مرن ڇوٽي ڀرم ڀاگي (اڪ رهاؤ)

ارٿ:- جڏهن هن جيو جي رام نام سان لو لڳي ٿي، تڏهن هو بڍاپڻ ۽ جنم مرڻ کان ڇٽي ٿو ۽ هنجو ڀرم ڀڄي دور ٿي وڃي ٿو. [جرا = بڍاپڻ.]

(٢) اَبرَن برَن سِنئُ مَن هي پِرِيتِ - هئُمي گاوَنِ گاوهِ گيتِ
اَنهد شبد هوتَ جهُنڪار - جِهہ پئُڙي ٻرڀ سري گوپال

ارٿ:- جو من ٻ ورن ۽ اورن سان پريت رکي ٿو يعني ذات ۽ ڪُذات جو خيال رکي ٿو، سو هؤميءِ جا گيت ڳائي ٿو. جتي سري گوپال ٻرڀو براجمان آهي اُتي انهد شبد جو جهنڪار يا آواز پيو اچي.

(٣) کنڊل منڊل منڊل منڊا - تِرِء اَستانَ، تينِ تِرِء کنڊا
اَگم اَگوچر رهِتا اَپ اَنتَ - پار نہ پاويءِ ڪو ڌرني ڌر منت

ارٿ:- جنهن ٻرڀوءَ کنڊ منڊل، ٽي لوڪ، (سرگ، مرت، پاتال) ٽي گڻ (رجو، تمو، ستو) ٽي اوستائون (جاگرت، سُپن ۽ سشوُپت) منڊيا يا پيدا ڪيا آهن، اُهو اگم ۽ اگوچر ٻرڀو (اَپ) هردي اندر وسي رهيو آهي. اُن (ڌرني ڌر) ٻرٿوي جي ڌاريندڙ هريءَ جي منتر يا ڳجهہ جو، ڪوبہ ٻار يا انت پائي نہ ٿو سگهي.

(٤) ڪدلي پُهپ ڌوُپ پرگاس - رج پنڪج مهِ ليئو نواس
دُئادس دل اَپ اَنترمنت - جِهہ پئُڙي سري ڪملا ڪنت

ارٿ:- سنت جن، اُن (سرگڻ پرماتما)، جو ڪيلي جي گل جهڙو روپ ۽ سورج جي ڌوپ يا اُس جهڙو سندس پرڪاش ڏسن ٿا ۽ اُن جي چرن ڪنول جي رج يا مٽي ۾ نواس ڪن ٿا. اُهي هردي اندر، ١٢ اکرن جو منتر (اوم نمو ڀڳوتي واسديوايہ) اُچارين ٿا جنهن ڪري اُتي لڇميءَ جو پتي پرماتما اچي براجمان ٿئي ٿو.

ارٿ ٻيو:- ڏسوين دئار روپي ڪنول جو رنگ، ڪيلي جي ڦول جهڙو آهي ۽ اُس يا سج جي روشني جهڙو سندس پرڪاش آهي. اُن ڪنول گل جي مٽيءَ ۾، جوڳي جن نواس ڪري يعني ڌيان لڳائي، برهم جو درشن ڪن ٿا. ڏسوين دئار روپي ڪمل

۾ ٻارهن ٻنو آهن، اُن ۾ جوڳي جن منتر اُچارين ٿا، جنهن ڪري
اُن ۾ لڇمي جو پتي وشنو ڀڳوان اچي براجمان ٿئي ٿو.

(٥) آوڌ اُوڌ مکر لاڳو ڪاسُ - سُن منڊل مهِ ڪرِ پرڪاسُ
اوُهان سوُرج ناهي چند - آدِ نرنجن ڪري آنند

ارٿ:- اهو پرڪاش روپ پرماتما، جنهن لوڙي مٿي يعني
پاتال ۾ لوڙي آڪاس ۾ ٻ ٻين هنڌ آهي. سن منڊل يعني دسوين
دوار ۾ هو پرڪاش ڪري رهيو آهي، جتي نڪو سورج آهي نڪو
چند، اُتي آد نرنجن پرماتما آنند ڪري رهيو آهي.

(٦) سو برهمنڊ پنڊ سو جانُ - مانسرووَرِ ڪرِ اسِنانُ
سوهن سو جاڪو هي جاپُ - جاڪو لپت نه هوءِ پُنن اَرُ پاپ

ارٿ:- اهو ئي پرماتما برهمنڊ ۾، ۽ اهو ئي سرير ۾ جاڻ. اُن
پرماتما روپي مانسروور ۾ اشنان ڪر يعني اُن جو ڌيان ڪر. اهو
جاپ "سوهن" آهي ۽ اُن کي پاپ ۽ پن جو لپو نٿو لڳي.
[سوهن = اهو مان ۽ مان اهو.]

(٧) اَبرن برن گهام نهي ڇام - اَوَر نه پائيئي گوَر ڪي شام
ٽاريِ نه ٽريِ آوي نه جاءِ - سُن سهج مهِ رهيو سماءِ

ارٿ:- جنهن نه ذات آهي نه اذات آهي، جنهن نه اُس آهي نه
ڇانو آهي، اهو استان گورو جي سرن وٺڻ کان سواءِ ٻئي ڪنهن اُپاءَ
سان نه پائبو. گورو جي سرن وٺڻ جي ورتي ٽارڻ سان نه ٽري
ٽري يعني سدائين دسوين دوار ۾ جُڙي رهي ٿي، تنهنڪري
هو جنم موت ۾ نٿا اچن. اهو ٽريا اوستا ۾ هو سمايل آهن.

(٨) مَن مَڌي جاڻي جي ڪوءِ - جو ٻولي سو آپي هوءِ
جوتِ منترِ مَن آستر ڪريءِ - ڪهِ ڪبير سو پراڻي ترِي

[illegible]

ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਜਾਕੈ ਪਰਗਾਸ ॥ ਕੋਟਿ ਮਹਾਦੇਵ ਅਰੁ ਕਬਿਲਾਸ ॥ ਦੁਰਗਾ ਕੋਟਿ ਜਾਕੈ ਮਰਦਨੁ ਕਰੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋਟਿ ਬੇਦ ਉਚਰੈ ॥ ੧ ॥ ਜਉ ਜਾਚਉ ਤਉ ਕੇਵਲ ਰਾਮ ॥ ਆਨ ਦੇਵ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਕਾਮ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕੋਟਿ ਚੰਦ੍ਰਮੇ ਕਰਹਿ ਚਰਾਕ ॥ ਸੁਰ ਤੇਤੀਸਉ ਜੇਵਹਿ ਪਾਕ ॥ ਨਵ ਗ੍ਰਹ ਕੋਟਿ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰਿ ॥ ਧਰਮ ਕੋਟਿ ਜਾਕੈ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ॥੨॥ ਪਵਨ ਕੋਟਿ ਚਉਬਾਰੇ ਫਿਰਹਿ ॥ ਬਾਸਕ ਕੋਟਿ ਸੇਜ ਬਿਸਥਰਹਿ ॥ ਸਮੁੰਦ ਕੋਟਿ ਜਾਕੇ ਪਾਨੀ ਹਾਰ ॥ ਰੋਮਾਵਲਿ ਕੋਟਿ ਅਠਾਰਹ ਭਾਰ ॥੩॥ ਕੋਟਿਕ ਮੇਰ ਭਰਹਿ ਭੰਡਾਰ ॥ ਕੋਟਿਕ ਲਖਮੀ ਕਰੈ ਸੀਗਾਰ ॥ ਕੋਟਿਕ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਬਹੁ ਹਿਰਹਿ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕੋਟਿ ਜਾਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ॥ ੪ ॥ ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਜਾਕੈ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ॥ ਨਗਰੀ ਨਗਰੀ ਖਿਅਤ ਅਪਾਰ ॥ ਲਟ ਛੂਟੀ ਵਰਤੈ ਬਿਕਰਾਲ ॥ ਕੋਟਿ ਕਲਾ ਖੇਲੈ ਗੋਪਾਲ ॥ ੫ ॥ ਕੋਟਿ ਜਗ ਜਾਕੈ ਦਰਬਾਰ ॥ ਗੰਧ੍ਰਬ ਕੋਟਿ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰ ॥ ਬਿਦਿਆ ਕੋਟਿ ਸਭੈ ਗੁਨ ਕਹੈ ॥ ਤਉ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਲਹੈ ॥ ੬ ॥ ਬਾਵਨ ਕੋਟਿ ਜਾਕੈ ਰੋਮਾਵਲੀ ॥ ਰਾਵਨ ਸੈਨਾ ਜਹਤੇ ਛਲੀ ॥ ਸਹਸ ਕੋਟਿ ਬਹੁ ਕਹਤ ਪੁਰਾਨ ॥ ਦੁਰਜੋਧਨ ਕਾ ਮਥਿਆ ਮਾਨੁ ॥੭॥ ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋਟਿ ਜਾਕੈ ਲਵੈ ਨ ਧਰਹਿ ॥ ਅੰਤਰ ਅੰਤਰਿ ਮਨਸਾ ਹਰਹਿ ॥ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੁਨਿ ਸਾਰਿਗ ਪਾਨ ॥ ਦੇਹਿ ਅਭੈ ਪਦੁ ਮਾਂਗਉ ਦਾਨੁ ॥ ੮ ॥ ੨ ॥ ੧੮ ॥ ੨੦ ॥

ڀيرو سري ڪبير جي اشلوڪ (٣)

اوٿارڪا — سري ڪبير صاحب جو [illegible]

[illegible]

جي طرف ڪان ڪجهي، ٻئي ديوي ديوتا ڏي ويٺي آهي ڪين نه؟ اُنجو اُتر هن اشٽپديءَ ۾ ڏين ٿا:-

(۱) ڪوٽ سُوَر جاڪي پرڪاس. ڪوٽ مهاديو اَوَ ڪيلاس
دُرگا ڪوٽ جاڪي مردن ڪري
برهما ڪوٽ بيد اُچري

ارٿ:- جنهن پرماتما جي در تي، ڪروڙين سورج پرڪاش ڪن ٿا، ڪروڙين شو مهراج آهن، جي ڪيلاس پربت تي اسٿانون ٺاهي ويٺا ڪن. ڪروڙين درگا ديويون جنهن جا چرن مهٽين ٿيون؛ جنهن اڳيان ڪروڙين برهما آهن، جي ويد اُچارين ٿا. [سور = سورج. ڪيلاس = ڪيلاس پربت. مردن ڪري = چرن مهٽين ٿيون.]

جِهِ جاچِهِ تَهِ ڪيوَل رام
آن ديو سڀ نا هي ڪام (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي ڀائي! مان جي پنندس ته اُنهيءَ هڪ رام کان پنندس. ٻين ديوتائن سان منهنجو ڪو ڪم ڪونهي. [جاچهه = پنندس.]

(۲) ڪوٽ چندرمي ڪرهِ چراغ. سُر تيتيس جيوهِ پاڪ
نوگرهه ڪوٽ ٺاڍي درٻار. ڌرم ڪوٽ جاڪي پرتهار

ارٿ:- ڪروڙين چنڊ آهن، جي روشني ڪن ٿا؛ ٽيٽيهه ڪروڙ ديوتائون جنهن جي رسوئي ڄمائين ٿا. ڪروڙين نوگرهه جنهن جي درٻار ۾ ڪڙا ٿيا بيٺا آهن، ڪروڙين ڌرم راڄا جنهن جا دربان آهن. [چراغ = روشني. پرتهار = دربان. جيوهه = ڄمائين ٿا. پاڪ = کاڌو، رسوئي.]

ارٿ:- نوگرهن جا نالا آهن:- (۱) سورج (۲) چنڊ (۳) منگل (۴) ٻڌ (۵) برهسپت (۶) شُڪر (۷) شنيچر (۸) راهو؛ (۹) ڪيتو.

(٣) ڀؤن ڪوٽ چؤڀاري ڦرهِ - ڀاسڪ ڪوٽ سيڄ ڀسترهِ
سمند ڪوٽ جاڪي پاني هار - رومئاول ڪوٽ آٺارهه ڀار

ارٿ:- ڪروڙين ڀون هنجي چؤڌاري ڦرن ٿا، ڪروڙين شيش ناڳ آهن، جي هنجي سيڄا وڇائين ٿا. ڪروڙين سمنڊ آهن جي هنجو پاڻي ڀريندڙ آهن ۽ ڪروڙين (اٺارهه ڀار) ونسپتيون هنجا وار آهن. [رومئاول = وار.]

(٤) ڪوٽ ڪميرُ ڀرهِ ڀنڊار - ڪوٽڪ لکمي ڪري سيڱار
ڪوٽڪ پاپ پنن ٻهه هرهِ - اِندر ڪوٽ جاڪي سيوا ڪرهِ

ارٿ:- ڪروڙين ڪُبير آهن جي هنجا ڀنڊار ڀريا پرين، ڪروڙين لڇميون آهن جي هنکي سينگارين پيئون. ڪروڙين (هن جا ڀڳت آهن) جن جا هن گهڻا پاپ ۽ پنج دور ڪيا آهن يعني پاپ پنج کان اهي سنت مٿي آهن. ڪروڙين اِندر آهن، جي هنجي شيوا ڪن ٿا.

(٥) ڇپن ڪوٽ جاڪي پرتهار - نگري نگري کِتت اپار
لٽ ڇوٽي ورتي ٻڪرال - ڪوٽ ڪلا کيلي گوپال

ارٿ:- ڇاونجاهه ڪروڙ (بادل) هنجا دٿارپال آهن. جي نگر نگر ۾ وڇي هنجي اپار ڪيرتي ڪن ٿا. ڪروڙين ڪالي ماتائون (ديويون) وار ڇوڙي، هنجي در تي خوفناڪ روپ رکي ويٺيون آهن. اهڙي طرح ڪروڙين ڪلائن يا شڪتين سان، گوپال پرماتما کيلي ٿو. [پرتهار = دٿارپال. کِتت = پرگهٽنا، اُستتي. لٽ = وار.]

(٦) ڪوٽ جگ جاڪي دربار - گنڌرب ڪوٽ ڪرهِ جئڪار
ٻِدٿا ڪوٽ سڀئي گُڻ ڪهئي - تئو پاربرهم ڪا انت نه لهئي

ارٿ:- جنهن جي دربار ۾ ڪروڙين يگيه ٿين ٿا، ڪروڙين (گندرب) ڳائيندڙ ديوتائون جيءُ جئڪار پيا ڪن، ڪروڙين ودياؤن آهن، جي پرماتما جا گڻ پيئون چون، پر تڏهين به اُن پاربرهم جو انت نه ٿيون لهن.

(٧) ٻاوَن ڪوٽِ جاڪي روماولي - راوَن سَيِنا جِهَ تي چلي
سِهس ڪوٽِ ٻهُ ڪهت پُران - دُرجودَن ڪا مِتِنا مان

ارٿ:- جنهن جي ذرہ ذرہ ڪروڙين ٻاون اوتار آهن؛ ڪروڙين راوڻ جهڙا سينا ڪي جيتڻ وارا رام آهن. هزارين ڪروڙين اهڙي رشي آهن جي گهڻا پران پيا اچارين؛ ڪروڙين اهڙي ڪرشن آهن جن دريوڌن جو اهنڪار ناس ڪيو آهي.

(٨) ڪندرپ ڪوٽِ جاڪي لَوَيِ نہ ڌرهِ - انتر انتر منسا هرهِ
ڪهِ ڪبير سُن سارِنگ پان - ديهِ آپيِ پدُ مانگئو دانُ.

ارٿ:- ڪروڙين ڪامديو، پرماتما جي برابري ڪري نہ ٿا سگهن، مگر بين سڀني جيون جي اندر ۾، شُپ ٻڌيءَ کي ناس ڪن ٿا. سري ڪبير صاحب چون ٿا تہ هي سارنگ پان پرماتما! ٻڌ. مان اهو دان منگان ٿو تہ مونکي نرٻڙ پد ڏي.

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਰੇ ਜਿਹਬਾ ਕਰਉ ਸਤ ਖੰਡ ॥ ਜਾਮਿ ਨ ਉਚਰਸਿ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ੧ ॥ ਰੰਗੀਲੇ ਜਿਹਬਾ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥ ਸੁਰੰਗ ਰੰਗੀਲੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਿਥਿਆ ਜਿਹਬਾ ਅਵਰੇਂ ਕਾਮ ॥ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਇਕੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥ ੨ ॥ ਅਸੰਖ ਕੋਟਿ ਅਨ ਪੂਜਾ ਕਰੀ ॥ ਏਕ ਨ ਪੂਜਸਿ ਨਾਮੈ ਹਰੀ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਇਹੁ ਕਰਣਾ ॥ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ڀيرو ٻاڻي نامديو جي کي گهر پهلا
جيب اسانکي نام جپڻ لاءِ مليل آهي.

(١) ري جِهبا، ڪروَن ست کنڊ
جامِ نہ اُچرِس سري گوبندَ

ارٿ:- هي جيءُ! توکي سؤ (١٠٠) ٽڪر ڪندس، جيڪڏهين
تون ٻوتو پرماتما جو نالو نہ جپيندين. [ست = سؤ. کنب = ٽڪر.]

رنگيلي جهبا هرِ ڪيءَ ناءِ

سُرنگ رنگيلي هرِ هرِ ڌياءِ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي جيءُ! تون ٻاڪي هريءَ جي نام ۾ رنگي ڇڏ. هريءَ
کي جپي، ٻاڪي سريشٽ رنگ ۾ رنگي ڇڏ. [سرنگ = سريشٽ.]

(٢) مٿيا جهبا آوري ڪامُ

نرباڻ پدُ اڪ هرِ ڪو نامُ

ارٿ:- هي جيءُ! ٻيا سڀ ڪم ڪوڙا آهن. مڪتيءَ جو
جو پد، (فقط) هڪ پرماتما جي نام جپڻ سان ئي ملي ٿو.

(٣) اسنک ڪوٽ آن پوُجا ڪري

ايڪ نہ پوُجس نامي هري

ارٿ:- بي شمار ڪروڙين پوڄائون، ٻين جون (ٻاوءِ ديوتائن
جون) ڪٽي ڪرين، پر ڪا بہ هريءَ جي نالي سان نہ پهچندي.
[اسنک = بي شمار. ڪوٽ = ڪروڙ. ان = ٻين.]

(٤) پرڻوي نامديوُ اهُ ڪرڻا

اننت روُپ تيري نارائڻا.

ارٿ:- سري نامديو صاحب وينتي ٿا ڪن تہ (هي جيءُ!)
توکي (اسنت) ڪرڻ گهرجي تہ هي پرميشور! تنهنجا روپ
بي انت آهن. [اننت = بي انت.]

ਪਰਧਨ ਪਰਦਾਰਾ ਪਰਹਰੀ ॥ ਤਾਕੇ ਨਿਕਟਿ ਬਸੈ ਨਰਹਰੀ ॥ ੧ ॥ ਜੋ ਨ ਭਜੰਤੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਮੈ ਨ ਕਰਉ ਦਰਸਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨਕੈ ਭੀਤਰਿ ਹੈ ਅੰਤਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਤੈਸੇ ਓਇ ਨਰਾ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਕਹਿ ਬਿਨਾ ॥ ਨਾ ਸੋਹੈ ਬਤੀਸ ਲਖਨਾ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥

پيرڀ ڀاڳي نامديو جيَ شبد (۲)

سچي سونهن نام ۾ ئي آهي.

(۱) پر ڌن پر دارا پر هري
تاڪي نڪٽ بسي نر هري.

ارٿ:- جو شخص ڀرائي ڌن ۽ ڀرائيءَ استريءَ کان ٻري رهي ٿو، تنهن جي ويجهو هري ڀرماتما وسي ٿو. [دارا = استري. پرهري = ڇڏي ٿو، ٻري رهي ٿو.]

جو نر ڀجنتي نارائنا
تن ڪا ميَ نر ڪرتهُ درسنا (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- جو شخص پرميشور جو ڀڄن نه ڪري، تنهنجو شل مان درسن نه ڪريان.

(۲) جن ڪي ڀيتر هيَ انترا
جيسي پسُ، تيسي اوءِ نرا

ارٿ:- جنهن جي اندر ۾ اجا فرق آهي يعني جو سڀني ۾ پرماتما کي نٿو ڏسي يا جنهن جي اندر ۾ (جيو آتما ۽ پرماتما جو) تفاوت آهي، سو شخص اهڙو آهي جهڙو پسون. [انترا = فرق، تفاوت.]

(۳) پرڻوت نامديُ ناڪهہ بنا
نا سوهيَ بتيس لکنا.

ارٿ:- سوي نامديو صاحب وينتي ڪن ٿا تہ (جهڙي طرح جنو) نڪ کان سواءِ، (سونهن جي) ۳۲ نشانين يا گڻن هوندي بہ نٿو سونهين، (اهڙي طرح ڪهڙو بہ سهڻو جيو، پرماتما جي نام جپڻ کانسواءِ بدشڪل آهي). [بتيس = ۳۲ لڇڻ يا نشانيون.]

ਦੂਧੁ ਕਟੋਰੈ ਗਡਵੈ ਪਾਨੀ ॥ ਕਪਲ ਗਾਇ ਨਾਮੈ ਦੁਹਿ ਆਨੀ ॥ ੧ ॥ ਦੂਧੁ ਪੀਉ ਗੋਬਿਦੇ ਰਾਇ ॥ ਦੂਧੁ ਪੀਉ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਪਤੀਆਇ ॥ ਨਾਹੀ ਤ ਘਰ ਕੋ ਬਾਪੁ ਰਿਸਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋੁਇਨ ਕਟੋਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ॥ ਲੈ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਆਗੈ ਧਰੀ ॥ ੨ ॥ ਏਕੁ ਭਗਤੁ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਬਸੈ ॥ ਨਾਮੇ ਦੇਖਿ ਨਰਾਇਨ ਹਸੈ ॥੩॥ ਦੂਧੁ ਪੀਆਇ ਭਗਤੁ ਘਰਿ ਗਇਆ ॥ ਨਾਮੇ ਹਰਿ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਭਇਆ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥

ڀيرو ۾ ٻاڻي سري نامديو جي شبد (٣)

ٽيڪا :- ڪنهن وقت نامديو جو نانو، ڪنهن ڪم ڪار لاءِ ڳوٺ کان ٻاهر ويو ۽ نامديو کي ٺاڪر جي شيوا ڪرڻ لاءِ گهٽي ڀارت ڪري ويو. نامديو کير سان ڪٽوري ڀري ٺاڪر اڳيان رکي ۽ وينتي ڪرڻ لڳو ته هي منهنجا سوامي! هي کير انگيڪار ڪريو. پوءِ ويهي جهانجهه وچارڻ لڳو. ڪجهه وقت کانپوءِ نامديو ڏٺو ته ٺاڪر ته کير پيتوئي ڪينهي. تنهن تي ٺاڪر کي ڏاڍيون آزيون نيزاريون ڪيائين ته مون هي کير ڏاڍي محنت سان تيار ڪيو آهي. ادو رواجي ڳان ۽ جو کير نه آهي پر ڪپلا ڳئون جو آهي ۽ جيڪڏهين نه پيئندا ته نانو مون تي ڪاوڙبو ۽ چوندو ته تو ٺاڪر جي پوري طرح شيوا نه ڪئي آهي، تنهنڪري ديا پالي هنڪي پيو ڳهه لڳايو. ائين چئي وري جهانجهه وچارڻ ۾ مشغول رهيو. ڪجهه دير کان پوءِ وري ڏٺائين ته کير اوئين جو اوئين رکيو آهي، تنهن تي هو پاڻ کي ڇري هڻڻ لاءِ تيار ٿيو. پرميشور هن جو آتي پريم ۽ نسچو ڏسي، يڪدم پرگهٽ ٿيو ۽ هن کان ڇري هٿ مان کسي، سمورو کير پي الوپ ٿي ويو. نامديو درسن پائي ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ ٺاڪرن جي شيوا ڏاڍي چاهه سان ڪرڻ لڳو. هن شبد ۾ مٿين وارتا ورنن ڪئي اٿن.

(۱) ڏوڌ ڪٽوري ڳڏوي پاڻي
ڪپل ڳاءِ نامي ڏهه آڻي

ارٿ:- نامديو اڄي ٿورو ڏهي، ڪير ڪٽوريءَ ۾ ۽ پاڻي ڳڏونءَ ۾ وجهي، (ٺاڪر اڳيان) آندو. [ڳڏوي = لوٽي ۾. ڪپل ڳاءِ = اڇي ڳانءِ. ڏهه = ڏهي.]

ڏوڌ پيئو گوبندي راءِ
ڏوڌ پيئو ميرو من پتياءِ. نامي ته گهر ڪوپ رساءِ
(اڪ رهاءُ)

ارٿ:- (نامديو چوڻ لڳو ته) هي گوبند راجا، کير پيءُ. کير پيءُ ته منهنجي من کي تسلي ٿئي. نه پيئندين ته بابو مون سان اچي غصي ٿيندو. [رساءِ = غصي ٿيندو.]

(۲) سوئن ڪٽوري امرت ڀري
لي نامي هر آڳي ڌري

ارٿ:- سون جي ڪٽوري کير سان ڀري، نامديو هريءَ جي اڳيان آڻي رکي. [سوئن = سون. امرت = کير.]

(۳) اڪ ڀڳت ميري هردي بسي
نامي ديکھ نارائن هسي

ارٿ:- پرميشور درسن ڏيکاري کير پي چيو ته فقط ڀڳت ئي منهنجي هردي ۾ واسو ڪندا آهن. (مون) نامي کي ڏسي پرميشور کليو.

(۴) ڏوڌ پياءِ ڀڳت گهر گيا
نامي هر ڪا درسن ڀيا.

ارٿ:- مان ڀڳت نامديو، ڪير ٺاڪر کي پياري گهر ويس؛ اهڙي طرح هوريءَ جو درشن مليم.

ਮੈ ਬਉਰੀ ਮੇਰਾ ਰਾਮੁ ਭਤਾਰੁ ॥ ਰਚਿ ਰਚਿ ਤਾਕਉ ਕਰਉ ਸਿੰਗਾਰੁ ॥ ੧ ॥ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਲੋਗੁ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਜੋਗੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਾਦੁ ਬਿਬਾਦੁ ਕਾਹੂ ਸਿਉ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਰਸਾਇਨੁ ਪੀਜੈ ॥ ੨ ॥ ਅਬ ਜੀਅ ਜਾਨਿ ਐਸੀ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ਮਿਲਉ ਗੁਪਾਲ ਨੀਸਾਨੁ ਬਜਾਈ ॥੩॥ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ਨਰੁ ਕੋਈ ॥ ਨਾਮੇ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗੁ ਭੇਟਲ ਸੋਈ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥

ڀيرؤ ٻاڻي نامديو جي شبد (٣)

ٽاڻڪا:- ڪنهن وقت ڀڳت نامديو دنيا جا سڀ ڪم ڪار ڇڏي، رڳو ڀڳتيءَ کي لڳو رهيو؛ ساڌن سنتن جي سيوا ڪندو رهيو. لوڪ هن جي گلا ڪرڻ لڳا؛ هو ائين چوڻ لڳا ته نامديو چريو آهي. تنهن تي سري نامديو صاحب هيٺيون شبد اُچاريو آهي:-

(١) مَنُ ٻؤري ميرا رامُ ڀتارُ
رَچِ رَچِ تاڪئُ ڪرءُ سِنگارُ

ارٿ:- مان چري آهيان پر پنهنجي ڀتار پرماتما جي پنيان. آن لاءِ ناهي ناهي ٻاڻ سينگار ڪريان ٿي. [رچ رچ = ناهي ناهي.]

ڀَلي نِندءُ، ڀَلي نِندءُ، ڀَلي نِندءُ لوڪُ
تَنُ مَنُ رامُ پياري جوڳُ (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- هي لوڪو! منهنجي نندا اوهين ڀلي ڪريو، ڀلي ڪريو! مون ته پنهنجو من ۽ تن، پياري پرماتما کي ارپڻ ڪيو آهي.
[جوڳُ = لائق، پرائن، ارپڻ.]

(٢) بادُ بِباد ڪاهوُ سِئُ نَ ڪيجيُ
رَسنا رامُ رسائِنُ پيجيُ

[سڀ ڪنهن ماڻهوءَ ۾ هڪ ئي آتما موجود آهي، مگر ان
جو ڪو به شڪ ڪونهي. [ڪنهن = ماڻهو، وسي = رهندو.]

(٣) اُنَ جيڏو ڄاڻ آهي ٻي آئي
ماڻهو ڪُونَ پيشان ڀڃائي

اوت ۾ ساڳي موت ٿئي پر جنهن آهي ته اهڙو (ڀڳتو ڪبير) آهي
ڄڻيو آهي، جو ماڻهو پرماتما کي ڏڪڙو ڪري ٿو (ڏُک ٻوڏ ٿي
ٿو ڪٽيو ڪٽيو) مڪتي. [جيڏو = ڏڪ، ڀنڀان = ڀڃو، ڏڪڙو.]

(٤) اُسٽ ٻيڙا ڪري تو ڪوئي
تمي سري ونگ پيتل سوئي.

اوت ۾ منهنجي ڪلي ڪو ساڻ ٿو ڪڍڪري (تو موتکي آهي
پوڙهو ته آهي! جنهن موت ۾ منهن کي ٻڌو آهي. [سري ونگ =
پوڙها. پيتل = ڏکي ٻڌي]

ਕਦਹੂ ਦੀਹਿ ਥਣ ਪੀੜ੍ਹੇ ਨ ਭਜੈ ॥ ਕਦਹੂ ਪਰ ਘਰ ਦੂਕ
ਸਨਾਵੈ ॥ ਕਦਹੂ ਕੂੜਹੁ ਬਨੈ ਜਿਨਾਵੈ ॥੧॥ ਜਿਉ ਨਰੁ ਨਵੈ ਤਿਉ
ਦਈਐ ਦੇ ਭਰੀ ॥ ਲਹਿ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਛੁ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
ਦਹੂੰ ॥ ਕਦਹੂ ਤੂਨੇ ਤੁਹਿਨ ਕਰਤੈ ॥ ਕਦਹੂ ਪਹਿ ਪਕਰਹਿ ਨ
ਪਾਵੈ ॥੨॥ ਕਦਹੂ ਧਨ ਸੁਖੋਵੀ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਕਦਹੂ ਭੂਮਿ ਪੈਮਾਨੁ ਨ
ਪਾਵੈ ॥੩॥ ਭਗਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਕਿਉ ਨਾਮੁ ਜਿਨਹੀ ॥ ਜਿਹ ਦੂਹੁ
ਮਿਲੈ ਤਿਹ ਪਾਇ ਉਤਰੈ ॥੪॥੫॥

ڀيرو ٻاڻي نامديو جي شبد (٥)

[ڦانڪڻ سري نامديو کي ڪنهن شخص چيو ته اوهان
پرميشور کي ڏٺو آهي؟ ته اوهان کي اُن ڏڻ ڏيکاري خوش
وکي دا. سري نامديو صاحب جواب ڏنو ته پرميشور اسان کي
ڪٿي اوهان ڏٺي ٿو. اسان کي سدئو سندس ٻاڻي تي
واڻي ورڻ ٿيو آهي.

١) ڪڏهن کير کانڊ گيهه نه ڀاوي

ڪڏهن گهر گهر ٽڪ منگاوي

ڪڏهن ڪورڻ چڻي بڻاوي

ارٿ:- (جيو کي) ڪڏهن ته کير، کنڊ ۽ گيهه به نه پيو وڻي، ڪڏهن هنکي پرميشور، گهر گهر مان ٽڪرو (روٽيءَ جو) پنائي ڪڏهن ته هنکي پرميشور سخت چڻا چٻارڻ لاءِ ڏئي ٿو. [ڀاوي = ،. ٽڪ = ٽڪرو. ڪورڻ = سخت. بڻاوي = چٻارائي.]

جئِن رام راکي، تئِن رهيئي رَي ڀائي

هر ڪي مهما ڪڇ ڪٿن نه جائي (اڪ رهاءِ)

ارٿ:- هي ڀائي! جهڙي حالت ۾ پرميشور (توکي) رکي، حالت ۾ ئي رهڻ گهرجي يعني سڀڪنهن حالت ۾ توکي رهڻ گهرجي. پرميشور جي مهما ڪجهه به چئي نٿي وڃي چوڻ کان ٻاهر آهي.

٢) ڪڏهن ترِي ترنگ نچاوي

ڪڏهن پاءِ پنهيئو نه پاوي

رٿ:- ڪڏهن ته جيو ترڪستاني گهوڙن ۽ ٻين ڪڏندڙ گهوڙن ائي ٿو وري ڪڏهن ته پير ۾ جتي پائڻ لاءِ به نٿي مليس. = ترڪستاني گهوڙا. ترنگ = ڪڏندڙ گهوڙا. پاءِ = پير. = جتي.]

ڪڏهن کاٽ سپيدي سواوي

ڪڏهن ڀوم پيئار نه پاوي

ٿ:- ڪڏهن ته جيو سفيد (بستري واري) کٽ تي سمهي ڏهين ته گاهه واري زمين به سمهڻ لاءِ نٿي مليس. [ڀوم = پيئار = پلال، گاهه. سپيدي = سفيد، صفا.]

(۴) ڀڻيت نامديُو، اِڪُ نامُ سِتاريِ
جِهُ گُرُ مليِ، تِهِ پارِ اُتاريِ.

ارٿ:- سري نامديو صاحب فرمائن ٿا ته فقط نام ئي (جنهن جو) ابنارو ڪري ٿو. جنهن جنهن کي گورو مليو آهي، تنهنکي گورو (سنسار مان) پار ڪري ٿو.

ਹਸਤ ਖੇਲਤ ਤੇਰੇ ਦੇਹੁਰੇ ਆਇਆ ॥ ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਨਾਮਾ ਪਕਰਿ ਉਠਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਹੀਨੜੀ ਜਾਤਿ ਮੇਰੀ ਜਾਦਮ ਰਾਇਆ ॥ ਛੀਪੇ ਕੇ ਜਨਮਿ ਕਾਹੇ ਕਉ ਆਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਲੈ ਕਮਲੀ ਚਲਿਓ ਪਲਟਾਇ ॥ ਦੇਹੁਰੈ ਪਾਛੈ ਬੈਠਾ ਜਾਇ ॥ ੨ ॥ ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕਉ ਦੇਹੁਰਾ ਫਿਰੈ ॥ ੩ ॥ ੬ ॥

راڳ ڀيرو باڻي نامديو جي شبد (٦)

اٿانڪا:- تيرٿن تان موٽندي، هڪڙي ڏينهن ڀڳت نامديو ايوڍيا ۾، ناگناٿ جي مندر ۾ گهڙيو. اُهو ڏينهن ٻو ٻارهان ماهه، سو ماڻهن جي ڀيهه اچي مندر ٿي ٿي. ڀڳت دل ۾ خيال ڪيو ته جيڪڏهن جتي هتي ڇڏي ويندس ته ڪيرتن ڪرڻ وقت اُنجو ڌيان رهندو، تنهنڪري پنهنجي جتي ڪپڙي ۾ ويڙهي، چيلهه سان ٻڌي ٻڌائين ۽ مندر ۾ گهڙي پنهنجا جهالجهه ڪيدي ڏاڍي پريم سان وڄائڻ ۽ نچڻ لڳو. جهالجهه وڄائڻ ۽ ڪيرتن ۾ اهڙو مگن ٿي ويو، جو هن جي سرت پرماتما سان وڃي جڙي. نچندي نچندي سندس جتي، جا چيلهه سان ٻڌل هيس سا ڪپڙي مان ڪري پيئي. اُتا ڏسي برهمڻن هن کي ڌڪا ڏنا ۽ ڪالي ڀاڙ ڪيائونس ۽ چيائونس ته ڪرهان شودرا ڀڳت نامديو اُتان اُٿي مندر جي پٺيان وڃي ويٺو. اُتي پرميشور کي

وينتي ڪيائين تہ ” اي پرماتما! تو مونکي چاڪاڻ شوُدر جي گهر ۾ جنم ڏنو آهي، جو مون سان برهمڻن هيءَ هلت ڪئي آهي؟“ پرميشور هن جو پريم ڏسي، اُنهي مندر جي مهڙ ڦيري ڀڳت ڏانهن ڪئي. برهمڻن وري اُتان هنکي اُٿاري پٺي پاسي ڪيو، پر وري بہ اُنهيءَ پاسي مندر ڦري اچي ڀڳت جي سامهون ٿيو. اهو کيل ڏسي برهمڻن کي پرتيت ٿي تہ ڀڳت نامديو هريءَ جو سچو ڀڳت آهي ۽ اچي سندس پيش پيا. هن ذڪر نسبت هيٺيون شبد سري نامديو صاحب جو رچيل آهي:-

(١) هَسَت کيلَت تيري دِيهُري آئِتا
ڀَڳِت ڪَرَت ناما پَڪَرِ اُٿائِتا

ارت:- (هي ڀڳوان!) مان تنهنجي مندر ۾ کلندو ٽپندو آيس. ڀڳتي ڪندي، مون نامي کي (برهمڻن) پڪڙي ٻاهر ڪيو. [ديهري = ڏيورو، مندر، ٺاڪر دئارو.]

هِينڙِي ذاتِ ميرِي جادَم رائِتا
ڇِيپي ڪي جَنمِ ڪاهي ڪَوُ آئِتا (اڪ رهاءُ)

ارت:- هي جادون جي ڪل جا راجا سري ڪرشن مهراج! منهنجي ذات نيچ آهي. ڇيپي جي جنم ۾ مان ڇو آيس (جو منهنجي ههڙي دُردشا ٿي آهي). [هينڙي = گهٽ، نيچ. رائتا = راجا.]

(٢) لِئِ ڪَمَلي چلِيو پَلَٽاءِ
دِيهُري پاڇيءَ بَيٺا جاءِ

ارت:- مان پنهنجي ڪٿي کڻي مندر مان هليس ۽ مندر ...ي پٺيان وڃي ويٺس. [ڪملي = ڪٿي. پلٽاءِ = ويڙهي.]

(٣) جُيَ جُيَ ناما ھرِ گُڻ اُچرےَ
ڀڳت جنان ڪَٿُر ديھرا ڦريءِ.

اوٿ:- جئين جئين نامديو ھريءَ جا گڻ اچارڻ لڳو، تئين تئين ڀڳت نامديو ڏانھن، مندر ڦري سامھون ٿيو. [اُچرےَ = اُچاري.]

ਭੈਰਉ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜੈਸੀ ਭੂਖੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਨਾਜ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜਲ ਸੇਤੀ ਕਾਜ ॥ ਜੈਸੀ ਮੂੜ ਕੁਟੰਬ ਪਰਾਇਣ ॥ ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਰਾਇਣ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਲਾਗੀ ॥ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭਇਓ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੈਸੀ ਪਰ ਪੁਰਖਾ ਰਤ ਨਾਰੀ ॥ ਲੋਭੀ ਨਰੁ ਧਨ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਕਾਮੀ ਪੁਰਖ ਕਾਮਨੀ ਪਿਆਰੀ ॥ ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨॥ ਸਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਏ ॥ ਕਬਹੁ ਨ ਤੂਟਸਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ਨਾਮੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸਚਿ ਨਾਇ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਾਰਿਕ ਅਰੁ ਮਾਤਾ ॥ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਗੋਬਿਦੁ ਬਸੈ ਹਮਾਰੈ ਚੀਤਿ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੭ ॥

راڳ ڀيرءُ ٻاڻي نامديو جي شبد (٧)

ايڪو اونڪار ست گور پرساد

پرميشور سان نينھن ڪھڙي قسم جو لڳائجي

(١) جئسي ڀُوکي پريت اَناجُ
ترکاونت جل سيتي ڪاجَ
جئسي مُوڙ ڪُٽنب پرائڻ
ايسي نامي پريت نرائڻ

ارٿ:- جهڙي طرح ڪڪايل جو پيار انن سان ٿيندو آهي، جهڙي طرح اڇايل جو مطلب جل سان هوندو آهي ۽ جهڙي طرح مورڪ پنهنجي ڪٽنب سان ڇهٽيل هوندو آهي، تهڙي طرح نامديو جو پيار پرميشور سان آهي. [ترڪاونت = اڇايل. مُوڙ = مورڪ. پرانڻ = ڇهٽيل.]

نامي پريت نارائڻ لاڳي

سهج سڀاءِ ڀئيو ٻئراڳي (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- نامديو جو پيار نارائڻ سان ئي لڳو پيو آهي ۽ سهجيئي هو (دنيا جي وهنوار کان) تياڳي ٿيو آهي. [ٻئراڳي = تياڳي.]

(٢) جئسي پر پرکا رت ناري

لوڀي نر دن کا هتڪاري

ڪامي پرک ڪامني پياري

ائسي نامي پريت مراري

ارٿ:- جهڙي طرح پرائي پرش سان (وڀچارڻ) استريءَ جي پريت ٿيندي آهي، جهڙي طرح لوڀي شخص دن کي پيار ڪندڙ ٿيندو آهي ۽ جهڙي طرح ڪامي شخص کي استري پياري لڳندي آهي، تهڙي طرح نامديو جو پيار پرميشور سان آهي. [رت = پيار. هتڪاري = پيار ڪندڙ.]

(٣) سائي پريت ج آپي لائي

گر پرسادي دبڌا جائي

ڪبهو ن ٽوٽس رهيا سماءِ

نامي چت لائيا سچ ناءِ

ارٿ:- سچي پچي پريت اها آهي، جنهن د ناران پرميشور

(۳) جهه جهه ناما هرِ گُڻ اُچرئ
ڀڳت جنان ڪئُه ديورا ڦرئ.

اوتي جتي جتي نامديو هري جا گڻ اچارڻ لڳو، تتي تتي ڀڳت نامديو ڏانهن، مندر ڦري سامهون ٿيو. [اُچرئ = اچري.]

ਭੈਰਉ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜੈਸੀ ਭੂਖੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਨਾਜ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜਲ ਸੇਤੀ ਕਾਜ ॥ ਜੈਸੀ ਮੂੜ ਕੁਟੰਬ ਪਰਾਇਣ ॥ ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਰਾਇਣ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਲਾਗੀ ॥ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭਇਓ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੈਸੀ ਪਰ ਪੁਰਖਾ ਰਤ ਨਾਰੀ ॥ ਲੋਭੀ ਨਰੁ ਧਨ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਕਾਮੀ ਪੁਰਖ ਕਾਮਨੀ ਪਿਆਰੀ ॥ ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨॥ ਸਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਏ ॥ ਕਬਹੁ ਨ ਤੂਟਸਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ਨਾਮੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸਚਿ ਨਾਇ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਾਰਿਕ ਅਰੁ ਮਾਤਾ ॥ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਗੋਬਿਦੁ ਬਸੈ ਹਮਾਰੈ ਚੀਤਿ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੭ ॥

راڳ ڀيرو ٻاڻي نامديو جي شبد (۸)

اڪ اونڪار ستگور پرساد

پرميشور سان نيهن ڪهڙي قسم جو لڳائجي

(۱) جيسي ڀُکي پريت اناج
ترکاونت جل سيتي ڪاج
جيسي مُوڙ ڪٽنب پرائڻ
ائيسي نامي پريت نرائڻ

راڳ ڀيرءُ ٻاڻي نامديو جي شبد (٨)

وشين کي ڇڏي گوروءَ جي سرڻ وٺڻ گهرجي

(١) گهر کي نارِ تيا گيءِ آنڌا
پر ناري سِنُ کهاليءِ ڌنڌا
جَيسي سِنبلُ ديکهِ سوُئا بِگسانا
انت کي بار موُئا لپٽانا
پاپي کا گهرُ آگني ماهِ
جلت رهيءِ، مٽويءِ ڪب ناهِ (اک رهاءُ)

ارٿ:- مورکهه (جيو) پنهنجي استري ڇڏي ٿو ڏئي ۽ پرائيءَ استريءَ سان کيل ڪري ٿو. جهڙي طرح سمل جي وڻ کي ڏسي طوطو خوش ٿيندو آهي، پر طوطو آخر انکي چنبڙي (مري ويندو آهي)، اهڙي طرح پاپي جيو، جو واسو (ڪام آدڪ وڪارن) جي باهه ۾ آهي. هو انهيءَ باهه ۾ پيو سڙي ۽ اها باهه ڪڏهين نٿي جهڪي ٿئي. [بگسانا = خوش ٿيڻ، ٽڙڻ. مٽويءِ = هٽي، جهڪي ٿئي. گهاليءِ = وڃي ٿو، ڪمائي ٿو، ڪري ٿو. سوُئا = طوطو.]

(٢) هر کي ڀڳت نہ ديکيءِ جاءِ
مارگ ڇوڌ آمارگ پاءِ
موُلهُ ڀوُلا آويءِ جاءِ
امِرت ڏارِ لادِ بِکهُ کاءِ

ارٿ:- جيو، پرميشور جي ڀڳتي (ست سنگ ۾ وڃي) نٿو ڏسي. هو سڌو سچو رستو (يعني ست سنگ) ڇڏي، اُلٽي رستي (يعني ڪُسنگ) ۾ وڃيو پوي. هو پرميشور کان ڀليل رهي ٿو ۽ (جنم مرڻ جي چڪر ۾) اچي وڃي ٿو. هو امرت کي ڦٽو ڪري

(جيئن کي) ٻاڻ سان لڳائي يعني ٻاڻ ڏاوڻ جڪي. (اهڙي پريم واڪڻ ڪري) گوروءَ جي ڪڙيا سان، جيئن ماڻ ٻيائي ڪري ويو وڃي. اها پريم ڪڻ ڪمن ۾ ٿ ٽنگدي جي جو (پريم ڪڻڻ) پرميشور ۾ سمائجي وڃي ٿو. نامديو پنهنجو چت سچي نام سان لڳايو آهي.
[ڏيڏا = ٻاڻي .]

(٢) جيسي پريت بارڪ آر ماتا
ايسا هر سيتي من راتا
پرڻوي نامديو اکي پريت
گوبند بسي هماري چيت.

ارٿ:- جهڙي طرح ماءُ ٻار جي وچ پيار ڀرپور آهي، اهڙي طرح منهنجو من پرماتما سان رتو پيو آهي. سوي نامديو صاحب صاحب ظاهر ڪن ٿا ته مونکي پرماتما سان پريم لڳي ويو آهي ۽ پرماتما منهنجي چت ۾ پيو وسي.

ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਤਿਆਗੈ ਅੰਧਾ ॥ ਪਰ ਨਾਰੀ ਸਿਉ ਘਾਲੈ ਧੰਧਾ ॥ ਜੈਸੇ ਸਿੰਬਲੁ ਦੇਖਿ ਸੂਆ ਬਿਗਸਾਨਾ ॥ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਮੂਆ ਲਪਟਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਪਾਪੀ ਕਾ ਘਰੁ ਅਗਨੇ ਮਾਹਿ ॥ ਜਲਤ ਰਹੈ ਮਿਟਵੈ ਕਬ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨ ਦੇਖੈ ਜਾਇ ॥ ਮਾਰਗੁ ਛੋਡਿ ਅਮਾਰਗਿ ਪਾਇ ॥ ਮੂਲਹੁ ਭੂਲਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਡਾਰਿ ਲਾਦਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥ ੨ ॥ ਜਿਉ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਪਰੈ ਅਖਾਰਾ ॥ ਕਾਪਰੁ ਪਹਿਰਿ ਕਰਹਿ ਸੀਂਗਾਰਾ ॥ ਪੂਰੇ ਤਾਲ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਸ ॥ ਵਾ ਕੇ ਗਲੇ ਜਮ ਕਾ ਹੈ ਫਾਸ ॥ ੩ ॥ ਜਾ ਕੇ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਓ ਕਰਮਾ ॥ ਸੋ ਭਜਿ ਪਰਿਹੈ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥ ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਇਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਇਨ ਬਿਧਿ ਸੰਤਹੁ ਉਤਰਹੁ ਪਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੮ ॥

راڳ ڀيرءُ ٻاڻي نامديو جي شبد (۸)

وشين کي ڇڏي گوروءَ جي سرن وٺڻ گهرجي

(۱) گهر کي نار تيا کيئ آندا
پر ناري سنگ کهاليءُ ڌندا
جيسي سنبل ديکه سوئا بگسانا
انت کي بار موئا لپٽانا
پاپي کا گهر آگني ماه
جلت رهئي، مٿوئي کب ناه (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- مورکھ (جيو) پنهنجي استري ڇڏي ٿو ڏئي ۽ پرائيءَ استريءَ سان کيل کري ٿو. جهڙي طرح سمل جي وڻ کي ڏسي طوطو خوش ٿيندو آهي، پر طوطو آخر انکي چنبڙي (مري ويندو آهي)، اهڙي طرح پاپي جيو، جو واسو (کام آدک وکارن) جي باهه ۾ آهي. هو انهيءَ باهه ۾ پيو سڙي ۽ اها باهه کڏهين نٿي جهکي ٿئي. [بگسانا = خوش ٿيڻ، ٺرڻ. مٿوئي = هٽي، جهکي ٿئي. کهاليءَ = وڃي ٿو، کمائي ٿو، کري ٿو. سوئا = طوطو.]

(۲) هر کي ڀڳت نه ديکيءُ جاءَ
مارگ ڇوڏ امارگ پاءَ
مولهه پڙلا آويءُ جاءَ
امرت ڏار لاد بکه کاءَ

ارٿ:- جيو پرميشور جي ڀڳتي (ست سنگ ۾ وڃي) نٿو ڏسي. هو سڌو سچو رستو (يعني ست سنگ) ڇڏي، اُلٽي رستي (يعني ڪُسنگ) ۾ وڃيو پوي. هو پرميشور کان ڀليل رهي ٿو ۽ (جنم مرڻ جي چڪر ۾) اچي وڃي ٿو. هو امرت کي ڦٽو کري

زهر جي لڏ يعني نهايت ڪِهڙو زهر کائي ٿو. [اماوڪ = غلط رستو. مؤلهه = مول يعني ٻُرمستور ڪان. ڏار = قتو ڪري. لاد = لڏ، نهايت ڪهڙو زهر.]

(۳) جُنم بيسوا ڪي پرڳ آڪارا
ڪاپر پهر ڪري سيڪارا
ٻُوري تال نڀالي سانس
واڪي ڪلي جم ڪا ڦاس

ارٿ:- جهڙي طرح ويشوا جو تماشو ٿيندو آهي ته هوءَ ڪپڙا ٻُوري سينگار ڪندي آهي. هوءَ ٻُوري تار تي ساهه کڻندي آهي يعني ٻُوري لنار تي نچندي ۽ ڳائيندي آهي، پر هن جي ڳچيءَ ۾ جم جي ڦاهي پئي هوندي آهي. [اڪارا = تماشو. ڪاپر = ڪپڙا. تال = تار.]

(۴) جاڪي مستڪ لکيو ڪرما
سو ڀڄ پرڻي گور ڪي سرنا
ڪهت نامديؤ اهو بيچار
ان بڌ سنتهو اُترهو پار.

ارٿ:- جنهن جي نيسانيءَ تي چڱا ڪرم لکيل آهن، سو ڊوڙي گوروءَ جي سرن وڃي وڃي ٿو. سوڀ نامديو صاحب جيءَ ويچار جي ڳالهه، اوهانکي ٻڌائين ٿا ته هي ڀائي! اهي ريت سان ئي (يعني گوروءَ جي سرن وٺڻ سان ئي) اوهين سنسار ساگر مان پار پوندا. [ڀڄ = ڀڄي، ڊوڙي.]

ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਪੜੈ ਨਹੀ ਹਮ ਹੀ ਪਚਿ ਹਾਰੇ ॥
ਰਾਮ ਕਹੈ ਕਰਤਾਲ ਬਜਾਵੈ ਚਟੀਆ ਸਭੈ ਬਿਗਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮਾ
ਜਪਿਬੋ ਕਰੈ ॥ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿਜੀ ਕੋ ਸਿਮਰਨੁ ਧਰੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਬਸੁਧਾ ਬਸਿ ਕੀਨੀ ਸਭ ਰਾਜੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਪੂਤੁ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ

ਕਹਿਆ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ਤਿਨਿ ਤਉ ਅਉਰੈ ਠਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਾ
ਮਿਲਿ ਮੰਤਰ ਉਪਾਇਆ ਕਰਸਹ ਅਉਧ ਘਨੇਰੀ ॥ ਗਿਰਿ ਤਰ ਜਲ
ਜੁਆਲਾ ਭੈ ਰਾਖਿਓ ਰਾਜਾ ਰਾਮਿ ਮਾਇਆ ਫੇਰੀ ॥ ੩ ॥ ਕਾਢਿ ਖੜਗੁ
ਕਾਲੁ ਭੈ ਕੋਪਿਓ ਮੋਹਿ ਬਤਾਉ ਜੁ ਤੁਹਿ ਰਾਖੈ ॥ ਪੀਤ ਪੀਤਾਂਬਰ
ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ਥੰਭ ਮਾਹਿ ਹਰਿ ਭਾਖੈ ॥ ੪ ॥ ਹਰਨਾਖਸੁ ਜਿਨਿ ਨਖਹ
ਬਿਦਾਰਿਓ ਸੁਰ ਨਰ ਕੀਏ ਸਨਾਥਾ ॥ ਕਹਿ ਨਾਮ ਦੇਉ ਹਮ ਨਰਹਰਿ
ਧਿਆਵਹਿ ਰਾਮੁ ਅਭੈ ਪਦ ਦਾਤਾ ॥ ੫ ॥ ੩ ॥ ੯ ॥

ڀيرءُ ٻاڻي نامديو جي شبد (٩)

ٽيڪا:- هرناڪس، دئتن جي ڪُل مان هو. هن
مهاڀاري تپ ڪيو، جنهن تي برهما هن کي ور ڏنو ته تون
ٽنهين لوڪن جو راڄا ٿيندين ۽ توکي نڪي ماڻهو يا مرون
۽ نڪي ديوتا ماري سگهندا! ۽ توتي ڪنهن به هٿيار جو اثر
نه ٿيندو. اهو ور پائي، جڏهين راڄ ڪمايائين تڏهين
ديوتائن کي به ڏک ڏيڻ لڳو جنهن تي ديوتائون برهما وٽ
دانهين ٿي ويا. برهما هن کي دلاسو ڏنو ته هرناڪس جڏهين
پنهنجي پٽ پرهلاد کي ڏک ڏيندو، تڏهين هو ناس ٿيندو.
پرهلاد جڏهين وڏو ٿيو تڏهين پڻس هن کي شڪول ۾ پڙهڻ
لاءِ موڪليو. پرهلاد اُتي رام رام جپڻ لڳو ۽ ٻين ڇوڪرن
کي پڻ رام رام جپڻ سيکاريائين. ماستر تنهن تي پڻس وٽ
دانهن کڻي ويو، جنهن پرهلاد کي گهرائي سمجهايو ته تون
رام رام نه جپ ۽ اُن جي بدران منهنجو نالو جپ ۽ ٻين
کان به جپاراءِ. پرهلاد اِئين ڪرڻ کان انڪار ڪيو، جنهن
ڪري پرهلاد کي مارڻ لاءِ هرناڪس طرح طرح جا اُپاءُ ڪ
آندا، پر پرميشور جي ديا سان ... لڳو:
پڻس وري سمجهائڻ لڳس

راڳ سڀ ۾ وڃايل آهي، تنهن جو ذڪر ڪجي، ڇاڪاڻ جو راڳ
جاڳائيندڙ، تنهن کي جوڳيئڙن ڀانئيندا ۽ هي جهڙو تنهن
ڳائيندو تنهن ۾ به ڪوئٽا آهي؟ پرڀات جهڙو ۽ ٻاٻا، جو ڀيٽ
جي ڪڏهن ۾ به پراڻيون آهي ۽ جهڳڙو ڏيڻ ڏيکي ته پرڪاش
الهي ڀڄندڙ سوڀ ڏيکاري سگهي ٿو، جوڳيئڙن اللهي تي
ڪاوڙجي ٿو ته ڏسڻ ته ڪٿي آهي ڳائيندڙ ڪوئٽا؟ انهن
ڏني ڳالهه جي ڏيڻ لاءِ تي ڀاڳي ڪمائيندڙ آهي، ۽ پرڀات
جي ملاڻ ڪرڻ جهڙي ڪمالڪاري ۽ ڏسڻ ته ڪالهه جو ڪي شعر
جو ڳائي؟ تنهن کي ڪوئٽا ڀڃندا جي ڏک ڪي ڪالڪ ۽ نظر
ڏيکاريندڙ روپ (يعني مطلب شعرن جو ۽ ذڪر السلام جو)
ڏاري، ڪڏهن ماڻ ڪڏهن ڪٿي ۽ پرڪاش اهو ۽ ڀڄندڙن ڀيڻ
ساڻ جوڳيئڙن جو ڀيٽ ڀيري جي ٻي ڏس ڪمائين ۽ پيو
راڳيندڙ کي پرڀات ڪي ٻه ڏاڙهيون، ڪوئٽا ڳائين اللهي کي
جي جهڳڙو ملائڻ لڳا.

لطيف سائين جو اهڙو پرڀات جو مضمون هيٺين شعر ۾ ڏٺل
ڪيو آهي.

(١) سچا مرڪ ماڻ پڪاري
ڪڏهن ڪيئن ڪهڙي ڳالهه ڌاري
راڳ ڪڏهن ڳالهه ڳالهائي، ڪٿي سڀ پڪاري
راڳ ڳالهه جهڙو ڪري
ڏيندي ڏوهه ڪي سڀ ڏوري (ڪ ر ٩)

ارمڙو سندو مورڪو (جو چڱو جهڙي ماڻهو) جو اعتقاد ورت
و جهڙي پنهنجو اسم (پرڀات) الله کي، ماڻ هڪ ڏي جهڙي
اعتقادي جو آهيان، جو ڪئي راڳ جو الله ولي آهي ۽ هيڪ ساڻ لاڙي

ٻيو وڃائي ۽ سڀني ڇوڪرن کي بگاڙي ڇڏيو اٿس. هو رام نام جو جپ ڪري ٿو ۽ من ۾ پرميشور جو سمرن ڪري ٿو.
[پڇاڙي = ٽڪڙا. ڪر = هٿ. تال = تار، تاريون، ڇٽيون. ڪرتال = ڪنجهون. چٽيٽا = ڇوڪرا.]

(٢) ٻسڌا ٻس ڪيني سڀ راجي، ٻنتي ڪري پٽ راني
پُوت پرهلاد ڪهِتا نهي مانيءَ، تن تؤ اؤري ٺاني

ارٿ:- راڻي (يعني پرهلاد جي ماءُ) هنکي نيزاريءَ سان چيو ته راجا هرناڪس ساري پرٿوي پنهنجي وس ڪئي آهي ۽ هي پرهلاد پٽ! تون هنجو چوڻ ڇو نٿو مڃين؟ هن تنهنجي لاءِ ته ٻي سٽ سٽي آهي يعني هن تنهنجي مارائڻ جي تجويز ڪئي آهي. [ٻسڌا = پرٿوي. پٽ راني = مکيه راڻي. ٺاني = ٻيهاري آهي، سٽي آهي.]

(٣) دُشٽ سڀا مل منتر اُپائيا، ڪرسهِ اؤڌ گهنيري
گرِ تر جل جُوالا ڀيءِ راکيو، راجا رامِ مايا ڦيري

ارٿ:- دُشٽن جي سڀا، گڏجي صلاح ڪئي ته هن جي عمر وڌي ڪجي يعني هنکي ناس ڪجي. اوچي پهاڙ (تان اُڇلائڻ) ۽ پاڻيءَ (۾ ٻوڙائڻ) ۽ باهه (۾ ساڙڻ) جي ڀئي کان پرميشور هنکي پنهنجي شڪتي هلائي رکي ورتو. [منتر = صلاح. اؤڌ = عمر. گهنيري = گهڻي، وڌي. گرتر = اوچو پهاڙ. جُوالا = باهه.]

(٤) ڪاڍِ کڙگ ڪالُ ڀيءِ ڪوپيو، موهِ ٻتاءِ جُ تُهِ راکيءَ
پيت پيتانبر تِريوڻ ڌڻي، ٿنڀ ماهِ هرِ ڀاکيءَ

ارٿ:- هرناڪس ترار ڪڍي، ڪال وانگر پؤ ڏيڻ لاءِ غصي ۾ ڀريو ۽ چيائين ته مونکي هاڻ اهو ڏيکار جو توکي بچائي سگهي. (پرهلاد چيو) ته پيلي پيتامبري پهريندڙ ٽنهي لوڪن جو ڌڻي، ٿنڀ ۾ پراجمان آهي يعني مونهنجو بچائيندڙ ٿنڀ ۾ آهي.
[کڙگ = ترار. ڀاکيءَ = پراجمان آهي.]

(٥) هرناکس جنِ نکهہ بداريو، سُر نر ڪيئي سناتا
ڪهہ نامديئہ هر نر هر ڏياوهہ، رام آپيءِ پد داتا.

ارٿ:- (نهن لي) هرناکس کي پرميشور (نرسنگهہ روپ ڌاري) نهن سان چيري ڇڏيو ۽ ديوتائن ۽ انسانن کي سکي ڪيو. سري نامديو صاحب چون ٿا تہ مان انهي نرسنگهہ ڀڳوان کي ڌيايان ٿو، جو مڪتيءَ جي پد ڏيڻ وارو آهي. [نکهہ = نهن سان. بداريو = چيريو. سناتا = ڏکڻا يا سُکي. نرهر = نرسنگهہ ڀڳوان. آپيءِ پد = ڀو کان رهت پد يعني مڪتيءَ جو پد.]

ਸੁਲਤਾਨੁ ਪੂਛੈ ਸੁਨ ਬੇ ਨਾਮਾ ॥ ਦੇਖਉ ਰਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ਕਾਮਾ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮਾ ਸੁਲਤਾਨੇ ਬਾਧਿਲਾ ॥ ਦੇਖਉ ਤੇਰਾ ਹਰਿ ਬੀਠੁਲਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸਮਿਲਿ ਗਊ ਦੇਹੁ ਜੀਵਾਇ ॥ ਨਾਤਰੁ ਗਰਦਨਿ ਮਾਰਉ ਠਾਂਇ ॥ ੨ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹ ਐਸੀ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥ ਬਿਸਮਿਲਿ ਕੀਆ ਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ ॥ ੩ ॥ ਮੇਰਾ ਕੀਆ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇ ॥ ਕਰਿ ਹੈ ਰਾਮੁ ਹੋਇ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੪ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹੁ ਚੜ੍ਹਿਓ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥ ਗਜ ਹਸਤੀ ਦੀਨੋ ਚਮਕਾਰਿ ॥ ੫ ॥ ਰੁਦਨੁ ਕਰੈ ਨਾਮੇ ਕੀ ਮਾਇ ॥ ਛੋਡਿ ਰਾਮ ਕੀ ਨ ਭਜਹਿ ਖੁਦਾਇ ॥ ੬ ॥ ਨ ਹਉ ਤੇਰਾ ਪੂੰਗੜਾ ਨ ਤੂ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥ ਪਿੰਡੁ ਪੜੈ ਤਉ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੭॥ ਕਰੈ ਗਜਿੰਦੁ ਸੁੰਡ ਕੀ ਚੋਟ ॥ ਨਾਮਾ ਉਬਰੈ ਹਰਿ ਕੀ ਓਟ ॥ ੮ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਕਰਹਿ ਸਲਾਮੁ ॥ ਇਨਿ ਹਿੰਦੂ ਮੇਰਾ ਮਲਿਆ ਮਾਨੁ ॥ ੯ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨੇਹੁ ॥ ਨਾਮੇ ਸਰਭਰਿ ਸੋਨਾ ਲੇਹੁ ॥ ੧੦ ॥ ਮਾਲੁ ਲੇਉ ਤਉ ਦੋਜਕਿ ਪਰਉ ॥ ਦੀਨੁ ਛੋਡਿ ਦੁਨੀਆ ਕਉ ਭਰਉ ॥੧੧॥ ਪਾਵਹੁ ਬੇੜੀ ਹਾਥਹੁ ਤਾਲ ॥ ਨਾਮਾ ਗਾਵੈ ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ॥ ੧੨ ॥ ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਜਉ ਉਲਟੀ ਬਹੈ ॥ ਤਉ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਰਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਸਾਤ ਘੜੀ ਜਬ ਬੀਤੀ ਸੁਣੀ ॥ ਅਜਹੁ ਨ ਆਇਓ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ॥੧੪॥ ਪਾਖੰਤਣ ਬਾਜ ਬਜਾਇਲਾ ॥ ਗਰੁੜ ਚੜ੍ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਆਇਲਾ ॥੧੫॥ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਪਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥

ਗਰੁੜ ਚੜ੍ਹੇ ਆਏ ਗੋਪਾਲ ॥੧੬॥ ਕਹਹਿ ਤ ਧਰਣਿ ਇਕੋਡੀ ਕਰਉ ॥
ਕਹਹਿ ਤ ਲੇਕਰਿ ਊਪਰਿ ਧਰਉ ॥ ੧੭ ॥ ਕਹਹਿ ਤ ਮੁਈ ਗਊ
ਦੇਉ ਜੀਆਇ ॥ ਸਭੁ ਕੋਈ ਦੇਖੈ ਪਤੀਆਇ ॥ ੧੮ ॥ ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਣਵੈ
ਸੇਲਮ ਸੇਲ ॥ ਗਊ ਦੁਹਾਈ ਬਛਰਾ ਮੇਲਿ ॥ ੧੯ ॥ ਦੂਧਹਿ ਦੁਹਿ
ਜਬ ਮਟੁਕੀ ਭਰੀ ॥ ਲੇ ਬਾਦਿਸਾਹ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰੀ ॥ ੨੦ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹ
ਮਹਲ ਮਹਿ ਜਾਇ ॥ ਅਉਘਟ ਕੀ ਘਟ ਲਾਗੀ ਆਇ ॥ ੨੧ ॥ ਕਾਜੀ
ਮੁਲਾਂ ਬਿਨਤੀ ਫੁਰਮਾਇ ॥ ਬਖਸੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈ ਤੇਰੀ ਗਾਇ ॥ ੨੨ ॥
ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਸੁਨਹੁ ਬਾਦਿਸਾਹ ॥ ਇਹੁ ਕਿਛੁ ਪਤੀਆ ਮੁਝੈ ਦਿਖਾਇ
॥ ੨੩ ॥ ਇਸ ਪਤੀਆ ਕਾ ਇਹੈ ਪਰਵਾਨੁ ॥ ਸਾਚਿ ਸੀਲਿ ਚਾਲਹੁ
ਸੁਲਿਤਾਨ ॥ ੨੪ ॥ ਨਾਮਦੇਉ ਸਭ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ਮਿਲਿ ਹਿੰਦੂ
ਸਭ ਨਾਮੇ ਪਹਿ ਜਾਹਿ ॥ ੨੫ ॥ ਜਉ ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ ਨ ਜੀਵੈ ਗਾਇ ॥
ਤ ਨਾਮਦੇਵ ਕਾ ਪਤੀਆ ਜਾਇ ॥ ੨੬ ॥ ਨਾਮੇ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਰਹੀ
ਸੰਸਾਰਿ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਲੇ ਉਧਰਿਆ ਪਾਰਿ ॥ ੨੭ ॥ ਸਗਲ ਕਲੇਸ
ਨਿੰਦਕ ਭਇਆ ਖੇਦੁ ॥ ਨਾਮੇ ਨਾਰਾਇਨ ਨਾਹੀ ਭੇਦੁ ॥੧੮॥੧॥੧੦॥

راڳ ڀيرؤ باڻي سري نامديو جي شبد (١٠)

وڌانڪا:- گيان ديو نالي هڪ ڀڳت، جو سنت
وشوبا کيچر جو شش هو، تنهن ڀڳت نامديو جي ڏاڍي
واکاڻ ڪئي هئي. هن جي مرضي ٿي تہ ڀڳت جو درشن بہ
وٺي ڪريان ۽ ساڻس گڏجي تيرٿ ياترا ڪري، سندس
سنگت ۾ گهڻو وقت گهاريان. هو پنڌرپور ۾ ڀڳت وٽ آيو
۽ هن کي تيرٿن تي هلڻ لاءِ چيائين. ڀڳت جواب ڏنو تہ
"مان هت روز "وٺل" ڀڳوان جي شيوا ڪندو آهيان.
هنکي ڇڏي توسان هلي ڪين سگهندس. جيڪڏهين ڀڳوان
جي موڪل ملندي تہ پوءِ ٻي ڳالهہ آهي." تنهن تي

ڪيان ديو جيس تہ تون پاڻ "وِٺال" پڪوان جو سروپ آهين. تو کي موڪل جو ڪهڙو ضرور آهي؟ جيڪڏهن توهان موڪل گهرجيئي تہ پاڻ کان ڪٺي وٺ. تنهنجي پنهنجي خاطر ڪري، پڪوان کو رنج ڪونہ ڏيندو. پڪت نامديو نيٺ کهٽي چوڙ جاتر تي قبوليو؛ تيرٿن تي وڃڻ لاءِ سنيريو. پنهي گڏجي ڪاشي، پرياڳ، گيا، ايوڌيا، متُرا، گوڪل، بندرابن، دوارڪا؛ ڪن هين تيرٿ استانن جو درشن ڪيو!

پنهي سنت سير ڪندا ڪندا دهليءَ ۾ اچي پهتا. اُتي پڪت نامديو ماڻهن جون منڊليون ڏسي ڪيرتن ڪرڻ لڳو. انهن منڊلين ۾ ڪيئين ڪهڙ ذات وارا ماڻهو اچي شامل ٿيندا هئا. برهمڻن کي اچي ايرڪا ورتو. ڏاڍون تہ ڪهڙ ذات واري نامديو جي پنيان

ٻن ٽن ڏينهن کانپوءِ بادشاهه جي ڳانءِ اوچتو مري
ويئي. هن ڀڳت نامديو کي گهرائي چيو ته مون ٻڌو آهي ته
تون پاڻکي ڪرامت جو صاحب ٿو ڪوٺائين، سو هيءَ ڳانءِ
ٻه جيئاري ڪرامت ڏيکار. ڀڳت جواب ڏنو ته ”سائين! مون
۾ ڪرامت ڪٿان آئي؟ مان هڪ مسڪين، پرميشور جو
داس آهيان ۽ سڀ ڪجهه ڪرڻ وارو اُهوئي آهي ۽ هنجي
حڪم بنا ڪجهه به نٿو ٿئي. مئل ڳئو ڀلا ڪيئن جيئري ٿي
سگهندي؟ جيڪڏهين پرميشور پاڻ جيئارڻ چاهي ته بيشڪ
جيئري ٿي سگهي ٿي، نه ته ٻئي ڪنهن کي طاقت آهي هن جي
حڪم توڙڻ جي؟“ وري بادشاهه چيس ته جيڪڏهين ڪرامت
نٿو ڏيکاري سگهين ته مسلمان ٿيءُ. انهن ٻنهي ڳالهين مان
هڪڙي قبول ڪر، نه ته توکي قتل ڪرائبو. تنهن تي
ڀڳت جواب ڏنو ته ”هندو ۽ مسلمان ٻئي ڪريا ڪرم ۽
شرع جي ٻنڌڻن ۾ اٽڪيل آهن. ٻنهي ۾ رکيو اجايو لفظي
جهيڙو آهي. سچ پڇ ته هڪ پرماتما کي ڌيائڻ گهرجي. اهو
ڪم آءٌ پيو ڪريان، تنهنڪري مسلمان ڇو ٿيان؟ جيڪڏهين
مونکي قتل ڪرائيندين ته مان تيار آهيان، پر پرميشور
کي جي مونکي بچائڻو هوندو ته تون ڇا ڪري سگهندين.“
اهي لفظ ٻڌي بادشاهه ڀڳت نامديو کي بنديخاني ۾ رکايو.
اُتي به هريءَ جا گُڻ ڳائڻ لڳو. ڪجهه وقت کانپوءِ بادشاهه
وري هنکي گهرائي سمجهايو، پر هو پنهنجي ڳالهه تي قائم
رهيو. تنهن تي بادشاهه هنکي هڪ مست هاٿيءَ هيٺان لتاڙائڻ
جو حڪم ڏنو. ڀڳت نامديو جي ماءُ جڏهين ڏٺو ته هاٿي
هنکي لتاڙي نڪوسار ڪرڻ لاءِ تيار ٿيو بيٺو آهي، تڏهين هوءَ

پنهنجي پٽ وٽ آئي، ۽ چيائينس ته ٻچا! پنهنجي جان خاطر
ڇو نٿو رام رام ڇڏين، خدا خدا چوڻ ۽ مسلمان ٿين؟ ڀڳت
پنهنجي ماءُ کي جواب ڏنو ته "امان! مان رام رام ڇڏڻ
مور نه ڇڏيندس. جيڪڏهن تون مونکي ائين ڪرڻ
لاءِ چونديون ته نه مان تنهنجو پٽ ۽ نه تون منهنجي ماءُ.
منهنجو ماءُ پيءُ هڪ پرميشور ئي آهي جنهن جيئن چاهي ٿو،
تيئن ٿئي ٿو." آخر ڀڳت کي هاٿيءَ جي پيرن تي ڏنو، پر
پرميشور جي ديا سان هو انهيءَ آفت کان بچي پار پيو. پوءِ
شهر جي مائٽن بادشاه کي وينتي ڪئي ته توهين ڀڳت
نامديو کي آزاد ڪريو، انهيءَ لاءِ اسين اوهانکي هن جي
تور جيترو سون ڏيڻ لاءِ تيار آهيون. پر بادشاه هنکي نه ڇڏيو
۽ ڀڳت کي چيائين ته توکي هڪ پهر (٣ ڪلاڪ) جي مهلت ٿو
ڏيان، انهيءَ عرصي اندر ويچار ڪري مونکي جواب ڏي
نه ته توکي مارائي ڇڏيندس. ڀڳت ويٺي پرماتما کي آراڌڻ لڳو
۽ ڏاڍي ديننا سان وينتي ڪيائين ته "هي پڀو! تون
منهنجي سهائتا ڪر، تو کان سواءِ بچاءُ وارو ٻيو ڪو به
ڪونهي." پهر منجهان ست گهڙيون گذري ويئون هيون، باقي
هڪڙي گهڙي گذرڻ تي هئي ته پرميشور گروڙ تي چڙهي اچي
پرگهٽ ٿيو ۽ ڀڳت نامديو کي چيائين ته "چئين ته زمين
آسمان هڪ ڪري ڇڏيان، چئين ته تنهنجي دشمن کي
مات ڪري، توکي ونڪٽ ونئي وڃان، چئين ته اهڙي
ڪيڏ ڪريان جو بادشاه تنهنجو پڏو ڀاڄو تي پوي يا چئين ته
مٽي ڪيو جيئاري ڏيان." ڀڳت هٿ ٻڌي عرض ڪيو ته
"... سوامي! عمل ڪئو جيئاريو ته اوڪن ۾ پرتيت ٿئي

ته پرماتما پنهنجي داس کي نه ڇڏيو. پرماتما تنهن تي مٿل
گئو جيئاري. ڀڳت نامديو اُن مان کير ڏهي دلو ڀري
بادشاه جي اڳيان آڻي رکيو. بادشاه کي اهو ڪؤتڪ ڏسي
حيراني وٺي ويئي، پر اوچتو اُنهيءَ مهل پيٽ ۾ سور اچي
پيس، جنهن اهڙو وياڪل ڪيس جو ٻيهي به نه سگهيو ۽
جلدئي نوڪرن سميت محلات ۾ ويو. جتن پوءِ ڏٺن
سندس حالت ويئي آبتر ٿيندي ۽ هو سور جي سببان، ڇرڪيون
هڻڻ لڳو. نوڪر هيڏانهن هوڏانهن ڀڳا ۽ طبيبن ۽ حڪيمن
کي سڏي آيا، جن کهڻيئي دوائون سٺيون ڪم آنديون،
پر انهن مان ڪو فائدو نه ٿيو. بادشاه ويو ڀؤڙو ٿيندو ۽ اُن
مهل سمجهي آيس ته نامديو کي ستائڻ ڪري، منهنجو هي
حال ٿيو آهي، سو وزير کي ڪن ۾ چيائين ته وڃي ڀڳت
کي ڪيئن به پرچائي وٺي آچ. وزير ويو ۽ ڀڳت کي ترت
وٺي آيو. ڀڳت جو محلات ۾ پير پائڻ ۽ بادشاه جو درد ٿورت
ٿيڻ!! بادشاه کي پورو ايمان اچي ويو ته نامديو ڪامل پرش
آهي، سو هٿ جوڙي معافي وٺڻ لڳو، چي سوامي! مونکي
شروعات ۾ اهڙي خبر نه هئي ته اوهين اهڙا سمرٿ پرش
آهيو، نه ته مان اوهان سان اهڙا پار اصل نه هلان ها. ڀڳت
جواب ڏنو ته ”اي بادشاه! مان ڪهڙي وٽ آهيان؟ هي
[illegible] جيڪو هاڻي تو ڏٺو، سو پرميشور جوئي رچيل هو. مونکي
ته پرميشور جي ديا سان تنهنجي ڏياريل تڪليف اصل پاسڻ
ئي ڪا نه آئي. اڄ ڪار[illegible] تون [illegible] رستي تي هل،
[illegible] ڪر [illegible] تنهنجا دکه دور
انصاف سان راڄ [illegible]
ٿي ويندا [illegible] يو جو ٿيو ۽

ڏيڍ سان واڳهه ڪري لڳو. سڀئي ناميءَ صاحب منٿون ڪيون
ٻڪت جيئن شبد اُچاريو آهي ته

(۱) ساٿيءَ پنهنجي سان هي ناما ڏيکڙ واڙ ڪاريءَ ڪاما
ناما ساٿي ٻانهه ڏيکڙ تيرا هر ڀيڙا (ٽيڪ ۽ دانهه)

[illegible] ٻادشاهه [illegible] ناما! [illegible] عاقل [illegible] واڙ
[illegible] (ته [illegible] ڪيئن [illegible]؟)" ناميءَ کي سلطان قائم [illegible]
[illegible] (نسل) [illegible] ڪيئن آهي؟"

(۲) [illegible] ڪئي [illegible] جيو [illegible] ڪرڻ [illegible]
[illegible] "مثل [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]" [illegible] = [illegible] مثل [illegible]
[illegible] ماڙي [illegible].

(۳) ٻادشاهه آئين [illegible] [illegible] ڪيٽا [illegible] جيوي [illegible]
[illegible] ناميءَ [illegible] ٻادشاهه! [illegible] سگهندو؟
[illegible] مثل [illegible] [illegible] ته [illegible] آهي.

(۴) ميرا [illegible] [illegible] [illegible] ڪري [illegible] سوهه
[illegible] [illegible] ڪري [illegible] [illegible] [illegible] واڙ
[illegible] سو [illegible].

(۵) ٻادشاهه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ٻادشاهه [illegible] [illegible] ناميءَ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(۶) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] خداءِ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ڪي [illegible] واڙ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]؟"

(۷) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ارٿ:- اُن نامديو جو- ”انکي مان تنهنجو ٻچو آهيان ۽ انکي تون منهنجي ماءُ آهين (جيڪڏهين اها صلاح مونکي ڏين ٿي). سو ہو وچي هليو تہ پلي وڃي، پر هريءَ جا گُن ڳائيندو رهندس.“

(٨) ڪَريءِ ڳنِدَ سنڊُڪي چوٽ - ناما اُٻريءِ هرِڪي اوٽ

ارٿ:- هاٿيءَ سونڊ جي چوٽ نامديو تي هنئين، پر نامديو هريءَ جي مدد سان بچي پيو.

(٩) قاضي مُلا ڪرهِ سلامُ - ان هندوُ ميرا ملِيتا مانُ

ارٿ:- بادشاهہ شهر جي ماڻهن کي چيو تہ مونکي قاضي ۽ ملا سلام ڪن ٿا، پر هن هندوءَ (منهنجو حڪم نہ مڃي ڪري) منهنجي بي عزتي ڪئي آهي. [مَليتا مانُ = عزت مٽيءَ ۾ ملائي آهي.]

(١٠) بادِشاهہ بينتي سنيهہ - نامي سرِپر سونا ليهہ

ارٿ:- شهر جا ماڻهو بادشاهہ کي چوڻ لڳا- ”اي بادشاهہ! اسان جي وينتي ٻڌ. نامديو جي تور جيترو سون، اسان کان ڀري وٺ.

(١١) مال ليتہِ تؤ دوزخ پرؤن - دِين ڇوڙِ دُنيا ڪؤ ڀرؤن

ارٿ:- بادشاهہ چيو تہ ”مال وٺندس تہ دوزخ ۾ پوندس. دين کي ڇڏي، دنيا ڪٺي ڪريان ڇا؟“

(١٢) پاؤهِ بيڙي هاٿہ تالُ - ناما گاوءِ گُنَ گوپالُ

ارٿ:- نامديو کي پير ۾ ڪڙيون ۽ هٿ ۾ هٿ ڪڙيون هيون، پر نامديو پرميشور جا گن ڳائيندو رهيو.

(١٣) گنگ جمن جؤ اُلٽي بهءِ - تؤ ناما هرِڪرتا رهءِ

ارٿ:- جي گنگا ۽ جمنا اُبتيون وهن تہ ڀل وهن (جا ناشدني آهي)، پر نامديو هريءَ جي ڇپڙ کان ڪين رهندو.

(١۴) سات گهڙي جب بيتي سُڻي - اجهُ نہ آئيو تِرڀون ڌڻي

ارٿ:- جڏهين نامديو ست گهڙيون گذريون جا نڪاو ٻڌا ۽

ڏائين ۽ اُڇا ڪنهي اوڪين جو مالڪ داڇي ترڪومت ڪيو آهي، انهن ويچار لي بس.

(۱۵) پاڪنڊ باڄ بجائنا - ڪرڙ چڙهي ڪو بند آئنا

اوسدي- اوڏي مول بکيء جي ڪنين جو آواز ٿيو، ڪرڙ تي چڙهي، باڻ ٻوليو اڇي ترڪومت ٿيو.

(۱۶) آپني ڀڳت پرڪي پرتپال - ڪرڙ چڙهي آئي ڪوپال

اوسدي- بدهنتي ڀڳت جي ٻڌ وکيالس ۽ ڪوپال، پرمالما ڪرڙ تي چڙهي آيو.

(۱۷) ڪهه تر ڏرٽ اڪوڏي ڪروُن -

ڪهه تر لي ڪو اوپر ڏروُن

اوسدي- تواو چيو- "اي نامديو! چوين ڏ ڌرتي ڪٽي الٽي ڪريان. چوين ڏ اوڪي مٿي ولڪملء پر ڪٽي وجان."

(۱۸) ڪهه تر مٽي ڪئو ديٺ جيواء - سڀ ڪوئي ديکي پتيناء

اوسدي- "چوين ڏ مئل ڳاڻء جيئاريان ڏ اعا ڏسي، سڀني کي پرليس اڇي. (ڏ پرمالما ڀڳتن جو سدائي سهالڪ آهي)."

(۱۹) ناما پرڻوي سيل مسيل - ڳئو دُدائي ٻڇڙا ميل

اوسدي- نامديو وينتي ڪئي ڏ مئل ڳئو جيئاريو ۽ ڳئو ڏ ٻي ٻڇڙي ويجهڙي سان مِلي. [سِل = اوري. مسيل = مئل ٿئي. سل مسيل = مئل کي اوڙي وجهڻو يعني اٿاريو.]

(۲۰) دوڌهه دهه جب مٽڪي پري -

لي باڌشاهه ڪي آڳي ڌري

اوسدي- کير ڏهي، جڏهن نامديو ڏلو ڀريو، ڏهين وڃي باڌشاهه جي اڳيان رکيائين.

(۲۱) باڌشاهه محل مهر جاء - اؤکهت ڪي گهٽ آڳي آء

ارٿ:- بادشاهہ محل ۾ ويو ۽ اوکي گهڙي (ڏيکت ۾ سوڙ)
تي (اوڏي محل) آئي.

(۲۲) قاضي مُلا ڀنتي فُرماء - بخشين هندوُ، ميڻ تيري گار

ارٿ:- بادشاهہ قاضين ۽ ملن جي معرفت نامديو کي وينتي
ڪئي ته هي هندو! تون مولکي بخش ڪر، مان تنهنجي گار
آهيان يعني مان تنهنجي سرن اڳي ڍيو آهيان.

(۲۳) ناما ڪهي سنهہ بادشاهہ - اِهہ ڪِڇہ پتيئا مجهي دِکا

ارٿ:- نامديو چيو ته "اي بادشاهہ! ڀلا. هي اوور کيل مو
ڏيکاريو آهي جا؟ (يعني اهو کيل پرميشور جو رچيل هو.)"

(۲۴) اِس پتيئا ڪا اِهي پروانُ - ساچِ سيلِ چالهہ سلطانُ

ارٿ:- اي بادشاهہ! هن کيل مان هي ثابت ٿيو آهي ته توکي
سچ ۽ نمرتا جي رستي هلڻ گهرجي.

(۲۵) نامديوُ سبِ رحِيا سماء - مِل هندوُ نامي پهِ جاء

ارٿ:- نامديو جو جس ساري لوڪ ۾ ڦهلجي ويو ۽ هند
گڏجي نامديو وٽ ويا.

(۲۶) جَؤ اَب کي بار نہ جيوئي گاءِ - تہ نامديو ڪا پتيئا ج

ارٿ:- هندو چوڻ لڳا ته جيڪڏهين هينئر گاءِ جيئري
ٿئي ها ته اي نامديو! تنهنجي ڀيٽ ڏاڍي وڃي ها.

(۲۷) نامي کي ڪيرت رهي سنسار - ڀڳت جنا لي اُڌرِيا

ارٿ:- ۽ نامديو جي ناموس سنسار ۾ ٿي ۽ پرميشور تنهنجي
داس ڀڳت کي بچائي پار ڪيو.

(۲۸) سڪل ڪليش نندڪ پتئا کيد - نامي نارائن نامي ڀيد

اُرٿ: سڀ ڪليش ۽ ڪليشن، لڪي ڀيرون. نامديو ۽ نارائڻ جي وچ ڪو تفاوت نه آهي.

ਘਰੁ ੨

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਮਿਲੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਉਤਰੈ ਪਾਰਿ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਬੈਕੁੰਠ ਤਰੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ॥ ੧ ॥ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ॥ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਆਨ ਸਭ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਨ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਵੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਪੰਚ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਨ ਮਰਿਬੋ ਝੂਰਿ ॥੨॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਹ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਲੇਹਿ ॥੩॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਭਵਨ ਤ੍ਰੈ ਸੂਝੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਊਚ ਪਦ ਬੂਝੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਸੀਸੁ ਅਕਾਸਿ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਦਾ ਸਾਬਾਸਿ ॥ ੪ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਤਿਆਗੀ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਏਕ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਲਿਲਾਟਹਿ ਲੇਖ ॥ ੫ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਕੰਧੁ ਨਹੀ ਹਿਰੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਦੇਹੁਰਾ ਫਿਰੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਛਾਪਰਿ ਛਾਈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਿਹਜ ਨਿਕਸਾਈ ॥ ੬ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅਠਸਠਿ ਨਾਇਆ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤਨਿ ਚਕ੍ਰ ਲਗਾਇਆ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਦੁਆਦਸ ਸੇਵਾ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਭੈ ਬਿਖੁ ਮੇਵਾ ॥ ੭ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਸੰਸਾ ਟੂਟੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜਮ ਤੇ ਛੂਟੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਭਉਜਲ ਤਰੈ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ॥ ੮ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਅਠਦਸ ਬਿਉਹਾਰ ॥ ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਅਠਾਰਹ ਭਾਰ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰਦੇਉ ਅਵਰ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਨਾਮਦੇਉ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥ ੯ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥ ੧੧ ॥

راڳ پيرڀ ڀاڻي نامديو جي شبد (١١)

ھن شبد ۾ سري نامديو صاحب ستگورو جي ضرورت ٻڌائين ٿا:-

(١) جَئُہ گُرُ ديئُہ، تہ مِلئي مُرارِ

جَئُہ گُرُ ديئُہ، تہ اُترئي پارِ

جَئُہ گُرُ ديئُہ، تہ ٻئڪنٺ ترئي

جَئُہ گُرُ ديئُہ، تہ جيوت مرئي

ارٿ:- جي ستگورو ڪرپا ڪري تہ جيو پرماتما سان ملي وڃي. جي ستگورو ڪرپا ڪري تہ جيو (ھن سنسار ساگر مان) پار لنگھي وڃي. جي ستگورو ڪرپا ڪري تہ جيو وئڪنٺ ۾ وڃي. جي ستگورو ڪرپا ڪري تہ جيو جيئري ئي پاڻ ماري مثل (نھنوء لماڻو) ٿي پوي. [مُرار = مُر دئيت جو دشمن يعني ڪرشن مھراج، پرماتما.]

سَتِ سَتِ سَتِ سَتِ گُرُ ديو

جھوٺُ جھوٺُ جھوٺُ جھوٺُ آنَ سبِ سيو

(اڪ رھاءُ)

ارٿ:- ستگورو ئي سَت آھي. (اُن ڪانسواء) ٻين جي شيوا ڪوڙي (اجائي) آھي.

(٢) جَئُہ گُرُ ديئُہ، تہ نامُ درڙاوئي

جَئُہ گُرُ ديئُہ، نہ دہ دِس ڌاوئي

جَئُہ گُرُ ديئُہ، پنچہ تي دُورِ

جَئُہ گُرُ ديئُہ، نہ مربو جھورِ

ارٿ:- جي ستگورو ڪرپا ڪري تہ ھو جيو کي نام پڪو ڪرائي ٿو. جي ستگورو ڪرپا ڪري تہ جيو (جو مَن) ڏھن ڏسائن ڏي نہ ٿو ڀٽڪي يعني

خراب خواهه نه ٿو ٿئي. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته جيو پنجن (ڪام آدڪ) کان دور رهي. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته جيو ڏکي ٿي نٿو مري. [جوڙ = جڙي، ڏکي ٿي].

(۳) جڻ ڪور ديڻ، تہ امرت ٻاڻي
جڻ ڪور ديڻ، تہ آڪٿ ڪہاڻي
جڻ ڪور ديڻ، تہ امرت ديہ
جڻ ڪور ديڻ، نام جپ ليہ

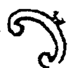
ارٿ:- جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته امرت واڻيءَ جي پراپتي ٿئي ٿي. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته جيو آڪٿ پرماتما جي ڪٿا ٻڌي ٿو ۽ ٻين کي ٻڌائي ٿو. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته ديهي امر ٿيو پوي. جيڪڏهين سٽڪورو ڪرپا ڪري ته جيو نام جپي ٿو.

(۴) جڻ ڪور ديڻ، ڀؤن ٿري سوجهي
جڻ ڪور ديڻ، اُوچ پد ٻوجهي
جڻ ڪور ديڻ، تہ سيس آڪاس
جڻ ڪور ديڻ، سدا شاباس

ارٿ:- جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته ٽن لوڪن جي سوجهي ٿئي ٿي. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته اوچي پد (يعني ٿريا پد) جي ٻوجهه پوي ٿي. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته جيو جو سِر، آڪاس سان لڳي ٿو يعني هو سرومٿي ليکجي ٿو. جي سٽڪورو ڪرپا ڪري ته سدائين شاباس ملي ٿي يعني سڀڪو ڌنيواد ڏئي ٿو ۽ ساراهه ڪري ٿو.

(۵) جڻ ڪور ديڻ، سدا ٻيراڳي
جڻ ڪور ديڻ، پرنندا تياڳي
جڻ ڪور ديڻ، ٻرا ڀلا ايڪ
جڻ ڪور ديڻ، للاٽ ليکہ

ارٿ :- جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو سدائين (دنيا کان) ورڪت رهي ٿو. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو ٻرائي لندا نيا ٿي ٿو. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو چڱي ۽ ٻڇڙي کي هڪ سمان سمجهي ٿو. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو جي الات ۾ (چڱا ڪرم) لکجن ٿا.

(٦) جَنُم ڪوَر ديئُم، ڪُنڊَ نِهِي ڌِرِيَ

جَنُم ڪوَر ديئُم، ديورا ڦِرِيَ

جَنُم ڪوَر ديئُم، تم ڇاپر ڇائي

جَنُم ڪوَر ديئُم، سيهجَ نِڪسائي

ارٿ :- جي ستگورو ڪرپا ڪري ته سر ٻر (وشين ڏانهن) نٿو ڪنڇجي. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته مندر ڦري (سامهون ٿئي. جهن نامديو ڀڳت جي حالت ۾ ٿيو هو). جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جهوپڙي نئين ٻوي ٿي. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته پلنگ (جهن ڀڳت نامديو جي نئي ٻيٺي). جي ستگورو ڪرپا ڪري ته پلنگ (نديءَ مان ٻاهر) نڪري اچي. [ڪنڊ = سر ٻر. ڌريَ = وشين ڏانهن ڪنڇجي. ڇاپر = جهوپڙي. ڇائي = نئي ٻوي. سيهج = سيجا، پلنگ.]

نوٽ :- ڀڳت نامديو کي بادشاهه ڪٿو جيئارڻ ڪانپوءِ هڪ پلنگ ڏنو. هن اهو درياءَ ۾ ڪٽي وڌو. جڏهين بادشاهه اهو پلنگ موٽي گهريو، تڏهين چون ٿا ته ڀڳت نامديو نديءَ ۾ گهڙي، اِن جهڙا ڪيترائي پلنگ ٻاهر ڪڍيا ۽ بادشاهه جي ماڻهون کي چيائين ته جيڪو بادشاهه جو هجي سو اوهين سڃاڻي کڻو. اِهو ڪوتڪ ڏسي بادشاهه کي وڏي ٻڌايو ۽ هو اچي ڀڳت نامديو جي چرڻن تي ڪري پيو.

(٧) جَنُم ڪوَر ديئُم، تم آٺَ سٺَ ڻائِتا

جَنُم ڪوَر ديئُم، تَن چڪر لڪائِتا

جَنُم ڪوَر ديئُم، تم ڏاڏس شيوا

جَنُم ڪوَر ديئُم، سيوِ ڀِکم ميوا

ارٿ:- جي ستگورو ڪرپا ڪري ته ڄڻ (٦٨) تيرٿن جو اشنان ڪيو. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته مکي ڄڻ (وشنوء جو) چڪر پنهنجي سر تي لڳايو. جي ستگورو ملي ته ڄڻ ١٢ لنگن جي سيوا ڪئي. جي ستگورو ملي ته سڀئي ڏهر امرت ٿي ٿيو پون.

(٨) جؤ گر ديؤ، ت سنسا ڊوٽي
جؤ گر ديؤ، ت جم تي ڇوٽي
جؤ گر ديؤ، ت ڀؤجل تري
جؤ گر ديؤ، ت جنم نه مري

ارٿ:- جي ستگورو ڪرپا ڪري ته سنسا دور ٿي وڃن. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جم کان ڇٽي پئجي. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو سنسار سمندر مان تري وڃي. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو جمي ۽ مري ڪين. [ڀؤجل = سنسار سمندر.]

(٩) جؤ گر ديؤ، اٺ دس بيؤهار
جؤ گر ديؤ، آلاره پار
بن گر ديؤ، اؤر نهي جائي
نامديؤ گر ڪي سرڻائي.

ارٿ:- جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جهڙي (١٨) پراڻن جي وهنوار جي ڄاڻ ٿئي ٿي. جي ستگورو ڪرپا ڪري ته جيو (پوڄا لاء) ڄڻ (١٨) ڀار ونسپتيء جي پتا رکي. ستگوروء کانسواء ٻي ڪا جاء ڪانهي. نامديو ستگوروء جي ئي سرڻ ورتي آهي.

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਉਪਜੈ ਨਹੀ ਆਸਾ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸਾ ॥

ਬਰਨ ਸਹਿਤ ਜੋ ਜਾਪੈ ਨਾਮੁ ॥ ਸੋ ਜੋਗੀ ਕੇਵਲ ਨਿਹਕਾਮੁ ॥ ੧ ॥ ਪਰਚੈ ਰਾਮੁ ਰਵੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸੈ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋ ਮੁਨਿ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਖਾਇ ॥ ਬਿਨੁ ਦੁਆਰੇ ਤ੍ਰੈਲੋਕ ਸਮਾਇ ॥ ਮਨ ਕਾ ਸੁਭਾਉ ਸਭੁ ਕੋਈ ਕਰੈ ॥ ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੁ ਅਨਭੈ ਰਹੈ ॥ ੨ ॥ ਫਲ ਕਾਰਨ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥ ਫਲੁ ਲਾਗਾ ਤਬ ਫੂਲੁ ਬਿਲਾਇ ॥ ਗਿਆਨੈ ਕਾਰਨ ਕਰਮ ਅਭਿਆਸੁ ॥ ਗਿਆਨੁ ਭਇਆ ਤਹ ਕਰਮਹ ਨਾਸੁ ॥੩॥ ਘ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਦਧਿ ਮਥੈ ਸਇਆਨ ॥ ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਨ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਮ ਬੈਰਾਗ ॥ ਰਿਦੈ ਰਾਮੁ ਕੀ ਨ ਜਪਸ ਅਭਾਗ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ڀيرءُ ٻاڻي رويداس جيو ڪي گھر دوجا شبد (١)

ايڪو اونڪار ست گور پرساد

(١) بن ديکي اُپجئي نهي آسا - جو ديسئي سو هوءِ بناسا

برن سهت جو جاپئي نامُ - سو جوگي ڪيول نهڪامُ

ارٿ:- ڏسڻ کان سواءِ چاهه نه ٿو پيدا ٿئي، جيڪي ڏسجي ٿو سو سڀ ناس ٿئي ٿو. پوءِ نرنڪار سان پريت ڪيئن لڳي؟ (جواب):- جو پرماتما جي وڏائيءَ جو ورنن ڪري ٿو ۽ نام جپي ٿو، سو جوڳي ڪيول هڪ پرماتما کي پائي نشڪام ٿئي ٿو يعني سڀني اڇائن کان رهت ٿئي ٿو. [آسا = چاهه. برن = ورنن ڪرڻ.]

پرچئي رامُ روئي جئُ ڪوئي

پارسُ پرسئي دبڌا نه هوئي (اڪ رهاءُ)

ارٿ:- جو رام سان پرچي، ان جو نام جپي ٿو سو پارس روپ پرماتما کي ڇهي، پرماتما جو روپ ٿي وڃي ٿو ۽ هن ۾ ڪا دبڌا نه ٿي رهي.

(٢) سو مُن مَن کي ڏيڏا ڪاهه - بِن ڏواري تري لوڪ سماهه
مَن ڪا سڀاءُ سڀ ڪوئي ڪري -
ڪَرتا هوءِ سو آنيي رهي

ارٿ:- سچو مُني اهو آهي جو من جي ٻيائيءَ کي ڪائي ناس ڪري ٿو؛ نوڳن پرماتما جو اندرين ڪانسواءِ آهي، تنهن کي تنهي لوڪن ۾ سمايل ڄاڻي ٿو. من جي سڀاءَ تي ته سڀڪو هلي ٿو، پر جو من کي جيڏي، پاڻ ڪرتار ٿئي ٿو يعني آتما جي پنبان هلي ٿو، سو نرڀئو رهي ٿو. [بن دواري = دروازن يعني اندرين کان سواءِ.]

(٣) ڦَلُ ڪارڻ ڦُولي بنراهه - ڦَلُ لاڳا تَب ڦُولُ بِلاهه
گيانئي ڪارن ڪَرم اڀياس - گيانُ ڀيئا تَهه ڪَرمهه ناسُ

ارٿ:- ڦل واسطي ونسپتيءَ ۾ گل ٿين ٿا، جڏهين ڦل لڳن ٿا تڏهين گل ناس ٿي وڃن ٿا (ساڳيءَ طرح) گيان واسطي ڪرمن جو ابياس ڪجي ٿو. پر جڏهين گيان ٿئي ٿو تڏهين ڪرم ناس ٿي وڃن ٿا.

(٤) گهرت ڪارن دڌِ مٿي سيئان -
جيوت مُڪت سدا نرٻاڻ
ڪهه روداس پرم بيراڳ - رديئي رام ڪي نه جپين اڀاڳ.

ارٿ:- سياڻي استري گيهه واسطي ڏڌ ولوڙي ٿي، اهڙيءَ طرح جيون مڪتيءَ لاءِ پرش ڪرم ڪن ٿا پر جڏهين گيان پراپت ٿئي ٿو تڏهين سدئو نرٻاڻ پد پائن ٿا. سوڀي روداس جي فرمائن ٿا ته "هي ڀاڳيا جيو! وڏو ويراڳ ڌاري رام کي هردي ۾ ڇو نه ٿو جپين؟" [گهرت = گيهه. مٿيءِ = ولوڙي ٿي. سيئان = سياڻي استري. ڪي نه = ڇو نه.]

ਨਾਮਦੇਵ

ਆਉ ਕਲੰਦਰ ਕੇਸਵਾ ॥ ਕਰਿ ਅਬਦਾਲੀ ਭੇਸਵਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਜਿਨਿ ਆਕਾਸ ਕੁਲਹ ਸਿਰਿ ਕੀਨੀ ਕਉਸੈ ਸਪਤ ਪਯਾਲਾ ॥ ਚਮਰ

ਪੋਸ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਤੇਰਾ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਨੇ ਗੁਪਾਲਾ ॥ ੧ ॥ ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਕਾ ਪੇਹਨੁ ਤੇਰਾ ਸੋਲਹ ਸਹਸ ਇਜਾਰਾ ॥ ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਮੁਦਗਰੁ ਤੇਰਾ ਸਹਨਕ ਸਭ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਦੇਹੀ ਮਹਜਿਦਿ ਮਨੁ ਮਉਲਾਨਾ ਸਹਜ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੈ ॥ ਬੀਬੀ ਕਉਲਾ ਸਉ ਕਾਇਨੁ ਤੇਰਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰੈ ॥ ੩ ॥ ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਮੇਰੇ ਤਾਲ ਛਿਨਾਇ ਕਿਹ ਪਹਿ ਕਰਉ ਪੁਕਾਰਾ ॥ ਨਾਮੇ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਫਿਰੇ ਸਗਲ ਬੇਦੇਸਵਾ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

راڳ ڀيرءُ ۾ڀاڱي نامديو جي شبد (١٢)

اُٿانڪا:- پنجرپور ۾ ڪ دفعي ڀڳت نامديو صاحب کنجهون ڪٽي گوبند جا گن ڳائڻ ويٺي ڳايا. اُتي پرماتما قلندر جو ويس ڪري، کنجهون ڦري ويس. تنهن تي ڀڳت پرماتما جي سنمکر ٿي هيٺيون شبد اُچاريو:—

آءُ قلندر ڪيشوا
ڪرِ عبدالي ڀيسوا (اک رهاءُ)

ارٿ:- "هي قلندر! (بي پرواهه فقير!) هي وڏن وارن وارا پرماتما تون ڀلي آئين. تون (عبدالي) فقير جو ويس ڪري آيو آهين."

(هاڻي پرماتما جي وراٽ سروپ جو بيان ڪن ٿا)

(١) جنِ آڪاس ڪلهه سِر ڪيني، ڪؤسي سپت پيالا
چمرپوش ڪا مندر تيرا، اهه بِڌِ بني گپالا

ارٿ:- "هي پرڀو! تو سڄو آڪاس جنهنجي مٿي تي (ڪُلهه) ڪُلاهه يا ٽوپي ڪئي آهي ۽ ستن پاتالن جيڏي (ڪؤسيءُ) چاکڙي يا جُتي ڪئي آهي. سڀ چمرپوش (جن تي چمڙي ڍڪيل هجي يعني سڀ جيو جنتر) تنهنجا مندر يا رهائش آهن. اهڙي طرح سان تون گوپال، بڻيل يا سينگاريل آهين. [ڪؤسيءُ= جُتي. هي فارسي لفظ آهي.]

(۲) ڇهن ڪوٽ جا پيهن تيرا، سوله سهس ازارا
پار اٺاره مدگر تيرا، سهنڪ سپ سنسارا

ارٿ:- (ڇهن ڪوٽ) ڇاواجاه ڪروڙ ميگهاولي يعني ڪڪر تنهنجو (پيهن) ڀوريان آهن ۽ سورهه هزار گوپيون تنهنجي (ازارا) سٿڻ آهن يعني تنهنجي اڳيءَ هيٺ آهن. اوڙهن ٻار، ولسپتيءَ جا تنهنجو (مُدگر) ڏنڊو بجاءِ لاءِ آهي (جو ٺڪر کڻندا آهن)؛ ساري سنسار تنهنجي (سهنڪ) ٿالهي يا ڪرمنڊل يا رڪيبي آهي. [ازارا = سٿڻ. هي فارسي لفظ آهي. سهنڪ = رڪيبي، ٿالهي. هي عربي لفظ آهي.]

(۳) ديهي مهجد مَن مؤلانا، سهج نواز گذاري
بيبي ڪؤلا سڱ ڪائن تيرا، نرنڪار آڪاري

ارٿ:- ديهي (مهجد) مسجد آهي ۽ اُن ۾ مَن (مولانا) مُلو آهي، جنهن من سهڄيءَ جي گويا اوستا ۾ نماز پئي گذاري يا پڙهي. (بيبي ڪؤلا) لڇميءَ سان تنهنجو (ڪائن) نڪاح آهي. هي نرنڪار! تو ئي سڀ آڪار بنايا آهن.

(۴) ڀڳت ڪرت ميري تال ڇناني، ڪهه ڀهر ڪرؤن پڪارا
نامي ڪا سُامي انترجامي، ڦري سڪل بي ديسوا.

ارٿ مون ڀڳتي ويلي ڪٽي ڪ نو منهنجا (تال) ڪنجهيون ڪسي ورتيون، هاڻي ڪنهن وٽ پڪار وڃي ڪريان؟ نامي جو سوامي تون انترجامي ٻڌو آهين؛ تون سڀ (بي ديسوا) ديش وديش ڦرين ٿو يعني سڀني ديسن ۾ حاضر حضور آهين. (آخر پرماتما ڀڳت جي ڀڳتيءَ کي ڪنجهيون ڏيئي ڇڏيو ويو.)

(راڳ ڀيرءِ پورو ٿيو.)

بلڪل ضروري اطلاع

اڳي گورواڻيءَ جي ”لائيف ميمبر“ کي ويهه رپيا ڏيڻا پوندا هئا. اهڙا (٢٩) لائيف ميمبر هئا. ”گورسنگت“ هاڻي نبيرو ڪيو آهي ته آئينده نڪرندڙ گورواڻيءَ لاءِ فقط ڏهه رپيا، لائيف ميمبرن کان وٺبا، پوءِ ڀلين ته ماهوار پرچا وٺن يا ساليانا جلد، پر ساليانن جلدن لاءِ، حيدرآباد کان ٻاهر رهندڙن کي ٽپال خرچ ڏيڻو پوندو يا ڪنهن ماڻهوءَ هٿان گورسنگت مان گهرائي وٺندا ته مهرباني. سرهائيءَ جي ڳالهه آهي ته ٿوري وقت اندر، هڪ سؤ پنجهٺ (١٦٥) اهڙا نوان لائيف ميمبر ٿيا آهن، سو ڳڻي ٿيا هڪ سؤ چورانوي (١٩٤) لائيف ميمبر. آسا آهي ته ٻيا ڀائر به جلد لائيف ميمبر ٿيندا. اهي هڪواري ڏهه رپيا ڏيڻ سان، جيترو وقت گورواڻي ڇپبي هلندي، تيترو وقت اها وڌيڪ پئسن ڏيڻ بنا وٺي سگهندا. **اهو سونو وجهه ڪين ملڻو آهي.** گورسنگت پڻ نبيرو ڪيو آهي ته جيڪو پيارو، گورواڻي واليومن جو سڄو سيٽ پرٿم پستڪ ۾ ١٩٢٠ کان ١٩٤٠ تائين وٺندو ۽ ١٩٤١ کان گورواڻيءَ جو لائيف ميمبر ٿيندو، تنهنکان ڪُل فقط **ٽيهه (٣٠) رپيا** ورتا ويندا. مطلب ته **٣٠ رپين ۾ ڪين ٣٠ کن واليوم** ملندا. اميد ته گورو جن جا پريمي اهڙو **عمدو وجهه** هٿان نه وڃائيندا. اهڙا لائيف ميمبر (٣٦) ٿي ويا آهن.

گورسنگت پبليڪيشن لائيف ميمبر يعني گورواڻي ۽ ٻين پستڪن جو لائيف ميمبر

(١٠٠) هڪ سؤ رپين ڏيڻ سان، هرڪا ڀيڻ يا ڀاءُ لائيف ميمبر ٿي سگهي ٿو. سرهائيءَ جي ڳالهه آهي جو ٿوري وقت ۾ هيٺيان پنج لائيف ميمبر ٿيا آهن ۽ ٻيا به ستگورن جي دَيا سان جلد وڌندا. ستگورو انهيءَ شيوا لاءِ لائيف ميمبرن کي سدائين خوش رکندو. اهڙن لائيف ميمبرن کي گورواڻيءَ جا سڀ واليوم ۽ ٻيا سڀ گورسنگت جا ڇپايل موجود پستڪ، ۽ ٻيا جن کانپوءِ جيڪي پستڪ ڇپائڻ ۾ ايندا، سي ڏنا ويندا.

(١) ڀاءُ اَمرچند گنگارام تداڻي. (٢) ڀاءُ ٽنومل شيوڪرام ميرچنداڻي.
(٣) ڀاءُ گوبندرام هرگنداس سپاهيملاڻي. (٤) ڀاءُ ٺاڪرداس پرمسنگهه ماڪيجاڻي.
(٥) ڀاءُ ڄوهرمل ڀولاڄراءِ ماڪاڻي.

ڪو به پيارو ڀاءُ اسانکي **سال ١٩٢٣ جو واليوم** ڏياري موڪليندو ته هنکي ٻه گورواڻيءَ جا واليوم، جيڪي پاڻ پسند ڪندو، سي ملندا. سال ١٩٢٣ جون سڀ ڪاپيون ڪير به موڪليندو، تنهنکي ٻه ٻه واليوم ملندا. خط موڪليو شيواداري گورسنگت، هيرآباد، حيدرآباد سنڌ کي.

”گور سنگت“ حيدرآباد ۾ موجود پستڪ

(۱) پوٿي پستڪ يعني سري گورو نانڪ ديو جن جا جيون چرتر، سري جپ صاحب، رهراس صاحب ۽ ڪيرتن سوهلا سليس ارٿ سان (۴۰۰) صفحا پڪو جلد ۲-۰-۰

(۲) گوروواڻيءَ جي والبومن مان ۱۹۲۱ کان ۱۹۳۸ تائين (سواءِ ۱۹۲۰، ۱۹۲۳ ۽ ۱۹۲۴ جي) ۱-۸-۰

(۳) گوروواڻيءَ جو وڌاءُ ۽ ايڪيهون والبوم سال ۱۹۳۹ ۽ ۱۹۴۰ جو گڏ ڪيل ۲-۸-۰

(۴) سنڌيءَ ۾ سکمني صاحب اَرٿ ۽ سار سميت (۳۴۰) صفحا پڪو جلد ۰-۱۲-۰

(۵) پاري پڙهڻ ۽ گو ربوڻ تصويرن سان (ڌرمي درسي پستڪ) ۰-۴-۰

(۶) ” ” ” ” ٻيو ” ” ” ۰-۴-۰

(۷) پنج مالها يعني گوروگوبند صاحب جا ڏهه ٻيجھ پنج (منظور ڪيل) ۰-۵-۰

(۸) پنج مالها ڀاڳو ٻيو پندرهان پنج (۲۱۲ صفحا) ” ۰-۵-۰

(۹) هزاري دي شبد (آدي)، سليس اَرٿ سميت سنڌيءَ ۾ ” ۰-۲-۶

(۱۰) گور اپديش سنڌيءَ ۾ (جنهن ۾ سڀ لمڪ لمڪ جون ڳالهيون آهن) ۰-۸-۰

(۱۱) آرتي گورمکيءَ ۾، ڀڳتن جي جيون چرترن ۽ اَرٿ سميت ۰-۲-۰

(۱۲) آرتي سنڌيءَ ۾، ڀڳتن جي جيون چرترن ۽ اَرٿ سميت (منظور ڪيل) ۰-۲-۶

(۱۳) آنند صاحب (۴۰) پوڙيون اَرٿ سميت گورمکي اکرن ۾ ۰-۲-۰

(۱۴) ٿائين محلي جا شبد، سلوڪ اَرٿ ۽ جيون چرتر سميت ۰-۴-۰

(۱۵) دک ڀنجني اوکن لفظن جي معنيٰ سان سنڌيءَ ۾ ۰-۱-۶

(۱۶) سري آسا دي وار ۽ چنت سليس اَرٿ سميت (منظور ڪيل) ۰-۵-۰
پڪو جلد ۰-۱۰-۰

(۱۷) گور شبد مالها، ڏار ڏار سميت پڪو ڳٽڪو ۰-۴-۰

(۱۸) سري جپ صاحب اَرٿ سميت (تعليم کاتي جو منظور ڪيل) ۰-۳-۰

(۱۹) سري رهراس صاحب ۽ ڪيرتن سوهلا اَرٿ ۽ ٽڪا سميت پمتا ۰-۲-۶

(۲۰) ڏهن ئي پادشاهين جا سليس سنڌيءَ ۾ جيون چرتر پمتا ۳-۵-۰

(۲۱) سري گورونانڪ ديو جن جا سليس سنڌيءَ ۾ جيون چرتر (منظور ڪيل) پمتا ۰-۸-۰

(۲۲) ” انگد ديو جن ” ” ” ۰-۳-۰

(۲۳) ” امرداس صاحب ” ” ” ۰-۴-۰

(۲۴) ” رامداس صاحب ” ” ” ۰-۴-۰

(۲۵) ” ارجن ديو ” ” ” ۰-۵-۰

(۲۶) ” هرگوبند صاحب ” ” ” ۰-۸-۰

(۲۷) ” هرراءِ صاحب ” ” ” ۰-۲-۰

(۲۸) ” هرڪشن صاحب ” ” ” ۰-۴-۰

(۲۹) ” تيغ بهادر صاحب ” ” ” ۰-۴-۰

(۳۰) ” گوبند سنگھ صاحب ” ” ” ۰-۱۲-۰

(۳۱) واڪ ڪمدارا ڀڳتن جي واڻي سليس اَرٿ سميت ” ۰-۲-۰

ملڻ جا هنڌ:- (۱) گور سنگت هيرآباد، حيدرآباد سنڌ

(۲) مبشرس ايم- ڀڳوان انند ڪو، ڪچهري هائوس جي سامهون، ڪراچي

نوٽ:- ۱۹۲۳ ۽ ۱۹۲۴ جا گوروواڻي والبوم، فقط (Sets) ونڊڻ کي ملندا

راڳ ٽکاري چنت، راڳ ڪيدارا ۽ راڳ پيبرءُ

صفحو

ٽکاري چنت محلا پهلا

ٽکاري چنت محلا پهلا

ٽکاري چنت محلا چوٿان

ٽکاري چنت محلا پنجوان

صفحو

راڳ ڪيدارا محلا چوٿان

ڪيدارا محلا پنجوان

صفحو

فهرست

فهرست

نوٽ:- سيڪنڊن شبد جو اُهو صفحو سمجهڻ گهرجي، جتان شبد گورمکيءَ ۾ شروع ٿئي ٿو.